AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN DER DDR
ZENTRALINSTITUT
FÜR ALTE GESCHICHTE UND ARCHÄOLOGIE

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

BSB B. G. TEUBNER VERLAGSGESELLSCHAFT
1989

PAVSANIAE
GRAECIAE DESCRIPTIO

VOL. I

LIBRI I–IV

EDIDIT

MARIA HELENA ROCHA-PEREIRA

BSB B.G. TEUBNER VERLAGSGESELLSCHAFT
1989

Bibliotheca

scriptorum Graecorum et Romanorum

Teubneriana

ISSN 0233-1160

Redaktor: Günther Christian Hansen

Redaktor dieses Bandes: Günther Christian Hansen

ADMONEBVNTVR, QVI HVNC LIBRVM LEGENT,
VT ADDENDA ET CORRIGENDA CONSVLANT
LATERCVLO □ IN MARGINE APPICTO

ISBN 3-322-00508-9

2., verbesserte Auflage

VLN 294/375/14/89 · LSV 0886

Lektor: Manfred Strümpfel

Printed in the German Democratic Republic

Satz: INTERDRUCK Graphischer Großbetrieb Leipzig, III/18/97

Fotomech. Nachdruck: Grafische Werke Zwickau

Bestell-Nr. 665 656 6

05900

PRAEFATIO

De Pausaniae codicibus plurimi viri docti disseruerunt. quorum in primis J. H. C. Schubart nominandus est, qui una cum Chr. Walz anno 1838 editionem quam dicimus criticam in lucem protulit. in ea non solum Parisinus 1410 (**P**) adiectis variis quibusdam lectionibus e Vindobonensi hist. gr. 23 (**Va**) et Mosquensi 193 (Vl. 500) (**Ms**) excerptis adhibetur, ut fecerat Immanuel Bekker, sed etiam codices duodeviginti recensentur, scilicet Parisini quinque, Vindobonenses duo, Florentini tres, Romanus, Vaticanus, Leidenses duo, Mosquensis, Monacensis, Venetus, Neapolitanus. e quibus Schubart quinque, **VaVbAgLLb**, integros contulit, e ceteris specimina tantum sumpsit. quod cum faceret, codices omnes ex uno fonte fluxisse inque classes tres distribui posse animadvertit; quarum unam interpolatam esse (**VbNpPt**, **L** ex parte, cum editione Aldina), alteram **PPdAgVLb** et codicis **L** libros medios complecti, tertiam autem in **MsVaMo** servari censuit. codicis Matritensis (**Ma**) mentionem tantum fecit.

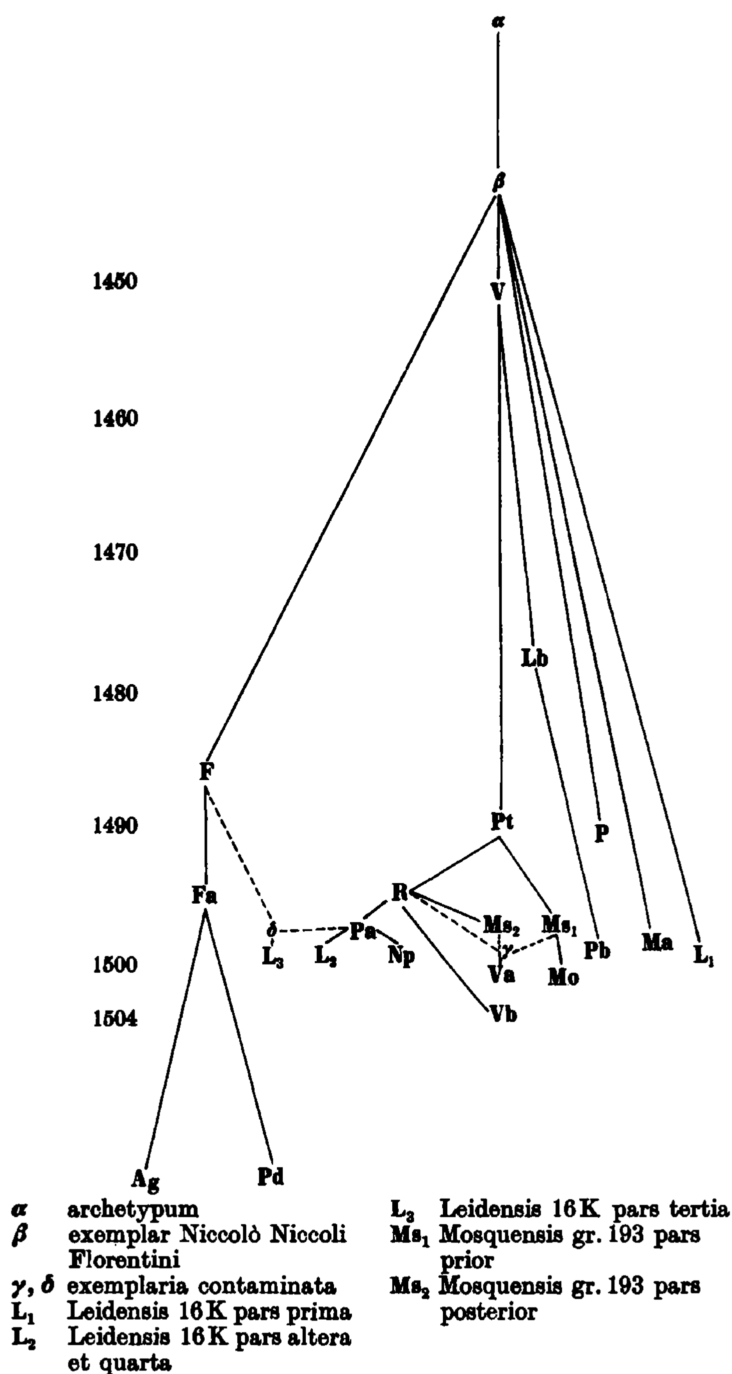
Secuta est editio illa ab H. Hitzig curata, cui H. Blümner locupletissimum commentarium addidit. H. Hitzig codices diligentissime examinavit. contulit autem **LPa PPdMaMo** Phral. integros, **VVaVbFaFPb** partim ad librum I edendum, deinde **PaPPdLRMo** Phral. integros, **VVaVbFa** partim ad libros II et III edendos, tum eosdem fere in libris ceteris. codicem **Pa** ad libros VIII–X edendos magis magisque adhibuit.

Eodem fere tempore quo Hitzig voluminis secundi partem posteriorem librum VI et VII continentem edebat,

editio a Fr. Spiro curata Lipsiae in aedibus B. G. Teubneri emissa est. Spiro cum codices Pausaniae denuo examinaret, aliter de eorum affinitate iudicavit. transpositione enim foliorum observata Angelicum 103 (**Ag**) et Parisinum 1411 (**Pd**) codicis **Fa** apographa esse demonstravit et Leidensem 16 K (**L**) partim e Parisino 1399 (**Pa**) fluxisse. qua de causa Hitzig postea codices illos ex apparatu suo exclusit. Spiro codicum familias tres agnoscere posse credebat. quarum unam formam textus vulgatam praebentem (**y**) codices **MsVa** ($\mathbf{y}^1$), **VLb** ($\mathbf{y}^2$) complecti; alteram $\mathbf{P}^1$ nominavit, cuius **PFaF** superstites esse; tertiam $\mathbf{L}^1$, cuius $\mathbf{LL}^2$ (i. e. **PaVb**) apographa esse. huc accedere ϛ, i. e. deterrimos codices grammaticosque anonymos saec. XVI et XVII. codicem autem Parisinum gr. 1410 (**P**) principatum inter omnes obtinere ceterisque praeponendum esse, Bekkerum secutus, qui eo pro editionis fundamento usus erat, existimavit.

Spiro opus suum egregium anno 1903 complevit. ex eo tempore multa in antiquorum auctorum scriptis edendis mutata sunt. accedit quod codices Pausaniae, cum plurimi sint, non omnes satis accurate collati esse videbantur, multaque in textus traditione obscura remanebant. his de rebus optime meruit Aubrey Diller, qui maxima cura diligentiaque duodeviginti libros quibus Periegesis asservatur denuo inspexit[1]). quos omnes ex exemplari Niccolò Niccoli Florentini (1364–1437), quod anno 1500 in monasterio Beati Marci asservabatur, manavisse coniecit et ex illo codice (*β*) nunc deperdito libros quos primarios vocat pendere, i. e. Marc. gr. 413 (**V**), Laur. 56. 11 (**F**), Paris. gr. 1410 (**P**), Matrit. 4564 (**Ma**) et – usque ad 1. 42. 1 – Leid. 16K (**L**). quapropter admonuit, ut **VFPMa** integros, Leidensis 16 K (**L**) partem primam adhiberes, si archetypum restituere velles.

1) Pausanias in the Middle Ages, TAPhA 87, 1956, 84—97, et The Manuscripts of Pausanias, ibid. 88, 1957, 169—188.

α archetypum
β exemplar Niccolò Niccoli Florentini
γ, δ exemplaria contaminata
L_1 Leidensis 16 K pars prima
L_2 Leidensis 16 K pars altera et quarta
L_3 Leidensis 16 K pars tertia
Ms_1 Mosquensis gr. 193 pars prior
Ms_2 Mosquensis gr. 193 pars posterior

praeterea codices ceteros (**FaAgPd** exceptis) e codice **V** pendere primus agnovit. quae omnia in quantum recta sint, mox videbis.

Doctrinarum recentiorum de Periegeseos codicibus lineamenta tantum adumbravi, ut facillime perspicere possis ubi initium operis mei suscipiendum esset. erant enim codices omnes primarii supra nominati integri conferendi, ceterorum autem magna pars, in primis Vindob. hist. gr. 23 et 51, Riccard. gr. 29, Paris. gr. 1399. libros autem omnes, praeter Neapolitanum gr. III A 16 bis, imaginum photographicarum ope inspexi.

Iam ad singulos codices describendos procedamus. quorum omnium antiquissimus est Venetus gr. 413
V (Schubarto Vn, mihi **V**), quippe qui hac inscriptione notatus sit: *βιβλίον βησσαρίωνος καρδηνάλεως τοῦ τῶν τούσκλων*. Bessario enim cardinalis bibliothecam suam Venetorum senatui anno 1468 dono dedit. codex est membranaceus c. 1450 scriptus, foliorum 265, quorum 4–153 Pausaniam, reliqua Simplicii commentarios in Aristotelis De anima continent. in principio scholia nonnulla in margine habet. etiam correctiones cum in margine tum in textu non paucas invenias a pluribus manibus factas. lacunae extant nonnullae, quarum aliae spatio vacuo notantur, aliae inscientia scribae ipsius in textum irrepserunt. quo facto demonstratur nostrum sine adiumento alterius codicis correctum esse. 1. 23. 2 e. g. verba *καὶ τὸ βούλευμα οὐδαμῶς ἀγνοῆσαι δοξάζων* in **V** desunt, extant autem in **FPMaL**; eadem omittunt codices fere omnes e **V** derivati, sc. **LbPtPbMsRPa Mo**, in quorum parte ea verba in margine alia manu addita sunt (**PtRPaMo**); in **VaVb** verba ex margine Riccardiani hausta in textu leguntur.

Hoc unum exemplum sufficere posset ad affinitates inter huius familiae codices probandas. sed procedamus
Lb ad alia. Leidensis B. P. G. 16 L (**Lb**) propter pulchritu-

dinem scripturae[1]) saepe ab editoribus plus iusto extollebatur. membranaceus est foliorum 213. in primo folio legitur Domitium Calderinum Venetiis librum sibi transcribendum curasse eo consilio ut Latine verteret. quod opus anno 1477 inchoatum Calderinum perficere non potuisse constat. **Lb** e **V** pendere primus coniecit Schubart, negavit Hitzig; Spiro gemellos eos putavit. A. Diller demonstravit Leidensem Veneti apographum ideoque eliminandum esse. hoc multis exemplis probari potest, quorum unum supra praebui. notandum est hunc codicem, etsi inter *β* et *υ* non distinguit, ita ut *βάρναρος* et *νάρβαρος* eodem folio scribat, tamen correctiones non contemnendas exhibere, sicut *φεύγοντ$\overset{\alpha}{\varepsilon}$ς* 1. 20. 5, quod editores acceperunt, vel *τρεῖς* 1. 24. 8, ubi *ε* littera expuncta verum praebet (quod in **Va** quoque servatum est), vel *παρ'* 1. 34. 2, quod **Lb** in margine supplevit editoresque post Schubart receperunt.

Parisinus gr. 1400 (**Pb**) saec. XVI satis eleganter **Pb** scriptus, foliorum 71, nonnisi librum I exhibet, quamvis in indice libros omnes continere profiteatur. eum ex **Lb** manavisse observavit Dindorf, confirmavit Diller. e. g. verba 1. 27. 8 *τῶν λόγων πρῶτος ἐς αὐτόν ἐστι Τροιζηνίοις· ὁ δὲ* quae in **VLb** desunt, hic quoque non invenias. praepositio autem *παρ'*, quam 1. 34. 2 **Lb** in margine supplevisse supra memoravi, in **Pb** contextui immissa est.

E codice **V** duo codices directe descripti sunt, ita ut eos gemellos dicere possis. quorum unum, **Lb**, supra memoravimus, alter, Palatinus gr. 56 (**Pt**) saec. XV ex. exaratus **Pt** est. codex chartaceus, foliorum 247, pulchra specie est, sed neglegenter scriptus. omissiones easdem atque **V** easdemque varias lectiones praebet, e. g. *δήμητραν* 1. 37. 2. aliud exemplum habes 1. 39. 2, ubi **VLb** ceterique codices *λέγουσιν ἐθελονταὶ* praebent, noster autem

1) Scribae nomen fuit Georgius Arater Cretensis; cf. De Meyier, Scriptorium 11, 1957, 99—102, et A. Diller, TAPhA 88, 1957, 172 et 188 adn. 85.

ordinem verborum immutavit; qui mutatus ordo verborum etiam in **RMs** invenitur. alia apud A. Diller, Manuscripts of Pausanias, p. 180 videre possis. qui **Pt** ab alia manu ex alio exemplari atque **V** correctum esse animadvertit, quippe qui Veneti lacunas expletas praebeat.

R De Riccardiano gr. 29 (**R**) editores inter sese dissenserunt. Hitzig eum magni aestimavit, Spiro autem abiecit. hunc codicem chartaceum saec. XV ex. ab uno scriba usque ad 5. 14. 2 (fol. 122^{v}), tum ab altero usque ad finem (fol. 278) exaratum e **Pt** fluxisse et ad editionem Aldinam conficiendam adhibitum esse demonstravit A. Diller. nisi correctiones permultae et in margine et in textu, immo variae lectiones aliquando e deperdito exemplari haustae, extarent, prorsus abiciendus esset. quarum plurimae, antequam **Pa** ex eo describeretur, illatae sunt.

Pa Parisinum gr. 1399, codicem chartaceum, foliorum 240, anno 1497 Mediolani a Petro Hypsela scriptum esse constat, id quod in subscriptione fol. 238^{v} legitur. quomodo **R** et **Pa** inter sese cohaereant, exemplis selectis inquiramus. lacunam quam **V** in 4. 35. 7 habet, **R** in margine explevit (*καὶ τοῖσδε κερδᾶναι· τέλος δὲ γυναῖκες καὶ ἄνδρες κατίασιν*); idem fecit 4. 35. 10 (*ἐπισχόντι δὲ ὀλίγον*). haec autem verba in **Pa** in textu leguntur. lacunam *γενέσθαι σοφὸς — τοῦ Εὔφρονος* (2. 13. 2) quae in **VLbMs** extat **R** in margine explevit, **Pa** in textu. hoc pertinet ad primae manus correctiones. et **R** autem et **Pa** separatim cum altero codice ante annum 1504, quo codex Vindobonensis hist. gr. 51 (**Vb**) e codice **R** ab altera manu correcto descriptus est, collatus est. huius collationis exempla plurima extant; quorum unum in 1. 42. 3 invenias, ubi **RPa** ad verba *εἶδον ἔτι* in margine alteram lectionem *ἐστὶ γὰρ ἔτι* praebent.

Accedunt proxime codices Vindobonenses hist. gr. 23
Va (**Va**), 236 foliorum, a tribus manibus saec. XV ex. exaratus,

et hist. gr. 51 (**Vb**), 422 foliorum, a Constantino Mesobote **Vb**
anno 1504 scriptus, cuius initium usque ad 1. 19. 5 deest. **Va** et **Vb** post correctiones in marginem Riccardiani **R** illatas descriptos esse probant lectiones plurimae, ut 4.5.2 *δικαστηρίωι* **R**^{mg}**Pa**^{mg}**Va Vb**: *διδασκαλείωι* **VFP**. etiam multis aliis locis illi quattuor codices artiore vinculo inter se cohaerere videntur, ita ut concordantiam eorum ℜ nuncupare mihi liceat. sed haec non semper. **Va** enim non solum a tribus manibus scriptus est, sed ne unum quidem exemplar secutus est. quod ad scribas attinet, iam Hitzig in editione sua notavit, ubi librarii quos a b c nominavit vices mutaverint: primae paginae versus 1–4 ab una manu, b, exaratos esse, tum c paginam ad finem duxisse; scripsisse a paginam alteram tertiamque, deinde b quartam usque ad septimam, a autem octavam, b nonam usque ad duodevicesimam et sic deinceps usque ad finem libri primi; ceteros libros b et a inter se divisisse.

Codicis **Va** librarios non unum solum exemplar secutos esse exempla nonnulla nos docebunt. lacunam codicis **V** in 1. 23. 2 extantem cuius supra p. VIII mentionem fecimus explevit **R** in margine, unde **Pa Va Vb** verba hauserunt. idem fit 2. 10. 7, ubi *ἔστιν γυμνάσιον* habent **Pt**^{2}**R**^{mg}**Pa Va Vb Mo**^{mg}**L**, omittunt **VMs Lb**, vel 4. 31. 7, ubi verba *ὤικουν παρὰ καλυδωνίων ἔλαβον* habent **Pt**^{mg}**R**^{mg}**Pa Va Vb**, omittunt **VFPMs**. lacunam codicis **V** in 3. 22. 7 extantem explevit **R** in margine mutato ordine verborum, quem mutatum ordinem etiam **Pa Va Vb** habent. etiam aliis locis codex **R** exemplar codicis **Va** fuisse videtur, ut 5. 14. 1 (*οὐκ — θύοντι* **R**^{mg}**Va**: om. **Ms**) et 5. 25. 5 (*τοὺς χαλκοῦς — εἰκασμένους* **Pt**^{mg}**R**^{mg}**Va**: om. **VMs**). sed veniamus ad aliud exemplum. 7. 23. 4 legitur: *παρθένον δὲ ἐρασθῆναι Βολίνης Ἀπόλλωνα. τὴν δὲ φεύγουσαν ἐς τὴν ταύτηι φασὶν ἀφεῖναι θάλασσαν, καὶ αὐτὴν ἀθάνατον ἂν γενέσθαι χάριτι τοῦ Ἀπόλλωνος. ἐφεξῆς δὲ ἄκρα τε ἐς τὴν θάλασσαν ἔχει, καὶ ἐπ' αὐτῆι λέγεται*

λόγος ... verba *τὴν δὲ φεύγουσαν — θάλασσαν* omittit **V**. hoc mendum in deterius mutavit librarius codicis **Pt**, quippe qui etiam *ἂν γενέσθαι — ἐπ' αὐτῆι* omiserit. haec duplex lacuna a duabus, ut videtur, manibus in margine codicis **Pt** expleta est particula *ἂν* omissa immutatoque ordine (*ἐς αὐτὴν ἔχει τὴν θάλασσαν* pro *ἐς τὴν θάλασσαν ἔχει*). idem in margine codicis **R** legitur, eodemque modo vox *θάλασσα*, quae bis in sententia extat, primum gemina *τ* littera, deinde gemina *σ* scripta est. haec verba in textu habent **PaVaVb** (qui *θάνατον* pro *ἀθάνατον* praebet). codicem Mosquensem (**Ms**) ante correctionem Riccardiani (**R**) scriptum esse facile demonstratur, cum utramque lacunam exhibeat.

Hoc exemplum minutatim explicavi, quia errores illos quos P. Maas significativos nominavit continet. quo fit ut affinitas codicum, praesertim **VaMs**, clarius enitescat. videtur enim in hac parte **Va** ex **R** fluxisse, **Ms** aut ex **R** aut ex **Pt**. sed haec ubique fieri noli putare. in **Ms** et **Va** 4.16.9 eandem omissionem (*τὴν νύκτα — τῶν παρθένων*) et 8. 35. 2–37. 7 eandem transpositionem extare observavit A. Diller; quapropter Vindobonensem apographum Mosquensis esse coniecit. transpositionem illam in libro octavo extantem Schubart ex foliorum inversione ortam esse iudicavit, Diller autem demonstravit eam ex inversione bifolii Riccardiani nondum conglutinati manavisse ideoque in hac parte **Va** e **Ms** descriptum esse. idem fit 9. 13. 10, quo loco, ut Hitzig animadvertit, eandem lacunam (*αἴσχιστον — πολεμίοις*) a Riccardiano in margine expletam habent **VaMs**. similiter 7. 26. 7 verba *ἐς — νομίζουσι* omittunt **VaMs**, habet **R**. unde Diller coniecit **Va** usque ad 7. 23 ex intermedio codice e **Ms** descripto pendere, deinde recta via e **Ms** fluxisse. sed codicem **Va** nullo modo in duas tantum partes dividere possis, cum eius exemplar totiens mutatum sit. haec ante omnia in libris IV et V fieri videntur, cum 4. 5. 2, 4. 13. 7, 4. 31. 7, 5. 25. 5 **Va** e **R** pendeat, 4. 16. 9, 5. 2. 2, 5. 14. 2,

5. 14. 9 e **Ms**. notandum est in 4. 16. 9 et 5. 1. 10 exemplar et scribam simul mutari, sed haec non regulariter fieri. possis nihilominus dicere **Va** ab initio operis usque ad 4. 16. 9 e **R** derivari, deinde e codice quodam deperdito e **R** et **Ms** contaminato, a 7. 26. 7 denique usque ad finem operis e **Ms** solo descriptum esse. prorsus igitur abiciendus esset, nisi plurimis locis archetypi vitia emendasset.

De codice Neapolitano III A 16 bis, chartaceo, saec. XV **Np** ex., qui mihi praesto non fuit, nihil eis quae Hitzig et Diller existimaverunt addere possum, scilicet eum apographum directum codicis **Pa** esse.

Mosquensis 193 (Vl. 500), saec. XV, chartaceus, 280 **Ms** foliorum, satis eleganter una eademque manu accurate scriptus est. e bibliotheca Maximi Margunii eum in monasterium Iberorum migravisse constat nec non Arsenium archidiaconum Mosquensem eum ex Atho monte in Bibliothecam Synodalem transtulisse. de codicis **Ms** affinitate cum aliis huius stirpis codicibus iam supra dixi. **Ms** usque ad 5. 14. 2 e **Pt**, deinde e **R** descriptus est.

Monacensem gr. 404, saec. XVI in., chartaceum, **Mo** 72 foliorum, a tribus manibus scriptum et in 3. 13. 3 ex abrupto desinentem e Mosquensi **Ms** manavisse editores iam dudum intellexerunt. **Mo** easdem omissiones in 1. 23. 2 et 2. 10. 7 habere atque **Ms** iam supra (p. VIII et XI) dixi.

Ex undecim codicibus huc usque recensitis decem, i. e. **LbPbPtRPaVaVbNpMsMo** (quibus **L** inde ab 1. 42. 1 usque ad finem, ut mox apparebit, adiungendus est), tamquam descripti eliminandi sunt. correctiones autem variaeque lectiones, quas **RPa** in margine, **VaVb** in textu haud raras habent, hos codices non omnino despiciendos esse monent. qua de causa compluribus locis eorum in apparatu quem dicunt critico mentionem fecimus.

Sed iam ad codices qui in bibliotheca Laurentiano-Medicea asservantur procedamus. uterque nitidissime scriptus et picturis ornatus est, quas Spiro a Tusco

artifice adumbratas esse suspicatur. Laurentianum 56.11
F (Schubarto Fb, mihi F) Romae anno 1485 exaratum esse subscriptio nos docet: *μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν ῥώμῃ διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἰωάννου πρεσβυτέρου ῥώσου τοῦ κρητός· ἔτει ἀπὸ τῆς χριστοῦ γενέσεως χιλιοστῷ τετρακοσιωστῷ ὀγδοηκοστῷ πέμπτω ἰνδικτυόνος τρίτης· μηνὸς σεπτεβρίου δεκάτῃ*. hunc codicem membranaceum, 284 foliorum, scholia marginalia ad initium libri I exhibentem ante A. Diller nemo recte aestimavit. Diller primus vidit codicem **F** ad textum Pausaniae restituendum magni momenti esse. multis locis **F** veram lectionem servavit, e. g. 4. 21. 10 *καρπώσεσθε* (quod Camerarius coniecerat): *καρπώσεσθαι* **VP** *καρπώσασθαι* **RPaVaVbLMs**, vel 1. 15. 3 ubi Facii correctio (*ᾔρητο* pro *ἤρτο*) neglecto iota subscripto, ut mos huius codicis est, et mutato spiritu et accentu, ut saepe fit, in **F** invenitur. veras lectiones solus **F** habet 4. 17. 6 (*ἐς μεσσηνίους*) et 4. 31. 11 (*τὸν δωριέων*). paucissimas lacunas per homoeoteleutum ortas exhibet, ut 3. 12. 8 *καὶ βασίλειοι — ἱερόν* et 3. 14. 9 -10 *θυσία — ἐπὶ δὲ τῆι*. pingendi artificem linguae Graecae ignarum in paginarum capitibus saepe *περὶ ἰηγήσεως ἐμάδος* scripsisse iam Spiro animadvertit.

Eaedem lacunae in altero codice Laurentiano extant.
Fa Laurentianum dico 56. 10, membranaceum, 291 foliorum, a Demetrio illo Chalcondyla, ut videtur, scriptum[1]) qui primus Homerum typis exscribendum curavit. hunc praecedenti simillimum esse apparet. pingendi artifex hic quoque *ἐμάδος* pro *ἑλλάδος* posuit. A. Diller, qui codicem **Fa** e codice **F** descriptum esse cognovit, non **F** e **Fa**, ut voluit Spiro, nonnullis exemplis (praesertim illo in 5. 1. 8) adductis cautius dixit se meliora argumenta etiam nunc desiderare. quibus unum addere possum. 3. 10. 2 legitur: *Ἀθηναῖοι καὶ Ἰφικράτης διέφθειραν· Ἀγησίλαος δὲ καὶ ἐς Αἰτωλίαν ἐπικουρήσων ἀφίκετο*. verba *Ἰφικρά-*

---

1) Vide A. Diller, TAPhA 88, 1957, 176 adn. 42.

της — ἐπικουρήσων omisit **F**, sed in margine supplevit *καὶ ἰφικράτης — ἐπικουρήσων*; ceterum in textu habet *ἐφίκετο*. codex **Fa** haec omnia coniunctione *καὶ* iterata in textu exhibet (... *καὶ ἐφίκετο*).

E codice **Fa** descripti sunt codices **AgPd**, quos gemellos esse e foliorum commutatione in 5. 21–22 facta demonstravit Hitzig. eorum exemplar codicem **Fa** fuisse vidit Spiro. codex Angelicus gr. 103 (**Ag**), chartaceus, 442 foliorum, a Valeriano D'Albino da Forlì ante medium saec. XVI exaratus est[1]), cum editio princeps iam publici iuris facta esset. lacunas per homoeoteleutum ortas plurimas exhibet. librarius *ν* ephelcystici amantissimus fuit. eidem scribae codicem Parisinum gr. 1411 (**Pd**), chartaceum, tribuendum esse H. Omont existimavit[2]). **Pd** fol. 1–427^{v} nostrum, deinde Dionysii Alexandrini Descriptionem orbis cum Eustathii Thessalonicensis commentario atque Ptolemaei Geographiae epitomen continet. Clavier, quem Schubart secutus est, hunc Parisinum optimum codicem esse putavit. menda codicum **FFaAgPd** communia inter alia haec sunt: 3. 15. 7 *υάλιος* (pro *ἐνυάλιος* **VP**), 4. 34. 4 *κοίλος* (*κοίλης* **VP**), 3. 15. 8 *μαῖσιν* om. **Ag** **Pd**

Codicem Parisinum gr. 1410 (**P**), 309 foliorum, a Michaele Suliardo annis 1490–1491 exaratum, principatum inter omnes Pausaniae codices obtinere existimavit I. Bekker, qui eo, ut supra memoravi, pro editionis suae fundamento usus est. cui Spiro assensus est. codicem **P** ad textum restituendum magni momenti, sed nonnisi tertium testem traditionis esse A. Diller recte agnovit. scripturae diligentia non commendatur, partim etiam humiditate corruptus est. iota subscriptum ponitur. **P**

Codex Matritensis 4564 (**Ma**), chartaceus, in partes tres est divisus, quarum prima (fol. 1–10) Simplicium, altera **Ma**

1) Cf. G. Mercati, Studi e Testi 164, 1952, 165—173, apud A. Diller, TAPhA 88, 1957, 177 et adn. 46.

2) Cf. H. Omont, Catalogue des mss. grecs de Fontainebleau, Paris 1889, apud A. Diller, TAPhA 88, 1957, 177 et adn. 47.

(fol. 13–38^{v}) nostrum, tertia (fol. 39–53) Appiani historiam Romanam continet. alia alia manu scripta est. Pausaniae textus a Constantino Lascari saec. XV ex. exaratus est. post verba *καὶ διπλοῦν γάρ ἐστι* 1. 26. 5 abrupte desinit. primus contulit Hitzig. Matritensem autem e nullo codice hucusque noto pendere A. Diller intellegit. plurimis locis veram lectionem servavit, e. g. 1. 6. 3 *στρατείας* (quod Sylburg coniecerat), 1. 13. 2 *φερῶν* (Musurus), 1. 22. 2 *πρῶτον* (Bekker), 1. 23. 4 *ὀπουντίους* (Sylburg).

L De codice Leidensi B. P. G. 16 K (L), chartaceo, 384 foliorum, saec. XV ex., nunc fusius dicam. hunc a quattuor librariis scriptum esse iam pridem notum est: prima pars (fol. 1–38, quaterniones $\bar{α}$ – $\bar{δ}$) ab initio usque ad 1. 42. 1 pertinet; altera (fol. 39–174, quaterniones $\bar{ε}$ – $\overline{κα}$) ab 1. 42. 1 usque ad finem libri IV; tertia (fol. 175–282, quaterniones $\bar{α}$ – $\overline{ιβ}$) ab initio libri V usque ad 8. 52. 4; quarta (fol. 283–384) usque ad finem operis pertinet. partem primam (usque ad 1. 42. 1 pertinentem) codicem primarium esse recognovit A. Diller; alteram et quartam e codice **Pa** pendere, quod Spiro e transpositione in 10. 17–22 facta demonstraverat, recte iudicavit. partis tertiae originem obscuram esse professus est. locos tamen in libro V indicavit nonnullos, quibus Leidensis e codice **F**, non e **Pa** pendere videtur: 1. 8 (*ἐπειῶνα* **FL**: *ἐπειῶν* **Pa**), 3. 3 (*θηρεφώνης* **FL**: *-φόνης* **Pa**), 6. 4 (*πισκίων* **FL**: *πισαίων* **Pa**), 7. 10 (*νίκας* om. **FL** habet **Pa**), 9. 5 (*δευτέρω* **FL**: *δευτέρας* **Pa**), 21. 17 (*ἠχούσης φωνῇ* **FL**: *ἠχοῦς ἡ φωνή* **Pa**), 27. 11 (*ἀναστῆναι* **FL**: *ἀναστῆσαι* **Pa**). idem fit 5. 2. 2 (*τὸν* **FL** om. **Pa**), 5. 2. 4 (*αὐτῶν* **FL**: *αὐτὸν* **Pa**), 5. 13. 4 (*ὑπὸ* **FL**: *ἀπὸ* **Pa**), 8. 17. 6 (*καλοῦσιν ἕλληνες δ' αὐτὸ ὕδωρ* **FL**: *καλοῦσιν αὐτὸ ὕδωρ* **Pa**), 8. 25. 1 (*τοῦτον οὖν* **FL**: *τοῦτον δὴ* **Pa**). codicum affinitas etiam clarius in 7. 23. 4 enitescit, quem locum supra (p. XI) exscripsi. verba *καὶ αὐτὴν* – *θάλασσαν* **L** homoeoteleuti causa omisit, quod fieri tantum potuit, si exemplar *θάλασσαν ἔχει*

(sicut **F**), non *ἔχει τὴν θάλασσαν* (sicut **PtRPaVaVb**) praebebat.

Haec autem non ubique accidit. A. Diller cognovit alios locos in parte tertia Leidensis esse qui e **Pa** descripti esse viderentur, ut 5. 5. 4 (*ἔρις εἰ* **F**: *ἐρίσειεν* **PaL**), 5. 7. 8 (*ἐπεὶ δὲ* **F**: *ἔπειτα δὲ* **PaL**), 5. 8. 1 (*κουρῆτες* **FPa**: *κουρῆσι* **Pa**^{mg}**L**), 5. 12. 2 (*καινίων* **F**: *γεύων* **Pa** *γενίων* **L**), 5. 17. 10 (*ἔχων* om. **F** habent **PaL**), 5. 18. 8 (*ἀλήτη στρατιωτικόν* **F**: *ἀλήτης τοῦτο τὸ στρ.* **PaL**), 5. 20. 2 (*κωλώτου* **F**: *καὶ λώτου κωλώτου* **Pa** *καὶ λώτου κωλώτου* **L**), 5. 21. 10 (*καὶ πρὸς* **F**: *καὶ πρώτος* **Pa** *καὶ πρώτους* **L**). quibus locis etiam 8. 28. 5 (*ἀναστρέψασαν* **F**: *ἀναστρέψας* **PaL**) et 8. 29. 2 (*ἐγράψαμεν* **F**: *ἔγραψε μὲν* **PaL**) addere possum. Diller alios locos attulit quibus codex **L** lectionem e codice **F** haustam et postea e codice **Pa** correctam exhibet: 5. 10. 6 (*μαρτίλος* **F**: *μυρτίλος* **Pa** *μαρτίλος* (υ superscr.) **L**), 5. 17. 9 (*φρυγίοι* **F**: *φρυγίοις* **Pa** *φρυγίοι* addito *ς* **L**), 5. 1. 6 (*πέλοπος διαλύει* **F**: *γρ. τοῦ λυδοῦ* **Pa** *πέλοπος διαλύει*, verbis *τοῦ λυδοῦ* superpositis, **L**). quae cum ita sint, partem tertiam Leidensis **L** ex exemplari quodam e **FPa** contaminato descriptam esse verisimile est. hanc contaminationem in schola Demetrii Chalcondylae Mediolani factam esse coniecit A. Diller[1]), ubi **Pa** e **R** descriptus est. his omnibus efficitur, ut lectiones Leidensis **L** usque ad 1. 42. 1 ad textum restituendum usui sint, deinde perraro respiciantur, cum correctiones praebent.

Vt Accedit etiam codex Vaticanus Graecus 2236 (mihi **Vt**) chartaceus, annis 1448–1467 exaratus, qui a folio 174^{v} usque ad 176^{v} nostrum praebet, sed tantum ab initio libri III usque ad 3. 2. 6 *ὑπόσπονδοι*. hunc codicem saepe cum **VFP** coniunctum esse, aliquando autem a quocumque eorum abhorrere, quibus de causis inter codices primarios ex exemplari Niccolò Niccoli Florentini derivatos

---

1) TAPhA 88, 1957, 186.

adnumerandus esse videatur, demonstravit M. Casevitz[1]. vir ille doctus eundem librum optimam lectionem in 3. 2. 1 *Ἀγιάδας* pro *ἀγίδας* **VFP**, quam Cobet restituerat, solum servare indicavit.

Sunt etiam – nec mirum in tam magno opere – excerpta Periegeseos. quorum pars saec. XIV, i. e. priusquam Niccolò Niccoli Florentini exemplar describeretur, confecta esse videtur: Paris. gr. 1409 (fol. 26^{v}–44^{r}); Palat. gr. 209 (fol. 280^{v}); Paris. gr. 1630 (fol. 96^{rv}, 99^{r}); Palat. gr. 129 (fol. 31^{r}, 44^{v}–46^{r}, 48^{v}, 90^{r}–93^{v}, 95^{v}–96^{r}, 100^{v}); Darmstadt 2773 (fol. 16^{v}, 42^{v}, 109^{v}); Vat. gr. 701 (fol. 87^{v}, 88^{rv}, 89^{v}); Neapol. II. C. 32 (fol. 285^{r}–305^{v}). inter
Phral. quos eminet codex Paris. gr. 1409 a Manuele Phralite[2] exaratus, quem e collectione a Maximo Planude saec. XIV in. composita hausisse cognovit A. Diller. Phral. quamvis multa breviata praebeat, multas lectiones non despiciendas exhibet, e. g. 3. 19. 6 *πτίλα καὶ* **VFP**: *ψίλαν καὶ* **R**^{mg}**Pa**^{mg}**Va** *ψιλάκαν* Phral. quae sententia ipsis verbis in Palat. gr. 209 extat quae Palat. gr. 129 (fol. 95^{v}) e Planudis collectione sumpsit (1. 30. 2, 5. 12. 7) minutiora sunt quam ut usui esse possint.

Na De codice Neapol. II. C. 32 (**Na**) disseruit F. Williams[3] qui talia plurimis exemplis adnisus monstravit: fuisse codicem primarium nunc deperditum qui ab eo a quo codices alii manant abhorrebat; quo ex codice collectionem quam Neapolitanam vocat desumptam esse, exempla plus quam mille ad usum grammaticae vel rhetoricae artis studiosi praebentem, ex qua non solum **Na** sed etiam codices Pal. 129, Paris. gr. 1194, Darmst. 2773 excerpta sua ex parte hausisse; quod ad **Na** attineat, eum bonam lectionem solum servare in locis non paucis iamdudum a vi-

---

1) Revue d'Histoire des Textes 9, 1979, 239–242.

2) De nomine scribae vide A. Diller, TAPhA 87, 1956, 90 adn. 27; de anno vide Spiro, vol. I, p. XI.

3) Scriptorium 36, 1982, 190–218.

ris doctis restitutis, e. g. 2. 31. 4 τι Na Hitzig: ὅτι β, 4. 14. 4 ἐπέκειτο Na Sylburg: ἀπέκειτο β, 7. 16. 8 θαῦμα Na Porson: θαύματα β; quibus de causis Na magni momenti ad textum restituendum esse, etiamsi excerpta nonnulla ex uno tantum verbo constent nominaque quae propria dicuntur perraro accurate descripta sint. adde quod Na erroribus singularibus scatet, de quibus exempla haec tantum praebeo: 1. 24. 2 ἔγχει Na^{pc}: γχει Na^{ac} (ἄγχει β); 2. 2. 1 τὸν ὅρκον Na (τοῦ ὅρκον β, cf. Hitzig I 490); 2. 3. 7 ὃ φοβερώτερον Na (τὸ φ. β𝔑); 2. 5. 5 πολλοὶ Na (πόλεμοι β𝔑); 2. 13. 6 ἄχαρι μὲν Na (ἄ. μηδὲν β𝔑), χρυσοῦς Na (-ῶι β𝔑), ἐπισκοποῦντες Na (-κοσμοῦντες β𝔑). meo quidem iudicio hoc codice confirmatur quod iam pridem notum erat, fuisse aliam atque in codicibus nostris asservatam traditionem. quod etiam ex hoc exemplo facile perspicere possis:

Inter codicis Paris. gr. 1630 excerpta duo, ab A. Diller reperta, Pausaniae tribuenda sunt, fol. 96^{rv} (9. 28. 3–4) et fol. 99^{r} (8. 17. 3). quod in fol. 99^{r} reperitur excerptum (ὅτι ὄρος ἐστὶν ἐν Ἀρκαδίαι Κυλλήνη καλούμενον, ἐν ὧι γίνονται κόσσυφοι λευκοὶ ὥς λέγει Παυσανίας) id fere apud Stephanum Byzantium s. v. Κυλλήνη legitur, cuius verba ἐν τούτωι δέ φασι τῶι ὄρει τοὺς κοττύφους λευκοὺς γίνεσθαι, quae Meineke incerti auctoris esse dicit, nostro tribuenda esse videntur. qua re confirmatur Stephano, ut supra dixi, aliam traditionem notam fuisse[1]). adiectivum enim λευκοί apud Stephanum solum et in Parisini gr. 1630 excerpto extans codices omittunt; quorum pars (VFPFaPtRMs) in margine ὁλόλευκοι a manu posteriore additum praebent.

Nihil ad textum constituendum afferre posse utilitatis

1) Quomodo Stephanus a vulgata abhorreat videas apud A. Diller, TAPhA 87, 1956, 85—86. lectiones eius, praesertim eas quae ad nomina geographica spectant, in editione nostra saepe invenies.

existimo ea excerpta sive etymologica sive geographica, quae praebent codices Darmstadinus 2773 et Vat. gr. 701. idem sentio de nonnullis codicibus saec. XV exaratis, e. g. Paris. suppl. gr. 1194, Ferrar. II 253 (fol. 96ᵛ), Riccard. gr. 27 (fol. 88–180).

Accedunt etiam Barberinianus gr. 237 (fol. 52–63) et Riccard. gr. 10 (fol. 344–355), *ἐκ τοῦ Παυσανίου ἀνάλεκτά τινα* continentes. hos codices inter se simillimos esse agnovit A. Diller[1]). Riccardianum e Barberiniano descriptum esse facile apparet, si haec tantum compares: 1. 13. 8 *ὅμοια* Barb. *ὅμνοια* Ricc.; 1. 18. 5 *λητοῦς* Barb. *ληγοῦς* Ricc.; 1. 35. 4 *ὠκεῖλαι* Barb. *ὠμεῖλαι* Ricc. Barberinianus maxime cum codice **Va** consentire videtur, e. g. 4. 15. 6 *αἰτοῦντες* *β***Va** Barb.: *αἰτοῦντας* **R**^{sv}**Pa Vb**; ibid. *συνάγων* *β*: *συναγαγὼν* **Va** Barb. nisi scholia plurima quae in Barberiniano leguntur codex **Va** omitteret, facile crederes hunc illius exemplar fuisse. nunc autem e deperdito codice *γ*, e quo Vindobonensem descriptum esse puto, haec excerpta desumpta esse videntur.

Hactenus de recensione, ex qua apparet archetypum Florentinum (*β*) facile e codicibus **VFP** (et **Ma L** in libro I) restitui posse. sed non dubitandum est quin exemplar illud quod Niccolò Niccoli possidebat omissiones et errores habuerit[2]). emendationes igitur a librariis et a viris doctis inde a Musuro, qui Aldinam anno 1516 edidit, prolatas saepe adhibui. quibus adiungi possunt lectiones verae quas Stephano Byzantio, Sudae, Phraliti debemus. editiones a Loeschero, Facio, Siebelio curatae

1) TAPhA 87, 1956, 95 adn. 55.

2) Adnotationes vel correctiones etiam in margine extitisse monet A. Diller, TAPhA 88, 1957, 171. e. g. 1. 11. 2 verba *ὧν καὶ νῦν* habent **FP**, omittunt **Ma L**, **V** autem in margine addit; similiter 1. 28. 5, *καθὸ καὶ ὁ ἄρειος πάγος* **V**^{mg}**FP** om. **L**. quibus locis codicis **V** scriba archetypum *β* accurate descripsisse videtur, codicum **F** et **P** scribae adnotationes in textum transtulisse, codicum **L** et **Ma** scribae omisisse videntur.

mihi non praesto fuerunt; eorum emendationes e posterioribus editionibus sumpsi.

Restat ut viris humanissimis J. Irmscher, F. Paschke ex Instituto Academiae Scientiarum Berolinensis, qui mihi Pausaniae codicum fere omnium imagines photographicas suppeditarunt, G. Chr. Hansen, Bibliothecae Teubnerianae redactori, qui consiliis et observationibus suis me adiuvit, gratias quam maximas agam.

Conimbrigae olim a. D. MCMLXX
editio altera a. D. MCMLXXXVIII

M. H. Rocha-Pereira

STVDIORVM CONSPECTVS

EDITIONES

M. Musurus (editio Aldina), Venetiis 1516
A. Loescher, Basileae 1550
G. Xylander — F. Sylburg, Francoforti 1583, 1613
J. Kuhn, Lipsiae 1696
Jo. F. Facius, Lipsiae 1794—7
E. Clavier (postea A. Corais), Parisiis 1814—23
C. G. Siebelis, Lipsiae 1822—28
I. Bekker, Berolini 1826—27, 2 vol.
J. H. C. Schubart et Chr. Walz, Lipsiae 1838—39, 3 vol.
L. Dindorf, Parisiis 1845
J. H. C. Schubart, Lipsiae 1853—54, 1889, 2 vol.
H. Hitzig et H. Blümner, Berolini 1896—1910, 3 vol.
Fr. Spiro, Lipsiae 1903, 3 vol.
W. S. Jones, Londinii 1918—35, 5 vol. (nova ed. 1959—61)
N. D. Papachatzis, Athenis 1974–1979, 3 vol. (libri I–VI)
D. Musti – L. Beschi, Mediolani 1982 (liber I)
D. Musti – M. Torelli, Mediolani 1986 (liber II)

Pausaniam ex parte ediderunt

Jahn, O., et A. Michaelis, Pausaniae Descriptio Arcis Athenarum, Bonnae 1880 [1. 22. 4—28. 4]
Roux, G., Pausanias en Corinthie, Parisiis 1958 [2. 1—15]

Commentariis praesertim archaeologicis et translatione praeterea commendantur

Frazer, J. G., Pausanias' Description of Greece, London 1898, 6 vol.
Meyer, E., Pausanias Beschreibung Griechenlands, Zürich 1954

DISSERTATIONES SELECTAE

exegeticae, grammaticae, etc. (ex antiquioribus libris ii qui etiamnunc usui esse possunt, ex commentariis de rebus archaeologicis ii tantum qui ad textum intellegendum utilitatem habent citantur)

Albini, U., Pausania I. 4. 5, Maia 10, 1958, 240
Allen, T. W., Adversaria II et III, RPh 8, 1934, 237—8
Barron, J. P., The Son of Hyllis, CR, NS 11, 1961, 185–7

Bassi, D., Pausania come fonte mitologica, Rend. Ist. Lombardo 72, 1939, 221—284

Bees, N. A., Zu einer Randnotiz der Pausaniashandschrift Va, Philologus 75, 1921, 231—2

Bowra, C. M., Two lines of Eumelus, CQ, NS 13, 1963, 145—153 = On Greek Margins, Oxford 1970, 46—58

Bucher, W., De Pausaniae studiis Homericis, Diss. Halle 1919

Burkert, W., Kekropidensage und Arrhephoria, Hermes 94, 1966, 1—25

Casevitz, M., Un fragment de Pausanias dans le Vaticanus Gr. 2236, RHT 9, 1979, 239–242

Cataudella, M. R., La prostasia sugli agoni olimpici nella O. 8ª, Rend. Accad. dei Lincei 19, 1964, 66—74

Cazzaniga, I., Varia Graeco-Latina V, RIL 72, 1938—39, 103

Chatzis, A. Ch., *Διορθωτικὰ εἰς Ἕλληνας συγγραφεῖς*, Polemon 1, **1929, 55—56**

Cordano, F., I 'Messeni dello Stretto' e Pausania, PP 35, 1980, 436–440

Daux, G., Pausanias à Delphes, Paris 1936

Deicke, L., Quaestiones Pausanianae, Diss. Göttingen 1935

Diller, A., Incipient Errors in Manuscripts, TAPhA 67, 1936, 232–239

–, The authors named Pausanias, TAPhA 86, 1955, 268–279

—, Pausanias in the Middle Ages, TAPhA 87, 1956, 84—97

—, The manuscripts of Pausanias, TAPhA 88, 1957, 169—188

–, The Textual Tradition of Strabo's Geography, Amsterdam 1975, 147

Ebeling, H. L., Pausanias as an historian, CW 7, 1913, 138—141, 146—150

Edmonson, C. N., The text of Pausanias 9. 2. 4—5, Hermes 92, 1964, 502—5

Eliot, C. W. J., The meaning of Episema in Pausanias 1. 17. 1, Hesperia 36, 1967, 121—3

Engeli, A., Die oratio variata bei Pausanias, Berolini 1907

Erbse, H., Überlieferungsgeschichte der griechischen klassischen und hellenistischen Literatur, Geschichte der Textüberlieferung, I, Zürich 1961, 300—2

Fraenkel, Ed., Kleine Beiträge zur klassischen Philologie, Roma 1964, I, 429—430

Frisk, H., Pausanias 5, 7, 3, Eranos 25, 1927, 285 sq.

Giamoulidou, K., *Φαῖστος ἢ Ἥφαιστος; περὶ μίαν διόρθωσιν τοῦ* **Malten, Platon 17, 1965, 117—9**

Giffler, M., Two confirmations of Pausanias, PhW 60, 1940, 474—6

Grégoire, H., Notes de philologie grecque, Rev. Instr. Publ. Belg. 1914, 126—134

Groningen, B. A. van, Traité d'histoire et de critique des textes grecs, Amsterdam 1963, p. 94
—, Les trois Muses de l'Hélicon, AC 1948, 287—296
Guillon, P., Note sur le livre IX de Pausanias. Les demi-statues de Scôlos, RPh 27, 1953, 135—140

Habicht, Chr., Pausanias and the Evidence of Inscriptions, Cl. Ant. 3, 1984, 40–56
–, Pausanias' Guide to Ancient Greece, Berkeley and Los Angeles 1985 (Germanice: Pausanias und seine Beschreibung Griechenlands, München 1985)
Hall, F. H., A companion to classical texts, Oxford 1913, pp. 175, 187, 197
Hejnic, J., Pausanias the Perieget and the archaic story of Arcadia, Diss. Praha 1961
Hitzig, H., Beiträge zur Texteskritik des Pausanias, Programm Heidelberg 1873
Imhoof-Blumer, F., and P. Gardner, A numismatic commentary on Pausanias. New ed. by Al. N. Oikonomides, Chicago 1964

Jacoby, F., Pausanias 8. 45. 1, CR 60, 1946, 19

Kakridis, J. Th., Zu Pausanias 7. 21. 1seqq., PhW 50, 1930, 494—6

Loutsch, D., Les lectures hésiodiques de Pausanias, Diss. Liège 1931—32

Madvig, J. N., Adversaria critica, I—II, Hauniae 1871—3
Maltese, L., In margine al testo di Pausania, SIFC 77, 1984, 73–82
Mayer, M., Zur Kypselos-Lade, PhW 51, 1931, 95—96
Musti, D., *Ἐπαριθμεῖσθαι* in Pausania I 3, 2, Boll. Class. serie terza, 3, 1982, 152–153

Niemirska-Pliszczyńska, J., Quo modo in descriptione Graeciae componenda digressiones sive *λόγοι* a Pausania adhibitae sint, Eos 55, 1965, 71—80

Oikonomides, A. N., *Κριτικὰ εἰς Παυσανίαν*, Platon 12, 1960, 49—54
Oliver, J. H., Gnomon 32, 1960, 503, recens. J. Palm, infra

Palm, J., Rom, Römertum und Imperium in der griechischen Literatur der Kaiserzeit, Lund 1959
Parke, H. W., The Lacedaemonian Suppliants on the Areiopagus, Hermathena 55, 1940, 56—61
Pasquali, G., Die schriftstellerische Form des Pausanias, Hermes 48, 1913, 161—223
—, Storia della tradizione e critica del testo, Firenze [2]1952, p. 226

Pearson, L., Pausanias on the temple of Poseidon at Isthmia, Hermes 88, 1960, 498—502

Pfundtner, Pausanias periegeta imitator Herodoti, Diss. Königsberg 1866

Preuner, E., Pausanias 5. 11. 3, Arch. Anz. 35, 1920, 52—53

Regenbogen, O., RE, Suppl. VIII (1956), col. 1008—1097

Reitzenstein, R., Zu den Pausanias-Scholien, Hermes 29, 1894, 231—239

Renehan, R., Pausanias 7. 25. 10, RhM 110, 1967, 285

Robert, C., Zu Pausanias, Hermes 14, 1879, 313—5

—, Zu Pausanias, Hermes 20, 1885, 354

—, Pausanias als Schriftsteller, Berlin 1909

Rocha-Pereira, M. H., Sobre o importância das informações de Pausânias para a história da língua grega, Humanitas 17—18, 1965—66, 180—197

Rossbach, O., Zu Pausanias, PhW 41, 1921, 330—332

Roux, G., Pausanias, le Contre Aristogiton et les Énigmes de Marmaria à Delphes, REA 67, 1965, 37—53

Schnayder, J., De Pausaniae opere q. i. *Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος*, Meander 19, 1964, 187—208

Schubart, J. H. C., Über die Handschriften des Pausanias, Zeitschrift für die Altertumswissenschaft 20, 1853, 385—410

Seemann, E., Quaestiones grammaticae et criticae ad Pausaniam spectantes, Jena 1880

Settis, S., Il ninfeo di Erode Attico a Olimpia e il problema della composizione della Periegesi di Pausania, Annali della Sc. Norm. Sup. di Pisa 37, 1968, 1—63

Strid, O., Über Sprache und Stil des Periegeten Pausanias, Diss. Uppsala 1976

Szelest, H., De Pausaniae clausulis, Auctarium Maeandreum Vol. III, Varsaviae 1953

Vidal-Naquet, P., Une énigme à Delphes. À propos de la base de Marathon (Pausanias 10. 10. 1—2), Revue Historique 91, 1961, 281—302

Vollgraff, G., Varia, Mnemosyne 42, 1914, 444

—, Ad Pausan. 5. 19. 4, Mnemosyne, Series tertia, 1, 1934, 317

Wace, A. J. B., Pausanias and Mycenae, Festschrift Schweitzer, Stuttgart 1954, 19—26

Wicherly, R. E., Pausanias at Athens, II: A Commentary on Book I, chapters 18—19, Greek, Roman and Byzantine Studies 4, 1963, 157—175

Wilamowitz-Moellendorff, U. von, Pausanias-Scholien, Hermes 29, 1894, 240—248

—, Der Glaube der Hellenen, Basel ^{2}1956, I, 391—400

SIGLA

β	exemplar Niccolò Niccoli, ante a. 1437
V	Marcianus gr. 413, ca. 1450
F	Laurentianus 56. 11, 1485
P	Parisinus gr. 1410, 1491
Ma	Matritensis 4564 (librum I usque ad 26.5 continens) saec. XV ex.
L	Leidensis 16 K, saec. XV ex.
R	Riccardianus gr. 29, saec. XV ex.
Pa	Parisinus gr. 1399, 1497
Va	Vindobonensis hist. gr. 23, saec. XV ex.
Vb	Vindobonensis hist. gr. 51 (incipiens 1. 19. 5), 1504
ℜ	consensus **R Pa Va Vb**

Ceteri codices perraro adhibentur:

Ag	Angelicus gr. 103 (olim C. 2. 11), ca. 1525—1550
Fa	Laurentianus 56. 10, saec. XV ex.
Lb	Leidensis 16 L, ca. 1477
Mo	Monacensis 404 (a libro I usque ad 3. 13. 3 continens), saec. XVI in.
Ms	Mosquensis gr. 193 (Vl. 500), saec. XV ex.
Np	Neapolitanus III A 16 bis, saec. XV ex.
Pb	Parisinus gr. 1400 (librum I continens), saec. XVI
Pd	Parisinus gr. 1411, c. 1525—1550
Pt	Palatinus gr. 56, c. 1490
Phral.	Parisinus gr. 1409 (excerpta continens), saec. XIV
Vt	Vaticanus gr. 2236 (librum III usque ad 2. 6 continens), ca. 1350 – 1400
Na	Neapolitanus II. C. 32 (excerpta continens), saec. XIV in.

Codicum lectiones hoc modo distinguuntur:

$\mathbf{V}^{1}$	a prima manu
$\mathbf{V}^{2}$	a recentiore manu
$\mathbf{V}^{sv}$	supra lineam
$\mathbf{V}^{mg}$	in margine
$\mathbf{V}^{\gamma\rho}$	add. *γρ(άφεται)*
$\mathbf{V}^{al}$	add. aliter

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

Α'

ΑΤΤΙΚΑ

1 Τῆς ἠπείρου τῆς Ἑλληνικῆς κατὰ νήσους τὰς Κυκλάδας καὶ πέλαγος τὸ Αἰγαῖον ἄκρα Σούνιον πρόκειται γῆς τῆς Ἀττικῆς· καὶ λιμήν τε παραπλεύσαντι τὴν ἄκραν ἐστὶ καὶ ναὸς Ἀθηνᾶς Σουνιάδος ἐπὶ κορυφῆι τῆς ἄκρας. πλέοντι δὲ ἐς τὸ πρόσω Λαύριόν τέ ἐστιν, ἔνθα ποτὲ Ἀθηναίοις ἦν ἀργύρου μέταλλα, καὶ νῆσος ἔρημος οὐ μεγάλη Πατρόκλου καλουμένη· τεῖχος γὰρ ᾠκοδομήσατο ἐν αὐτῆι καὶ χάρακα ἐβάλετο Πάτροκλος, ὃς τριήρεσιν ὑπέπλει ναύαρχος Αἰγυπτίαις, ἃς Πτολεμαῖος ὁ ⟨Πτολεμαίου⟩ τοῦ Λάγου τιμωρεῖν ἔστειλεν Ἀθηναίοις, ὅτε σφίσιν Ἀντίγονος ὁ Δημητρίου στρατιᾶι τε αὐτὸς ἐσβεβληκὼς ἔφθειρε τὴν χώραν καὶ ναυσὶν ἅμα ἐκ θαλάσσης κατεῖργεν.

2 Ὁ δὲ Πειραιεὺς δῆμος μὲν ἦν ἐκ παλαιοῦ, πρότερον δὲ πρὶν ἢ Θεμιστοκλῆς Ἀθηναίοις ἦρξεν ἐπίνειον οὐκ ἦν· Φάληρον δέ — ταύτηι γὰρ ἐλάχιστον ἀπέχει τῆς πόλεως ἡ θάλασσα — τοῦτό σφισιν ἐπίνειον ἦν, καὶ Μενεσθέα φασὶν αὐτόθεν ταῖς ναυσὶν ἐς Τροίαν ἀναχθῆναι καὶ τούτου πρότερον Θησέα δώσοντα Μίνωι δίκας τῆς Ἀνδρόγεω

9 suppl. Kuhn, cf. 1. 7. 3

τελευτῆς. Θεμιστοκλῆς δὲ ὡς ἦρξε — τοῖς τε γὰρ πλέουσιν ἐπιτηδειότερος ὁ Πειραιεὺς ἐφαίνετό οἱ προκεῖσθαι καὶ λιμένας τρεῖς ἀνθ' ἑνὸς ἔχειν τοῦ Φαληροῖ — τοῦτό σφισιν ἐπίνειον εἶναι κατεσκευάσατο· καὶ νεὼς καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν οἶκοι καὶ πρὸς τῶι μεγίστωι λιμένι τάφος Θεμιστοκλέους. φασὶ γὰρ μεταμελῆσαι τῶν ἐς Θεμιστοκλέα Ἀθηναίοις καὶ ὡς οἱ προσήκοντες τὰ ὀστᾶ κομίσαιεν ἐκ Μαγνησίας ἀνελόντες· φαίνονται δὲ οἱ παῖδες οἱ Θεμιστοκλέους καὶ κατελθόντες καὶ γραφὴν ἐς τὸν Παρθενῶνα ἀναθέντες, ἐν ἧι Θεμιστοκλῆς ἐστι γεγραμ-
3 *μένος. θέας δὲ ἄξιον τῶν ἐν Πειραιεῖ μάλιστα Ἀθηνᾶς ἐστι καὶ Διὸς τέμενος· χαλκοῦ μὲν ἀμφότερα τὰ ἀγάλματα, ἔχει δὲ ὁ μὲν σκῆπτρον καὶ Νίκην, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ δόρυ. ἐνταῦθα Λεωσθένην, ὃς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησιν ἡγούμενος Μακεδόνας ἔν τε Βοιωτοῖς ἐκράτησε μάχηι καὶ αὖθις ἔξω Θερμοπυλῶν καὶ βιασάμενος ἐς Λάμιαν κατέκλεισε τὴν ἀπαντικρὺ τῆς Οἴτης, τοῦτον τὸν Λεωσθένην καὶ τοὺς παῖδας ἔγραψεν Ἀρκεσίλαος. ἔστι δὲ τῆς στοᾶς τῆς μακρᾶς, ἔνθα καθέστηκεν ἀγορὰ τοῖς ἐπὶ θαλάσσης — καὶ γὰρ τοῖς ἀπωτέρω τοῦ λιμένος ἐστὶν ἑτέρα — τῆς δὲ ἐπὶ θαλάσσης στοᾶς ὄπισθεν ἑστᾶσι Ζεὺς καὶ Δῆμος, Λεωχάρους ἔργον. πρὸς δὲ τῆι θαλάσσηι Κόνων ᾠκοδόμησεν Ἀφροδίτης ἱερόν, τριήρεις Λακεδαιμονίων κατεργασάμενος περὶ Κνίδον τὴν ἐν τῆι Καρικῆι χερρονήσωι. Κνίδιοι γὰρ τιμῶσιν Ἀφροδίτην μάλιστα, καί σφισιν ἔστιν ἱερὰ τῆς θεοῦ· τὸ μὲν γὰρ ἀρχαιότατον Δωρίτιδος, μετὰ δὲ τὸ Ἀκραίας, νεώτατον δὲ ἣν Κνιδίαν οἱ πολλοί, Κνίδιοι δὲ αὐτοὶ καλοῦσιν Εὔπλοιαν.*

4 *Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Ἀθηναίοις ὁ μὲν ἐπὶ Μουνυχίαι λιμὴν καὶ Μουνυχίας ναὸς Ἀρτέμιδος, ὁ δὲ ἐπὶ Φαλήρωι, καθὰ καὶ πρότερον εἴρηταί μοι, καὶ πρὸς αὐτῶι Δήμητρος*

1sq. Thuc. 1. 93. 3 || 7 Thuc. 1. 138. 6 || 32 1. 1. 2

25 *γὰρ*] *δὲ* F || 27 *ἀρχαιότατον* Spengel: *-ότερον β*

ἱερόν. ἐνταῦθα καὶ Σκιράδος Ἀθηνᾶς ναός ἐστι καὶ Διὸς ἀπωτέρω, βωμοὶ δὲ θεῶν τε ὀνομαζομένων Ἀγνώστων καὶ ἡρώων καὶ παίδων τῶν Θησέως καὶ Φαλήρου· τοῦτον γὰρ τὸν Φάληρον Ἀθηναῖοι πλεῦσαι μετὰ Ἰάσονός φασιν ἐς Κόλχους. ἔστι δὲ καὶ Ἀνδρόγεω βωμὸς τοῦ Μίνω, καλεῖται δὲ Ἥρωος· Ἀνδρόγεω δὲ ὄντα ἴσασιν οἷς ἐστιν ἐπιμελὲς τὰ ἐγχώρια σαφέστερον ἄλλων ἐπίστασθαι. ἀπέχει δὲ σταδίους εἴκοσιν ἄκρα Κωλιάς· ἐς ταύτην 5
φθαρέντος τοῦ ναυτικοῦ τοῦ Μήδων κατήνεγκεν ὁ κλύδων τὰ ναυάγια. Κωλιάδος δέ ἐστιν ἐνταῦθα Ἀφροδίτης ἄγαλμα καὶ Γενετυλλίδες ὀνομαζόμεναι θεαί· δοκῶ δὲ καὶ Φωκαεῦσι τοῖς ἐν Ἰωνίαι θεάς, ἃς καλοῦσι Γενναΐδας, εἶναι ταῖς ἐπὶ Κωλιάδι τὰς αὐτάς. ἔστι δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς Ἀθήνας ἐκ Φαλήρου ναὸς Ἥρας οὔτε θύρας ἔχων οὔτε ὄροφον· Μαρδόνιόν φασιν αὐτὸν ἐμπρῆσαι τὸν Γωβρύου. τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ νῦν δή, ⟨εἰ⟩ καθὰ λέγουσιν, Ἀλκαμένους ἐστὶν ἔργον, οὐκ ἂν τοῦτό γε ὁ Μῆδος εἴη λελωβημένος.

Ἐσελθόντων δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐστὶν Ἀντιόπης μνῆμα 2
Ἀμαζόνος. ταύτην τὴν Ἀντιόπην Πίνδαρος μέν φησιν ὑπὸ Πειρίθου καὶ Θησέως ἁρπασθῆναι, Τροιζηνίωι δὲ Ἡγίαι τοιάδε ἐς αὐτὴν πεποίηται· Ἡρακλέα Θεμίσκυραν πολιορκοῦντα τὴν ἐπὶ Θερμώδοντι ἑλεῖν μὴ δύνασθαι, Θησέως δὲ ἐρασθεῖσαν Ἀντιόπην — στρατεῦσαι γὰρ ἅμα Ἡρακλεῖ καὶ Θησέα — παραδοῦναι {τε} τὸ χωρίον. τάδε μὲν Ἡγίας πεποίηκεν· Ἀθηναῖοι δέ φασιν, ἐπείτε ἦλθον Ἀμαζόνες, Ἀντιόπην μὲν ὑπὸ Μολπαδίας τοξευθῆναι, Μολπαδίαν δὲ ἀποθανεῖν ὑπὸ Θησέως. καὶ μνῆμά ἐστι καὶ Μολπαδίας Ἀθηναίοις.

Ἀνιόντων δὲ ἐκ Πειραιῶς ἐρείπια τῶν τειχῶν ἐστιν, ἃ 2
Κόνων ὕστερον τῆς πρὸς Κνίδωι ναυμαχίας ἀνέστησε· τὰ γὰρ Θεμιστοκλέους μετὰ τὴν ἀναχώρησιν οἰκοδομη-

20 fr. 175 Snell

3 ⟨*μετὰ*⟩ *Θησέως* Robert || **12** *φωκαεῦσι* **Va**: *φωκεῦσι* ***β*** || **16** suppl. Schubart-Walz || **24** *γὰρ* **R**[sv] **Pa**: *τε* ***β*** || **25** *τε* om. **L**

θέντα τὴν Μήδων ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καθηιρέθη τῶν τριάκοντα ὀνομαζομένων. εἰσὶ δὲ τάφοι κατὰ τὴν ὁδὸν γνωριμώτατοι Μενάνδρου τοῦ Διοπείθους καὶ μνῆμα Εὐριπίδου κενόν· τέθαπται δὲ Εὐριπίδης ἐν Μακεδονίαι παρὰ τὸν βασιλέα ἐλθὼν Ἀρχέλαον, ὁ δέ οἱ τοῦ θανάτου τρόπος — πολλοῖς
3 *γάρ ἐστιν εἰρημένος — ἐχέτω καθὰ λέγουσιν. συνῆσαν δὲ ἄρα καὶ τότε τοῖς βασιλεῦσι ποιηταὶ καὶ πρότερον ἔτι καὶ Πολυκράτει Σάμου τυραννοῦντι Ἀνακρέων παρῆν καὶ ἐς Συρακούσας πρὸς Ἱέρωνα Αἰσχύλος καὶ Σιμωνίδης ἐστάλησαν· Διονυσίωι δέ, ὃς ὕστερον ἐτυράννησεν ἐν Σικελίαι, Φιλόξενος παρῆν καὶ Ἀντιγόνωι Μακεδόνων ἄρχοντι Ἀνταγόρας Ῥόδιος καὶ Σολεὺς Ἄρατος. Ἡσίοδος δὲ καὶ Ὅμηρος ἢ συγγενέσθαι βασιλεῦσιν ἠτύχησαν ἢ καὶ ἑκόντες ὠλιγώρησαν, ὁ μὲν ἀγροικίαι καὶ ὄκνωι πλάνης, Ὅμηρος δὲ ἀποδημήσας ἐπὶ μακρότατον καὶ τὴν ὠφέλειαν ⟨τὴν⟩ ἐς χρήματα παρὰ τῶν δυνατῶν ὑστέραν θέμενος τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς δόξης· ἐπεὶ καὶ Ὁμήρωι πεποιημένα ἐστὶν Ἀλκίνωι παρεῖναι Δημόδοκον καὶ ὡς Ἀγαμέμνων καταλείποι τινὰ παρὰ τῆι γυναικὶ ποιητήν. ἔστι δὲ τάφος οὐ πόρρω τῶν πυλῶν, ἐπίθημα ἔχων στρατιώτην ἵππωι παρεστηκότα· ὅντινα μέν, οὐκ οἶδα, Πραξιτέλης δὲ καὶ τὸν ἵππον καὶ τὸν στρατιώτην ἐποίησεν.*

4 *Ἐσελθόντων δὲ ἐς τὴν πόλιν οἰκοδόμημα ἐς παρασκευήν ἐστι τῶν πομπῶν, ἃς πέμπουσι τὰς μὲν ἀνὰ πᾶν ἔτος, τὰς δὲ καὶ χρόνον διαλείποντες. καὶ πλησίον ναός ἐστι Δήμητρος, ἀγάλματα δὲ αὐτή τε καὶ ἡ παῖς καὶ δᾶιδα ἔχων Ἴακχος· γέγραπται δὲ ἐπὶ τῶι τοίχωι γράμμασιν Ἀττικοῖς ἔργα εἶναι Πραξιτέλους. τοῦ ναοῦ δὲ οὐ πόρρω Ποσειδῶν ἐστιν ἐφ' ἵππου, δόρυ ἀφιεὶς ἐπὶ γίγαντα Πολυβώτην, ἐς ὃν Κώιοις ὁ μῦθος ⟨ὁ⟩ περὶ τῆς ἄκρας ἔχει τῆς Χελώνης· τὸ δὲ ἐπίγραμμα τὸ ἐφ' ἡμῶν*

4 cf. Vita Euripidis, sub fine || **14** cf. Hes. Op. 649—53 || **18** *θ* 43—45, 72—82, 105—108, 266—367, 471—521, 537, *ν* 27—28, *γ* 267—268

16 suppl. Dindorf || **18** *καὶ ὡς*] *ὡς καὶ* Steph. Byz. *καὶ* om. **F** || **20** *ἐπίθημα* Dindorf: *ἐπίθεμα* **β** || **30** suppl. Hitzig

τὴν εἰκόνα ἄλλωι δίδωσι καὶ οὐ Ποσειδῶνι. στοαὶ δέ
εἰσιν ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐς τὸν Κεραμεικὸν καὶ εἰκόνες πρὸ
αὐτῶν χαλκαῖ καὶ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, ὅσοις τι ὑπῆρχεν
{ὧν τις λόγος} ἐς δόξαν. ἡ δὲ ἑτέρα τῶν στοῶν ἔχει μὲν 5
ἱερὰ θεῶν, ἔχει δὲ γυμνάσιον Ἑρμοῦ καλούμενον· ἔστι
δὲ ἐν αὐτῆι Πουλυτίωνος οἰκία, καθ' ἣν παρὰ τὴν ἐν
Ἐλευσῖνι δρᾶσαι τελετὴν Ἀθηναίων φασὶν οὐ τοὺς ἀφα-
νεστάτους· ἐπ' ἐμοῦ δὲ ἀνεῖτο Διονύσωι. Διόνυσον δὲ
τοῦτον καλοῦσι Μελπόμενον ἐπὶ λόγωι τοιῶιδε ἐφ'
ὁποίωι περ Ἀπόλλωνα Μουσηγέτην. ἐνταῦθά ἐστιν
Ἀθηνᾶς ἄγαλμα Παιωνίας καὶ Διὸς καὶ Μνημοσύνης καὶ
Μουσῶν, Ἀπόλλων τε ἀνάθημα καὶ ἔργον Εὐβουλίδου, καὶ
δαίμων τῶν ἀμφὶ Διόνυσον Ἄκρατος· πρόσωπόν ἐστίν οἱ
μόνον ἐνωικοδομημένον τοίχωι. μετὰ δὲ τὸ τοῦ Διονύσου
τέμενός ἐστιν οἴκημα ἀγάλματα ἔχον ἐκ πηλοῦ, βασιλεὺς
Ἀθηναίων Ἀμφικτύων ἄλλους τε θεοὺς ἑστιῶν καὶ
Διόνυσον. ἐνταῦθα καὶ Πήγασός ἐστιν Ἐλευθερεύς, ὃς
Ἀθηναίοις ⟨τὸν⟩ θεὸν ἐσήγαγε· συνεπελάβετο δέ οἱ τὸ ἐν
Δελφοῖς μαντεῖον ἀναμνῆσαν τὴν ἐπὶ Ἰκαρίου ποτὲ
ἐπιδημίαν τοῦ θεοῦ. τὴν δὲ βασιλείαν Ἀμφικτύων ἔσχεν 6
οὕτως. Ἀκταῖον λέγουσιν ἐν τῆι νῦν Ἀττικῆι βασιλεῦσαι
πρῶτον· ἀποθανόντος δὲ Ἀκταίου Κέκροψ ἐκδέχεται τὴν
ἀρχὴν θυγατρὶ συνοικῶν Ἀκταίου, καί οἱ γίνονται
θυγατέρες μὲν Ἕρση καὶ Ἄγλαυρος καὶ Πάνδροσος, υἱὸς
δὲ Ἐρυσίχθων· οὗτος οὐκ ἐβασίλευσεν Ἀθηναίων, ἀλλά
οἱ τοῦ πατρὸς ζῶντος τελευτῆσαι συνέβη, καὶ τὴν ἀρχὴν
τὴν Κέκροπος Κραναὸς ἐξεδέξατο, Ἀθηναίων δυνάμει
προὔχων. Κραναῶι δὲ θυγατέρας καὶ ἄλλας καὶ Ἀτθίδα
γενέσθαι λέγουσιν· ἀπὸ ταύτης ὀνομάζουσιν Ἀττικὴν τὴν
χώραν, πρότερον καλουμένην Ἀκταίαν. Κραναῶι δὲ
Ἀμφικτύων ἐπαναστάς, θυγατέρα ὅμως ἔχων αὐτοῦ,
παύει τῆς ἀρχῆς· καὶ αὐτὸς ὕστερον ὑπὸ Ἐριχθονίου καὶ
τῶν συνεπαναστάντων ἐκπίπτει· πατέρα δὲ Ἐριχθονίωι

4 secl. Kayser || 14 ⟨τῶι⟩ τοίχωι Herwerden || 16 ἑστιῶν edd.: ἐστιν ὧν β || 18 suppl. Loescher

λέγουσιν ἀνθρώπων μὲν οὐδένα εἶναι, γονέας δὲ Ἥφαιστον καὶ Γῆν.

3 *Τὸ δὲ χωρίον ὁ Κεραμεικὸς τὸ μὲν ὄνομα ἔχει ἀπὸ ἥρωος Κεράμου, Διονύσου τε εἶναι καὶ Ἀριάδνης καὶ τούτου λεγομένου· πρώτη δέ ἐστιν ἐν δεξιᾶι καλουμένη στοὰ βασίλειος, ἔνθα καθίζει βασιλεὺς ἐνιαυσίαν ἄρχων ἀρχὴν καλουμένην βασιλείαν. ταύτης ἔπεστι τῶι κεράμωι τῆς στοᾶς ἀγάλματα ὀπτῆς γῆς, ἀφιεὶς Θησεὺς ἐς θάλασσαν Σκίρωνα καὶ φέρουσα Ἡμέρα Κέφαλον, ὃν κάλλιστον γενόμενόν φασιν ὑπὸ Ἡμέρας ἐρασθείσης ἁρπασθῆναι· καί οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα ⟨ὃν⟩ καὶ ⟨ἡ Ἀφροδίτη⟩ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ. ταῦτα ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος εἴρηκεν ἐν ἔπεσι τοῖς ἐς τὰς γυναῖκας.*
2 *πλησίον δὲ τῆς στοᾶς Κόνων ἕστηκε καὶ Τιμόθεος υἱὸς Κόνωνος καὶ βασιλεὺς Κυπρίων Εὐαγόρας, ὃς καὶ τὰς τριήρεις τὰς Φοινίσσας ἔπραξε παρὰ βασιλέως Ἀρταξέρξου δοθῆναι Κόνωνι· ἔπραξε δὲ ὡς Ἀθηναῖος καὶ τὸ ἀνέκαθεν ἐκ Σαλαμῖνος, ἐπεὶ καὶ γενεαλογῶν ἐς προγόνους ἀνέβαινε Τεῦκρον καὶ Κινύρου θυγατέρα. ἐνταῦθα ἕστηκε Ζεὺς ὀνομαζόμενος Ἐλευθέριος καὶ βασιλεὺς Ἀδριανός, ἐς ἄλλους τε ὧν ἦρχεν εὐεργεσίας καὶ ἐς τὴν πόλιν μάλιστα*
3 *ἀποδειξάμενος τὴν Ἀθηναίων. στοὰ δὲ ὄπισθεν ᾠκοδόμηται γραφὰς ἔχουσα θεοὺς ⟨τοὺς⟩ δώδεκα καλουμένους· ἐπὶ δὲ τῶι τοίχωι τῶι πέραν Θησεύς ἐστι γεγραμμένος καὶ Δημοκρατία τε καὶ Δῆμος. δηλοῖ δὲ ἡ γραφὴ Θησέα εἶναι τὸν καταστήσαντα Ἀθηναίοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι· κεχώρηκε δὲ φήμη καὶ ἄλλως ἐς τοὺς πολλούς, ὡς Θησεὺς παραδοίη τὰ πράγματα τῶι δήμωι καὶ ὡς ἐξ ἐκείνου δημοκρατούμενοι διαμείναιεν, πρὶν ἢ Πεισίστρατος ἐτυράννησεν ἐπαναστάς. λέγεται μὲν δὴ καὶ ἄλλα οὐκ ἀληθῆ παρὰ τοῖς πολλοῖς οἷα ἱστορίας ἀνηκόοις οὖσι καὶ*

13 fr. 375 (spurium) Merkelbach-West, cf. Th. 986—991 || **27** Isocr. 12. 129 Ps.-Dem. 59. 75 Plut. Thes. 25 aliter Thuc. 2. 15 Arist. Ath. 41

11.12 suppl. F. A. Wolf ad Hes. Th. 987 *⟨ὃν ὕστερον ἡ Ἀφροδίτη ἥρπασε⟩ καί* Urlichs Skopas p. 100 || **23** suppl. Schubart

ὁπόσα ἤκουον εὐθὺς ἐκ παίδων ἔν τε χοροῖς καὶ τραγωιδίαις πιστὰ ἡγουμένοις, λέγεται δὲ καὶ ἐς τὸν Θησέα, ὅς αὐτός τε ἐβασίλευσε καὶ ὕστερον Μενεσθέως τελευτήσαντος καὶ ἐς τετάρτην οἱ Θησεῖδαι γενεὰν διέμειναν ἄρχοντες. εἰ δέ μοι γενεαλογεῖν ἤρεσκε, καὶ τοὺς ἀπὸ Μελάνθου βασιλεύσαντας ἐς Κλείδικον τὸν Αἰσιμίδου καὶ τούτους ἂν ἀπηριθμησάμην.

Ἐνταῦθά ἐστι γεγραμμένον καὶ τὸ περὶ Μαντίνειαν 4 Ἀθηναίων ἔργον, οἳ βοηθήσοντες Λακεδαιμονίοις ἐπέμφθησαν. συνέγραψαν δὲ ἄλλοι τε καὶ Ξενοφῶν τὸν πάντα πόλεμον, κατάληψίν τε τῆς Καδμείας καὶ τὸ πταῖσμα Λακεδαιμονίων ἐν Λεύκτροις καὶ ὡς ἐς Πελοπόννησον ἐσέβαλον Βοιωτοὶ καὶ τὴν συμμαχίαν Λακεδαιμονίοις τὴν παρ' Ἀθηναίων ἐλθοῦσαν· ἐν δὲ τῆι γραφῆι τῶν ἱππέων ἐστὶ μάχη, ἐν ἧι γνωριμώτατοι Γρύλος τε ὁ Ξενοφῶντος ἐν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ κατὰ τὴν ἵππον τὴν Βοιωτίαν Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος. ταύτας τὰς γραφὰς Εὐφράνωρ ἔγραψεν Ἀθηναίοις καὶ πλησίον ἐποίησεν ἐν τῶι ναῶι τὸν Ἀπόλλωνα Πατρῶιον ἐπίκλησιν· πρὸ δὲ τοῦ νεὼ τὸν μὲν Λεωχάρης, ὃν δὲ καλοῦσιν Ἀλεξίκακον Κάλαμις ἐποίησε. τὸ δὲ ὄνομα τῶι θεῶι γενέσθαι λέγουσιν, ὅτι τὴν λοιμώδη σφίσι νόσον ὁμοῦ τῶι Πελοποννησίων πολέμωι πιέζουσαν κατὰ μάντευμα ἔπαυσε⟨ν ἐκ⟩ Δελφῶν.

Ὠικοδόμηται δὲ καὶ Μητρὸς θεῶν ἱερόν, ἣν Φειδίας 5 εἰργάσατο, καὶ πλησίον τῶν πεντακοσίων καλουμένων βουλευτήριον, οἳ βουλεύουσιν ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις· Βουλαίου δὲ ἐν αὐτῶι κεῖται ξόανον Διὸς καὶ Ἀπόλλων τέχνη Πεισίου καὶ Δῆμος ἔργον Λύσωνος. τοὺς δὲ θεσμοθέτας ἔγραψε Πρωτογένης Καύνιος, Ὀλβιάδης δὲ Κάλλιππον,

2 cf. Eur. Suppl. 404—408 || **10** Xen. Hell. V—VII

2 *ἡγουμένοις* **F**: *ἡγούμενος* **β** | *ὅς* Robert: *ὡς* **β** || **7** *ἀπηριθμησάμην* Xylander: *ἐπη-* **β** || **12** *⟨τὸ⟩ ἐν Λεύκτροις* Schubart-Walz ex **Va**, sed cf. Hitzig II 293 || **17** *εὐφράνωρ* **FPMa**: *εὐφράνω ὁ* **VL** || **22** *σφίσι νόσον* **VMa**: *σφίσιν ὅσον* **FPL** || **23** suppl. Siebelis || **29** *Κάλλιππον ὅς* Clavier: *καλλίπονος* **β**

ὃς Ἀθηναίους ἐς Θερμοπύλας ἤγαγε φυλάξοντας τὴν ἐς
τὴν Ἑλλάδα Γαλατῶν ἐσβολήν.

4 Οἱ δὲ Γαλάται οὗτοι νέμονται τῆς Εὐρώπης τὰ ἔσχατα
ἐπὶ θαλάσσηι πολλῆι καὶ ἐς τὰ πέρατα οὐ πλωίμωι,
παρέχεται δὲ ἄμπωτιν καὶ ῥαχίαν καὶ θηρία οὐδὲν ἐοικότα
τοῖς ἐν θαλάσσηι τῆι λοιπῆι· καί σφισι διὰ τῆς χώρας
ῥεῖ ποταμὸς Ἠριδανός, ἐφ' ὧι τὰς θυγατέρας τὰς Ἡλίου
ὀδύρεσθαι νομίζουσι τὸ περὶ τὸν Φαέθοντα τὸν ἀδελφὸν
πάθος. ὀψὲ δέ ποτε αὐτοὺς καλεῖσθαι Γαλάτας ἐξενίκησεν·
Κελτοὶ γὰρ κατά τε σφᾶς τὸ ἀρχαῖον καὶ παρὰ τοῖς
ἄλλοις ὠνομάζοντο. συλλεγεῖσα δέ σφισι στρατιὰ τρέπεται
τὴν ἐπὶ Ἰονίου, καὶ τό τε Ἰλλυριῶν ἔθνος καὶ πᾶν ὅσον
ἄχρι Μακεδόνων ὤικει καὶ Μακεδόνας αὐτοὺς ἀναστάτους
ἐποίησε Θεσσαλίαν τε ἐπέδραμε. καὶ ὡς ἐγγὺς Θερμοπυ-
λῶν ἐγίνοντο, ἐνταῦθα οἱ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐς τὴν
ἔφοδον ἡσύχαζον τῶν βαρβάρων, ἅτε ὑπὸ Ἀλεξάνδρου
μεγάλως καὶ Φιλίππου κακωθέντες πρότερον· καθεῖλε
δὲ καὶ Ἀντίπατρος καὶ Κάσσανδρος ὕστερον τὸ Ἑλληνικόν,
ὥστε ἕκαστοι δι' ἀσθένειαν οὐδὲν αἰσχρὸν ἐνόμιζον
2 ἀπεῖναι τὸ κατὰ σφᾶς τῆς βοηθείας. Ἀθηναῖοι δὲ μάλιστα
μὲν τῶν Ἑλλήνων ἀπειρήκεσαν μήκει τοῦ Μακεδονικοῦ
πολέμου καὶ προσπταίοντες τὰ πολλὰ ἐν ταῖς μάχαις,
ἐξιέναι δὲ ὅμως ὥρμηντο ἐς τὰς Θερμοπύλας σὺν τοῖς
ἐθέλουσι τῶν Ἑλλήνων, ἑλόμενοι σφίσι τὸν Κάλλιππον
τοῦτον ἡγεῖσθαι. καταλαβόντες δὲ ἧι στενώτατον ἦν, τῆς
ἐσόδου τῆς ἐς τὴν Ἑλλάδα εἶργον τοὺς βαρβάρους·
ἀνευρόντες δὲ οἱ Κελτοὶ τὴν ἀτραπόν, ἣν καὶ Μήδοις ποτὲ
Ἐφιάλτης ἡγήσατο ὁ Τραχίνιος, καὶ βιασάμενοι Φωκέων
τοὺς τεταγμένους ἐπ' αὐτῆι λανθάνουσι τοὺς Ἕλληνας
3 ὑπερβαλόντες τὴν Οἴτην. ἔνθα δὴ πλείστου παρέσχοντο
αὐτοὺς Ἀθηναῖοι τοῖς Ἕλλησιν ἀξίους, ἀμφοτέρωθεν ὡς
ἐκυκλώθησαν ἀμυνόμενοι τοὺς βαρβάρους· οἱ δέ σφισιν
ἐπὶ τῶν νεῶν μάλιστα ἐταλαιπώρουν ἅτε τοῦ κόλπου τοῦ

24 ἐθέλουσι Clavier cf. 1.11.2, 2.13.2: ἐλθοῦσι β || **25** τοῦτον **Ma**[SV]: τούτων β

Λαμιακοῦ τέλματος πρὸς ταῖς Θερμοπύλαις ὄντος· αἴτιον δέ, ἐμοὶ δοκεῖν, τὸ ὕδωρ ταύτηι τὸ θερμὸν ἐκρέον ἐς τὴν θάλασσαν. μείζονα οὖν εἶχον οὗτοι πόνον· ἀναλαβόντες γὰρ ἐπὶ τὰ καταστρώματα τοὺς Ἕλληνας ναυσὶν ὑπό τε ὅπλων βαρείαις καὶ ἀνδρῶν ἐβιάζοντο κατὰ τοῦ πηλοῦ πλεῖν. οὗτοι μὲν δὴ τοὺς Ἕλληνας τρόπον τὸν εἰρημένον 4
ἔσωζον, οἱ δὲ Γαλάται Πυλῶν τε ἐντὸς ἦσαν καὶ τὰ πολίσματα ἑλεῖν ἐν οὐδενὶ τὰ λοιπὰ ποιησάμενοι Δελφοὺς καὶ τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ διαρπάσαι μάλιστα εἶχον σπουδήν. καί σφισιν αὐτοί τε Δελφοὶ καὶ Φωκέων ἀντετάχθησαν οἱ τὰς πόλεις περὶ τὸν Παρνασσὸν οἰκοῦντες, ἀφίκετο δὲ καὶ δύναμις Αἰτωλῶν· τὸ γὰρ Αἰτωλικὸν προεῖχεν ἀκμῆι νεότητος τὸν χρόνον τοῦτον. ὡς δὲ ἐς χεῖρας συνήιεσαν, ἐνταῦθα κεραυνοί τε ἐφέροντο ἐς τοὺς Γαλάτας καὶ ἀπορραγεῖσαι πέτραι τοῦ Παρνασσοῦ, δείματά τε ἄνδρες ἐφίσταντο ὁπλῖται τοῖς βαρβάροις· τούτων τοὺς μὲν ἐξ Ὑπερβορέων λέγουσιν ἐλθεῖν, Ὑπέροχον καὶ Ἀμάδοκον, τὸν δὲ τρίτον Πύρρον εἶναι τὸν Ἀχιλλέως· ἐναγίζουσι δὲ ἀπὸ ταύτης Δελφοὶ τῆς συμμαχίας Πύρρωι, πρότερον ἔχοντες ἅτε ἀνδρὸς πολεμίου καὶ τὸ μνῆμα ἐν ἀτιμίαι. Γαλατῶν δὲ οἱ πολλοὶ ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν 5
διαβάντες τὰ παραθαλάσσια αὐτῆς ἐλεηλάτουν· χρόνωι δὲ ὕστερον οἱ Πέργαμον ἔχοντες, πάλαι δὲ Τευθρανίαν καλουμένην, ἐς ταύτην Γαλάτας ἐλαύνουσιν ἀπὸ θαλάσσης. οὗτοι μὲν δὴ τὴν ἐκτὸς Σαγγαρίου χώραν ἔσχον Ἄγκυραν πόλιν ἑλόντες Φρυγῶν, ἣν Μίδας ὁ Γορδίου πρότερον ᾤκισεν — ἄγκυρα δέ, ἣν ὁ Μίδας ἀνεῦρεν, ἦν ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἐν ἱερῶι Διὸς καὶ κρήνη Μίδου καλουμένη· ταύτην οἴνωι κεράσαι Μίδαν φασὶν ἐπὶ τὴν θήραν τοῦ Σιληνοῦ —, ταύτην τε δὴ τὴν Ἄγκυραν εἷλον καὶ Πεσσινοῦντα ὑπὸ τὸ ὄρος τὴν

18 *Ἀμαδόκον* Bekker *Λαοδόκον* Valckenaer coll. 10. 23. 2 *Λαόδικον* O. Müller, Dor. I p. 268, qui Hdt. 4. 33 et 35 conferre iubet || **24** *ἐς ταύτην* ⟨*ὁρμῶντας*⟩ Loescher ⟨*ἐσβάλλοντας*⟩ Hitzig dub. *ἐς Ταυταενδία* Albini || **30** *Πεσσινοῦντα* Dindorf: *πεσινοῦντα* **β** | ⟨*τὴν*⟩ *ὑπὸ τὸ ὄρος* Spiro, sed vide ad p. 7, 12 | *ὄρος* ⟨*τὸ Δίνδυμον· ἐνταῦθά ἐστιν ἱερὸν τῆς μητρὸς τῶν θεῶν* (*καλοῦσι δὲ αὐ*)*τὴν Ἄγδιστιν*⟩ suppl. Westermann coll. Strab. 12 p. 567

6 *Ἄγδιστιν, ἔνθα καὶ τὸν Ἄττην τεθάφθαι λέγουσι. Περγαμηνοῖς δὲ ἔστι μὲν σκῦλα ἀπὸ Γαλατῶν, ἔστι δὲ γραφὴ τὸ ἔργον πρὸς Γαλάτας ἔχουσα. ἣν δὲ νέμονται οἱ Περγαμηνοί, Καβείρων ἱεράν φασιν εἶναι τὸ ἀρχαῖον· αὐτοὶ δὲ Ἀρκάδες ἐθέλουσιν εἶναι τῶν ὁμοῦ Τηλέφωι διαβάντων ἐς τὴν Ἀσίαν. πολέμων δὲ τῶν μὲν ἄλλων, εἰ δή τινας ἐπολέμησαν, οὐκ ἐς ἅπαντας κεχώρηκεν ἡ φήμη· τρία δὲ γνωριμώτατα ἐξείργασταί σφισι, τῆς τε Ἀσίας ἀρχὴ τῆς κάτω καὶ ἡ Γαλατῶν ἀπ' αὐτῆς ἀναχώρησις καὶ τὸ ἐς τοὺς σὺν Ἀγαμέμνονι Τηλέφου τόλμημα, ὅτε Ἕλληνες ἁμαρτόντες Ἰλίου τὸ πεδίον ἐλεηλάτουν τὸ Μύσιον ὡς γῆν τὴν Τρωιάδα. ἐπάνειμι δὲ ἐς τὴν ἀρχὴν ὅθεν ἐξέβην τοῦ λόγου.*

5 *Τοῦ βουλευτηρίου τῶν πεντακοσίων πλησίον Θόλος ἐστὶ καλουμένη, καὶ θύουσί τε ἐνταῦθα οἱ πρυτάνεις καί τινα καὶ ἀργύρου πεποιημένα ἐστὶν ἀγάλματα οὐ μεγάλα. ἀνωτέρω δὲ ἀνδριάντες ἑστήκασιν ἡρώων, ἀφ' ὧν Ἀθηναίοις ὕστερον τὰ ὀνόματα ἔσχον αἱ φυλαί· ὅστις δὲ κατεστήσατο δέκα ἀντὶ τεσσάρων φυλὰς εἶναι καὶ μετέθετό σφισι τὰ ὀνόματα ἀντὶ τῶν ἀρχαίων, Ἡροδότωι*
2 *καὶ ταῦτά ἐστιν εἰρημένα. τῶν δὲ ἐπωνύμων — καλοῦσι γὰρ οὕτω σφᾶς — ἔστι μὲν Ἱπποθόων Ποσειδῶνος καὶ Ἀλόπης θυγατρὸς Κερκυόνος, ἔστι δὲ Ἀντίοχος τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους, γενόμενος ἐκ Μήδας Ἡρακλεῖ τῆς Φύλαντος, καὶ τρίτος Αἴας ὁ Τελαμῶνος, ἐκ δὲ Ἀθηναίων Λεώς· δοῦναι δὲ ἐπὶ σωτηρίαι λέγεται κοινῆι τὰς θυγατέρας τοῦ θεοῦ χρήσαντος. Ἐρεχθεύς τέ ἐστιν ἐν τοῖς ἐπωνύμοις, ὃς ἐνίκησεν Ἐλευσινίους μάχηι καὶ τὸν ἡγούμενον ἀπέκτεινεν Ἰμμάραδον τὸν Εὐμόλπου· Αἰγεύς τέ ἐστι καὶ Οἰνεὺς Πανδίονος υἱὸς νόθος καὶ τῶν Θησέως*

20 Hdt. 5. 66

1 *Ἄγδιστιν* Siebelis: *ἀγδίστιν β* | *ἄττην* **MaL**: *ἄττιν* **VF** *ἀτουην* (?) **P** || **3** *⟨τὸ⟩ πρὸς Γαλάτας* Clavier, sed vide ad p. 7, 12 || **11** *Μύσιον* Siebelis: *μυσὸν* $V^{mg}\mathfrak{R}$ *μήϊον* **P** Spiro *μὴ ἰὸν* **VFL** *νήϊον* **Ma** || **12** *τὴν*[1] om. **V** del. Schubart-Walz || **15** *θύουσι*] *ἐσθίουσι* Clavier

παίδων Ἀκάμας. Κέκροπα δὲ καὶ Πανδίονα — εἶδον γὰρ 3 *καὶ τούτων ἐν τοῖς ἐπωνύμοις εἰκόνας — οὐκ οἶδα οὓς ἄγουσιν ἐν τιμῆι· πρότερός τε γὰρ ἦρξε Κέκροψ, ὃς τὴν Ἀκταίου θυγατέρα ἔσχε, καὶ ὕστερος, ὃς δὴ καὶ μετῴκησεν ἐς Εὔβοιαν, Ἐρεχθέως υἱὸς τοῦ Πανδίονος τοῦ Ἐριχθονίου. καὶ δὴ καὶ Πανδίων ἐβασίλευσεν ὅ τε Ἐριχθονίου καὶ ὁ Κέκροπος τοῦ δευτέρου· τοῦτον Μητιονίδαι τῆς ἀρχῆς ἐξελαύνουσι, καί οἱ φυγόντι ἐς Μέγαρα — θυγατέρα γὰρ εἶχε Πύλα τοῦ βασιλεύσαντος ἐν Μεγάροις — συνεκπίπτουσιν οἱ παῖδες. καὶ Πανδίονα μὲν αὐτοῦ λέγεται νοσήσαντα ἀποθανεῖν, καί οἱ πρὸς θαλάσσηι μνῆμά ἐστιν ἐν τῆι Μεγαρίδι ἐν Ἀθηνᾶς Αἰθυίας καλουμένωι σκοπέλωι· οἱ δὲ παῖδες κατίασί τε ἐκ τῶν Μεγάρων* 4 *ἐκβαλ{λ}όντες Μητιονίδας, καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηναίων Αἰγεὺς πρεσβύτατος ὢν ἔσχεν. θυγατέρας δὲ οὐ σὺν ἀγαθῶι δαίμονι ἔθρεψεν ὁ Πανδίων, οὐδέ οἱ τιμωροὶ παῖδες ἀπ' αὐτῶν ἐλείφθησαν· καίτοι δυνάμεώς γε ἕνεκα πρὸς τὸν Θρᾶικα τὸ κῆδος ἐποιήσατο. ἀλλ' οὐδεὶς πόρος ἐστὶν ἀνθρώπωι παραβῆναι τὸ καθῆκον ἐκ τοῦ θεοῦ· λέγουσιν ὡς Τηρεὺς συνοικῶν Πρόκνηι Φιλομήλαν ᾔσχυνεν, οὐ κατὰ νόμον δράσας τὸν Ἑλλήνων, καὶ τὸ σῶμα ἔτι λωβησάμενος τῆι παιδὶ ἠνάγκασεν ἐς ἀνάγκην δίκης τὰς γυναῖκας. Πανδίονι δὲ καὶ ἄλλος ἀνδριάς ἐστιν ἐν ἀκροπόλει θέας ἄξιος.*

Οἵδε μέν εἰσιν Ἀθηναίοις ἐπώνυμοι τῶν ἀρχαίων· 5 *ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ τῶνδε φυλὰς ἔχουσιν, Ἀττάλου τοῦ Μυσοῦ καὶ Πτολεμαίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ κατ' ἐμὲ ἤδη βασιλέως Ἀδριανοῦ τῆς τε ἐς τὸ θεῖον τιμῆς ἐπὶ πλεῖστον ἐλθόντος καὶ τῶν ἀρχομένων ἐς εὐδαιμονίαν τὰ μέγιστα ἑκάστοις παρασχομένου. καὶ ἐς μὲν πόλεμον οὐδένα ἑκούσιος κατέστη, Ἑβραίους δὲ τοὺς ὑπὲρ Σύρων ἐχειρώ-*

1 *καὶ* Siebelis: *ἢ β* || 3 *ἄγουσιν* Loescher: *λέγουσιν β* || 4 *ἔσχε, καὶ ὕστερος, ὃς δὴ καὶ* Kayser: *ἔσχηκεν ὕστερον καὶ δή γε β ἔσχηκεν ὕστερον ὡς δή γε* F || 6 *ὅ τε* Bekker: *ὁ τοῦ β* || 9 *πύλα* L: *πυλᾶ β* || 12 *Ἀθηνᾶς* Xylander: *ἀθήναις β* || 14 em. edd. || 21 *τὸν* Bekker: *τῶν β* || 31 *ἑκούσιος* V[sv]: *-ον β* | *κατέστη β*: *κατέβη* V

σατο ἀποστάντας· ὁπόσα δὲ θεῶν ἱερὰ τὰ μὲν ᾠκοδόμησεν ἐξ ἀρχῆς, τὰ δὲ καὶ ἐπεκόσμησεν ἀναθήμασι καὶ κατασκευαῖς ἢ δωρεὰς πόλεσιν ἔδωκεν Ἑλληνίσι, τὰς δὲ καὶ τῶν βαρβάρων τοῖς δεηθεῖσιν, ἔστιν οἱ πάντα γεγραμμένα Ἀθήνησιν ἐν τῶι κοινῶι τῶν θεῶν ἱερῶι.

6 *Τὰ δὲ ἐς Ἄτταλον καὶ Πτολεμαῖον ἡλικίαι τε ἦν ἀρχαιότερα, ὡς μὴ μένειν ἔτι τὴν φήμην αὐτῶν, καὶ οἱ συγγενόμενοι τοῖς βασιλεῦσιν ἐπὶ συγγραφῆι τῶν ἔργων καὶ πρότερον ἔτι ἠμελήθησαν· τούτων ἕνεκά μοι καὶ τὰ τῶνδε ἐπῆλθε δηλῶσαι ἔργα τε ὁποῖα ἔπραξαν καὶ ὡς ἐς τοὺς πατέρας αὐτῶν περιεχώρησεν Αἰγύπτου καὶ ἡ Μυσῶν καὶ τῶν προσοίκων ἀρχή.*

2 *Πτολεμαῖον Μακεδόνες Φιλίππου παῖδα εἶναι τοῦ Ἀμύντου, λόγωι δὲ Λάγου νομίζουσι· τὴν γάρ οἱ μητέρα ἔχουσαν ἐν γαστρὶ δοθῆναι γυναῖκα ὑπὸ Φιλίππου Λάγωι. Πτολεμαῖον δὲ λέγουσιν ἄλλα τε ἐν τῆι Ἀσίαι λαμπρὰ ἀποδείξασθαι καὶ Ἀλεξάνδρωι κινδύνου ξυμβάντος ἐν Ὀξυδράκαις μάλιστά οἱ τῶν ἑταίρων ἀμῦναι. τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου τοῖς ἐς Ἀριδαῖον τὸν Φιλίππου τὴν*
πᾶσαν ἄγουσιν ἀρχὴν ἀντιστὰς αὐτὸς μάλιστα ἐγένετο
3 *ἐς τὰς βασιλείας αἴτιος τὰ ἔθνη νεμηθῆναι. αὐτὸς δὲ ἐς*
Αἴγυπτον διαβὰς Κλεομένην τε ἀπέκτεινεν, ὃν σατραπεύειν Αἰγύπτου κατέστησεν Ἀλέξανδρος, Περδίκκαι νομίζων εὔνουν καὶ δι' αὐτὸ οὐ πιστὸν αὐτῶι, καὶ Μακεδόνων τοὺς ταχθέντας τὸν Ἀλεξάνδρου νεκρὸν ἐς Αἰγὰς κομίζειν ἀνέπεισεν αὐτῶι παραδοῦναι· καὶ τὸν μὲν νόμωι τῶι Μακεδόνων ἔθαπτεν ἐν Μέμφει, οἷα δὲ ἐπιστάμενος πολεμήσοντα Περδίκκαν Αἴγυπτον εἶχεν ἐν φυλακῆι. Περδίκκας δὲ ἐς μὲν τὸ εὐπρεπὲς τῆς στρατείας ἐπήγετο Ἀριδαῖον τὸν Φιλίππου καὶ παῖδα Ἀλέξανδρον ἐκ Ῥωξάνης τῆς Ὀξυάρτου γεγονότα καὶ Ἀλεξάνδρου, τῶι δὲ ἔργωι Πτολεμαῖον ἐπεβούλευεν ἀφελέσθαι τὴν ἐν Αἰγύπτωι

3 *ἢ δωρεὰς*] *καὶ δωρεαὶ ἃς* vel *καὶ ἃς δωρεὰς* Hitzig || **11** *περιεχώρησεν* **FPMa**: *-σαν* **VL** || **20** *αὐτὸς*] *οὗτος* Richards || **27** *τῶι* Bekker: *τῶν* ***β*** | *ἔθαπτον* **F** || **29** *στρατείας* **Ma**: *στρατιᾶς* **VFP** *στρατιὰς* **L**

*βασιλείαν· ἐξωσθεὶς δὲ Αἰγύπτου καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἔτι
οὐχ ὁμοίως θαυμαζόμενος, διαβεβλημένος δὲ καὶ ἄλλως ἐς
τοὺς Μακεδόνας, ἀπέθανεν ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων.
Πτολεμαῖον δὲ αὐτίκα ἐς τὰ πράγματα ὁ Περδίκκου* 4
*θάνατος ἐπέστησε· καὶ τοῦτο μὲν Σύρους καὶ Φοινίκην
εἷλε, τοῦτο δὲ ἐκπεσόντα ὑπὸ Ἀντιγόνου καὶ φεύγοντα
ὑπεδέξατο Σέλευκον τὸν Ἀντιόχου, καὶ αὐτὸς παρ-
εσκευάζετο ὡς ἀμυνούμενος Ἀντίγονον. καὶ Κάσσανδρον
τὸν Ἀντιπάτρου καὶ Λυσίμαχον βασιλεύοντα ἐν Θρᾴκηι
μετασχεῖν ἔπεισε τοῦ πολέμου, φυγὴν λέγων τὴν Σελεύκου
καὶ τὸν Ἀντίγονον φοβερόν σφισιν εἶναι πᾶσιν αὐξηθέντα.
Ἀντίγονος δὲ τέως μὲν ἦν ἐν παρασκευῆι πολέμου καὶ τὸν* 5
*κίνδυνον οὐ παντάπασιν ἐθάρρει· ἐπεὶ δὲ ἐς Λιβύην ἐπύ-
θετο στρατεύειν Πτολεμαῖον ἀφεστηκότων Κυρηναίων,
αὐτίκα Σύρους καὶ Φοίνικας εἷλεν ἐξ ἐπιδρομῆς, παραδοὺς
δὲ Δημητρίωι τῶι παιδί, ἡλικίαν μὲν νέωι φρονεῖν δὲ
ἤδη δοκοῦντι, καταβαίνει ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. πρὶν δὲ
ἢ διαβῆναι πάλιν ἦγεν ὀπίσω τὴν στρατιάν, Δημήτριον
ἀκούων ὑπὸ Πτολεμαίου μάχηι κεκρατῆσθαι· Δημήτριος
δὲ οὔτε παντάπασιν ἐξειστήκει Πτολεμαίωι τῆς χώρας καί
τινας τῶν Αἰγυπτίων λοχήσας διέφθειρεν οὐ πολλούς. τότε
δὲ ἥκοντα Ἀντίγονον οὐχ ὑπομείνας Πτολεμαῖος ἀνεχώ-
ρησεν ἐς Αἴγυπτον. διελθόντος δὲ τοῦ χειμῶνος Δημή-* 6
*τριος πλεύσας ἐς Κύπρον Μενέλαον σατράπην Πτολε-
μαίου ναυμαχίαι καὶ αὖθις αὐτὸν Πτολεμαῖον ἐπι-
διαβάντα ἐνίκησε· φυγόντα δὲ αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον
Ἀντίγονός τε κατὰ γῆν καὶ ναυσὶν ἅμα ἐπολιόρκει καὶ
Δημήτριος. Πτολεμαῖος δὲ ἐς πᾶν ἀφικόμενος κινδύνου
διέσωσεν ὅμως τὴν ἀρχὴν στρατιᾶι τε ἀντικαθήμενος
ἐπὶ Πηλουσίωι καὶ τριήρεσιν ἀμυνόμενος ἅμα ἐκ τοῦ
ποταμοῦ. Ἀντίγονος δὲ Αἴγυπτον μὲν αἱρήσειν ἐκ τῶν
παρόντων οὐδεμίαν ἔτι εἶχεν ἐλπίδα, Δημήτριον δὲ ἐπὶ*

1 *ἐξωσθεὶς* **R**[sv]: *ἐξωθεὶς* **V** *ἐξεωθεὶς* **β** || **18** *διαβῆναι* Hitzig: *κατα-* **β** || **27** *καὶ*[2] del. Spiro || **28** *ἐς πᾶν ἀφικόμενος* **V**[1]: *ἐπαναφικόμενος* **VPMa** *ἐπανωφικόμενος* **F** *ἐπαφικόμενος* **L**

Ῥοδίους στρατιᾶι πολλῆι καὶ ναυσὶν ἔστειλεν, ὡς εἴ οἱ
προσγένοιτο ἡ νῆσος ὁρμητηρίωι χρήσασθαι πρὸς τοὺς
Αἰγυπτίους ἐλπίζων· ἀλλὰ αὐτοί τε οἱ Ῥόδιοι τολμήματα
καὶ ἐπιτεχνήσεις παρέσχοντο ἐς τοὺς πολιορκοῦντας καὶ
Πτολεμαῖός σφισιν ἐς ὅσον δυνάμεως ἧκε συνήρατο ἐς
7 τὸν πόλεμον. Ἀντίγονος δὲ Ῥόδου τε ἁμαρτὼν καὶ
Αἰγύπτου πρότερον, οὐ πολλῶι τούτων ὕστερον ἀντι-
τάξασθαι Λυσιμάχωι τολμήσας καὶ Κασσάνδρωι τε καὶ
τῆι Σελεύκου στρατιᾶι, τῆς δυνάμεως ἀπώλεσε τὸ πολὺ
καὶ αὐτὸς ἀπέθανε ταλαιπωρήσας μάλιστα τῶι μήκει
τοῦ πρὸς Εὐμένη πολέμου. τῶν δὲ βασιλέων τῶν καθ-
ελόντων Ἀντίγονον ἀνοσιώτατον κρίνω γενέσθαι Κάσσαν-
δρον, ὅς δι' Ἀντιγόνου τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν ἀνασωσά-
8 μενος πολεμήσων ἦλθεν ἐπ' ἄνδρα εὐεργέτην. ἀποθανόντος
δὲ Ἀντιγόνου Πτολεμαῖος Σύρους τε αὖθις καὶ Κύπρον
εἷλε, κατήγαγε δὲ καὶ Πύρρον ἐς τὴν Θεσπρωτίδα ἤπειρον·
Κυρήνης δὲ ἀποστάσης Μάγας Βερενίκης υἱὸς Πτολε-
μαίωι τότε συνοικούσης ἔτει πέμπτωι μετὰ τὴν ἀπόστασιν
εἷλε Κυρήνην. εἰ δὲ ὁ Πτολεμαῖος οὗτος ἀληθεῖ λόγωι
Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου παῖς ἦν, ἴστω τὸ ἐπιμανὲς ἐς τὰς
γυναῖκας κατὰ τὸν πατέρα κεκτημένος, ὅς Εὐρυδίκηι τῆι
Ἀντιπάτρου συνοικῶν ὄντων οἱ παίδων Βερενίκης ἐς
ἔρωτα ἦλθεν, ἣν Ἀντίπατρος Εὐρυδίκηι συνέπεμψεν ἐς
Αἴγυπτον. ταύτης τῆς γυναικὸς ἐρασθεὶς παῖδας ἐξ αὐτῆς
ἐποιήσατο, καὶ ὡς ἦν οἱ πλησίον ἡ τελευτή, Πτολεμαῖον
ἀπέλιπεν Αἰγύπτου βασιλεύειν, ἀφ' οὗ καὶ Ἀθηναίοις
ἐστὶν ἡ φυλή, γεγονότα ἐκ Βερενίκης ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς
Ἀντιπάτρου θυγατρός.

7 Οὗτος ὁ Πτολεμαῖος Ἀρσινόης ἀδελφῆς ἀμφοτέρωθεν
ἐρασθεὶς ἔγημεν αὐτήν, Μακεδόσιν οὐδαμῶς ποιῶν
νομιζόμενα, Αἰγυπτίοις μέντοι ὧν ἦρχε. δεύτερα δὲ
ἀδελφὸν ἀπέκτεινεν Ἀργαῖον ἐπιβουλεύοντα, ὡς λέγεται,

2 *χρήσασθαι*] *χρήσεσθαι* **R**[1], sed cf. Hitzig I 845 || **11** *Εὐμένη* Clavier ubique (cf. p. 16, 11): *εὐμενῆ* ***β*** || **31** *μέντοι* **V**[sv] **Ma**: *μέν τι* **VFPL** | *δεύτερα* ***β***: *-ον* **V**[sv]

καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου νεκρὸν οὗτος ὁ καταγαγὼν ἦν ἐκ Μέμφιδος· ἀπέκτεινε δὲ καὶ ἄλλον ἀδελφὸν γεγονότα ἐξ Εὐρυδίκης, Κυπρίους ἀφιστάντα αἰσθόμενος. Μάγας δὲ ἀδελφὸς ὁμομήτριος Πτολεμαίου παρὰ Βερενίκης τῆς μητρὸς ἀξιωθεὶς ἐπιτροπεύειν Κυρήνην — ἐγεγόνει δὲ ἐκ Φιλίππου τῆι Βερενίκηι Μακεδόνος μέν, ἄλλως δὲ ἀγνώστου καὶ ἑνὸς τοῦ δήμου — τότε δὴ οὗτος ὁ Μάγας ἀποστήσας Πτολεμαίου Κυρηναίους ἤλαυνεν ἐπ' Αἴγυπτον. καὶ Πτο- 2
λεμαῖος μὲν τὴν ἐσβολὴν φραξάμενος ὑπέμενεν ἐπιόντας Κυρηναίους, Μάγαι δὲ ἀπαγγέλλεται καθ' ὁδὸν ἀφεστηκέναι Μαρμαρίδας· εἰσὶ δὲ Λιβύων οἱ Μαρμαρίδαι τῶν νομάδων. καὶ τότε μὲν ἐς Κυρήνην ἀπηλλάσσετο· Πτολεμαῖον δὲ ὡρμημένον διώκειν αἰτία τοιάδε ἐπέσχεν. ἡνίκα παρεσκευάζετο ἐπιόντα ἀμύνεσθαι Μάγαν, ξένους ἐπηγάγετο καὶ ἄλλους καὶ Γαλάτας ἐς τετρακισχιλίους· τούτους λαβὼν ἐπιβουλεύοντας κατασχεῖν Αἴγυπτον, ἀνήγαγε σφᾶς ἐς νῆσον ἔρημον διὰ τοῦ ποταμοῦ. καὶ οἱ μὲν ἐνταῦθα ἀπώλοντο ὑπό τε ἀλλήλων καὶ τοῦ λιμοῦ· Μάγας δὲ ἤδη 3
γυναῖκα ἔχων Ἀπάμην Ἀντιόχου τοῦ Σελεύκου θυγατέρα, ἔπεισεν Ἀντίοχον παραβάντα ἃς ὁ πατὴρ οἱ Σέλευκος ἐποιήσατο συνθήκας πρὸς Πτολεμαῖον, ἐλαύνειν ἐπ' Αἴγυπτον. ὡρμημένου δὲ Ἀντιόχου στρατεύειν, Πτολεμαῖος διέπεμψεν ἐς ἅπαντας ὧν ἦρχεν Ἀντίοχος, τοῖς μὲν ἀσθενεστέροις ληιστὰς κατατρέχειν τὴν γῆν, οἳ δὲ ἦσαν δυνατώτεροι στρατιᾶι κατεῖργεν, ὥστε Ἀντιόχωι μήποτε ἐγγενέσθαι στρατεύειν ἐπ' Αἴγυπτον. οὗτος ὁ Πτολεμαῖος καὶ πρότερον εἴρηταί μοι ὡς ναυτικὸν ἔστειλεν ἐς τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν ἐπ' Ἀντίγονον καὶ Μακεδόνας· ἀλλὰ γὰρ ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲν μέγα ἐγένετο ἐς σωτηρίαν Ἀθηναίοις. οἱ δέ οἱ παῖδες ἐγένοντο ἐξ Ἀρσινόης, οὐ τῆς ἀδελφῆς, Λυσιμάχου δὲ θυγατρός· τὴν δέ οἱ συνοικήσασαν ἀδελφὴν κατέλαβεν ἔτι πρότερον ἀποθανεῖν

27 1. 1. 1

7 *δὴ* **R^sv Va**: *δὲ* ***β*** || **9** *ὑπέμενεν* **Corais**: *ἐπ-* ***β*** || **24** *ληιστὰς* **Pa Facius**: *ληισταῖς* ***β*** || **25** *στρατιᾶι* **P**: *στρατεῖαι* ***β***

ἄπαιδα, καὶ νομός ἐστιν ἀπʼ αὐτῆς Ἀρσινοΐτης Αἰγυπτίοις.

8 Ἀπαιτεῖ δὲ ὁ λόγος δηλῶσαι καὶ τὰ ἐς Ἄτταλον ἔχοντα, ὅτι καὶ οὗτος τῶν ἐπωνύμων ἐστὶν Ἀθηναίοις. ἀνὴρ Μακεδὼν Δόκιμος ὄνομα, στρατηγὸς Ἀντιγόνου, Λυσιμάχωι παραδοὺς ὕστερον αὑτὸν καὶ τὰ χρήματα, Φιλέταιρον Παφλαγόνα εἶχεν εὐνοῦχον. ὅσα μὲν δὴ Φιλεταίρωι πεπραγμένα ἐς τὴν ἀπόστασίν ἐστι τὴν ἀπὸ Λυσιμάχου καὶ ὡς Σέλευκον ἐπηγάγετο, ἔσται μοι τῶν ἐς Λυσίμαχον παρενθήκη· ὁ δὲ Ἄτταλος Ἀττάλου μὲν παῖς ὤν, ἀδελφιδοῦς δὲ Φιλεταίρου, τὴν ἀρχὴν Εὐμένους παραδόντος ἔσχεν ἀνεψιοῦ. μέγιστον δέ ἐστίν οἱ τῶν ἔργων· Γαλάτας γὰρ ἐς τὴν γῆν, ἣν ἔτι καὶ νῦν ἔχουσιν, ἀναφυγεῖν ἠνάγκασεν ἀπὸ θαλάσσης.

2 Μετὰ δὲ τὰς εἰκόνας τῶν ἐπωνύμων ἐστὶν ἀγάλματα θεῶν, Ἀμφιάραος καὶ Εἰρήνη φέρουσα Πλοῦτον παῖδα. ἐνταῦθα Λυκοῦργός τε κεῖται χαλκοῦς ὁ Λυκόφρονος καὶ Καλλίας, ὃς πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου τοῖς Ἕλλησιν, ὡς Ἀθηναίων οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἔπραξε τὴν εἰρήνην· ἔστι δὲ καὶ Δημοσθένης, ὃν ἐς Καλαυρείαν Ἀθηναῖοι τὴν πρὸ Τροιζῆνος νῆσον ἠνάγκασαν ἀποχωρῆσαι, δεξάμενοι δὲ ὕστερον διώκουσιν αὖθις μετὰ τὴν ἐν Λαμίαι πληγήν.
3 Δημοσθένης δὲ ὡς τὸ δεύτερον ἔφυγε, περαιοῦται καὶ τότε ἐς τὴν Καλαυρείαν, ἔνθα δὴ πιὼν φάρμακον ἐτελεύτησεν· φυγάδα τε Ἕλληνα μόνον τοῦτον Ἀντιπάτρωι καὶ Μακεδόσιν οὐκ ἀνήγαγεν Ἀρχίας. ὁ δὲ Ἀρχίας οὗτος Θούριος ὢν ἔργον ἤρατο ἀνόσιον· ὅσοι Μακεδόσιν ἔπραξαν ἐναντία πρὶν ἢ τοῖς Ἕλλησι τὸ πταῖσμα ἐν Θεσσαλίαι γενέσθαι, τούτους ἦγεν Ἀρχίας Ἀντιπάτρωι δώσοντας

9.10 1. 10. 4

4 *ὅτι* **V**: *ἔτι* ***β*** || **8** *ἐστι* **VPMa**: *ἔτι* **FL** || **10.11** *παῖς ὤν, ἀδελφιδοῦς δὲ Φιλεταίρου* Clavier: *παῖς ἦν ἀδελφοῦ φιλεταίρωι δὲ* ***β*** || **11** *εὐμένους* **VPMa**: *εὐμενοῦς* **FL** || **16** *Πλοῦτον* Facius coll. 9. 16. 2: *πλούτωνα* ***β*** || **20** *Καλαυρείαν* Dindorf: *καλαυρίαν* ***β*** (item 24) || **28** ⟨*τὸ*⟩ *ἐν Θεσσαλίαι* Hitzig, sed vide supra ad p. 7, 12 | *θεσσαλίαι* Phral.: *θετταλίαι* ***β***

δίκην. Δημοσθένει μὲν ἡ πρὸς Ἀθηναίους ἄγαν εὔνοια ἐς τοῦτο ἐχώρησεν· εὖ δέ μοι λελέχθαι δοκεῖ ἄνδρα ἀφειδῶς ἐκπεσόντα ἐς πολιτείαν καὶ πιστὰ ἡγησάμενον τὰ τοῦ δήμου μήποτε καλῶς τελευτῆσαι.

Τῆς δὲ τοῦ Δημοσθένους εἰκόνος πλησίον Ἄρεώς ἐστιν 4
*ἱερόν, ἔνθα ἀγάλματα δύο μὲν Ἀφροδίτης κεῖται· τὸ δὲ
τοῦ Ἄρεως ἐποίησεν Ἀλκαμένης, τὴν δὲ Ἀθηνᾶν ἀνὴρ
Πάριος, ὄνομα δὲ αὐτῶι Λόκρος. ἐνταῦθα καὶ Ἐνυοῦς
ἄγαλμά ἐστιν, ἐποίησαν δὲ οἱ παῖδες οἱ Πραξιτέλους·
περὶ δὲ τὸν ναὸν ἑστᾶσιν Ἡρακλῆς καὶ Θησεὺς καὶ
Ἀπόλλων ἀναδούμενος ταινίαι τὴν κόμην, ἀνδριάντες δὲ
Καλάδης Ἀθηναίοις, ὡς λέγεται, νόμους γράψας καὶ
Πίνδαρος ἄλλα τε εὑρόμενος παρὰ Ἀθηναίων καὶ τὴν
εἰκόνα, ὅτι σφᾶς ἐπήινεσεν ἄισμα ποιήσας. οὐ πόρρω δὲ* 5
*ἑστᾶσιν Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων οἱ κτείναντες Ἵπ-
παρχον· αἰτία δὲ ἥτις ἐγένετο καὶ τὸ ἔργον ὅντινα τρό-
πον ἔπραξαν, ἑτέροις ἐστὶν εἰρημένα. τῶν δὲ ἀνδριάντων
οἱ μέν εἰσι Κριτίου τέχνη, τοὺς δὲ ἀρχαίους ἐποίησεν
Ἀντήνωρ· Ξέρξου δέ, ὡς εἷλεν Ἀθήνας ἐκλιπόντων τὸ
ἄστυ Ἀθηναίων, ἀπαγαγομένου καὶ τούτους ἅτε λάφυρα,
κατέπεμψεν ὕστερον Ἀθηναίοις Ἀντίοχος.*

Τοῦ θεάτρου δὲ ὃ καλοῦσιν Ὠιδεῖον ἀνδριάντες πρὸ 6
τῆς ἐσόδου βασιλέων εἰσὶν Αἰγυπτίων. ὀνόματα μὲν δὴ κατὰ τὰ αὐτὰ Πτολεμαῖοί σφισιν, ἄλλη δὲ ἐπίκλησις ἄλλωι· καὶ γὰρ Φιλομήτορα καλοῦσι καὶ Φιλάδελφον ἕτερον, τὸν δὲ τοῦ Λάγου Σωτῆρα παραδόντων Ῥοδίων τὸ ὄνομα. τῶν δὲ ἄλλων ὁ μὲν Φιλάδελφός ἐστιν οὗ καὶ πρότερον μνήμην ἐν τοῖς ἐπωνύμοις ἐποιησάμην, πλησίον δέ οἱ καὶ Ἀρσινόης τῆς ἀδελφῆς ἐστιν εἰκών.

Ὁ δὲ Φιλομήτωρ καλούμενος ὄγδοος μέν ἐστιν ἀπόγονος **9**

14 fr. 76 Snell || **17** Hdt. 5. 55, 6. 123 Thuc. 1. 20, 6. 54 Arist. Ath. pol. 17—18 || **27–29** 1. 6. 8—7. 3

8 *Λόκρος* Siebelis: *λοκρός β* || **12** *Καλάδης*] *καλάδος* **Ma** *καὶ Λᾶσος* U. Koehler *Καλλιάδης* Palmerius coll. Hdt. 8. 51 || **13** *εὑρόμενος*] *εὕρατο* Phral. || **20** *ἀπαγαγομένου* Bekker: *ἐπαγομένου β*

*Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, τὴν δὲ ἐπίκλησιν ἔσχεν ἐπὶ
χλευασμῶι. οὐ γάρ τινα τῶν βασιλέων μισηθέντα ἴσμεν
ἐς τοσόνδε ὑπὸ μητρός, ὃν πρεσβύτατον ὄντα τῶν παίδων
ἡ μήτηρ οὐκ εἴα καλεῖν ἐπὶ τὴν ἀρχήν, πρότερον δὲ ἐς
Κύπρον ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεμφθῆναι πράξασα· τῆς δὲ ἐς
τὸν παῖδα τῆι Κλεοπάτραι δυσνοίας λέγουσιν ἄλλας τε
αἰτίας καὶ ὅτι Ἀλέξανδρον τὸν νεώτερον τῶν παίδων*
2 *κατήκοον ἔσεσθαι μᾶλλον ἤλπιζε. καὶ διὰ τοῦτο ἑλέσθαι
βασιλέα Ἀλέξανδρον ἔπειθεν Αἰγυπτίους· ἐναντιουμένου
δέ οἱ τοῦ πλήθους, δεύτερα ἐς τὴν Κύπρον ἔστειλεν
Ἀλέξανδρον, στρατηγὸν μὲν τῶι λόγωι, τῶι δὲ ἔργωι δι'
αὐτοῦ Πτολεμαίωι θέλουσα εἶναι φοβερωτέρα, τέλος δὲ
κατατρώσασα οὓς μάλιστα τῶν εὐνούχων ἐνόμιζεν
εὔνους, ἐπήγετο σφᾶς ἐς τὸ πλῆθος ὡς αὐτή τε ἐπι-
βουλευθεῖσα ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ τοὺς εὐνούχους τοιαῦτα
ὑπ' ἐκείνου παθόντας. οἱ δὲ Ἀλεξανδρεῖς ὥρμησαν μὲν ὡς
ἀποκτενοῦντες τὸν Πτολεμαῖον, ὡς δὲ σφᾶς ἔφθασεν
ἐπιβὰς νεώς, Ἀλέξανδρον ἥκοντα ἐκ Κύπρου ποιοῦνται*
3 *βασιλέα. Κλεοπάτραν δὲ περιῆλθεν ἡ δίκη τῆς Πτολε-
μαίου φυγῆς ἀποθανοῦσαν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, ὃν αὐτὴ
βασιλεύειν ἔπραξεν Αἰγυπτίων. τοῦ δὲ ἔργου φωραθέντος
καὶ Ἀλεξάνδρου φόβωι τῶν πολιτῶν φεύγοντος, οὕτω
Πτολεμαῖος κατῆλθε καὶ τὸ δεύτερον ἔσχεν Αἴγυπτον·
καὶ Θηβαίοις ἐπολέμησεν ἀποστᾶσι, παραστησάμενος δὲ
ἔτει τρίτωι μετὰ τὴν ἀπόστασιν ἐκάκωσεν, ὡς μηδὲ
ὑπόμνημα λειφθῆναι Θηβαίοις τῆς ποτε εὐδαιμονίας
προελθούσης ἐς τοσοῦτον ὡς ὑπερβαλέσθαι πλούτωι τοὺς
Ἑλλήνων πολυχρημάτους, τό τε ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς
καὶ Ὀρχομενίους. Πτολεμαῖον μὲν οὖν ὀλίγωι τούτων
ὕστερον ἐπέλαβε μοῖρα ἡ καθήκουσα· Ἀθηναῖοι δὲ ὑπ'*

28.29 cf. Hom. *I* 381–384, 404–405

2 *μισηθέντα ἴσμεν* **β** (cf. p. 25, 2): *ἴ. μ.* Phral. *νομισθέντα ἴσμεν* L || **3** *πρεσβύτατον ὄντα* **β** Phral.: *πρεσβυτάτων εἶναι* L *πρεσβύτερον ὄντα* Hitzig || **4** *δὲ*] *ἔτι* (?) Hitzig || **7** *ὅτι* ⟨*οἱ*⟩ Herwerden | *νεώτερον*] *νεώτατον* Phral. || **10** *ἔστειλεν*] *ἀπέστειλε* Phral. || **15.16** *τοιαῦτα ὑπ' ἐκείνου*] *ὑπ' ἐ. τ.* Phral.

αὐτοῦ παθόντες εὖ πολλά τε καὶ οὐκ ἄξια ἐξηγήσεως χαλκοῦν καὶ αὐτὸν καὶ Βερενίκην ⟨ἀν⟩έθηκαν, ἣ μόνη γνησία οἱ τῶν παίδων ἦν.

Μετὰ δὲ τοὺς Αἰγυπτίους Φίλιππός τε καὶ Ἀλέξανδρος 4 *ὁ Φιλίππου κεῖνται· τούτοις μείζονα ὑπῆρχέ πως ἢ ἄλλου πάρεργα εἶναι λόγου. τοῖς μὲν οὖν ἀπ' Αἰγύπτου τιμῆι τε ἀληθεῖ καὶ εὐεργέταις οὖσι γεγόνασιν αἱ δωρεαί, Φιλίππωι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρωι κολακείαι μᾶλλον ἐς αὐτοὺς τοῦ πλήθους, ἐπεὶ καὶ Λυσίμαχον οὐκ εὐνοίαι τοσοῦτον ὡς ἐς τὰ παρόντα χρήσιμον νομίζοντες ἀνέθηκαν.*

Ὁ δὲ Λυσίμαχος οὗτος γένος τε ἦν Μακεδὼν καὶ 5 *Ἀλεξάνδρου δορυφόρος, ὃν Ἀλέξανδρός ποτε ὑπ' ὀργῆς λέοντι ὁμοῦ καθείρξας ἐς οἴκημα κεκρατηκότα εὗρε τοῦ θηρίου· τά τε οὖν ἄλλα ἤδη διετέλει θαυμάζων καὶ Μακεδόνων ὁμοίως τοῖς ἀρίστοις ἦγεν ἐν τιμῆι. τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου Θραικῶν ἐβασίλευεν ὁ Λυσίμαχος τῶν προσοίκων Μακεδόσιν, ὅσων ἦρχεν Ἀλέξανδρος καὶ ἔτι πρότερον Φίλιππος· εἶεν δ' ἂν οὗτοι τοῦ Θραικίου μοῖρα οὐ μεγάλη. Θραικῶν δὲ τῶν πάντων οὐδένες πλείους εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων ὅτι μὴ Κελτοὶ πρὸς ἄλλο ἔθνος ἓν ἀντεξετάζοντι, καὶ διὰ τοῦτο οὐδείς πω πρότερος Θρᾶικας Ῥωμαίων κατεστρέψατο ἀθρόους· Ῥωμαίοις δὲ Θράικη τε πᾶσά ἐστιν ὑποχείριος, καὶ Κελτῶν ὅσον μὲν ἀχρεῖον νομίζουσι διά τε ὑπερβάλλον ψῦχος καὶ γῆς φαυλότητα, ἑκουσίως παρῶπταί σφισι, τὰ δὲ ἀξιόκτητα ἔχουσι καὶ τούτων. τότε δὲ ὁ Λυσίμαχος πρώτοις τῶν περιοίκων* 6 *ἐπολέμησεν Ὀδρύσαις, δεύτερα δὲ ἐπὶ Δρομιχαίτην καὶ Γέτας ἐστράτευσεν· οἷα δὲ ἀνδράσι συμβαλὼν οὐκ ἀπείροις πολέμων, ἀριθμῶι δὲ καὶ πολὺ ὑπερβεβληκόσιν, αὐτὸς μὲν ἐς τὸ ἔσχατον ἐλθὼν κινδύνου διέφυγεν, ὁ δέ οἱ παῖς Ἀγαθοκλῆς συστρατευόμενος τότε πρῶτον ὑπὸ τῶν Γετῶν ἑάλω. Λυσίμαχος δὲ καὶ ὕστερον προσπταίσας*

2 *ἀνέθηκαν* Kayser: *ἔθηκαν β* || **8** *κολακείαι* Facius: *κολακίαι* (*-ίας* **Ma**) *β* || **11** *Μακεδὼν* **R^1**: *μακεδόνων β* || **14** *ἤδη* **VFL**: om. **PMa** || **31** *συστρατευόμενος* **FMa**: *ἐν-* **VP** *ὠστρατευόμενος* **L**

μάχαις καὶ τὴν ἅλωσιν τοῦ παιδὸς οὐκ ἐν παρέργωι
ποιούμενος συνέθετο πρὸς Δρομιχαίτην εἰρήνην, τῆς τε
ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ τὰ πέραν Ἴστρου παρεὶς τῶι Γέτηι καὶ
θυγατέρα συνοικίσας ἀνάγκηι τὸ πλέον· οἱ δὲ οὐκ Ἀγα-
θοκλέα, Λυσίμαχον δὲ αὐτὸν ἁλῶναι λέγουσιν, ἀνασω-
θῆναι δὲ Ἀγαθοκλέους τὰ πρὸς τὸν Γέτην ὑπὲρ αὐτοῦ
πράξαντος. ὡς δ᾿ ἐπανῆλθεν, Ἀγαθοκλεῖ Λυσάνδραν
γυναῖκα ἠγάγετο, Πτολεμαίου τε τοῦ Λάγου καὶ Εὐρυδί-
7 κης οὖσαν. διέβη δὲ καὶ ναυσὶν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν
ἀρχὴν τὴν Ἀντιγόνου συγκαθεῖλε. συνώικισε δὲ καὶ
Ἐφεσίων ἄχρι θαλάσσης τὴν νῦν πόλιν, ἐπαγαγόμενος ἐς
αὐτὴν Λεβεδίους τε οἰκήτορας καὶ Κολοφωνίους, τὰς δὲ
ἐκείνων ἀνελὼν πόλεις, ὡς Φοίνικα ἰάμβων ποιητὴν
Κολοφωνίων θρηνῆσαι τὴν ἅλωσιν. Ἑρμησιάναξ δὲ ὁ τὰ
ἐλεγεῖα γράψας οὐκέτι, ἐμοὶ δοκεῖν, περιῆν· πάντως γάρ
που καὶ αὐτὸς ἂν ἐπὶ ἁλούσηι Κολοφῶνι ὠδύρατο.
Λυσίμαχος δὲ καὶ ἐς πόλεμον πρὸς Πύρρον κατέστη τὸν
Αἰακίδου· φυλάξας δὲ ἐξ Ἠπείρου ἀπιόντα, οἷα δὴ τὰ
πολλὰ ἐκεῖνος ἐπλανᾶτο, τήν τε ἄλλην ἐλεηλάτησεν
8 Ἤπειρον καὶ ἐπὶ τὰς θήκας ἦλθε τῶν βασιλέων. τὰ δὲ
ἐντεῦθεν ἐμοί ἐστιν οὐ πιστά, Ἱερώνυμος δὲ ἔγραψε
Καρδιανὸς Λυσίμαχον τὰς θήκας τῶν νεκρῶν ἀνελόντα τὰ
ὀστᾶ ἐκρῖψαι. ὁ δὲ Ἱερώνυμος οὗτος ἔχει μὲν καὶ ἄλλως
δόξαν πρὸς ἀπέχθειαν γράψαι τῶν βασιλέων πλὴν
Ἀντιγόνου, τούτωι δὲ οὐ δικαίως χαρίζεσθαι· τὰ δὲ ἐπὶ
τοῖς τάφοις τῶν Ἠπειρωτῶν παντάπασίν ἐστι φανερὸς
ἐπηρείαι συνθείς, ἄνδρα Μακεδόνα θήκας νεκρῶν ἀνελεῖν.
χωρὶς δὲ ἠπίστατο δή που καὶ Λυσίμαχος οὐ Πύρρου σφᾶς
προγόνους μόνον ἀλλὰ καὶ Ἀλεξάνδρου τοὺς αὐτοὺς
τούτους ὄντας· καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος Ἠπειρώτης τε ἦν καὶ

21–23 FGrHist 154 F 9

4 *συνοικίσας* **FPL**: *-οικήσας* **VMa** || **7** *δ᾿ ἐπανῆλθεν* **V**[1]: *δὲ πᾶν ἦλθεν* **β** || **11** *ἐπαγαγόμενος* **FPMa**: *ἐπαγόμενος* **VL** || **13** *ὡς* ⟨*καὶ*⟩ Kayser || **14** *Κολοφωνίων* Schubart: *κολοφώνιον* **β** || **15** *περιῆν*] *ἐκεῖ ἦν* Couat || **27** *ἐπηρείαι* Siebelis: *ἐπήρειαν* **β**

τῶν Αἰακιδῶν τὰ πρὸς μητρός, ἥ τε ὕστερον Πύρρου πρὸς Λυσίμαχον συμμαχία δηλοῖ καὶ πολεμήσασιν ἀδιάλλακτόν γε οὐδὲν πρὸς ἀλλήλους γενέσθαι σφίσι. τῶι δὲ Ἱερωνύμωι τάχα μέν που καὶ ἄλλα ἦν ἐς Λυσίμαχον ἐγκλήματα, μέγιστον δὲ ὅτι τὴν Καρδιανῶν πόλιν ἀνελὼν Λυσιμάχειαν ἀντ' αὐτῆς ᾤκισεν ἐπὶ τῶι ἰσθμῶι τῆς Θραικίας χερρονήσου.

Λυσιμάχωι δὲ ἐπὶ μὲν Ἀριδαίου βασιλεύοντος καὶ 10 ὕστερον Κασσάνδρου καὶ τῶν παίδων φιλία διέμεινε πρὸς Μακεδόνας· περιελθούσης δὲ ἐς Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου τῆς ἀρχῆς, ἐνταῦθα ἤδη Λυσίμαχος πολεμήσεσθαι ἤλπιζεν ὑπὸ Δημητρίου καὶ αὐτὸς ἄρχειν ἠξίου πολέμου, πατρῶιον ἐπιστάμενος ὃν Δημητρίωι προσπεριβάλλεσθαί τι ἐθέλειν καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν παρελθόντα ἐς Μακεδονίαν μετάπεμπτον ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Κασσάνδρου, ὡς δὲ ἀφίκετο, αὐτόν τε Ἀλέξανδρον φονεύσαντα καὶ ἔχοντα ἀντ' ἐκείνου τὴν Μακεδόνων ἀρχήν. τούτων ἕνεκα 2 Δημητρίωι συμβαλὼν πρὸς Ἀμφιπόλει παρ' ὀλίγον μὲν ἦλθεν ἐκπεσεῖν Θράικης, ἀμύναντος δέ οἱ Πύρρου τήν τε Θράικην κατέσχε καὶ ὕστερον ἐπῆρξε Νεστίων {καὶ} Μακεδόνων· τὸ δὲ πολὺ Μακεδονίας αὐτὸς Πύρρος κατεῖχε, δυνάμει τε ἥκων ἐξ Ἠπείρου καὶ πρὸς Λυσίμαχον ἐν τῶι παρόντι ἔχων ἐπιτηδείως. Δημητρίου δὲ διαβάντος ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ Σελεύκωι πολεμοῦντος, ὅσον μὲν χρόνον ἀντεῖχε τὰ Δημητρίου, διέμεινεν ἡ Πύρρου καὶ Λυσιμάχου συμμαχία· γενομένου δὲ ἐπὶ Σελεύκωι Δημητρίου Λυσιμάχωι καὶ Πύρρωι διελύθη ἡ φιλία, καὶ καταστάντων ἐς πόλεμον Λυσίμαχος Ἀντιγόνωι τε τῶι Δημητρίου καὶ αὐτῶι Πύρρωι πολεμήσας ἐκράτησε παρὰ πολὺ καὶ Μακεδονίαν ἔσχεν, ἀναχωρῆσαι Πύρρον βιασάμενος ἐς τὴν Ἤπειρον. εἰώθασι δὲ ἀνθρώποις φύεσθαι δι' 3 ἔρωτα πολλαὶ συμφοραί. Λυσίμαχος γὰρ ἡλικίαι τε ἤδη

6 Λυσιμάχειαν Dindorf: λυσιμαχίαν β || 14 ⟨ἀεί⟩ τι Hitzig || 20 ἐπῆρξε Νεστίων Musurus: ἐπῆρξεν ἐστίων β | del. Schubart coll. Strab. 7, fr. 35 et 7 p. 323, vide etiam 7, fr. 33, 41, 43, 46

προήκων καὶ ἐς τοὺς παῖδας αὐτός τε νομιζόμενος εὐδαίμων καὶ Ἀγαθοκλεῖ παίδων ὄντων ἐκ Λυσάνδρας Ἀρσινόην ἔγημεν ἀδελφὴν Λυσάνδρας· ταύτην τὴν Ἀρσινόην φοβουμένην ἐπὶ τοῖς παισί, μὴ Λυσιμάχου τελευτήσαντος ἐπ' Ἀγαθοκλεῖ γένωνται, τούτων ἕνεκα Ἀγαθοκλεῖ ἐπιβουλεῦσαι λέγεται. ἤδη δὲ ἔγραψαν καὶ ὡς Ἀγαθοκλέους ἀφίκοιτο ἐς ἔρωτα ἡ Ἀρσινόη, ἀποτυγχάνουσαν δὲ ἐπιβουλεῦσαι λέγουσιν Ἀγαθοκλεῖ θάνατον. λέγουσι δὲ καὶ ὡς Λυσίμαχος αἴσθοιτο ὕστερον τὰ τολμηθέντα ὑπὸ τῆς γυναικός, εἶναι δὲ οὐδὲν ἔτι οἱ πλέον
4 *ἠρημωμένοι φίλων ἐς τὸ ἔσχατον. ὡς γὰρ δὴ τότε ὁ Λυσίμαχος ἀνελεῖν τὸν Ἀγαθοκλέα Ἀρσινόηι παρῆκε, Λυσάνδρα παρὰ Σέλευκον ἐκδιδράσκει τούς τε παῖδας ἅμα ἀγομένη καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς αὐτῆς †οἷς† περιελθὸν τοῦτο ἐς Πτολεμαῖον καταφεύγουσι. τούτοις ἐκδιδράσκουσι παρὰ Σέλευκον καὶ Ἀλέξανδρος ἠκολούθησεν, υἱὸς μὲν Λυσιμάχου, γεγονὼς δὲ ἐξ Ὀδρυσιάδος γυναικός. οὗτοί τε οὖν ἐς Βαβυλῶνα ἀναβεβηκότες ἱκέτευον Σέλευκον ἐς πόλεμον πρὸς Λυσίμαχον καταστῆναι· καὶ Φιλέταιρος ἅμα, ὧι τὰ χρήματα ἐπετέτραπτο Λυσιμάχου, τῆι τε Ἀγαθοκλέους τελευτῆι χαλεπῶς φέρων καὶ τὰ παρὰ τῆς Ἀρσινόης ὕποπτα ἡγούμενος καταλαμβάνει Πέργαμον τὴν ὑπὲρ Καΐκου, πέμψας δὲ κήρυκα τά τε χρήματα καὶ*
5 *αὐτὸν ἐδίδου Σελεύκωι. Λυσίμαχος δὲ ταῦτα πάντα πυνθανόμενος ἔφθη διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ ἄρξας αὐτὸς πολέμου συμβαλών τε Σελεύκωι παρὰ πολύ τε ἐκρατήθη καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν. Ἀλέξανδρος δέ, ὃς ἐκ τῆς γυναικὸς Ὀδρυσίδος ἐγεγόνει οἱ, πολλὰ Λυσάνδραν παραιτησάμενος ἀναιρεῖταί τε καὶ ὕστερον τούτων ἐς Χερρόνησον κομίσας*

6 cf. Lucian. Icar. 15

6 *ἤδη*] *οἱ* Clavier | *δέ* ⟨*τινες*⟩ Letronne || **7** *ἀποτυγχάνουσαν* Sylburg: *-σα* ***β*** || **8** *ἐπιβουλεῦσαι λέγουσιν* **V¹Va**: *ἐπὶ τῶι βουλεῦσαι λέγουσιν* ***β*** *ἐπιβουλεύσαι* Schubart-Walz *ἔπειτα βουλεῦσαι λέγουσιν* (?) Spiro, lac. ind. Bekker || **11** *ἠρημωμένωι φίλων* Xylander: *ἠρημένω φίλον* ***β*** || **14** *τοὺς*² **FMaL**: *τῆς* **VP** | *οἷς* **VMa**: *οἳ* **FPL** lac. ind. Schubart || **17** *μὲν*] *δὲ* **F** || **27** *γυναικὸς* del. Bekker

*ἔθαψεν, ἔνθα ἔτι καὶ νῦν ἐστίν οἱ φανερὸς ὁ τάφος Καρ-
δίας τε μεταξὺ κώμης καὶ Πακτύης.*

Τὰ μὲν οὖν Λυσιμάχου τοιαῦτα ἐγένετο· Ἀθηναίοις δὲ 11
*εἰκών ἐστι καὶ Πύρρου. οὗτος ὁ Πύρρος Ἀλεξάνδρωι
προσῆκεν οὐδέν, εἰ μὴ ὅσα κατὰ γένος· Αἰακίδου γὰρ τοῦ
Ἀρύββου Πύρρος ἦν, Ὀλυμπιάδος δὲ Ἀλέξανδρος τῆς
Νεοπτολέμου, Νεοπτολέμωι δὲ καὶ Ἀρρύβαι πατὴρ ἦν
Ἀλκέτας ὁ Θαρύπου. ἀπὸ δὲ Θαρύπου ἐς Πύρρον τὸν
Ἀχιλλέως πέντε ἀνδρῶν καὶ δέκα εἰσὶ γενεαί· πρῶτος
γὰρ δὴ οὗτος ἁλούσης Ἰλίου τὴν μὲν ἐς Θεσσαλίαν
ὑπερεῖδεν ἀναχώρησιν, ἐς δὲ τὴν Ἤπειρον κατάρας
ἐνταῦθα ἐκ τῶν Ἑλένου χρησμῶν ᾤκησε. καί οἱ παῖς ἐκ
μὲν Ἑρμιόνης ἐγένετο οὐδείς, ἐξ Ἀνδρομάχης δὲ Μολοσσὸς
καὶ Πίελος καὶ νεώτατος ὁ Πέργαμος. ἐγένετο δὲ καὶ
Ἑλένωι Κεστρῖνος· τούτωι γὰρ Ἀνδρομάχη συνῴκησεν
ἀποθανόντος ἐν Δελφοῖς Πύρρου. Ἑλένου δὲ ὡς ἐτελεύτα* 2
*Μολοσσῶι τῶι Πύρρου παραδόντος τὴν ἀρχὴν Κεστρῖνος
μὲν σὺν τοῖς ἐθέλουσιν Ἠπειρωτῶν τὴν ὑπὲρ Θύαμιν ποτα-
μὸν χώραν ἔσχε, Πέργαμος δὲ διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν Ἄρειον
δυναστεύοντα ἐν τῆι Τευθρανίαι κτείνει μονομαχήσαντά
οἱ περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆι πόλει τὸ ὄνομα ἔδωκε τὸ νῦν
ἀφ᾽ αὐτοῦ· καὶ Ἀνδρομάχης — ἠκολούθει γάρ — ἐστὶν
ἡρῷιον ἐν τῆι πόλει. Πίελος δὲ αὐτοῦ κατέμεινεν ἐν
Ἠπείρωι, καὶ ἐς πρόγονον τοῦτον ἀνέβαινε Πύρρος τε ὁ
Αἰακίδου καὶ οἱ πατέρες, ἀλλ᾽ οὐκ ἐς Μολοσσόν. ἦν δὲ* 3
*ἄχρι μὲν Ἀλκέτου τοῦ Θαρύπου ἐφ᾽ ἑνὶ βασιλεῖ καὶ τὰ
Ἠπειρωτῶν· οἱ δὲ Ἀλκέτου παῖδες, ὥς σφισι στασιάσασι
μετέδοξεν ἐπ᾽ ἴσης ἄρχειν, αὐτοί τε πιστῶς ἔχοντες
διέμειναν ἐς ἀλλήλους καὶ ὕστερον Ἀλεξάνδρου τοῦ
Νεοπτολέμου τελευτήσαντος ἐν Λευκανοῖς, Ὀλυμπιάδος
δὲ διὰ τὸν Ἀντιπάτρου φόβον ἐπανελθούσης ἐς Ἤπειρον,
Αἰακίδης ὁ Ἀρύββου τά τε ἄλλα διετέλει κατήκοος ὢν*

6–7 *Πύρρος – Νεοπτολέμου* om. **L** || **8** *θαρύπου*[1] **Va**: *θάρυπος* **β** || **22** *ἀφ᾽ αὐτοῦ* **Hitzig**: *ἀπ᾽ αὐτοῦ* **β** | *γάρ ἐστιν* **VMaL**: *γὰρ ὢν καὶ νῦν ἐστιν* **V**^mg^**FP** *γάρ οἱ – καὶ νῦν ἐστιν* Sylburg || **26** *τοῦ* Sylburg: *καὶ* **β** || **32** *Ἀρύββου* **edd.**: *ἀρρύβου* **β** (vide infra p. 24, 13)

Ὀλυμπιάδι καὶ συνεστράτευσε πολεμήσων Ἀριδαίωι καὶ
Μακεδόσιν, οὐκ ἐθελόντων ἕπεσθαι τῶν Ἠπειρωτῶν.
4 *Ὀλυμπιάδος δὲ ὡς ἐπεκράτησεν ἀνόσια μὲν ἐργασαμένης*
καὶ ἐς τὸν Ἀριδαίου θάνατον, πολλῶι δὲ ἔτι ἀνοσιώτερα
ἐς ἄνδρας Μακεδόνας, καὶ διὰ ταῦτα οὐκ ἀνάξια ὕστερον
ὑπὸ Κασσάνδρου παθεῖν νομισθείσης, Αἰακίδην {οὖν} κατ'
ἀρχὰς μὲν οὐδ' αὐτοὶ διὰ τὸ Ὀλυμπιάδος ἔχθος ἐδέχοντο
Ἠπειρῶται, εὑρομένου δὲ ἀνὰ χρόνον παρὰ τούτων συγ-
γνώμην δεύτερα ἠναντιοῦτο Κάσσανδρος μὴ κατελθεῖν
ἐς Ἤπειρον. γενομένης δὲ Φιλίππου τε ἀδελφοῦ Κασ-
σάνδρου καὶ Αἰακίδου μάχης πρὸς Οἰνιάδαις, Αἰακίδην
5 *μὲν τρωθέντα κατέλαβε μετ' οὐ πολὺ τὸ χρεών, Ἠπειρῶ-*
ται δὲ Ἀλκέταν ἐπὶ βασιλείαι κατεδέξαντο, Ἀρύββου μὲν
παῖδα καὶ ἀδελφὸν Αἰακίδου πρεσβύτερον, ἀκρατῆ δὲ
ἄλλως θυμοῦ καὶ δι' αὐτὸ ἐξελασθέντα ὑπὸ τοῦ πατρός. καὶ
τότε ἥκων ἐξεμαίνετο εὐθὺς ἐς τοὺς Ἠπειρώτας, ἐς ὃ
νύκτωρ αὐτόν τε καὶ τοὺς παῖδας ἐπαναστάντες ἔκτειναν.
ἀποκτείναντες δὲ τοῦτον Πύρρον τὸν Αἰακίδου κατάγου-
σιν· ἥκοντι δὲ εὐθὺς ἐπεστράτευε Κάσσανδρος, νέωι τε
ἡλικίαι ὄντι καὶ τὴν ἀρχὴν οὐ κατεσκευασμένωι βεβαίως.
Πύρρος δὲ ἐπιόντων Μακεδόνων ἐς Αἴγυπτον παρὰ
Πτολεμαῖον ἀναβαίνει τὸν Λάγου· καί οἱ Πτολεμαῖος
γυναῖκά τ' ἔδωκεν ἀδελφὴν ὁμομητρίαν τῶν αὑτοῦ
παίδων καὶ στόλωι κατήγαγεν Αἰγυπτίων.

6 *Πύρρος δὲ βασιλεύσας πρώτοις ἐπέθετο Ἑλλήνων Κορκυραίοις, κειμένην τε ὁρῶν τὴν νῆσον πρὸ τῆς αὑτοῦ χώρας καὶ ἄλλοις ὁρμητήριον ἐφ' αὑτὸν οὐκ ἐθέλων εἶναι. μετὰ δὲ ἁλοῦσαν Κόρκυραν ὅσα μὲν Λυσιμάχωι πολεμήσας ἔπαθε καὶ ὡς Δημήτριον ἐκβαλὼν Μακεδονίας ἦρξεν ἐς ὃ αὖθις ἐξέπεσεν ὑπὸ Λυσιμάχου, τάδε μὲν τοῦ Πύρρου μέγιστα ἐς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν δεδήλωκεν ἤδη μοι τὰ ἐς*

31 1. 10. 2

6 del. **L** || **13** *Ἀλκέταν*] *ἀλκέσταν* **P** | *ἀρύββου* **FPL**: *ἀρρύβου* **Ma** *ἀρρίββου* **V** || **16** *ὃ* **RVa**: *οἱ* **F** *οἷ* **P** *ὧι* **VMaL** || **23** *γυναῖκά τ' ἔδωκεν* Porson: *γυναῖκα δέδωκεν β*

Λυσίμαχον ἔχοντα· Ῥωμαίοις δὲ οὐδένα Πύρρου πρότερον 7
πολεμήσαντα ἴσμεν Ἕλληνα. Διομήδει μὲν γὰρ καὶ
Ἀργείων τοῖς σὺν αὐτῶι οὐδεμίαν ἔτι γενέσθαι πρὸς
Αἰνείαν λέγεται μάχην· Ἀθηναίοις δὲ ἄλλα τε ⟨πολλὰ⟩
ἐλπίσασι καὶ Ἰταλίαν πᾶσαν καταστρέψασθαι τὸ ἐν
Συρακούσαις πταῖσμα ἐμποδὼν ἐγένετο μὴ καὶ Ῥω-
μαίων λαβεῖν πεῖραν· Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Νεοπτολέμου,
γένους τε ὢν Πύρρωι τοῦ αὐτοῦ καὶ ἡλικίαι πρεσβύτερος,
ἀποθανὼν ἐν Λευκανοῖς ἔφθη πρὶν ἐς χεῖρας ἐλθεῖν
Ῥωμαίοις.

Οὕτω Πύρρος ἐστὶν ὁ πρῶτος ἐκ τῆς Ἑλλάδος τῆς πέραν 12
Ἰονίου διαβὰς ἐπὶ Ῥωμαίους. διέβη δὲ καὶ οὗτος ἐπαγα-
γομένων Ταραντίνων. τούτοις γὰρ πρότερον ἔτι πρὸς
Ῥωμαίους συνειστήκει πόλεμος. ἀδύνατοι δὲ κατὰ σφᾶς
ὄντες ἀντισχεῖν, προϋπαρχούσης μὲν ἐς αὐτὸν εὐεργεσίας,
ὅτι οἱ πολεμοῦντι τὸν πρὸς Κόρκυραν πόλεμον ναυσὶ
συνήραντο, μάλιστα δὲ οἱ πρέσβεις τῶν Ταραντίνων
ἀνέπεισαν τὸν Πύρρον, τήν τε Ἰταλίαν διδάσκοντες ὡς
εὐδαιμονίας ἕνεκα ἀντὶ πάσης εἴη τῆς Ἑλλάδος καὶ ὡς
οὐχ ὅσιον αὐτῶι παραπέμψαι σφᾶς φίλους τε καὶ ἱκέτας
ἐν τῶι παρόντι ἥκοντας. ταῦτα λεγόντων τῶν πρέσβεων
μνήμη τὸν Πύρρον τῆς ἁλώσεως ἐσῆλθε τῆς Ἰλίου, καί
οἱ κατὰ ταὐτὰ ἤλπιζε χωρήσειν πολεμοῦντι· στρατεύσειν
γὰρ ἐπὶ Τρώων ἀποίκους Ἀχιλλέως ὢν ἀπόγονος. ὡς 2
δέ οἱ ταῦτα ἤρεσκε — διέμελλε γὰρ ἐπ' οὐδενὶ ὧν ἕλοιτο —
αὐτίκα ναῦς τε ἐπλήρου μακρὰς καὶ πλοῖα στρογγύλα
εὐτρέπιζεν ἵππους καὶ ἄνδρας ὁπλίτας ἄγειν. ἔστι δὲ
ἀνδράσι βιβλία οὐκ ἐπιφανέσιν ἐς συγγραφήν, ἔχοντα
ἐπίγραμμα ἔργων ὑπομνήματα εἶναι. ταῦτα ἐπιλεγομένωι
μοι μάλιστα ἐπῆλθε θαυμάσαι Πύρρου τόλμαν τε, ἣν

4 suppl. **P** || **12** *ἐπαγαγομένων* **FMaL**: *ἐπαγομένων* **VP** || **16** *Κόρκυραν* **R** Siebelis: *κορκύραν* **F** *κορκύραι* **P** *κέρκυραν* **VMa** *κερκύρα* **L** || **22** *ἐπῆλθε* **L** Phral. || **23** *ταὐτὰ* Musurus: *ταῦτα* **β** Phral. | *στρατεύσειν* **VMa**: *στρατεύειν* **FP** *στρατεύσει* **L**

μαχόμενος αὐτὸς {τε} παρείχετο, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀεὶ
μέλλουσιν ἀγῶσι πρόνοιαν· ὃς καὶ τότε περαιούμενος ναυσὶν
ἐς Ἰταλίαν Ῥωμαίους ἐλελήθει καὶ ἥκων οὐκ εὐθὺς ἦν
σφισι φανερός, γινομένης δὲ Ῥωμαίων πρὸς Ταραντίνους
συμβολῆς τότε δὴ πρῶτον ἐπιφαίνεται σὺν τῶι στρατῶι
καὶ παρ᾽ ἐλπίδα σφίσι προσπεσών, ὡς τὸ εἰκός, ἐτάραξεν·
3 *ἅτε δὲ ἄριστα ἐπιστάμενος ὡς οὐκ ἀξιόμαχος εἴη πρὸς*
Ῥωμαίους, παρεσκευάζετο ὡς τοὺς ἐλέφαντας ἐπαφήσων
σφίσιν. ἐλέφαντας δὲ πρῶτος μὲν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης
Ἀλέξανδρος ἐκτήσατο Πῶρον καὶ τὴν δύναμιν καθελὼν
τὴν Ἰνδῶν, ἀποθανόντος δὲ Ἀλεξάνδρου καὶ ἄλλοι τῶν
βασιλέων καὶ πλείστους ἔσχεν Ἀντίγονος, Πύρρωι δὲ ἐκ
τῆς μάχης ἐγεγόνει τῆς πρὸς Δημήτριον τὰ θηρία αἰχμά-
λωτα· τότε δὲ ἐπιφανέντων αὐτῶν δεῖμα ἔλαβε Ῥωμαίους
4 *ἄλλο τι καὶ οὐ ζῶια εἶναι νομίσαντας. ἐλέφαντα γάρ,*
ὅσον μὲν ἐς ἔργα καὶ ἀνδρῶν χρείας, εἰσὶν ἐκ παλαιοῦ
δῆλοι πάντες εἰδότες· αὐτὰ δὲ τὰ θηρία, πρὶν ἢ διαβῆναι
Μακεδόνας ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, οὐδὲ ἑωράκεσαν ἀρχὴν πλὴν
Ἰνδῶν τε αὐτῶν καὶ Λιβύων καὶ ὅσοι πλησιόχωροι
τούτοις. δηλοῖ δὲ Ὅμηρος, ὃς βασιλεῦσι κλίνας μὲν καὶ
οἰκίας τοῖς εὐδαιμονεστέροις αὐτῶν ἐλέφαντι ἐποίησε
κεκοσμημένας, θηρίου δὲ ἐλέφαντος μνήμην οὐδεμίαν
ἐποιήσατο· θεασάμενος δὲ ἢ πεπυσμένος ἐμνημόνευσεν ἂν
πολύ γε πρότερον, ἐμοὶ δοκεῖν, ἢ Πυγμαίων τε ἀνδρῶν καὶ
5 *γεράνων μάχης. Πύρρον δὲ ἐς Σικελίαν ἀπήγαγε πρεσβεία*
Συρακουσίων· Καρχηδόνιοι γὰρ διαβάντες τὰς Ἑλληνίδας
τῶν πόλεων ἐποίουν ἀναστάτους, ἣ δὲ ἦν λοιπή, Συρα-
κούσαις πολιορκοῦντες προσεκάθηντο. ἃ τῶν πρέσβεων
Πύρρος ἀκούων Τάραντα μὲν εἴα καὶ τοὺς τὴν ἀκτὴν
ἔχοντας Ἰταλιωτῶν, ἐς δὲ τὴν Σικελίαν διαβὰς Καρχη-
δονίους ἠνάγκασεν ἀπαναστῆναι Συρακουσῶν. φρονήσας

20 *δ* 73, *τ* 56, *ψ* 200 || **24** *Γ* 3–7

1 del. Dindorf || **16** *ὅσον* Facius: *ὅσος* **β** *ὅσα* **Va** | *χρείας* Emperius: *χεῖρας* **β** || **20** *δὲ*] *δὲ καὶ* R Bekker || **21** *τοῖς – αὐτῶν* om. Phral. || **23** *ἢ* Schubart: *καὶ* **β**

δὲ ἐφ' αὐτῶι Καρχηδονίων, οἳ θαλάσσης τῶν τότε βαρβάρων μάλιστα εἶχον ἐμπείρως Τύριοι Φοίνικες τὸ ἀρχαῖον ὄντες, τούτων ἐναντία ἐπήρθη ναυμαχῆσαι τοῖς Ἠπειρώταις χρώμενος, οἳ μηδὲ ἁλούσης Ἰλίου θάλασσαν οἱ πολλοὶ μηδὲ ἁλσὶν ἠπίσταντό πω χρῆσθαι. μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὁμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσείαι·

οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν
ἀνέρες, οὐδέ θ' ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν.

Τότε δὲ ὁ Πύρρος, ὡς ἡττήθη, ταῖς ναυσὶν ἐς Τάραντα 13
ἀνήγετο ταῖς λοιπαῖς· ἐνταῦθα προσέπταισε μεγάλως καὶ τὴν ἀναχώρησιν — οὐ γὰρ ἀμαχεὶ Ῥωμαίους ἠπίστατο ἀφήσοντας — πορίζεται τρόπον τοῦτον. ὡς ἐπανήκων ἐκ Σικελίας ἡττήθη, πρῶτον διέπεμπε γράμματα ἔς τε τὴν Ἀσίαν καὶ πρὸς Ἀντίγονον, τοὺς μὲν στρατιὰν τῶν βασιλέων, τοὺς δὲ χρήματα, Ἀντίγονον δὲ καὶ ἀμφότερα αἰτῶν· ἀφικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων, ὥς οἱ γράμματα ἀπεδόθη, συναγαγὼν τοὺς ἐν τέλει τῶν τε ἐξ Ἠπείρου καὶ τῶν Ταραντίνων, ὧν μὲν εἶχε τὰ βιβλία ἀνεγίνωσκεν οὐδέν, ὁ δὲ ἥξειν συμμαχίαν ἔλεγε. ταχὺ δὲ καὶ ἐς τοὺς Ῥωμαίους ἦλθε φήμη Μακεδόνας καὶ ἄλλα ἔθνη περαιοῦσθαι τῶν Ἀσιανῶν ἐς τὴν Πύρρου βοήθειαν· Ῥωμαῖοι μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντες ἡσύχαζον, Πύρρος δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιοῦσαν περαιοῦται νύκτα πρὸς τὰ ἄκρα τῶν ὀρῶν, ἃ Κεραύνια ὀνομάζουσι.

Μετὰ δὲ τὴν ἐν Ἰταλίαι πληγὴν ἀναπαύσας τὴν δύναμιν 2
προεῖπεν Ἀντιγόνωι πόλεμον, ἄλλα τε ποιούμενος ἐγκλήματα καὶ μάλιστα τῆς ἐς Ἰταλίαν βοηθείας διαμαρτίαν· κρατήσας δὲ τήν τε ἰδίαν παρασκευὴν Ἀντιγόνου καὶ τὸ παρ' αὐτῶι Γαλατῶν ξενικὸν ἐδίωξεν ἐς τὰς ἐπὶ θα-

6 *λ* 122—123

3 *ναυμαχῆσαι* **VFMaL**: *ναυμάχοις* **PL**[mg] || **8** *εἶδαρ* (*ἶδαρ* **F**[mg]) **PMaL**[mg]: *ὕδωρ* **VFL** || **12–13** *ὡς — ἡττήθη* del. Hitzig || **13** *διέπεμψε* **P** | *τε* **VFP**: om. **MaL** || **15** *τοὺς* **Musurus**: *τῶν* ***β*** || **16** *οἱ* **L**: *οὖν* **V** *οὐ* **FP** om. **Ma** || **22** *ὑπὸ* **Bekker**: *ἐπὶ* ***β***

λάσσηι πόλεις, αὐτὸς δὲ Μακεδονίας τε τῆς ἄνω καὶ Θεσσαλῶν ἐπεκράτησε. δηλοῖ δὲ μάλιστα τὸ μέγεθος τῆς μάχης καὶ τὴν Πύρρου νίκην, ὡς παρὰ πολὺ γένοιτο, ⟨τὰ⟩ ἀνατεθέντα ὅπλα τῶν Κελτῶν ἐς {τε} τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν τῆς Ἰτωνίας Φερῶν μεταξὺ καὶ Λαρίσσης καὶ τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπ' αὐτοῖς·

3 *Τοὺς θυρεοὺς ὁ Μολοσσὸς Ἰτωνίδι δῶρον Ἀθάναι*
Πύρρος ἀπὸ θρασέων ἐκρέμασεν Γαλατᾶν,
πάντα τὸν Ἀντιγόνου καθελὼν στρατόν. οὐ μέγα θαῦμα·
αἰχματαὶ καὶ νῦν καὶ πάρος Αἰακίδαι.

τούτους μὲν δὴ ἐνταῦθα, τῶι δὲ ἐν Δωδώνηι Διὶ Μακεδόνων ἀνέθηκεν αὐτῶν τὰς ἀσπίδας. ἐπιγέγραπται δὲ καὶ ταύταις·

Αἵδε ποτ' Ἀσίδα γαῖαν ἐπόρθησαν πολύχρυσον,
αἵδε καὶ Ἕλλασιν δουλοσύναν ἔπορον.
νῦν δὲ Διὸς ναῶ ποτὶ κίονας ὀρφανὰ κεῖται
τᾶς μεγαλαυχήτω σκῦλα Μακεδονίας.

4 *Πύρρωι δὲ Μακεδόνας ἐς ἅπαν μὴ καταστρέψασθαι παρ' ὀλίγον ὅμως ἥκοντι ἐγένετο Κλεώνυμος αἴτιος, ἑτοιμοτέρωι καὶ ἄλλως ὄντι ἑλέσθαι τὰ ἐν χερσίν. Κλεώνυμος δὲ οὗτος, ὁ τὸν Πύρρον ἀπολιπόντα τὰ Μακεδόνων πείσας ἐς Πελοπόννησον ἐλθεῖν, Λακεδαιμόνιος ὢν Λακεδαιμονίοις στρατὸν ἐς τὴν χώραν πολέμιον ἐπῆγε δι' αἰτίαν, ἣν ἐγὼ τοῦ γένους ὕστερον τοῦ Κλεωνύμου δηλώσω. Παυσανίου τοῦ περὶ Πλάταιαν τοῖς Ἕλλησιν ἡγησαμένου Πλειστοάναξ υἱὸς ἐγένετο, τοῦ δὲ Παυσανίας, τοῦ δὲ*

7 A. P. 6. 130 = Preger 96 || **14** Preger 97 || **24** 3. 6. 3

3 suppl. Musurus || **4** *Κελτῶν* Sylburg: *κελτικῶν* **β** | del. Facius || **5** *φερῶν* **Ma**: *φέρων* **VFPL** || **10** *αἰχματαὶ* Dindorf: *αἰχμηταὶ* **β** || **15** *ἕλλασι* **PMa** (-*ν* suppl. Lachmann): *ἑλλάσι* **F** *ἑλλάδι* **VL** (*τὰν* add. **L**[2mg]) || **16** *ναῶ*] *ναῶι* **Ma** Bekker *Νάω* Foucart *Νάου* Preger || **17** *τᾶς μεγαλαυχήτω* Dindorf: *τᾶς* (*τὰ* **Ma**) *μεγαλαυχητῶν* **FPLMa** *τᾶς μεγαυχητῶν* **V** | *μακεδονίας* **β**: *μακηδονίας* **Pa** Clavier 'at *ε* productum Pausanias non moleste ferebat' (Spiro) *λακεδαιμονίας* **V** || **21** *ἀπολιπόντα* **V**: -*λείποντα* **P** -*λειπόντα* **FMaL**

Κλεόμβροτος, ὃς ἐναντία Ἐπαμινώνδαι καὶ Θηβαίοις μαχόμενος ἀπέθανεν ἐν Λεύκτροις· Κλεομβρότου δὲ Ἀγησίπολις ἦν καὶ Κλεομένης, Ἀγησιπόλιδος δὲ ἄπαιδος τελευτήσαντος Κλεομένης τὴν βασιλείαν ἔσχε. Κλεομένει 5
δὲ παῖδες γίνονται πρεσβύτερος μὲν Ἀκρότατος, νεώτερος δὲ Κλεώνυμος. Ἀκρότατον μὲν οὖν πρότερον κατέλαβεν ἡ τελευτή· Κλεομένους δὲ ἀποθανόντος ὕστερον ἐς ἀμφισβήτησιν κατέστη περὶ τῆς ἀρχῆς Ἀρεὺς ὁ Ἀκροτάτου, καὶ Κλεώνυμος ὅτωι δὴ τρόπωι μετελθὼν ἐπάγει Πύρρον ἐς τὴν χώραν. Λακεδαιμονίοις δὲ πρὸ μὲν τοῦ ἐν Λεύκτροις οὐδὲν ἐγεγόνει πταῖσμα, ὥστε οὐδὲ συνεχώρουν ἀγῶνί πω κεκρατῆσθαι πεζῶι· Λεωνίδαι μὲν γὰρ νικῶντι οὐκ ἔφασαν τοὺς ἑπομένους ἐς τελέαν ἐξαρκέσαι φθορὰν τῶν Μήδων, τὸ δὲ Ἀθηναίων καὶ Δημοσθένους ἔργον πρὸς τῆι νήσωι Σφακτηρίαι κλοπὴν εἶναι πολέμου καὶ οὐ νίκην. πρώτης δὲ γενομένης σφίσι συμφορᾶς ἐν Βοιωτοῖς, 6
ὕστερον Ἀντιπάτρωι καὶ Μακεδόσι μεγάλως προσέπταισαν· τρίτος δὲ ὁ Δημητρίου πόλεμος κακὸν ἀνέλπιστον ἦλθεν ἐς τὴν γῆν. Πύρρου δὲ ἐσβαλόντος τέταρτον δὴ τότε στρατὸν ὁρῶντες πολέμιον αὐτοί τε παρετάσσοντο καὶ Ἀργείων ἥκοντες καὶ Μεσσηνίων σύμμαχοι. Πύρρος δὲ ὡς ἐπεκράτησεν, ὀλίγου μὲν ἦλθεν ἑλεῖν αὐτοβοεὶ τὴν πόλιν, δηιώσας δὲ τὴν γῆν καὶ λείαν ἐλάσας μικρὸν ἡσύχαζεν. οἱ δὲ ἐς πολιορκίαν εὐτρεπίζοντο, πρότερον ἔτι τῆς Σπάρτης ἐπὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Δημήτριον τάφροις τε βαθείαις καὶ σταυροῖς τετειχισμένης ἰσχυροῖς, τὰ δὲ ἐπιμαχώτατα καὶ οἰκοδομήμασιν. ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν 7
χρόνον καὶ τὴν τοῦ πολέμου τοῦ Λακωνικοῦ τριβὴν Ἀντίγονος τὰς πόλεις τῶν Μακεδόνων ἀνασωσάμενος ἠπείγετο ἐς Πελοπόννησον οἷα ἐπιστάμενος Πύρρον, ἢν Λακεδαίμονα καταστρέψηται καὶ Πελοποννήσου ⟨τὰ⟩

5 *πρεσβύτερος* Bekker: *πρεσβύτατος β* || 8 *κατέστη* Schubart: *κατέστησαν β* || 10 *τοῦ* Schubart: *τῆς* VFMa *τοῖς* PL || 11 *συνεχώρουν* Dindorf: *-ει β* || 12 *λεωνίδαι* Va: *-ηι β* || 27.28 *ἐπιμαχώτατα* (omisso praefixo) — *χρόνον καὶ* om. Ma || 30 *ἠπείγετο — ἐπιστάμενος* om. V || 31 suppl. Va

πολλά, οὐκ ἐς Ἤπειρον ἀλλ' ἐπί τε Μακεδονίαν αὖθις καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἥξοντα· μέλλοντος δὲ Ἀντιγόνου τὸν στρατὸν ἐξ Ἄργους ἐς τὴν Λακωνικὴν ἄγειν, αὐτὸς ἐς τὸ Ἄργος ἐληλύθει Πύρρος. κρατῶν δὲ καὶ τότε συνεσπίπτει τοῖς φεύγουσιν ἐς τὴν πόλιν καί οἱ διαλύεται κατὰ
8 *τὸ εἰκὸς ἡ τάξις· μαχομένων δὲ πρὸς ἱεροῖς ἤδη καὶ οἰκίαις καὶ κατὰ τοὺς στενωποὺς καὶ κατ' ἄλλο ἄλλων τῆς πόλεως, ἐνταῦθα ὁ Πύρρος ἐμονώθη καὶ τιτρώσκεται τὴν κεφαλήν. κεράμωι δὲ βληθέντα ὑπὸ γυναικὸς τεθνάναι φασὶ Πύρρον. Ἀργεῖοι δὲ οὐ γυναῖκα τὴν ἀποκτείνασαν, Δήμητρα δέ φασιν εἶναι γυναικὶ εἰκασμένην. ταῦτα ἐς τὴν Πύρρου τελευτὴν αὐτοὶ λέγουσιν Ἀργεῖοι καὶ ὁ τῶν ἐπιχωρίων ἐξηγητὴς Λυκέας ἐν ἔπεσιν εἴρηκε· καί σφισιν ἔστι τοῦ θεοῦ χρήσαντος, ἔνθα ὁ Πύρρος ἐτελεύτησεν, ἱερὸν Δήμητρος· ἐν δὲ αὐτῶι καὶ ὁ Πύρρος τέθαπται.*
9 *θαῦμα δὴ ποιοῦμαι τῶν καλουμένων Αἰακιδῶν τρισὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἐκ τοῦ θεοῦ συμβῆναι τὴν τελευτήν, εἴ γε Ἀχιλλέα μὲν Ὅμηρος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου φησὶ τοῦ Πριάμου καὶ Ἀπόλλωνος ἀπολέσθαι, Πύρρον δὲ τὸν Ἀχιλλέως ἡ Πυθία προσέταξεν ἀποκτεῖναι Δελφοῖς, τῶι δὲ Αἰακίδου συνέβη τὰ ἐς τὴν τελευτὴν οἷα Ἀργεῖοί τε λέγουσι καὶ Λυκέας ἐποίησε. διάφορα δὲ ὅμως ἐστὶ καὶ ταῦτα ὧν Ἱερώνυμος ὁ Καρδιανὸς ἔγραψεν· ἀνδρὶ γὰρ βασιλεῖ συνόντα ἀνάγκη πᾶσα ἐς χάριν συγγράφειν. εἰ δὲ καὶ Φίλιστος αἰτίαν δικαίαν εἴληφεν, ἐπελπίζων τὴν ἐν Συρακούσαις κάθοδον, ἀποκρύψασθαι τοῦ Διονυσίου τὰ ἀνοσιώτατα, ἦ που πολλή γε Ἱερωνύμωι συγγνώμη τὰ ἐς ἡδονὴν Ἀντιγόνου γράφειν.*

14 *Ἡ μὲν Ἠπειρωτῶν ἀκμὴ κατέστρεψεν ἐς τοῦτο· ἐς δὲ τὸ Ἀθήνησιν ἐσελθοῦσιν Ὠιδεῖον ἄλλα τε καὶ Διόνυσος*

18 *X* 359 || **23** FGrHist 154 F 15 || **25** FGrHist 556 F 13

10 *Πύρρον ἐν στενωποῖς τῆς Σπάρτης* Phral. || **13** *Λυκέας* Schubart-Walz cf. infra **22**: *λευκέας* ***β*** || **16** *τρισὶ* Dindorf: *αὐτοῖς* ***β*** || **22** *ὧν* Clavier: *ὡς* ***β*** *οἷς* Porson || **23** *ἄνδρα* Facius || **25** *ἐς Συρακούσας* Hitzig || **26** *τοῦ* **Va**: *τὴν* ***β*** *τῶν* **Lb**[1] Bekker

κεῖται θέας ἄξιος. πλησίον δέ ἐστι κρήνη, καλοῦσι δὲ αὐτὴν Ἐννεάκρουνον, οὕτω κοσμηθεῖσαν ὑπὸ Πεισιστράτου· φρέατα μὲν γὰρ καὶ διὰ πάσης τῆς πόλεώς ἐστι, πηγὴ δὲ αὕτη μόνη. ναοὶ δὲ ὑπὲρ τὴν κρήνην ὁ μὲν Δήμητρος πεποίηται καὶ Κόρης, ἐν δὲ τῶι Τριπτολέμου κείμενόν ἐστιν ἄγαλμα· τὰ δὲ ἐς αὐτὸν ὁποῖα λέγεται γράψω, παρεὶς ὁπόσον ἐς Δηιόπην ἔχει τοῦ λόγου. Ἑλλήνων οἱ 2 *μάλιστα ἀμφισβητοῦντες Ἀθηναίοις ἐς ἀρχαιότητα καὶ δῶρα, ⟨ἃ⟩ παρὰ θεῶν φασιν ἔχειν, εἰσὶν Ἀργεῖοι, καθάπερ βαρβάρων Φρυξὶν Αἰγύπτιοι. λέγεται οὖν ὡς Δήμητρα ἐς Ἄργος ἐλθοῦσαν Πελασγὸς δέξαιτο οἴκωι καὶ ὡς Χρυσανθὶς τὴν ἁρπαγὴν ἐπισταμένη τῆς Κόρης διηγήσαιτο· ὕστερον δὲ Τροχίλον ἱεροφάντην φυγόντα ἐξ Ἄργους κατὰ ἔχθος Ἀγήνορος ἐλθεῖν φασιν ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ γυναῖκά τε ἐξ Ἐλευσῖνος γῆμαι καὶ γενέσθαι οἱ παῖδας Εὐβουλέα καὶ Τριπτόλεμον. ὅδε μὲν Ἀργείων ἐστὶ λόγος. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ ὅσοι παρὰ τούτοις ⟨* * *⟩ ἴσασι Τριπτόλεμον τὸν Κελεοῦ πρῶτον σπεῖραι καρπὸν ἥμερον. ἔπη δὲ ἄιδεται* 3 *Μουσαίου μέν, εἰ δὴ Μουσαίου καὶ ταῦτα, Τριπτόλεμον παῖδα Ὠκεανοῦ καὶ Γῆς εἶναι, Ὀρφέως δέ, οὐδὲ ταῦτα Ὀρφέως ἐμοὶ δοκεῖν ὄντα, Εὐβουλεῖ καὶ Τριπτολέμωι Δυσαύλην πατέρα εἶναι, μηνύσασι δέ σφισι περὶ τῆς παιδὸς δοθῆναι παρὰ Δήμητρος σπεῖραι τοὺς καρπούς· Χοιρίλωι δὲ Ἀθηναίωι δρᾶμα ποιήσαντι Ἀλόπην ἔστ⟨ιν⟩ εἰρημένα Κερκυόνα εἶναι καὶ Τριπτόλεμον ἀδελφούς, τεκεῖν δὲ σφᾶς θυγατέρα Ἀμφικτύονος, εἶναι δὲ πατέρα Τριπτολέμωι μὲν Ῥᾶρον, Κερκυόνι δὲ Ποσειδῶνα. πρόσω δὲ ἰέναι με ὡρμημένον τοῦδε τοῦ λόγου καὶ ὁπόσων ἐξ-*

19 p. 222 Kinkel || **24** fr. 1 Nauck[2]

4 *αὕτη* Musurus: *αὐτὴ* ***β*** || **7** *ὁπόσον* Schubart-Walz: *ὅς ὅσον* **VFPL** *ἃ ὅσον* **Ma** | *οἱ* Facius: *οἶμαι* **VFPL** om. **Ma** || **9** suppl. Facius || **13** *ἐξ ἄργους* **V**[2]: *ἐς ἄργους* **VFL** *ἐς ἄργος* **PMa** || **14** *ἔχθος* **FPMa**: *ἔθος* **L** *ἄχθος* **V** || **17** lac. ind. Clavier || **24** suppl. Schubart-Walz || **26** *θυγατέρα* **Pb** Sylburg: *-ας* ***β*** || **27** *Ῥᾶρον* Bekker ex Herodiano: *ῥάρον* **VPMa** *ῥαῦρον* **FL** || **28** *ὁπόσων ἐξήγησιν* scripsi: *ὁπόσα ἐξήγησιν* ***β*** *ἐς ἐξήγησιν ὁπόσων* Hitzig *ἐξηγεῖσθαι ὁπόσα* Schubart-Walz *ὁπόσα ἐς ἐξήγησιν* Clavier

ἤγησιν ἔχει τὸ Ἀθήνησιν ἱερόν, καλούμενον δὲ Ἐλευσί-
νιον, ἐπέσχεν ὄψις ὀνείρατος· ἃ δὲ ἐς πάντας ὅσιον
4 γράφειν, ἐς ταῦτα ἀποτρέψομαι. πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦδε, ἔνθα
καὶ τοῦ Τριπτολέμου τὸ ἄγαλμα, ἔστι βοῦς χαλκοῦς οἷα
ἐς θυσίαν ἀγόμενος, πεποίηται δὲ καθήμενος Ἐπιμενίδης
Κνώσσιος, ὃν ἐλθόντα ἐς ἀγρὸν κοιμᾶσθαι λέγουσιν
ἐσελθόντα ἐς σπήλαιον· ὁ δὲ ὕπνος οὐ πρότερον ἀνῆκεν
αὐτὸν πρὶν ἤ οἱ τεσσαρακοστὸν ἔτος γενέσθαι καθεύδοντι,
καὶ ὕστερον ἔπη τε ἐποίει καὶ πόλεις ἐκάθηρεν ἄλλας τε
καὶ τὴν Ἀθηναίων. Θάλης δὲ ὁ Λακεδαιμονίοις τὴν νόσον
παύσας οὔτε ἄλλως προσήκων οὔτε πόλεως ἦν Ἐπιμενίδηι
τῆς αὐτῆς· ἀλλ' ὁ μὲν Κνώσσιος, Θάλητα δὲ εἶναί φησι
Γορτύνιον Πολύμναστος Κολοφώνιος ἔπη Λακεδαιμονίοις
5 ἐς αὐτὸν ποιήσας. ἔτι δὲ ἀπωτέρω ναὸς Εὐκλείας, ἀνάθημα
καὶ τοῦτο ἀπὸ Μήδων, οἳ τῆς χώρας Μαραθῶνι ἔσχον.
φρονῆσαι δὲ Ἀθηναίους ἐπὶ τῆι νίκηι ταύτηι μάλιστα
εἰκάζω· καὶ δὴ καὶ Αἰσχύλος, ὥς οἱ τοῦ βίου προσεδοκᾶτο
ἡ τελευτή, τῶν μὲν ἄλλων ἐμνημόνευσεν οὐδενός, δόξης
ἐς τοσοῦτο ἥκων ἐπὶ ποιήσει καὶ πρὸ Ἀρτεμισίου καὶ ἐν
Σαλαμῖνι ναυμαχήσας, ὁ δὲ τό τε ὄνομα πατρόθεν καὶ τὴν
πόλιν ἔγραψε καὶ ὡς τῆς ἀνδρείας μάρτυρας ἔχοι τὸ
Μαραθῶνι ἄλσος καὶ Μήδων τοὺς ἐς αὐτὸ ἀποβάντας.
6 Ὑπὲρ δὲ τὸν Κεραμεικὸν καὶ στοὰν τὴν καλουμένην
βασίλειον ναός ἐστιν Ἡφαίστου. καὶ ὅτι μὲν ἄγαλμά οἱ
παρέστηκεν Ἀθηνᾶς, οὐδὲν θαῦμα ἐποιούμην τὸν ἐπὶ
Ἐριχθονίωι ἐπιστάμενος λόγον· τὸ δὲ ἄγαλμα ὁρῶν τῆς
Ἀθηνᾶς γλαυκοὺς ἔχον τοὺς ὀφθαλμοὺς Λιβύων τὸν
μῦθον ὄντα εὕρισκον· τούτοις γάρ ἐστιν εἰρημένον
Ποσειδῶνος καὶ λίμνης Τριτωνίδος θυγατέρα εἶναι καὶ
διὰ τοῦτο γλαυκοὺς εἶναι ὥσπερ καὶ τῶι Ποσειδῶνι
7 ⟨τοὺς⟩ ὀφθαλμούς. πλησίον δὲ ἱερόν ἐστιν Ἀφροδίτης

17 cf. Vita Aeschyli 10 || **29** Hdt. 4. 180

19 *τοσοῦτο* **RVa**: *τοῦτο* ***β*** | *ποιήσει* Xylander: *ποίησιν* ***β*** || **20** *πατρόθεν* Porson: *προτεθὲν* ***β*** || **29** *λίμνης* **VFP**: *λίμνην* **Ma** *τρίμνης* **L** || **31** suppl. **Va** Bekker

*Οὐρανίας. πρώτοις δὲ ἀνθρώπων Ἀσσυρίοις κατέστη
σέβεσθαι τὴν Οὐρανίαν, μετὰ δὲ Ἀσσυρίους Κυπρίων
Παφίοις καὶ Φοινίκων τοῖς Ἀσκάλωνα ἔχουσιν ἐν τῆι
Παλαιστίνηι, παρὰ δὲ Φοινίκων Κυθήριοι μαθόντες
σέβουσιν· Ἀθηναίοις δὲ κατεστήσατο Αἰγεύς, αὑτῶι τε
οὐκ εἶναι παῖδας νομίζων — οὐ γάρ πω τότε ἦσαν — καὶ
ταῖς ἀδελφαῖς γενέσθαι τὴν συμφορὰν ἐκ μηνίματος τῆς
Οὐρανίας· τὸ δὲ ἐφ' ἡμῶν ἔτι ἄγαλμα λίθου Παρίου καὶ
ἔργον Φειδίου. δῆμος δέ ἐστιν Ἀθηναίοις Ἀθμονέων, οἵ
Πορφυρίωνα ἔτι πρότερον Ἀκταίου βασιλεύσαντα τῆς Οὐ-
ρανίας φασὶ τὸ παρὰ σφίσιν ἱερὸν ἱδρύσασθαι. λέγουσι δὲ
ἀνὰ τοὺς δήμους καὶ ἄλλα οὐδὲν ὁμοίως καὶ οἱ τὴν πόλιν
ἔχοντες.*

Ἰοῦσι δὲ πρὸς τὴν στοάν, ἣν Ποικίλην ὀνομάζουσιν 15
*ἀπὸ τῶν γραφῶν, ἔστιν Ἑρμῆς χαλκοῦς καλούμενος
Ἀγοραῖος καὶ πύλη πλησίον· ἔπεστι δέ οἱ τρόπαιον
Ἀθηναίων ἱππομαχίαι κρατησάντων Πλείσταρχον, ὃς τῆς
ἵππου Κασσάνδρου καὶ τοῦ ξενικοῦ τὴν ἀρχὴν ἀδελφὸς
ὢν ἐπετέτραπτο. αὕτη δὲ ἡ στοὰ πρῶτα μὲν Ἀθηναίους
ἔχει τεταγμένους ἐν Οἰνόηι τῆς Ἀργείας ἐναντία Λακεδαι-
μονίων· γέγραπται δὲ οὐκ ἐς ἀκμὴν ἀγῶνος οὐδὲ τολμη-
μάτων ἐς ἐπίδειξιν τὸ ἔργον ἤδη προῆκον, ἀλλὰ ἀρχομένη
τε ἡ μάχη καὶ ἐς χεῖρας ἔτι συνιόντες. ἐν δὲ τῶι μέσωι τῶν* 2
*τοίχων Ἀθηναῖοι καὶ Θησεὺς Ἀμαζόσι μάχονται. μόναις
δὲ ἄρα ταῖς γυναιξὶν οὐκ ἀφήιρει τὰ πταίσματα τὸ ἐς τοὺς
κινδύνους ἀφειδές, εἴ γε Θεμισκύρας τε ἁλούσης ὑπὸ
Ἡρακλέους καὶ ὕστερον φθαρείσης σφίσι τῆς στρατιᾶς,
ἣν ἐπ' Ἀθήνας ἔστειλαν, ὅμως ἐς Τροίαν ἦλθον Ἀθηναίοις
τε αὐτοῖς μαχούμεναι καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησιν. ἐπὶ δὲ ταῖς
Ἀμαζόσιν Ἕλληνές εἰσιν ᾑρηκότες Ἴλιον καὶ οἱ βασιλεῖς
ἠθροισμένοι διὰ τὸ Αἴαντος ἐς Κασσάνδραν τόλμημα·*

1–5 **Hdt. 1. 105, vide etiam Hdt. 1. 131**

9.10 *οἵ Πορφυρίωνα* **Pa Bekker:** *οἳ πορφυρίων* **V²** *ἡ πορφυρίων δ' β* || **19** *αὕτη*] *αὐτὴ* **Kayser** || **26** *εἴ γε* **Pa^mg** **edd.:** *εἰ δὲ β* *εἰ δὴ* **Pa Va** || **30** *ᾑρηκότες* **Ma:** *εἰρηκότες* **VFPL**

καὶ αὐτὸν ἡ γραφὴ τὸν Αἴαντα ἔχει καὶ γυναῖκας τῶν
3 *αἰχμαλώτων ἄλλας τε καὶ Κασσάνδραν. τελευταῖον δὲ τῆς*
γραφῆς εἰσιν οἱ μαχεσάμενοι Μαραθῶνι· Βοιωτῶν δὲ οἱ
Πλάταιαν ἔχοντες καὶ ὅσον ἦν Ἀττικὸν ἴασιν ἐς χεῖρας
τοῖς βαρβάροις. καὶ ταύτηι μέν ἐστιν ἴσα ⟨τὰ⟩ παρ'
ἀμφοτέρων ἐς τὸ ἔργον· τὸ δὲ ἔσω τῆς μάχης φεύγοντές
εἰσιν οἱ βάρβαροι καὶ ἐς τὸ ἕλος ὠθοῦντες ἀλλήλους,
ἔσχαται δὲ τῆς γραφῆς νῆές τε αἱ Φοίνισσαι καὶ τῶν
βαρβάρων τοὺς ἐσπίπτοντας ἐς ταύτας φονεύοντες οἱ
Ἕλληνες. ἐνταῦθα καὶ Μαραθὼν γεγραμμένος ἐστὶν
ἥρως, ἀφ' οὗ τὸ πεδίον ὠνόμασται, καὶ Θησεὺς ἀνιόντι
ἐκ γῆς εἰκασμένος Ἀθηνᾶ τε καὶ Ἡρακλῆς· Μαραθωνίοις
γάρ, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, Ἡρακλῆς ἐνομίσθη θεὸς πρώτοις.
τῶν μαχομένων δὲ δῆλοι μάλιστά εἰσιν ἐν τῆι γραφῆι
Καλλίμαχός τε, ὃς Ἀθηναίοις πολεμαρχεῖν ἥιρητο, καὶ
Μιλτιάδης τῶν στρατηγούντων, ἥρως τε Ἔχετλος καλού-
4 *μενος, οὗ καὶ ὕστερον ποιήσομαι μνήμην. ἐνταῦθα*
ἀσπίδες κεῖνται χαλκαῖ, καὶ ταῖς μέν ἐστιν ἐπίγραμμα
ἀπὸ Σκιωναίων καὶ τῶν ἐπικούρων εἶναι, τὰς δὲ ἐπαλη-
λιμμένας πίσσηι, μὴ σφᾶς ὅ τε χρόνος λυμήνηται καὶ
⟨ὁ⟩ ἰός, Λακεδαιμονίων εἶναι λέγεται τῶν ἁλόντων ἐν τῆι
Σφακτηρίαι νήσωι.

16 *Ἀνδριάντες δὲ χαλκοῖ κεῖνται πρὸ μὲν τῆς στοᾶς Σόλων*
ὁ τοὺς νόμους Ἀθηναίοις γράψας, ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω
Σέλευκος, ὧι καὶ πρότερον ἐγένετο ἐς τὴν εὐδαιμονίαν
τὴν μέλλουσαν σημεῖα οὐκ ἀφανῆ. Σελεύκωι γάρ, ὡς
ὡρμᾶτο ἐκ Μακεδονίας σὺν Ἀλεξάνδρωι, θύοντι ἐν
Πέλληι τῶι Διὶ τὰ ξύλα ⟨τὰ⟩ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ κείμενα
προῦβη τε αὐτόματα πρὸς τὸ ἄγαλμα καὶ ἄνευ πυρὸς

17 1. 32. 5

3 *δὲ*] *δὴ* Wachsmuth damn. Bekker || **5** suppl. Wachsmuth || **11** *ἀνιόντι* Musurus: *ἀνιών τε* Pa^{mg} *ἀρνίον τε* Pa *ἀρνῖον τε* Ma *ἀρνίον τί* VFPL || **15** *ἥιρητο* Facius: *ἥρητο* F *ἧρτο* VP *ἧτο* L *ἡρέθη* Ma || **19** *Σκιωναίων* R²Va: *κιωναίων* β || **21** suppl. Bekker | *ἰός* Facius: *ὅσα* β || **24** *ὀλίγον* VFL: *ὀλίγω* PMa || **25–26** *τὴν εὐδαιμονίαν – γάρ* om. L || **26** *ὡς* L: *ὃς* β || **28** suppl. Herwerden

*ἤφθη. τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου Σέλευκος Ἀντίγονον
ἐς Βαβυλῶνα ἀφικόμενον δείσας καὶ παρὰ Πτολεμαῖον
φυγὼν τὸν Λάγου κατῆλθεν αὖθις ἐς Βαβυλῶνα, κατελθὼν
δὲ ἐκράτησε μὲν τῆς Ἀντιγόνου στρατιᾶς καὶ αὐτὸν
ἀπέκτεινεν Ἀντίγονον, εἷλε δὲ ἐπιστρατεύσαντα ὕστερον
Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου. ὡς δέ οἱ ταῦτα προκεχωρήκει* 2
*καὶ μετ' ὀλίγον τὰ Λυσιμάχου κατείργαστο, τὴν μὲν ἐν
τῆι Ἀσίαι πᾶσαν ἀρχὴν παρέδωκεν Ἀντιόχωι τῶι παιδί,
αὐτὸς δὲ ἐς Μακεδονίαν ἠπείγετο. στρατιὰ μὲν καὶ
Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἦν παρὰ Σελεύκωι· Πτολεμαῖος
δὲ ἀδελφὸς μὲν Λυσάνδρας καὶ παρὰ Λυσιμάχου παρ'
αὐτὸν πεφευγώς, ἄλλως δὲ τολμῆσαι πρόχειρος καὶ δι'
αὐτὸ Κεραυνὸς καλούμενος, οὗτος ὁ Πτολεμαῖος, ὡς
προσιὼν ὁ Σελεύκου στρατὸς ἐγένετο κατὰ Λυσιμάχειαν,
λαθὼν Σέλευκον κτείνει, διαρπάσαι δὲ ἐπιτρέψας τὰ
χρήματα τοῖς βασιλεῦσιν ἐβασίλευσε Μακεδονίας, ἐς δ
Γαλάταις πρῶτος ὧν ἴσμεν βασιλέων ἀντιτάξασθαι τολ-
μήσας ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν βαρβάρων· τὴν δὲ ἀρχὴν Ἀντί-
γονος ἀνεσώσατο ὁ Δημητρίου. Σέλευκον δὲ βασιλέων* 3
*ἐν τοῖς μάλιστα πείθομαι καὶ ἄλλως γενέσθαι δίκαιον
καὶ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβῆ. τοῦτο μὲν γὰρ Σέλευκός ἐστιν
ὁ Μιλησίοις τὸν χαλκοῦν καταπέμψας Ἀπόλλωνα ἐς
Βραγχίδας, ἀνακομισθέντα ἐς Ἐκβάτανα τὰ Μηδικὰ ὑπὸ
Ξέρξου· τοῦτο δὲ Σελεύκειαν οἰκίσας ἐπὶ Τίγρητι ποταμῶι
καὶ Βαβυλωνίους οὗτος ἐπαγόμενος ἐς αὐτὴν συνοίκους
ὑπελίπετο μὲν τὸ τεῖχος Βαβυλῶνος, ὑπελίπετο δὲ τοῦ
Βὴλ τὸ ἱερὸν καὶ περὶ αὐτὸ τοὺς Χαλδαίους οἰκεῖν.*

Ἀθηναίοις δὲ ἐν τῆι ἀγορᾶι καὶ ἄλλα ἐστὶν οὐκ ἐς 17
*ἅπαντας ἐπίσημα καὶ Ἐλέου βωμός, ὧι μάλιστα θεῶν ἐς
ἀνθρώπινον βίον καὶ μεταβολὰς πραγμάτων ὄντι ὠφελί-*

5–6 *εἷλε δὲ – Ἀντιγόνου* om. **Ma** || **11. 12** *λυσιμάχου παρ' αὐτὸν* **R**[1]: *λυσιμάχωι παρ' αὐτῆι* ***β*** || **14** *προϊὼν* Siebelis | *Λυσιμάχειαν* Dindorf: *λυσιμαχίαν* ***β*** || **16** *βασιλεῦσιν*] *στρατιώταις* Loescher || **23** *βραγχίδας* **Ma**: *βραχίδας* **VFL** *βραχχίδας* **P** || **26** *ὑπελίπετο*[1] **F**: *-λείπετο* **VPMaL** | *ὑπελίπετο*[2] **VF**: *-λείπετο* **PMaL** || **30** *ὄντι ὠφελίμωι* Clavier: *ὅτι ὠφέλιμος* ***β*** Phral.

*μωι μόνοι τιμὰς Ἑλλήνων νέμουσιν Ἀθηναῖοι. τούτοις δὲ
οὐ τὰ ἐς φιλανθρωπίαν μόνον καθέστηκεν, ἀλλὰ καὶ
θεοὺς εὐσεβοῦσιν ἄλλων πλέον, καὶ γὰρ Αἰδοῦς σφισι
βωμός ἐστι καὶ Φήμης καὶ Ὁρμῆς· δῆλά τε ἐναργῶς,
ὅσοις πλέον τι ἑτέρων εὐσεβείας μέτεστιν, ἴσον σφίσι*
2 *παρὸν τύχης χρηστῆς. ἐν δὲ τῶι γυμνασίωι τῆς ἀγορᾶς
ἀπέχοντι οὐ πολύ, Πτολεμαίου δὲ ἀπὸ τοῦ κατασκευασα-
μένου καλουμένωι, λίθου τέ εἰσιν Ἑρμαῖ θέας ἄξιοι καὶ
εἰκὼν Πτολεμαίου χαλκῆ· καὶ ὅ τε Λίβυς Ἰόβας ἐνταῦθα
κεῖται καὶ {ὁ} Χρύσιππος ὁ Σολεύς. πρὸς δὲ τῶι γυμνασίωι
Θησέως ἐστὶν ἱερόν· γραφαὶ δέ εἰσι πρὸς Ἀμαζόνας
Ἀθηναῖοι μαχόμενοι· πεποίηται δέ σφισιν ὁ πόλεμος οὗτος
καὶ τῆι Ἀθηνᾶι ἐπὶ τῆι ἀσπίδι καὶ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐπὶ
τῶι βάθρωι. γέγραπται δὲ ἐν τῶι τοῦ Θησέως ἱερῶι καὶ
ἡ Κενταύρων καὶ {ἡ} Λαπιθῶν μάχη· Θησεὺς μὲν οὖν
ἀπεκτονώς ἐστιν ἤδη Κένταυρον, τοῖς δε ἄλλοις ἐξ ἴσου*
3 *καθέστηκεν ἔτι ἡ μάχη. τοῦ δὲ τρίτου τῶν τοίχων ἡ
γραφὴ μὴ πυθομένοις ἃ λέγουσιν οὐ σαφής ἐστι, τὰ μέν
που διὰ τὸν χρόνον, τὰ δὲ Μίκων οὐ τὸν πάντα ἔγραψε
λόγον. Μίνως ἡνίκα Θησέα καὶ τὸν ἄλλον στόλον τῶν
παίδων ἦγεν ἐς Κρήτην, ἐρασθεὶς Περιβοίας, ὥς οἱ
Θησεὺς μάλιστα ἠναντιοῦτο, καὶ ἄλλα ὑπὸ ὀργῆς ἀπέρρι-
ψεν ἐς αὐτὸν καὶ παῖδα οὐκ ἔφη Ποσειδῶνος εἶναι, ἐπεὶ
⟨οὐ⟩ δύνασθαι τὴν σφραγῖδα, ἣν αὐτὸς φέρων ἔτυχεν,
ἀφέντι ἐς θάλασσαν ἀνασῶσαί οἱ. Μίνως μὲν λέγεται
ταῦτα εἰπὼν ἀφεῖναι τὴν σφραγῖδα· Θησέα δὲ σφραγῖδά τε
ἐκείνην ἔχοντα καὶ στέφανον χρυσοῦν, Ἀμφιτρίτης δῶρον,*
4 *ἀνελθεῖν λέγουσιν ἐκ τῆς θαλάσσης. ἐς δὲ τὴν τελευτὴν
τὴν Θησέως πολλὰ ἤδη καὶ οὐχ ὁμολογοῦντα εἴρηται·
δεδέσθαι τε γὰρ αὐτὸν λέγουσιν ἐς τόδε ἕως ὑφ᾽ Ἡρα-
κλέους ἀναχθείη, πιθανώτατα δὲ ὧν ἤκουσα· Θησεὺς ἐς
Θεσπρωτοὺς ἐμβαλών, τοῦ βασιλέως τῶν Θεσπρωτῶν*

7 *πτολεμαίου* **FPMa**: *-αῖον* **VL** ‖ **8** *καλουμένωι* **V^1**: *-ου* ***β*** | *λίθου* **Fa Clavier**: *-οι* ***β*** ‖ **10 del. Bekker** ‖ **12** *πεποίηται* **Ma**: *-το* ***β*** ‖ **15 del. edd.** ‖ **18** *πυθομένοις* **Lb^1**: *πειθομένοις* ***β*** ‖ **24 suppl. R^{sv} Va**

γυναῖκα ἁρπάσων, τὸ πολὺ τῆς στρατιᾶς οὕτως ἀπόλλυσι, καὶ αὐτός τε καὶ Πειρίθους — Πειρίθους γὰρ καὶ τὸν γάμον σπεύδων ἐστράτευεν — ἥλωσαν, καὶ σφᾶς ὁ Θεσπρωτὸς δήσας εἶχεν ἐν Κιχύρωι. γῆς δὲ τῆς Θεσπρωτίδος 5 *ἔστι μέν που καὶ ἄλλα θέας ἄξια, ἱερόν τε Διὸς ἐν Δωδώνηι καὶ ἱερὰ τοῦ θεοῦ φηγός· πρὸς δὲ τῆι Κιχύρωι λίμνη τέ ἐστιν Ἀχερουσία καλουμένη καὶ ποταμὸς Ἀχέρων, ῥεῖ δὲ καὶ Κωκυτὸς ὕδωρ ἀτερπέστατον. Ὅμηρός τέ μοι δοκεῖ ταῦτα ἑωρακὼς ἔς τε τὴν ἄλλην ποίησιν ἀποτολμῆσαι τῶν ἐν Ἅιδου καὶ δὴ καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς ποταμοῖς ἀπὸ τῶν ἐν Θεσπρωτίδι θέσθαι. τότε δὲ ἐχομένου Θησέως στρατεύουσιν ἐς Ἄφιδναν οἱ Τυνδάρεω παῖδες καὶ τήν τε Ἄφιδναν αἱροῦσι καὶ Μενεσθέα ἐπὶ βασιλείαι κατήγαγον. Μενεσθεὺς δὲ τῶν μὲν παίδων τῶν* 6 *Θησέως παρ' Ἐλεφήνορα ὑπεξελθόντων ἐς Εὔβοιαν εἶχεν οὐδένα λόγον, Θησέα δέ, εἴ ποτε παρὰ Θεσπρωτῶν ἀνακομισθήσεται, δυσανταγώνιστον ἡγούμενος διὰ θεραπείας τὰ τοῦ δήμου καθίστατο, ὡς Θησέα ἀνασωθέντα ὕστερον ἀπωσθῆναι. στέλλεται δὴ Θησεὺς παρὰ Δευκαλίωνα ἐς Κρήτην, ἐξενεχθέντα δὲ αὐτὸν ὑπὸ πνευμάτων ἐς Σκῦρον τὴν νῆσον λαμπρῶς περιεῖπον οἱ Σκύριοι κατὰ γένους δόξαν καὶ ἀξίωμα ὧν ἦν αὐτὸς εἰργασμένος· καί οἱ θάνατον Λυκομήδης διὰ ταῦτα ἐβούλευσεν.*

Ὁ μὲν δὴ Θησέως σηκὸς Ἀθηναίοις ἐγένετο ὕστερον ἢ Μῆδοι Μαραθῶνι ἔσχον, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου Σκυρίους ποιήσαντος ἀναστάτους — δίκην δὴ τοῦ Θησέως θανάτου — καὶ τὰ ὀστᾶ κομίσαντος ἐς Ἀθήνας· τὸ δὲ 18 *ἱερὸν τῶν Διοσκούρων ἐστὶν ἀρχαῖον, αὐτοί τε ἑστῶτες καὶ οἱ παῖδες καθήμενοί σφισιν ἐφ' ἵππων. ἐνταῦθα Πολύγνωτος μὲν ἔχοντα ἐς αὐτοὺς ἔγραψε γάμον τῶν*

8 *κ* **513—514**

1 *οὕτως* **Musurus:** *οὗτος* **V** *οὗτος ὡς* **F** *ὡς* **PMaL** || **2** *καὶ* ⟨*αὐτὸς*⟩ *τὸν* **Hitzig** || **4** *δήσας* **Va:** *δείσας* ***β*** | *γῆς δὲ τῆς* **Schubart-Walz ex corr. Lb** (*γῆς δὲ δὴ τῆς*): *τῆς δὲ δὴ τῆς* **VFP** *τῆς δὲ τῆς* **MaL** || **10.11** *τοῖς ποταμοῖς*] *καὶ τ. π.* **Phral.** || **13** *τήν τε* **PMaL¹:** *τὴν δὲ* **VFL** || **21** *σκῦρον* **VMa:** *κύρον* **FPL** || **25** *μαραθῶνι* **F:** *-α* ***β*** || **30** *ἔχοντα ἐς*] *ἄγοντας* **Cazzaniga**

θυγατέρων τῶν Λευκίππου, Μίκων δὲ τοὺς μετὰ Ἰάσονος ἐς Κόλχους πλεύσαντας· καί οἱ τῆς γραφῆς ἡ σπουδὴ μάλιστα ἐς Ἄκαστον καὶ τοὺς ἵππους ἔχει τοὺς Ἀκάστου.

2 *ὑπὲρ δὲ τῶν Διοσκούρων τὸ ἱερὸν Ἀγλαύρου τέμενός ἐστιν. Ἀγλαύρωι δὲ καὶ ταῖς ἀδελφαῖς Ἕρσηι καὶ Πανδρόσωι δοῦναί φασιν Ἀθηνᾶν Ἐριχθόνιον καταθεῖσαν ἐς κιβωτόν, ἀπειποῦσαν ἐς τὴν παρακαταθήκην μὴ πολυπραγμονεῖν· Πάνδροσον μὲν δὴ λέγουσι πείθεσθαι, τὰς δὲ δύο — ἀνοῖξαι γὰρ σφᾶς τὴν κιβωτόν — μαίνεσθαί τε, ὡς εἶδον τὸν Ἐριχθόνιον, καὶ κατὰ τῆς ἀκροπόλεως, ἔνθα ἦν μάλιστα ἀπότομον, αὑτὰς ῥῖψαι. κατὰ τοῦτο ἐπαναβάντες Μῆδοι κατεφόνευσαν Ἀθηναίων τοὺς πλέον τι ἐς τὸν χρησμὸν ἢ Θεμιστοκλῆς εἰδέναι νομίζοντας καὶ τὴν ἀκρόπολιν ξύλοις καὶ σταυροῖς ἀποτειχίσαντας.*

3 *πλησίον δὲ πρυτανεῖόν ἐστιν, ἐν ὧι νόμοι τε οἱ Σόλωνός εἰσι γεγραμμένοι καὶ θεῶν Εἰρήνης ἀγάλματα κεῖται καὶ Ἑστίας, ἀνδριάντες δὲ ἄλλοι τε καὶ Αὐτόλυκος ὁ παγκρατιαστής· τὰς γὰρ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους εἰκόνας ἐς Ῥωμαῖόν τε ἄνδρα καὶ Θρᾶικα μετέγραψαν.*

4 *ἐντεῦθεν ἰοῦσιν ἐς τὰ κάτω τῆς πόλεως Σαράπιδός ἐστιν ἱερόν, ὃν Ἀθηναῖοι παρὰ Πτολεμαίου θεὸν ἐσηγάγοντο. Αἰγυπτίοις δὲ ἱερὰ Σαράπιδος ἐπιφανέστατον μέν ἐστιν Ἀλεξανδρεῦσιν, ἀρχαιότατον δὲ ἐν Μέμφει· ἐς τοῦτο ἐσελθεῖν οὔτε ξένοις ἔστιν οὔτε τοῖς ἱερεῦσι, πρὶν ἂν τὸν Ἆπιν θάπτωσι. τοῦ δὲ ἱεροῦ τοῦ Σαράπιδος οὐ πόρρω χωρίον ἐστίν, ἔνθα Πειρίθουν καὶ Θησέα συνθεμένους ἐς Λακεδαίμονα καὶ ὕστερον ἐς Θεσπρωτοὺς σταλῆναι λέγουσι.*

5 *πλησίον δὲ ᾠκοδόμητο ναὸς Εἰλειθυίας, ἣν ἐλθοῦσαν ἐξ Ὑπερβορέων ἐς Δῆλον γενέσθαι βοηθὸν ταῖς Λητοῦς ὠδῖσι, τοὺς δὲ ἄλλους παρ' αὐτῶν φασι τῆς Εἰλειθυίας μαθεῖν τὸ ὄνομα· καὶ θύουσί τε Εἰλειθυίαι Δήλιοι καὶ ὕμνον ἄιδουσιν Ὠλῆνος. Κρῆτες δὲ χώρας τῆς Κνωσσίας*

18.14 Hdt. 7. 141, cf. Hdt. 8. 51

3 *καὶ τοὺς*] *καὶ τὸν* **F** | *ἔχει* **PMa**: *ἔχειν* **VFL** || **12** *οἱ μῆδοι* **Phral.** || **19** *ῥωμα ίων* **F**

ἐν Ἀμνισῶι γενέσθαι νομίζουσιν Εἰλείθυιαν καὶ παῖδα Ἥρας εἶναι· μόνοις δὲ Ἀθηναίοις τῆς Εἰλειθυίας κεκάλυπται τὰ ξόανα ἐς ἄκρους τοὺς πόδας. τὰ μὲν δὴ δύο εἶναι Κρητικὰ καὶ Φαίδρας ἀναθήματα ἔλεγον αἱ γυναῖκες, τὸ δὲ ἀρχαιότατον Ἐρυσίχθονα ἐκ Δήλου κομίσαι.

Πρὶν δὲ ἐς τὸ ἱερὸν ἰέναι τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου — 6
Ἀδριανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τόν τε ναὸν ἀνέθηκε καὶ τὸ ἄγαλμα θέας ἄξιον, οὗ μεγέθει μέν, ὅτι μὴ Ῥοδίοις καὶ Ῥωμαίοις εἰσὶν οἱ κολοσσοί, τὰ λοιπὰ ἀγάλματα ὁμοίως ἀπολείπεται, πεποίηται δὲ ἔκ τε ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ καὶ ἔχει τέχνης εὖ πρὸς τὸ μέγεθος ὁρῶσιν —, ἐνταῦθα εἰκόνες Ἀδριανοῦ δύο μέν εἰσι Θασίου λίθου, δύο δὲ Αἰγυπτίου· χαλκαῖ δὲ ἑστᾶσι πρὸ τῶν κιόνων ἃς Ἀθηναῖοι καλοῦσιν ἀποίκους πόλεις. ὁ μὲν δὴ πᾶς περίβολος σταδίων μάλιστα τεσσάρων ἐστίν, ἀνδριάντων δὲ πλήρης· ἀπὸ γὰρ πόλεως ἑκάστης εἰκὼν Ἀδριανοῦ βασιλέως ἀνάκειται, καὶ σφᾶς ὑπερεβάλοντο Ἀθηναῖοι τὸν κολοσσὸν ἀναθέντες ὄπισθε τοῦ ναοῦ θέας ἄξιον. ἔστι δὲ ἀρχαῖα ἐν τῶι περιβόλωι Ζεὺς χαλκοῦς καὶ ναὸς 7
Κρόνου καὶ Ῥέας καὶ τέμενος ⟨Γῆς⟩ {τὴν} ἐπίκλησιν Ὀλυμπίας. ἐνταῦθα ὅσον ἐς πῆχυν τὸ ἔδαφος διέστηκε, καὶ λέγουσι μετὰ τὴν ἐπομβρίαν τὴν ἐπὶ Δευκαλίωνος συμβᾶσαν ὑπορρυῆναι ταύτηι τὸ ὕδωρ, ἐσβάλλουσί τε ἐς αὐτὸ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἄλφιτα πυρῶν μέλιτι μίξαντες. κεῖται 8
δὲ ἐπὶ κίονος Ἰσοκράτους ἀνδριάς, ὃς ἐς μνήμην τρία ὑπελίπετο, ἐπιπονώτατον μὲν ὅτι οἱ βιώσαντι ἔτη δυοῖν δέοντα ἑκατὸν οὔποτε κατελύθη μαθητὰς ἔχειν, σωφρονέστατον δὲ ὅτι πολιτείας ἀπεχόμενος διέμεινε καὶ τὰ κοινὰ οὐ πολυπραγμονῶν, ἐλευθερώτατον δὲ ὅτι πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐν Χαιρωνείαι μάχης ἀλγήσας ἐτελεύτησεν ἐθελοντής. κεῖνται δὲ καὶ λίθου Φρυγίου Πέρσαι χαλκοῦν τρίποδα ἀνέχοντες, θέας ἄξιοι καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ τρίπους.

8 *οὗ* Corais: *οὐ* **β** || **10** *ἀπολείπεται* Corais: *ἀποδείκνυται* **β** || **13–14** *ἃς – ἀποίκους πόλεις* post *ἑκάστης* (**16**) traiecit Wachsmuth || **20** suppl. Schubart-Walz e coni. Clavier et Leake (*τῆς Γῆς*) | del. Letronne || **24** *μάξαντες* Bekker

τοῦ δὲ Ὀλυμπίου Διὸς Δευκαλίωνα οἰκοδομῆσαι λέγουσι τὸ ἀρχαῖον ἱερόν, σημεῖον ἀποφαίνοντες ὡς Δευκαλίων Ἀθήνησιν ᾤκησε τάφον τοῦ ναοῦ τοῦ νῦν οὐ πολὺ
9 *ἀφεστηκότα. Ἀδριανὸς δὲ κατεσκευάσατο μὲν καὶ ἄλλα Ἀθηναίοις, ναὸν Ἥρας καὶ Διὸς Πανελληνίου καὶ θεοῖς τοῖς πᾶσιν ἱερὸν κοινόν, τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἑκατόν εἰσι κίονες Φρυγίου λίθου· πεποίηνται δὲ καὶ ταῖς στοαῖς κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ τοῖχοι. καὶ οἰκήματα ἐνταῦθά ἐστιν ὀρόφωι τε ἐπιχρύσωι καὶ ἀλαβάστρωι λίθωι, πρὸς δὲ ἀγάλμασι κεκοσμημένα καὶ γραφαῖς· κατάκειται δὲ ἐς αὐτὰ βιβλία. καὶ γυμνάσιόν ἐστιν ἐπώνυμον Ἀδριανοῦ· κίονες δὲ καὶ ἐνταῦθα ἑκατὸν λιθοτομίας τῆς Λιβύων.*

19 *Μετὰ δὲ τὸν ναὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου πλησίον ἄγαλμά ἐστιν Ἀπόλλωνος Πυθίου· ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἐπίκλησιν Δελφινίου. λέγουσι δὲ ὡς ἐξειργασμένου τοῦ ναοῦ πλὴν τῆς ὀροφῆς ἀγνὼς ἔτι τοῖς πᾶσιν ἀφίκοιτο Θησεὺς ἐς τὴν πόλιν· οἷα δὲ χιτῶνα ἔχοντος αὐτοῦ ποδήρη καὶ πεπλεγμένης ἐς εὐπρεπές οἱ τῆς κόμης, ὡς ἐγίνετο κατὰ τὸν τοῦ Δελφινίου ναόν, οἱ τὴν στέγην οἰκοδομοῦντες ἤροντο σὺν χλευασίαι, ὅ τι δὴ παρθένος ἐν ὥραι γάμου πλανᾶται μόνη· Θησεὺς δὲ ἄλλο μὲν αὐτοῖς ἐδήλωσεν οὐδέν, ἀπολύσας δὲ ὡς λέγεται τῆς ἁμάξης τοὺς βοῦς, ἥ σφισι παρῆν, {τὸν ὄροφον} ἀνέρριψεν ἐς ὑψηλότερον*
2 *ἢ τῶι ναῶι τὴν στέγην ἐποιοῦντο. ἐς δὲ τὸ χωρίον, ὃ Κήπους ὀνομάζουσι, καὶ τῆς Ἀφροδίτης τὸν ναὸν οὐδεὶς λεγόμενός σφισίν ἐστι λόγος· οὐ μὴν οὐδὲ ἐς τὴν Ἀφροδίτην, ἣ τοῦ ναοῦ πλησίον ἕστηκε. ταύτης γὰρ σχῆμα μὲν τετράγωνον κατὰ ταὐτὰ καὶ τοῖς Ἑρμαῖς, τὸ δὲ ἐπίγραμμα σημαίνει τὴν Οὐρανίαν Ἀφροδίτην τῶν καλουμένων Μοιρῶν εἶναι πρεσβυτάτην. τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης ⟨τῆς⟩ ἐν {τοῖς} Κήποις ἔργον ἐστὶν Ἀλκαμένους καὶ τῶν*
3 *Ἀθήνησιν ἐν ὀλίγοις θέας ἄξιον. ἔστι δὲ Ἡρακλέους ἱερὸν*

2 *σημεῖον* **Va**: *-α* ***β*** || **6** *εἰσι* Schubart: *εἴκοσι* ***β*** || **11** *αὐτὰ* **Pa**^{1} Facius: *-ὸ* ***β*** || **23** del. Bosius | *ἐς τὸν ὄροφον ἀνέρριψεν ὑψηλότερον* Schubart || **31** suppl. Dindorf | del. Schubart || **32** *ὀλίγοις* Kuhn: *λόγοις* ***β***

καλούμενον Κυνόσαργες· καὶ τὰ μὲν ἐς τὴν κύνα εἰδέναι τὴν λευκὴν ἐπιλεξαμένοις ἔστι τὸν χρησμόν, βωμοὶ δέ εἰσιν Ἡρακλέους τε καὶ Ἥβης, ἣν Διὸς παῖδα οὖσαν συνοικεῖν Ἡρακλεῖ νομίζουσιν· Ἀλκμήνης τε βωμὸς καὶ Ἰολάου πεποίηται, ὃς τὰ πολλὰ Ἡρακλεῖ συνεπόνησε τῶν ἔργων. Λύκειον δὲ ἀπὸ μὲν Λύκου τοῦ Πανδίονος ἔχει τὸ ὄνομα, Ἀπόλλωνος δὲ ἱερὸν ἐξ ἀρχῆς τε εὐθὺς καὶ καθ' ἡμᾶς ἐνομίζετο, Λύκειός τε ὁ θεὸς ἐνταῦθα ὠνομάσθη πρῶτον· λέγεται δὲ ὅτι καὶ Τερμίλαις, ἐς οὓς ἦλθεν ὁ Λύκος φεύγων Αἰγέα, καὶ τούτοις αἴτιός ἐστι Λυκίους ἀπ' αὐτοῦ καλεῖσθαι. ἔστι δὲ ὄπισθεν τοῦ Λυκείου Νίσου 4
μνῆμα, ὃν ἀποθανόντα ὑπὸ Μίνω βασιλεύοντα Μεγάρων κομίσαντες Ἀθηναῖοι ταύτηι θάπτουσιν. ἐς τοῦτον τὸν Νῖσον ἔχει λόγος τρίχας ἐν τῆι κεφαλῆι οἱ πορφυρᾶς εἶναι, χρῆναι δὲ αὐτὸν τελευτᾶν ἐπὶ ταύταις ἀποκαρείσαις· ὡς δὲ οἱ Κρῆτες ἦλθον ἐς τὴν γῆν, τὰς μὲν ἄλλας ἐξ ἐπιδρομῆς ᾕρουν τὰς ἐν τῆι Μεγαρίδι πόλεις, ἐς δὲ τὴν Νίσαιαν καταφεύγοντα τὸν Νῖσον ἐπολιόρκουν· ἐνταῦθα τοῦ Νίσου λέγεται θυγατέρα ἐρασθῆναι Μίνω καὶ ὡς ἀπέκειρε τὰς τρίχας τοῦ πατρός.

Ταῦτα μὲν οὕτω γενέσθαι λέγουσι· ποταμοὶ δὲ Ἀθη- 5
ναίοις ῥέουσιν Ἰλισός τε καὶ Ἠριδανῶι τῶι Κελτικῶι κατὰ τὰ αὐτὰ ὄνομα ἔχων, ἐκδιδοὺς ἐς τὸν Ἰλισόν. ὁ δὲ Ἰλισός ἐστιν οὗτος, ἔνθα παίζουσαν Ὠρείθυιαν ὑπὸ ἀνέμου Βορέου φασὶν ἁρπασθῆναι· καὶ συνοικεῖν Ὠρειθυίαι Βορέαν καί σφισι διὰ τὸ κῆδος ἀμύναντα τῶν τριήρων τῶν βαρβαρικῶν ἀπολέσαι τὰς πολλάς. ἐθέλουσι δὲ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλων θεῶν ἱερὸν εἶναι τὸν Ἰλισόν, καὶ Μουσῶν βωμὸς ἐπ' αὐτῶι ἐστιν Ἰλισιάδων· δείκνυται δὲ καὶ ἔνθα Πελοποννήσιοι Κόδρον τὸν Μελάνθου βασι-

9–11 Hdt. 1. 173, 7. 92

6 *Λύκειον* Musurus: *λύκιον* **β** | *Λύκου* Facius: *λυκίου* **β** || **8** *Λύκειος* Dindorf: *λύκιος* **β** || **9** *Τερμίλαις* Camerarius: *τερμιλλεῖς* **β** || **9–11** *ὁ Λύκος – αὐτοῦ* om. L || **11** *Λυκείου* Hartung: *λυκίου* **β** || **12–13** *ὑπὸ Μίνω – ταύτηι* om. L || **22** *Ἰλισός* Wilamowitz: *εἰλισσὸς* **β** ubique || **23** *ἔχων* **Ma**: *ἔχον* **β**

6 λεύοντα Ἀθηναίων κτείνουσι. διαβᾶσι δὲ τὸν Ἰλισὸν χωρίον. Ἄγραι καλούμενον καὶ ναὸς Ἀγροτέρας ἐστὶν Ἀρτέμιδος· ἐνταῦθα Ἄρτεμιν πρῶτον θηρεῦσαι λέγουσιν ἐλθοῦσαν ἐκ Δήλου, καὶ τὸ ἄγαλμα διὰ τοῦτο ἔχει τόξον. τὸ δὲ ἀκούσασι μὲν οὐχ ὁμοίως ἐπαγωγόν, θαῦμα δ' ἰδοῦσι, στάδιόν ἐστι λευκοῦ λίθου. μέγεθος δὲ αὐτοῦ τῇδε ἄν τις μάλιστα τεκμαίροιτο· ἄνωθεν ὄρος ὑπὲρ τὸν Ἰλισὸν ἀρχόμενον ἐκ μηνοειδοῦς καθήκει τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν ὄχθην εὐθύ τε καὶ διπλοῦν. τοῦτο ἀνὴρ Ἀθηναῖος Ἡρώδης ᾠκοδόμησε, καί οἱ τὸ πολὺ τῆς λιθοτομίας τῆς Πεντελῆσιν ἐς τὴν οἰκοδομὴν ἀνηλώθη.

20 Ἔστι δὲ ὁδὸς ἀπὸ τοῦ πρυτανείου καλουμένη Τρίποδες· ἀφ' οὗ καλοῦσι τὸ χωρίον, ναοὶ ὅσον ἐς τοῦτο μεγάλοι, καί σφισιν ἐφεστήκασι τρίποδες χαλκοῖ μέν, μνήμης δὲ ἄξια μάλιστα περιέχοντες εἰργασμένα. Σάτυρός ἐστιν, ἐφ' ὧι Πραξιτέλην λέγεται φρονῆσαι μέγα· καί ποτε Φρύνης αἰτούσης, ὅ τι οἱ κάλλιστον εἴη τῶν ἔργων, ὁμολογεῖν μέν φασίν οἱ ῥᾶιστα διδόναι, κατειπεῖν δὲ οὐκ ἐθέλειν ὅ τι κάλλιστον αὐτῶι οἱ φαίνοιτο. ἐσδραμὼν οὖν οἰκέτης Φρύνης ἔφασκεν οἴχεσθαι Πραξιτέλει τὸ πολὺ τῶν ἔργων πυρὸς ἐσπεσόντος ἐς τὸ οἴκημα, οὐ μὲν οὖν
2 πάντα γε ἀφανισθῆναι. Πραξιτέλης δὲ αὐτίκα ἔθει διὰ θυρῶν ἔξω καί οἱ καμόντι οὐδὲν ἔφασκεν εἶναι πλέον εἰ δὴ καὶ τὸν Σάτυρον ἡ φλὸξ καὶ τὸν Ἔρωτα ἐπέλαβε· Φρύνη δὲ μένειν θαρροῦντα ἐκέλευε· παθεῖν γὰρ ἀνιαρὸν οὐδέν, τέχνηι δὲ ἁλόντα ὁμολογεῖν τὰ κάλλιστα ὧν ἐποίησε. Φρύνη μὲν οὕτω τὸν Ἔρωτα αἱρεῖται· Διονύσωι δὲ ἐν τῶι ναῶι τῶι πλησίον Σάτυρός ἐστι παῖς καὶ δίδωσιν ἔκπωμα· Ἔρωτα δ' ἑστηκότα ὁμοῦ καὶ Διόνυσον Θυμίλος ἐποίησεν.

3 Τοῦ Διονύσου δέ ἐστι πρὸς τῶι θεάτρωι τὸ ἀρχαιότατον ἱερόν· δύο δέ εἰσιν ἐντὸς τοῦ περιβόλου ναοὶ καὶ Διόνυσοι,

12 πρυτανείου **Ma**: -ίου β || 13 ὅσον Robert: θεῶν β || 15 περιέχοντες εἰργασμένα **VFP**: om. **Ma** (sed lac. ind.) **L** | ⟨γάρ⟩ ἐστιν **V** || 18 οἱ ῥᾶιστα διδόναι Phral.: διδόναι οἱ ἐραστὴν ὄντα 𝕽 οἱ δ' ἐραστὴν διδόναι μὲν β διδόναι οἷα ἐραστὴν ὄντα Bekker οἷα ἐραστὴν διδόναι Schubart || 26.27 -σε Φρύνη — ἐν τῶι om. **L**

ὅ τε Ἐλευθερεὺς καὶ ὃν Ἀλκαμένης ἐποίησεν ἐλέφαντος
καὶ χρυσοῦ· γραφαὶ δὲ αὐτόθι Διόνυσός ἐστιν ἀνάγων
Ἥφαιστον ἐς οὐρανόν· λέγεται δὲ καὶ τάδε ὑπὸ Ἑλλήνων,
ὡς Ἥρα ῥίψαι γενόμενον Ἥφαιστον, ὁ δέ οἱ μνησικακῶν
πέμψαι δῶρον χρυσοῦν θρόνον ἀφανεῖς δεσμοὺς ἔχοντα, καὶ
τὴν μὲν ἐπείτε ἐκαθέζετο δεδέσθαι, θεῶν δὲ τῶν μὲν
ἄλλων οὐδενὶ τὸν Ἥφαιστον ἐθέλειν πείθεσθαι, Διόνυσος
δέ — μάλιστα γὰρ ἐς τοῦτον πιστὰ ἦν Ἡφαίστωι — μεθύσας
αὐτὸν ἐς οὐρανὸν ἤγαγε· ταῦτά τε δὴ γεγραμμένα εἰσὶ
καὶ Πενθεὺς καὶ Λυκοῦργος ὧν ἐς Διόνυσον ὕβρισαν διδόν-
τες δίκας, Ἀριάδνη δὲ καθεύδουσα καὶ Θησεὺς ἀναγό-
μενος καὶ Διόνυσος ἥκων ἐς τῆς Ἀριάδνης τὴν ἁρπαγήν.
Ἔστι δὲ πλησίον τοῦ τε ἱεροῦ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦ 4
θεάτρου κατασκεύασμα, ποιηθῆναι δὲ τῆς σκηνῆς αὐτὸ
ἐς μίμησιν τῆς Ξέρξου λέγεται· ἐποιήθη δὲ καὶ δεύτερον,
τὸ γὰρ ἀρχαῖον στρατηγὸς Ῥωμαίων ἐνέπρησε Σύλλας
Ἀθήνας ἑλών. αἰτία δὲ ἥδε τοῦ πολέμου. Μιθριδάτης
ἐβασίλευε βαρβάρων τῶν περὶ τὸν Πόντον τὸν Εὔξεινον.
πρόφασις μὲν δὴ δι' ἥντινα Ῥωμαίοις ἐπολέμησε καὶ ὃν
τρόπον ἐς τὴν Ἀσίαν διέβη καὶ ὅσας ἢ πολέμωι βιασάμενος
πόλεις ἔσχεν ἢ φίλας ἐποιήσατο, τάδε μὲν τοῖς ἐπίστασθαι
τὰ Μιθριδάτου θέλουσι μελέτω· ἐγὼ δὲ ὅσον ἐς τὴν
ἅλωσιν τὴν Ἀθηναίων ἔχει δηλώσω. ἦν Ἀριστίων Ἀθη- 5
ναῖος, ὧι Μιθριδάτης πρεσβεύειν ἐς τὰς πόλεις τὰς
Ἑλληνίδας ἐχρῆτο· οὗτος ἀνέπεισεν Ἀθηναίους Μιθρι-
δάτην θέσθαι Ῥωμαίων ἐπίπροσθεν. ἀνέπεισε δὲ οὐ
πάντας, ἀλλ' ὅσον δῆμος ἦν καὶ δήμου τὸ ταραχῶδες·
Ἀθηναῖοι δὲ ὧν τις λόγος, παρὰ τοὺς Ῥωμαίους ἐκπί-
πτουσιν ἐθελονταί. γενομένης δὲ μάχης πολλῶι περιῆσαν
οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ φεύγοντα Ἀριστίωνα μὲν καὶ Ἀθηναί-
ους ἐς τὸ ἄστυ καταδιώκουσιν, Ἀρχέλαον δὲ καὶ τοὺς
βαρβάρους ἐς τὸν Πειραιᾶ· Μιθριδάτου δὲ στρατηγὸς καὶ

3 τάδε] τόδε **Ma** ‖ 4 Ἥρα Musurus: -αν β ‖ 6–7 θεῶν δὲ — πείθεσθαι om. **V** ‖ 8 ἦν om. **F** ‖ 18 ἐβασίλευε Bekker: -ευσε β ‖ 30 φεύγοντα **Ma**: -τες β -τας **Lb**^{1} edd. | Ἀριστίωνα edd. cf. supra l. 23: ἀρίστωνα **VFMa** ἀρίστονα **P** ἄρι στων **L**

*οὗτος ἦν, ὃν πρότερον τούτων Μάγνητες οἱ τὸν Σίπυλον
οἰκοῦντες σφᾶς ἐπεκδραμόντα αὐτόν τε τιτρώσκουσι καὶ
6 τῶν βαρβάρων φονεύουσι τοὺς πολλούς. Ἀθηναίοις μὲν δὴ
πολιορκία καθειστήκει, Ταξίλος δὲ Μιθριδάτου στρατηγὸς
ἐτύγχανε μὲν περικαθήμενος Ἐλάτειαν τὴν ἐν τῆι Φωκίδι,
ἀφικομένων δὲ ἀγγέλων ἀναστήσας τὸν στρατὸν ἐς τὴν
Ἀττικὴν ἦγεν. ἃ πυνθανόμενος ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων
Ἀθήνας μὲν τοῦ στρατοῦ μέρει πολιορκεῖν ἀφῆκεν, αὐτὸς
δὲ Ταξίλωι τὸ πολὺ τῆς δυνάμεως ἔχων ἐς Βοιωτοὺς
ἀπαντᾶι. τρίτηι δὲ ὕστερον ἡμέραι τοῖς Ῥωμαίοις ἦλθον
ἐπ' ἀμφότερα τὰ στρατόπεδα ἄγγελοι, Σύλλαι μὲν ὡς
Ἀθηναίοις εἴη ⟨τὸ⟩ τεῖχος ἑαλωκός, τοῖς δὲ Ἀθήνας
πολιορκήσασι Ταξίλον κεκρατῆσθαι μάχηι περὶ Χαιρώ-
νειαν. Σύλλας δὲ ὡς ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐπανῆλθε, τοὺς
ἐναντιωθέντας Ἀθηναίων καθείρξας ἐς τὸν Κεραμεικὸν τὸν
λαχόντα σφῶν ἐκ δεκάδος ἑκάστης ἐκέλευσεν ἄγεσθαι
7 τὴν ἐπὶ θανάτωι. Σύλλου δὲ οὐκ ἀνιέντος ἐς Ἀθηναίους
τοῦ θυμοῦ λαθόντες ἐκδιδράσκουσιν ἄνδρες ἐς Δελφούς·
ἐρομένοις δέ σφισιν, εἰ καταλαμβάνοι τὸ χρεὼν ἤδη καὶ τὰς
Ἀθήνας ἐρημωθῆναι, τούτοις ἔχρησεν ἡ Πυθία τὰ ἐς τὸν
ἀσκὸν ἔχοντα. Σύλλαι δὲ ὕστερον τούτων ἐνέπεσεν ἡ
νόσος, ἧι καὶ τὸν Σύριον Φερεκύδην ἁλῶναι πυνθάνομαι.
Σύλλαι δὲ ἔστι μὲν καὶ τὰ ἐς τοὺς πολλοὺς Ἀθηναίων
ἀγριώτερα ἢ ὡς ἄνδρα εἰκὸς ἦν ἐργάσασθαι Ῥωμαῖον·
ἀλλὰ γὰρ οὐ ταῦτα δὴ αἰτίαν γενέσθαι οἱ δοκῶ τῆς
συμφορᾶς, Ἱκεσίου δὲ μήνιμα, ὅτι καταφυγόντα ἐς τὸ τῆς
Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἀπέκτεινεν ἀποσπάσας Ἀριστίωνα.*

*Ἀθῆναι μὲν οὕτως ὑπὸ τοῦ πολέμου κακωθεῖσαι τοῦ
21 Ῥωμαίων αὖθις Ἀδριανοῦ βασιλεύοντος ἤνθησαν· εἰσὶ
δὲ Ἀθηναίοις εἰκόνες ἐν τῶι θεάτρωι καὶ τραγωιδίας καὶ
κωμωιδίας ποιητῶν, αἱ πολλαὶ τῶν ἀφανεστέρων· ὅτι μὴ*

2 *σφᾶς ἐπεκδραμόντα* **Pt^sv Amasaeus**: *σφᾶς ἐπεκδραμόντας* **P** *σφᾶς ἐπεκδραμόντες* **β** *⟨πολιορκοῦντα⟩ σφᾶς ἐπεκδραμόντες* **G. Chr. Hansen** || **6** *στρατὸν* **Lb¹ Pt**: *στρατηγὸν* **β** || **12** **suppl. Bekker** || **25** *ταῦτα* Calderini: *τὰ αὐτὰ* **β** | *δὴ* Reiske: *δι'* **β** || **31 – p. 45, 1** *αἱ – κωμωιδίας τῶν* om. **P** | *ὅτι μὴ γὰρ*] *ὅτι γὰρ μὴ* Siebelis *εἰ μὴ γὰρ* Wilamowitz

γὰρ Μένανδρος, οὐδεὶς ἦν ποιητὴς κωμωιδίας τῶν ἐς δόξαν ἡκόντων. τραγωιδίας δὲ κεῖνται τῶν φανερῶν Εὐριπίδης καὶ Σοφοκλῆς. λέγεται δὲ Σοφοκλέους τελευτήσαντος ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν Λακεδαιμονίους, καὶ σφῶν τὸν ἡγούμενον ἰδεῖν ἐπιστάντα οἱ Διόνυσον κελεύειν τιμαῖς, ὅσαι καθεστήκασιν ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσι, τὴν Σειρῆνα τὴν νέαν τιμᾶν, καί οἱ τὸ ὄναρ ⟨ἐς⟩ Σοφοκλέα καὶ τὴν Σοφοκλέους ποίησιν ἐφαίνετο ἔχειν· εἰώθασι δὲ καὶ νῦν ἔτι ποιημάτων καὶ λόγων τὸ ἐπαγωγὸν Σειρῆνι εἰκάζειν. τὴν δὲ εἰκόνα τὴν Αἰσχύλου πολλῶι τε ὕστερον 2
τῆς τελευτῆς δοκῶ ποιηθῆναι ⟨καὶ⟩ τῆς γραφῆς ἣ τὸ ἔργον ἔχει τὸ Μαραθῶνι. ἔφη δὲ Αἰσχύλος μειράκιον ὢν καθεύδειν ἐν ἀγρῶι φυλάσσων σταφυλάς, καί οἱ Διόνυσον ἐπιστάντα κελεῦσαι τραγωιδίαν ποιεῖν· ὡς δὲ ἦν ἡμέρα — πείθεσθαι γὰρ ἐθέλειν — ῥᾶιστα ἤδη πειρώμενος ποιεῖν. οὗτος μὲν ταῦτα ἔλεγεν· ἐπὶ δὲ τοῦ Νοτίου καλουμένου 3
τείχους, ὃ τῆς ἀκροπόλεως ἐς τὸ θέατρόν ἐστι τετραμμένον, ἐπὶ τούτου Μεδούσης τῆς Γοργόνος ἐπίχρυσος ἀνάκειται κεφαλή, καὶ περὶ αὐτὴν αἰγὶς πεποίηται. ἐν δὲ τῆι κορυφῆι τοῦ θεάτρου σπήλαιόν ἐστιν ἐν ταῖς πέτραις ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν· τρίπους δὲ ἔπεστι καὶ τούτωι· Ἀπόλλων δὲ ἐν αὐτῶι καὶ Ἄρτεμις τοὺς παῖδάς εἰσιν ἀναιροῦντες τοὺς Νιόβης. ταύτην τὴν Νιόβην καὶ αὐτὸς εἶδον ἀνελθὼν ἐς τὸν Σίπυλον τὸ ὄρος· ἡ δὲ πλησίον μὲν πέτρα καὶ κρημνός ἐστιν οὐδὲν παρόντι σχῆμα παρεχόμενος γυναικὸς οὔτε ἄλλως οὔτε πενθούσης· εἰ δέ γε πορρωτέρω γένοιο, δεδακρυμένην δόξεις ὁρᾶν καὶ κατηφῆ γυναῖκα.

Ἰόντων δὲ Ἀθήνησιν ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀπὸ τοῦ 4
θεάτρου τέθαπται Κάλως· τοῦτον τὸν Κάλων ἀδελφῆς παῖδα ὄντα καὶ τῆς τέχνης μαθητὴν φονεύσας Δαίδαλος ἐς Κρήτην ἔφυγε, χρόνωι δὲ ὕστερον ἐς Σικελίαν ἐκ-

3 sqq. cf. Vita Soph. 15

5 *ἰδεῖν* om. Phral. || **7** suppl. Kuhn || **9** *ἔτι* Musurus: *ἐπὶ* ***β*** || **10** *τε*] *τι* Schubart || **11** *καὶ* **𝕽**: om. ***β*** *ἐκ* Schubart || **12** *ὢν* **V¹F MaL** Phral.: *ὃν* **VP** || **16** *ταῦτα* **Ms**: *τὰ αὐτὰ* **VFPLMs**^mg *οὖν τὰ αὐτὰ* **Ma**

*διδράσκει παρὰ Κώκαλον. τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερὸν ἔς
τε τὰ ἀγάλματά ἐστιν, ὁπόσα τοῦ θεοῦ πεποίηται καὶ τῶν
παίδων, καὶ ἐς τὰς γραφὰς θέας ἄξιον· ἔστι δὲ ἐν αὐτῶι
κρήνη, παρ' ἧι λέγουσι Ποσειδῶνος παῖδα Ἀλιρρόθιον
θυγατέρα Ἄρεως Ἀλκίππην αἰσχύναντα ἀποθανεῖν ὑπὸ
Ἄρεως καὶ δίκην ἐπὶ τούτωι τῶι φόνωι γενέσθαι πρῶτον.*

5 *Ἐνταῦθα ἄλλα τε καὶ Σαυροματικὸς ἀνάκειται θώραξ·
ἐς τοῦτόν τις ἰδὼν οὐδὲν ἧσσον Ἑλλήνων τοὺς βαρβάρους
φήσει σοφοὺς ἐς τὰς τέχνας εἶναι. Σαυρομάταις γὰρ οὔτε
αὐτοῖς σίδηρός ἐστιν ὀρυσσόμενος οὔτε σφίσιν ἐσάγουσιν·
ἄμικτοι γὰρ μάλιστα τῶν ταύτηι βαρβάρων εἰσί. πρὸς οὖν
τὴν ἀπορίαν ταύτην ἐξεύρηταί σφισιν· ἐπὶ μὲν τοῖς
δόρασιν αἰχμὰς ὀστεΐνας ἀντὶ σιδήρου φοροῦσι, τόξα τε
κράνινα καὶ διστοὺς καὶ ὀστεΐνας ἀκίδας ἐπὶ τοῖς διστοῖς·
καὶ σειραῖς περιβαλόντες τῶν πολεμίων ὁπόσοις ἐπιτύ-
χοιεν, τοὺς ἵππους ἀποστρέψαντες ἀνατρέπουσι τοὺς ἐν-*
6 *σχεθέντας ταῖς σειραῖς. τοὺς δὲ θώρακας ποιοῦνται τὸν
τρόπον τοῦτον. ἵππους πολλὰς ἕκαστος τρέφει, ὡς ἂν οὔτε
ἐς ἰδιωτῶν κλήρους τῆς γῆς μεμερισμένης οὔτε τι φε-
ρούσης πλὴν ὕλης ἀγρίας ἅτε ὄντων νομάδων· ταύταις οὐκ
ἐς πόλεμον χρῶνται μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοῖς θύουσιν
ἐπιχωρίοις καὶ ἄλλως σιτοῦνται. συλλεξάμενοι δὲ τὰς
ὁπλὰς ἐκκαθήραντές τε καὶ διελόντες ποιοῦσιν ἀπ' αὐτῶν
ἐμφερῆ δρακόντων φολίσιν· ὅστις δὲ οὐκ εἶδέ πω δρά-
κοντα, πίτυός γε εἶδε καρπὸν χλωρὸν ἔτι· ταῖς οὖν ἐπὶ τῶι
καρπῶι τῆς πίτυος φαινομέναις ἐντομαῖς εἰκάζων τὸ
ἔργον τὸ ἐκ τῆς ὁπλῆς οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι. ταῦτα διατρή-
σαντες καὶ νεύροις ἵππων καὶ βοῶν συρράψαντες χρῶνται
θώραξιν οὔτε εὐπρεπείαι τῶν Ἑλληνικῶν ἀποδέουσιν οὔτε
ἀσθενεστέροις· καὶ γὰρ συστάδην τυπτόμενοι καὶ βληθέν-*
7 *τες ἀνέχονται. οἱ δὲ θώρακες οἱ λινοῖ μαχομένοις μὲν οὐχ*

3 *αὐτῶι* **VaMs**: *-ῆι* ***β*** || **13.14** *ὀστεΐνας* Palmerius utrobique: *οἰσσίνας* ***β*** || **15** *περιβαλόντες* edd.: *-βάλοντες* (*-βάλλοντες* **Ma**) ***β*** | *ὁπόσοις*] *ὁπόσους* Siebelis | *ἐπιτύχοιεν* Loescher coll. p. 63. 9, 105. 19: *καὶ τύχοιεν* ***β*** || **23** *ἐκκαθήραντες* Dindorf: *ἐκκαθάραντες* ***β*** || **28** *καὶ*[2]] *ἢ* Amasaeus

*ὁμοίως εἰσὶ χρήσιμοι, διιᾶσι γὰρ καὶ βιαζόμενοι τὸν
σίδηρον· θηρεύοντας δὲ ὠφελοῦσιν, ἐναποκλῶνται γάρ
σφισι καὶ λεόντων ὀδόντες καὶ παρδάλεων. θώρακας δὲ
λινοῦς ἰδεῖν ἔν τε ἄλλοις ἱεροῖς ἔστιν ἀνακειμένους καὶ
ἐν Γρυνείωι, ἔνθα Ἀπόλλωνος κάλλιστον ἄλσος δένδρων
καὶ ἡμέρων καὶ ὅσα τῶν ἀκάρπων ὀσμῆς παρέχεταί τινα ἢ
θέας ἡδονήν.*

Μετὰ δὲ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ταύτηι πρὸς τὴν 22
*ἀκρόπολιν ἰοῦσι Θέμιδος ναός ἐστι. κέχωσται δὲ πρὸ
αὐτοῦ μνῆμα Ἱππολύτωι· τοῦ δέ οἱ βίου τὴν τελευτὴν
συμβῆναι λέγουσιν ἐκ καταρῶν. δῆλα δέ, καὶ ὅστις
βαρβάρων γλῶσσαν ἔμαθεν Ἑλλήνων, ὅ τε ἔρως τῆς
Φαίδρας καὶ τῆς τροφοῦ τὸ ἐς τὴν διακονίαν τόλμημα.
ἔστι δὲ καὶ Τροιζηνίοις Ἱππολύτου τάφος· ἔχει δέ σφισιν
ὧδε ὁ λόγος. Θησεὺς ὡς ἔμελλεν ἄξεσθαι Φαίδραν, οὐκ* 2
*ἐθέλων εἴ οἱ γένοιντο παῖδες οὔτε ἄρχεσθαι τὸν Ἱππό-
λυτον οὔτε βασιλεύειν ἀντ' αὐτῶν, πέμπει παρὰ Πιτθέα
τραφησόμενον αὐτὸν καὶ βασιλεύσοντα Τροιζῆνος. χρόνωι
δὲ ὕστερον Πάλλας καὶ οἱ παῖδες ἐπανέστησαν Θησεῖ·
τούτους κτείνας ἐς Τροιζῆνα ἔρχεται καθαρσίων ἕνεκα,
καὶ Φαίδρα πρώτη ἐνταῦθα εἶδεν Ἱππόλυτον καὶ τὰ ἐς τὸν
θάνατον ἐρασθεῖσα ἐβούλευσε. μυρσίνη δέ ἐστι Τροιζηνίοις
τὰ φύλλα διὰ πάσης ἔχουσα τετρυπημένα· φῦναι δὲ οὐκ ἐξ
ἀρχῆς αὐτὴν λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ ἔργον γεγενῆσθαι τῆς ἐς τὸν
ἔρωτα ἄσης καὶ τῆς περόνης ἣν ἐπὶ ταῖς θριξὶν εἶχεν ἡ
Φαίδρα. Ἀφροδίτην δὲ τὴν Πάνδημον, ἐπείτε Ἀθηναίους* 3
*Θησεὺς ἐς μίαν ἤγαγεν ἀπὸ τῶν δήμων πόλιν, αὐτήν τε
σέβεσθαι καὶ Πειθὼ κατέστησε· τὰ μὲν δὴ παλαιὰ ἀγάλ-
ματα οὐκ ἦν ἐπ' ἐμοῦ, τὰ δὲ ἐπ' ἐμοῦ τεχνιτῶν ἦν οὐ τῶν
ἀφανεστάτων. ἔστι δὲ καὶ Γῆς Κουροτρόφου καὶ Δήμητρος
ἱερὸν Χλόης· τὰ δὲ ἐς τὰς ἐπωνυμίας ἔστιν αὐτῶν δι-
δαχθῆναι τοῖς ἱερεῦσιν ἐλθόντα ἐς λόγους.*

1 *διιᾶσι* edd.: *διιάσι* **F** *διΐασι* **VPMa** *διίσασι* **L** | *καὶ* del. Hitzig || **5** *Γρυνείωι* Calderini: *γρυναίωι* **β** || **12** *βαρβάρων* **𝕽**: *βάρβαρον* **β** | *Ἑλλήνων* **𝕽**: *ἕλλην ὢν* **β** || **21** *πρώτη*] *πρῶτον* **Ma** (ut videtur) Bekker || **24** *αὐτὴν*] *τοιαύτην* Herwerden

4 *Ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολίν ἐστιν ἔσοδος μία· ἑτέραν δὲ οὐ παρέχεται, πᾶσα ἀπότομος οὖσα καὶ τεῖχος ἔχουσα ἐχυρόν. τὰ δὲ προπύλαια λίθου λευκοῦ τὴν ὀροφὴν ἔχει καὶ κόσμωι καὶ μεγέθει τῶν λίθων μέχρι γε καὶ ἐμοῦ προεῖχε. τὰς μὲν οὖν εἰκόνας τῶν ἱππέων οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν, εἴτε οἱ παῖδές εἰσιν οἱ Ξενοφῶντος εἴτε ἄλλως ⟨ἐς⟩ εὐπρέπειαν πεποιημέναι· τῶν δὲ προπυλαίων ἐν δεξιᾶι Νίκης ἐστὶν Ἀπτέρου ναός. ἐντεῦθεν ἡ θάλασσά ἐστι σύνοπτος, καὶ ταύτηι ῥίψας Αἰγεὺς ἑαυτὸν ὡς λέγουσιν*
5 *ἐτελεύτησεν. ἀνήγετο μὲν γὰρ ἡ ναῦς μέλασιν ἱστίοις ἡ τοὺς παῖδας φέρουσα ἐς Κρήτην, Θησεὺς δέ — ἔπλει γὰρ τόλμης τι ἔχων ἐς τὸν Μίνω καλούμενον ταῦρον — πρὸς τὸν πατέρα προεῖπε χρήσεσθαι τοῖς ἱστίοις λευκοῖς, ἢν ὀπίσω πλέηι τοῦ ταύρου κρατήσας· τούτων λήθην ἔσχεν Ἀριάδνην ἀφηιρημένος· ἐνταῦθα Αἰγεὺς ὡς εἶδεν ἱστίοις μέλασι τὴν ναῦν κομιζομένην, οἷα τὸν παῖδα τεθνάναι δοκῶν, ἀφεὶς αὑτὸν διαφθείρεται· καί οἱ παρὰ Ἀθηναίοις ἐστὶ καλούμενον ἡρῶιον Αἰγέως.*

6 *Ἔστι δὲ ἐν ἀριστερᾶι τῶν προπυλαίων οἴκημα ἔχον γραφάς· ὁπόσαις δὲ μὴ καθέστηκεν ὁ χρόνος αἴτιος ἀφανέσιν εἶναι, Διομήδης ἦν ⟨καὶ Ὀδυσσεύς⟩, ὁ μὲν ἐν Λήμνωι τὸ Φιλοκτήτου τόξον, ὁ δὲ τὴν Ἀθηνᾶν ἀφαιρούμενος ἐξ Ἰλίου. ἐνταῦθα {ἐν ταῖς γραφαῖς} Ὀρέστης ἐστὶν Αἴγισθον φονεύων καὶ Πυλάδης τοὺς παῖδας τοὺς Ναυπλίου βοηθοὺς ἐλθόντας Αἰγίσθωι· τοῦ δὲ Ἀχιλλέως τάφου πλησίον μέλλουσά ἐστι σφάζεσθαι Πολυξένη. Ὁμήρωι δὲ εὖ μὲν παρείθη τόδε τὸ ὠμὸν οὕτως ἔργον· εὖ δέ μοι φαίνεται ποιῆσαι Σκῦρον ὑπὸ Ἀχιλλέως ἁλοῦσαν, οὐδὲν ὁμοίως καὶ ὅσοι λέγουσιν ὁμοῦ ταῖς παρθένοις Ἀχιλλέα ἔχειν ἐν Σκύρωι δίαιταν, ἃ δὴ καὶ Πολύγνωτος*

28 *I* 668

6 suppl. **Pa**[sv] || **12** *τὸν* **Va**: *τοῦ* ***β*** || **21** suppl. **R**[mg]**Va Vb** || **22** *ὁ δὲ ⟨Διομήδης⟩* Hitzig || **23** del. Jahn-Michaelis || **27** *τόδε τὸ ὠμὸν* **P**: *τὸ ὠμὸν* (*τόδε* om. in fin. lin.) **F** *τὸ δὲ τὸ ἐμὸν* **L** *τὸ δὲ ἐμὸν* **VMa** || **28** *ποιῆσαι* Hitzig: *ποιήσας* ***β***

*ἔγραψεν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τῶι ποταμῶι ταῖς ὁμοῦ
Ναυσικᾶι πλυνούσαις ἐφιστάμενον Ὀδυσσέα κατὰ τὰ αὐτὰ
καθὰ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐποίησε. γραφαὶ δέ εἰσι καὶ ἄλλαι καὶ* 7
*Ἀλκιβιάδης, ἵππων δέ οἱ νίκης τῆς ἐν Νεμέαι ἐστὶ σημεῖα
ἐν τῆι γραφῆι. καὶ Περσεύς ἐστιν ἐς Σέριφον κομιζόμενος,
Πολυδέκτηι φέρων τὴν κεφαλὴν τὴν Μεδούσης. καὶ τὰ μὲν
ἐς Μέδουσαν οὐκ εἰμι πρόθυμος ἐν τοῖς Ἀττικοῖς σημῆναι·
ἔτι δὲ τῶν γραφῶν παρέντι τὸν παῖδα τὸν τὰς ὑδρίας
φέροντα καὶ τὸν παλαιστὴν ὃν Τιμαίνετος ἔγραψεν, ἐστὶ
Μουσαῖος. ἐγὼ δὲ ἔπη μὲν ἐπελεξάμην, ἐν οἷς ἐστι
πέτεσθαι Μουσαῖον ὑπὸ Βορέου δῶρον, δοκεῖν δέ μοι
πεποίηκεν αὐτὰ Ὀνομάκριτος καὶ ἔστιν οὐδὲν Μουσαίου
βεβαίως ὅτι μὴ μόνον ἐς Δήμητρα ὕμνος Λυκομίδαις.*

Κατὰ δὲ τὴν ἔσοδον αὐτὴν ἤδη τὴν ἐς ἀκρόπολιν Ἑρμῆν 8
*ὃν Προπύλαιον ὀνομάζουσι καὶ Χάριτας Σωκράτην
ποιῆσαι τὸν Σωφρονίσκου λέγουσιν, ὧι σοφῶι γενέσθαι
μάλιστα ἀνθρώπων ἐστὶν ἡ Πυθία μάρτυς, ὃ μηδὲ Ἀνά-
χαρσιν ἐθέλοντα ὅμως καὶ δι' αὐτὸ ἐς Δελφοὺς ἀφικόμενον
προσεῖπεν. Ἕλληνες δὲ ἄλλα τε λέγουσι καὶ ἄνδρας ἑπτὰ* **23**
*γενέσθαι σοφούς. τούτων καὶ τὸν Λέσβιον τύραννον καὶ
Περίανδρον εἶναί φασι τὸν Κυψέλου· καίτοι Περιάνδρου
Πεισίστρατος καὶ ὁ παῖς Ἱππίας φιλάνθρωποι μᾶλλον καὶ
σοφώτεροι τά τε πολεμικὰ ἦσαν καὶ ὅσα ἧκεν ἐς κόσμον
τῶν πολιτῶν, ἐς ὃ διὰ τὸν Ἱππάρχου θάνατον Ἱππίας ἄλλα
τε ἐχρήσατο θυμῶι καὶ ἐς γυναῖκα ὄνομα Λέαιναν. ταύτην* 2
*γάρ, ἐπείτε ἀπέθανεν Ἵππαρχος, — λέγω δὲ οὐκ ἐς
συγγραφὴν πρότερον ἥκοντα, πιστὰ δὲ ἄλλως Ἀθηναίων
τοῖς πολλοῖς — Ἱππίας εἶχεν ἐν αἰκίαι ἐς ὃ διέφθειρεν,
οἷα ἑταίραν Ἀριστογείτονος ἐπιστάμενος οὖσαν καὶ τὸ*

3 *ζ* 127 ‖ **12** cf. Hdt. 7. 6

2 *Ναυσικᾶι πλυνούσαις* Dindorf (cf. 5. 19. 9): *ναυσικάαι πλυνού-
σαις* **PL** *ναυσὶ καταπλυνούσαις* **VF** *ναυσὶ καταπλεούσαις* **Ma** ‖
8 *ἔτι δὲ* Hermann: *ἐπὶ δὲ* (*δὴ* **Ma**) *β* ‖ **11** *ὑπὸ Βορέου*] *Ὑπερβο-
ρέων* O. Kern ‖ **13** *Δήμητρα* Dindorf (cf. 1. 14. 2; 2. 14. 3; cett.):
δημήτερα β | *Λυκομίδαις* Palmerius: *λυκομήδους β* ‖ **14** *ἐς* **VFP**:
om. **MaL** ‖ **19** *προσεῖπον* **F** ‖ **29** – p. 50, 1 *καὶ* – *δοξάζων* om. **V**

βούλευμα οὐδαμῶς ἀγνοῆσαι δοξάζων· ἀντὶ δὲ τούτων, ἐπεὶ τυραννίδος ἐπαύθησαν οἱ Πεισιστρατίδαι, χαλκῆ λέαινα Ἀθηναίοις ἐστὶν ἐς μνήμην τῆς γυναικός, παρὰ δὲ αὐτὴν ἄγαλμα Ἀφροδίτης, ὃ Καλλίου τέ φασιν ἀνάθημα εἶναι καὶ ἔργον Καλάμιδος.

3 *Πλησίον δέ ἐστι Διιτρέφους χαλκοῦς ἀνδριὰς ὀιστοῖς
βεβλημένος. οὗτος ὁ Διιτρέφης ἄλλα τε ἔπραξεν ὁπόσα
λέγουσιν Ἀθηναῖοι, καὶ Θρᾷκας μισθωτοὺς ἀφικομένους
ὕστερον ἢ Δημοσθένης ἐς Συρακούσας ἐξέπλευσε, τούτους
ὡς ὑστέρησαν ὁ Διιτρέφης ἀπῆγεν ὀπίσω. καὶ δὴ κατὰ τὸν
Χαλκιδικὸν ἔσχεν Εὔριπον, ἔνθα Βοιωτῶν ἐν μεσογαίαι
πόλις Μυκαλησσὸς ἦν· ταύτην ἐπαναβὰς ἐκ θαλάσσης ὁ
Διιτρέφης εἷλε· Μυκαλησσίων δὲ οὐ μόνον τὸ μάχιμον
οἱ Θρᾷκες ἀλλὰ καὶ γυναῖκας ἐφόνευσαν καὶ παῖδας.
μαρτυρεῖ δέ μοι· Βοιωτῶν γὰρ ὅσους ἀνέστησαν Θηβαῖοι,
ᾠκοῦντο αἱ πόλεις ἐπ' ἐμοῦ, διαφυγόντων ὑπὸ τὴν
ἅλωσιν τῶν ἀνθρώπων· εἰ δὲ καὶ Μυκαλησσίοις οἱ
βάρβαροι μὴ πᾶσιν ἀποκτείναντες ἐπεξῆλθον, ὕστερον*
4 *ἂν τὴν πόλιν ἀπέλαβον οἱ λειφθέντες. τοσοῦτον μὲν
παρέστη μοι θαῦμα ἐς τὴν εἰκόνα τοῦ Διιτρέφους, ὅτι
ὀιστοῖς ἐβέβλητο, Ἕλλησιν ὅτι μὴ Κρησὶν οὐκ ἐπιχώριον
ὂν τοξεύειν· Λοκροὺς γὰρ τοὺς Ὀπουντίους ὁπλιτεύοντας
ἤδη κατὰ τὰ Μηδικὰ ἴσμεν, οὓς Ὅμηρος ἐποίησεν ὡς
φερόμενοι τόξα καὶ σφενδόνας ἐς Ἴλιον ἔλθοιεν· οὐ μὴν
οὐδὲ Μαλιεῦσι παρέμεινε μελέτη τῶν τόξων, δοκῶ δὲ
οὔτε πρότερον ἐπίστασθαι σφᾶς πρὶν ἢ Φιλοκτήτην,
παύσασθαί τε οὐ διὰ μακροῦ. τοῦ δὲ Διιτρέφους πλησίον —
τὰς γὰρ εἰκόνας τὰς ἀφανεστέρας γράφειν οὐκ ἐθέλω —
θεῶν ἀγάλματά ἐστιν Ὑγείας τε, ἣν Ἀσκληπιοῦ παῖδα
εἶναι λέγουσι, καὶ Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν καὶ ταύτης Ὑγείας.*

23 *N* 714—718

6 *Διιτρέφους* Bergk ubique: *διιτρεφοῦς* ***β*** || **8** *μισθωτοὺς* Sylburg: *μισθῶι τοὺς* ***β*** || **12** *ἐπαναβὰς* Letronne: *ἐσ-* ***β*** || **18** *ἀποκτείνοντες* Musurus *ἐπεκτείναντες* **V** || **20** *παρέστη* **Ma**[1]: *-ην* ***β*** || **21** *ὅτι* **FPL**: *γὰρ ὅτι* **VMa** || **22** *ὀπουντίους* **Ma**: *ὀποντίους* ***β*** || **29** *ἀγάλματα* Clavier: *ἄγαλμα* ***β***

ἔστι δὲ λίθος οὐ μέγας, ἀλλ' ὅσον καθίζεσθαι μικρὸν 5
ἄνδρα· ἐπὶ τούτωι λέγουσιν, ἡνίκα Διόνυσος ἦλθεν ἐς τὴν
γῆν, ἀναπαύσασθαι τὸν Σιληνόν. τοὺς γὰρ ἡλικίαι τῶν
Σατύρων προήκοντας ὀνομάζουσι Σιληνούς· περὶ δὲ
Σατύρων, οἵτινές εἰσιν, ἑτέρου πλέον ἐθέλων ἐπίστασθαι
πολλοῖς αὐτῶν τούτων ἕνεκα ἐς λόγους ἦλθον. ἔφη δὲ
Εὔφημος Κὰρ ἀνὴρ πλέων ἐς Ἰταλίαν ἁμαρτεῖν ὑπὸ ἀνέμων
τοῦ πλοῦ καὶ ἐς τὴν ἔξω θάλασσαν, ἐς ἣν οὐκέτι πλέουσιν,
ἐξενεχθῆναι. νήσους δὲ εἶναι μὲν ἔλεγεν ἐρήμους πολλάς,
ἐν δὲ ἄλλαις οἰκεῖν ἄνδρας ἀγρίους· ταύταις δὲ οὐκ
ἐθέλειν νήσοις προσίσχειν τοὺς ναύτας οἷα πρότερόν τε 6
προσσχόντας καὶ τῶν ἐνοικούντων οὐκ ἀπείρως ἔχοντας,
βιασθῆναι δ' οὖν καὶ τότε. ταύτας καλεῖσθαι μὲν ὑπὸ τῶν
ναυτῶν Σατυρίδας, εἶναι δὲ τοὺς ἐνοικοῦντας καπυροὺς καὶ
ἵππων οὐ πολὺ μείους ἔχειν ἐπὶ τοῖς ἰσχίοις οὐράς.
τούτους, ὡς ἤισθοντο, καταδραμόντας ἐπὶ τὴν ναῦν φωνὴν
μὲν οὐδεμίαν ἱέναι, ταῖς δὲ γυναιξὶν ἐπιχειρεῖν ταῖς ἐν τῆι
νηί· τέλος δὲ δείσαντας τοὺς ναύτας βάρβαρον γυναῖκα
ἐκβαλεῖν ἐς τὴν νῆσον· ἐς ταύτην οὖν ὑβρίζειν τοὺς
Σατύρους οὐ μόνον ἧι καθέστηκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶν
ὁμοίως σῶμα.

Καὶ ἄλλα ἐν τῆι Ἀθηναίων ἀκροπόλει θεασάμενος οἶδα, 7
Λυκίου τοῦ Μύρωνος χαλκοῦν παῖδα, ὃς τὸ περιρραντήριον
ἔχει, καὶ Μύρωνος Περσέα τὸ ἐς Μέδουσαν ἔργον εἰργα-
σμένον. καὶ Ἀρτέμιδος ἱερόν ἐστι Βραυρωνίας, Πραξιτέ-
λους μὲν τέχνη τὸ ἄγαλμα, τῆι θεῶι δέ ἐστιν ἀπὸ Βραυρῶ-
νος δήμου τὸ ὄνομα· καὶ τὸ ἀρχαῖον ξόανόν ἐστιν ἐν
Βραυρῶνι, Ἄρτεμις ὡς λέγουσιν ἡ Ταυρική. ἵππος δὲ ὁ 8
καλούμενος Δούριος ἀνάκειται χαλκοῦς. καὶ ὅτι μὲν τὸ
ποίημα τὸ Ἐπειοῦ μηχάνημα ἦν ἐς διάλυσιν τοῦ τείχους,
οἶδεν ὅστις μὴ πᾶσαν ἐπιφέρει τοῖς Φρυξὶν εὐήθειαν·
λέγεται δὲ ἔς τε ἐκεῖνον τὸν ἵππον ὡς τῶν Ἑλλήνων ἔνδον

1 *καθίζεσθαι*] *καθέζεσθαι* **Va Vb** || **5** *ἑτέρων* Amasaeus || **10** *ἄλλαις οἰκεῖν — ταύταις δὲ* Clavier: *ταύταις οἰκεῖν — ἄλλαις δὲ* ***β*** || **14** *καπυροὺς* Dindorf: *καὶ καπυρροὺς* **Ms** *καὶ πυρροὺς* ***β*** Phral. *καὶ* del. Clavier || **32** *ὡς* **𝕽**: *ὃς* ***β***

ἔχοι τοὺς ἀρίστους, καὶ δὴ καὶ τοῦ χαλκοῦ τὸ σχῆμά ἐστι
κατὰ ταῦτα· καὶ Μενεσθεὺς καὶ Τεῦκρος ὑπερκύπτουσιν ἐξ
9 αὐτοῦ, προσέτι δὲ καὶ οἱ παῖδες οἱ Θησέως. ἀνδριάντων δὲ
ὅσοι μετὰ τὸν ἵππον ἑστήκασιν Ἐπιχαρίνου μὲν ὁπλιτο-
δρομεῖν ἀσκήσαντος τὴν εἰκόνα ἐποίησε Κριτίας, Οἰνοβίωι
δὲ ἔργον ἐστὶν ἐς Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου χρηστόν·
ψήφισμα γὰρ ἐνίκησεν Οἰνόβιος κατελθεῖν ἐς Ἀθήνας
Θουκυδίδην, καί οἱ δολοφονηθέντι ὡς κατήιει μνῆμά
10 ἐστιν οὐ πόρρω πυλῶν Μελιτίδων. τὰ δὲ ἐς Ἑρμόλυκον τὸν
παγκρατιαστὴν καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίχου γραψάντων
ἑτέρων παρίημι· ἐς δὲ Φορμίωνα τοσόνδε ἔχω πλέον
γράψαι. Φορμίωνι γὰρ τοῖς ἐπιεικέσιν Ἀθηναίων ὄντι
ὁμοίωι καὶ ἐς προγόνων δόξαν οὐκ ἀφανεῖ συνέβαινεν
ὀφείλειν χρέα· ἀναχωρήσας οὖν ἐς τὸν Παιανιέα δῆμον
ἐνταῦθα εἶχε δίαιταν, ἐς ὃ ναύαρχον αὐτὸν Ἀθηναίων
αἱρουμένων ἐκπλεύσεσθαι οὐκ ἔφασκεν· ὀφείλειν τε γὰρ
καί οἱ, πρὶν ἂν ἐκτίσηι, πρὸς τοὺς στρατιώτας οὐκ εἶναι
παρέχεσθαι φρόνημα. οὕτως Ἀθηναῖοι — πάντως γὰρ
ἐβούλοντο ἄρχειν Φορμίωνα — τὰ χρέα ὁπόσοις ὤφειλε
διαλύουσιν.

24 Ἐνταῦθα Ἀθηνᾶ πεποίηται τὸν Σιληνὸν Μαρσύαν
παίουσα, ὅτι δὴ τοὺς αὐλοὺς ἀνέλοιτο, ἐρρῖφθαι σφᾶς τῆς
θεοῦ βουλομένης. τούτων πέραν, ὧν εἴρηκα, ἐστὶν ἡ
λεγομένη Θησέως μάχη πρὸς τὸν ταῦρον τὸν Μίνω καλού-
μενον, εἴτε ἀνὴρ εἴτε θηρίον ἦν ὁποῖον κεκράτηκεν ὁ
λόγος· τέρατα γὰρ πολλῶι καὶ τοῦδε θαυμασιώτερα καὶ
2 καθ᾽ ἡμᾶς ἔτικτον γυναῖκες. κεῖται δὲ καὶ Φρίξος ὁ
Ἀθάμαντος ἐξενηνεγμένος ἐς Κόλχους ὑπὸ τοῦ κριοῦ·
θύσας δὲ αὐτὸν ὅτωι δὴ θεῶι, ὡς δὲ εἰκάσαι τῶι Λαφυστίωι
καλουμένωι παρὰ Ὀρχομενίοις, τοὺς μηροὺς κατὰ νόμον

9. 10 Hdt. 9. 105 Thuc. 1. 64

1 ἔχοι **VFL¹**: -ει **PMaL** || **4** μὲν **ℜ**: δὲ **β** || **5** Κριτίας **β** Spiro (qui 6. 3. 5 conferre iubet): Κρίτιος Dindorf || **16** ἐκπλεύσεσθαι Herwerden: ἐκπλεῦσαι **β** || **19** ἐβούλοντο Phral.: ἐβουλεύοντο **β** || **29** ⟨Διὶ⟩ τῶι Λ. Porson

ἐκτεμὼν τὸν Ἑλλήνων ἐς αὐτοὺς καιομένους δρᾶι. κεῖνται
δὲ ἑξῆς ἄλλαι τε εἰκόνες καὶ Ἡρακλέους· ἄγχει δέ, ὡς
λόγος ἔχει, τοὺς δράκοντας. Ἀθηνᾶ τέ ἐστιν ἀνιοῦσα ἐκ
τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός. ἔστι δὲ καὶ ταῦρος ἀνάθημα τῆς
βουλῆς τῆς ἐν Ἀρείωι πάγωι, ἐφ' ὅτωι δὴ ἀνέθηκεν ἡ
βουλή· πολλὰ δ' ἄν τις ἐθέλων εἰκάζοι. λέλεκται δέ μοι 3
καὶ πρότερον ὡς Ἀθηναίοις περισσότερόν τι ἢ τοῖς ἄλλοις
ἐς τὰ θεῖά ἐστι σπουδῆς· πρῶτοι μὲν γὰρ Ἀθηνᾶν ἐπωνό-
μασαν Ἐργάνην, πρῶτοι δ' ἀκώλους Ἑρμᾶς ⟨ἀνέθεσαν⟩,
ὁμοῦ δέ σφισιν ἐν τῶι ναῶι †σπουδαίων† δαίμων ἐστίν.
ὅστις δὲ τὰ σὺν τέχνηι πεποιημένα ἐπίπροσθε τίθεται τῶν
ἐς ἀρχαιότητα ἡκόντων, καὶ τάδε ἔστιν οἱ θεάσασθαι.
κράνος ἐστὶν ἐπικείμενος ἀνὴρ Κλεοίτου, καί οἱ τοὺς
ὄνυχας ἀργυροῦς ἐνεποίησεν ὁ Κλεοίτας· ἔστι δὲ καὶ Γῆς
ἄγαλμα ἱκετευούσης ὗσαί οἱ τὸν Δία, εἴτε αὐτοῖς ὄμβρου
δεῆσαν Ἀθηναίοις εἴτε καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησι συμβὰς
αὐχμός. ἐνταῦθα καὶ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ αὐτὸς
κεῖται Κόνων· Πρόκνην δὲ τὰ ἐς τὸν παῖδα βεβουλευμένην
αὐτήν τε καὶ τὸν Ἴτυν ἀνέθηκεν Ἀλκαμένης. πεποίηται
δὲ καὶ τὸ φυτὸν τῆς ἐλαίας Ἀθηνᾶ καὶ κῦμα ἀναφαίνων
Ποσειδῶν· καὶ Διός ἐστιν ἄγαλμα τό τε Λεωχάρους καὶ 4
ὁ ὀνομαζόμενος Πολιεύς, ὧι τὰ καθεστηκότα ἐς τὴν
θυσίαν γράφων τὴν ἐπ' αὐτοῖς λεγομένην αἰτίαν οὐ
γράφω. τοῦ Διὸς τοῦ Πολιέως κριθὰς καταθέντες ἐπὶ τὸν
βωμὸν μεμιγμένας πυροῖς οὐδεμίαν ἔχουσι φυλακήν· ὁ
βοῦς δέ, ὃν ἐς τὴν θυσίαν ἑτοιμάσαντες φυλάσσουσιν,
ἅπτεται τῶν σπερμάτων φοιτῶν ἐπὶ τὸν βωμόν. καλοῦσι
δέ τινα τῶν ἱερέων βουφόνον, ⟨ὃς κτείνας τὸν βοῦν⟩ καὶ
ταύτηι τὸν πέλεκυν ῥίψας — οὕτω γάρ ἐστίν οἱ νόμος —
οἴχεται φεύγων· οἱ δὲ ἅτε τὸν ἄνδρα ὃς ἔδρασε τὸ ἔργον
οὐκ εἰδότες, ἐς δίκην ὑπάγουσι τὸν πέλεκυν.

6.7 1. 17. 1

1 *τὸν* Dindorf: *τῶν* ***β*** || **9** suppl. Porson || **13** ⟨*ἔργον*⟩ *Κλεοίτου* Zink; lacunam ante *Κλ.* ind. Jahn; lac., deinde ⟨*ἵππος δὲ χαλκοῦς ἔργον αὐτός τε καὶ ὁ*⟩ *ἐπικείμενος ἀνὴρ Κλεοίτου* Oikonomides || **24** *καταθέντες* **Va**: *-ος* ***β*** || **28** suppl. Michaelis duce Sylburgo

5 *Ταῦτα μὲν τρόπον τὸν εἰρημένον δρῶσιν· ἐς δὲ τὸν ναὸν ὃν Παρθενῶνα ὀνομάζουσιν, ἐς τοῦτον ἐσιοῦσιν, ὁπόσα ἐν τοῖς καλουμένοις ἀετοῖς κεῖται, πάντα ἐς τὴν Ἀθηνᾶς ἔχει γένεσιν, τὰ δὲ ὄπισθεν ἡ Ποσειδῶνος πρὸς Ἀθηνᾶν ἐστιν ἔρις ὑπὲρ τῆς γῆς· αὐτὸ δὲ ἔκ τε ἐλέφαντος τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ πεποίηται. μέσωι μὲν οὖν ἐπίκειταί οἱ τῶι κράνει Σφιγγὸς εἰκών — ἃ δὲ ἐς τὴν Σφίγγα λέγεται, γράψω προελθόντος ἐς τὰ Βοιώτιά μοι τοῦ λόγου —, καθ' ἑκάτερον δὲ τοῦ κράνους γρῦπές εἰσιν ἐπειργασμένοι.*

6 *τούτους τοὺς γρῦπας ἐν τοῖς ἔπεσιν Ἀριστέας ὁ Προκοννήσιος μάχεσθαι περὶ τοῦ χρυσοῦ φησιν Ἀριμασποῖς ⟨τοῖς⟩ ὑπὲρ Ἰσσηδόνων· τὸν δὲ χρυσόν, ὃν φυλάσσουσιν οἱ γρῦπες, ἀνιέναι τὴν γῆν· εἶναι δὲ Ἀριμασποὺς μὲν ἄνδρας μονοφθάλμους πάντας ἐκ γενετῆς, γρῦπας δὲ θηρία λέουσιν εἰκασμένα, πτερὰ δὲ ἔχειν καὶ στόμα ἀετοῦ.*

7 *καὶ γρυπῶν μὲν πέρι τοσαῦτα εἰρήσθω· τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ὀρθόν ἐστιν ἐν χιτῶνι ποδήρει καί οἱ κατὰ τὸ στέρνον ἡ κεφαλὴ Μεδούσης ἐλέφαντός ἐστιν ἐμπεποιημένη· καὶ Νίκην τε ὅσον τεσσάρων πηχῶν, ἐν δὲ τῆι χειρὶ δόρυ ἔχει, καί οἱ πρὸς τοῖς ποσὶν ἀσπίς τε κεῖται καὶ πλησίον τοῦ δόρατος δράκων ἐστίν· εἴη δ' ἂν Ἐριχθόνιος οὗτος ὁ δράκων. ἔστι δὲ τῶι βάθρωι τοῦ ἀγάλματος ἐπειργασμένη Πανδώρας γένεσις. πεποίηται δὲ Ἡσιόδωι τε καὶ ἄλλοις ὡς ἡ Πανδώρα γένοιτο αὕτη γυνὴ πρώτη· πρὶν δὲ ἢ γενέσθαι Πανδώραν οὐκ ἦν πω γυναικῶν γένος. ἐνταῦθα εἰκόνα ἰδὼν οἶδα Ἀδριανοῦ βασιλέως μόνου, καὶ κατὰ τὴν ἔσοδον Ἰφικράτους ἀποδειξαμένου πολλά τε καὶ θαυμαστὰ ἔργα.*

8 *Τοῦ ναοῦ δέ ἐστι πέραν Ἀπόλλων χαλκοῦς, καὶ τὸ ἄγαλμα λέγουσι Φειδίαν ποιῆσαι· Παρνόπιον δὲ καλοῦσιν,*

8 9. 26. 2—4 || **10** fr. 7 Kinkel || **23** Th. 590, Op. 80—82

12 suppl. Clavier || **15** *λέουσιν* Xylander: *λέγουσιν β* || **19** *Νίκην* Schubart: *-η β* | *τε ὅσον*] *ὅσον τε* Porson || **19. 20** *τῆι ⟨ἑτέραι⟩ χειρὶ* Schubart || **23** *ἐπειργασμένη* **VaVb**: *-α* **VFPL** *ἔπη γεγραμμένα* **Ma** || **25. 26** *πρὶν δὲ — γένος* om. **L**

ὅτι σφίσι παρνόπων βλαπτόντων τὴν γῆν ἀποτρέψειν ὁ θεὸς εἶπεν ἐκ τῆς χώρας. καὶ ὅτι μὲν ἀπέτρεψεν ἴσασι, τρόπωι δὲ οὐ λέγουσι ποίωι. τρὶς δὲ αὐτὸς ἤδη πάρνοπας ἐκ Σιπύλου τοῦ ὄρους οὐ κατὰ ταὐτὰ οἶδα φθαρέντας, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐξέωσε βίαιος ἐμπεσὼν ἄνεμος, τοὺς δὲ ὕσαντος τοῦ θεοῦ καῦμα ἰσχυρὸν καθεῖλεν ἐπιλαβόν, οἱ δὲ αἰφνιδίωι ῥίγει καταληφθέντες ἀπώλοντο.

25 Τοιαῦτα μὲν αὐτοῖς συμβαίνοντα εἶδον· ἔστι δὲ ἐν τῆι Ἀθηναίων ἀκροπόλει καὶ Περικλῆς ὁ Ξανθίππου καὶ αὐτὸς Ξάνθιππος, ὃς ἐναυμάχησεν ἐπὶ Μυκάληι Μήδοις. ἀλλ' ὁ μὲν Περικλέους ἀνδριὰς ἑτέρωθι ἀνάκειται, τοῦ δὲ Ξανθίππου πλησίον ἕστηκεν Ἀνακρέων ὁ Τήιος, πρῶτος μετὰ Σαπφὼ τὴν Λεσβίαν τὰ πολλὰ ὧν ἔγραψεν ἐρωτικὰ ποιήσας· καί οἱ τὸ σχῆμά ἐστιν οἷον ἄιδοντος ἂν ἐν μέθηι γένοιτο ἀνθρώπου. γυναῖκας δὲ πλησίον Δεινομένης Ἰὼ τὴν Ἰνάχου καὶ Καλλιστὼ τὴν Λυκάονος πεποίηκεν, αἷς ἀμφοτέραις ἐστὶν ἐς ἅπαν ὅμοια διηγήματα ἔρως Διὸς καὶ Ἥρας ὀργὴ καὶ ἀλλαγὴ τῆι μὲν ἐς βοῦν, Καλλιστοῖ δὲ ἐς ἄρκτον.

2 Πρὸς δὲ τῶι τείχει τῶι Νοτίωι γιγάντων, οἳ περὶ Θράικην ποτὲ καὶ τὸν ἰσθμὸν τῆς Παλλήνης ὤικησαν, τούτων τὸν λεγόμενον πόλεμον καὶ μάχην πρὸς Ἀμαζόνας Ἀθηναίων καὶ τὸ Μαραθῶνι πρὸς Μήδους ἔργον καὶ Γαλατῶν τὴν ἐν Μυσίαι φθορὰν ἀνέθηκεν Ἄτταλος, ὅσον τε δύο πηχῶν ἕκαστον. ἕστηκε δὲ καὶ Ὀλυμπιόδωρος, μεγέθει τε ὧν ἔπραξε λαβὼν δόξαν καὶ οὐχ ἥκιστα τῶι καιρῶι, φρόνημα ἐν ἀνθρώποις παρασχόμενος συνεχῶς ἐπταικόσι καὶ δι' αὐτὸ οὐδὲ ἓν χρηστὸν οὐδὲ ἐς τὰ μέλλοντα ἐλπίζουσι. 3 τὸ γὰρ ἀτύχημα τὸ ἐν Χαιρωνείαι ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν ἦρξε κακοῦ καὶ οὐχ ἥκιστα δούλους ἐποίησε τοὺς ὑπεριδόντας καὶ ὅσοι μετὰ Μακεδόνων

1 ἀποτρέψειν FL: -στρέψειν VPMa || 3 τρὶς 𝕽: τρεῖς β || 4 οἶδα φθαρέντας] οἱ διαφθαρέντας F || 6 καῦμα] ῥεῦμα Jahn || 11.12 τοῦ δὲ FL: τοῦ δὲ τοῦ VPMa || 21–22 τῆς – πόλεμον om. P || 22 τούτων 𝕽: τοῦτον β || 25 τε Porson: γε β || 26.27 τῶι καιρῶι Bekker: τῶν καιρῶν β

ἐτάχθησαν. τὰς μὲν δὴ πολλὰς Φίλιππος τῶν πόλεων
εἷλεν, Ἀθηναίοις δὲ λόγωι συνθέμενος ἔργωι σφᾶς
μάλιστα ἐκάκωσε, νήσους τε ἀφελόμενος καὶ τῆς ἐς τὰ
ναυτικὰ παύσας ἀρχῆς. καὶ χρόνον μέν τινα ἡσύχασαν
Ἀθηναῖοι Φιλίππου βασιλεύοντος καὶ ὕστερον Ἀλεξάν-
δρου· τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου Μακεδόνες μὲν
βασιλεύειν εἵλοντο Ἀριδαῖον, Ἀντιπάτρωι δὲ ἐπετέ-
τραπτο ἡ πᾶσα ἀρχή, καὶ Ἀθηναίοις οὐκέτι ἀνεκτὰ
ἐφαίνετο εἰ τὸν πάντα χρόνον ἔσται ἐπὶ Μακεδόσι τὸ
Ἑλληνικόν, ἀλλ᾽ αὐτοί τε πολεμεῖν ὥρμηντο καὶ ἄλλους ἐς
4 τὸ ἔργον ἤγειρον. ἐγένοντο δὲ αἱ μετασχοῦσαι πόλεις
Πελοποννησίων μὲν Ἄργος Ἐπίδαυρος Σικυὼν Τροιζὴν
Ἠλεῖοι Φλιάσιοι Μεσσήνη, οἱ δὲ ἔξω τοῦ Κορινθίων
ἰσθμοῦ Λοκροὶ Φωκεῖς Θεσσαλοὶ Κάρυστος Ἀκαρνᾶνες
ἐς τὸ Αἰτωλικὸν συντελοῦντες· Βοιωτοὶ δὲ Θηβαίων
ἠρημωμένην τὴν γῆν τὴν Θηβαΐδα νεμόμενοι δέει μὴ
Θήβας αὖθις Ἀθηναῖοί σφισιν ἐποικίζωσιν οὔτε ἐς τὴν
συμμαχίαν ἐτάσσοντο καὶ ἐς ὅσον ἧκον δυνάμεως τὰ Μακε-
5 δόνων ηὖξον. τοὺς δὲ ἐς τὸ συμμαχικὸν ταχθέντας κατὰ
πόλεις τε ἑκάστους ἦγον στρατηγοὶ καὶ τοῦ παντὸς ἄρχειν
ἥιρητο Ἀθηναῖος Λεωσθένης πόλεώς τε ἀξιώματι καὶ
αὐτὸς εἶναι δοκῶν πολέμων ἔμπειρος. ὑπῆρχε δέ οἱ
καὶ πρὸς πάντας εὐεργεσία τοὺς Ἕλληνας· ὁπόσοι γὰρ
μισθοῦ παρὰ Δαρείωι καὶ σατράπαις ἐστρατεύοντο
Ἕλληνες, ἀνοικίσαι σφᾶς ἐς τὴν Περσίδα θελήσαντος
Ἀλεξάνδρου Λεωσθένης ἔφθη κομίσας ναυσὶν ἐς τὴν
Εὐρώπην. καὶ δὴ καὶ τότε ὧν ἐς αὐτὸν ἤλπισαν {τὰ} ἔργα
λαμπρότερα ἐπιδειξάμενος παρέσχεν ἀποθανὼν ἀθυμῆσαι
πᾶσι καὶ δι᾽ αὐτὸ οὐχ ἥκιστα σφαλῆναι· φρουρά τε Μακε-
δόνων ἐσῆλθεν Ἀθηναίοις, οἳ Μουνυχίαν, ὕστερον δὲ καὶ
6 Πειραιᾶ καὶ τείχη μακρὰ ἔσχον. Ἀντιπάτρου δὲ ἀποθα-
νόντος Ὀλυμπιὰς διαβᾶσα ἐξ Ἠπείρου χρόνον μέν τινα

13 *μεσσήνη* **Va[1]**: *μεσήνη* (-*ί*- **P**) *β* || **15** ⟨*οἱ*⟩ *ἐς* (?) Hitzig || **16** *ἠρημωμένην* Schubart: -*ων β ἡιρημένων* **Ma** || **21** *ἥιρητο* Xylander: *ἦρτο β* || **26** *ἔφθη* **VFMa**: *ἔφη* **PL** || **27** del. Siebelis

ἦρξεν ἀποκτείνασα Ἀριδαῖον, οὐ πολλῶι δὲ ὕστερον ἐκπολιορκηθεῖσα ὑπὸ Κασσάνδρου παρεδόθη τῶι πλήθει. Κάσσανδρος δὲ βασιλεύσας — τὰ δὲ ἐς Ἀθηναίους ἐπέξεισί μοι μόνα ὁ λόγος — Πάνακτον τεῖχος ἐν τῆι Ἀττικῆι καὶ Σαλαμῖνα εἷλε τύραννόν τε Ἀθηναίοις ἔπραξε γενέσθαι Δημήτριον τὸν Φανοστράτου, {τὰ πρὸς} δόξαν εἰληφότα ἐπὶ σοφίαι. τοῦτον μὲν δὴ τυραννίδος ἔπαυσε Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου, νέος τε ὢν καὶ φιλοτίμως πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν διακείμενος· Κάσσανδρος δέ — δεινὸν γάρ τι ὑπῆν οἱ μῖσος 7 *ἐς τοὺς Ἀθηναίους — ὁ δὲ αὖθις Λαχάρην προεστηκότα ἐς ἐκεῖνο τοῦ δήμου, τοῦτον τὸν ἄνδρα οἰκειωσάμενος τυραννίδα ἔπεισε βουλεῦσαι, τυράννων ὧν ἴσμεν τά τε ἐς ἀνθρώπους μάλιστα ἀνήμερον καὶ ἐς τὸ θεῖον ἀφειδέστατον. Δημητρίωι δὲ τῶι Ἀντιγόνου διαφορὰ μὲν ἦν ἐς τὸν δῆμον ἤδη τὸν Ἀθηναίων, καθεῖλε δὲ ὅμως καὶ τὴν Λαχάρους τυραννίδα· ἁλισκομένου δὲ τοῦ τείχους ἐκδιδράσκει Λαχάρης ἐς Βοιωτούς, ἅτε δὲ ἀσπίδας ἐξ ἀκροπόλεως καθελὼν χρυσᾶς καὶ αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα τὸν περιαιρετὸν ἀποδύσας κόσμον ὑπωπτεύετο εὐπορεῖν μεγάλως χρημάτων. Λαχάρην μὲν οὖν τούτων ἕνεκα* 8 *κτείνουσιν ἄνδρες Κορωναῖοι· Δημήτριος δὲ ὁ Ἀντιγόνου τυράννων ἐλευθερώσας Ἀθηναίους τό τε παραυτίκα μετὰ τὴν Λαχάρους φυγὴν οὐκ ἀπέδωκέ σφισι τὸν Πειραιᾶ καὶ ὕστερον πολέμωι κρατήσας ἐσήγαγεν ἐς αὐτὸ φρουρὰν τὸ ἄστυ, τὸ Μουσεῖον καλούμενον τειχίσας. ἔστι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ἀρχαίου τὸ Μουσεῖον ἀπαντικρὺ τῆς ἀκροπόλεως λόφος, ἔνθα Μουσαῖον ᾄδειν καὶ ἀποθανόντα γήραι ταφῆναι λέγουσιν· ὕστερον δὲ καὶ μνῆμα αὐτόθι ἀνδρὶ ὠικοδομήθη Σύρωι. τότε δὲ Δημήτριος τειχίσας εἶχε.*

Χρόνωι δὲ ὕστερον ἄνδρας ἐσῆλθεν οὐ πολλοὺς {καὶ} 26 *μνήμη τε προγόνων καὶ ἐς οἵαν μεταβολὴν τὸ ἀξίωμα ἥκοι τῶν Ἀθηναίων, αὐτίκα τε ὡς εἶχον αἱροῦνται στρατηγὸν*

3 *ἐς* Sylburg: *ἐπ'* ***β*** || **6** del. Hitzig *τὰ πρὸς* **V^2MaL** *τὰ πατρὸς* **VP** *πατρὸς* **F** *τὰ πρόσθεν* Clavier || **15** *τὸν* Schoell: *τῶν* ***β*** || **31** del. Dindorf

*Ὀλυμπιόδωρον. ὁ δὲ σφᾶς ἐπὶ τοὺς Μακεδόνας ἦγε
καὶ γέροντας καὶ μειράκια ὁμοίως, προθυμίαι πλέον ἢ
ῥώμηι κατορθοῦσθαι τὰ ἐς πόλεμον ἐλπίζων· ἐπεξελθόν-
τας δὲ τοὺς Μακεδόνας μάχηι τε ἐκράτησε καὶ φυγόντων
2 ἐς τὸ Μουσεῖον τὸ χωρίον εἷλεν. Ἀθῆναι μὲν οὕτως ἀπὸ
Μακεδόνων ἠλευθερώθησαν, Ἀθηναίων δὲ πάντων ἀγωνι-
σαμένων ἀξίως λόγου Λεώκριτος μάλιστα ὁ Πρωτάρχου
λέγεται τόλμηι χρήσασθαι πρὸς τὸ ἔργον· πρῶτος μὲν
γὰρ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνέβη, πρῶτος δὲ ἐς τὸ Μουσεῖον
ἐσήλατο, καί οἱ πεσόντι ἐν τῆι μάχηι τιμαὶ παρ' Ἀθηναίων
καὶ ἄλλαι γεγόνασι καὶ τὴν ἀσπίδα ἀνέθεσαν τῶι Διὶ τῶι
Ἐλευθερίωι, τὸ ὄνομα τοῦ Λεωκρίτου καὶ τὸ κατόρθωμα
3 ἐπιγράψαντες. Ὀλυμπιοδώρωι δὲ τόδε μέν ἐστιν ἔργον
μέγιστον χωρὶς τούτων ὧν ἔπραξε Πειραιᾶ καὶ Μουνυχίαν
ἀνασωσάμενος· ποιουμένων δὲ Μακεδόνων καταδρομὴν ἐς
Ἐλευσῖνα Ἐλευσινίους συντάξας ἐνίκα τοὺς Μακεδόνας.
πρότερον δὲ ἔτι τούτων ἐσβαλόντος ἐς τὴν Ἀττικὴν
Κασσάνδρου πλεύσας Ὀλυμπιόδωρος ἐς Αἰτωλίαν βοηθεῖν
Αἰτωλοὺς ἔπεισε, καὶ τὸ συμμαχικὸν τοῦτο ἐγένετο
Ἀθηναίοις αἴτιον μάλιστα διαφυγεῖν τὸν Κασσάνδρου
πόλεμον. Ὀλυμπιοδώρωι δὲ τοῦτο μὲν ἐν Ἀθήναις εἰσὶν
ἔν τε ἀκροπόλει καὶ ἐν πρυτανείωι τιμαί, τοῦτο δὲ ἐν
Ἐλευσῖνι γραφή· καὶ Φωκέων οἱ Ἐλάτειαν ἔχοντες
χαλκοῦν Ὀλυμπιόδωρον ἐν Δελφοῖς ἀνέθεσαν, ὅτι καὶ
τούτοις ἤμυνεν ἀποστᾶσι Κασσάνδρου.*

4 *Τῆς δὲ εἰκόνος πλησίον τῆς Ὀλυμπιοδώρου χαλκοῦν
Ἀρτέμιδος ἄγαλμα ἕστηκεν ἐπίκλησιν Λευκοφρύνης,
ἀνέθεσαν δὲ οἱ παῖδες οἱ Θεμιστοκλέους· Μάγνητες γάρ,
ὧν ἦρχε Θεμιστοκλῆς λαβὼν παρὰ βασιλέως, Λευκοφρύνην
Ἄρτεμιν ἄγουσιν ἐν τιμῆι.*

*Δεῖ δέ με ἀφικέσθαι τοῦ λόγου πρόσω, πάντα ὁμοίως
ἐπεξιόντα τὰ Ἑλληνικά. Ἔνδοιος ἦν γένος μὲν Ἀθηναῖος,
Δαιδάλου δὲ μαθητής, ὃς καὶ φεύγοντι Δαιδάλωι διὰ*

11 *ἄλλαι* **VF**: *-ων* **PMaL** || **22** *πρυτανείωι* **Ma**: *πρυτανίωι* ***β*** || **27** *λευκοφρύνης* ***β***, **sed cf.** *Λευκοφρυήνης* **3. 18. 9**

τὸν Κάλω θάνατον ἐπηκολούθησεν ἐς Κρήτην· τούτου καθήμενόν ἐστιν Ἀθηνᾶς ἄγαλμα, ἐπίγραμμα ἔχον ὡς Καλλίας μὲν ἀναθείη, ποιήσειε δὲ Ἔνδοιος.

Ἔστι δὲ καὶ οἴκημα Ἐρέχθειον καλούμενον· πρὸ δὲ τῆς 5 *ἐσόδου Διός ἐστι βωμὸς Ὑπάτου, ἔνθα ἔμψυχον θύουσιν οὐδέν, πέμματα δὲ θέντες οὐδὲν ἔτι οἴνωι χρήσασθαι νομίζουσιν. ἐσελθοῦσι δέ εἰσι βωμοί, Ποσειδῶνος, ἐφ' οὗ καὶ Ἐρεχθεῖ θύουσιν ἔκ του μαντεύματος, καὶ ἥρωος Βούτου, τρίτος δὲ Ἡφαίστου· γραφαὶ δὲ ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ γένους εἰσὶ τοῦ Βουταδῶν καί — διπλοῦν γάρ ἐστι τὸ οἴκημα — {καὶ} ὕδωρ ἐστὶν ἔνδον θαλάσσιον ἐν φρέατι. τοῦτο μὲν θαῦμα οὐ μέγα· καὶ γὰρ ὅσοι μεσόγαιαν οἰκοῦσιν, ἄλλοις τε ἔστι καὶ Καρσὶν Ἀφροδισιεῦσιν· ἀλλὰ τόδε φρέαρ ἐς συγγραφὴν παρέχεται κυμάτων ἦχον ἐπὶ νότωι πνεύσαντι. καὶ τριαίνης ἐστὶν ἐν τῆι πέτραι σχῆμα· ταῦτα δὲ λέγεται Ποσειδῶνι μαρτύρια ἐς τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς χώρας φανῆναι.*

Ἱερὰ μὲν τῆς Ἀθηνᾶς ἐστιν ἥ τε ἄλλη πόλις καὶ ἡ πᾶσα 6 *ὁμοίως γῆ — καὶ γὰρ ὅσοις θεοὺς καθέστηκεν ἄλλους ἐν τοῖς δήμοις σέβειν, οὐδέν τι ἧσσον τὴν Ἀθηνᾶν ἄγουσιν ἐν τιμῆι —, τὸ δὲ ἁγιώτατον ἐν κοινῶι πολλοῖς πρότερον νομισθὲν ἔτεσιν ⟨ἢ⟩ συνῆλθον ἀπὸ τῶν δήμων ἐστὶν Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἐν τῆι νῦν ἀκροπόλει, τότε δὲ ὀνομαζομένηι πόλει· φήμη δὲ ἐς αὐτὸ ἔχει πεσεῖν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐπέξειμι εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει, λύχνον δὲ τῆι θεῶι χρυσοῦν Καλλίμαχος ἐποίησεν· ἐμπλήσαντες δὲ ἐλαίου τὸν λύχνον τὴν αὐτὴν τοῦ μέλλοντος* 7 *ἔτους ἀναμένουσιν ἡμέραν, ἔλαιον δὲ ἐκεῖνο τὸν μεταξὺ ἐπαρκεῖ χρόνον τῶι λύχνωι κατὰ τὰ αὐτὰ ἐν ἡμέραι καὶ νυκτὶ φαίνοντι. καί οἱ λίνου Καρπασίου θρυαλλὶς ἔνεστιν, ὃ δὴ πυρὶ λίνων μόνον οὐκ ἔστιν ἁλώσιμον· φοῖνιξ δὲ ὑπὲρ τοῦ λύχνου χαλκοῦς ἀνήκων ἐς τὸν ὄροφον ἀνασπᾶι*

8 *ἔκ του* Clavier: *ἐκ τοῦ* **β** || **10** post *γάρ ἐστι* deest **Ma** || **11** del. Siebelis || **11–12** *καὶ ὕδωρ – θαῦμα* om. **L** || **14** ⟨*τὸ*⟩ *φρέαρ* Bekker, cf. Hitzig ad locum || **21–23** *τὸ δὲ – τῆι νῦν* om. **L** qui lacunam ind. || **22** suppl. Loescher et Kuhn | *συνῆλθον* **V**: *-εν* **FP**

*τὴν ἀτμίδα. ὁ δὲ Καλλίμαχος ⟨ὁ⟩ τὸν λύχνον ποιήσας,
ἀποδέων τῶν πρώτων ἐς αὐτὴν τὴν τέχνην, οὕτω σοφίαι
πάντων ἐστὶν ἄριστος ὥστε καὶ λίθους πρῶτος ἐτρύπησε
καὶ ὄνομα ἔθετο κατατηξίτεχνον, ἢ θεμένων ἄλλων
κατέστησεν ἐφ᾽ αὑτῶι.*

27 *Κεῖται δὲ ἐν τῶι ναῶι τῆς Πολιάδος Ἑρμῆς ξύλου,
Κέκροπος εἶναι λεγόμενον ἀνάθημα, ὑπὸ κλάδων μυρσίνης
οὐ σύνοπτον. ἀναθήματα δὲ ὁπόσα ἄξια λόγου, τῶν μὲν
ἀρχαίων δίφρος ὀκλαδίας ἐστὶ Δαιδάλου ποίημα, λάφυρα
δὲ ἀπὸ Μήδων Μασιστίου θώραξ, ὃς εἶχεν ἐν Πλαταιαῖς
τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἵππου, καὶ ἀκινάκης Μαρδονίου
λεγόμενος εἶναι. Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα ὑπὸ τῶν
Ἀθηναίων οἶδα ἱππέων· Μαρδονίου δὲ μαχεσαμένου
Λακεδαιμονίοις ἐναντία καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου
πεσόντος οὐδ᾽ ἂν ὑπεδέξαντο ἀρχὴν οὐδὲ ἴσως Ἀθηναίοις*
2 *παρῆκαν φέρεσθαι Λακεδαιμόνιοι τὸν ἀκινάκην. περὶ δὲ
τῆς ἐλαίας οὐδὲν ἔχουσιν ἄλλο εἰπεῖν ἢ τῆι θεῶι μαρτύριον
γενέσθαι τοῦτο ἐς τὸν ἀγῶνα τὸν ἐπὶ τῆι χώραι· λέγουσι
δὲ καὶ τάδε, κατακαυθῆναι μὲν τὴν ἐλαίαν, ἡνίκα ὁ
Μῆδος τὴν πόλιν ἐνέπρησεν Ἀθηναίοις, κατακαυθεῖσαν
δὲ αὐθημερὸν ὅσον τε ἐπὶ δύο βλαστῆσαι πήχεις.*

*Τῶι ναῶι δὲ τῆς Ἀθηνᾶς Πανδρόσου ναὸς συνεχής ἐστι·
καὶ ἔστι Πάνδροσος ἐς τὴν παρακαταθήκην ἀναίτιος τῶν*
3 *ἀδελφῶν μόνη. ἃ δέ μοι θαυμάσαι μάλιστα παρέσχεν,
ἔστι μὲν οὐκ ἐς ἅπαντας γνώριμα, γράψω δὲ οἷα συμβαίνει.
παρθένοι δύο τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος οἰκοῦσιν οὐ πόρρω,
καλοῦσι δὲ Ἀθηναῖοι σφᾶς ἀρρηφόρους· αὗται χρόνον μέν
τινα δίαιταν ἔχουσι παρὰ τῆι θεῶι, παραγενομένης δὲ τῆς
ἑορτῆς δρῶσιν ἐν νυκτὶ τοιάδε. ἀναθεῖσαί σφισιν ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς ἃ ἡ τῆς Ἀθηνᾶς ἱέρεια δίδωσι φέρειν, οὔτε ἡ
διδοῦσα ὁποῖόν τι δίδωσιν εἰδυῖα οὔτε ταῖς φερούσαις ἐπι-
σταμέναις, — ἔστι δὲ περίβολος ἐν τῆι πόλει τῆς καλου-*

12.13 cf. Hdt. 9. 22 || **13.14** cf. Hdt. 9. 64

1 suppl. Sylburg || **15** *ὑπεδέξαντο* Musurus: *-ατο β ὑποδέξαιντο* Kuhn || **25** *ἅπαντας* R^sv^ Pa Vb: *ἅπαντα β*

*μένης ἐν Κήποις Ἀφροδίτης οὐ πόρρω καὶ δι' αὐτοῦ
κάθοδος ὑπόγαιος αὐτομάτη — ταύτηι κατίασιν αἱ
παρθένοι. κάτω μὲν δὴ τὰ φερόμενα λείπουσιν, λαβοῦσαι
δὲ ἄλλο τι κομίζουσιν ἐγκεκαλυμμένον· καὶ τὰς μὲν
ἀφιᾶσιν ἤδη τὸ ἐντεῦθεν, ἑτέρας δὲ ἐς τὴν ἀκρόπολιν
παρθένους ἄγουσιν ἀντ' αὐτῶν. πρὸς δὲ τῶι ναῶι τῆς* 4
*Ἀθηνᾶς ἔστι μὲν †ευηρις† πρεσβῦτις ὅσον τε πήχεος
μάλιστα, φαμένη διάκονος εἶναι Λυσιμάχηι, ἔστι δὲ
ἀγάλματα μεγάλα χαλκοῦ διεστῶτες ⟨ἄνδρες⟩ ἐς μάχην·
καὶ τὸν μὲν Ἐρεχθέα καλοῦσι, τὸν δὲ Εὔμολπον· καίτοι
λέληθέ γε οὐδὲ Ἀθηναίων ὅσοι τὰ ἀρχαῖα ἴσασιν, Ἰμμά-
ραδον εἶναι παῖδα Εὐμόλπου τοῦτον τὸν ἀποθανόντα ὑπὸ
Ἐρεχθέως. ἐπὶ δέ του βάθρου καὶ ἀνδριάντες εἰσὶ Θεαίνε-* 5
*τος ὃς ἐμαντεύετο Τολμίδηι καὶ αὐτὸς Τολμίδης, ὃς
Ἀθηναίων ναυσὶν ἡγούμενος ἄλλους τε ἐκάκωσε καὶ
Πελοποννησίων τὴν χώραν ὅσοι νέμονται τὴν παραλίαν,
καὶ Λακεδαιμονίων ἐπὶ Γυθίωι τὰ νεώρια ἐνέπρησε καὶ
τῶν περιοίκων Βοιὰς εἷλε καὶ τὴν Κυθηρίων νῆσον· ἐς
δὲ τὴν Σικυωνίαν ποιησάμενος ἀπόβασιν, ὥς οἱ δηιοῦντι
τὴν γῆν ἐς μάχην κατέστησαν, τρεψάμενος σφᾶς κατε-
δίωξε πρὸς τὴν πόλιν. ὕστερον δὲ ὡς ἐπανῆλθεν ἐς
Ἀθήνας, ἐσήγαγε μὲν ἐς Εὔβοιαν καὶ Νάξον Ἀθηναίων
κληρούχους, ἐσέβαλε δὲ ἐς Βοιωτοὺς στρατῶι· πορθήσας
δὲ τῆς γῆς τὴν πολλὴν καὶ παραστησάμενος πολιορκίαι
Χαιρώνειαν, ὡς ἐς τὴν Ἁλιαρτίαν προῆλθεν, αὐτός τε
μαχόμενος ἀπέθανε καὶ τὸ πᾶν ἤδη στράτευμα ἡττᾶτο.
τὰ μὲν ἐς Τολμίδην τοιαῦτα ἐπυνθανόμην ὄντα.*

Ἔστι δὲ Ἀθηνᾶς ἀγάλματα ἀρχαῖα· καί σφισιν ἀπετάκη 6
*μὲν οὐδέν, μελάντερα δὲ καὶ πληγὴν ἐνεγκεῖν ἐστιν
ἀσθενέστερα· ἐπέλαβε γὰρ καὶ ταῦτα ἡ φλόξ, ὅτε ἐσβεβη-*

7 *εὐήρις*] *Εὐῆρις* Toup *Συῆρις* Reisch ex titulo IG II² 3464 | *πήχεος* Porson: *πηχὸς* ***β*** || **8** *λυσιμάχηι* **L**: *-η* **VFP** *-ης* Spiro || **9** suppl. 𝕽 || **12** *τοῦτον* del. Schubart-Walz || **13** *δέ του* Vollgraff, qui 1. 26. 5, 5. 26. 1 conferre iubet *δὲ τοῦ* ***β*** *δὲ τοῦ ⟨αὐτοῦ⟩* (?) Hitzig | lac. post *βάθρου* ind. Jahn || **13. 14** *εἰσὶ Θεαίνετος ὃς* Valckenaer e Thuc. 3. 20: *εἰσὶν ἐντὸς οἷς* ***β*** || **18** *Βοιὰς* Clavier: *βοίας* **L** *εὐβοίας* **VFP** || **29** *δὲ* **P**: *γὰρ* ***β***

κότων ἐς τὰς ναῦς Ἀθηναίων βασιλεὺς εἷλεν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίαι τὴν πόλιν. ἔστι δὲ συός τε θήρα, περὶ οὗ σαφὲς οὐδὲν οἶδα εἰ τοῦ Καλυδωνίου, καὶ Κύκνος Ἡρακλεῖ μαχόμενος· τοῦτον τὸν Κύκνον φασὶν ἄλλους τε φονεῦσαι καὶ Λύκον Θρᾶικα προτεθέντων σφίσι μονομαχίας ἄθλων, περὶ δὲ τὸν ποταμὸν τὸν Πηνειὸν ἀπέθανεν ὑφ' Ἡρακλέους.

7 Τῶν δὲ ἐν Τροιζῆνι λόγων, οὓς ἐς Θησέα λέγουσιν, ἐστὶν ὡς Ἡρακλῆς ἐς Τροιζῆνα ἐλθὼν παρὰ Πιτθέα κατάθοιτο ἐπὶ τῶι δείπνωι τοῦ λέοντος τὸ δέρμα, ἐσέλθοιεν δὲ παρ' αὐτὸν ἄλλοι τε Τροιζηνίων παῖδες καὶ Θησεὺς ἕβδομον μάλιστα γεγονὼς ἔτος· τοὺς μὲν δὴ λοιποὺς παῖδας, ὡς τὸ δέρμα εἶδον, φεύγοντάς φασιν οἴχεσθαι, Θησέα δὲ ὑπεξελθόντα οὐκ ἄγαν σὺν φόβωι παρὰ τῶν διακόνων ἁρπάσαι πέλεκυν καὶ αὐτίκα ἐπιέναι
8 σπουδῆι, λέοντα εἶναι τὸ δέρμα ἡγούμενον. ὅδε μὲν τῶν λόγων πρῶτος ἐς αὐτόν ἐστι Τροιζηνίοις· ὁ δὲ ἐπὶ τούτωι, κρηπῖδας Αἰγέα ὑπὸ πέτραι καὶ ξίφος θεῖναι γνωρίσματα εἶναι τῶι παιδὶ καὶ τὸν μὲν ἐς Ἀθήνας ἀποπλεῖν, Θησέα δέ, ὡς ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος ἐγεγόνει, τὴν πέτραν ἀνώσαντα οἴχεσθαι {καὶ} τὴν παρακαταθήκην τὴν Αἰγέως φέροντα. τούτου δὲ εἰκὼν ἐν ἀκροπόλει πεποίηται τοῦ λόγου, χαλκοῦ πάντα ὁμοίως πλὴν τῆς πέτρας.
9 ἀνέθεσαν δὲ καὶ ἄλλο Θησέως ἔργον, καὶ ὁ λόγος οὕτως ἐς αὐτὸ ἔχει. Κρησί τήν τε ἄλλην γῆν καὶ τὴν ἐπὶ ποταμῶι Τεθρίνι ταῦρος ἐλυμαίνετο. πάλαι δὲ ἄρα τὰ θηρία φοβερώτερα ἦν τοῖς ἀνθρώποις ὡς ὅ τ' ἐν Νεμέαι λέων καὶ ὁ Παρνάσσιος καὶ δράκοντες τῆς Ἑλλάδος πολλαχοῦ καὶ ὗς περί τε Καλυδῶνα καὶ Ἐρύμανθον καὶ τῆς Κορινθίας ἐν Κρομυῶνι, ὥστε καὶ ἐλέγετο τὰ μὲν ἀνιέναι τὴν γῆν, τὰ δὲ ὡς ἱερὰ εἴη θεῶν, τὰ δὲ καὶ ἐς τιμωρίαν ἀνθρώπων ἀφεῖσθαι. καὶ τοῦτον οἱ Κρῆτες τὸν ταῦρον ἐς τὴν γῆν

10 *καταθεῖτο* Porson || **16–17** *τῶν λόγων – ὁ δὲ* om. V || **21** del. Clavier || **28** *παρνάσσιος* **VbMn**: *παρνάσιος* ***β*** || **30** *Κρομυῶνι* Siebelis coll. 2. 1. 3: *κρομμυῶνι* ***β***

πέμψαι σφίσι Ποσειδῶνά φασιν, ὅτι θαλάσσης ἄρχων Μίνως τῆς Ἑλληνικῆς οὐδενὸς Ποσειδῶνα ἦγεν ἄλλον θεοῦ μᾶλλον ἐν τιμῆι. κομισθῆναι μὲν δὴ τὸν ταῦρον 10
τοῦτόν φασιν ἐς Πελοπόννησον ἐκ Κρήτης καὶ Ἡρακλεῖ τῶν δώδεκα καλουμένων ἕνα καὶ τοῦτον γενέσθαι τὸν ἆθλον· ὡς δὲ ἐς τὸ πεδίον ἀφείθη τὸ Ἀργείων, φεύγει διὰ τοῦ Κορινθίου ἰσθμοῦ, φεύγει δὲ ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐς δῆμον τὸν Μαραθωνίων, καὶ ἄλλους τε ὁπόσοις ἐπέτυχε καὶ Μίνω παῖδα Ἀνδρόγεων ἀπέκτεινε. Μίνως δὲ ναυσὶν ἐπ' Ἀθήνας πλεύσας — οὐ γὰρ ἐπείθετο ἀναιτίους εἶναι σφᾶς τῆς Ἀνδρόγεω τελευτῆς — ἐς τοσοῦτον ἐκάκωσεν, ἐς ὃ συνεχωρήθη οἱ παρθένους ἐς Κρήτην ἑπτὰ καὶ παῖδας ἴσους ἄγειν τῶι λεγομένωι Μίνω ταύρωι τὸν ἐν Κνωσσῶι Λαβύρινθον οἰκῆσαι· τὸν δὲ ἐν τῶι Μαραθῶνι ταῦρον ὕστερον Θησεὺς ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐλάσαι καὶ θῦσαι λέγεται τῆι θεῶι, καὶ τὸ ἀνάθημά ἐστι τοῦ δήμου τοῦ Μαραθωνίων.

Κύλωνα δὲ οὐδὲν ἔχω σαφὲς εἰπεῖν ἐφ' ὅτωι χαλκοῦν 28
ἀνέθεσαν τυραννίδα ὅμως βουλεύσαντα· τεκμαίρομαι δὲ τῶνδε ἕνεκα, ὅτι εἶδος κάλλιστος καὶ τὰ ἐς δόξαν ἐγένετο οὐκ ἀφανὴς ἀνελόμενος διαύλου νίκην Ὀλυμπικὴν καί οἱ θυγατέρα ὑπῆρξε γῆμαι Θεαγένους, ὃς Μεγάρων ἐτυράννησε. χωρὶς δὲ ἢ ὅσα κατέλεξα δύο μὲν Ἀθηναίοις 2
εἰσὶ δεκάται πολεμήσασιν, ἄγαλμα Ἀθηνᾶς χαλκοῦν ἀπὸ Μήδων τῶν ἐς Μαραθῶνα ἀποβάντων, τέχνη Φειδίου — καί οἱ τὴν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ⟨μάχην⟩ Λαπιθῶν πρὸς Κενταύρους καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶν ἐπειργασμένα λέγουσι τορεῦσαι Μῦν, τῶι δὲ Μυῒ ταῦτά τε καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἔργων Παρράσιον καταγράψαι τὸν Εὐήνορος· ταύτης τῆς Ἀθηνᾶς ἡ τοῦ δόρατος αἰχμὴ καὶ ὁ λόφος τοῦ κράνους ἀπὸ Σουνίου προσπλέουσίν ἐστιν ἤδη σύνοπτα —, καὶ ἅρμα κεῖται χαλκοῦν ἀπὸ Βοιωτῶν δεκάτη καὶ Χαλκιδέων τῶν

8 *τὸν* **PL**: *τῶν* **VF** | *ὁπόσοις* Sylburg: *-ους* ***β*** || **10** *ἐπ'* **P**: *ἐς* ***β*** || **13** *Μίνω ταύρωι* dist. Michaelis || **23** *ἢ* Bekker: *γε* ***β*** || **26** suppl. **Pa**^{mg} Clavier

ἐν Εὐβοίαι. δύο δὲ ἄλλα ἐστὶν ἀναθήματα, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου καὶ τῶν ἔργων τῶν Φειδίου θέας μάλιστα ἄξιον Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἀπὸ τῶν ἀναθέντων καλουμένης
3 *Λημνίας. τῆι δὲ ἀκροπόλει, πλὴν ὅσον Κίμων ὠικοδόμησεν αὐτῆς ὁ Μιλτιάδου, περιβαλεῖν τὸ λοιπὸν λέγεται τοῦ τείχους Πελασγοὺς οἰκήσαντάς ποτε ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν· φασὶ γὰρ Ἀγρόλαν καὶ Ὑπέρβιον ⟨τοὺς οἰκοδομήσαντας εἶναι⟩. πυνθανόμενος δὲ οἵτινες ἦσαν οὐδὲν ἄλλο ἐδυνάμην μαθεῖν ἢ Σικελοὺς τὸ ἐξ ἀρχῆς ὄντας ⟨ἐς⟩ Ἀκαρνανίαν μετοικῆσαι.*

4 *Καταβᾶσι δὲ οὐκ ἐς τὴν κάτω πόλιν ἀλλ' ὅσον ὑπὸ τὰ προπύλαια πηγή τε ὕδατός ἐστι καὶ πλησίον Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐν σπηλαίωι· Κρεούσηι δὲ θυγατρὶ Ἐρεχθέως Ἀπόλλωνα ἐνταῦθα συγγενέσθαι νομίζουσι. ⟨* * *⟩ ὡς πεμφθείη Φιλιππίδης ἐς Λακεδαίμονα ἄγγελος ἀποβεβηκότων Μήδων ἐς τὴν γῆν, ἐπανήκων δὲ Λακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι φαίη τὴν ἔξοδον, εἶναι γὰρ δὴ νόμον αὐτοῖς μὴ πρότερον μαχουμένους ἐξιέναι πρὶν ἢ πλήρη τὸν κύκλον τῆς σελήνης γενέσθαι· τὸν δὲ Πᾶνα ὁ Φιλιππίδης ἔλεγε περὶ τὸ ὄρος ἐντυχόντα οἱ τὸ Παρθένιον φάναι τε ὡς εὔνους Ἀθηναίοις εἴη καὶ ὅτι ἐς Μαραθῶνα ἥξει συμμαχήσων. οὗτος μὲν οὖν ὁ θεὸς ἐπὶ ταύτηι τῆι*
5 *ἀγγελίαι τετίμηται· ἔστι δὲ Ἄρειος πάγος καλούμενος, ὅτι πρῶτος Ἄρης ἐνταῦθα ἐκρίθη, καί μοι καὶ ταῦτα δεδήλωκεν ὁ λόγος ὡς Ἁλιρρόθιον ἀνέλοι καὶ ἐφ' ὅτωι κτείνειε· κριθῆναι δὲ καὶ ὕστερον Ὀρέστην λέγουσιν ἐπὶ τῶι φόνωι τῆς μητρός· καὶ βωμός ἐστιν Ἀθηνᾶς Ἀρείας, ὃν ἀνέθηκεν ἀποφυγὼν τὴν δίκην. τοὺς δὲ ἀργοὺς λίθους, ἐφ' ὧν ἑστᾶσιν ὅσοι δίκας ὑπέχουσι καὶ οἱ διώκοντες, τὸν μὲν Ὕβρεως τὸν δὲ Ἀναιδείας αὐτῶν ὀνομάζουσι.*

15–23 cf. Hdt. 6. 105—106 || **25** 1. 21. 4

7 suppl. Kayser confirm. Rossbach || **9** suppl. Kuhn || **10** *Ἀκαρνανίαν*] *Ἀχαρνὰς* Schubart-Walz fortasse recte *Τυρρηνίαν* Chatzis || **14** lac. ind. Schubart || **23** *καθὸ καὶ ὁ ἄρειος πάγος* post *τετίμηται* add. V^mg FP om. L || **26–27** *κριθῆναι — μητρὸς καὶ βω* om. L || **28** *ἀργοὺς* Goldhagen: *ἀργυροῦς β*

Πλησίον δὲ ἱερὸν θεῶν ἐστιν ἃς καλοῦσιν Ἀθηναῖοι 6
Σεμνάς, Ἡσίοδος δὲ Ἐρινῦς ἐν Θεογονίαι. πρῶτος δέ
σφισιν Αἰσχύλος δράκοντας ἐποίησεν ὁμοῦ ταῖς ἐν τῆι
κεφαλῆι θριξὶν εἶναι· τοῖς δὲ ἀγάλμασιν οὔτε τούτοις
ἔπεστιν οὐδὲν φοβερὸν οὔτε ὅσα ἄλλα κεῖται θεῶν τῶν
ὑπογαίων. κεῖται δὲ καὶ Πλούτων καὶ Ἑρμῆς καὶ Γῆς
ἄγαλμα· ἐνταῦθα θύουσι μὲν ὅσοις ἐν Ἀρείωι πάγωι τὴν
αἰτίαν ἐξεγένετο ἀπολύσασθαι, θύουσι δὲ καὶ ἄλλως ξένοι
τε ὁμοίως καὶ ἀστοί. ἔστι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου μνῆμα 7
Οἰδίποδος, πολυπραγμονῶν δὲ εὕρισκον τὰ ὀστᾶ ἐκ
Θηβῶν κομισθέντα· τὰ γὰρ ἐς τὸν θάνατον Σοφοκλεῖ
πεποιημένα τὸν Οἰδίποδος Ὅμηρος οὐκ εἶα μοι δόξαι
πιστά, ὃς ἔφη Μηκιστέα τελευτήσαντος Οἰδίποδος
ἐπιτάφιον ἐλθόντα ἐς Θήβας ἀγωνίσασθαι.

Ἔστι δὲ Ἀθηναίοις καὶ ἄλλα δικαστήρια οὐκ ἐς τοσοῦτο 8
δόξης ἥκοντα. τὸ μὲν οὖν καλούμενον παράβυστον καὶ
τρίγωνον, τὸ μὲν ἐν ἀφανεῖ τῆς πόλεως ὂν καὶ ἐπ' ἐλα-
χίστοις συνιόντων ἐς αὐτό, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ σχήματος ἔχει
τὰ ὀνόματα· βατραχιοῦν δὲ καὶ φοινικιοῦν ἀπὸ χρωμάτων
{τὸ δὲ} καὶ ἐς τόδε διαμεμένηκεν ὀνομάζεσθαι. τὸ δὲ
μέγιστον καὶ ἐς ὃ πλεῖστοι συνίασιν, ἡλιαίαν καλοῦσιν.
ὁπόσα δὲ ἐπὶ τοῖς φονεῦσιν, ἔστιν ἄλλα· καὶ ἐπὶ Παλλαδίωι
καλοῦσιν ἧι τοῖς ἀποκτείνασιν ⟨ἀκουσί⟩ως κρίσις καθ-
έστηκε. καὶ ὅτι μὲν Δημοφῶν πρῶτος ἐνταῦθα ὑπέσχε
δίκας, ἀμφισβητοῦσιν οὐδένες· ἐφ' ὅτωι δέ, διάφορα ἐς
τοῦτο εἴρηται. Διομήδην φασὶν ἁλούσης Ἰλίου ταῖς 9
ναυσὶν ὀπίσω κομίζεσθαι, καὶ ἤδη τε νύκτα ἐπέχειν ὡς
κατὰ Φάληρον πλέοντες γίνονται, καὶ τοὺς Ἀργείους
ὡς ἐς πολεμίαν ἀποβῆναι τὴν γῆν, ἄλλην που δόξαντας ἐν
τῆι νυκτὶ καὶ οὐ τὴν Ἀττικὴν εἶναι. ἐνταῦθα Δημοφῶντα

2 Th. 185, 472 || **3** Choeph. 1048–50 || **12** Ψ 679

8 *δὲ* Clavier: *τε* β || **9** *δὲ καὶ ἐντὸς* V || **16** *τὰ μὲν οὖν καλούμενα* (?) Spiro || **19** *τὰ ὀνόματα*] *τὸ ὄνομα* Wachsmuth || **20** del. Clavier || **23** *ἧι τοῖς* Hitzig: *καὶ τοῖς* β *οἷς* (?) Spiro | *ἀκουσίως* Goldhagen: *ὡς* β || **25** *διάφορα* VL: *διαφορὰ* FP || **27** *τε νύκτα*] *νύκτα τε* (?) Spiro

λέγουσιν ἐκβοηθήσαντα, οὐκ ἐπιστάμενον οὐδὲ τοῦτον τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν ὥς εἰσιν Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας αὐτῶν ἀποκτεῖναι καὶ τὸ Παλλάδιον ἁρπάσαντα οἴχεσθαι, Ἀθηναῖόν τε ἄνδρα οὐ προϊδόμενον ὑπὸ τοῦ ἵππου τοῦ Δημοφῶντος ἀνατραπῆναι καὶ συμπατηθέντα ἀποθανεῖν· ἐπὶ τούτωι Δημοφῶντα ὑποσχεῖν δίκας οἱ μὲν τοῦ συμπατηθέντος τοῖς προσήκουσιν, οἱ δὲ Ἀργείων φασὶ τῶι
10 *κοινῶι. ἐπὶ Δελφινίωι δὲ κρίσις καθέστηκεν ἐργάσασθαι φόνον σὺν τῶι δικαίωι φαμένοις, ὁποῖόν τι καὶ Θησεὺς παρεχόμενος ἀπέφυγεν, ὅτε Πάλλαντα ἐπαναστάντα καὶ τοὺς παῖδας ἔκτεινε· πρότερον δὲ πρὶν ἢ Θησεὺς ἀφείθη, καθειστήκει πᾶσι φεύγειν κτείναντα ἢ κατὰ ταὐτὰ θνήσκειν μένοντα. τὸ δὲ ἐν πρυτανείωι καλούμενον, ἔνθα τῶι σιδήρωι καὶ πᾶσιν ὁμοίως τοῖς ἀψύχοις δικάζουσιν, ἐπὶ τῶιδε ἄρξασθαι νομίζω. Ἀθηναίων βασιλεύοντος Ἐρεχθέως, τότε πρῶτον βοῦν ἔκτεινεν ὁ βουφόνος ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Πολιέως Διός· καὶ ὁ μὲν ἀπολιπὼν ταύτηι τὸν πέλεκυν ἀπῆλθεν ἐκ τῆς χώρας φεύγων, ὁ δὲ πέλεκυς παραυτίκα ἀφείθη κριθεὶς καὶ ἐς τόδε ἀνὰ πᾶν ἔτος*
11 *κρίνεται. λέγεται μὲν δὴ καὶ ἄλλα τῶν ἀψύχων αὐτόματα ἐπιθεῖναι σὺν τῶι δικαίωι τιμωρίαν ἀνθρώποις· ἔργον δὲ κάλλιστον καὶ δόξηι φανερώτατον ὁ Καμβύσου παρέσχετο ἀκινάκης. ἔστι δὲ τοῦ Πειραιῶς πρὸς θαλάσσηι Φρεαττύς· ἐνταῦθα οἱ πεφευγότες, ἢν ἀπελθόντας ἕτερον ἐπιλάβηι σφᾶς ἔγκλημα, πρὸς ἀκροωμένους ἐκ τῆς γῆς ἀπὸ νεὼς ἀπολογοῦνται· Τεῦκρον πρῶτον λόγος ἔχει Τελαμῶνι οὕτως ἀπολογήσασθαι μηδὲν ἐς τὸν Αἴαντος θάνατον εἰργάσθαι. τάδε μὲν οὖν εἰρήσθω μοι τῶνδε ἕνεκα, γνῶναι*
29 *ὁπόσοις μέτεστι σπουδῆς ⟨τὰ⟩ ἐς τὰ δικαστήρια· τοῦ δὲ Ἀρείου πάγου πλησίον δείκνυται ναῦς ποιηθεῖσα ἐς τὴν τῶν Παναθηναίων πομπήν. καὶ ταύτην μὲν ἤδη πού τις*

22 Hdt. 3. 64

9 *φόνον* **VL**: *-ωι* **FP** || **10** *παρεχόμενος* **Pa**[2]: *-ερχόμενος* ***β*** || **12** *ταὐτὰ* **R**[1]: *ταῦτα* ***β*** || **19** *ἀφείθη* ⟨*ἐς θάλασσαν*⟩ Hitzig || **28.29** *γνῶναι ὁπόσοις* **VFP**: *ὁπόσοις* **L** *ὁπ. γν.* (?) Spiro || **29** suppl. Kuhn

*ὑπερεβάλετο· τὸ δὲ ἐν Δήλωι πλοῖον οὐδένα πω νικήσαντα
οἶδα, καθῆκον ἐς ἐννέα ἐρέτας ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων.*

Ἀθηναίοις δὲ καὶ ἔξω πόλεως ἐν τοῖς δήμοις καὶ κατὰ 2
*τὰς ὁδοὺς θεῶν ἐστιν ἱερὰ καὶ ἡρώων καὶ ἀνδρῶν τάφοι·
ἐγγυτάτω δὲ Ἀκαδημία, χωρίον ποτὲ ἀνδρὸς ἰδιώτου,
γυμνάσιον δὲ ἐπ' ἐμοῦ. κατιοῦσι δ' ἐς αὐτὴν περίβολός
ἐστιν Ἀρτέμιδος καὶ ξόανα Ἀρίστης καὶ Καλλίστης· ὡς μὲν
ἐγὼ δοκῶ καὶ ὁμολογεῖ τὰ ἔπη τὰ Πάμφω, τῆς Ἀρτέμιδός
εἰσιν ἐπικλήσεις αὗται, λεγόμενον δὲ καὶ ἄλλον ἐς αὐτὰς
λόγον εἰδὼς ὑπερβήσομαι. καὶ ναὸς οὐ μέγας ἐστίν, ἐς
ὃν τοῦ Διονύσου τοῦ Ἐλευθερέως τὸ ἄγαλμα ἀνὰ πᾶν ἔτος
κομίζουσιν ἐν τεταγμέναις ἡμέραις. ἱερὰ μέν σφισι ταύτηι* 3
*τοσαῦτά ἐστι, τάφοι δὲ Θρασυβούλου μὲν πρῶτον τοῦ
Λύκου, ἀνδρὸς τῶν τε ὕστερον καὶ ὅσοι πρὸ αὐτοῦ
γεγόνασιν Ἀθηναίοις λόγιμοι τὰ πάντα ἀρίστου — παρέντι
δέ μοι τὰ πλείω τοσάδε ἐς πίστιν ἀρκέσει τοῦ λόγου·
τυραννίδα γὰρ ἔπαυσε τῶν τριάκοντα καλουμένων σὺν
ἀνδράσιν ἑξήκοντα τὸ κατ' ἀρχὰς ὁρμηθεὶς ἐκ Θηβῶν, καὶ
Ἀθηναίους στασιάζοντας διαλλαγῆναι καὶ συνθεμένους
ἔπεισε ⟨τοῖς νόμοις ἐμ⟩μεῖναι —. πρῶτος μέν ἐστιν οὗτος
τάφος, ἐπὶ δὲ αὐτῶι Περικλέους τε καὶ Χαβρίου καὶ
Φορμίωνος. ἔστι δὲ καὶ πᾶσι μνῆμα Ἀθηναίοις ὁπόσοις* 4
*ἀποθανεῖν συνέπεσεν ἔν τε ναυμαχίαις καὶ ἐν μάχαις
πεζαῖς πλὴν ὅσοι Μαραθῶνι αὐτῶν ἠγωνίσαντο· τούτοις
γὰρ κατὰ χώραν εἰσὶν οἱ τάφοι δι' ἀνδραγαθίαν, οἱ δὲ
ἄλλοι κατὰ τὴν ὁδὸν κεῖνται τὴν ἐς Ἀκαδημίαν, καὶ σφῶν
ἑστᾶσιν ἐπὶ τοῖς τάφοις στῆλαι τὰ ὀνόματα καὶ τὸν δῆμον
ἑκάστου λέγουσαι. πρῶτοι δὲ ἐτάφησαν οὓς ἐν Θράικηι
ποτὲ ἐπικρατοῦντας μέχρι Δραβησκοῦ τῆς χώρας Ἠδωνοὶ
φονεύουσιν ἀνέλπιστοι ἐπιθέμενοι· λέγεται δὲ καὶ ὡς
κεραυνοὶ πέσοιεν ἐς αὐτούς· στρατηγοὶ δὲ ἄλλοι τε ἦσαν* 5
καὶ Λέαγρος, ὧι μάλιστα ἐπετέτραπτο ἡ δύναμις, καὶ

8 *Πάμφω* Hecker: *σαπφοῦς* **β** || **16** *ἀρκέσει* **V^{sv}FP**: *ἀρέσκει* **V** *ἀρέσει* **L** || **20** suppl. G. Chr. Hansen || **21** *αὐτῶι* Porson: *-οῦ* **β** || **22** *μνήματα* C. F. Hermann || **29** *Δραβησκοῦ* Palmerius: *βραβίσκου* **β** || **31** *ἐς*] *ἐπ'* **V**

Δεκελεὺς Σωφάνης, ὃς τὸν Ἀργεῖόν ποτε πένταθλον Νεμείων ἀνηιρημένον νίκην ἀπέκτεινεν Εὐρυβάτην βοηθοῦντα Αἰγινήταις. στρατὸν δὲ ἔξω τῆς Ἑλλάδος Ἀθηναῖοι τρίτον τοῦτον ἔστειλαν· Πριάμωι μὲν γὰρ καὶ Τρωσὶ πάντες Ἕλληνες ἀπὸ κοινοῦ λόγου κατέστησαν ἐς πόλεμον, Ἀθηναῖοι δὲ ἰδίαι μετ' Ἰολάου τε ἐς Σαρδὼ καὶ δεύτερον ἐς τὴν νῦν Ἰωνίαν ἐστράτευσαν καὶ τρίτον δὴ τότε ἐς
6 *τὴν Θράικην. ἔστι δὲ ἔμπροσθεν τοῦ μνήματος στήλη μαχομένους ἔχουσα ἱππεῖς· Μελάνωπός σφισίν ἐστι καὶ Μακάρτατος ὀνόματα, οὓς κατέλαβεν ἀποθανεῖν ἐναντία Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν τεταγμένους, ἔνθα τῆς Ἑλεωνίας εἰσὶ χώρας πρὸς Ταναγραίους ὅροι. καὶ Θεσσαλῶν τάφος ἐστὶν ἱππέων κατὰ παλαιὰν φιλίαν ἐλθόντων, ὅτε σὺν Ἀρχιδάμωι Πελοποννήσιοι πρῶτον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατιᾶι, καὶ πλησίον τοξόταις Κρησίν· αὖθις δέ ἐστιν Ἀθηναίων μνήματα Κλεισθένους, ὧι τὰ ἐς τὰς φυλὰς αἳ νῦν καθεστᾶσιν εὑρέθη, καὶ ἱππεῦσιν ἀποθανοῦσιν ἡνίκα συνεπελάβοντο οἱ Θεσσαλοὶ τοῦ κινδύνου.*
7 *ἐνταῦθα καὶ Κλεωναῖοι κεῖνται, μετὰ Ἀργείων ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐλθόντες· ἐφ' ὅτωι δέ, γράψω τοῦ λόγου μοι κατελθόντος ἐς τοὺς Ἀργείους. καὶ Ἀθηναίων δ' ἔστι τάφος, οἳ πρὶν ἢ στρατεῦσαι τὸν Μῆδον ἐπολέμησαν πρὸς Αἰγινήτας. ἦν δὲ ἄρα καὶ δήμου δίκαιον βούλευμα, εἰ δὴ καὶ Ἀθηναῖοι μετέδοσαν δούλοις δημοσίαι ταφῆναι καὶ τὰ ὀνόματα ἐγγραφῆναι στήληι· δηλοῖ δὲ ἀγαθοὺς σφᾶς ἐν τῶι πολέμωι γενέσθαι περὶ τοὺς δεσπότας. ἔστι δὲ καὶ ἀνδρῶν ὀνόματα ἄλλων, διάφορα δέ σφισι τὰ χωρία τῶν ἀγώνων· καὶ γὰρ τῶν ἐπ' Ὄλυνθον ἐλθόντων οἱ δοκιμώτατοι καὶ Μελήσανδρος ἐς τὴν ἄνω Καρίαν ναυσὶν*
8 *ἀναπλεύσας διὰ τοῦ Μαιάνδρου. ἐτάφησαν δὲ καὶ οἱ τελευτήσαντες πολεμοῦντες Κασσάνδρωι καὶ οἱ συμμαχή-*

1–3 cf. Hdt. 9. 75 || **20** cf. § 9

1 *Σωφάνης* Sylburg: *σωφονὴς β* || **6** *δεύτερον* Pa edd. ante Bekker: *δευτέραν β* || **12** *Ἑλεωνίας* Boeckh: *ἐλευσινίας β* || **27** *ὀνόματα*] *μνήματα* Schubart || **31** *πολεμοῦντες Κασσάνδρωι* Hitzig: *πολεμοῦντος κασσάνδρου β*

σαντές ποτε Ἀργείων. πραχθῆναι δὲ οὕτω σφίσι τὴν πρὸς Ἀργείους λέγουσι συμμαχίαν· Λακεδαιμονίοις τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ σείσαντος οἱ εἵλωτες ἐς Ἰθώμην ἀπέστησαν, ἀφεστηκότων δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι βοηθοὺς καὶ ἄλλους καὶ παρὰ Ἀθηναίων μετεπέμποντο· οἱ δέ σφισιν ἐπιλέκτους ἄνδρας ἀποστέλλουσι καὶ στρατηγὸν Κίμωνα τὸν Μιλτιάδου. τούτους ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς ὑποψίαν· Ἀθηναίοις δὲ οὐκ ἀνεκτὰ ἐφαίνετο περιυβρίσθαι, 9
καὶ ὡς ἐκομίζοντο ὀπίσω συμμαχίαν ἐποιήσαντο Ἀργείοις Λακεδαιμονίων ἐχθροῖς τὸν ἅπαντα οὖσι χρόνον, ὕστερον δὲ μελλούσης Ἀθηναίων ἐν Τανάγραι γίνεσθαι πρὸς Βοιωτοὺς καὶ Λακεδαιμονίους μάχης, ἀφίκοντο Ἀθηναίοις Ἀργεῖοι βοηθοῦντες· καὶ παραυτίκα μὲν ἔχοντας πλέον τοὺς Ἀργείους νὺξ ἐπελθοῦσα ἀφείλετο τὸ σαφὲς τῆς νίκης, ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν ὑπῆρξε κρατῆσαι Λακεδαιμονίοις Θεσσαλῶν προδόντων Ἀθηναίους. καταλέξαι δέ μοι 10
καὶ τούσδε ἐπῆλθεν· Ἀπολλόδωρον ξένων ἡγεμόνα, ὃς Ἀθηναῖος μὲν ἦν, ἐκπεμφθεὶς δὲ ὑπὸ Ἀρσίτου σατράπου τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντωι Φρυγίας διεφύλαξε Περινθίοις τὴν πόλιν ἐσβεβληκότος ἐς τὴν Περινθίαν Φιλίππου στρατῶι· οὗτός τε οὖν ἐνταῦθα τέθαπται καὶ Εὔβουλος ὁ Σπινθάρου καὶ ἄνδρες οἷς ἀγαθοῖς οὖσιν οὐκ ἐπηκολούθησε τύχη χρηστή, τοῖς μὲν ἐπιθεμένοις τυραννοῦντι Λαχάρει, οἱ δὲ τοῦ Πειραιῶς κατάληψιν ἐβούλευσαν Μακεδόνων φρουρούντων, πρὶν δὲ εἰργάσθαι τὸ ἔργον ὑπὸ τῶν συνειδότων μηνυθέντες ἀπώλοντο. κεῖνται δὲ καὶ οἱ περὶ Κόρινθον 11
πεσόντες· ἐδήλωσε δὲ οὐχ ἥκιστα ὁ θεὸς ἐνταῦθα καὶ αὖθις ἐν Λεύκτροις τοὺς ὑπὸ Ἑλλήνων καλουμένους ἀνδρείους τὸ μηδὲν ἄνευ Τύχης εἶναι, εἰ δὴ Λακεδαιμόνιοι, Κορινθίων τότε καὶ Ἀθηναίων, ἔτι δὲ καὶ Ἀργείων καὶ Βοιωτῶν κρατήσαντες, ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν μόνων ἐν Λεύκτροις ἐς τοσοῦτον ἐκακώθησαν. μετὰ δὲ τοὺς ἀποθανόντας ἐν Κορίνθωι στήλην ἐπὶ τοῖσδε ἑστάναι τὴν

1 *ποτε* Clavier: *τότε* ***β*** | *πραχθῆναι* Loescher: *προαχθῆναι* ***β*** ||
18 *Ἀρσίτου* Kuhn: *ἀρίστου* ***β***

αὐτὴν σημαίνει τὰ ἐλεγεῖα, τοῖς μὲν ἐν Εὐβοίαι καὶ Χίωι
τελευτήσασι, τοὺς δὲ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς Ἀσιανῆς
12 ἠπείρου διαφθαρῆναι δηλοῖ, τοὺς δὲ ἐν Σικελίαι. γεγραμ-
μένοι δέ εἰσιν οἵ τε στρατηγοὶ πλὴν Νικίου, καὶ τῶν
στρατιωτῶν ὁμοῦ τοῖς ἀστοῖς Πλαταιεῖς· Νικίας δὲ ἐπὶ
τῶιδε παρείθη, γράφω δὲ οὐδὲν διάφορα ἢ Φίλιστος, ὃς
ἔφη Δημοσθένην μὲν σπονδὰς ποιήσασθαι τοῖς ἄλλοις
πλὴν αὑτοῦ καὶ ὡς ἡλίσκετο αὑτὸν ἐπιχειρεῖν ἀποκτεῖναι,
Νικίαι δὲ τὴν παράδοσιν ἐθελοντῆι γενέσθαι· τούτων
ἕνεκα οὐκ ἐνεγράφη Νικίας τῆι στήληι, καταγνωσθεὶς
αἰχμάλωτος ἐθελοντὴς εἶναι καὶ οὐκ ἀνὴρ πολέμωι
13 πρέπων. εἰσὶ δὲ ἐπ' ἄλληι στήληι καὶ οἱ μαχεσάμενοι περὶ
Θρᾴκην καὶ ἐν Μεγάροις καὶ ἡνίκα Ἀρκάδας τοὺς ἐν
Μαντινείαι καὶ Ἠλείους ἔπεισεν Ἀλκιβιάδης Λακεδαι-
μονίων ἀποστῆναι καὶ οἱ πρὶν ἐς Σικελίαν ἀφικέσθαι
Δημοσθένην Συρακουσίων κρατήσαντες. ἐτάφησαν δὲ καὶ
οἱ περὶ τὸν Ἑλλήσποντον ναυμαχήσαντες καὶ ὅσοι Μακε-
δόνων ἐναντία ἠγωνίσαντο ἐν Χαιρωνείαι καὶ οἱ μετὰ
Κλέωνος ἐς Ἀμφίπολιν στρατεύσαντες, οἵ τε ἐν Δηλίωι
τῶι Ταναγραίων τελευτήσαντες καὶ ὅσους ἐς Θεσσαλίαν
Λεωσθένης ἤγαγε καὶ οἱ πλεύσαντες ἐς Κύπρον ὁμοῦ
Κίμωνι, τῶν τε σὺν Ὀλυμπιοδώρωι τὴν φρουρὰν ἐκβαλόν-
14 των τριῶν καὶ δέκα ἄνδρες οὐ πλείους. φασὶ δὲ Ἀθηναῖοι
καὶ Ῥωμαίοις ὅμορόν τινα πολεμοῦσι πόλεμον στρατιὰν οὐ
πολλὴν πέμψαι, καὶ ὕστερον ναυμαχίας Ῥωμαίων πρὸς
Καρχηδονίους γινομένης τριήρεις πέντε Ἀττικαὶ παρε-
γένοντο· ἔστιν οὖν καὶ τούτοις ἐνταῦθα τοῖς ἀνδράσιν
ὁ τάφος. Τολμίδου δὲ καὶ τῶν σὺν αὐτῶι δεδήλωται μὲν
ἤδη μοι τὰ ἔργα καὶ ὃν τρόπον ἐτελεύτησαν· ἴστω δὲ
ὅτωι φίλον κειμένους σφᾶς κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην.
κεῖνται δὲ καὶ οἱ σὺν Κίμωνι τὸ μέγα ἔργον {ἐπὶ τῆι}
15 πεζῆι καὶ ναυσὶν αὐθημερὸν κρατήσαντες. τέθαπται δὲ

6 FGrHist 556 F 53 || **28** 1. 27. 5

31 del. Schubart-Walz || **32** *πεζῆι καὶ* Musurus: *πεζικῆι β*

καὶ Κόνων καὶ Τιμόθεος, δεύτεροι μετὰ Μιλτιάδην καὶ Κίμωνα οὗτοι πατὴρ καὶ παῖς ἔργα ἀποδειξάμενοι λαμπρά. κεῖται δὲ καὶ Ζήνων ἐνταῦθα ὁ Μνασέου καὶ Χρύσιππος ὁ Σολεύς, Νικίας τε ὁ Νικοδήμου ζῶια ἄριστος γράψαι τῶν ἐφ' αὑτοῦ, καὶ Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων οἱ τὸν Πεισιστράτου παῖδα Ἵππαρχον ἀποκτείναντες, ῥήτορές τε Ἐφιάλτης, ὃς τὰ νόμιμα τὰ ἐν Ἀρείωι πάγωι μάλιστα ἐλυμήνατο, καὶ Λυκοῦργος ὁ Λυκόφρονος. Λυκούργωι 16
δὲ ἐπορίσθη μὲν τάλαντα ἐς τὸ δημόσιον πεντακοσίοις πλείονα καὶ ἑξακισχιλίοις ἢ ὅσα Περικλῆς ὁ Ξανθίππου συνήγαγε, κατεσκεύασε δὲ πομπεῖα τῆι θεῶι καὶ Νίκας χρυσᾶς καὶ παρθένοις κόσμον ἑκατόν, ἐς δὲ πόλεμον ὅπλα καὶ βέλη καὶ τετρακοσίας ναυμαχοῦσιν εἶναι τριήρεις· οἰκοδομήματα δὲ ἐπετέλεσε μὲν τὸ θέατρον ἑτέρων ὑπαρξαμένων, τὰ δὲ ἐπὶ τῆς αὑτοῦ πολιτείας ἃ ὠικοδόμησεν ἐν Πειραιεῖ νεώς εἰσιν οἶκοι καὶ τὸ πρὸς τῶι Λυκείωι καλουμένωι γυμνάσιον. ὅσα μὲν οὖν ἀργύρου πεποιημένα ἦν καὶ χρυσοῦ, Λαχάρης καὶ ταῦτα ἐσύλησε τυραννήσας· τὰ δὲ οἰκοδομήματα καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἦν.

Πρὸ δὲ τῆς ἐσόδου τῆς ἐς Ἀκαδημίαν ἐστὶ βωμὸς 30
Ἔρωτος ἔχων ἐπίγραμμα ὡς Χάρμος Ἀθηναίων πρῶτος Ἔρωτι ἀναθείη. τὸν δὲ ἐν πόλει βωμὸν καλούμενον Ἀντέρωτος ἀνάθημα εἶναι λέγουσι μετοίκων, ὅτι Μέλης Ἀθηναῖος μέτοικον ἄνδρα Τιμαγόραν ἐρασθέντα ἀτιμάζων ἀφεῖναι κατὰ τῆς πέτρας αὑτὸν ἐκέλευσεν ἐς τὸ ὑψηλότατον αὐτῆς ἀνελθόντα· Τιμαγόρας δὲ ἄρα καὶ ψυχῆς εἶχεν ἀφειδῶς καὶ πάντα ὁμοίως κελεύοντι ἤθελε χαρίζεσθαι τῶι μειρακίωι καὶ δὴ καὶ φέρων ἑαυτὸν ἀφῆκε· Μέλητα δέ, ὡς ἀποθανόντα εἶδε Τιμαγόραν, ἐς τοσοῦτο μετανοίας ἐλθεῖν ὡς πεσεῖν τε ἀπὸ τῆς πέτρας τῆς αὐτῆς καὶ οὕτως ἀφεὶς αὑτὸν ἐτελεύτησε. καὶ τὸ ἐντεῦθεν δαίμονα Ἀντέ-

3 *μνασέου* R^{sv} Vb Siebelis e Paus. 2. 8. 4 aliis: *μνασείου* (*-ίου* L) *β* || 4 *νικοδήμου* **FPL** cf. Köhler Mitt. d. arch. Inst. 1885, 234, 2: *νικομήδου* **V** *Νικομήδους* Musurus || 15 *αὑτοῦ* Hitzig: *αὐτοῦ β* || 17 *Λυκείωι* Bekker: *λυκίω β* || 22 *ἐν* ⟨*τῆι*⟩ *πόλει* Hitzig || 29 *μετανοίας*] *μεταμελείας* Phral. || 31 *αὑτὸν β*: *ἑαυτὸν* Phral.

ρωτα τὸν ἀλάστορα τὸν Τιμαγόρου κατέστη τοῖς μετοίκοις
2 *νομίζειν. ἐν Ἀκαδημίαι δέ ἐστι Προμηθέως βωμός, καὶ*
θέουσιν ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν ἔχοντες καιομένας
λαμπάδας· τὸ δὲ ἀγώνισμα ὁμοῦ τῶι δρόμωι φυλάξαι τὴν
δᾶιδα ἔτι καιομένην ἐστίν, ἀποσβεσθείσης δὲ οὐδὲν ἔτι
τῆς νίκης τῶι πρώτωι, δευτέρωι δὲ ἀντ' αὐτοῦ μέτεστιν·
εἰ δὲ μηδὲ τούτωι καίοιτο, ὁ τρίτος ἐστὶν ὁ κρατῶν· εἰ
δὲ καὶ πᾶσιν ἀποσβεσθείη, οὐδείς ἐστιν ὅτωι καταλείπεται
ἡ νίκη. ἔστι δὲ Μουσῶν τε βωμὸς καὶ ἕτερος Ἑρμοῦ καὶ
ἔνδον Ἀθηνᾶς, τὸν δὲ Ἡρακλέους ἐποίησαν· καὶ φυτόν
ἐστιν ἐλαίας, δεύτερον τοῦτο λεγόμενον φανῆναι.
3 *Ἀκαδημίας δὲ οὐ πόρρω Πλάτωνος μνῆμά ἐστιν, ὧι*
προεσήμαινεν ὁ θεὸς ἄριστον τὰ ἐς φιλοσοφίαν ἔσεσθαι·
προεσήμαινε δὲ οὕτω. Σωκράτης τῆι προτέραι νυκτὶ ἧ
Πλάτων ἔμελλεν ἔσεσθαί οἱ μαθητὴς ἐσπτῆναί οἱ κύκνον
ἐς τὸν κόλπον εἶδεν ὄνειρον· ἔστι δὲ κύκνωι τῶι ὄρνιθι
μουσικῆς δόξα, ὅτι Λιγύων τῶν Ἠριδανοῦ πέραν ὑπὲρ γῆς
τῆς Κελτικῆς Κύκνον ἄνδρα μουσικὸν γενέσθαι βασιλέα
φασί, τελευτήσαντα δὲ Ἀπόλλωνος γνώμηι μεταβαλεῖν
λέγουσιν αὐτὸν ἐς τὸν ὄρνιθα. ἐγὼ δὲ βασιλεῦσαι μὲν
πείθομαι Λίγυσιν ἄνδρα μουσικόν, γενέσθαι δέ μοι
4 *ἄπιστον ὄρνιθα ἀπ' ἀνδρός. κατὰ τοῦτο τῆς χώρας*
φαίνεται πύργος Τίμωνος, ὃς μόνος εἶδε μηδένα τρόπον
εὐδαίμονα εἶναι γενέσθαι πλὴν τοὺς ἄλλους φεύγοντα
ἀνθρώπους. δείκνυται δὲ καὶ χῶρος καλούμενος κολωνὸς
ἵππιος, ἔνθα τῆς Ἀττικῆς πρῶτον ἐλθεῖν λέγουσιν
Οἰδίποδα — διάφορα μὲν καὶ ταῦτα τῆι Ὁμήρου ποιήσει,
λέγουσι δ' οὖν —, καὶ βωμὸς Ποσειδῶνος Ἱππίου καὶ
Ἀθηνᾶς Ἱππίας, ἡρῷον δὲ Πειρίθου καὶ Θησέως
Οἰδίποδός τε καὶ Ἀδράστου. τὸ δὲ ἄλσος τοῦ Ποσειδῶνος
καὶ τὸν ναὸν ἐνέπρησεν Ἀντίγονος ἐσβαλών, καὶ ἄλλοτε
στρατιᾶι κακώσας Ἀθηναίους τὴν γῆν.

27 Ψ 680

13 *προεσήμαινεν — ἔσεσθαι* om. **L** || **17—18** *ὑπὲρ γῆς τῆς Κελτικῆς* ***β*** Phral.: fortasse spurium animadv. Spiro || **28** *βωμός* Siebelis: *-ὸν* ***β***

Δῆμοι δὲ οἱ μικροὶ τῆς Ἀττικῆς, ὡς ἔτυχεν ἕκαστος 31
οἰκισθείς, τάδε ἐς μνήμην παρείχοντο· Ἁλιμουσίοις ⟨μὲν⟩
Θεσμοφόρου Δήμητρος καὶ Κόρης ἐστὶν ἱερόν, ἐν Ζωστῆρι
⟨δὲ⟩ ἐπὶ θαλάσσης καὶ βωμὸς Ἀθηνᾶς καὶ Ἀπόλλωνος καὶ
Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς. τεκεῖν μὲν οὖν Λητὼ τοὺς παῖδας
ἐνταῦθα οὔ φασι, λύσασθαι δὲ τὸν ζωστῆρα ὡς τεξομένην,
καὶ τῶι χωρίωι διὰ τοῦτο γενέσθαι τὸ ὄνομα. Προσπαλ-
τίοις δέ ἐστι καὶ τούτοις Κόρης καὶ Δήμητρος ἱερόν,
Ἀναγυρασίοις δὲ Μητρὸς θεῶν ἱερόν· Κεφαλῆσι δὲ οἱ
Διόσκουροι νομίζονται μάλιστα, Μεγάλους γὰρ σφᾶς οἱ
ταύτηι θεοὺς ὀνομάζουσιν. ἐν δὲ Πρασιεῦσιν Ἀπόλλωνός 2
ἐστι ναός· ἐνταῦθα τὰς Ὑπερβορέων ἀπαρχὰς ἰέναι
λέγεται, παραδιδόναι δὲ αὐτὰς Ὑπερβορέους μὲν Ἀριμα-
σποῖς, Ἀριμασποὺς δ' Ἰσσηδόσι, παρὰ δὲ τούτων Σκύθας
ἐς Σινώπην κομίζειν, ἐντεῦθεν δὲ φέρεσθαι διὰ Ἑλλήνων
ἐς Πρασιάς, Ἀθηναίους δὲ εἶναι τοὺς ἐς Δῆλον ἄγον-
τας· τὰς δὲ ἀπαρχὰς κεκρύφθαι μὲν ἐν καλάμηι πυρῶν,
γινώσκεσθαι δὲ ὑπ' οὐδένων· ἔστι δὲ μνῆμα ἐπὶ Πρασιαῖς
Ἐρυσίχθονος, ὃς ἐκομίζετο ὀπίσω μετὰ τὴν θεωρίαν ἐκ
Δήλου, γενομένης οἱ κατὰ τὸν πλοῦν τῆς τελευτῆς.
Κραναὸν δὲ τὸν βασιλεύσαντα Ἀθηναίων ὅτι μὲν ἐξέβαλεν 3
Ἀμφικτύων κηδεστὴν ὄντα, ἔτι πρότερον εἴρηταί μοι·
φυγόντα δὲ αὐτὸν σὺν τοῖς στασιώταις ἐς τὸν δῆμον τὸν
Λαμπτρέα ἀποθανεῖν τε αὐτοῦ καὶ ταφῆναί φασι, καὶ ἔστι
καὶ ἐς ἐμὲ {καὶ} ἐν τοῖς Λαμπτρεῦσι Κραναοῦ μνῆμα.
Ἴωνος δὲ τοῦ Ξούθου — καὶ γὰρ οὗτος ᾤκησε παρὰ
Ἀθηναίοις καὶ Ἀθηναίων ἐπὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς
Ἐλευσινίους ἐπολεμάρχησε — τάφος ἐν Ποταμοῖς ἐστι τῆς
χώρας. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω λέγεται, Φλυεῦσι δέ εἰσι καὶ 4
Μυρρινουσίοις τοῖς μὲν Ἀπόλλωνος Διονυσοδότου καὶ

12sqq. cf. Hdt. 4. 33—35 || 22 1. 2. 6

2 τάδε Amasaeus: ἃ δὲ β | Ἁλιμουσίοις scripsi e Steph. Byz. s. v. Ἁλιμοῦς: ἀλι- β | suppl. R^{mg}VaVb || 4 suppl. R^{mg}Vb || 8—9 ἐστι — Ἀναγυρασίοις δὲ om. P || 19 ὃς] ὡς Calderini edd. inde a Siebelis || 25 del. Schubart-Walz || 27 Ἀθηναίων Bekker: ἀθηνῶν β

Ἀρτέμιδος Σελασφόρου βωμοὶ Διονύσου τε Ἀνθίου καὶ Νυμφῶν Ἰσμηνίδων καὶ Γῆς, ἣν Μεγάλην θεὸν ὀνομάζουσι· ναὸς δὲ ἕτερος ἔχει βωμοὺς Δήμητρος Ἀνησιδώρας ⟨καὶ⟩ Διὸς Κτησίου καὶ Τιθρωνῆς Ἀθηνᾶς καὶ Κόρης Πρωτογόνης καὶ Σεμνῶν ὀνομαζομένων θεῶν· τὸ δὲ ἐν Μυρρινοῦντι ξόανόν ἐστι Κολαινίδος· Ἀθμονεῖς δὲ τιμῶσιν
5 *Ἀμαρυσίαν Ἄρτεμιν· πυνθανόμενος δὲ σαφὲς οὐδὲν ἐς αὐτὰς ἐπισταμένους τοὺς ἐξηγητὰς εὗρον, αὐτὸς δὲ συμβάλλομαι τῇδε. ἔστιν Ἀμάρυνθος ἐν Εὐβοίαι· καὶ γὰρ οἱ ταύτηι τιμῶσιν Ἀμαρυσίαν, ἑορτὴν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τῆς Ἀμαρυσίας ἄγουσιν οὐδέν τι Εὐβοέων ἀφανέστερον· ταύτηι μὲν γενέσθαι τὸ ὄνομα ἐπὶ τούτωι παρὰ Ἀθμονεῦσιν ἡγοῦμαι, τὴν δὲ ἐν Μυρρινοῦντι Κολαινίδα ἀπὸ Κολαίνου καλεῖσθαι. γέγραπται δ' ἤδη μοι τῶν ἐν τοῖς δήμοις φάναι πολλοὺς ὡς καὶ πρὸ τῆς ἀρχῆς ἐβασιλεύοντο τῆς Κέκροπος· ἔστι δὲ ὁ Κόλαινος ἀνδρὸς ὄνομα πρότερον ἢ Κέκροψ ἐβασίλευσεν — ὡς οἱ Μυρρινούσιοι λέγουσιν —*
6 *ἄρξαντος. ἔστι δὲ Ἀχαρναὶ δῆμος· οὗτοι θεῶν Ἀπόλλωνα τιμῶσιν Ἀγυιέα καὶ Ἡρακλέα. καὶ Ἀθηνᾶς βωμός ἐστιν Ὑγείας· τὴν δ' Ἱππίαν Ἀθηνᾶν ὀνομάζουσι καὶ Διόνυσον Μελπόμενον καὶ Κισσὸν τὸν αὐτὸν θεόν, τὸν κισσὸν τὸ φυτὸν ἐνταῦθα πρῶτον φανῆναι λέγοντες.*

32 *Ὄρη δὲ Ἀθηναίοις ἐστὶ Πεντελικὸν ἔνθα λιθοτομίαι, καὶ Πάρνης παρεχομένη θήραν συῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων, καὶ Ὑμηττὸς ὃς φύει νομὰς μελίσσαις ἐπιτηδειοτάτας πλὴν τῆς Ἀλαζώνων. Ἀλαζῶσι γὰρ συνήθεις ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις ἐς νομὰς ἰοῦσιν εἰσὶν ἄφετοι καὶ μέλισσαι, οὐδὲ σφᾶς ἐς σίμβλους καθείρξαντες ἔχουσιν· αἱ δὲ ἐργάζονταί τε ὡς ἔτυχον τῆς χώρας καὶ συμφυὲς τὸ ἔργον αὐταῖς ἐστιν, ἰδίαι δὲ οὔτε κηρὸν οὔτε μέλι ἀπ' αὐτοῦ ποιήσεις.*

14 1. 2. 6 et 14. 7

3 suppl. Siebelis || **8** *αὐτὰς* F: *-ὰ β* || **9** *Ἀμάρυνθος* Steph. Byz.: *ἀμαρυνθὸς β* || **12** *τούτωι* Vb Sylburg: *τοῦτο β* Vb¹ || **14** *δ' ἤδη* Bekker: *δὲ δὴ β* || **16** *Κόλαινος* Siebelis: *κολαινὸς β* || **25** *μελίσσαις* Dindorf: *μελίτταις β* || **26** *Ἀλαζώνων. Ἀλαζῶσι* Schubart-Walz e Steph. Byz.: *ἀλαζόνων. ἀλαζόσι β* || **27** *ἄλλοις* Corais: *ἀνθρώποις β*

τοῦτο μὲν τοιοῦτόν ἐστιν, Ἀθηναίοις δὲ τὰ ὄρη καὶ 2
θεῶν ἀγάλματα ἔχει· Πεντελῆσι μὲν Ἀθηνᾶς, ἐν Ὑμηττῶι
δὲ ἄγαλμά ἐστιν Ὑμηττίου Διός, βωμοὶ δὲ καὶ Ὀμβρίου
Διὸς καὶ Ἀπόλλωνός εἰσι Προοψίου. καὶ ἐν Πάρνηθι
Παρνήθιος Ζεὺς χαλκοῦς ἐστι καὶ βωμὸς Σημαλέου
Διός· ἔστι δὲ ἐν τῆι Πάρνηθι καὶ ἄλλος βωμός, θύουσι
δὲ ἐπ' αὐτοῦ τοτὲ μὲν Ὄμβριον τοτὲ δὲ Ἀπήμιον καλοῦντες
Δία. καὶ Ἀγχεσμὸς ὄρος ἐστὶν οὐ μέγα καὶ Διὸς ἄγαλμα
Ἀγχεσμίου.

Πρὶν δὲ ἢ τῶν νήσων ἐς ἀφήγησιν τραπέσθαι, τὰ ἐς 3
τοὺς δήμους ἔχοντα αὖθις ἐπέξειμι. δῆμός ἐστι Μαραθὼν
ἴσον τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων ἀπέχων καὶ Καρύστου τῆς
ἐν Εὐβοίαι· ταύτηι τῆς Ἀττικῆς ἔσχον οἱ βάρβαροι καὶ
μάχηι τε ἐκρατήθησαν καί τινας ὡς ἀνήγοντο ἀπώλεσαν
τῶν νεῶν. τάφος δὲ ἐν τῶι πεδίωι Ἀθηναίων ἐστίν, ἐπὶ
δὲ αὐτῶι στῆλαι τὰ ὀνόματα τῶν ἀποθανόντων κατὰ φυλὰς
ἑκάστων ἔχουσαι, καὶ ἕτερος Πλαταιεῦσι Βοιωτῶν καὶ
δούλοις· ἐμαχέσαντο γὰρ καὶ δοῦλοι τότε πρῶτον. καὶ 4
ἀνδρός ἐστιν ἰδίαι μνῆμα Μιλτιάδου τοῦ Κίμωνος, συμ-
βάσης ὕστερόν οἱ τῆς τελευτῆς Πάρου τε ἁμαρτόντι καὶ
δι' αὐτὸ ἐς κρίσιν Ἀθηναίοις καταστάντι. ἐνταῦθα ἀνὰ
πᾶσαν νύκτα καὶ ἵππων χρεμετιζόντων καὶ ἀνδρῶν
μαχομένων ἔστιν αἰσθέσθαι· καταστῆναι δὲ ἐς ἐναργῆ
θέαν ἐπίτηδες μὲν οὐκ ἔστιν ὅτωι συνήνεγκεν, ἀνηκόωι δὲ
ὄντι καὶ ἄλλως συμβὰν οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν δαιμόνων ὀργή.
σέβονται δὲ οἱ Μαραθώνιοι τούτους τε οἳ παρὰ τὴν
μάχην ἀπέθανον ἥρωας ὀνομάζοντες, καὶ Μαραθῶνα ἀφ'
οὗ τῶι δήμωι τὸ ὄνομά ἐστι καὶ Ἡρακλέα, φάμενοι
πρώτοις Ἑλλήνων σφίσιν Ἡρακλέα θεὸν νομισθῆναι.
συνέβη δὲ ὡς λέγουσιν ἄνδρα ἐν τῆι μάχηι παρεῖναι τὸ 5
εἶδος καὶ τὴν σκευὴν ἄγροικον· οὗτος τῶν βαρβάρων
πολλοὺς καταφονεύσας ἀρότρωι μετὰ τὸ ἔργον ἦν ἀφανής·
ἐρομένοις δὲ Ἀθηναίοις ἄλλο μὲν ὁ θεὸς ἐς αὐτὸν ἔχρησεν
οὐδέν, τιμᾶν δὲ Ἐχετλαῖον ἐκέλευσεν ἥρωα. πεποίηται δὲ

31 *ἄγροικον* P: *ἀγροῖκον* β || **33** *αὐτὸν* Robert: *-ὸ* β

καὶ τρόπαιον λίθου λευκοῦ. τοὺς δὲ Μήδους Ἀθηναῖοι μὲν θάψαι λέγουσιν ὡς πάντως ὅσιον ἀνθρώπου νεκρὸν γῆι κρύψαι, τάφον δὲ οὐδένα εὑρεῖν ἐδυνάμην· οὔτε γὰρ χῶμα οὔτε ἄλλο σημεῖον ἦν ἰδεῖν, ἐς ὄρυγμα δὲ φέροντες σφᾶς

6 *ὡς τύχοιεν ἐσέβαλον. ἔστι δὲ ἐν τῶι Μαραθῶνι πηγὴ καλουμένη Μακαρία, καὶ τοιάδε ἐς αὐτὴν λέγουσιν. Ἡρακλῆς ὡς ἐκ Τίρυνθος ἔφευγεν Εὐρυσθέα, παρὰ Κήυκα φίλον ὄντα μετοικίζεται βασιλεύοντα Τραχῖνος. ἐπεὶ δὲ ἀπελθόντος ἐξ ἀνθρώπων Ἡρακλέους ἐξῄτει τοὺς παῖδας Εὐρυσθεύς, ἐς Ἀθήνας πέμπει σφᾶς ὁ Τραχίνιος ἀσθένειάν τε λέγων τὴν αὑτοῦ καὶ Θησέα οὐκ ἀδύνατον εἶναι τιμωρεῖν· ἀφικόμενοι δὲ οἱ παῖδες ἱκέται πρῶτον τότε Πελοποννησίοις ποιοῦσι πόλεμον πρὸς Ἀθηναίους, Θησέως σφᾶς οὐκ ἐκδόντος αἰτοῦντι Εὐρυσθεῖ. λέγουσι δὲ Ἀθηναίοις γενέσθαι χρησμὸν τῶν παίδων ἀποθανεῖν χρῆναι τῶν Ἡρακλέους τινὰ ἐθελοντήν, ἐπεὶ ἄλλως γε οὐκ εἶναι νίκην σφίσιν· ἐνταῦθα Μακαρία Δηιανείρας καὶ Ἡρακλέους θυγάτηρ ἀποσφάξασα ἑαυτὴν ἔδωκεν Ἀθηναίοις τε κρατῆσαι τῶι πολέμωι καὶ τῆι*

7 *πηγῆι τὸ ὄνομα ἀφ' αὑτῆς. ἔστι δὲ ἐν τῶι Μαραθῶνι λίμνη τὰ πολλὰ ἑλώδης· ἐς ταύτην ἀπειρίαι τῶν ὁδῶν φεύγοντες ἐσπίπτουσιν οἱ βάρβαροι, καί σφισι τὸν φόνον τὸν πολὺν ἐπὶ τούτωι συμβῆναι λέγουσιν· ὑπὲρ δὲ τὴν λίμνην φάτναι εἰσὶ λίθου τῶν ἵππων τῶν Ἀρταφέρνους καὶ σημεῖα ἐν πέτραις σκηνῆς. ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς ἐκ τῆς λίμνης, τὰ μὲν πρὸς αὐτῆι τῆι λίμνηι βοσκήμασιν ὕδωρ ἐπιτήδειον παρεχόμενος, κατὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὸ πέλαγος ἁλμυρὸς ἤδη γίνεται καὶ ἰχθύων τῶν θαλασσίων πλήρης. ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω τοῦ πεδίου Πανός ἐστιν ὄρος καὶ σπήλαιον θέας ἄξιον· ἔσοδος μὲν ἐς αὐτὸ στενή, παρελθοῦσι δέ εἰσιν οἶκοι καὶ λουτρὰ καὶ καλούμενον Πανὸς αἰπόλιον, πέτραι τὰ πολλὰ αἰξὶν εἰκασμέναι.*

33 *Μαραθῶνος δὲ ἀπέχει τι μὲν Βραυρών, ἔνθα Ἰφιγένειαν*

13 *Πελοποννησίοις* Bekker: *πελοποννήσιοι* ***β*** || **16** *τῶν* **R¹PaVb**: *τὸν* ***β*****Va** || **33** *τι μὲν* Letronne: *τῆι μὲν* ***β***; **lac. ind. Hitzig**

τὴν Ἀγαμέμνονος ἐκ Ταύρων φεύγουσαν τὸ ἄγαλμα ἀγομένην τὸ Ἀρτέμιδος ἀποβῆναι λέγουσι, καταλιποῦσαν δὲ τὸ ἄγαλμα ταύτηι καὶ ἐς Ἀθήνας καὶ ὕστερον ἐς Ἄργος ἀφικέσθαι· ξόανον μὲν δὴ καὶ αὐτόθι ἐστὶν Ἀρτέμιδος ἀρχαῖον, τὸ δὲ ἐκ τῶν βαρβάρων οἵτινες κατὰ γνώμην ἔχουσι τὴν ἐμήν, ἐν ἑτέρωι λόγωι δηλώσω· Μαραθῶνος δὲ σταδίους μάλιστα ἑξήκοντα ἀπέχει 2 *Ῥαμνοῦς τὴν παρὰ θάλασσαν ἰοῦσιν ἐς Ὠρωπόν. καὶ αἱ μὲν οἰκήσεις ἐπὶ θαλάσσηι τοῖς ἀνθρώποις εἰσί, μικρὸν δὲ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Νεμέσεώς ἐστιν ἱερόν, ἣ θεῶν μάλιστα ἀνθρώποις ὑβρισταῖς ἐστιν ἀπαραίτητος. δοκεῖ δὲ καὶ τοῖς ἀποβᾶσιν ἐς Μαραθῶνα τῶν βαρβάρων ἀπαντῆσαι μήνιμα ἐκ τῆς θεοῦ ταύτης· καταφρονήσαντες γὰρ ⟨μηδέν⟩ σφισιν ἐμποδὼν εἶναι τὰς Ἀθήνας ἑλεῖν, λίθον Πάριον ὡς ἐπ' ἐξειργασμένοις ἦγον ἐς τροπαίου ποίησιν. τοῦτον Φειδίας τὸν λίθον εἰργάσατο ἄγαλμα μὲν* 3 *εἶναι Νεμέσεως, τῆι κεφαλῆι δὲ ἔπεστι τῆς θεοῦ στέφανος ἐλάφους ἔχων καὶ Νίκης ἀγάλματα οὐ μεγάλα· ταῖς δὲ χερσὶν ἔχει τῆι μὲν κλάδον μηλέας, τῆι δεξιᾶι δὲ φιάλην, Αἰθίοπες δὲ ἐπὶ τῆι φιάληι πεποίηνται. συμβαλέσθαι δὲ τὸ ἐς τοὺς Αἰθίοπας οὔτε αὐτὸς εἶχον οὔτε ἀπεδεχόμην τῶν συνιέναι πειθομένων, οἳ πεποιῆσθαι σφᾶς ἐπὶ τῆι φιάληι φασὶ διὰ ποταμὸν Ὠκεανόν· οἰκεῖν γὰρ Αἰθίοπας ἐπ' αὐτῶι, Νεμέσει δὲ εἶναι πατέρα Ὠκεανόν· Ὠκεανῶι γὰρ* 4 *οὐ ποταμῶι, θαλάσσηι δὲ ἐσχάτηι τῆς ὑπὸ ἀνθρώπων πλεομένης προσοικοῦσιν Ἴβηρες καὶ Κελτοί, καὶ νῆσον Ὠκεανὸς ἔχει τὴν Βρεττανῶν· Αἰθιόπων δὲ τῶν ὑπὲρ Συήνης ἐπὶ θάλασσαν ἔσχατοι τὴν Ἐρυθρὰν κατοικοῦσιν Ἰχθυοφάγοι, καὶ ὁ κόλπος ὃν περιοικοῦσιν Ἰχθυοφάγων ὀνομάζεται. οἱ δὲ δικαιότατοι Μερόην πόλιν καὶ πεδίον Αἰθιοπικὸν καλούμενον οἰκοῦσιν· οὗτοι καὶ τὴν ἡλίου*

6 3. 16. 7

2 *τὸ* **𝕽**: *τῆς* ***β*** || **14** suppl. Emperius post *σφισιν*; trai. Madvig || **15** *πάριον* Pa Clavier: *πάρειον* ***β*** | *ὡς* L Kuhn: *ὃν ὡς* ***β*** || **21** *ἐς* Hitzig: *ἐπὶ* ***β*** || **25** *θαλάσσηι* Dindorf: *θαλάττηι* ***β*** || **26** *ἴβηρες* **𝕽**: *ἴβεροι* ***β***

τράπεζάν εἰσιν οἱ δεικνύντες, οὐδέ σφισιν ἔστιν οὔτε
5 *θάλασσα οὔτε ποταμὸς ἄλλος γε ἢ Νεῖλος. εἰσὶ δὲ καὶ*
ἄλλοι πρόσοικοι Μαύροις Αἰθίοπες ἄχρι Νασαμώνων
παρήκοντες. Νασαμῶνες γάρ, οὓς Ἄτλαντας Ἡρόδοτος, οἱ
δὲ μέτρα φάμενοι γῆς εἰδέναι Λιξίτας καλοῦσι, Λιβύων
οἱ ἔσχατοι πρὸς Ἄτλαντι οἰκοῦσι σπείροντες μὲν οὐδέν,
ἀπὸ δὲ ἀμπέλων ζῶντες ἀγρίων. ποταμὸς δὲ οὐδὲ τούτοις
τοῖς Αἰθίοψιν οὐδὲ τοῖς Νασαμῶσίν ἐστιν οὐδείς· τὸ γὰρ
πρὸς τῶι Ἄτλαντι ὕδωρ, τρισὶ παρεχόμενον ἀρχὰς
ῥεύμασιν, οὐδὲν τῶν ῥευμάτων ποιεῖ ποταμόν, ἀλλὰ πᾶν
ὁμοίως αὐτίκα ἔχει συλλαβοῦσα ἡ ψάμμος. οὕτως Αἰ-
6 *θίοπες ποταμῶι γε οὐδενὶ προσοικοῦσιν {ἢ} Ὠκεανῶι. τὸ*
δὲ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ Ἄτλαντος θολερόν τέ ἐστι καὶ πρὸς
τῆι πηγῆι κροκόδειλοι ⟨δι⟩πήχεων ἦσαν οὐκ ἐλάσσους,
προσιόντων δὲ τῶν ἀνθρώπων κατεδύοντο ἐς τὴν πηγήν.
παρίστατο δὲ οὐκ ὀλίγοις τὸ ὕδωρ τοῦτο ἀναφαινόμενον
αὖθις ἐκ τῆς ψάμμου ποιεῖν τὸν Νεῖλον Αἰγυπτίοις. ὁ δὲ
Ἄτλας ⟨ὄρος⟩ ὑψηλὸν μέν ἐστιν οὕτως ὥστε καὶ λέγεται
ταῖς κορυφαῖς ψαύειν τοῦ οὐρανοῦ, ἄβατον δὲ ὑπὸ
ὕδατος καὶ δένδρων ἃ διὰ παντὸς πέφυκε· τὰ μὲν δὴ πρὸς
τοὺς Νασαμῶνας αὐτοῦ γινώσκεται, τὰ δὲ ἐς τὸ πέλαγος
7 *οὐδένα πω παραπλεύσαντα ἴσμεν. τάδε μὲν ἐς τοσοῦτον*
εἰρήσθω· πτερὰ δ' ἔχον οὔτε τοῦτο τὸ ἄγαλμα Νεμέσεως
οὔτε ἄλλο πεποίηται τῶν ἀρχαίων, ἐπεὶ μηδὲ Σμυρναίοις
τὰ ἁγιώτατα ξόανα ἔχει πτερά· οἱ δὲ ὕστερον — ἐπι-
φαίνεσθαι γὰρ τὴν θεὸν μάλιστα ἐπὶ τῶι ἐρᾶν ἐθέλουσιν —
ἐπὶ τούτωι Νεμέσει πτερὰ ὥσπερ Ἔρωτι ποιοῦσι. νῦν δὲ
ἤδη δίειμι ὁπόσα ἐπὶ τῶι βάθρωι τοῦ ἀγάλματός ἐστιν
εἰργασμένα, τοσόνδε ἐς τὸ σαφὲς προδηλώσας. Ἑλένηι

4 Hdt. 4. 184 cf. 2. 32 || **5** Str. 17, 825

1.2 *οὔτε – οὔτε* Bekker: *οὐδὲ – οὐδὲ* **β** || **2** *καὶ* om. **F** || **4.5** *οἱ δὲ* **L**: *οἶδε* **VFP** || **12** del. Siebelis || **14** suppl. Sylburg || **18** suppl. Zink || **22** *οὐδένα πω παραπλεύσαντα* **VP**: *οὐδὲν ἀποπαραπλεύσαντα* **FL** || **23** *οὔτε* Bekker: *οὐδὲ* **β** || **24** *ἐπεὶ μηδὲ* Schubart: *ἐπειδὴ δὲ* **β** || **25** *ἔχει* **L**: *ἔχειν* **β** | *οἱ δὲ* Kayser: *οἶδα* **β** || **26** *τῶι* Siebelis: *τοῖς* **β** || **27** *τούτωι* **Pa Va** Sylburg: *-ων* **β R²** (ut videtur) **Vb**

Νέμεσιν μητέρα εἶναι λέγουσιν Ἕλληνες, Λήδαν δὲ μαστὸν ἐπισχεῖν αὐτῆι καὶ θρέψαι· πατέρα δὲ καὶ οὗτοι καὶ πάντες κατὰ ταὐτὰ Ἑλένης Δία καὶ οὐ Τυνδάρεων εἶναι νομίζουσι. ταῦτα ἀκηκοὼς Φειδίας πεποίηκεν 8 *Ἑλένην ὑπὸ Λήδας ἀγομένην παρὰ τὴν Νέμεσιν, πεποίηκε δὲ Τυνδάρεών τε καὶ τοὺς παῖδας καὶ ἄνδρα σὺν ἵππωι παρεστηκότα Ἱππέα ὄνομα· ἔστι δὲ Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος καὶ Πύρρος ὁ Ἀχιλλέως, πρῶτος οὗτος Ἑρμιόνην τὴν Ἑλένης γυναῖκα λαβών· Ὀρέστης δὲ διὰ τὸ ἐς τὴν μητέρα τόλμημα παρείθη, παραμεινάσης τε ἐς ἅπαν Ἑρμιόνης αὐτῶι καὶ τεκούσης παῖδα. ἑξῆς δὲ ἐπὶ τῶι βάθρωι καὶ Ἔποχος καλούμενος καὶ νεανίας ἐστὶν ἕτερος· ἐς τούτους ἄλλο μὲν ἤκουσα οὐδέν, ἀδελφοὺς δὲ εἶναι σφᾶς Οἰνόης, ἀφ' ἧς ἐστι τὸ ὄνομα τῶι δήμωι.*

Τὴν δὲ γῆν τὴν Ὠρωπίαν μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ **34** *Ταναγρικῆς, Βοιωτίας τὸ ἐξ ἀρχῆς οὖσαν, ἔχουσιν ἐφ' ἡμῶν Ἀθηναῖοι, πολεμήσαντες μὲν τὸν πάντα ὑπὲρ αὐτῆς χρόνον, κτησάμενοι δὲ οὐ πρότερον βεβαίως πρὶν ἢ Φίλιππος Θήβας ἑλὼν ἔδωκέ σφισιν. ἡ μὲν οὖν πόλις ἐστὶν ἐπὶ θαλάσσης μέγα οὐδὲν ἐς συγγραφὴν παρεχομένη· ἀπέχει δὲ δώδεκα τῆς πόλεως σταδίους μάλιστα ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου. λέγεται δὲ Ἀμφιαράωι φεύγοντι ἐκ Θηβῶν* 2 *διαστῆναι τὴν γῆν καὶ ὡς αὐτὸν ὁμοῦ καὶ τὸ ἅρμα ὑπεδέξατο· πλὴν οὐ ταύτηι συμβῆναί φασιν, ἀλλὰ ἔστιν ἐκ Θηβῶν ἰοῦσιν ἐς Χαλκίδα Ἅρμα καλούμενον. θεὸν δὲ Ἀμφιάραον πρώτοις Ὠρωπίοις κατέστη νομίζειν, ὕστερον δὲ καὶ οἱ πάντες Ἕλληνες ἥγηνται. καταλέξαι δὲ καὶ*

22. 23 cf. Pi. Ne. 9. 24—25, Ne. 10. 8—9 Soph. fr. 958 Pearson Eur. Suppl. 925—7 Apollod. 3. 6. 8 Diod. Sic. 4. 65. 8 Str. 9, 399 et 404

1 *Ἕλληνες* del. Schubart reposuitque post *ταὐτὰ* (**3**), ubi *Ἑλένης* habent codd.; cf. Hitzig ad loc. || **2—3** *δὲ καὶ – Ἑλένης* om. Phral. || **3. 4** *καὶ οὐ Τυνδάρεων εἶναι* om. Phral. || **4** *πεποίηκεν* Clavier: *-ται* **β** || **10** *τε* Bekker: *τὸ* **β** || **13** *τούτους* Siebelis: *τοῦτο* **β** || **16** *Βοιωτίας* Schubart: *-ίαν* **β** || **19** post *ἡ μὲν* lac. ind. **VL**, item **20** *παρεχομένη* lac. dividitur || **23** *ὑπεδέξατο* **FPL** (qui lac. ind.): om. **V** || **24** *ἀλλ' ἧι ἐστιν* Siebelis

ἄλλους ἔχω γενομένους τότε ἀνθρώπους, οἱ θεῶν ⟨παρ'⟩
Ἕλλησι τιμὰς ἔχουσι, τοῖς δὲ καὶ ἀνάκεινται πόλεις,
Ἐλεοῦς ἐν Χερρονήσωι Πρωτεσιλάωι, Λεβάδεια Βοιωτῶν
Τροφωνίωι· καὶ Ὠρωπίοις ναός τέ ἐστιν Ἀμφιαράου καὶ
3 *ἄγαλμα λευκοῦ λίθου. παρέχεται δὲ ὁ βωμὸς μέρη· τὸ*
μὲν Ἡρακλέους καὶ Διὸς καὶ Ἀπόλλωνός ἐστι Παιῶνος,
τὸ δὲ ἥρωσι καὶ ἡρώων ἀνεῖται γυναιξί, τρίτον δὲ Ἑστίας
καὶ Ἑρμοῦ καὶ Ἀμφιαράου καὶ τῶν παίδων Ἀμφιλόχου·
Ἀλκμαίων δὲ διὰ τὸ ἐς Ἐριφύλην ἔργον οὔτε ἐν Ἀμφιαράου
τινά, οὐ μὴν οὐδὲ παρὰ τῶι Ἀμφιλόχωι τιμὴν ἔχει.
τετάρτη δέ ἐστι τοῦ βωμοῦ μοῖρα Ἀφροδίτης καὶ Πανα-
κείας, ἔτι δὲ Ἰασοῦς καὶ Ὑγείας καὶ Ἀθηνᾶς Παιωνίας·
πέμπτη δὲ πεποίηται Νύμφαις καὶ Πανὶ καὶ ποταμοῖς
Ἀχελώιωι καὶ Κηφισῶι. τῶι δὲ Ἀμφιλόχωι καὶ παρ'
Ἀθηναίοις ἐστὶν ἐν τῆι πόλει βωμὸς καὶ Κιλικίας ἐν
4 *Μαλλῶι μαντεῖον ἀψευδέστατον τῶν ἐπ' ἐμοῦ. ἔστι δὲ*
Ὠρωπίοις πηγὴ πλησίον τοῦ ναοῦ, ἣν Ἀμφιαράου κα-
λοῦσιν, οὔτε θύοντες οὐδὲν ἐς αὐτὴν οὔτ' ἐπὶ καθαρσίοις
ἢ χέρνιβι χρῆσθαι νομίζοντες· νόσου δὲ ἀκεσθείσης ἀνδρὶ
μαντεύματος γενομένου καθέστηκεν ἄργυρον ἀφεῖναι καὶ
χρυσὸν ἐπίσημον ἐς τὴν πηγήν, ταύτηι γὰρ ἀνελθεῖν τὸν
Ἀμφιάραον λέγουσιν ἤδη θεόν. Ἰοφῶν δὲ Κνώσσιος τῶν
ἐξηγητῶν χρησμοὺς ἐν ἑξαμέτρωι παρείχετο, Ἀμφιάραον
χρῆσαι φάμενος τοῖς ἐς Θήβας σταλεῖσιν Ἀργείων. ταῦτα
τὰ ἔπη τὸ ἐς τοὺς πολλοὺς ἐπαγωγὸν ἀκρατῶς εἶχε·
χωρὶς δὲ πλὴν ὅσους ἐξ Ἀπόλλωνος μανῆναι λέγουσι τὸ
ἀρχαῖον, μάντεών γ' οὐδεὶς χρησμολόγος ἦν, ἀγαθοὶ δὲ
ὀνείρατα ἐξηγήσασθαι καὶ διαγνῶναι πτήσεις ὀρνίθων καὶ
5 *σπλάγχνα ἱερείων. δοκῶ δὲ Ἀμφιάραον ὀνειράτων διακρίσει*
μάλιστα προσκεῖσθαι· δῆλος δέ, ἡνίκα ἐνομίσθη θεός, δι'
ὀνειράτων μαντικὴν καταστησάμενος. καὶ πρῶτον μὲν
καθήρασθαι νομίζουσιν ὅστις ἦλθεν Ἀμφιαράωι χρησό-

1 suppl. Lb^{2mg} recepit Schubart || 18 *οὔτ'* Bekker: *οὐδ' β* || 20 *καί*] *ἢ* Hitzig || 25 *ἀκρατῶς*] *ἀκράτως* K. F. Hermann || 27 *γ'* Musurus: *δ' β* || 29 *ἱερείων* Schubart: *ἱερῶν β* || 30 *προσκεῖσθαι* ℜ: *προκεῖσθαι β* | *δῆλος* Valckenaer: *-ον* (*-ο* L) *β* *δηλοῖ* Hitzig

μενος· ἔστι δὲ καθάρσιον τῶι θεῶι θύειν, θύουσι δὲ καὶ αὐτῶι καὶ πᾶσιν ὅσοις ἐστὶν ἐπὶ τῶι ⟨βωμῶι⟩ τὰ ὀνόματα· προεξειργασμένων δὲ τούτων κριὸν θύσαντες καὶ τὸ δέρμα ὑποστρωσάμενοι καθεύδουσιν ἀναμένοντες δήλωσιν ὀνείρατος.

Νῆσοι δὲ Ἀθηναίοις οὐ πόρρω τῆς χώρας εἰσίν, ἡ μὲν 35
Πατρόκλου καλουμένη — τὰ δὲ ἐς αὐτὴν ἤδη μοι δεδήλωται —, ἄλλη δὲ ὑπὲρ Σουνίου τὴν Ἀττικὴν ἐν ἀριστερᾶι ⟨παρα⟩πλέουσιν· ἐς ταύτην ἀποβῆναι λέγουσιν Ἑλένην μετὰ τὴν ἅλωσιν τὴν Ἰλίου, καὶ διὰ τοῦτο ὄνομά ἐστιν Ἑλένηι τῆι νήσωι. Σαλαμὶς δὲ κατὰ Ἐλευσῖνα κειμένη 2
παρήκει καὶ ἐς τὴν Μεγαρικήν. πρῶτον δὲ {ἐν} τῆι νήσωι ⟨Κυχρέα τὸ ὄνομα⟩ θέσθαι τοῦτο ἀπὸ τῆς μητρὸς Σαλαμῖνος τῆς Ἀσωποῦ, καὶ ὕστερον Αἰγινήτας τοὺς σὺν Τελαμῶνι ἐποικῆσαι· Φίλαιον δὲ τὸν Εὐρυσάκους τοῦ Αἴαντος παραδοῦναι λέγουσιν Ἀθηναίοις τὴν νῆσον, γενόμενον ὑπ' αὐτῶν Ἀθηναῖον. Σαλαμινίους δὲ Ἀθηναῖοι τούτων ὕστερον πολλοῖς ἔτεσιν ἀναστάτους ἐποίησαν, καταγνόντες ἐθελοκακῆσαι σφᾶς ἐν τῶι πολέμωι τῶι πρὸς Κάσσανδρον καὶ τὴν πόλιν γνώμηι τὸ πλέον Μακεδόσιν ἐνδοῦναι· καὶ Αἰσχητάδου τε κατέγνωσαν θάνατον, ὃς τότε ἥιρητο ἐς τὴν Σαλαμῖνα στρατηγός, καὶ ἐς τὸν πάντα ἐπώμοσαν χρόνον Σαλαμινίοις ἀπομνημονεύσειν προδοσίαν. ἔστι δὲ ἀγορᾶς τε ἔτι ἐρείπια καὶ ναὸς Αἴαντος, 3
ἄγαλμα δὲ ἐξ ἐβένου ξύλου· διαμένουσι δὲ καὶ ἐς τόδε τῶι Αἴαντι παρὰ Ἀθηναίοις τιμαὶ αὐτῶι τε καὶ Εὐρυσάκει, καὶ γὰρ Εὐρυσάκους βωμός ἐστιν ἐν Ἀθήναις. δείκνυται δὲ λίθος ἐν Σαλαμῖνι οὐ πόρρω τοῦ λιμένος· ἐπὶ τούτου

7 1. 1. 1 || **9** Str. 9, 399

1 *καθάρσιον* **VP**: *καθαρὸν* **F** *καθαρο* (tunc lacuna) **L** || **2** *ἐπὶ τῶι βωμῶι* Hitzig: *ἐπὶ τὸ* cum lac. sequenti **VF** *ἐπὶ τῶι* cum lac. sequenti tum *τὸ* **L** *ἐπὶ τοῦτο* **P** || **3** *θύσαντες* **V** (cum lac. sequenti) **FP**: *-α* (cum lac.) **L** || **6** *ἡ* **FP**: om. **VL** (qui lac. indicant) || **9** suppl. Siebelis || **12** del. **𝕽** || **13** suppl. Hitzig coll. Diod. Sic. 4. 72 *τὸ ὄνομα* **Pa**mg | *τοῦτο* **𝕽**: *-ον* **β** || **17** *ἀθηναῖον* **V**¹**FP**: *-αίων* **VL** || **21** *Αἰσχητάδου* U. Köhler: *ἀσκητάδου* **β** || **23** *ἀπομνημονεύσειν* **V**²**𝕽**: *-εύειν* **β**

καθήμενον Τελαμῶνα ὁρᾶν λέγουσιν ἐς τὴν ναῦν ἀποπλεόντων οἱ τῶν παίδων ἐς Αὐλίδα ἐπὶ τὸν κοινὸν τῶν 4 *Ἑλλήνων στόλον. λέγουσι δὲ οἱ περὶ τὴν Σαλαμῖνα οἰκοῦντες ἀποθανόντος Αἴαντος τὸ ἄνθος σφίσιν ἐν τῆι γῆι τότε φανῆναι πρῶτον· λευκόν ἐστιν, ὑπέρυθρον, κρίνου καὶ αὐτὸ ἔλασσον καὶ τὰ φύλλα· γράμματα δὲ ἔπεστιν οἷα τοῖς ὑακίνθοις καὶ τούτωι. λόγον δὲ τῶν μὲν Αἰολέων τῶν ὕστερον οἰκησάντων Ἴλιον ἐς τὴν κρίσιν τὴν ἐπὶ τοῖς ὅπλοις ἤκουσα, οἳ τῆς ναυαγίας Ὀδυσσεῖ συμβάσης ἐξενεχθῆναι κατὰ τὸν τάφον τὸν Αἴαντος τὰ ὅπλα λέγουσι· τὸ δὲ ἐς τὸ μέγεθος αὐτοῦ Μυσὸς ἔλεγεν*

5 *ἀνήρ. τοῦ γὰρ τάφου τὰ πρὸς τὸν αἰγιαλὸν ἔφασκεν ἐπικλύσαι τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἔσοδον ἐς τὸ μνῆμα οὐ χαλεπὴν ποιῆσαι, καί με τοῦ νεκροῦ τὸ μέγεθος τεκμαίρεσθαι τῆιδε ἐκέλευε· πεντάθλου γὰρ παιδὸς εἶναί οἱ κατὰ δίσκον μάλιστα τὰ ἐπὶ τοῖς γόνασιν ὀστᾶ, καλουμένας δὲ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν μύλας. ἐγὼ δέ, ὁπόσοι μὲν οἰκοῦσιν ἔσχατοι Κελτῶν ἔχοντες ὅμορον τῆι διὰ κρυμὸν ἐρήμωι, οὓς καὶ †βαρεῖς† ὀνομάζουσι, τούτων μὲν οὐκ ἐθαύμασα τὸ μῆκος, οἳ νεκρῶν οὐδέν τι διαφόρως ἔχουσιν Αἰγυπτίων· ὁπόσα δὲ ἄξια ἐφαίνετο εἶναί μοι θέας, διηγήσομαι.*

6 *Μάγνησι τοῖς ἐπὶ Ληθαίωι Πρωτοφάνης τῶν ἀστῶν ἀνείλετο ἐν Ὀλυμπίαι νίκας ἡμέραι μιᾶι παγκρατίου καὶ πάλης· τούτου λησταὶ κερδανεῖν πού τι δοκοῦντες ἐσῆλθον ἐς τὸν τάφον, ἐπὶ δὲ τοῖς λησταῖς ἐσήιεσαν ἤδη θεασόμενοι τὸν νεκρὸν τὰς πλευρὰς οὐκ ἔχοντα διεστώσας, ἀλλά οἱ συμφυὲς ἦν ὅσον ἀπ' ὤμων ἐς τὰς ἐλαχίστας πλευράς, καλουμένας δὲ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν νόθας. ἔστι δὲ Μιλησίοις πρὸ τῆς πόλεως Λάδη νῆσος, ἀπερρώγασι δὲ ἀπ' αὐτῆς νησῖδες· Ἀστερίου τὴν ἑτέραν ὀνομάζουσι καὶ τὸν Ἀστέριον ἐν αὐτῆι ταφῆναι λέγουσιν, εἶναι δὲ Ἀστέριον μὲν Ἄνακτος, Ἄνακτα δὲ Γῆς παῖδα· ἔχει δ' οὖν ὁ νεκρὸς*

11 *ἔλεγεν* om. Phral. || **12–14** *τοῦ γὰρ – μέγεθος* om. Phral. || **13** ⟨*τὴν*⟩ *ἐς* Hitzig || **19** *καὶ βαρεῖς*] *καβαρεῖς* **Va** *Καναρεῖς* Schneider coll. Plin. N. H. 3. 5 || **20** *διαφόρως* Loescher: *-ους* ***β***

οὐδέν τι μεῖον πηχῶν δέκα. τὸ δ' ἐμοὶ θαῦμα παρασχόν, 7
*Λυδίας τῆς ἄνω πόλις ἐστὶν οὐ μεγάλη Τημένου θύραι·
ἐνταῦθα παραρραγέντος λόφου διὰ χειμῶνα ὀστᾶ ἐφάνη
τὸ σχῆμα παρέχοντα ἐς πίστιν ὡς ἔστιν ἀνθρώπου, ἐπεὶ
διὰ μέγεθος οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἔδοξεν. αὐτίκα δὲ λόγος
ἦλθεν ἐς τοὺς πολλοὺς Γηρυόνου τοῦ Χρυσάορος εἶναι μὲν
τὸν νεκρόν, εἶναι δὲ καὶ τὸν θρόνον· καὶ γὰρ θρόνος
ἀνδρός ἐστιν ἐνειργασμένος ὄρους λιθώδει προβολῆι· καὶ
χείμαρρόν τε ποταμὸν Ὠκεανὸν ἐκάλουν καὶ βοῶν ἤδη
κέρασιν ἔφασάν τινας ἐντυχεῖν ἀροῦντας, διότι ἔχει λόγος
βοῦς ἀρίστας θρέψαι τὸν Γηρυόνην. ἐπεὶ δέ σφισιν* 8
*ἐναντιούμενος ἀπέφαινον ἐν Γαδείροις εἶναι Γηρυόνην,
οὗ μνῆμα μὲν οὔ, δένδρον δὲ παρεχόμενον διαφόρους
μορφάς, ἐνταῦθα οἱ τῶν Λυδῶν ἐξηγηταὶ τὸν ὄντα
ἐδείκνυον λόγον, ὡς εἴη μὲν ὁ νεκρὸς Ὕλλου, παῖς δὲ
Ὕλλος εἴη Γῆς, ἀπὸ τούτου δὲ ὁ ποταμὸς ὠνομάσθη·
Ἡρακλέα δὲ διὰ τὴν παρ' Ὀμφάληι ποτὲ ἔφασαν δίαιταν
Ὕλλον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καλέσαι τὸν παῖδα.*

Ἐν Σαλαμῖνι δέ — ἐπάνειμι γὰρ ἐς τὸν προκείμενον **36**
*λόγον — τοῦτο μὲν Ἀρτέμιδός ἐστιν ἱερόν, τοῦτο δὲ
τρόπαιον ἕστηκεν ἀπὸ τῆς νίκης ἣν Θεμιστοκλῆς ὁ
Νεοκλέους αἴτιος ἐγένετο γενέσθαι τοῖς Ἕλλησι· καὶ
Κυχρέως ἐστὶν ἱερόν. ναυμαχούντων δὲ Ἀθηναίων πρὸς
Μήδους δράκοντα ἐν ταῖς ναυσὶ λέγεται φανῆναι· τοῦτον
ὁ θεὸς ἔχρησεν Ἀθηναίοις Κυχρέα εἶναι τὸν ἥρωα. νῆσος* 2
*δὲ πρὸ Σαλαμῖνός ἐστι καλουμένη Ψυττάλεια· ἐς ταύτην
τῶν βαρβάρων ὅσον τετρακοσίους ἀποβῆναι λέγουσιν,
ἡττωμένου δὲ τοῦ Ξέρξου ναυτικοῦ καὶ τούτους ἀπολέσθαι
φασὶν ἐπιδιαβάντων ἐς τὴν Ψυττάλειαν τῶν Ἑλλήνων.
ἄγαλμα δὲ ἐν τῆι νήσωι σὺν τέχνηι μέν ἐστιν οὐδέν, Πανὸς
δὲ ὡς ἕκαστον ἔτυχε ξόανα πεποιημένα.*

2 *τημένου θύραι* **VP**: *τ. θῆραι* **F** *τῆι μὲν οὐ θέραι* **L** || **3** *παραρραγέντος*] *περι-* **Pa**^mg **Lambinus** || **4** *παρέχοντα* **Kuhn**: *περι-* ***β*** || **9** *Ὠκεανὸν* **om. F** || **12.13** *Γηρυόνην-οὗ μνῆμα μὲν οὔ* **Musurus**: *γηρυόνην οὐ μν. μὲν οὐ β*𝔑 *Γηρυόνου μν. μὲν οὐδέν, νεκρὸν δὲ* **Madvig** || **27** *ὅσον ⟨τε⟩* **Porson** || **30 – p. 84, 3** *Πανὸς – Μεγαρεῦσιν* **om. L**

3 *Ἰοῦσι δὲ ἐπ' Ἐλευσῖνα ἐξ Ἀθηνῶν ἣν Ἀθηναῖοι καλοῦσιν
ὁδὸν ἱεράν, Ἀνθεμοκρίτου πεποίηται μνῆμα. ἐς τοῦτον
Μεγαρεῦσίν ἐστιν ἀνοσιώτατον ἔργον, οἳ κήρυκα ἐλθόντα,
ὡς μὴ τοῦ λοιποῦ τὴν χώραν ἐπεργάζοιντο, κτείνουσιν
Ἀνθεμόκριτον· καί σφισι ταῦτα δράσασι παραμένει καὶ
ἐς τόδε μήνιμα ἐκ τοῖν θεοῖν, οἷς οὐδὲ Ἀδριανὸς ὁ βασιλεὺς
4 ὥστε καὶ ἐπαυξηθῆναι μόνοις ἐπήρκεσεν Ἑλλήνων. μετὰ
δὲ τοῦ Ἀνθεμοκρίτου τὴν στήλην Μολοττοῦ τε τάφος
ἐστὶν ἀξιωθέντος Ἀθηναίων καὶ τούτου στρατηγεῖν, ὅτε
Πλουτάρχωι βοηθοῦντες διέβησαν ἐς Εὔβοιαν, καὶ χωρίον
Σκῖρον ἐπὶ τοιῶιδε καλούμενον. Ἐλευσινίοις πολεμοῦσι
πρὸς Ἐρεχθέα ἀνὴρ μάντις ἦλθεν ἐκ Δωδώνης ὄνομα
Σκῖρος, ὃς καὶ τῆς Σκιράδος ἱδρύσατο Ἀθηνᾶς ἐπὶ
Φαλήρωι τὸ ἀρχαῖον ἱερόν· πεσόντα δὲ αὐτὸν ἐν τῆι μάχηι
θάπτουσιν Ἐλευσίνιοι πλησίον ποταμοῦ χειμάρρου, καὶ τῶι
τε χωρίωι τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἥρωός ἐστι καὶ τῶι ποταμῶι.
5 πλησίον δὲ πεποίηται Κηφισοδώρου μνῆμα δήμου προ-
στάντος καὶ Φιλίππωι τῶι Δημητρίου Μακεδόνων βασι-
λεύοντι ἐς τὰ μάλιστα ἐναντιωθέντος· συμμάχους δὲ
ἐπήγετο Κηφισόδωρος Ἀθηναίοις γενέσθαι βασιλεῖς μὲν
Ἄτταλον τὸν Μυσὸν καὶ Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτιον,
ἔθνη δὲ αὐτόνομα Αἰτωλοὺς καὶ νησιωτῶν Ῥοδίους καὶ
6 Κρῆτας. ὡς δὲ καὶ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Μυσίας καὶ παρὰ τῶν
Κρητῶν τὰ πολλὰ ὑστέριζον αἱ βοήθειαι, Ῥόδιοι δὲ μόναις
ναυσὶν ἰσχύοντες πρὸς ὁπλίτας τοὺς Μακεδόνας οὐ μεγάλα
ὠφέλουν, ἐνταῦθα Κηφισόδωρος ἐς Ἰταλίαν σὺν ἄλλοις
Ἀθηναίων πλεύσας ἱκέτευεν ἀμῦναι Ῥωμαίους· οἱ δέ
σφισι δύναμιν καὶ στρατηγὸν πέμπουσιν, οἳ τὰ Φιλίππου
καὶ Μακεδόνων ἐς τοσοῦτο καθεῖλον ὡς ὕστερον Περσέα
τὸν Φιλίππου τήν τε ἀρχὴν ἀποβαλεῖν καὶ αὐτὸν αἰχμά-
λωτον ἐς Ἰταλίαν ἀχθῆναι. Φίλιππος δὲ ἦν οὗτος ὁ
Δημητρίου· πρῶτος γὰρ ταύτης τῆς οἰκίας ἔσχε Δη-
μήτριος τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν ἀποκτείνας Ἀλέξαν-*

1 *ἐπ'* **VL**: *ἐς* **FP** || 11 *σκῖρον* **𝕽**: *σκεῖρον* ***β***

δρον τὸν Κασσάνδρου παῖδα, ὡς τὰ πρότερον ἔχει μοι
τοῦ λόγου.
Μετὰ δὲ τοῦ Κηφισοδώρου τὸ μνῆμα τέθαπται μὲν 37
Ἡλιόδωρος Ἅλις· τούτου γραφὴν ἰδεῖν ἔστι καὶ ἐν τῶι
ναῶι τῶι μεγάλωι τῆς Ἀθηνᾶς· τέθαπται δὲ Θεμιστοκλῆς
Πολιάρχου, τρίτος ἀπόγονος Θεμιστοκλέους τοῦ Ξέρξηι
καὶ Μήδοις ἐναντία ναυμαχήσαντος. τοὺς δὲ κατωτέρω τοῦ
γένους πλὴν Ἀκεστίου παρήσω τοὺς ἄλλους· Ἀκεστίωι δὲ
τῆι Ξενοκλέους τοῦ Σοφοκλέους τοῦ Λέοντος τούτους τε
ἐς τὸν τέταρτον πρόγονον Λέοντα δαιδούχους πάντας
ὑπῆρξε γενέσθαι ⟨καὶ⟩ παρὰ τὸν βίον τὸν αὐτῆς πρῶτον
μὲν τὸν ἀδελφὸν Σοφοκλέα εἶδε δαιδουχοῦντα, ἐπὶ δὲ
τούτωι τὸν ἄνδρα Θεμιστοκλέα, τελευτήσαντος δὲ καὶ
τούτου Θεόφραστον τὸν παῖδα. ταύτηι μὲν τύχην τοιαύτην
συμβῆναι λέγουσι· προελθοῦσι δὲ ὀλίγον Λακίου τέμενός 2
ἐστιν ἥρωος καὶ δῆμος ὃν Λακιάδας ὀνομάζουσιν ἀπὸ
τούτου, καὶ Νικοκλέους Ταραντίνου ἐστὶ μνῆμα, ὃς ἐπὶ
μέγιστον δόξης κιθαρωιδῶν ἁπάντων ἦλθεν. ἔστι δὲ καὶ
Ζεφύρου τε βωμὸς καὶ Δήμητρος ἱερὸν καὶ τῆς παιδός·
σὺν δέ σφισιν Ἀθηνᾶ καὶ Ποσειδῶν ἔχουσι τιμάς· ἐν
τούτωι τῶι χωρίωι Φύταλόν φασιν οἴκωι Δήμητρα
δέξασθαι, καὶ τὴν θεὸν ἀντὶ τούτων δοῦναί οἱ τὸ φυτὸν
τῆς συκῆς· μαρτυρεῖ δέ μοι τῶι λόγωι τὸ ἐπίγραμμα τὸ
ἐπὶ τῶι Φυτάλου τάφωι·

ἐνθάδ' ἄναξ ἥρως Φύταλός ποτε δέξατο σεμνὴν
Δήμητραν, ὅτε πρῶτον ὀπώρας καρπὸν ἔφηνεν,
ἣν ἱερὰν συκῆν θνητῶν γένος ἐξονομάζει·
ἐξ οὗ δὴ τιμὰς Φυτάλου γένος ἔσχεν ἀγήρως.

Πρὶν δὲ ἢ διαβῆναι τὸν Κηφισὸν Θεοδώρου μνῆμά ἐστι 3
τραγωιδίαν ὑποκριναμένου τῶν καθ' αὑτὸν ⟨ἄριστα⟩.

1 1. 10. 1 ‖ 23 203 Preger

4 Ἀλεὺς Facius Ἁλαιεὺς Amasaeus Ἁλαιεὺς Michaelis Leake ‖ 9 Λέοντος Musurus: λεοντίδος β | τε Buttmann: δὲ β ‖ 11 suppl. Buttmann ‖ 14 ταύτηι edd.: -ης β ‖ 16 Λακιάδας Palmerius: λακίδας β ‖ 26 δήμητραν ὅτε V: δήμητρα ὅτε FPL Δήμητρ' ὁππότε Dindorf ‖ 30 suppl. 𝔑

ἀγάλματα δὲ ἐπὶ τῶι ποταμῶι Μνησιμάχης, τὸ δὲ ἕτερον ἀνάθημα κειρομένου οἱ τὴν κόμην τοῦ παιδός ἐστι τῶι Κηφισῶι· καθεστάναι δὲ ἐκ παλαιοῦ καὶ τοῖς πᾶσι τοῦτο Ἕλλησι τῆι Ὁμήρου τις ἂν τεκμαίροιτο ποιήσει, ὃς τὸν Πηλέα εὔξασθαί ⟨φησι⟩ τῶι Σπερχειῶι κερεῖν ἀνασω-
4 *θέντος ἐκ Τροίας Ἀχιλλέως τὴν κόμην. διαβᾶσι δὲ τὸν Κηφισὸν βωμός ἐστιν ἀρχαῖος Μειλιχίου Διός· ἐπὶ τούτωι Θησεὺς ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν Φυτάλου καθαρσίων ἔτυχε, λῃστὰς καὶ ἄλλους ἀποκτείνας καὶ Σίνιν τὰ πρὸς Πιτθέως συγγενῆ. τάφος δὲ ἔστι μὲν αὐτόθι Θεοδέκτου τοῦ Φασηλίτου, ἔστι δὲ Μνησιθέου· τοῦτον λέγουσιν ἰατρόν τε ἀγαθὸν γενέσθαι καὶ ἀναθεῖναι ἀγάλματα, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἴακχος πεποίηται. ᾠκοδόμηται δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ναὸς οὐ μέγας καλούμενος Κυαμίτου· σαφὲς δὲ οὐδὲν ἔχω λέγειν εἴτε πρῶτος κυάμους ἔσπειρεν οὗτος εἴτε τινὰ ἐπεφήμισαν ἥρωα, ὅτι τῶν κυάμων ἀνενεγκεῖν οὐκ ἔστι σφίσιν ἐς Δήμητρα τὴν εὕρεσιν. ὅστις δὲ ἤδη τελετὴν Ἐλευσῖνι εἶδεν ἢ τὰ καλούμενα Ὀρφικὰ ἐπελέξατο, οἶδεν*
5 *ὃ λέγω. μνημάτων δὲ ἃ μάλιστα ἐς μέγεθος καὶ κόσμον ἥκει τὸ μὲν ἀνδρός ἐστι Ῥοδίου μετοικήσαντος ἐς Ἀθήνας, τὸ δὲ Ἅρπαλος Μακεδὼν ἐποίησεν, ὃς Ἀλέξανδρον ἀποδρὰς ἐκ τῆς Ἀσίας διέβη ναυσὶν ἐς τὴν Εὐρώπην, ἀφικόμενος δὲ παρ' Ἀθηναίους ὑπ' αὐτῶν συνελήφθη, διαφθείρας δὲ χρήμασιν ἄλλους τε καὶ τοὺς Ἀλεξάνδρου φίλους ἀπέδρα, πρότερον δὲ ἔτι Πυθονίκην ἔγημε, γένος μὲν οὐκ οἶδα ὁπόθεν, ἑταιροῦσαν δὲ ἔν τε Ἀθήναις καὶ ἐν Κορίνθωι· ταύτης ἐς τοσοῦτον ἔρωτος προῆλθεν ὡς καὶ μνῆμα ἀποθανούσης ποιῆσαι πάντων ὁπόσα Ἕλλησίν ἐστιν ἀρχαῖα θέας μάλιστα ἄξιον.*

6 *Ἔστι δὲ ἱερὸν ἐν ὧι κεῖται Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς ἀγάλματα καὶ Ἀθηνᾶς τε καὶ Ἀπόλλωνος· Ἀπόλλωνι δὲ*

4 Ψ 144—149

2 *ἐστι* Kuhn: *ἐπὶ β* || **5** suppl. 𝔑 || **11** *ἔστι* Bekker: *ἔτι β* || **16** *ἐπεφήμισαν* Hemsterhuis: *ἐπεφήμησαν β* || **24** *τοὺς* om. F || **25** *Πυθονίκην* Boeckh: *πυθιονίκην β*

ἐποιήθη μόνωι τὸ ἐξ ἀρχῆς. Κέφαλον γὰρ τὸν Δηίονος συνεξελόντα λέγουσιν Ἀμφιτρύωνι Τηλεβόας τὴν νῆσον οἰκῆσαι πρῶτον, ἣ νῦν ἀπ᾿ ἐκείνου Κεφαλληνία καλεῖται· μετοικεῖν δὲ αὐτὸν τέως ἐν Θήβαις φεύγοντα ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὸν Πρόκριδος τῆς γυναικὸς φόνον. δεκάτηι δὲ ὕστερον γενεᾶι Χαλκῖνος καὶ Δαῖτος ἀπόγονοι Κεφάλου πλεύσαντες ἐς Δελφοὺς ᾔτουν τὸν θεὸν κάθοδον ἐς Ἀθήνας· ὁ δέ 7 *σφισι κελεύει θῦσαι πρῶτον Ἀπόλλωνι ἐνταῦθα τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα ἂν ἴδωσιν ἐπὶ τῆς γῆς τριήρη θέουσαν. γενομένοις δὲ αὐτοῖς κατὰ τὸ ποικίλον καλούμενον ὄρος δράκων ἐφάνη σπουδῆι κατὰ τὸν φωλεὸν ἰών· καὶ Ἀπόλλωνί τε θύουσιν ἐν τῶι χωρίωι τούτωι· καὶ ὕστερον σφᾶς ἐλθόντας ἐς τὴν πόλιν ἀστοὺς ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι.*

Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀφροδίτης ναός ἐστι καὶ πρὸ αὐτοῦ τεῖχος ἀργῶν λίθων θέας ἄξιον.

Οἱ δὲ Ῥειτοὶ καλούμενοι ῥεῦμα μόνον παρέχονται 38 *ποταμῶν, ἐπεὶ τό γε ὕδωρ θάλασσά ἐστί {δ} σφισι· πείθοιτο δὲ ἄν τις καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ Χαλκιδέων Εὐρίπου ῥέουσιν ὑπὸ τῆς γῆς ἐς θάλασσαν κοιλοτέραν ἐμπίπτοντες. λέγονται δὲ οἱ Ῥειτοὶ Κόρης ἱεροὶ καὶ Δήμητρος εἶναι, καὶ τοὺς ἰχθῦς ἐξ αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσιν ἔστιν αἱρεῖν μόνοις. οὗτοι τὸ ἀρχαῖον, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, πρὸς Ἀθηναίους τοὺς ἄλλους ὅροι τῆς γῆς Ἐλευσινίοις ἦσαν, καὶ διαβᾶσι* 2 *τοὺς Ῥειτοὺς πρῶτος ᾤκει Κρόκων, ἔνθα καὶ νῦν ἔτι βασίλεια καλεῖται Κρόκωνος. τοῦτον Ἀθηναῖοι τὸν Κρόκωνα Κελεοῦ θυγατρὶ συνοικῆσαι Σαισάραι λέγουσι· λέγουσι δὲ οὐ πάντες, ἀλλ᾿ ὅσοι τοῦ δήμου τοῦ Σκαμβωνιδῶν εἰσιν· ἐγὼ δὲ Κρόκωνος μὲν ἀνευρεῖν τάφον οὐχ οἷός τε ἐγενόμην, τὸ δὲ Εὐμόλπου μνῆμα κατὰ ταὐτὰ Ἐλευσινίοις ἀπέφαινον καὶ Ἀθηναῖοι. τοῦτον τὸν Εὔμολπον ἀφικέσθαι λέγουσιν*

2 *συνεξελόντα* Xylander: *-ελθόντα β* || **5** *Πρόκριδος* Xylander: *πρόκνιδος β* || **6** *χαλκῖνος* **P**: *χαλκεῖνος β* || **17–18** *ἐστί – Χαλκιδέων* om. **L** || **17** del. **R²PaVb** || **18** *Χαλκιδέων* Xylander: *χαλκιδεῶνος β* || **19** *ὑπὸ* **R**[al] **P**[al] Clavier: *ἀπὸ β* **VaVb** || **21** *αἱρεῖν* **P**: *αἵρειν β* || **24** *βασίλεια* **P**: *βασιλεία β* || **26** *σαισάραι* **F**: *βαισάραι β* || **27** *Σκαμβωνιδῶν* Sylburg: *σκαμβωνίδων β* || **29** *ταὐτὰ* 𝕽: *ταῦτα β*

ἐκ Θράικης Ποσειδῶνος παῖδα ὄντα καὶ Χιόνης· τὴν δὲ Χιόνην Βορέου θυγατέρα τοῦ ἀνέμου καὶ Ὠρειθυίας φασὶν εἶναι. Ὁμήρωι δὲ ἐς μὲν τὸ γένος ἐστὶν οὐδὲν αὐτοῦ πεποιημένον, ἐπονομάζει δὲ ἀγήνορα ἐν τοῖς ἔπεσι τὸν
3 *Εὔμολπον. γενομένης δὲ Ἐλευσινίοις μάχης πρὸς Ἀθηναίους ἀπέθανε μὲν Ἐρεχθεὺς Ἀθηναίων βασιλεύς, ἀπέθανε δὲ Ἰμμάραδος Εὐμόλπου· καταλύονται δὲ ἐπὶ τοῖσδε τὸν πόλεμον, ὡς Ἐλευσινίους ἐς τὰ ἄλλα Ἀθηναίων κατηκόους ὄντας ἰδίαι τελεῖν τὴν τελετήν. τὰ δὲ ἱερὰ τοῖν θεοῖν Εὔμολπος καὶ αἱ θυγατέρες δρῶσιν αἱ Κελεοῦ, καλοῦσι δὲ σφᾶς Πάμφως τε κατὰ ταὐτὰ καὶ Ὅμηρος Διογένειαν καὶ Παμμερόπην καὶ τρίτην Σαισάραν· τελευτήσαντος δὲ Εὐμόλπου Κῆρυξ νεώτερος λείπεται τῶν παίδων, ὃν αὐτοὶ Κήρυκες θυγατρὸς Κέκροπος Ἀγλαύρου καὶ Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι λέγουσιν, ἀλλ' οὐκ Εὐμόλπου.*

4 *Ἔστι δὲ Ἱπποθόωντος ἡρῶιον, ἀφ' οὗ τὴν φυλὴν ὀνομάζουσι, καὶ πλησίον Ζάρηκος. τοῦτον μαθεῖν παρὰ Ἀπόλλωνι μουσικήν φασιν, ἐγὼ δὲ ξένον μὲν ἀφικόμενον ἐς τὴν γῆν Λακεδαιμόνιόν τε εἶναι δοκῶ καὶ Ζάρακα ἐν τῆι Λακωνικῆι πόλιν ἀπὸ τούτου πρὸς θαλάσσηι καλεῖσθαι· εἰ δέ τις Ζάρηξ ἐπιχώριος Ἀθηναίοις ἥρως, οὐδὲν ἐς αὐτὸν ἔχω λέγειν.*

5 *Ῥεῖ δὲ Κηφισὸς πρὸς Ἐλευσῖνι βιαιότερον παρεχόμενος τοῦ προτέρου ῥεῦμα· καὶ παρ' αὐτῶι καλοῦσιν Ἐρινεόν, λέγοντες τὸν Πλούτωνα ὅτε ἥρπασε τὴν Κόρην καταβῆναι ταύτηι. πρὸς τούτωι τῶι Κηφισῶι ληιστὴν Πολυπήμονα ὄνομα, Προκρούστην δὲ ἐπίκλησιν, Θησεὺς ἀπέκτεινεν.*

6 *Ἐλευσινίοις δὲ ἔστι μὲν Τριπτολέμου ναός, ἔστι δὲ Προπυλαίας Ἀρτέμιδος καὶ Ποσειδῶνος Πατρός, φρέαρ τε καλούμενον Καλλίχορον, ἔνθα πρῶτον Ἐλευσινίων αἱ γυναῖκες χορὸν ἔστησαν καὶ ᾖσαν ἐς τὴν θεόν. τὸ δὲ*

4 cf. Hom. Hymn. 2. 154 || **12** alia nomina apud Hom. Hymn. 2. 109—110 invenies

9 *τελετήν* **VF**: *τελευτήν* **PL** || **16** *δὲ* ***β***: *καὶ* Steph. Byz. | *Ἱπποθόωντος* Steph. Byz. s. v. *Ζάρηξ*: *ἱπποθόαντος* ***β*** || **28** *ἔστι*[1] **𝕽**: *εἰσὶ* ***β*** || **29** *πατρὸς* **P**: *πρὸς* **VFL**

*πεδίον τὸ Ῥάριον σπαρῆναι πρῶτον λέγουσι καὶ πρῶτον
αὐξῆσαι καρπούς, καὶ διὰ τοῦτο οὐλαῖς ἐξ αὐτοῦ χρῆσθαί
σφισι καὶ ποιεῖσθαι πέμματα ἐς τὰς θυσίας καθέστηκεν.
ἐνταῦθα ἅλως καλουμένη Τριπτολέμου καὶ βωμὸς
δείκνυται· τὰ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους τοῦ ἱεροῦ τό τε ὄνειρον* 7
*ἀπεῖπε γράφειν, καὶ τοῖς οὐ τελεσθεῖσιν, ὁπόσων θέας
εἴργονται, δῆλα δήπου μηδὲ πυθέσθαι μετεῖναί σφισιν.
Ἐλευσῖνα δὲ ἥρωα, ἀφ' οὗ τὴν πόλιν ὀνομάζουσιν, οἱ μὲν
Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι καὶ Δαείρας Ὠκεανοῦ θυγατρὸς
λέγουσι, τοῖς δέ ἐστι πεποιημένα Ὤγυγον εἶναι πατέρα
Ἐλευσῖνι· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι τῶν λόγων ἅτε οὐ προσόντων
σφίσιν ἐπῶν ἄλλα τε πλάσασθαι δεδώκασι ⟨καὶ⟩ μάλιστα
ἐς τὰ γένη τῶν ἡρώων.*

Ἐκ δὲ Ἐλευσῖνος τραπομένοις ἐπὶ Βοιωτῶν, ἐστὶν 8
*ὅμορος Ἀθηναίοις ἡ Πλαταιίς. πρότερον μὲν γὰρ Ἐλευ-
θερεῦσιν ὅροι πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἦσαν· προσχωρησάντων
δὲ Ἀθηναίοις τούτων, οὕτως ἤδη Βοιωτίας ὁ Κιθαιρών
ἐστιν ὅρος. προσεχώρησαν δὲ Ἐλευθερεῖς οὐ πολέμωι
βιασθέντες, ἀλλὰ πολιτείας τε ἐπιθυμήσαντες παρὰ
Ἀθηναίων καὶ κατ' ἔχθος τὸ Θηβαίων. ἐν τούτωι τῶι
πεδίωι ναός ἐστι Διονύσου, καὶ τὸ ξόανον ἐντεῦθεν
Ἀθηναίοις ἐκομίσθη τὸ ἀρχαῖον· τὸ δὲ ἐν Ἐλευθεραῖς ⟨τὸ⟩
ἐφ' ἡμῶν ἐς μίμησιν ἐκείνου πεποίηται. ἀπωτέρω δὲ* 9
*ὀλίγον σπήλαιόν ἐστιν οὐ μέγα, καὶ παρ' αὐτὸ ὕδατος
πηγὴ ψυχροῦ· λέγεται δὲ ἐς μὲν τὸ σπήλαιον ὡς Ἀντιόπη
τεκοῦσα κατάθοιτο ἐς αὐτὸ τοὺς παῖδας, περὶ δὲ τῆς
πηγῆς τὸν ποιμένα εὑρόντα τοὺς παῖδας ἐνταῦθα σφᾶς
λοῦσαι πρῶτον ἀπολύσαντα τῶν σπαργάνων. Ἐλευθερῶν δὲ
ἦν μὲν ἔτι τοῦ τείχους, ἦν δὲ καὶ οἰκιῶν ἐρείπια· δήλη
δὲ τούτοις ἐστὶ πόλις ὀλίγον ὑπὲρ τοῦ πεδίου πρὸς τῶι
Κιθαιρῶνι οἰκισθεῖσα.*

1 *Ῥάριον* **Va Siebelis:** *ῥάνιον β* || **6** *ὁπόσων* **Valckenaer:** *ὅπως ὧν β* || **7** *μετεῖναι* **Xylander:** *μήτ' εἶναι β* || **11** *Ἐλευσῖνι· οἱ γὰρ* **Schubart:** *ἐλευσίνιοι γὰρ β* | *προσόντων* **VL:** *πρὸς ὄντων* **FP** || **12** *σφίσιν ἐπῶν* **Schubart:** *σφίσι γενεῶν β* | **suppl. Kuhn** || **22 suppl. Schubart-Walz** || **28** *ἀπολύσαντα* **L**[1]**:** *-λούσαντα β*

39 *Ἑτέρα δὲ ὁδὸς ἐξ Ἐλευσῖνος πρὸς Μέγαρα ἄγει· ταύτην
ἐρχομένοις τὴν ὁδὸν φρέαρ ἐστὶν Ἄνθιον καλούμενον.
ἐποίησε δὲ Πάμφως ἐπὶ τούτωι τῶι φρέατι καθῆσθαι
Δήμητρα μετὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς παιδὸς γραῒ εἰκασμένην·
ἐντεῦθεν δὲ αὐτὴν ἅτε γυναῖκα Ἀργείαν ὑπὸ τῶν θυγατέ-
ρων τῶν Κελεοῦ κομισθῆναι παρὰ τὴν μητέρα καί
οἱ τὴν Μετάνειραν οὕτω πιστεῦσαι τοῦ παιδὸς τὴν*
2 *ἀνατροφήν. ὀλίγωι δὲ ἀπωτέρω τοῦ φρέατος ἱερὸν
Μετανείρας ἐστὶ καὶ μετ' αὐτὸ τάφοι τῶν ἐπὶ Θήβας.
Κρέων γάρ, ὃς ἐδυνάστευε τότε ἐν Θήβαις Λαοδάμαντα
ἐπιτροπεύων τὸν Ἐτεοκλέους, οὐ παρῆκε τοῖς προσήκουσιν
ἀνελομένοις θάψαι· ἱκετεύσαντος δὲ Ἀδράστου Θησέα καὶ
μάχης Ἀθηναίων γενομένης πρὸς Βοιωτούς, Θησεὺς ὡς
ἐκράτησε τῆι μάχηι κομίσας ἐς τὴν Ἐλευσινίαν τοὺς νεκροὺς
ἐνταῦθα ἔθαψε. Θηβαῖοι δὲ τὴν ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν
λέγουσιν ἐθελονταὶ δοῦναι καὶ συνάψαι μάχην οὔ φασι.*
3 *Μετὰ δὲ τῶν Ἀργείων τοὺς τάφους ἐστὶν Ἀλόπης μνῆμα,
ἣν τεκοῦσαν Ἱπποθόωντα ἐκ Ποσειδῶνος ἀποθανεῖν
ἐνταῦθά φασιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Κερκυόνος. εἶναι δὲ ὁ
Κερκυὼν λέγεται καὶ τὰ ἄλλα ἄδικος ἐς τοὺς ξένους καὶ
παλαίειν οὐ βουλομένοις· καὶ ὁ τόπος οὗτος παλαίστρα καὶ
ἐς ἐμὲ ἐκαλεῖτο Κερκυόνος, ὀλίγον τοῦ τάφου τῆς Ἀλόπης
ἀπέχων. λέγεται δὲ ὁ Κερκυὼν τοὺς καταστάντας ἐς πάλην
διαφθεῖραι πλὴν Θησέως, Θησεὺς δὲ κατεπάλαισεν αὐτὸν
σοφίαι τὸ πλέον· παλαιστικὴν γὰρ τέχνην εὗρε Θησεὺς
πρῶτος καὶ πάλης κατέστη ὕστερον ἀπ' ἐκείνου διδα-
σκαλία· πρότερον ⟨δὲ⟩ ἐχρῶντο μεγέθει μόνον καὶ ῥώμηι
πρὸς τὰς πάλας.*

Τοσαῦτα κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν Ἀθηναίοις γνωριμώτατα ἦν ἔν τε λόγοις καὶ θεωρήμασιν, ἀπέκρινε δὲ ἀπὸ τῶν πολλῶν ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος μοι τὰ ἐς συγγραφὴν ἀνήκοντα.

2 *Ἄνθιον*] *ἄνθινον* Xylander || **7** *μετάνειραν* **F**: *μεγάνειραν* ***β*** || **9** *μετανείρας* **FL**: *μεγανείρας* **VP** | *ἐπὶ* Valckenaer: *ἐς* ***β*** || **14** *ἐκράτησε τῆι μάχηι* **𝔑**: *ἐκράτησεν ἡ μάχη* ***β*** || **18** *Ἱπποθόωντα* e Steph. Byz.; cf. supra p. 88. 16: *ἱπποθόοντα* (-*όαντα* **V**) ***β*** || **19** *Κερκυόνος* Dindorf: *κερκυῶνος* ***β*** item **22** || **27** suppl. Phral. **𝔑**

Ἐλευσῖνι δὲ ἤδη πλησιόχωρος ⟨ἡ⟩ καλουμένη Μεγαρίς· 4
τῆς Ἀθηναίων ἦν καὶ αὕτη τὸ ἀρχαῖον, Πύλα τοῦ βασιλέως
καταλιπόντος Πανδίονι. μαρτύρια δέ μοι τάφος τε Παν-
δίονος ἐν τῆι γῆι καὶ Νῖσος Αἰγεῖ μὲν πρεσβυτάτωι τοῦ
παντὸς γένους παραχωρήσας Ἀθηναίων ἄρχειν, αὐτὸς
δὲ Μεγάρων καὶ τῆς ἄχρι Κορίνθου βασιλεύειν ἀξιωθείς·
Νίσαιά τε ἔτι καὶ νῦν Μεγαρεῦσιν ἐπίνειον ἀπ᾽ αὐτοῦ
καλεῖται. Κόδρου δὲ ὕστερον βασιλεύοντος στρατεύουσιν
ἐπ᾽ Ἀθήνας Πελοποννήσιοι· καὶ ὡς οὐδὲν ἀποδειξάμενοι
λαμπρὸν ἐκομίζοντο ὀπίσω, Μέγαρα Ἀθηναίων ἑλόντες
Κορινθίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων τοῖς ἐθέλουσιν
ἔδωκαν οἰκῆσαι. Μεγαρεῖς μὲν οὕτως ἔθη καὶ φωνὴν 5
μεταβαλόντες Δωριεῖς γεγόνασι, κληθῆναι δὲ οὕτω τὴν
πόλιν φασὶν ἐπὶ Καρὸς τοῦ Φορωνέως ἐν τῆι γῆι ταύτηι
βασιλεύοντος· τότε πρῶτον λέγουσιν ἱερὰ γενέσθαι
Δήμητρος αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὀνομάσαι Μέγαρα.
οὕτω μὲν αὐτοὶ περὶ σφῶν Μεγαρεῖς λέγουσι· Βοιωτοὶ δὲ
ἐν Ὀγχηστῶι Μεγαρέα τὸν Ποσειδῶνος οἰκοῦντα ἀφι-
κέσθαι στρατιᾶι Βοιωτῶν φασι Νίσωι τὸν πρὸς Μίνω
πόλεμον συνδιοίσοντα, πεσόντα δὲ αὐτὸν ἐν τῆι μάχηι
ταφῆναί τε αὐτοῦ καὶ τῆι πόλει Μέγαρα ὄνομα ἀπὸ τούτου
γενέσθαι, πρότερον Νίσαι καλουμένηι. δωδεκάτηι δὲ 6
ὕστερον μετὰ Κᾶρα τὸν Φορωνέως γενεᾶι λέγουσιν οἱ
Μεγαρεῖς Λέλεγα ἀφικόμενον ἐξ Αἰγύπτου βασιλεῦσαι καὶ
τοὺς ἀνθρώπους κληθῆναι Λέλεγας ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ·
Κλήσωνος δὲ τοῦ Λέλεγος γενέσθαι Πύλαν, τοῦ Πύλα
⟨δὲ⟩ Σκίρωνα· ⟨τοῦτον⟩ συνοικῆσαι Πανδίονος θυγατρί,
καὶ ὕστερον Νίσωι τῶι Πανδίονος ἐς ἀμφισβήτησιν
ἐλθεῖν περὶ τῆς ἀρχῆς Σκίρωνα καί σφισιν Αἰακὸν
δικάσαι, βασιλείαν μὲν διδόντα Νίσωι καὶ τοῖς ἀπογόνοις,
Σκίρωνι δὲ ἡγεμονίαν εἶναι πολέμου. Μεγαρέα δὲ τὸν
Ποσειδῶνος θυγατρὶ Νίσου συνοικήσαντα Ἰφινόηι διαδέ-
ξασθαι τὴν τοῦ Νίσου φασὶν ἀρχήν· τὸν δὲ Κρητικὸν

1 suppl. Richards || **16** *καὶ τοὺς* **𝕽**: *τότε* ***β*** || **21** *αὐτοῦ* **𝕽**: *-ὸν* ***β*** || **27** suppl. **R**[mg] **Pa Vb** | *σκίρωνα* **𝕽**: *σκίρον* ***β*** | suppl. **R**[mg] **Pa Vb** || **32** *Ἰφινόηι* **𝕽**: *-ην* ***β*** || **33 – p. 92, 1** *φασὶν – ἐπὶ Νίσου* om. **L**

πόλεμον καὶ τὴν ἐπὶ Νίσου βασιλεύοντος ἅλωσιν τῆς πόλεως οὐκ ἐθέλουσιν εἰδέναι.

40 *Ἔστι δὲ ἐν τῆι πόλει κρήνη, ἥν σφισιν ᾠκοδόμησε Θεαγένης, οὗ καὶ πρότερον τούτων ἐπεμνήσθην θυγατέρα αὐτὸν συνοικίσαι Κύλωνι Ἀθηναίωι. οὗτος ὁ Θεαγένης τυραννήσας ᾠκοδόμησε τὴν κρήνην μεγέθους ἕνεκα καὶ κόσμου καὶ ἐς τὸ πλῆθος τῶν κιόνων θέας ἀξίαν· καὶ ὕδωρ ἐς αὐτὴν ῥεῖ καλούμενον Σιθνίδων νυμφῶν. τὰς δὲ Σιθνίδας νύμφας λέγουσι Μεγαρεῖς εἶναι μέν σφισιν ἐπιχωρίας, μιᾶι δὲ αὐτῶν {θυγατρὶ} συγγενέσθαι Δία, Μέγαρόν τε παῖδα ὄντα Διὸς καὶ ταύτης δὴ τῆς νύμφης ἐκφυγεῖν τὴν ἐπὶ Δευκαλίωνός ποτε ἐπομβρίαν, ἐκφυγεῖν δὲ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Γερανίας, οὐκ ἔχοντός πω τοῦ ὄρους τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀλλὰ — νήχεσθαι γὰρ πετομένων γεράνων πρὸς τὴν βοὴν τῶν ὀρνίθων αὐτόν — διὰ τοῦτο Γερανίαν*
2 *τὸ ὄρος ὀνομασθῆναι. τῆς δὲ κρήνης οὐ πόρρω ταύτης ἀρχαῖόν ἐστιν ἱερόν, εἰκόνες δὲ ἐφ' ἡμῶν ἑστᾶσιν ἐν αὐτῶι βασιλέων Ῥωμαίων καὶ ἄγαλμα {τε} κεῖται χαλκοῦν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Σωτείρας. φασὶ δὲ ἄνδρας τοῦ Μαρδονίου στρατοῦ καταδραμόντας τὴν Μεγαρίδα ἀποχωρεῖν ἐς Θήβας ὀπίσω παρὰ Μαρδόνιον ἐθέλειν, γνώμηι δὲ Ἀρτέμιδος νύκτα τε ὁδοιποροῦσιν ἐπιγενέσθαι καὶ τῆς ὁδοῦ σφᾶς ἁμαρτόντας ἐς τὴν ὀρεινὴν τραπέσθαι τῆς χώρας· πειρωμένους δὲ ⟨εἰ⟩ στράτευμα ἐγγὺς εἴη πολέμιον ἀφιέναι τῶν βελῶν, καὶ τὴν πλησίον πέτραν στένειν βαλλομένην, τοὺς δὲ αὖθις τοξεύειν προθυμίαι πλέονι.*
3 *τέλος δὲ αὐτοῖς ἀναλωθῆναι τοὺς ὀιστοὺς ἐς ἄνδρας πολεμίους τοξεύειν {προθυμίαι πλέονι} νομίζουσιν· ἡμέρα τε ὑπεφαίνετο καὶ οἱ Μεγαρεῖς ἐπήιεσαν, μαχόμενοι δὲ*

4 1. 28. 1

3 *ἣν* Schubart-Walz: *καὶ β*; idem vitium recurrere 4. 34. 4, 8. 9. 9 notavit Hitzig || **7** *ἀξίαν* R²PaVb: *ἄξιον* βVa || **10** del. Siebelis || **18** del. Dindorf || **24** *πειρωμένους*] *οἰομένους* V^{mg}ℜ | suppl. Phral. | *εἴη*] *εἶναι* Vℜ || **25** *βελῶν*] *πετρῶν* Phral. || **27–28** *ἐς ἄνδρας – νομίζουσιν* om. Phral. || **28. 29** *τοξεύειν προεπήεσαν* (om. *-θυμίαι – Μεγαρεῖς*) L || **28** del. Sylburg

ὁπλῖται πρὸς ἀνόπλους καὶ οὐδὲ βελῶν εὐποροῦντας ἔτι φονεύουσιν αὐτῶν τοὺς πολλούς· καὶ ἐπὶ τῶιδε Σωτείρας ἄγαλμα ἐποιήσαντο Ἀρτέμιδος. ἐνταῦθα καὶ τῶν δώδεκα ὀνομαζομένων θεῶν ἐστιν ἀγάλματα ἔργα εἶναι λεγόμενα Πραξιτέλους· τὴν δὲ Ἄρτεμιν αὐτὴν Στρογγυλίων ἐποίησε.

Μετὰ ταῦτα ἐς τὸ τοῦ Διὸς τέμενος ἐσελθοῦσι καλού- 4
μενον Ὀλυμπιεῖον ναός ἐστι θέας ἄξιος· τὸ δὲ ἄγαλμα οὐκ
ἐξειργάσθη τοῦ Διός, ἐπιλαβόντος τοῦ Πελοποννησίων
πολέμου πρὸς Ἀθηναίους, ἐν ὧι καὶ ναυσὶν ἀνὰ πᾶν ἔτος
καὶ στρατῶι φθείροντες Μεγαρεῦσιν Ἀθηναῖοι τὴν χώραν
τά τε κοινὰ ἐκάκωσαν καὶ ἰδίαι τοὺς οἴκους ἤγαγον ἐς τὸ
ἔσχατον ἀσθενείας. τῶι δὲ ἀγάλματι τοῦ Διὸς πρόσωπον
ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ πηλοῦ τέ ἐστι καὶ
γύψου· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ Θεόκοσμον λέγουσιν ἐπιχώριον,
συνεργάσασθαι δέ οἱ Φειδίαν. ὑπὲρ δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ
Διός εἰσιν Ὧραι καὶ Μοῖραι· δῆλα δὲ πᾶσι τὴν πεπρω-
μένην μόνωι οἱ πείθεσθαι καὶ τὰς ὥρας τὸν θεὸν τοῦτον·
νέμειν ἐς τὸ δέον. ὄπισθε δὲ τοῦ ναοῦ κεῖται ξύλα ἡμίεργα·
ταῦτα ἔμελλεν ὁ Θεόκοσμος ἐλέφαντι καὶ χρυσῶι κοσμήσας
τὸ ἄγαλμα ἐκτελέσειν τοῦ Διός. ἐν δὲ αὐτῶι τῶι ναῶι 5
τριήρους ἀνάκειται χαλκοῦν ἔμβολον· ταύτην τὴν ναῦν
λαβεῖν φασι περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχήσαντες πρὸς Ἀθη-
ναίους· ὁμολογοῦσι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι χρόνον τινὰ Μεγα-
ρεῦσιν ἀποστῆναι τῆς νήσου, Σόλωνα δὲ ὕστερόν φασιν
ἐλεγεῖα ποιήσαντα προτρέψαι σφᾶς, καταστῆναι δὲ ἐπὶ
τούτοις ⟨ἐς⟩ ἀμφισβήτησιν Ἀθηναῖοι, κρατήσαντες δὲ
πολέμωι Σαλαμῖνα αὖθις ἔχειν. Μεγαρεῖς δὲ παρὰ σφῶν
λέγουσιν ἄνδρας φυγάδας, οὓς Δορυκλείους ὀνομάζουσιν,
ἀφικομένους παρὰ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι κληρούχους προ-
δοῦναι Σαλαμῖνα Ἀθηναίοις.

Μετὰ δὲ τοῦ Διὸς τὸ τέμενος ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνελ- 6

25. 26 fr. 2 Diehl^{3}

21 *ἐν δὲ αὐτῶι* Dindorf: *ἐνταῦθα β* || **27** suppl. Facius | *ἀμφισβήτησιν* ℜ: *ἀμφισβητοῦσιν β* Vb^{1}

θοῦσι καλουμένην ἀπὸ Καρὸς τοῦ Φορωνέως καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Καρίαν, ἔστι μὲν Διονύσου ναὸς Νυκτελίου, πεποίηται δὲ Ἀφροδίτης Ἐπιστροφίας ἱερὸν καὶ Νυκτὸς καλούμενόν ἐστι μαντεῖον καὶ Διὸς Κονίου ναὸς οὐκ ἔχων ὄροφον. τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα Βρύαξις καὶ αὐτὸ καὶ τὴν Ὑγείαν ἐποίησεν. ἐνταῦθα καὶ τῆς Δήμητρος τὸ καλούμενον μέγαρον· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ βασιλεύοντα Κᾶρα ἔλεγον.

41 *Ἐκ δὲ τῆς ἀκροπόλεως κατιοῦσιν, ἧι πρὸς ἄρκτον
τέτραπται τὸ χωρίον, μνῆμά ἐστιν Ἀλκμήνης πλησίον
τοῦ Ὀλυμπιείου. βαδίζουσαν γὰρ ἐς Θήβας ἐξ Ἄργους
τελευτῆσαι καθ' ὁδὸν λέγουσιν αὐτὴν ἐν τοῖς Μεγάροις,
καὶ τοὺς Ἡρακλείδας ἐς ἀμφισβήτησιν ἐλθεῖν, τοὺς μὲν ἐς
Ἄργος ἐθέλοντας ὀπίσω κομίσαι τὸν νεκρὸν τῆς Ἀλκμήνης,
τοὺς δ' αὐτῶν ἐς Θήβας· καὶ γὰρ τοῖς Ἡρακλέους παισὶ
τοῖς ἐκ Μεγάρας τάφον εἶναι καὶ Ἀμφιτρύωνος ἐν Θήβαις.
ὁ δὲ ἐν Δελφοῖς θεὸς ἔχρησε θάψαι Ἀλκμήνην ἐν τοῖς*
2 *Μεγάροις ἄμεινον εἶναί σφισιν. ἐντεῦθεν ὁ τῶν ἐπιχωρίων
ἡμῖν ἐξηγητὴς ἡγεῖτο ἐς χωρίον Ῥοῦν ὡς ἔφασκεν
ὀνομαζόμενον, ταύτηι γὰρ ὕδωρ ποτὲ ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν
ὑπὲρ τὴν πόλιν ῥυῆναι· Θεαγένης δέ, ὃς τότε ἐτυράννει,
τὸ ὕδωρ ἑτέρωσε τρέψας βωμὸν ἐνταῦθα Ἀχελώιωι
ἐποίησε. καὶ Ὕλλου πλησίον τοῦ Ἡρακλέους μνῆμά ἐστιν
ἀνδρὶ Ἀρκάδι Ἐχέμωι τῶι Ἀερόπου μονομαχήσαντος· καὶ
ὅστις μὲν Ἔχεμος ὢν ἀπέκτεινεν Ὕλλον, ἑτέρωθι τοῦ
λόγου δηλώσω, τέθαπται δὲ καὶ Ὕλλος ἐν τοῖς Μεγάροις.
αὕτη καλοῖτο ἂν ὀρθῶς στρατεία τῶν Ἡρακλειδῶν ἐς*
3 *Πελοπόννησον ἐπὶ Ὀρέστου βασιλεύοντος. οὐ πόρρω δὲ
τοῦ Ὕλλου μνήματος Ἴσιδος ναὸς καὶ παρ' αὐτὸν Ἀπόλλωνός ἐστι καὶ Ἀρτέμιδος· Ἀλκάθουν δέ φασι ⟨ποιῆσαι*

25 8. 5. 1

4 *ἐστι* Calderini: *ἐπι* ***β*** || **11** *Ὀλυμπιείου* Clavier: *ὀλυμπίου* ***β*** || **12** *Μεγάροις* Siebelis: *μεγαρικοῖς* ***β*** || **22** *τρέψας* **V**: *στρέψας* ***β*** || **23** *ἐποίησε* Bekker: *ποιῆσαι* ***β*** || **30** *δέ φασι* **𝕽**: *δὲ ι* (*οἱ* suprascr.) **Ms** quod ortum esse e compendio vocis *φασί* demonstrant Schubart-Walz *δέι* **VPL** *δέϊ* **F** | suppl. **𝕽**

ἀποκτείναντα λέοντα τὸν〉 καλούμενον Κιθαιρώνιον. ὑπὸ τούτου τοῦ λέοντος διαφθαρῆναι καὶ ἄλλους καὶ Μεγαρέως φασὶ τοῦ σφετέρου βασιλέως παῖδα Εὔιππον, τὸν δὲ πρεσβύτερον τῶν παίδων αὐτῶι Τίμαλκον ἔτι πρότερον ἀποθανεῖν ὑπὸ Θησέως, στρατεύοντα ἐς Ἄφιδναν σὺν τοῖς Διοσκούροις· Μεγαρέα δὲ γάμον τε ὑποσχέσθαι θυγατρὸς καὶ ὡς διάδοχον ἕξει τῆς ἀρχῆς, ὅστις τὸν Κιθαιρώνιον λέοντα ἀποκτείναι· διὰ ταῦτα Ἀλκάθουν τὸν Πέλοπος ἐπιχειρήσαντα τῶι θηρίωι κρατῆσαί τε καὶ ὡς ἐβασίλευσε τὸ ἱερὸν ποιῆσαι τοῦτο, Ἀγροτέραν Ἄρτεμιν καὶ Ἀπόλλωνα Ἀγραῖον ἐπονομάσαντα. ταῦτα μὲν οὕτω 4

γενέσθαι λέγουσιν· ἐγὼ δὲ γράφειν μὲν ἐθέλω Μεγαρεῦσιν ὁμολογοῦντα, οὐκ ἔχω δὲ ὅπως συμφέρωμαι πάντα σφίσιν, ἀλλὰ ἀποθανεῖν μὲν λέοντα ἐν τῶι Κιθαιρῶνι ὑπὸ Ἀλκάθου πείθομαι, Μεγαρέως δὲ Τίμαλκον παῖδα τίς μὲν ἐς Ἄφιδναν ἐλθεῖν μετὰ τῶν Διοσκούρων ἔγραψε; πῶς δ' ἂν ἀφικόμενος ἀναιρεθῆναι νομίζοιτο ὑπὸ Θησέως, ὅπου καὶ Ἀλκμὰν ποιήσας ᾆσμα ἐς τοὺς Διοσκούρους, ὡς Ἀθήνας ἕλοιεν καὶ τὴν Θησέως ἀγάγοιεν μητέρα αἰχμάλωτον, ὅμως Θησέα φησὶν αὐτὸν ἀπεῖναι; Πίνδαρος δὲ 5

τούτοις τε κατὰ ταὐτὰ ἐποίησε καὶ γαμβρὸν τοῖς Διοσκούροις Θησέα εἶναι βουλόμενον 〈ἁρπασθεῖσαν τὴν Ἑλένην διαφυλάξαι〉, ἐς ὃ ἀπελθεῖν αὐτὸν Πειρίθωι τὸν λεγόμενον γάμον συμπράξοντα. ὅστις δὲ ἐγενεαλόγησε, δῆλον ὡς πολλὴν τοῖς Μεγαρεῦσι σύνοιδεν εὐήθειαν, εἴ γε Θησεὺς ἦν ἀπόγονος Πέλοπος· ἀλλὰ γὰρ τὸν ὄντα λόγον οἱ Μεγαρεῖς εἰδότες ἐπικρύπτουσιν, οὐ βουλόμενοι δοκεῖν ἁλῶναί σφισιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Νίσου τὴν πόλιν, διαδέξασθαι δὲ τὴν βασιλείαν γαμβρὸν Νίσου τε Μεγαρέα

18 fr. 13 Bergk[4] = 21 Page || **20** fr. 258 Snell

5 *στρατεύοντα* **R**[sv] **Pa Va**: *-ος* ***β*** **Vb** || **13** *συμφέρωμαι* Clavier: *εὕρωμαι* ***β*** Spiro, qui post *σφίσιν* intelligendum *ὁμολογοῦντα* coniecit *πείθωμαι* Zink *ἕψομαι* Porson | *εὕρωμαι πιστά* Schubart-Walz || **22** *βουλόμενον* Calderini: *-ος* ***β*** | suppl. Schroeder negavit O. Rossbach || **24** *συμπράξοντα* Korais: *-αντα* ***β*** || **26** *ἦν* Kayser: *μὲν* ***β***

6 καὶ αὖθις Ἀλκάθουν Μεγαρέως. φαίνεται δὲ τελευτήσαντος Νίσου καὶ τῶν πραγμάτων Μεγαρεῦσιν ἐφθαρμένων ὑπὸ τοῦτον Ἀλκάθους ἀφικόμενος τὸν καιρὸν ἐξ Ἤλιδος· μαρτύριον δέ μοι· τὸ γὰρ τεῖχος ᾠκοδόμησεν ἐξ ἀρχῆς ἅτε τοῦ περιβόλου τοῦ ἀρχαίου καθαιρεθέντος ὑπὸ τῶν Κρητῶν.

Ἀλκάθου μὲν καὶ τοῦ λέοντος, εἴτε ἐν τῶι Κιθαιρῶνι αὐτὸν εἴτε καὶ ἑτέρωθι ἀποκτείνας ναὸν Ἀγροτέρας Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος ἐποίησεν Ἀγραίου, ἐς τοσόνδε ἔστω μνήμη· ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἱεροῦ κατιοῦσι Πανδίονός ἐστιν ἡρῷιον. καὶ ὅτι μὲν ἐτάφη Πανδίων ἐν Αἰθυίας Ἀθηνᾶς καλουμένωι σκοπέλωι, δεδήλωκεν ὁ λόγος ἤδη μοι· τιμὰς δὲ καὶ ἐν τῆι πόλει παρὰ Μεγαρέων ἔχει.

7 Πλησίον δέ ἐστι τοῦ Πανδίονος ἡρώιου μνῆμα Ἱππολύτης· γράψω δὲ καὶ τὰ ἐς αὐτὴν ὁποῖα Μεγαρεῖς λέγουσιν. ὅτε Ἀμαζόνες ἐπ' Ἀθηναίους στρατεύσασαι δι' Ἀντιόπην ἐκρατήθησαν ὑπὸ Θησέως, τὰς μὲν πολλὰς συνέβη μαχομένας αὐτῶν ἀποθανεῖν, Ἱππολύτην δὲ ἀδελφὴν οὖσαν Ἀντιόπης καὶ τότε ἡγουμένην τῶν γυναικῶν ἀποφυγεῖν σὺν ὀλίγαις ἐς Μέγαρα, ἅτε δὲ κακῶς οὕτω πράξασαν τῶι στρατῶι τοῖς τε παροῦσιν ἀθύμως ἔχουσαν καὶ περὶ τῆς οἴκαδε ἐς τὴν Θεμίσκυραν σωτηρίας μᾶλλον ἔτι ἀποροῦσαν ὑπὸ λύπης τελευτῆσαι· καὶ θάψαι αὐτὴν ἀποθανοῦσαν, καί οἱ τοῦ μνήματος σχῆμά ἐστιν Ἀμαζο-
8 νικῆι ἀσπίδι ἐμφερές. τούτου δέ ἐστιν οὐ πόρρω τάφος Τηρέως τοῦ Πρόκνην γήμαντος τὴν Πανδίονος. ἐβασίλευσε δὲ ὁ Τηρεύς, ὡς μὲν λέγουσιν οἱ Μεγαρεῖς, περὶ τὰς Παγὰς τὰς καλουμένας τῆς Μεγαρίδος, ὡς δὲ ἐγώ τε δοκῶ καὶ τεκμήρια ἐς τόδε λείπεται, Δαυλίδος ἦρχε τῆς ὑπὲρ Χαιρωνείας· πάλαι γὰρ τῆς νῦν καλουμένης Ἑλλάδος βάρβαροι τὰ πολλὰ ᾤκησαν. ἐπεὶ δὲ ἦν καὶ Τηρεῖ τὰ ἐς

12 1. 5. 3

11 *ἐν Αἰθυίας* Xylander: *ἐνηθυιᾶς β* || **17** *συνέβη* **FP**: om. **VL** || **28** *Παγὰς* Clavier: *πηγὰς β*

Φιλομήλαν ἐξειργασμένα καὶ ⟨τὰ⟩ περὶ τὸν Ἴτυν ὑπὸ τῶν
γυναικῶν, ἑλεῖν σφᾶς ὁ Τηρεὺς οὐκ ἐδύνατο· καὶ ὁ μὲν 9
ἐτελεύτησεν ἐν τοῖς Μεγάροις αὐτοχειρίαι, καί οἱ τάφον
αὐτίκα ἔχωσαν καὶ θύουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος ψηφῖσιν ἐν τῆι
θυσίαι ἀντὶ οὐλῶν χρώμενοι καὶ τὸν ἔποπα τὸν ὄρνιθα
ἐνταῦθα φανῆναι πρῶτον λέγουσιν· αἱ δὲ γυναῖκες ἐς μὲν
Ἀθήνας ἀφίκοντο, θρηνοῦσαι δὲ οἷα ἔπαθον καὶ οἷα
ἀντέδρασαν ὑπὸ δακρύων διαφθείρονται, καί σφισι τὴν
ἐς ἀηδόνα καὶ χελιδόνα μεταβολὴν ἐπεφήμισαν ὅτι
οἶμαι καὶ αὗται αἱ ὄρνιθες ἐλεεινὸν καὶ θρήνωι ὅμοιον
ᾄδουσιν.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη Μεγαρεῦσιν ἀκρόπολις ἀπὸ Ἀλκάθου 42
τὸ ὄνομα ἔχουσα· ἐς ταύτην δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἀνιοῦσίν
ἐστιν ἐν δεξιᾶι Μεγαρέως μνῆμα, ὃς κατὰ τὴν ἐπιστρα-
τείαν τῶν Κρητῶν ξύμμαχός σφισιν ἦλθεν ἐξ Ὀγχηστοῦ.
δείκνυται δὲ καὶ ἑστία θεῶν Προδομέων καλουμένων·
θῦσαι δέ σφισιν λέγουσιν Ἀλκάθουν πρῶτον, ὅτε τῆς
οἰκοδομίας τοῦ τείχους ἔμελλεν ἄρχεσθαι. τῆς δὲ ἑστίας 2
ἐγγὺς ταύτης ἐστὶ λίθος, ἐφ' οὗ καταθεῖναι λέγουσιν
Ἀπόλλωνα τὴν κιθάραν Ἀλκάθωι τὸ τεῖχος συνεργα-
ζόμενον. δηλοῖ τέ μοι καὶ τόδε ὡς συνετέλουν ἐς Ἀθηναίους
Μεγαρεῖς· φαίνεται γὰρ τὴν θυγατέρα Ἀλκάθους Περί-
βοιαν ἅμα Θησεῖ πέμψαι κατὰ τὸν δασμὸν ἐς Κρήτην.
τότε δὲ αὐτῶι τειχίζοντι, ὥς φασιν οἱ Μεγαρεῖς, συνεργάζε-
ταί τε Ἀπόλλων καὶ τὴν κιθάραν κατέθηκεν ἐπὶ τὸν
λίθον· ἢν δὲ τύχηι βαλών τις ψηφῖδι, κατὰ ταὐτὰ οὗτός
τε ἤχησε καὶ κιθάρα κρουσθεῖσα. ἐμοὶ δὲ παρέσχε μὲν καὶ 3
τοῦτο θαυμάσαι, παρέσχε δὲ πολλῶι μάλιστα Αἰγυπτίων
ὁ κολοσσός. ἐν Θήβαις ταῖς Αἰγυπτίαις, διαβᾶσι τὸν

1 suppl. Musurus || 2 post γυναικῶν lac. ind. Hitzig || 5 οὐλῶν ℜ: ὀλῶν β || 12 a vocibus ἔστι δὲ usque ad finem Periegeseos L partim a codice Pa, partim ab exemplari ex FPa contaminato pendet eoque non amplius usitatur || 13 ταύτην δὲ Hitzig: αὐτὴν γὰρ β ταύτην Clavier Amasaeus recepit Spiro || 16 ἑστία V^{mg}: ἔς τινα β || 20 post συνεργαζόμενον lac. esse censet Hitzig || 22 Ἀλκάθους Clavier: -ου β || 24 ὥς – Μεγαρεῖς om. Phral. || 25 τε Clavier: γε β

Νεῖλον πρὸς τὰς Σύριγγας καλουμένας, εἶδον ἔτι καθήμενον ἄγαλμα ἠχοῦν — Μέμνονα ὀνομάζουσιν οἱ πολλοί, τοῦτον γάρ φασιν ἐξ Αἰθιοπίας ὁρμηθῆναι ἐς Αἴγυπτον καὶ τὴν ἄχρι Σούσων· ἀλλὰ γὰρ οὐ Μέμνονα οἱ Θηβαῖοι λέγουσι, Φαμένωφα δὲ εἶναι τῶν ἐγχωρίων οὗ τοῦτο ἄγαλμα ἦν· ἤκουσα δὲ ἤδη καὶ Σέσωστριν φαμένων εἶναι {τοῦτο ἄγαλμα} — ὃ Καμβύσης διέκοψε· καὶ νῦν ὁπόσον ἐκ κεφαλῆς ἐς μέσον σῶμά ἐστιν ἀπερριμμένον, τὸ δὲ λοιπὸν κάθηταί τε καὶ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἀνίσχοντος ἡλίου βοᾶι, καὶ τὸν ἦχον μάλιστα εἰκάσει τις κιθάρας ἢ λύρας ῥαγείσης χορδῆς.

4 *Μεγαρεῦσι δὲ ἔστι μὲν βουλευτήριον, Τιμάλκου δὲ ἦν ποτε ὡς λέγουσι τάφος, ὃν πρότερον ὀλίγον τούτων οὐκ ἔφην ὑπὸ Θησέως ἀποθανεῖν. ὠικοδόμηται δὲ ἐπὶ τῆι κορυφῆι τῆς ἀκροπόλεως ναὸς Ἀθηνᾶς, ἄγαλμα δέ ἐστιν ἐπίχρυσον πλὴν χειρῶν καὶ ἄκρων ποδῶν· ταῦτα δὲ καὶ τὸ πρόσωπόν ἐστιν ἐλέφαντος. καὶ ἕτερον ἐνταῦθα ἱερὸν Ἀθηνᾶς πεποίηται καλουμένης Νίκης καὶ ἄλλο Αἰαντίδος· τὰ δὲ ἐς αὐτὸ Μεγαρέων μὲν παρεῖται τοῖς ἐξηγηταῖς, ἐγὼ δὲ ὁποῖα νομίζω γενέσθαι γράψω. Τελαμὼν ὁ Αἰακοῦ θυγατρὶ Ἀλκάθου Περιβοίαι συνώικησεν· Αἴαντα οὖν τὴν ἀρχὴν τὴν Ἀλκάθου διαδεξάμενον ποιῆσαι τὸ ἄγαλμα ἡγοῦμαι τῆς Ἀθηνᾶς.*

5 *Τοῦ δὲ Ἀπόλλωνος πλίνθου μὲν ἦν ὁ ἀρχαῖος ναός· ὕστερον δὲ βασιλεὺς ὠικοδόμησεν Ἀδριανὸς λίθου λευκοῦ. ὁ μὲν δὴ Πύθιος καλούμενος καὶ ὁ Δεκατηφόρος τοῖς Αἰγυπτίοις μάλιστα ἐοίκασι ξοάνοις, ὃν δὲ Ἀρχηγέτην ἐπονομάζουσιν, Αἰγινητικοῖς ἔργοις ἐστὶν ὅμοιος· ἐβένου δὲ πάντα ὁμοίως πεποίηται. ἤκουσα δὲ ἀνδρὸς Κυπρίου*

13 1. 41. 3 || **29** cf. FGrHist 673 F 122

1 *εἶδον ἔτι*] *ὁδόν ἐστι* Phral. *ἐστι* Schubart || **2** *ἠχοῦν* Letronne: *ἡλίου* Phral. *ἠλεῖον* **β** || **3** *τοῦτον γάρ* — (9) *κάθηταί τε* om. Phral. || **5** *τοῦτο*] *τοῦτο τὸ* Schubart-Walz || **7** secl. Spiro dittogr. agnoscens; post *φαμένων εἶναι* interpunxit Emperius, tunc *τοῦτο* ⟨*τὸ*⟩ *ἄγαλμα ὁ Κ.* scribens; recepit Schubart || **10** *μάλιστ' ἂν εἰκάσειε* Clavier || **13** *ὀλίγον* **V**: *-ωι* **FP** || **16** *ἐστιν* **VP**: om. **F**

διακρῖναι πόας ἐς ἀνθρώπων ἴασιν εἰδότος, ὃς τὴν ἔβενον φύλλα οὐκ ἔφη φύειν οὐδὲ εἶναι καρπὸν οὐδένα ἀπ᾽ αὐτῆς οὐδὲ ὁρᾶσθαι τὸ παράπαν αὐτὴν ὑπὸ ἡλίου, ῥίζας δὲ ὑπογαίους εἶναι, ταύτας δὲ ὀρύσσειν τοὺς Αἰθίοπας καὶ ἄνδρας εἶναί σφισιν οἳ τὴν ἔβενον ἴσασιν εὑρίσκειν. ἔστι 6
δὲ καὶ Δήμητρος ἱερὸν Θεσμοφόρου. κατιοῦσι δὲ ἐντεῦθεν Καλλιπόλιδος μνῆμά ἐστιν Ἀλκάθου παιδός. ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλος Ἀλκάθωι πρεσβύτερος υἱὸς Ἰσχέπολις, ὃν ἀπέστειλεν ὁ πατὴρ Μελεάγρωι τὸ ἐν Αἰτωλίαι θηρίον συνεξαιρήσοντα. ἀποθανόντος δὲ ἐνταῦθα πρῶτος τεθνεῶτα ἐπύθετο ὁ Καλλίπολις, ἀναδραμὼν δὲ ἐς τὴν ἀκρόπολιν — τηνικαῦτα δὲ ὁ πατήρ οἱ τῶι Ἀπόλλωνι ἐνέκαεν — ἀπορρίπτει τὰ ξύλα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ· Ἀλκάθους δὲ ἀνήκοος ὢν ἔτι τῆς Ἰσχεπόλιδος τελευτῆς κατεδίκαζεν οὐ ποιεῖν ὅσια τὸν Καλλίπολιν καὶ εὐθέως ὡς εἶχεν ὀργῆς ἀπέκτεινε παίσας ἐς τὴν κεφαλὴν τῶν ἀπορριφέντων ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ξύλωι.

Κατὰ δὲ τὴν ἐς τὸ πρυτανεῖον ὁδὸν Ἰνοῦς ἐστιν ἡρῶιον, 7
περὶ δὲ αὐτὸ θριγκὸς λίθων· πεφύκασι δὲ ἐπ᾽ αὐτῶι καὶ ἐλαῖαι. μόνοι δέ εἰσιν Ἑλλήνων Μεγαρεῖς οἱ λέγοντες τὸν νεκρὸν τῆς Ἰνοῦς ἐς τὰ παραθαλάσσιά σφισιν ἐκπεσεῖν τῆς χώρας, Κλησὼ δὲ καὶ Ταυρόπολιν εὑρεῖν τε καὶ θάψαι — θυγατέρας δὲ αὐτὰς εἶναι Κλήσωνος τοῦ Λέλεγος —, καὶ Λευκοθέαν τε ὀνομασθῆναι παρὰ σφίσι πρώτοις φασὶν αὐτὴν καὶ θυσίαν ἀνὰ πᾶν ἔτος ⟨ἄγουσι⟩.

Λέγουσι δὲ εἶναι καὶ Ἰφιγενείας ἡρῶιον· ἀποθανεῖν γὰρ 43
καὶ ταύτην ἐν Μεγάροις. ἐγὼ δὲ ἤκουσα μὲν καὶ ἄλλον ἐς Ἰφιγένειαν λόγον ὑπὸ Ἀρκάδων λεγόμενον, οἶδα δὲ Ἡσίοδον ποιήσαντα ἐν καταλόγωι γυναικῶν Ἰφιγένειαν οὐκ ἀποθανεῖν, γνώμηι δὲ Ἀρτέμιδος Ἑκάτην εἶναι· τούτοις δὲ Ἡρόδοτος ὁμολογοῦντα ἔγραψε Ταύρους τοὺς

28 fr. 23 Merkelbach-West cf. Stesich. fr. 38 Page || 30 Hdt. 4. 103

8 *Ἰσχέπολις* Bekker ex cap. 43, 2 (item infra): *ἐσχέπολις* **β** || **9** *τὸ* **V**: *τῶι* **FP** || **13** *ἔτι* **Na** Musurus: *ἐπὶ* **β** || **16** *ξύλωι* Corais: *-ων* **β** || **18** *θριγκὸς* **Pa²**: *θριγχὸς* **β** *θριγγὸς* **𝕽** || **24** suppl. Schubart; *ἄγειν* post *θυσίαν* habet **𝕽**

πρὸς τῆι Σκυθικῆι θύειν παρθένωι τοὺς ναυαγούς, φάναι δὲ αὐτοὺς τὴν παρθένον Ἰφιγένειαν εἶναι τὴν Ἀγαμέμνονος. ἔχει δὲ παρὰ Μεγαρεῦσι καὶ Ἄδραστος τιμάς· φασὶ δὲ ἀποθανεῖν παρὰ σφίσι καὶ τοῦτον, ὅτε ἑλὼν Θήβας ἀπῆγεν ὀπίσω τὸν στρατόν, αἴτια δέ οἱ τοῦ θανάτου γῆρας καὶ τὴν Αἰγιαλέως γενέσθαι τελευτήν. καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν ὁ Ἀγαμέμνων ἐποίησεν, ἡνίκα ἦλθε Κάλχαντα οἰκοῦντα ἐν
2 *Μεγάροις ἐς Ἴλιον ἕπεσθαι πείσων. ἐν δὲ τῶι πρυτανείωι τεθάφθαι μὲν ⟨Εὔ⟩ιππον Μεγαρέως παῖδα, τεθάφθαι δὲ τὸν Ἀλκάθου λέγουσιν Ἰσχέπολιν. ἔστι δὲ τοῦ πρυτανείου πέτρα πλησίον· Ἀνακληθρίδα τὴν πέτραν ὀνομάζουσιν, ὡς Δημήτηρ, εἴ τωι πιστά, ὅτε τὴν παῖδα ἐπλανᾶτο ζητοῦσα, καὶ ἐνταῦθα ἀνεκάλεσεν αὐτήν. ἐοικότα δὲ τῶι λόγωι δρῶσιν ἐς ἡμᾶς ἔτι αἱ Μεγαρέων γυναῖκες.*

3 *Εἰσὶ δὲ τάφοι Μεγαρεῦσιν ἐν τῆι πόλει· καὶ τὸν μὲν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐποίησαν κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Μήδου, τὸ δὲ Αἰσύμνιον καλούμενον μνῆμα ἦν καὶ τοῦτο ἡρώων. Ὑπερίονος δὲ τοῦ Ἀγαμέμνονος — οὗτος γὰρ Μεγαρέων ἐβασίλευσεν ὕστατος — τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ Σανδίονος διὰ πλεονεξίαν καὶ ὕβριν, βασιλεύεσθαι μὲν οὐκέτι ὑπὸ ἑνὸς ἐδόκει σφίσιν, εἶναι δὲ ἄρχοντας αἱρετοὺς καὶ ἀνὰ μέρος ἀκούειν ἀλλήλων. ἐνταῦθα Αἴσυμνος οὐδενὸς τὰ ἐς δόξαν Μεγαρέων δεύτερος παρὰ τὸν θεὸν ἦλθεν ἐς Δελφούς, ἐλθὼν δὲ ἠρώτα τρόπον τίνα εὐδαιμονήσουσι· καί οἱ καὶ ἄλλα ὁ θεὸς ἔχρησε καὶ Μεγαρέας εὖ πράξειν, ἢν μετὰ τῶν πλειόνων βουλεύσωνται. τοῦτο τὸ ἔπος ἐς τοὺς τεθνεῶτας ἔχειν νομίζοντες βουλευτήριον ἐνταῦθα ᾠκοδόμησαν, ἵνα σφίσιν ὁ τάφος τῶν ἡρώων ἐντὸς τοῦ βουλευτηρίου γένηται.*

4 *Ἐντεῦθεν πρὸς τὸ Ἀλκάθου βαδίζουσιν ἡρῷον, ὧι Μεγαρεῖς ἐς γραμμάτων φυλακὴν ἐχρῶντο ἐπ᾽ ἐμοῦ {δὲ},*

9 *μὲν εὔιππον* **Pa²** (cf. 1. 41. 3); sed utrum idem an alius iam Palmerius dubitavit: *μένιππον β μὲν Μένιππον* Kuhn || **11** *Ἀνακληθρίδα* ex Etym. Magn., p. 96: *ἀνάκληθρα β* || **32** del. 𝕽

*μνῆμα ἔλεγον τὸ μὲν Πυργοῦς εἶναι γυναικὸς Ἀλκάθου
πρὶν ἢ τὴν Μεγαρέως αὐτὸν λαβεῖν Εὐαίχμην, τὸ δὲ Ἰφι-
νόης Ἀλκάθου θυγατρός· ἀποθανεῖν δὲ αὐτήν φασιν ἔτι
παρθένον. καθέστηκε δέ ταῖς κόραις χοὰς πρὸς τὸ τῆς
Ἰφινόης μνῆμα προσφέρειν πρὸ γάμου καὶ ἀπάρχεσθαι
τῶν τριχῶν, καθὰ καὶ τῆι Ἑκαέργηι καὶ Ὦπιδι αἱ θυγα-
τέρες ποτὲ ἀπεκείροντο αἱ Δηλίων. παρὰ δὲ τὴν ἔσοδον τὴν* 5
*ἐς τὸ Διονύσιον τάφος ἐστὶν Ἀστυκρατείας καὶ Μαντοῦς·
θυγατέρες δὲ ἦσαν Πολυίδου τοῦ Κοιράνου τοῦ Ἄβαντος
τοῦ Μελάμποδος ἐς Μέγαρα ἐλθόντος Ἀλκάθουν ἐπὶ τῶι
φόνωι τῶι Καλλιπόλιδος καθῆραι τοῦ παιδός. ᾠκοδόμησε
δὴ καὶ τῶι Διονύσωι τὸ ἱερὸν Πολύιδος καὶ ξόανον
ἀνέθηκεν ἀποκεκρυμμένον ἐφ' ἡμῶν πλὴν τοῦ προσώπου·
τοῦτο δέ ἐστι τὸ φανερόν. Σάτυρος δὲ παρέστηκεν αὐτῶι
Πραξιτέλους ἔργον Παρίου λίθου. τοῦτον μὲν δὴ Πα-
τρῶιον καλοῦσιν· ἕτερον δὲ Διόνυσον Δασύλλιον ἐπονομά-
ζοντες Εὐχήνορα τὸν Κοιράνου τοῦ Πολυίδου τὸ ἄγαλμα
ἀναθεῖναι λέγουσι. μετὰ δὲ τοῦ Διονύσου τὸ ἱερόν ἐστιν* 6
*Ἀφροδίτης ναός, ἄγαλμα δὲ ἐλέφαντος {Ἀφροδίτης} πε-
ποιημένον Πρᾶξις ἐπίκλησιν. τοῦτό ἐστιν ἀρχαιότατον ἐν
τῶι ναῶι· Πειθὼ δὲ καὶ ἑτέρα θεός, ἣν Παρήγορον
ὀνομάζουσιν, ἔργα Πραξιτέλους· Σκόπα δὲ Ἔρως καὶ
Ἵμερος καὶ Πόθος, εἰ δὴ διάφορά ἐστι κατὰ ταὐτὸ τοῖς
ὀνόμασι καὶ τὰ ἔργα σφίσι. πλησίον δὲ τοῦ τῆς Ἀφροδίτης
ναοῦ Τύχης ἐστὶν ἱερόν, Πραξιτέλους καὶ αὕτη τέχνη· καὶ
ἐν τῶι ναῶι τῶι πλησίον Μούσας καὶ χαλκοῦν Δία
ἐποίησε Λύσιππος.*

Ἔστι δὲ Μεγαρεῦσι καὶ Κοροίβου τάφος· τὰ δὲ ἐς 7
αὐτὸν ἔπη κοινὰ ὅμως ὄντα τοῖς Ἀργείων ἐνταῦθα

5 *ἀπάρχεσθαι* **VP**: *-ἔρχεσθαι* **F** || **6** *Ὦπιδι* Camerarius cf. 5. 7. 8: *ὄπη δὴ* ***β*** || **9** *Πολυίδου* Herwerden ubique: *πολυείδου* ***β*** || **10** *Ἀλκάθουν* Musurus: *-ου* ***β*** || **16** *Διόνυσον* Siebelis: *διονύσιον* ***β*** || **19** nomen tamquam glossema delendum censent Schubart-Walz: *ἀφροδίτης* **Va** *-η* **VFRPaVb** *-ηι* **P** || **21** *Παρήγορον* edd.: *-αν* **R**[sv] **Pa**[sv] **Vb** *-α* ***β*****Va** || **23** *εἰ δὴ* Loescher: *εἴδη* ***β*** | *ταὐτὰ* Musurus || **24** *τῆς* **VP**: om. **F**

δηλώσω. ἐπὶ Κροτώπου λέγουσιν ἐν Ἄργει βασιλεύοντος
Ψαμάθην τὴν Κροτώπου τεκεῖν παῖδα ἐξ Ἀπόλλωνος,
ἐχομένην δὲ ἰσχυρῶς τοῦ πατρὸς δείματι τὸν παῖδα
ἐκθεῖναι· καὶ τὸν μὲν διαφθείρουσιν ἐπιτυχόντες ἐκ τῆς
ποίμνης κύνες τῆς Κροτώπου, Ἀπόλλων δὲ Ἀργείοις ἐς
τὴν πόλιν πέμπει Ποινήν. ταύτην τοὺς παῖδας ἀπὸ τῶν
μητέρων φασὶν ἁρπάζειν, ἐς ὃ Κόροιβος ἐς χάριν Ἀργείων
φονεύει τὴν Ποινήν. φονεύσας δέ — οὐ γὰρ ἀνίει σφᾶς
δεύτερα ἐπιπεσοῦσα νόσος λοιμώδης — Κόροιβος ἑκὼν
ἦλθεν ἐς Δελφοὺς ὑφέξων δίκας τῶι θεῶι τοῦ φόνου
8 *τῆς Ποινῆς. ἐς μὲν δὴ τὸ Ἄργος ἀναστρέφειν οὐκ εἴα*
Κόροιβον ἡ Πυθία, τρίποδα δὲ ἀράμενον φέρειν ἐκέλευεν
ἐκ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἔνθα ἂν ἐκπέσηι οἱ φέροντι ὁ τρίπους,
ἐνταῦθα Ἀπόλλωνος οἰκοδομῆσαι ναὸν καὶ αὐτὸν οἰκῆσαι.
καὶ ὁ τρίπους κατὰ τὸ ὄρος τὴν Γερανίαν ἀπολισθὼν
ἔλαθεν αὐτοῦ ἐκπεσών· καὶ Τριποδίσκους κώμην ἐνταῦθα
οἰκῆσαι. Κοροίβωι δέ ἐστι τάφος ἐν τῆι Μεγαρέων ἀγορᾶι·
γέγραπται δὲ ἐλεγεῖα τὰ ἐς Ψαμάθην καὶ τὰ ἐς αὐτὸν
ἔχοντα Κόροιβον, καὶ δὴ καὶ ἐπίθημά ἐστι τῶι τάφωι
Κόροιβος φονεύων τὴν Ποινήν· ταῦτα ἀγάλματα παλαιό-
τατα, ὁπόσα λίθου πεποιημένα ἐστὶν Ἕλλησιν, ἰδὼν
οἶδα.

44 *Κοροίβου δὲ τέθαπται πλησίον Ὄρσιππος, ὃς περιεζω-*
σμένων ἐν τοῖς ἀγῶσι κατὰ δή ⟨τι⟩ παλαιὸν ἔθος τῶν
ἀθλητῶν Ὀλύμπια ἐνίκα στάδιον δραμὼν γυμνός. φασὶ δὲ
καὶ στρατηγοῦντα ὕστερον τὸν Ὄρσιππον ἀποτεμέσθαι
χώραν τῶν προσοίκων· δοκῶ δέ οἱ καὶ ἐν Ὀλυμπίαι τὸ
περίζωμα ἑκόντι περιρρυῆναι, γνόντι ὡς ἀνδρὸς περιεζω-
2 *σμένου δραμεῖν ῥάιων ἐστὶν ἀνὴρ γυμνός. ἐκ δὲ τῆς ἀγορᾶς*

1 2. 19. 8 || **18** an Anth. Pal. 7. 154?

3 *ἰσχυρῷ* Schneider (cf. 4. 29. 3) || **7** *Ἀργείων* Clavier; ad hoc Hitzig 2. 26. 7, 3. 4. 2, 4. 3. 7, 7. 4. 6 conferre iubet: *ἀργείοις* **β** || **16** *αὐτῶι* Hitzig (cf. *ἐκπέσηι οἱ φέροντι* supra) *αὐτὸν* (?) Spiro || **17** *ὤικισε* Facius || **20** *ταῦτα* **P**: *τούτων* **VF** || **23** *περιεζωσμένων* Palmerius et Camerarius: *-ος* **VF** *περιζωσ-* **P** (item **28**) || **24** *δή ⟨τι⟩* Cobet Schubart 'e more Pausaniae' (cf. Hitzig 1, 290) || **29** *ῥάιων* **FP**: *ῥᾶιον* **V**

*κατιοῦσι τῆς ὁδοῦ τῆς Εὐθείας καλουμένης Ἀπόλλωνος
ἱερόν ἐστιν ἐν δεξιᾶι Προστατηρίου· τοῦτο ὀλίγον ἐκ-
τραπέντα ἔστιν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀνευρεῖν. Ἀπόλλων δὲ ἐν
αὐτῶι κεῖται θέας ἄξιος καὶ Ἄρτεμις καὶ Λητὼ καὶ ἄλλα
ἀγάλματά ἐστι Πραξιτέλους ποιήσαντος {Λητὼ καὶ οἱ
παῖδες}. ἔστι δὲ ἐν τῶι γυμνασίωι τῶι ἀρχαίωι πλησίον
πυλῶν καλουμένων Νυμφάδων λίθος παρεχόμενος πυραμί-
δος σχῆμα οὐ μεγάλης· τοῦτον Ἀπόλλωνα ὀνομάζουσι
Καρινόν, καὶ Εἰλειθυιῶν ἐστιν ἐνταῦθα ἱερόν. τοσαῦτά
σφισιν ⟨ἐς⟩ ἐπίδειξιν παρείχετο ἡ πόλις.*

Ἐς δὲ τὸ ἐπίνειον, καλούμενον καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Νίσαιαν, 3
*ἐς τοῦτο κατελθοῦσιν ἱερὸν Δήμητρός ἐστι Μαλοφόρου·
λέγεται δὲ καὶ ἄλλα ἐς τὴν ἐπίκλησιν καὶ τοὺς πρώτους
πρόβατα ἐν τῆι γῆι θρέψαντας Δήμητρα ὀνομάσαι
Μαλοφόρον, καταρρυῆναι δὲ τῶι ἱερῶι τὸν ὄροφον
τεκμαίροιτο ἄν τις ὑπὸ τοῦ χρόνου. καὶ ἀκρόπολίς ἐστιν
ἐνταῦθα ὀνομαζομένη καὶ αὐτὴ Νίσαια· καταβᾶσι δὲ ἐκ
τῆς ἀκροπόλεως μνῆμά ἐστι πρὸς θαλάσσηι Λέλεγος, ὃν
ἀφικόμενον βασιλεῦσαι λέγουσιν ἐξ Αἰγύπτου, παῖδα δὲ
εἶναι Ποσειδῶνος καὶ Λιβύης τῆς Ἐπάφου. παρήκει δὲ
παρὰ τὴν Νίσαιαν νῆσος οὐ μεγάλη Μινώα· ἐνταῦθα ἐν τῶι
πολέμωι τῶι πρὸς Νῖσον παρώρμει τὸ ναυτικὸν τῶν
Κρητῶν. ἡ δὲ ὀρεινὴ τῆς Μεγαρίδος τῆς Βοιωτῶν ἐστιν* 4
*ὅμορος, ἐν ἧι Μεγαρεῦσι Παγαὶ πόλις, ἑτέρα δὲ Αἰγόσθενα
ᾤκισται. ἰοῦσι δὲ ἐς τὰς Παγὰς ἐκτραπομένοις ὀλίγον
τῆς λεωφόρου πέτρα δείκνυται διὰ πάσης ἔχουσα ἐμπε-
πηγότας ὀιστούς, ἐς ἣν οἱ Μῆδοί ποτε ἐτόξευον ἐν τῆι
νυκτί. ἐν δὲ ταῖς Παγαῖς θέας ὑπελείπετο ἄξιον Ἀρτέμιδος
Σωτείρας ἐπίκλησιν χαλκοῦν ἄγαλμα, μεγέθει τῶι*

5 lac. ante *Πραξιτέλους* ind. Hitzig | del. Siebelis; apud **VFP** interpungitur ante *Λητὼ* et post *παῖδες* ita ut lemma in contextu inclusum videatur; Sylburg post *ἀγάλματα* interpunxit eumque Schubart-Walz secuti sunt || **8** *τοῦτον* Musurus: *-ο* ***β*** || **10** suppl. Clavier || **14** *Δήμητρα* Musurus: *δημήτερα* ***β*** || **16** *ὑπὸ* Bekker: *ἀπὸ* ***β*** || **21** *Μινώα* Siebelis: *μίνως* ***β*** || **24** *Παγαὶ* **Pa**[sv] Clavier: *πηγαὶ* ***β*** sed **25** *παγὰς* | *Αἰγόσθενα* Steph. Byz. (item p. 104, **6**): *αἰγίσθαινα* ***β***

παρὰ Μεγαρεῦσιν ἴσον καὶ σχῆμα οὐδὲν διαφόρως ἔχον. καὶ Αἰγιαλέως ἐνταῦθά ἐστιν ἡρῷον τοῦ Ἀδράστου· τοῦτον γάρ, ὅτε Ἀργεῖοι τὸ δεύτερον ἐς Θήβας ἐστράτευσαν, ὑπὸ τὴν πρώτην μάχην πρὸς Γλισᾶντι ἀποθανόντα οἱ προσήκοντες ἐς Παγὰς τῆς Μεγαρίδος κομίσαντες θάπτουσι,
5 *καὶ Αἰγιάλειον ἔτι καλεῖται τὸ ἡρῷον. ἐν Αἰγοσθένοις δὲ Μελάμποδος τοῦ Ἀμυθάονός ἐστιν ἱερὸν καὶ ἀνὴρ οὐ μέγας ἐπειργασμένος ἐν στήληι· καὶ θύουσι τῶι Μελάμποδι καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἑορτὴν ἄγουσι. μαντεύεσθαι δὲ οὔτε δι᾽ ὀνειράτων αὐτὸν οὔτε ἄλλως λέγουσι. καὶ τόδε δὴ ἄλλο ἤκουσα ἐν Ἐρινείαι τῆι Μεγαρέων κώμηι, Αὐτονόην τὴν Κάδμου τῶι τε Ἀκταίωνος θανάτωι, συμβάντι ὡς λέγεται, καὶ τῆι πάσηι τοῦ οἴκου τοῦ πατρώιου τύχηι περισσότερον ἀλγοῦσαν ἐνταῦθα ἐκ Θηβῶν μετοικῆσαι· καὶ Αὐτονόης μνῆμά ἐστιν ἐν τῆι κώμηι ταύτηι.*

6 *Ἰοῦσι δὲ ἐκ Μεγάρων ἐς Κόρινθον ἄλλοι τέ εἰσι τάφοι καὶ αὐλητοῦ Σαμίου Τηλεφάνους· ποιῆσαι δὲ τὸν τάφον Κλεοπάτραν τὴν Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου λέγουσι. καὶ Καρὸς τοῦ Φορωνέως μνῆμά ἐστι, τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς χῶμα γῆς, ὕστερον δὲ τοῦ θεοῦ χρήσαντος ἐκοσμήθη λίθωι κογχίτηι. μόνοις δὲ Ἑλλήνων Μεγαρεῦσιν ὁ κογχίτης οὗτός ἐστι, καί σφισι καὶ ἐν τῆι πόλει πεποίηται πολλὰ ἐξ αὐτοῦ. ἔστι δὲ ἄγαν λευκὸς καὶ ἄλλου λίθου μαλακώτερος· κόγχοι δὲ αἱ θαλάσσιαι διὰ παντὸς ἔνεισίν οἱ. αὐτὸς μὲν τοιοῦτός ἐστιν ὁ λίθος· τὴν δὲ ὀνομαζομένην ἀπὸ Σκίρωνος καὶ ἐς τόδε ⟨Σκιρωνίδα⟩ Σκίρων, ἡνίκα Μεγαρεῦσιν ἐπολεμάρχει, πρῶτος ὡς λέγουσιν ἐποίησεν ἀνδράσιν ὁδεύειν εὐζώνοις· Ἁδριανὸς ⟨δὲ⟩ ὁ βασιλεὺς καὶ οὕτως ὡς καὶ {ἣν} ἅρματα ἐναντία ἐλαύνεσθαι κατέστησεν εὐρυχωρῆ τε καὶ ἐπιτηδείαν εἶναι.*

10 *τόδε δὴ* **F**: *τόδε δι᾽* **P** *τότε* **V** *τόδε δὲ* Bekker || **11** *Ἐρινείαι* Steph. Byz.: *ἐρε-* ***β*** || **22** *οὗτος*] *λίθος* Phral. || **25** *αὐτὸς*] *οὗτος* Schubart-Walz || **26** suppl. Spiro *ὁδὸν* suppl. Hitzig | *Σκίρων* Curtius: *σκιρώνην* ***β*** || **28** suppl. $\mathbf{V}^{mg}$ || **29** del. $\mathbf{R}^{1}$ | *ἐλαύνεσθαι* $\mathbf{R}^{1}$: *-ηται* ***β***

Λόγοι δέ εἰσιν ἐς τὰς πέτρας, αἳ κατὰ τὸ στενὸν τῆς 7
ὁδοῦ μάλιστα ἀνέχουσιν, ἐς μὲν τὴν Μολουρίδα, ὡς ἀπὸ
ταύτης αὑτὴν ἐς θάλασσαν Ἰνὼ ῥίψαι Μελικέρτην
ἔχουσα τῶν παίδων ⟨τὸν⟩ νεώτερον· τὸν γὰρ δὴ πρεσβύ-
τερον αὐτῶν Λέαρχον ἀπέκτεινεν ὁ πατήρ. λέγεται μὲν δὴ
καὶ μανέντα δρᾶσαι ταῦτα Ἀθάμαντα, λέγεται δὲ καὶ
ὡς ἐς τὴν Ἰνὼ καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς παῖδας χρήσαιτο
ἀκρατεῖ τῶι θυμῶι τὸν συμβάντα Ὀρχομενίοις λιμὸν καὶ
τὸν δοκοῦντα Φρίξου θάνατον αἰσθόμενος, οὗ τὸ θεῖον
αἴτιον οὐ γενέσθαι, βουλεῦσαι δὲ ἐπὶ τούτοις πᾶσιν
Ἰνὼ μητρυιὰν οὖσαν· τότε δὲ φεύγουσα ἐς θάλασσαν 8
αὑτὴν καὶ τὸν παῖδα ἀπὸ τῆς πέτρας τῆς Μολουρίδος
ἀφίησιν, ἐξενεχθέντος δὲ ἐς τὸν Κορινθίων ἰσθμὸν ὑπὸ
δελφῖνος ὡς λέγεται τοῦ παιδός, τιμαὶ καὶ ἄλλαι τῶι
Μελικέρτηι δίδονται μετονομασθέντι Παλαίμονι καὶ τῶν
Ἰσθμίων ἐπ᾽ αὐτῶι τὸν ἀγῶνα ἄγουσι. τὴν μὲν δὴ
Μολουρίδα πέτραν Λευκοθέας καὶ Παλαίμονος ἱερὰν
ἥγηντο· τὰς δὲ μετὰ ταύτην νομίζουσιν ἐναγεῖς, ὅτι
παροικῶν σφισιν ὁ Σκίρων, ὁπόσοις τῶν ξένων ἐπετύγχα-
νεν, ἠφίει σφᾶς ἐς τὴν θάλασσαν. χελώνη δὲ ὑπενήχετο
ταῖς πέτραις τοὺς ἐσβληθέντας ἁρπάζειν· εἰσὶ δὲ αἱ θα-
λάσσιαι πλὴν μεγέθους καὶ ποδῶν ὅμοιαι ταῖς χερσαίαις,
πόδας δὲ ἐοικότας ἔχουσι ταῖς φώκαις. τούτων περιῆλθεν
ἡ δίκη Σκίρωνα ἀφεθέντα ἐς θάλασσαν τὴν αὐτὴν ὑπὸ
Θησέως. ἐπὶ δὲ τοῦ ὄρους τῆι ἄκραι Διός ἐστιν Ἀφεσίου 9
καλουμένου ναός· φασὶ δὲ ἐπὶ τοῦ συμβάντος ποτὲ τοῖς
Ἕλλησιν αὐχμοῦ θύσαντος Αἰακοῦ κατά τι δὴ λόγιον τῶι
*Πανελληνίωι Διὶ ἐν Αἰγίνηι * * * κομίσαντα δὲ ἀφεῖναι καὶ*
διὰ τοῦτο Ἀφέσιον καλεῖσθαι τὸν Δία. ἐνταῦθα καὶ
Ἀφροδίτης ἄγαλμα καὶ Ἀπόλλωνός ἐστι καὶ Πανός.

4 suppl. Bekker || **9–10** *οὗ – οὐ* **Vb**: *ὁ* (*οὐ* **V**^sv^) – *ὃν* (*ὅν* **F**) ***β*** || **10** *τούτοις πᾶσιν*] *τοῖς παισὶν* Schubart-Walz Hitzig || **12** *αὑτὴν* **V**^sv^: *αὐτὴ* ***β*** || **15** *δίδονται* **𝕽**: *δέδονται* ***β*** || **18** *ἥγηνται* Haupt || **19** *σκίρων* **𝕽**: *σκίρος* ***β*** || **27** *δή* **VP**: *δὲ* **F** || **28** lac. ind. Clavier | *κομίσαντα δὲ*] *ὕσαντά τε* Facius

10 *προελθοῦσι δὲ ἐς τὸ πρόσω μνῆμά ἐστιν Εὐρυσθέως· φεύγοντα δὲ ἐκ τῆς Ἀττικῆς μετὰ τὴν πρὸς Ἡρακλείδας μάχην ἐνταῦθα ἀποθανεῖν αὐτὸν ὑπὸ Ἰολάου λέγουσιν. ἐκ ταύτης τῆς ὁδοῦ καταβᾶσιν Ἀπόλλωνος ἱερόν ἐστι Λατώιου καὶ μετ' αὐτὸ Μεγαρεῦσιν ὅροι πρὸς τὴν Κορινθίαν, ἔνθα Ὕλλον τὸν Ἡρακλέους μονομαχῆσαι πρὸς τὸν Ἀρκάδα Ἔχεμον λέγουσιν.*

1 *προελθοῦσι* Sylburg: *προσ-* *β* || 7 *Ἔχεμον* Xylander: *ἐχέμονα* *β*

Β′

ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΑ

1 Ἡ δὲ Κορινθία χώρα μοῖρα οὖσα τῆς Ἀργείας ἀπὸ Κορίνθου τὸ ὄνομα ἔσχηκε. Διὸς δὲ εἶναι Κόρινθον οὐδένα οἶδα εἰπόντα πω σπουδῆι πλὴν Κορινθίων τῶν πολλῶν, ἐπεὶ Εὔμηλός γε ὁ Ἀμφιλύτου τῶν Βακχιδῶν καλουμένων, ὃς καὶ τὰ ἔπη λέγεται ποιῆσαι, φησὶν ἐν τῆι Κορινθίαι συγγραφῆι — εἰ δὴ Εὐμήλου γε ἡ συγγραφή — Ἐφύραν Ὠκεανοῦ θυγατέρα οἰκῆσαι πρῶτον ἐν τῆι γῆι ταύτηι, Μαραθῶνα δὲ ὕστερον τὸν Ἐπωπέως τοῦ Ἀλωέως τοῦ Ἡλίου φεύγοντα ἀνομίαν καὶ ὕβριν τοῦ πατρὸς ἐς τὰ παραθαλάσσια μετοικῆσαι τῆς Ἀττικῆς, ἀποθανόντος δὲ Ἐπωπέως ἀφικόμενον ἐς Πελοπόννησον καὶ τὴν ἀρχὴν διανείμαντα τοῖς παισὶν αὐτὸν ἐς τὴν Ἀττικὴν αὖθις ἀναχωρῆσαι, καὶ ἀπὸ μὲν Σικυῶνος τὴν Ἀσωπίαν, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τὴν Ἐφυραίαν μετονομασθῆναι.

2 Κόρινθον δὲ οἰκοῦσι Κορινθίων μὲν οὐδεὶς ἔτι τῶν ἀρχαίων, ἔποικοι δὲ ἀποσταλέντες ὑπὸ Ῥωμαίων. αἴτιον δὲ τὸ συνέδριον τὸ Ἀχαιῶν· συντελοῦντες γὰρ ἐς αὐτὸ καὶ οἱ Κορίνθιοι μετέσχον τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ῥωμαίους, ὃν Κριτόλαος στρατηγεῖν Ἀχαιῶν ἀποδειχθεὶς παρεσκεύασε γενέσθαι τούς τε Ἀχαιοὺς ἀναπείσας ἀποστῆναι καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου τοὺς πολλούς. Ῥωμαῖοι δὲ ὡς ἐκράτησαν τῶι πολέμωι, παρείλοντο μὲν καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τὰ ὅπλα καὶ τείχη περιεῖλον ὅσαι τετειχισμέναι

4 FGrHist 451 F 1

4 *ἐπεὶ Εὔμηλός γε* Siebelis: *ἐπεὶ δὲ εὔμηλός τε* **β** *εὔμηλος δὲ* **ℜ** (in **ℜ** praeced. lac.) Spiro | *βακχιδῶν* **RPaVb**: *βακχιαδῶν* **βVa**

*πόλεις ἦσαν· Κόρινθον δὲ ἀνάστατον Μομμίου ποιήσαντος
τοῦ τότε ἡγουμένου τῶν ἐπὶ στρατοπέδου Ῥωμαίων,
ὕστερον λέγουσιν ἀνοικίσαι Καίσαρα, ὃς πολιτείαν ἐν
Ῥώμηι πρῶτος τὴν ἐφ' ἡμῶν κατεστήσατο· ἀνοικίσαι δὲ
καὶ Καρχηδόνα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ.*

3 *Τῆς δὲ Κορινθίας ἐστὶ γῆς καὶ ὁ καλούμενος Κρομυὼν
ἀπὸ τοῦ Κρόμου τοῦ Ποσειδῶνος. ἐνταῦθα τραφῆναί φασι
⟨Φαιάν⟩, καὶ τῶν λεγομένων Θησέως καὶ τὸ ἐς τὴν ὗν
ταύτην ἐστὶν ἔργον. προϊοῦσι δὲ ἡ πίτυς ἄχρι γε ἐμοῦ
πεφύκει παρὰ τὸν αἰγιαλὸν καὶ Μελικέρτου βωμὸς ἦν.
ἐς τοῦτον τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος
λέγουσι· κειμένωι δὲ ἐπιτυχόντα Σίσυφον θάψαι τε ἐν τῶι
ἰσθμῶι καὶ τὸν ἀγῶνα ἐπ' αὐτῶι ποιῆσαι τῶν Ἰσθμίων.*
4 *ἔστι δὲ ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς ἀρχῆς, ἔνθα ὁ ληιστὴς Σίνις
λαμβανόμενος πιτύων ἦγεν ἐς τὸ κάτω σφᾶς· ὁπόσων
δὲ μάχηι κρατήσειεν, ἀπ' αὐτῶν δήσας ἀφῆκεν ἂν τὰ
δένδρα ἄνω φέρεσθαι· ἐνταῦθα ἑκατέρα τῶν πιτύων τὸν
δεθέντα ἐφ' αὑτὴν εἷλκε, καὶ τοῦ δεσμοῦ μηδετέρωσε
εἴκοντος ἀλλ' ἀμφοτέρωθεν ἐπ' ἴσης βιαζομένου διεσπᾶτο
ὁ δεδεμένος. τοιούτωι διεφθάρη τρόπωι καὶ αὐτὸς ὑπὸ
Θησέως ὁ Σίνις· ἐκάθηρε γὰρ Θησεὺς τῶν κακούργων
τὴν ὁδὸν τὴν ἐς Ἀθήνας ἐκ Τροιζῆνος, οὓς τε πρότερον
κατηρίθμησα ἀνελὼν καὶ ἐν Ἐπιδαύρωι τῆι ἱερᾶι Περι-
φήτην Ἡφαίστου νομιζόμενον, κορύνηι χαλκῆι χρώμενον*
5 *ἐς τὰς μάχας. καθήκει δὲ ὁ τῶν Κορινθίων ἰσθμὸς τῆι μὲν
ἐς τὴν ἐπὶ Κεγχρέαις, τῆι δὲ ἐς τὴν ἐπὶ Λεχαίωι θάλασσαν·
τοῦτο γὰρ ἤπειρον ποιεῖ τὴν ἐντὸς χώραν. ὃς δὲ ἐπεχείρησε
Πελοπόννησον ἐργάσασθαι νῆσον, προαπέλιπε διορύσσων*

1 *μομμίου* **R**^{sv} **Va**^{sv} (cf. 2. 2. 2, 5. 10. 5): *μεμμίου* ***β*** **Pa Vb** || **2** *στρατοπέδου* Corais (cf. 4. 27. 2, 10. 1. 6): *στρατόπεδον* ***β*** || **6** *Κρομυὼν* Sylburg: *κρωμύων* ***β*** || **7** *τοῦ*^{1} del. Siebelis | *Κρόμου* Sylburg: *κρώμου* ***β*** || **8** suppl. Clavier || **8—9** *καὶ τὸ ἐς τὴν ὗν ταύτην* Dindorf: *κατὸ ἐπὴν ὗν ταύτην* **FP** *κατὰ τὸ ἐπὴν ἐν ταύτην* **V** *πιτυοκάμπτην καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τόπον* **𝕽** || **9** *γε* Porson: *τε* ***β*** || **18** *ἐφ' αὑτὴν* Hitzig: *ἐπ' αὐτῆι* ***β*** | *μηδετέρωσε* Siebelis: *μηδὲ ἑτέρωσε* ***β*** || **26** *Κεγχρέαις* Schneider (cf. 7. 6. 7): *κεγχρέας* ***β*** || **28** *προαπέλιπε* Phral. **𝕽**: *-λειπε* ***β***

ἰσθμόν· καὶ ὅθεν μὲν διορύσσειν ἤρξαντο δῆλόν ἐστιν, ἐς
δὲ τὸ πετρῶδες οὐ προεχώρησαν ἀρχήν· μένει δὲ ὡς
πεφύκει καὶ νῦν ἤπειρος ὤν. Ἀλεξάνδρωι τε τῶι Φιλίππου
διασκάψαι Μίμαντα ἐθελήσαντι μόνον τοῦτο οὐ προεχώ-
ρησε ἔργων· Κνιδίους δὲ ἡ Πυθία τὸν ἰσθμὸν ὀρύσσοντας
ἔπαυσεν. οὕτω χαλεπὸν ἀνθρώπωι τὰ θεῖα βιάσασθαι. τὸ 6
δὲ οὐ Κορινθίοις μόνον περὶ τῆς χώρας ἐστὶν εἰρημένον,
ἀλλὰ ἐμοὶ δοκεῖν Ἀθηναῖοι πρῶτοι περὶ τῆς Ἀττικῆς
ἐσεμνολόγησαν· λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα
ἐλθεῖν Ἡλίωι περὶ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν, Βριάρεων
δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι σφίσιν, ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτηι
δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἡλίωι δόντα
τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως· ἀπὸ μὲν τούτου λέγουσιν εἶναι τὸν
ἰσθμὸν Ποσειδῶνος.

Θέας δὲ αὐτόθι ἄξια ἔστι μὲν θέατρον, ἔστι δὲ στάδιον 7
λίθου λευκοῦ. ἐλθόντι δὲ ἐς τοῦ θεοῦ τὸ ἱερὸν τοῦτο μὲν
ἀθλητῶν νικησάντων τὰ Ἴσθμια ἑστήκασιν εἰκόνες,
τοῦτο δὲ πιτύων δένδρα ἐστὶ πεφυτευμένα ἐπὶ στοῖχου,
τὰ πολλὰ ἐς εὐθὺ αὐτῶν ἀνήκοντα. τῶι ναῶι δὲ ὄντι
μέγεθος οὐ μείζονι ἐφεστήκασι Τρίτωνες χαλκοῖ. καὶ
ἀγάλματά ἐστιν ἐν τῶι προνάωι δύο μὲν Ποσειδῶνος,
τρίτον δὲ Ἀμφιτρίτης, καὶ Θάλασσα καὶ αὕτη χαλκῆ. τὰ
δὲ ἔνοον ἐφ' ἡμῶν ἀνέθηκεν Ἡρώδης Ἀθηναῖος, ἵππους
τέσσαρας ἐπιχρύσους πλὴν τῶν ὁπλῶν· ὁπλαὶ δέ σφισίν
εἰσιν ἐλέφαντος. καὶ Τρίτωνες δύο παρὰ τοὺς ἵππους 8
εἰσὶ χρυσοῖ, τὰ μετ' ἰξὺν ἐλέφαντος καὶ οὗτοι· τῶι δὲ
ἅρματι Ἀμφιτρίτη καὶ Ποσειδῶν ἐφεστήκασι, καὶ παῖς
ὀρθός ἐστιν ἐπὶ δελφῖνος ὁ Παλαίμων· ἐλέφαντος δὲ καὶ
χρυσοῦ καὶ οὗτοι πεποίηνται. τῶι βάθρωι δὲ ἐφ' οὗ τὸ
ἅρμα μέση μὲν ἐπείργασται Θάλασσα ἀνέχουσα Ἀφροδίτην
παῖδα, ἑκατέρωθεν δέ εἰσιν αἱ Νηρηίδες καλούμεναι.

3 *ἐπεφύκει* Phral. || **5** *ἔργων* Phral.: ⟨*τῶν*⟩ *ἔργων* Siebelis *ἔργον* **β** ⟨*τὸ*⟩ *ἔργον* Musurus || **8** *δοκεῖν* Siebelis: *-εῖ* **β** || **20** post *μείζονι* lac. suspicatus est Schubart; probat L. Pearson, eo quod templo nunc reperto nihil aliud nisi *μέγεθος* ⟨*τοῦ ἐν* * * * *να-*⟩ *οὐ μείζονι* conveniat || **31** *νηρηΐδες* **R^sv Va Vb**: *νηρεΐδες* **β**

*ταύταις καὶ ἑτέρωθι τῆς Ἑλλάδος βωμοὺς οἶδα ὄντας, τοὺς
δὲ καὶ τεμένη σφίσιν ἀναθέντας πρὸς ἠιόσιν, ἔνθα καὶ
Ἀχιλλεῖ τιμαί· Δωτοῦς δὲ ἐν Γαβάλοις ἱερόν ἐστιν ἅγιον,
ἔνθα πέπλος ἔτι ἐλείπετο, ὃν Ἕλληνες Ἐριφύλην λέγουσιν*
9 *ἐπὶ τῶι παιδὶ λαβεῖν Ἀλκμαίωνι. τοῦ Ποσειδῶνος δέ εἰσιν
ἐπειργασμένοι τῶι βάθρωι καὶ οἱ Τυνδάρεω παῖδες, ὅτι
δὴ σωτῆρες καὶ οὗτοι νεῶν καὶ ἀνθρώπων εἰσὶ ναυτιλλο-
μένων. τὰ δὲ ἄλλα ἀνάκειται Γαλήνης ἄγαλμα καὶ
Θαλάσσης καὶ ἵππος εἰκασμένος κήτει τὰ μετὰ τὸ
στέρνον, Ἰνώ τε καὶ Βελλεροφόντης καὶ ὁ ἵππος ὁ
Πήγασος.*

2 *Τοῦ περιβόλου δέ ἐστιν ἐντὸς Παλαίμονος ἐν ἀριστερᾶι
ναός, ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῶι Ποσειδῶν καὶ Λευκοθέα καὶ
αὐτὸς ὁ Παλαίμων. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο Ἄδυτον καλούμενον,
κάθοδος δὲ ἐς αὐτὸ ὑπόγεως, ἔνθα δὴ τὸν Παλαίμονα
κεκρύφθαι φασίν· ὃς δ' ἂν ἐνταῦθα ἢ Κορινθίων ἢ ξένος
ἐπίορκα ὀμόσηι, οὐδεμία ἐστίν οἱ μηχανὴ διαφυγεῖν τοῦ
ὅρκου. καὶ δὴ ἱερόν ἐστιν ἀρχαῖον Κυκλώπων καλούμενος*
2 *βωμός, καὶ θύουσιν ἐπ' αὐτῶι Κύκλωψι. ⟨τάφους δὲ⟩
Σισύφου καὶ Νηλέως — καὶ γὰρ Νηλέα ἀφικόμενον ἐς
Κόρινθον νόσωι τελευτῆσαί φασι καὶ περὶ τὸν ἰσθμὸν
ταφῆναι — οὐκ ἂν οἶδ' εἰ ζητοίη τις ἐπιλεξάμενος τὰ
Εὐμήλου· Νηλέως μὲν γὰρ οὐδὲ Νέστορι ἐπιδειχθῆναι τὸ
μνῆμα ὑπὸ Σισύφου φησί, χρῆναι γὰρ ἄγνωστον τοῖς
πᾶσιν ὁμοίως εἶναι, Σίσυφον δὲ ταφῆναι μὲν ἐν τῶι ἰσθμῶι,
τὸν δέ οἱ τάφον καὶ τῶν ἐφ' αὐτοῦ Κορινθίων ὀλίγους*

23 FGrHist 451 F 4

2 *πρὸς ἠιόσιν* Preller coll. schol. Apoll. Rh. 2. 658 et Paus. 3. 25. 7: *ποιμαίνισιν β Ποιμαινίσιν* a Poemene, Ponticae regionis monte, vel a Poemenio monte Macedoniae seu *Ποιμανδρίσιν* a Poemandro aut Poemandria civitate quod nomen olim Tanagra habuerit coni. Sylburg *ἐν τῆι Ποιμανδρίαι* vel *Ποιμανδρίδι* Tümpel coll. Plut. quaest. gr. 37 *πρὸς* vel *ἐπὶ λιμέσιν* Kuhn *κοιμανέμισιν* Maass; lineam integram excidisse putat Reiske || **14** *ἄλλο ⟨ἱερὸν⟩* Hitzig || **19** suppl. edd.; *καὶ τάφος* Pa^mg *τάφοι* post *Νηλέως* habet Lb^mg *τοὺς δὲ τάφους* Rossbach || **22** *οἶδ' εἰ* Madvig: *οὐδ' εἰ β οὐδὲ* Lobeck, Aglaoph. p. 284 *εὕροι οὐδ' εἰ* Clavier || **24** *φησί* Bekker: *φασί β*

εἶναι τοὺς εἰδότας. ὁ δὲ Ἰσθμικὸς ἀγὼν οὐδὲ ἀναστάντων ὑπὸ Μομμίου Κορινθίων ἐξέλιπεν, ἀλλ' ὅσον μὲν χρόνον ἠρήμωτο ἡ πόλις, Σικυωνίοις ἄγειν ἐπετέτραπτο τὰ Ἴσθμια, οἰκισθείσης δὲ αὖθις ἐς τοὺς νῦν οἰκήτορας περιῆλθεν ἡ τιμή.

Κορινθίοις δὲ τοῖς ἐπινείοις τὰ ὀνόματα Λέχης καὶ 3 *Κεγχρίας ἔδοσαν, Ποσειδῶνος εἶναι καὶ Πειρήνης τῆς Ἀχελώιου λεγόμενοι· πεποίηται δὲ ἐν Ἠοίαις μεγάλαις Οἰβάλου θυγατέρα εἶναι Πειρήνην. ἔστι δὲ ἐν Λεχαίωι μὲν Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν, τὴν δὲ ἐς Κεγχρέας ἰόντων ἐξ ἰσθμοῦ ναὸς Ἀρτέμιδος καὶ ξόανον ἀρχαῖον. ἐν δὲ Κεγχρέαις Ἀφροδίτης τέ ἐστι ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου, μετὰ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῶι ἐρύματι τῶι διὰ τῆς θαλάσσης Ποσειδῶνος χαλκοῦν, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον πέρας τοῦ λιμένος Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἴσιδος ἱερά. Κεγχρεῶν δὲ ἀπαντικρὺ τὸ Ἑλένης ἐστὶ λουτρόν· ὕδωρ ἐς θάλασσαν ἐκ πέτρας ῥεῖ πολὺ καὶ ἁλμυρὸν ὕδατι ὅμοιον ἀρχομένωι θερμαίνεσθαι.*

Ἀνιοῦσι δὲ ἐς Κόρινθον καὶ ἄλλα ἐστὶ κατὰ τὴν ὁδὸν 4 *μνήματα καὶ πρὸς τῆι πύληι Διογένης τέθαπται ὁ Σινωπεύς, ὃν κύνα ἐπίκλησιν καλοῦσιν Ἕλληνες. πρὸ δὲ τῆς πόλεως κυπαρίσσων ἐστὶν ἄλσος ὀνομαζόμενον Κράνειον. ἐνταῦθα Βελλεροφόντου τέ ἐστι τέμενος καὶ Ἀφροδίτης ναὸς Μελαινίδος καὶ τάφος Λαΐδος, ὧι δὴ λέαινα ἐπίθημά ἐστι κριὸν ἔχουσα ἐν τοῖς προτέροις ποσίν. ἔστι δὲ καὶ* 5 *ἄλλο ἐν Θεσσαλίαι Λαΐδος φάμενον μνῆμα εἶναι· παρεγένετο γὰρ καὶ ἐς Θεσσαλίαν ἐρασθεῖσα Ἱπποστράτου. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐξ Ὑκάρων αὐτὴν τῶν ἐν Σικελίαι λέγεται παῖδα οὖσαν ὑπὸ Νικίου καὶ Ἀθηναίων ἁλῶναι, πραθεῖσαν δὲ ἐς Κόρινθον ὑπερβαλέσθαι κάλλει τὰς τότε ἑταίρας*

8 fr. 258 Merkelbach-West

10 *Κεγχρέας* Schubart-Walz coll. 2. 1. 5: *-είας β* item **12** et **15** || **13** *αὐτὸν* Siebelis: *-ὸ β* | *ἐρύματι* Facius: *ῥεύματι β* || **24** *Μελαινίδος* Siebelis: *μελανίδος β* || **26** *φάμενον* Siebelis: *φαμένων β* || **28** *ὑκάρων* RVa: *ὑκκάρων β*R[sv]PaVb || **30** *ὑπερβαλέσθαι* Sylburg: *ὑπερβάλλεσθαι β*

*θαυμασθῆναί τε οὕτω παρὰ Κορινθίοις ὡς ἀμφισβητεῖν
σφᾶς καὶ νῦν ἔτι Λαΐδος.*

6 *Λόγου δὲ ἄξια ἐν τῆι πόλει τὰ μὲν λειπόμενα ἔτι τῶν
ἀρχαίων ἐστίν, τὰ δὲ πολλὰ αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἀκμῆς ἐποιήθη
τῆς ὕστερον. ἔστιν οὖν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς — ἐνταῦθα γὰρ
πλεῖστά ἐστι τῶν ἱερῶν — Ἄρτεμίς τε ἐπίκλησιν Ἐφεσία
καὶ Διονύσου ξόανα ἐπίχρυσα πλὴν τῶν προσώπων· τὰ
δὲ πρόσωπα ἀλοιφῆι σφισιν ἐρυθρᾶι κεκόσμηται· Λύσιον
δέ, τὸν δὲ Βάκχειον ὀνομάζουσι. τὰ δὲ λεγόμενα ἐς τὰ*
7 *ξόανα καὶ ἐγὼ γράφω. Πενθέα ὑβρίζοντα ἐς Διόνυσον καὶ
ἄλλα τολμᾶν λέγουσι καὶ τέλος ἐς τὸν Κιθαιρῶνα ἐλθεῖν
ἐπὶ κατασκοπῆι τῶν γυναικῶν, ἀναβάντα δὲ ἐς δένδρον
θεάσασθαι τὰ ποιούμενα· τὰς δέ, ὡς ἐφώρασαν, καθελ-
κύσαι τε αὐτίκα Πενθέα καὶ ζῶντος ἀποσπᾶν ἄλλο ἄλλην
τοῦ σώματος. ὕστερον δέ, ὡς Κορίνθιοι λέγουσιν, ἡ
Πυθία χρᾶι σφισιν ἀνευρόντας τὸ δένδρον ἐκεῖνο ἴσα τῶι
θεῶι σέβειν· καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ διὰ τόδε τὰς εἰκόνας πεποίην-*
8 *ται ταύτας. ἔστι δὲ καὶ Τύχης ναός· ἄγαλμα ὀρθὸν
Παρίου λίθου· παρὰ δὲ αὐτὸν θεοῖς πᾶσίν ἐστιν ἱερόν·
πλησίον δὲ ᾠκοδόμηται κρήνη, καὶ Ποσειδῶν ἐπ᾽ αὐτῆι
χαλκοῦς καὶ δελφὶς ὑπὸ τοῖς ποσίν ἐστι τοῦ Ποσειδῶνος
ἀφιεὶς ὕδωρ. καὶ Ἀπόλλων ἐπίκλησιν Κλάριος χαλκοῦς
ἐστι καὶ ἄγαλμα Ἀφροδίτης Ἑρμογένους Κυθηρίου ποιή-
σαντος. Ἑρμοῦ τέ ἐστιν ἀγάλματα χαλκοῦ μὲν καὶ ὀρθὰ
ἀμφότερα, τῶι δὲ ἑτέρωι καὶ ναὸς πεποίηται. τὰ δὲ τοῦ
Διός, καὶ ταῦτα ὄντα ἐν ὑπαίθρωι, τὸ μὲν ἐπίκλησιν οὐκ
εἶχε, τὸν δὲ αὐτῶν Χθόνιον καὶ τὸν τρίτον καλοῦσιν
Ὕψιστον.*

8 *Ἐν μέσωι δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐστιν Ἀθηνᾶ χαλκῆ· τῶι βάθρωι δὲ αὐτῆς ἐστι Μουσῶν ἀγάλματα ἐπειργασμένα. ὑπὲρ δὲ τὴν ἀγοράν ἐστιν Ὀκταβίας ναὸς ἀδελφῆς Αὐγούστου βασιλεύσαντος Ῥωμαίων μετὰ Καίσαρα τὸν οἰκιστὴν Κορίνθου τῆς νῦν.*

8 *ἐρυθρᾶι* **Musurus**: *-ῶ β* || **9** *βάκχειον* **P**: *βάκχιον* **VF** || **10** *γρά-ψω* **Calderini** || **19** *αὐτὸν* **Facius**: *-ὸ β*

Ἐκ δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐξιόντων τὴν ἐπὶ Λεχαίου προπύλαιά 2
ἐστι καὶ ἐπ' αὐτῶν ἅρματα ἐπίχρυσα, τὸ μὲν Φαέθοντα
Ἡλίου παῖδα, τὸ δὲ Ἥλιον αὐτὸν φέρον. ὀλίγον δὲ
ἀπωτέρω τῶν προπυλαίων ἐξιοῦσιν ἐν δεξιᾶι ἐστιν
Ἡρακλῆς χαλκοῦς. μετὰ δὲ αὐτὸν ἔσοδός ἐστι τῆς
Πειρήνης ἐς τὸ ὕδωρ. ἐπὶ δὲ αὐτῆι λέγουσιν ὡς ἡ Πειρήνη
γένοιτο ὑπὸ δακρύων ἐξ ἀνθρώπου πηγή, τὸν παῖδα
ὀδυρομένη Κεγχρίαν ὑπὸ Ἀρτέμιδος ἀκούσης ἀποθανόντα.
κεκόσμηται δὲ ἡ πηγὴ λίθωι λευκῶι, καὶ πεποιημένα 3
ἐστὶν οἰκήματα σπηλαίοις κατὰ ταὐτά, ἐξ ὧν τὸ ὕδωρ
ἐς κρήνην ὕπαιθρον ῥεῖ πιεῖν τε ἡδύ, καὶ τὸν Κορίνθιον
χαλκὸν διάπυρον καὶ θερμὸν ὄντα ὑπὸ ὕδατος τούτου
βάπτεσθαι λέγουσιν, ἐπεὶ χαλκός γε οὐκ ἔστι Κορινθίοις.
ἔτι γε δὴ καὶ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα πρὸς τῆι Πειρήνηι καὶ
περίβολός ἐστιν, ἐν δὲ αὐτῶι γραφὴ τὸ Ὀδυσσέως ἐς τοὺς
μνηστῆρας ἔχουσα τόλμημα.

Αὖθις δ' ἰοῦσιν ἐπὶ Λεχαίου τὴν εὐθεῖαν χαλκοῦς 4
καθήμενός ἐστιν Ἑρμῆς, παρέστηκε δέ οἱ κριός, ὅτι
Ἑρμῆς μάλιστα δοκεῖ θεῶν ἐφορᾶν καὶ αὔξειν ποίμνας,
καθὰ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐποίησεν

υἱὸν Φόρβαντος πολυμήλου, τόν ῥα μάλιστα
Ἑρμείας Τρώων ἐφίλει καὶ κτῆσιν ὄπασσε·

τὸν δὲ ἐν τελετῆι Μητρὸς ἐπὶ Ἑρμῆι λεγόμενον καὶ τῶι
κριῶι λόγον ἐπιστάμενος οὐ λέγω. μετὰ δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ
Ἑρμοῦ Ποσειδῶν καὶ Λευκοθέα καὶ ἐπὶ δελφῖνός ἐστιν
ὁ Παλαίμων. λουτρὰ δὲ ἔστι μὲν πολλαχοῦ Κορινθίοις 5
καὶ ἄλλα, τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, τὸ δὲ βασιλέως Ἀδριανοῦ
κατασκευάσαντος, τὸ δὲ ὀνομαστότατον αὐτῶν πλησίον
τοῦ Ποσειδῶνος. τοῦτο δὲ Εὐρυκλῆς ἐποίησεν ἀνὴρ

20 Ξ 490—491

4 *ἐξιοῦσιν* Hitzig: *ἐσιοῦσιν* (*εἰσ-* V) β *εἰσὶ οὖσιν* F || **9—10** *κεκόσμηται — ταὐτά* om. Phral. || **10** *ἐξ ὧν*] *καί οἱ* Phral. || **11** *ἐς κρήνην — ῥεῖ* om. Phral. || **12** ⟨*τοῦ*⟩ *ὕδατος* Phral. || **13** post *χαλκός* lac. ind. Krüger, Jahrb. f. Phil. 83, 1861, 486 ⟨*πλὴν ἢ ὁ τούτωι βαπτόμενός*⟩ suppl. Rossbach || **14** *ἔτι* P: *ἔστι* VF

*Σπαρτιάτης λίθοις κοσμήσας καὶ ἄλλοις καὶ ὃν ἐν
Κροκέαις χώρας τῆς Λακωνικῆς ὀρύσσουσιν. ἐν ἀριστερᾶι
δὲ τῆς ἐσόδου Ποσειδῶν καὶ μετ' αὐτὸν Ἄρτεμις θη-
ρεύουσα ἕστηκε. κρῆναι δὲ πολλαὶ μὲν ἀνὰ τὴν πόλιν
πεποίηνται πᾶσαν ἅτε ἀφθόνου ῥέοντός σφισιν ὕδατος
καὶ ὃ δὴ βασιλεὺς Ἀδριανὸς ἐσήγαγεν ἐκ Στυμφήλου,
θέας δὲ μάλιστα ἀξία ⟨ἡ⟩ παρὰ τὸ ἄγαλμα τὸ τῆς Ἀρτέ-
μιδος· καί οἱ Βελλεροφόντης ἔπεστι καὶ τὸ ὕδωρ {ὁ} δι'
ὁπλῆς ἵππου ῥεῖ τοῦ Πηγάσου.*
6 *Ἑτέραν δὲ ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὴν ἐπὶ Σικυῶνα ἐρχομέ-
νοις ἔστιν ἰδεῖν ἐν δεξιᾶι τῆς ὁδοῦ ναὸς καὶ ἄγαλμα χαλ-
κοῦν Ἀπόλλωνος καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω κρήνη καλουμένη
Γλαύκης· ἐς γὰρ ταύτην ἔρριψεν αὑτήν, ὡς λέγουσι, τῶν
Μηδείας ἔσεσθαι φαρμάκων τὸ ὕδωρ νομίζουσα ἴαμα.
ὑπὲρ ταύτην πεποίηται τὴν κρήνην καὶ τὸ καλούμενον
Ὠιδεῖον, παρὰ δὲ αὐτὸ μνῆμά ἐστι τοῖς Μηδείας παισίν·
{ὧν} ὀνόματα μέν σφισι Μέρμερος καὶ Φέρης, καταλιθω-
θῆναι δὲ ὑπὸ Κορινθίων λέγονται τῶν δώρων ἕνεκα ὧν*
7 *τῆι Γλαύκηι κομίσαι φασὶν αὐτούς· ἅτε δὲ τοῦ θανάτου
βιαίου καὶ οὐ σὺν τῶι δικαίωι γενομένου, τὰ τέκνα
Κορινθίων τὰ νήπια ὑπ' αὐτῶν ἐφθείρετο, πρὶν ἢ χρήσαν-
τος τοῦ θεοῦ θυσίαι τε αὐτοῖς ἐπέτειοι κατέστησαν καὶ
Δεῖμα ἐπεστάθη. τοῦτο μὲν δὴ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι λείπεται,
γυναικὸς ἐς τὸ φοβερώτερον εἰκὼν πεποιημένη· Κορίνθου
δὲ ἀναστάτου γενομένης ὑπὸ Ῥωμαίων καὶ Κορινθίων
τῶν ἀρχαίων ἀπολομένων, οὐκέτι ἐκεῖναι καθεστήκασιν
αὐτοῖς αἱ θυσίαι παρὰ τῶν ἐποίκων οὐδὲ ἀποκείρονταί*
8 *σφισιν οἱ παῖδες οὐδὲ μέλαιναν φοροῦσιν ἐσθῆτα. Μήδεια
δὲ τότε μὲν ἐλθοῦσα ἐς Ἀθήνας συνῴκησεν Αἰγεῖ, χρόνωι
δὲ ὕστερον φωραθεῖσα ἐπιβουλεύειν Θησεῖ καὶ ἐξ Ἀθηνῶν
ἔφυγε, παραγενομένη δὲ ἐς τὴν λεγομένην τότε Ἀρίαν τοῖς
ἀνθρώποις ἔδωκε τὸ ὄνομα καλεῖσθαι Μήδους ἀπ' αὐτῆς.
τὸν δὲ παῖδα, ὃν ἐπήγετο φεύγουσα ἐς τοὺς Ἀρίους,*

2 *Κροκέαις* e Steph. Byz.: *Κροκεαῖς* Hitzig *κρόκαις β* || 7 suppl. Siebelis || 8 *οἱ* Goldhagen: *ὁ β* | del. P *οἱ* Siebelis || 17 expunxit Bekker

γενέσθαι λέγουσιν ἐξ Αἰγέως, ὄνομα δέ οἱ Μῆδον εἶναι·
Ἑλλάνικος δὲ αὐτὸν Πολύξενον καλεῖ καὶ πατρὸς Ἰάσονός
φησιν εἶναι. ἔπη δὲ ἔστιν ἐν Ἕλλησι Ναυπάκτια ὀνομαζό- 9
μενα· πεποίηται δὲ ἐν αὐτοῖς Ἰάσονα ἐξ Ἰωλκοῦ μετὰ τὸν
Πελίου θάνατον ἐς Κόρκυραν μετοικῆσαι καί οἱ Μέρμερον
μὲν τὸν πρεσβύτερον τῶν παίδων ὑπὸ λεαίνης διαφθαρῆναι
θηρεύοντα ἐν τῆι πέραν ἠπείρωι· Φέρητι δὲ οὐδέν ἐστιν
ἐς μνήμην προσκείμενον. Κιναίθων δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος —
ἐγενεαλόγησε γὰρ καὶ οὗτος ἔπεσι — Μήδειον καὶ θυγα-
τέρα Ἐριῶπιν Ἰάσονι εἶπεν ἐκ Μηδείας γενέσθαι· πέρα
δὲ ἐς τοὺς παῖδας οὐδὲ τούτωι πεποιημένα ἐστίν. Εὔμηλος 10
δὲ Ἥλιον ἔφη δοῦναι τὴν χώραν Ἀλωεῖ μὲν τὴν Ἀσωπίαν,
Αἰήτηι δὲ τὴν Ἐφυραίαν· καὶ Αἰήτην ἀπιόντα ἐς Κόλχους
παρακαταθέσθαι Βούνωι τὴν γῆν, Βοῦνον δὲ Ἑρμοῦ καὶ
Ἀλκιδαμείας εἶναι, καὶ ἐπεὶ Βοῦνος ἐτελεύτησεν, οὕτως
Ἐπωπέα τὸν Ἀλωέως καὶ τὴν Ἐφυραίων σχεῖν ἀρχήν·
Κορίνθου δὲ ὕστερον τοῦ Μαραθῶνος οὐδένα ὑπολιπο-
μένου παῖδα, τοὺς Κορινθίους Μήδειαν μεταπεμψαμένους
ἐξ Ἰωλκοῦ παραδοῦναί οἱ τὴν ἀρχήν. βασιλεύειν μὲν δὴ 11
δι' αὐτὴν Ἰάσονα ἐν Κορίνθωι, Μηδείαι δὲ παῖδας μὲν
γίνεσθαι, τὸ δὲ ἀεὶ τικτόμενον κατακρύπτειν αὐτὸ ἐς τὸ
ἱερὸν φέρουσαν τῆς Ἥρας, κατακρύπτειν δὲ ἀθανάτους
ἔσεσθαι νομίζουσαν· τέλος δὲ αὐτήν τε μαθεῖν ὡς
ἡμαρτήκοι τῆς ἐλπίδος καὶ ἅμα ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος φωρα-
θεῖσαν — οὐ γὰρ αὐτὸν ἔχειν δεομένηι συγγνώμην,
ἀποπλέοντα ⟨δὲ⟩ ἐς Ἰωλκὸν οἴχεσθαι —, τούτων δὲ
ἕνεκα ἀπελθεῖν καὶ Μήδειαν παραδοῦσαν Σισύφωι τὴν
ἀρχήν.

Τάδε μὲν οὕτως ἔχοντα ἐπελεξάμην· τοῦ μνήματος δέ 4
ἐστιν οὐ πόρρω Χαλινίτιδος Ἀθηνᾶς ἱερόν· Ἀθηνᾶν γὰρ
θεῶν μάλιστα συγκατεργάσασθαι τά τε ἄλλα Βελλερο-

2 FGrHist 4 F 132 || **4** fr. 10 Kinkel, p. 198 et 201 || **8** fr. 2 Kinkel, p. 196 et 197 || **11** FGrHist 451 F 2

10 *πέρα* Calderini: *πέρας β* || **17** *ὑπολιπομένου* **Na** Siebelis: *ὑπολειπ- β* || **26** suppl. **Ag** Sylburg || **29–30** *δέ – Χαλινίτιδος* om. **P**

φόντηι φασὶ καὶ ὡς τὸν Πήγασόν οἱ παραδοίη χειρωσαμένη τε καὶ ἐνθεῖσα αὐτὴ τῶι ἵππωι χαλινόν. τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦτο ξόανόν ἐστι, πρόσωπον δὲ καὶ χεῖρες καὶ
2 *ἀκρόποδες εἰσὶ λευκοῦ λίθου. Βελλεροφόντην δὲ οὐκ αὐτοκράτορα ὄντα βασιλεύειν, εἶναι δὲ ἐπὶ Προίτωι καὶ Ἀργείοις ἐγώ τε πείθομαι καὶ ὅστις τὰ Ὁμήρου μὴ πάρεργον ἐπελέξατο. φαίνονται δὲ καὶ Βελλεροφόντου μετοικήσαντος ἐς Λυκίαν οὐδὲν ἧσσον οἱ Κορίνθιοι τῶν ἐν Ἄργει δυναστῶν ἢ Μυκήναις ὑπακούοντες· ἰδίαι τε οὐδένα παρέσχοντο ἄρχοντα τῆς ἐπὶ Τροίαν στρατιᾶς, συντεταγμένοι δὲ Μυκηναίοις καὶ ὅσων ἄλλων Ἀγαμέμνων*
3 *ἡγεῖτο μετέσχον τοῦ στόλου. Σισύφωι δὲ οὐτι Γλαῦκος μόνον ὁ Βελλεροφόντου πατὴρ ἀλλὰ καὶ ἕτερος υἱὸς ἐγένετο Ὀρνυτίων, ἐπὶ δὲ αὐτῶι Θέρσανδρός τε καὶ Ἅλμος. Ὀρνυτίωνος δὲ ἦν Φῶκος, Ποσειδῶνος δὲ ἐπίκλησιν. καὶ ὁ μὲν ἀπώικησεν ἐς Τιθορέαν τῆς νῦν καλουμένης Φωκίδος, Θόας δὲ Ὀρνυτίωνος υἱὸς νεώτερος κατέμεινεν ἐν τῆι Κορίνθωι. Θόαντος δὲ Δαμοφῶν, Δαμοφῶντος δὲ ἦν Προπόδας, Προπόδα δὲ Δωρίδας καὶ Ὑανθίδας. τούτων βασιλευόντων Δωριεῖς στρατεύουσιν ἐπὶ Κόρινθον· ἡγεῖτο δὲ Ἀλήτης Ἱππότου ⟨τοῦ⟩ Φύλαντος τοῦ Ἀντιόχου τοῦ Ἡρακλέους. Δωρίδας μὲν οὖν καὶ Ὑανθίδας παραδόντες τὴν βασιλείαν Ἀλήτηι καταμένουσιν αὐτοῦ, τῶν δὲ Κορινθίων ὁ δῆμος ἐξέπεσεν ὑπὸ Δωριέων κρατηθεὶς*
4 *μάχηι. Ἀλήτης δὲ αὐτός τε καὶ οἱ ἀπόγονοι βασιλεύουσιν ἐς μὲν Βάκχιν τὸν Προύμνιδος ἐπὶ γενεὰς πέντε, ἀπὸ τού⟨του⟩ δὲ οἱ Βακχίδαι καλούμενοι πέντε ἄλλας γενεὰς ἐς Τελέστην τὸν Ἀριστοδήμου. καὶ Τελέστην μὲν κατὰ ἔχθος Ἀριεὺς καὶ Περάντας κτείνουσι, βασιλεὺς δὲ οὐδεὶς ἔτι ἐγένετο, πρυτάνεις δὲ ἐκ Βακχιδῶν ἐνιαυτὸν*

6 *Z* 158—159

3 *δὲ* Bekker: *τε β* || 4 *ἄκροι πόδες* Lobeck || 15 *ἅλμός* F: *ἄμμος* P *ἄλλος* V || 16 *ἐς* Clavier: *ἐπὶ β* | *Τιθορέαν* Sylburg (cf. 9. 17. 5, 10. 32. 10): *Τιθοραίαν* Steph. Byz. *θυραίαν β* || 21 suppl. R^sv Va Vb || 27 *τούτου δὲ* R^sv Pa: *τοῦ δὲ β τοῦδε* Va || 30 *Βακχιδῶν* Bekker: *βακχιαδῶν β*

ἄρχοντες, ἐς ὃ Κύψελος τυραννήσας ὁ Ἠετίωνος ἐξέβαλε τοὺς Βακχίδας· ἀπόγονος δὲ ἦν ὁ Κύψελος Μέλανος τοῦ Ἀντάσου. Μέλανα δὲ ἐκ Γονούσσης τῆς ὑπὲρ Σικυῶνος στρατεύοντα σὺν Δωριεῦσιν ἐπὶ Κόρινθον Ἀλήτης τὸ μὲν παραυτίκα ἀπειπόντος τοῦ θεοῦ παρ' ἄλλους τῶν Ἑλλήνων ἐκέλευσεν ἀποχωρεῖν, ὕστερον δὲ ἁμαρτὼν τοῦ χρησμοῦ δέχεται σύνοικον. τοιαῦτα μὲν ἐς τοὺς Κορινθίων βασιλέας συμβάντα εὕρισκον.

Τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλινίτιδος πρὸς τῶι 5
θεάτρωι σφίσιν ἐστὶν καὶ πλησίον ξόανον γυμνὸν Ἡρακλέους, Δαιδάλου δὲ αὐτό φασιν εἶναι τέχνην. Δαίδαλος δὲ ὁπόσα εἰργάσατο, ἀτοπώτερα μέν ἐστιν ἔτι τὴν ὄψιν, ἐπιπρέπει δὲ ὅμως τι καὶ ἔνθεον τούτοις. ὑπὲρ δὲ τὸ θέατρόν ἐστιν ἱερὸν Διὸς Καπετωλίου φωνῆι τῆι Ῥωμαίων· κατὰ Ἑλλάδα δὲ γλῶσσαν Κορυφαῖος ὀνομάζοιτο ἄν. τοῦ θεάτρου δέ ἐστι τοῦδε ⟨οὐ⟩ πόρρω γυμνάσιον τὸ ἀρχαῖον καὶ πηγὴ καλουμένη Λέρνα· κίονες δὲ ἑστήκασι περὶ αὐτὴν καὶ καθέδραι πεποίηνται τοὺς ἐσελθόντας ἀναψύχειν ὥραι θέρους. πρὸς τούτωι τῶι γυμνασίωι ναοὶ θεῶν εἰσιν ὁ μὲν Διός, ὁ δὲ Ἀσκληπιοῦ· τὰ δὲ ἀγάλματα Ἀσκληπιὸς μὲν καὶ Ὑγεία λευκοῦ λίθου, τὸ δὲ τοῦ Διὸς χαλκοῦν ἐστιν.

Ἀνιοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον — ἡ δέ ἐστιν ὄρους 6
ὑπὲρ τὴν πόλιν κορυφή, Βριάρεω μὲν Ἡλίωι δόντος αὐτὴν ὅτε ἐδίκαζεν, Ἡλίου δὲ ὡς οἱ Κορίνθιοί φασιν Ἀφροδίτηι παρέντος — ἐς δὴ τὸν Ἀκροκόρινθον τοῦτον ἀνιοῦσίν ἐστιν Ἴσιδος τεμένη, ὧν τὴν μὲν Πελαγίαν, τὴν δὲ Αἰγυπτίαν αὐτῶν ἐπονομάζουσιν, καὶ δύο Σαράπιδος, ἐν Κανώβωι καλουμένου τὸ ἕτερον. μετὰ δὲ αὐτὰ Ἡλίωι πεποίηνται βωμοί, καὶ Ἀνάγκης καὶ Βίας ἐστὶν ἱερόν· ἐσιέναι δὲ ἐς αὐτὸ οὐ νομίζουσιν. ὑπὲρ τοῦτο Μητρὸς θεῶν 7
ναός ἐστι καὶ στήλη καὶ θρόνος· λίθων καὶ αὐτὴ καὶ ὁ

3 *ἀντάσου* **V**: *ἀντάσσου* **FP** || **12** *ἔτι*] *ἐς* **R^{2}PaVb** || **16** suppl. Clavier || **23** *ὄρους* **R^{sv}VaVb**: *ὄρος* **βPa** || **32** *καὶ στήλη* del. Schubart tamquam variam lectionem ad *καὶ αὐτή*, probavit Hitzig

θρόνος. ὁ δὲ τῶν Μοιρῶν καὶ ⟨ὁ⟩ Δήμητρος καὶ Κόρης οὐ φανερὰ ἔχουσι τὰ ἀγάλματα. ταύτηι καὶ τὸ τῆς Βουναίας ἐστὶν Ἥρας ἱερὸν ἱδρυσαμένου Βούνου τοῦ Ἑρμοῦ· καὶ δι' αὐτὸ ἡ θεὸς καλεῖται Βουναία.

5 Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον ναός ἐστιν Ἀφροδίτης· ἀγάλματα δὲ αὐτή τε ὡπλισμένη καὶ Ἥλιος καὶ Ἔρως ἔχων τόξον. τὴν δὲ πηγήν, ἥ ἐστιν ὄπισθεν τοῦ ναοῦ, δῶρον μὲν Ἀσωποῦ λέγουσιν εἶναι, δοθῆναι δὲ Σισύφωι· τοῦτον γὰρ εἰδότα, ὡς εἴη Ζεὺς ἡρπακὼς Αἴγιναν θυγατέρα Ἀσωποῦ, μὴ πρότερον φάναι ζητοῦντι μηνύσειν πρὶν ἢ οἱ καὶ ἐν Ἀκροκορίνθωι γένοιτο ὕδωρ· δόντος δὲ Ἀσωποῦ μηνύει τε οὕτως καὶ ἀντὶ τοῦ μηνύματος δίκην — ὅτωι πιστὰ — ἐν Ἅιδου δίδωσιν. ἤκουσα δὲ ἤδη τὴν Πειρήνην φαμένων εἶναι ταύτην καὶ τὸ ὕδωρ αὐτόθεν
2 ὑπορρεῖν τὸ ἐν τῆι πόλει. ὁ δὲ Ἀσωπὸς οὗτος ἄρχεται μὲν ἐκ τῆς Φλιασίας, ῥέων δὲ καὶ διὰ τῆς Σικυωνίας ἐκδίδωσιν ἐς τὴν ταύτηι θάλασσαν. θυγατέρας δὲ αὐτοῦ γενέσθαι Φλιάσιοί φασι Κόρκυραν καὶ Αἴγιναν καὶ Θήβην· ἀπὸ μὲν δὴ Κορκύρας καὶ Αἰγίνης τὰς νήσους Σχερίαν καὶ Οἰνώνην καλουμένας μετονομασθῆναι, ἀπὸ δὲ Θήβης τὴν ὑπὸ τῆι Καδμείαι κληθῆναι. Θηβαῖοι δὲ οὐχ ὁμολογοῦσι, φάμενοι τοῦ Βοιωτίου τὴν Θήβην Ἀσωποῦ καὶ οὐ τοῦ {παρὰ}
3 Φλιασίου εἶναι. τὰ δὲ ἄλλα ἐς τὸν ποταμὸν Φλιάσιοι καὶ Σικυώνιοι λέγουσι, τὸ ὕδωρ ἔπηλυ καὶ οὐκ ἐγχώριον εἶναί οἱ· Μαίανδρον γὰρ κατιόντα ἐκ Κελαινῶν διὰ Φρυγίας καὶ Καρίας καὶ ἐκδιδόντα ἐς τὴν πρὸς Μιλήτωι θάλασσαν ἐς Πελοπόννησον ἔρχεσθαι καὶ ποιεῖν τὸν Ἀσωπόν. οἶδα δὲ καὶ Δηλίων τοιοῦτο ἀκούσας ἕτερον, ὕδωρ ὃ καλοῦσιν Ἰνωπὸν εἶναί σφισιν ἐκ τοῦ Νείλου· καὶ δὴ καὶ αὐτὸν ἔχει τὸν Νεῖλον λόγος Εὐφράτην ὄντα ἐς ἕλος ἀφανίζεσθαι καὶ αὖθις ἀνιόντα ὑπὲρ Αἰθιοπίας
4 Νεῖλον γίνεσθαι. Ἀσωποῦ μὲν πέρι τοιαῦτα ἤκουσα. ἐκ

1 suppl. Kayser || **14** τὸ **VP**: om. **F** || **16** ῥέων δὲ καὶ] ῥεῖ δὲ **Va** Spiro ῥέει δὲ **R^1PaVb** | ⟨καὶ⟩ ἐκδίδωσιν **R^{sv}Va** Spiro || **17** ταύτηι Kuhn: -ης *β* || **22** del. **R PaVb** || **23** Φλιασίου] φλιασίοις **VVa** || **28** τοιοῦτο **VP**: τοῦτο **F** || **31** ἕλος **FP**: τέλος **V**

*δὲ τοῦ Ἀκροκορίνθου τραπεῖσι τὴν ὀρεινὴν πύλη τέ ἐστιν
ἡ Τενεατικὴ καὶ Εἰληθυίας ἱερόν. ἑξήκοντα δὲ ἀπέχει
μάλιστα στάδια ἡ καλουμένη Τενέα. οἱ δὲ ἄνθρωποί φασιν
οἱ ταύτηι Τρῶες εἶναι, αἰχμάλωτοι δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων ἐκ
Τενέδου γενόμενοι ἐνταῦθα Ἀγαμέμνονος δόντος οἰκῆσαι·
καὶ διὰ τοῦτο θεῶν μάλιστα Ἀπόλλωνα τιμῶσιν.*

Ἐκ Κορίνθου δὲ οὐκ ἐς μεσόγαιαν ἀλλὰ τὴν ἐπὶ Σικυῶνα 5
*ἰοῦσι ναὸς ἐμπεπρησμένος ἐστὶν οὐ πόρρω τῆς πόλεως,
ἐν ἀριστερᾶι δὲ τῆς ὁδοῦ. γεγόνασι μὲν δὴ καὶ ἄλλοι
πόλεμοι περὶ τὴν Κορινθίαν καὶ πῦρ ἐπέλαβεν ὡς τὸ εἰκὸς
καὶ οἰκίας καὶ ἱερὰ τὰ ἔξω τείχους· ἀλλὰ τοῦτόν γε τὸν
ναὸν Ἀπόλλωνος εἶναι λέγουσι καὶ ὅτι Πύρρος κατακαύσειεν ὁ Ἀχιλλέως αὐτόν. χρόνωι δὲ ὕστερον ἤκουσα καὶ
ἄλλο τοιόνδε, ὡς οἱ Κορίνθιοι Διὶ ποιήσαιντο Ὀλυμπίωι
τὸν ναὸν καὶ ὡς ἐξαίφνης πῦρ ποθὲν ἐμπεσὸν διαφθείρειεν
αὐτόν.*

Σικυώνιοι δέ — οὗτοι γὰρ ταύτηι Κορινθίοις εἰσὶν 6
*ὅμοροι — περὶ τῆς χώρας τῆς σφετέρας λέγουσιν ὡς
Αἰγιαλεὺς αὐτόχθων πρῶτος ἐν αὐτῆι γένοιτο, καὶ
Πελοποννήσου δὲ ὅσον ἔτι καλεῖται καὶ νῦν Αἰγιαλὸς ἀπ'
ἐκείνου βασιλεύοντος ὀνομασθῆναι, καὶ Αἰγιάλειαν αὐτὸν
οἰκίσαι πρῶτον ἐν τῶι πεδίωι πόλιν· οὗ δέ ἐστι νῦν σφισι
τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἀκρόπολιν τοῦτο εἶναι. Αἰγιαλέως δὲ
Εὔρωπα γενέσθαι φασίν, Εὔρωπος δὲ Τελχῖνα, Τελχῖνος
δὲ Ἆπιν. οὗτος ὁ Ἆπις ἐς τοσόνδε ηὐξήθη δυνάμεως,* 7
*πρὶν ἢ Πέλοπα ἐς Ὀλυμπίαν ἀφικέσθαι, ὡς τὴν ἐντὸς
Ἰσθμοῦ χώραν Ἀπίαν ἀπ' ἐκείνου καλεῖσθαι. Ἄπιδος
δὲ ἦν Θελξίων, Θελξίονος δὲ Αἴγυρος, τοῦ δὲ Θουρίμαχος,
Θουριμάχου δὲ Λεύκιππος· Λευκίππωι δὲ ἄρρενες παῖδες
οὐκ ἐγένοντο, θυγάτηρ δὲ Καλχινία. ταύτηι τῆι Καλχινίαι
Ποσειδῶνα συγγενέσθαι φασὶ καὶ τὸν τεχθέντα ὑπ'
αὐτῆς ἔθρεψεν ὁ Λεύκιππος καὶ τελευτῶν παρέδωκέν
οἱ τὴν ἀρχήν· ὄνομα δὲ ἦν Πέρατος τῶι παιδί. τὰ δὲ ἐς* 8

20 *δὲ*] *τε* Bekker || **23** *τοῦτο*] *τότε* Buttmann || **25** *Ἆπιν* Siebelis: *ἄπιν* ***β***

Πλημναῖον τὸν Περάτου μάλιστα ἐφαίνετό μοι θαύματος ἄξια· τὰ γάρ οἱ τικτόμενα ὑπὸ τῆς γυναικὸς αὐτίκα ὁπότε πρῶτον κλαύσειεν ἠφίει τὴν ψυχήν, ἐς ὃ Δημήτηρ ἔλεον ἴσχει Πλημναίου, παραγενομένη δὲ ἐς τὴν Αἰγιάλειαν ὡς δὴ γυνὴ ξένη Πλημναίωι παῖδα ἀνέθρεψεν Ὀρθόπολιν. Ὀρθοπόλιδι δὲ θυγάτηρ γίνεται Χρυσόρθη· ταύτην τεκεῖν νομίζουσιν ἐξ Ἀπόλλωνος καὶ ὁ παῖς ὠνομάσθη Κόρωνος, Κορώνου δὲ γίνονται Κόραξ καὶ νεώτερος Λαμέδων.

6 Κόρακος δὲ ἀποθανόντος ἄπαιδος ὑπὸ τοῦτον τὸν καιρὸν Ἐπωπεὺς ἀφικόμενος ἐκ Θεσσαλίας ἔσχε τὴν ἀρχήν. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος στρατόν σφισι πολέμιον λέγουσιν ἐς τὴν χώραν τότε ἐλθεῖν πρῶτον, τὰ πρὸ τοῦ πάντα τὸν χρόνον διατελέσασιν ἐν εἰρήνηι. αἰτία δὲ ἥδε· Ἀντιόπης ἐν Ἕλλησι τῆς Νυκτέως ὄνομα ἦν ἐπὶ κάλλει, καί οἱ καὶ φήμη προσῆν Ἀσωποῦ θυγατέρα, ὃς τὴν Θηβαΐδα καὶ Πλαταιίδα ὁρίζει, καὶ οὐ Νυκτέως εἶναι.
2 ταύτην οὐκ οἶδα εἴτε γυναῖκα αἰτήσας εἴτε θρασύτερα ἐξ ἀρχῆς βουλευσάμενος Ἐπωπεὺς ἁρπάζει· ὡς δὲ οἱ Θηβαῖοι σὺν ὅπλοις ἦλθον, ἐνταῦθα τιτρώσκεται μὲν Νυκτεύς, ἐτρώθη δὲ κρατῶν τῆι μάχηι καὶ Ἐπωπεύς. Νυκτέα μὲν δὴ κάμνοντα ὀπίσω κομίζουσιν ἐς Θήβας, καὶ ὡς ἔμελλε τελευτᾶν, Λύκον ἀδελφὸν ὄντα παραδίδωσι Θηβαίων ἐν τῶι παρόντι ἄρχειν· Λάβδακον γὰρ τὸν Πολυδώρου τοῦ Κάδμου παῖδα ἔτι αὐτός τε ἐπετρόπευεν ὁ Νυκτεὺς καὶ τότε ἀπέλιπεν ἐπιτροπεύειν ἐκείνωι. τοῦτον οὖν τὸν Λύκον ἱκέτευσε στρατῶι μείζονι ἐπὶ τὴν Αἰγιάλειαν ἐλάσαντα τιμωρήσασθαι μὲν Ἐπωπέα, κακοῦν δὲ εἰ
3 λάβοι καὶ αὐτὴν Ἀντιόπην. Ἐπωπεὺς δὲ τὸ μὲν παραυτίκα ἐπινίκια ἔθυε καὶ Ἀθηνᾶς ὠικοδόμει ναόν, ἐπ' ἐξειργασμένωι δὲ εὔξατο ἐνδείξασθαι τὴν θεὸν εἴ οἱ τετελεσμένος ἐστὶν ὁ ναὸς κατὰ γνώμην· μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν ἔλαιον λέγουσι ῥυῆναι πρὸ τοῦ ναοῦ. ὕστερον δὲ καὶ Ἐπωπέα κατέλαβεν ἀποθανεῖν ὑπὸ τοῦ τραύματος ἀμεληθέντος

6 *Χρυσόρθη*] *Χρυσορρόη* Hitzig coll. 2. 31. 10 || **7. 8** *Κόρωνος, Κορώνου* Siebelis: *κορωνός, κορωνοῦ* **β** || **29** *ἐπ' ἐξειργασμένωι* **P**: *ἐπεξεργασμένω* **VF**

*κατ' ἀρχάς, ὡς μηδὲν ἔτι Λύκωι δεῆσαι πολέμου·
Λαμέδων γὰρ ὁ Κορώνου βασιλεύσας μετὰ Ἐπωπέα ἐξέ-
δωκεν Ἀντιόπην. ἡ δὲ ὡς ἐς Θήβας ἤγετο τὴν ἐπ' Ἐλευ-
θερῶν, ἐνταῦθα καθ' ὁδὸν τίκτει. καὶ ἔπη ⟨ἐπὶ⟩ τούτωι* 4
πεποίηκεν Ἄσιος ὁ Ἀμφιπτολέμου·

Ἀντιόπη δ' ἔτεκε Ζῆθον καὶ Ἀμφίονα δῖον
Ἀσωποῦ κούρη ποταμοῦ βαθυδινήεντος,
Ζηνί τε κυσαμένη καὶ Ἐπωπέι ποιμένι λαῶν.

*Ὅμηρος δὲ σφᾶς ἀνήγαγεν ἐπὶ τὸ σεμνότερον τοῦ γένους
καὶ Θήβας φησὶν οἰκίσαι πρώτους, ἀποκρίνων τὴν κάτω
πόλιν ἐμοὶ δοκεῖν ἀπὸ τῆς Καδμείας. Λαμέδων δὲ βασιλεύ-* 5
*σας ἔγημεν ἐξ Ἀθηνῶν γυναῖκα Φηνὼ Κλυτίου· καὶ
ὕστερον γενομένου οἱ πολέμου πρὸς Ἄρχανδρον καὶ
Ἀρχιτέλην τοὺς Ἀχαιοῦ συμμαχήσοντα ἐπηγάγετο Σι-
κυῶνα ἐκ τῆς Ἀττικῆς, καὶ θυγατέρα τε συνῴκισεν
αὐτῶι Ζευξίππην καὶ ἀπὸ τούτου βασιλεύσαντος ἡ γῆ
Σικυωνία καὶ Σικυὼν ἀντὶ Αἰγιάλης ἡ πόλις ὠνομάσθη.
Σικυῶνα δὲ οὐ Μαραθῶνος τοῦ Ἐπωπέως, Μητίονος δὲ
εἶναι τοῦ Ἐρεχθέως φασίν. ὁμολογεῖ δέ σφισι καὶ Ἄσιος,
ἐπεὶ Ἡσίοδός γε καὶ Ἴβυκος, ὁ μὲν ἐποίησεν ὡς Ἐρεχθέως
εἴη Σικυών, Ἴβυκος δὲ εἶναι Πέλοπός φησιν αὐτόν.
Σικυῶνος δὲ γίνεται Χθονοφύλη, Χθονοφύλης δὲ καὶ* 6
*Ἑρμοῦ Πόλυβον γενέσθαι λέγουσιν· ὕστερον δὲ αὐτὴν
Φλίας ὁ Διονύσου γαμεῖ, καὶ οἱ παῖς Ἀνδροδάμας γίνεται.
Πόλυβος δὲ Ταλαῶι τῶι Βίαντος βασιλεύοντι Ἀργείων
Λυσιάνασσαν τὴν θυγατέρα ἔδωκε· καὶ ὅτε Ἄδραστος
ἔφευγεν ἐξ Ἄργους, παρὰ Πόλυβον ἦλθεν ἐς Σικυῶνα καὶ
ὕστερον ἀποθανόντος Πολύβου τὴν ἐν Σικυῶνι ἀρχὴν*

5 fr. 1 Kinkel || **9** λ 263 || **19** fr. 11 Kinkel || **20** fr. 224 Merkelbach-West | fr. 48 Bergk^4 = 27 Page

4 *ἔπη ⟨ἐπὶ⟩ τούτωι* Clavier: *ἐπὶ τούτωι* Sylburg *ἔπη ⟨ἐς⟩ τοῦτο* Valckenaer || **5** *Ἄσιος* Gédoyn: *ἄγις* **β** || **10** *φησὶν* **R^{mg}VaVb**: *σφίσιν* **β Pa** || **11** *δοκεῖν* **P**: *-εῖ* **VF** || **14** *ἀρχιτέλην* **P**: *-η* **VF** | *Ἀχαιοῦ* **Va^1** Sylburg (cf. 7. 1. 6): *ἀχαιῶ* **FP** *ἀχαιοῖς* **V** *ἀχαιοὺς* **ℜ** | *συμμαχήσοντα* **R^{sv}PaVb**: *-σαντας* **β** || **25** *Ταλαῶι* edd.: *ταλάωι* **Mo** *ταλαύσω* **β**

ἔσχεν. Ἀδράστου δὲ ἐς Ἄργος κατελθόντος Ἰανίσκος ἀπόγονος Κλυτίου τοῦ Λαμέδοντι κηδεύσαντος ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευσεν, ἀποθανόντος δὲ Ἰανίσκου Φαῖστος τῶν Ἡρακλέους λεγόμενος παίδων καὶ οὗτος
7 *εἶναι. Φαίστου δὲ κατὰ μαντείαν μετοικήσαντος ἐς Κρήτην βασιλεῦσαι λέγεται Ζεύξιππος Ἀπόλλωνος υἱὸς καὶ νύμφης Ὑλλίδος. μετὰ δὲ Ζεύξιππον τελευτήσαντα Ἀγαμέμνων στρατὸν ἤγαγεν ἐπὶ Σικυῶνα καὶ τὸν βασιλέα Ἱππόλυτον Ῥοπάλου παῖδα τοῦ Φαίστου· δείσας δὲ τὸν στρατὸν ἐπιόντα Ἱππόλυτος συνεχώρησεν Ἀγαμέμνονος κατήκοος καὶ Μυκηναίων εἶναι. Ἱππολύτου δὲ ἦν τούτου Λακεστάδης. Φάλκης {ταμφάλκης} δὲ ὁ Τημένου καταλαβὼν νύκτωρ Σικυῶνα σὺν Δωριεῦσι κακὸν μὲν ἅτε Ἡρακλείδην καὶ αὐτὸν ἐποίησεν οὐδέν, κοινωνὸν δὲ ἔσχε τῆς ἀρχῆς.*

7 *Καὶ Δωριεῖς μὲν Σικυώνιοι γεγόνασιν ἀπὸ τούτου καὶ μοῖρα τῆς Ἀργείας· τὴν δὲ τοῦ Αἰγιαλέως ἐν τῶι πεδίωι πόλιν Δημήτριος καθελὼν ὁ Ἀντιγόνου τῆι πάλαι ποτὲ ἀκροπόλει προσώικισε τὴν νῦν πόλιν. ἐχόντων δὲ ἀσθενῶς ἤδη τῶν Σικυωνίων — αἰτίαν δὲ οὐκ ὀρθῶς ποιοῖ τις ἂν ζητῶν, ἀποχρῶιτο δὲ τῶι Ὁμήρωι λελεγμένωι περὶ Διὸς*

ὃς δὴ πολλάων πολίων κατέλυσε κάρηνα

— διακειμένοις οὖν ἀδυνάτως ἐπιγενόμενος σεισμὸς ὀλίγου τὴν πόλιν ἐποίησεν ἀνδρῶν ἔρημον, πολλὰ δὲ σφᾶς καὶ τῶν ἐς ἐπίδειξιν ἀφείλετο. ἐκάκωσε δὲ καὶ περὶ Καρίαν καὶ Λυκίαν τὰς πόλεις καὶ Ῥοδίοις ἐσείσθη μάλιστα ἡ νῆσος, ὥστε καὶ τὸ λόγιον τετελέσθαι Σιβύλληι τὸ ἐς τὴν Ῥόδον ἔδοξεν.

21 *B* 117

7 *Ὑλλίδος* O. Müller, Dor.^{2}, 82 n. 1 (cf. J. P. Barron, CR N. S. 11, 1961, 185—187): *συλλίδος β* || **8** *ἐπὶ* **VF**: *ἐπὶ τὴν* **P** *ἐπί τε* mavult Bekker || **12** del. Sylburg || **21** *δὲ* ⟨*τὸ*⟩ **V**^{sv}**R**^{sv}**Va** | *λελεγμένωι* **F**: *λεγομένωι* Spiro ex **L** *λελεγμένον* **VP** || **23** *πολλάων* edd.: *πολλῶν β*

Ἐκ δὲ τῆς Κορινθίας ἐλθοῦσιν ἐς τὴν Σικωνίαν Λύκου 2 *Μεσσηνίου μνῆμά ἐστιν, ὅστις δὴ οὗτος ὁ Λύκος· οὐ γάρ τινα Λύκον εὑρίσκω Μεσσήνιον ἀσκήσαντα πένταθλον οὐδὲ Ὀλυμπικὴν ἀνῃρημένον νίκην. τοῦτο μὲν δὴ χῶμά ἐστι γῆς, αὐτοὶ δὲ Σικυώνιοι τὰ πολλὰ ⟨οὐκ⟩ ἐοικότι τρόπωι θάπτουσι. τὸ μὲν σῶμα γῆι κρύπτουσι, λίθου δὲ ἐποικοδομήσαντες κρηπῖδα κίονας ἐφιστᾶσι καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἐπίθημα ποιοῦσι κατὰ τοὺς ἀετοὺς μάλιστα τοὺς ἐν τοῖς ναοῖς· ἐπίγραμμα δὲ ἄλλο μὲν ἐπιγράφουσιν οὐδέν, τὸ δὲ ὄνομα ἐφ' αὐτοῦ καὶ οὐ πατρόθεν ὑπειπόντες κελεύουσι τὸν νεκρὸν χαίρειν.*

Μετὰ δὲ τὸ μνῆμα τοῦ Λύκου διαβεβηκόσιν ἤδη τὸν 3 *Ἀσωπόν, ἔστιν ἐν δεξιᾶι τὸ Ὀλύμπιον, ὀλίγον δὲ ἔμπροσθεν ἐν ἀριστερᾶι τῆς ὁδοῦ τάφος Εὐπόλιδι Ἀθηναίωι ποιήσαντι κωμωιδίαν. προελθοῦσι δὲ καὶ ἐπιστρέψασιν ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν Ξενοδίκης μνῆμά ἐστιν ἀποθανούσης ἐν ὠδῖσι· πεποίηται δὲ οὐ κατὰ τὸν ἐπιχώριον τρόπον, ἀλλ' ὡς ἂν τῆι γραφῆι μάλιστα ἁρμόζοι· γραφὴ δὲ εἴπερ ἄλλη τις καὶ αὕτη ἐστὶ θέας ἀξία. προελθοῦσι δὲ ἐντεῦθεν τάφος* 4 *Σικυωνίοις ἐστίν, ὅσοι περὶ Πελλήνην καὶ Δύμην τὴν Ἀχαιῶν καὶ ἐν Μεγάληι πόλει καὶ περὶ Σελλασίαν ἐτελεύτησαν· τὰ δὲ ἐς αὐτοὺς σαφέστερον ἐν τοῖς ἐφεξῆς δηλώσω. πρὸς δὲ τῆι πύληι πηγή ἐστί σφισιν ἐν σπηλαίωι, ἧς τὸ ὕδωρ οὐκ ἄνεισιν ἐκ γῆς, ἐπιρρεῖ δὲ ἐκ τοῦ ὀρόφου τοῦ σπηλαίου· καὶ καλεῖται δι' αὐτὸ Στάζουσα ἡ πηγή.*

Ἐν δὲ τῆι νῦν ἀκροπόλει Τύχης ἱερόν ἐστιν Ἀκραίας, 5 *μετὰ δὲ αὐτὸ Διοσκούρων· ξόανα δὲ οὗτοί τε καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Τύχης ἐστί. τοῦ θεάτρου δὲ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν ᾠκοδομημένου τὸν ἐν τῆι σκηνῆι πεποιημένον ἄνδρα ἀσπίδα ἔχοντα Ἄρατόν φασιν εἶναι τὸν Κλεινίου. μετὰ δὲ τὸ θέατρον Διονύσου ναός ἐστι· χρυσοῦ μὲν καὶ ἐλέφαντος*

22 2. 8. 5, 2. 9. 2, 7. 7. 3, 8. 49. 4—5

5 suppl. Corais Hitzig || **14** *Ἀθηναίωι* Musurus: *-ων β* || **27** *ξόανα δὲ* **V**: *ξόανά τε* **FP**

ὁ θεός, παρὰ δὲ αὐτὸν Βάκχαι λίθου λευκοῦ. ταύτας τὰς
γυναῖκας ἱερὰς εἶναι καὶ Διονύσωι μαίνεσθαι λέγουσιν.
ἄλλα δὲ ἀγάλματα ἐν ἀπορρήτωι Σικυωνίοις ἐστί· ταῦτα
μιᾶι καθ' ἕκαστον ἔτος νυκτὶ ἐς τὸ Διονύσιον ἐκ τοῦ
καλουμένου κοσμητηρίου κομίζουσι, κομίζουσι δὲ μετὰ
6 δάιδων τε ἡμμένων καὶ ὕμνων ἐπιχωρίων. ἡγεῖται μὲν οὖν
ὃν Βάκχειον ὀνομάζουσιν — Ἀνδροδάμας σφίσιν ὁ Φλίαντος
τοῦτον ἱδρύσατο —, ἕπεται δὲ ⟨ὁ⟩ καλούμενος Λύσιος, ὃν
Θηβαῖος Φάνης εἰπούσης τῆς Πυθίας ἐκόμισεν ἐκ Θηβῶν.
ἐς δὲ Σικυῶνα ἦλθεν ὁ Φάνης, ὅτε Ἀριστόμαχος ὁ Κλεο-
δαίου τῆς γενομένης μαντείας ἁμαρτὼν δι' αὐτὸ καὶ
καθόδου τῆς ἐς Πελοπόννησον ἥμαρτεν. ἐκ δὲ τοῦ
Διονυσίου βαδίζουσιν ἐς τὴν ἀγοράν ἐστι ναὸς Ἀρτέμιδος
ἐν δεξιᾶι Λιμναίας. καὶ ὅτι μὲν κατερρύηκεν ὁ ὄροφος,
δῆλά ἐστιν ἰδόντι· περὶ δὲ τοῦ ἀγάλματος οὔτε ὡς κομι-
σθέντος ἑτέρωσε οὔτε ὅντινα αὐτοῦ διεφθάρη τρόπον
εἰπεῖν ἔχουσιν.
7 Ἐς δὲ τὴν ἀγορὰν ἐσελθοῦσι Πειθοῦς ἐστιν ἱερὸν οὐδὲ
τοῦτο ἄγαλμα ἔχον. Πειθὼ δὲ ἐπὶ λόγωι τοιῶιδε αὐτοῖς
κατέστη σέβεσθαι. Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις ἀποκτείναντες
Πύθωνα παρεγένοντο ἐς τὴν Αἰγιάλειαν καθαρσίων
ἕνεκα. γενομένου δέ σφισι δείματος, ἔνθα καὶ νῦν Φόβον
ὀνομάζουσι τὸ χωρίον, οἱ μὲν ἐς Κρήτην παρὰ Καρμάνορα
ἀπετράποντο, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἐν τῆι Αἰγιαλείαι νόσος
ἐπέλαβε· καὶ σφᾶς ἐκέλευον οἱ μάντεις Ἀπόλλωνα
8 ἱλάσασθαι καὶ Ἄρτεμιν. οἱ δὲ παῖδας ἑπτὰ καὶ ἴσας
παρθένους ἐπὶ τὸν Σύθαν ποταμὸν ἀποστέλλουσιν ἱκετεύ-
οντας· ὑπὸ τούτων δὲ πεισθέντας τοὺς θεούς φασιν ἐς τὴν
τότε ἀκρόπολιν ἐλθεῖν, καὶ ὁ τόπος ἔνθα πρῶτον ἀφίκοντο
Πειθοῦς ἐστιν ἱερόν. τούτοις δὲ ἐοικότα καὶ νῦν ἔτι
ποιεῖται· καὶ γὰρ ἐπὶ τὸν Σύθαν ἴασιν οἱ παῖδες τῆι
ἑορτῆι τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἀγαγόντες δὴ τοὺς θεοὺς ἐς

10—12 cf. Apollod. 2. 8. 2

1—2 *ταύτας — λέγουσιν* del. Schubart || **8** suppl. **R^sv Pa Vb** || **23** *Καρμάνορα* **Musurus**: *καρμαίνορα* **β** || **24** ⟨*τοὺς*⟩ *ἐν* **Dindorf**

τὸ τῆς Πειθοῦς ἱερὸν αὖθις ἀπάγειν ἐς τὸν ναόν φασι τοῦ Ἀπόλλωνος. ὁ δὲ ναὸς ἔστι μὲν ἐν τῆι νῦν ἀγορᾶι, τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς λέγουσιν αὐτὸν ὑπὸ Προίτου ποιηθῆναι· τὰς γάρ οἱ θυγατέρας ἐνταῦθα τῆς μανίας παύσασθαι. λέγουσι δὲ 9
καὶ τάδε, ὡς Μελέαγρος ἐς τοῦτον τὸν ναὸν ἀνέθηκε τὴν λόγχην ἧι τὸν ὗν κατειργάσατο. καὶ αὐλοὺς ἀνατεθῆναί φασιν ἐνταῦθα τοὺς Μαρσύου· γενομένης γὰρ τῶι Σιληνῶι τῆς συμφορᾶς τὸν ποταμὸν τὸν Μαρσύαν κατενεγκεῖν αὐτοὺς ἐς τὸν Μαίανδρον, ἀναφανέντας δὲ ἐν τῶι Ἀσωπῶι καὶ κατὰ τὴν Σικυωνίαν ἐκπεσόντας ὑπὸ ποιμένος τοῦ εὑρόντος δοθῆναι τῶι Ἀπόλλωνι. τούτων τῶν ἀναθημάτων οὐδὲν ἔτι ἐλείπετο, συγκατεκαύθη γὰρ ἐμπιπραμένωι τῶι ναῶι· τὸν δὲ ἐπ' ἐμοῦ ναὸν καὶ τὸ ἄγαλμα Πυθοκλῆς ἀνέθηκεν.

Τῶι δὲ τῆς Πειθοῦς ἱερῶι τὸ ἐγγὺς τέμενος ἀνειμένον 8
βασιλεῦσι Ῥωμαίων οἰκία ποτὲ ἦν Κλέωνος τυράννου· Κλεισθένης μὲν γὰρ ὁ Ἀριστωνύμου τοῦ Μύρωνος ἐχόντων ἔτι τὴν κάτω πόλιν Σικυωνίων ἐτυράννησε, Κλέων δὲ ἐν τῆι νῦν πόλει. πρὸ ταύτης τῆς οἰκίας ἡρῶιόν ἐστιν Ἀράτου μέγιστα Ἑλλήνων ἐργασαμένου τῶν ἐφ' αὐτοῦ· ἔχει δὲ ὧδε τὰ ἐς αὐτόν. μετὰ Κλέωνα μοναρχή- 2
σαντα ἐνέπεσε τῶν ἐν τέλει πολλοῖς ἐπιθυμία τυραννίδος οὕτω δή τι ἀκάθεκτος ὡς καὶ ἄνδρας δύο Εὐθύδημον καὶ Τιμοκλείδαν ὁμοῦ τυραννῆσαι. τούτους μὲν οὖν ἐξέβαλεν ὁ δῆμος, Κλεινίαν τὸν πατέρα Ἀράτου προστησάμενος· ἔτεσι δὲ ὕστερον οὐ πολλοῖς ἐτυράννησεν Ἀβαντίδας. Κλεινίαι μὲν οὖν συνεβεβήκει πρότερον ἔτι ἡ τελευτή· Ἄρατον δὲ Ἀβαντίδας φυγάδα ἐποίησεν, ἢ καὶ αὐτὸς ἀπεχώρησεν Ἄρατος ἐθελοντής. Ἀβαντίδαν μὲν οὖν κτείνουσιν ἄνδρες τῶν ἐπιχωρίων, τύραννος δὲ αὐτίκα ἐγεγόνει ὁ Ἀβαντίδου πατὴρ Πασέας. Νικοκλῆς δὲ 3
ἐκεῖνον ἀνελὼν ἐτυράννησεν αὐτός. ἐπὶ τοῦτον τὸν

6 ὗν V^{mg}: υἱὸν *β* || **10** ἐκπεσόντας F: -τος VP || **17** μὲν VP: om. F | Μύρωνος Palmerius ex 6. 19. 1: πύρωνος *β* || **24** Τιμοκλείδαν Musurus: -κλίδαν *β*

Νικοκλέα Ἄρατος ἀφικόμενος Σικυωνίων φυγάσι καὶ Ἀργείοις μισθωτοῖς τοὺς μὲν ἔλαθεν ἅτε ἐν σκότωι — νύκτωρ γὰρ δὴ τὴν ἐπιχείρησιν ἐποιεῖτο —, τοὺς δὲ καὶ βιασάμενος τῶν φυλασσόντων ἐγένετο ἐντὸς τείχους· καί — ὑπέφαινε γὰρ ἕως ἤδη — προσλαβὼν τὸν δῆμον ἐπὶ τὴν οἰκίαν σπουδῆι τὴν τυραννικὴν τρέπεται. καὶ ταύτην μὲν εἷλεν οὐ χαλεπῶς, ὁ δὲ Νικοκλῆς αὐτὸς ἔλαθεν ἀποδράς. Σικυωνίοις δὲ ἀπέδωκεν Ἄρατος ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι διαλλάξας τοῖς φεύγουσιν, οἰκίας μὲν φυγάσι καὶ ὅσα τῶν κτημάτων ἄλλα {ἃ} ἐπέπρατο ἀποδούς, τιμὴν δὲ τοῖς
4 πριαμένοις διέλυσεν αὐτός. καί — ἦν γὰρ δέος τοῖς πᾶσιν Ἕλλησι Μακεδόνων καὶ Ἀντιγόνου Φίλιππον ἐπιτροπεύοντος τὸν Δημητρίου — τοῦδε ἕνεκα τοὺς Σικυωνίους ἐς τὸ Ἀχαιῶν συνέδριον ἐσήγαγε Δωριεῖς ὄντας. αὐτίκα δὲ στρατηγὸς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἥιρητο, καὶ σφᾶς ἐπὶ Λοκροὺς τοὺς Ἀμφισσέας ἀγαγὼν καὶ ἐς τὴν Αἰτωλῶν πολεμίων ὄντων τὴν γῆν ἐπόρθησε· Κόρινθον δὲ ἔχοντος Ἀντιγόνου καὶ φρουρᾶς Μακεδόνων ἐνούσης τοὺς Μακεδόνας τῶι αἰφνιδίωι τῆς ἐπιθέσεως κατέπληξε καὶ ἄλλους τε κρατήσας μάχηι διέφθειρε καὶ Περσαῖον ἐπὶ τῆι φρουρᾶι τεταγμένον, ὃς παρὰ Ζήνωνα τὸν Μνασέου
5 κατὰ μάθησιν σοφίας ἐφοίτησεν. ἐλευθερώσαντος δὲ Ἀράτου Κόρινθον προσεχώρησαν μὲν ἐς τὸ συνέδριον Ἐπιδαύριοι καὶ Τροιζήνιοι οἱ τὴν Ἀργολίδα Ἀκτὴν οἰκοῦντες καὶ τῶν ἐκτὸς ἰσθμοῦ Μεγαρεῖς, συμμαχίαν δὲ πρὸς Ἀχαιοὺς Πτολεμαῖος ἐποιήσατο. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἆγις ὁ Εὐδαμίδου βασιλεὺς ἔφθησαν μὲν Πελλήνην ἑλόντες ἐξ ἐπιδρομῆς, ἥκοντι δὲ Ἀράτωι καὶ τῆι στρατιᾶι συμβαλόντες ἐκρατήθησαν καὶ τὴν Πελλήνην ἐκλιπόντες
6 ἀναχωροῦσιν οἴκαδε ὑπόσπονδοι. Ἄρατος δέ, ὥς οἱ τὰ ἐν Πελοποννήσωι προεκεχωρήκει, δεινὸν ἡγεῖτο Πειραιᾶ καὶ Μουνυχίαν, ἔτι δὲ Σαλαμῖνα καὶ Σούνιον ἐχόμενα ὑπὸ Μακεδόνων περιοφθῆναι, καί — οὐ γὰρ ἤλπιζε δύνασθαι

10 del. Musurus || **25** τῶν Bekker: τὴν β || **29** συμβαλόντες Schubart: -όντι β

πρὸς βίαν αὐτὰ ἐξελεῖν — Διογένην πείθει τὸν ἐν τοῖς φρουροῖς ἄρχοντα ἀφεῖναι τὰ χωρία ἐπὶ ταλάντοις πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ τῶν χρημάτων συνετέλεσεν αὐτὸς Ἀθηναίοις ἕκτον μέρος. ἔπεισε δὲ καὶ Ἀριστόμαχον τυραννοῦντα ἐν Ἄργει δημοκρατίαν ἀποδόντα Ἀργείοις ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν συντελεῖν, Μαντίνειάν τε Λακεδαιμονίων ἐχόντων εἷλεν. ἀλλὰ γὰρ οὐ πάντα ἀνθρώποι τελεῖται κατὰ γνώμην, εἰ δὴ καὶ Ἄρατον κατέλαβεν ἀνάγκη γενέσθαι Μακεδόνων καὶ Ἀντιγόνου σύμμαχον· ἐγένετο δὲ οὕτως.

Κλεομένης ὁ Λεωνίδου τοῦ Κλεωνύμου παραλαβὼν τὴν 9
*βασιλείαν ἐν Σπάρτηι Παυσανίαν ἐμιμεῖτο τυραννίδος τε
ἐπιθυμῶν καὶ νόμοις τοῖς καθεστηκόσιν οὐκ ἀρεσκόμενος.
ἅτε δὲ ὄντι αὐτῶι Παυσανίου θερμοτέρωι καὶ οὐ φιλοψύχωι
ταχὺ τὰ πάντα ὑπὸ φρονήματος καὶ τόλμης κατείργαστο,
καὶ βασιλέα τε οἰκίας τῆς ἑτέρας Εὐρυδαμίδαν παῖδα ἔτι
ἀνελὼν φαρμάκωι διὰ τῶν ἐφορευόντων ἐς Ἐπικλείδαν
τὸν ἀδελφὸν μετέστησε τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ κράτος τῆς
γερουσίας καταλύσας πατρονόμους τῶι λόγωι κατέστησεν
ἀντ' αὐτῶν. ἐπιθυμῶν δὲ πραγμάτων μειζόνων καὶ ἀρχῆς
τῶν Ἑλλήνων, ἐπέθετο Ἀχαιοῖς πρώτοις, συμμάχους
ἐλπίζων ἕξειν ἢν κρατήσηι καὶ μάλιστα ἐμποδὼν οὐκ
ἐθέλων εἶναί οἱ τοῖς δρωμένοις. συμβαλὼν δὲ περὶ Δύμην* 2
*τὴν ὑπὲρ Πατρῶν, Ἀράτου καὶ τότε ἡγουμένου τῶν
Ἀχαιῶν, νικᾶι τῆι μάχηι. τοῦτο Ἄρατον ἠνάγκασεν ὑπέρ
τε Ἀχαιῶν καὶ αὐτῆς Σικυῶνος δείσαντα Ἀντίγονον
ἐπάγεσθαι. Κλεομένους δὲ παραβάντος ἣν πρὸς Ἀντί-
γονον συνέθετο εἰρήνην καὶ παράσπονδα ἐκ τοῦ φανεροῦ
καὶ ἄλλα δράσαντος καὶ Μεγαλοπολίτας ποιήσαντος
ἀναστάτους, οὕτω διαβάντος ἐς Πελοπόννησον Ἀντιγόνου
συμβάλλουσιν Ἀχαιοὶ Κλεομένει περὶ Σελλασίαν. νικη-
σάντων δὲ τῶν Ἀχαιῶν Σελλασία τε ἠνδραποδίσθη καὶ
αὐτὴ Λακεδαίμων ἑάλω. Λακεδαιμονίοις μὲν οὖν ἀπέ-*

2 *φρουρίοις* Dindorf || **4** *αὐτὸς* Clavier: *-οῖς* ***β*** || **17** *διὰ*] *βίαι* Blümner fortasse recte || **24** *πατρῶν* **Va Vb**: *πατρίων* ***β***

3 *δωκεν Ἀντίγονος καὶ Ἀχαιοὶ πολιτείαν τὴν πάτριον. τῶν
δὲ Λεωνίδου παίδων Ἐπικλείδας μὲν ἀπέθανεν ἐν τῆι
μάχηι, Κλεομένην δὲ φεύγοντα ἐς Αἴγυπτον καὶ τιμῆς
παρὰ Πτολεμαίωι πρῶτα ἔχοντα συνέβη δεθῆναι, κατα-
γνωσθέντα Αἰγυπτίων ἄνδρας ἐπὶ τὸν βασιλέα συνιστάναι.
καὶ ἀπέδρα μὲν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου καὶ τοῖς Ἀλεξαν-
δρεῦσιν ἀρχὴν θορύβου παρέσχε· τέλος δέ, ὡς ἡλίσκετο,
ἀπέσφαξεν αὑτόν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἄσμενοι Κλεομένους
ἀπαλλαγέντες βασιλεύεσθαι μὲν οὐκέτι ἠξίωσαν, τὰ δὲ
λοιπὰ καὶ ἐς τόδε διαμένει σφίσιν ἐκείνης τῆς πολιτείας.
Ἀράτωι δὲ Ἀντίγονος ἅτε ἀνδρὶ εὐεργέτηι καὶ συγκατ-*
4 *ειργασμένωι λαμπρὰ οὕτω διέμεινεν εὔνους. Φίλιππος δὲ
ὡς παρέλαβε τὴν ἀρχήν — οὐ γὰρ αὐτὸν Ἄρατος θυμῶι
πολλὰ ἐς τοὺς ἀρχομένους χρώμενον ἐπήινει, τὰ δὲ καὶ
ὡρμημένον ἐπεῖχε μὴ ποιεῖν — τούτων ἕνεκεν ἀπέκτεινεν
Ἄρατον, οὐδὲν προϊδομένωι δούς οἱ φάρμακον. καὶ
τὸν μὲν ἐξ Αἰγίου — ταύτηι γὰρ τὸ χρεὼν ἐπέλαβεν
αὐτόν — ἐς Σικυῶνα κομίσαντες θάπτουσι, καὶ τὸ
ἡρῶιον Ἀράτειον ἔτι ὀνομάζεται. Φιλίππωι δὲ καὶ ἐς
Εὐρυκλείδην καὶ Μικίωνα Ἀθηναίους ὅμοια εἰργάσθη·
καὶ γὰρ τούσδε ὄντας ῥήτορας καὶ οὐκ ἀπιθάνους τῶι*
5 *δήμωι φαρμάκοις ἔκτεινεν. ἔμελλε δὲ ἄρα καὶ αὐτῶι
Φιλίππωι τὸ ἀνδροφόνον φάρμακον ἔσεσθαι συμφορά·
τὸν γάρ οἱ παῖδα Δημήτριον {ὁ νεώτερος τῶν Φιλίππου
παίδων} Περσεὺς φαρμάκωι διέφθειρε καὶ δι' αὐτὸ καὶ τῶι
πατρὶ ἀθυμήσαντι παρέσχεν αἰτίαν ἀποθανεῖν. παρε-
δήλωσα δὲ τάδε ἀπιδὼν ἐς ⟨τὸ⟩ Ἡσιόδου σὺν θεῶι
πεποιημένον, τὸν ἐπ' ἄλλωι βουλεύοντα ἄδικα ἐς αὑτὸν
πρῶτον τρέπειν.*
6 *Μετὰ δὲ ⟨τὸ⟩ Ἀράτου ἡρῶιον ἔστι μὲν Ποσειδῶνι
Ἰσθμίωι βωμός, ἔστι δὲ Ζεὺς Μειλίχιος καὶ Ἄρτεμις*

27 Op. 265—266

1 *Ἀχαιοὶ* **Kuhn:** *-οῖς β* || **20** *Μικίωνα* **Bergk (cf. IG II 379):** *μίκωνα β* || **24–25 del. Schubart-Walz** || **27 suppl. Va** || **30 suppl. Va Clavier**

ὀνομαζομένη Πατρῴα, σὺν τέχνῃ πεποιημένα οὐδεμιᾶι· πυραμίδι δὲ ὁ Μειλίχιος, ἡ δὲ κίονί ἐστιν εἰκασμένη. ἐνταῦθα καὶ βουλευτήριόν σφισι πεποίηται καὶ στοὰ καλουμένη Κλεισθένειος ἀπὸ τοῦ οἰκοδομήσαντος· ᾠκοδόμησε δὲ ἀπὸ λαφύρων ὁ Κλεισθένης αὐτὴν τὸν πρὸς Κίρραν πόλεμον συμπολεμήσας Ἀμφικτύοσι. τῆς δὲ ἀγορᾶς ἐστιν ἐν τῶι ὑπαίθρωι Ζεὺς χαλκοῦς, τέχνη Λυσίππου, παρὰ δὲ αὐτὸν Ἄρτεμις ἐπίχρυσος. πλησίον δὲ 7
Ἀπόλλωνός ἐστιν ἱερὸν Λυκίου, κατερρυηκός τε ἤδη καὶ ἥκιστα θέας ἄξιον. φοιτώντων γὰρ λύκων σφίσιν ἐπὶ τὰς ποίμνας, ὡς μηδένα εἶναι καρπὸν ἔτι ἀπ' αὐτῶν, ὁ θεὸς τόπον τινὰ εἰπὼν ἔνθα ἔκειτο αὖον ξύλον, τούτου φλοιὸν ἔχρησε τοῦ ξύλου καὶ κρέας ὁμοῦ προθεῖναι τοῖς θηρίοις· καὶ τοὺς μὲν αὐτίκα ὡς ἐγεύσαντο διέφθειρεν ὁ φλοιός, τὸ ξύλον δὲ ἐκεῖνο ἔκειτο μὲν ἐν τῶι ἱερῶι τοῦ Λυκίου, ὅ τι δὲ ἦν δένδρον οὐδὲ οἱ τῶν Σικυωνίων ἐξηγηταὶ συνίεσαν. τούτου δέ εἰσιν εἰκόνες ἐφεξῆς χαλκαῖ· τὰς Προίτου 8
θυγατέρας λέγουσιν εἶναι σφᾶς, τὸ δὲ ἐπίγραμμα ἐς γυναῖκας ἄλλας εἶχεν. ἐνταῦθα Ἡρακλῆς χαλκοῦς ἐστι· Λύσιππος ἐποίησεν αὐτὸν Σικυώνιος. καὶ πλησίον Ἑρμῆς ἕστηκεν Ἀγοραῖος.

Ἐν δὲ τῶι γυμνασίωι τῆς ἀγορᾶς ὄντι οὐ μακρὰν 10
Ἡρακλῆς ἀνάκειται λίθου, Σκόπα ποίημα. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρωθι ἱερὸν Ἡρακλέους· τὸν μὲν πάντα ἐνταῦθα περίβολον Παιδιζὴν ὀνομάζουσιν, ἐν μέσωι δέ ἐστι τῶι περιβόλωι τὸ ἱερόν, ἐν δὲ αὐτῶι ξόανον ἀρχαῖον, τέχνη Φλιασίου Λαφάους. ἐπὶ δὲ τῆι θυσίαι τοιάδε δρᾶν νομίζουσι. Φαῖστον ἐν Σικυωνίαι λέγουσιν ἐλθόντα καταλαβεῖν Ἡρακλεῖ σφᾶς ὡς ἥρωι ἐναγίζοντας· οὔκουν ἠξίου δρᾶν οὐδὲν ὁ Φαῖστος τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ὡς θεῶι θύειν. καὶ νῦν ἔτι ἄρνα οἱ Σικυώνιοι σφάξαντες καὶ τοὺς μηροὺς ἐπὶ

2 *ἡ* V[mg]: *τῆι β* ‖ **6** *Κίρραν* Vinding coll. 10. 37. 4 – 38. 1: *-αι* FP *κίρα* V *σκίρα* V[sv] ‖ **9** *Λυκίου* Va Siebelis: *λυκαίου β*, item 15 ‖ **12** *τόπον* Amasaeus: *τρόπον β* | *τινὰ* Bekker: *ὅντινα β* ‖ **20** *λύσιππος* Va: *λυσὸς β* ‖ **25** *παιδιζὴν* 𝔑: *παιδὶ ζῆν β Παιδικὴν* Kuhn ‖ **28** *ἐς Σικυωνίαν* Kayser

*τοῦ βωμοῦ καύσαντες τὰ μὲν ἐσθίουσιν ὡς ἀπὸ ἱερείου, τὰ δὲ ὡς ἥρωι τῶν κρεῶν ἐναγίζουσι. τῆς ἑορτῆς δέ, ἣν ἄγουσι τῶι Ἡρακλεῖ, τὴν προτέραν τῶν ἡμερῶν * * * {ὀνόματα} ὀνομάζοντες Ἡράκλεια δὴ καλοῦσι τὴν ὑστέραν.*

2 *Ἐντεῦθέν ἐστιν ὁδὸς ἐς ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ. παρελθοῦσι δὲ ἐς τὸν περίβολον ἐν ἀριστερᾶι διπλοῦν ἐστιν οἴκημα· κεῖται δὲ Ὕπνος ἐν τῶι προτέρωι, καί οἱ πλὴν τῆς κεφαλῆς ἄλλο οὐδὲν ἔτι λείπεται. τὸ ἐνδοτέρω δὲ Ἀπόλλωνι ἀνεῖται Καρνείωι, καὶ ἐς αὐτὸ οὐκ ἔστι πλὴν τοῖς ἱερεῦσιν ἔσοδος. κεῖται δὲ ἐν τῆι στοᾶι κήτους ὀστοῦν θαλασσίου μεγέθει μέγα καὶ μετ' αὐτὸ ἄγαλμα Ὀνείρου καὶ Ὕπνος κατακοιμίζων λέοντα, Ἐπιδώτης δὲ ἐπίκλησιν. ἐς δὲ τὸ Ἀσκληπιεῖον ἐσιοῦσι καθ' ἑκάτερον τῆς ἐσόδου τῆι μὲν Πανὸς καθήμενον ἄγαλμά ἐστι, τῆι δὲ Ἄρτεμις ἕστηκεν.*

3 *ἐσελθοῦσι δὲ ὁ θεός ἐστιν οὐκ ἔχων γένεια, χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, Καλάμιδος δὲ ἔργον· ἔχει δὲ καὶ σκῆπτρον καὶ ἐπὶ τῆς ἑτέρας χειρὸς πίτυος καρπὸν τῆς ἡμέρου. φασὶ δέ σφισιν ἐξ Ἐπιδαύρου κομισθῆναι τὸν θεὸν ἐπὶ ζεύγους ἡμιόνων δράκοντι εἰκασμένον, τὴν δὲ ἀγαγοῦσαν Νικαγόραν εἶναι Σικυωνίαν Ἀγασικλέους μητέρα, γυναῖκα δὲ Ἐχετίμου. ἐνταῦθα ἀγάλματά ἐστιν οὐ μεγάλα ἀπηρτημένα τοῦ ὀρόφου· τὴν δὲ ἐπὶ τῶι δράκοντι Ἀριστοδάμαν Ἀράτου μητέρα εἶναι λέγουσι καὶ Ἄρατον Ἀσκληπιοῦ παῖδα εἶναι νομίζουσιν.*

4 *Οὗτος μὲν δὴ παρείχετο ὁ περίβολος τοσάδε ἐς μνήμην, * * * δὲ αὐτοῦ {δὲ} ἄλλος ἐστὶν Ἀφροδίτης ἱερός· ἐν δὲ αὐτῶι πρῶτον ἄγαλμά ἐστιν Ἀντιόπης· εἶναι γάρ οἱ*

3.4 lac. indicavi existimans verum nomen verbo *ὀνόματα* haustum esse; idem indicarunt Kayser, qui *ἐναγίσματα* supplet, et Schubart censentes *ὀνόματα* dittographiae originem debere; *ὀνομάταν* 𝕽 edd. ante Bekker ‖ **4** *Ἡράκλεια* K. F. Hermann (cf. 9. 32. 2): *-αν β* ‖ **14** *ἑκάτερον* Bekker: *ἕτερον β* ‖ **21** *ἀγασικλέους β* (cf. 3. 7. 6): *Ἀγησι-* C. Keil ‖ **27** lac. ind. Dindorf | *δὲ αὐτοῦ* Dindorf: *δι' αὐτοῦ β πλησίον δὲ αὐτοῦ* Schubart *πέραν δὲ αὐτοῦ* Spiro | del. Dindorf | *ἄλλος* Spengel: *ἄλλο β* | *ἱερός* Spengel: *ἱερόν β*

τοὺς παῖδας Σικυωνίους καὶ δι' ἐκείνους ἐθέλουσι καὶ αὐτὴν Ἀντιόπην προσήκειν σφίσι. μετὰ τοῦτο ἤδη τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἐστὶν ἱερόν. ἐσίασι μὲν δὴ ἐς αὐτὸ γυνή τε νεωκόρος, ἧι μηκέτι θέμις παρ' ἄνδρα φοιτῆσαι, καὶ παρθένος ἱερωσύνην ἐπέτειον ἔχουσα· λουτροφόρον τὴν παρθένον ὀνομάζουσι. τοῖς δὲ ἄλλοις κατὰ ταὐτὰ καὶ ὁρᾶν ἀπὸ τῆς ἐσόδου τὴν θεὸν καὶ αὐτόθεν προσεύχεσθαι. τὸ μὲν δὴ 5 *ἄγαλμα καθήμενον Κάναχος Σικυώνιος ἐποίησεν, ὃς καὶ τὸν ἐν Διδύμοις τοῖς Μιλησίων καὶ Θηβαίοις τὸν Ἰσμήνιον εἰργάσατο Ἀπόλλωνα· πεποίηται δὲ ἔκ τε χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, φέρουσα ἐπὶ τῆι κεφαλῆι πόλον, τῶν χειρῶν δὲ ἔχει τῆι μὲν μήκωνα τῆι δὲ ἑτέραι μῆλον. τῶν δὲ ἱερείων τοὺς μηροὺς θύουσι {δὲ} πλὴν ὑῶν, τἆλλα δὲ ἀρκεύθου ξύλοις καθαγίζουσι, καιομένοις δὲ ὁμοῦ τοῖς μηροῖς φύλλον τοῦ παιδέρωτος συγκαθαγίζουσιν. ἔνεστι* 6 *δὲ ὁ παιδέρως ἐν ὑπαίθρωι τοῦ περιβόλου πόα, φύεται δὲ ἀλλαχόθι οὐδαμοῦ γῆς, οὔτε ἄλλης οὔτε τῆς Σικυωνίας. τὰ δέ οἱ φύλλα ἐλάσσονα ἢ φηγοῦ, μείζονα δέ ἐστιν ἢ πρίνου, σχῆμα δέ σφισιν οἷον τοῖς τῆς δρυός· καὶ τὸ μὲν ὑπομελαίνει, τὸ δὲ ἕτερον λευκόν ἐστι· φύλλοις δ' ἂν λεύκης μάλιστα εἰκάζοις τὴν χροιάν.*

Ἀπὸ τούτων δὲ ἀνιοῦσιν ἐς τὸ γυμνάσιον ἔστιν ἐν δεξιᾶι 7 *Φεραίας ἱερὸν Ἀρτέμιδος· κομισθῆναι δὲ τὸ ξόανον λέγουσιν ἐκ Φερῶν. τὸ δέ σφισι γυμνάσιον τοῦτο Κλεινίας ὠικοδόμησε, καὶ παιδεύουσιν ἐνταῦθα ἔτι τοὺς ἐφήβους. κεῖται δὲ λίθου λευκοῦ καὶ Ἄρτεμις τὰ ἐς ἰξὺν μόνον εἰργασμένη καὶ Ἡρακλῆς τὰ κάτω τοῖς Ἑρμαῖς τοῖς τετραγώνοις εἰκασμένος.*

Ἐντεῦθεν δὲ ἀποτραπεῖσιν ἐπὶ πύλην καλουμένην **11** *Ἱεράν, οὐ πόρρω τῆς πύλης ναός ἐστιν Ἀθηνᾶς, ὃν Ἐπωπεύς ποτε ἀνέθηκε μεγέθει καὶ κόσμωι τοὺς τότε*

1 *ἐθέλουσι* Lobeck: *ἐλθοῦσαν* **P** *ἐλθοῦσα* **F** *ἐλθοῦσι* **V** || 4 *ἄνδρα* Siebelis: *ἀνδρὶ* **β** || 6 *κατὰ ταὐτὰ καὶ*] *καθέστηκεν* Schubart; Kayser et Herwerden *ἔστι* putant excidisse || 13 del. **V** || 17 *τῆς* **VP**: om. **F** || 20 *δ'* **VP**: om. **F** || 22–24 *ἔστιν – γυμνάσιον* om. **V**

ὑπερβεβλημένον. ἔδει δὲ ἄρα χρόνωι καὶ τοῦδε ἀφανισθῆναι τὴν μνήμην· κεραυνοῖς θεὸς αὐτὸν ⟨κατέκαυσε⟩, βωμὸς δὲ ἐκεῖνος — οὐ γάρ τι ἐς αὐτὸν κατέσκηψε — μένει καὶ ἐς τόδε οἷον Ἐπωπεὺς ἐποίησε. πρὸ τοῦ βωμοῦ δὲ αὐτῶι μνῆμα Ἐπωπεῖ κέχωσται, καὶ τοῦ τάφου πλησίον εἰσὶν Ἀποτρόπαιοι θεοί· παρὰ τούτοις δρῶσιν ὅσα Ἕλληνες ἐς ἀποτροπὴν κακῶν νομίζουσιν. Ἐπωπέα δὲ καὶ Ἀρτέμιδι καὶ Ἀπόλλωνι τὸ πλησίον ἱερὸν ποιῆσαι λέγουσι, τὸ δὲ μετ' αὐτὸ Ἥρας Ἄδραστον· ἀγάλματα δὲ ὑπελείπετο οὐδετέρωι. βωμοὺς δὲ ὄπισθεν τοῦ Ἡραίου τὸν
2 *μὲν Πανὶ ὠικοδόμησεν, Ἡλίωι δὲ λίθου λευκοῦ. καταβαίνουσι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πεδίον, ἱερόν ἐστιν ἐνταῦθα Δήμητρος· ἱδρῦσαι δέ φασιν αὐτὸ Πλημναῖον ἀποδιδόντα χάριν τῆι θεῶι τοῦ παιδὸς τῆς τροφῆς. τοῦ δὲ ἱεροῦ τῆς Ἥρας, ἣν ἱδρύσατο Ἄδραστος, ὀλίγον ἀπωτέρω Καρνείου ναός ἐστιν Ἀπόλλωνος· κίονες δὲ ἑστήκασιν ἐν αὐτῶι μόνοι, τοίχους δὲ οὐκέτι οὐδὲ ὄροφον οὔτε ἐνταῦθα εὑρήσεις οὔτε ἐν τῶι τῆς Προδρομίας Ἥρας. τοῦτον γὰρ δὴ Φάλκης ἱδρύσατο ὁ Τημένου, τῆς ὁδοῦ οἱ τῆς ἐς Σικυῶνα Ἥραν φάμενος ὁδηγὸν γενέσθαι.*

3 *Ἐκ Σικυῶνος δὲ τὴν κατ' εὐθὺ ἐς Φλιοῦντα ἐρχομένοις καὶ ἐν ἀριστεραῖ τῆς ὁδοῦ δέκα μάλιστα ἐκτραπεῖσι στάδια, Πυραία καλούμενόν ἐστιν ἄλσος, ἱερὸν δὲ ἐν αὐτῶι Προστασίας Δήμητρος καὶ Κόρης. ἐνταῦθα ἐφ' αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἑορτὴν ἄγουσι, τὸν δὲ Νυμφῶνα καλούμενον ταῖς γυναιξὶν ἑορτάζειν παρείκασι· καὶ ἀγάλματα Διονύσου καὶ Δήμητρος καὶ Κόρης τὰ πρόσωπα φαίνοντα ἐν τῶι Νυμφῶνί ἐστιν. ἡ δὲ ἐς Τιτάνην ὁδὸς σταδίων μέν ἐστιν ἑξήκοντα καὶ ζεύγεσιν ἄβατος διὰ στενότητα·*
4 *σταδίους ⟨δὲ⟩ προελθοῦσιν ἐμοὶ δοκεῖν εἴκοσι καὶ ἐν ἀριστερᾶι διαβᾶσι τὸν Ἀσωπόν, ἔστιν ἄλσος πρίνων καὶ ναὸς θεῶν ἃς Ἀθηναῖοι Σεμνάς, Σικυώνιοι δὲ Εὐμενίδας*

2 *κεραυνοῖ* Dindorf | ⟨*ὁ*⟩ *θεὸς* Schubart | post *αὐτὸν* lac. ind. **VP**, suppl. **ℜ** || **10** *τὸν* **Va**: *τῶι* **Vb** *τὸ* ***β*** **RPa** || **11** *πανὶ* **ℜ**: *πᾶν* ***β*** || **15** *καρνείου* **Va**: *κρανείου* ***β*** || **17** *οὔτε*[1] Xylander: *οὐδὲ* ***β*** || **20** *γενέσθαι* Buttmann Corais: *ἔσεσθαι* ***β*** || **30** suppl. Musurus

*ὀνομάζουσι· κατὰ δὲ ἔτος ἕκαστον ἑορτὴν ἡμέραι μιᾶι
σφισιν ἄγουσι θύοντες πρόβατα ἐγκύμονα, μελικράτωι δὲ
σπονδῆι καὶ ἄνθεσιν ἀντὶ στεφάνων χρῆσθαι νομίζουσιν.
ἐοικότα δὲ καὶ ἐπὶ τῶι βωμῶι τῶν Μοιρῶν δρῶσιν· ὁ δέ
σφισιν ἐν ὑπαίθρωι τοῦ ἄλσους ἐστίν. ἀναστρέψασι δὲ ἐς* 5
*τὴν ὁδὸν διαβᾶσί τε αὖθις τὸν Ἀσωπὸν καὶ ἐς κορυφὴν
ὄρους ἥξασιν, ἐνταῦθα λέγουσιν οἱ ἐπιχώριοι Τιτᾶνα
οἰκῆσαι πρῶτον· εἶναι δὲ αὐτὸν ἀδελφὸν Ἡλίου καὶ ἀπὸ
τούτου κληθῆναι Τιτάνην τὸ χωρίον. δοκεῖν δὲ ἐμοὶ δεινὸς
ἐγένετο ὁ Τιτὰν τὰς ὥρας τοῦ ἔτους φυλάξας καὶ ὁπότε
ἥλιος σπέρματα καὶ δένδρων αὔξει καὶ πεπαίνει καρπούς,
καὶ ἐπὶ τῶιδε ἀδελφὸς ἐνομίσθη τοῦ Ἡλίου. ὕστερον δὲ
Ἀλεξάνωρ ὁ {τοῦ} Μαχάονος τοῦ Ἀσκληπιοῦ παραγενό-
μενος ἐς Σικυωνίαν ἐν Τιτάνηι τὸ Ἀσκληπιεῖον ἐποίησε.
περιοικοῦσι μὲν δὴ καὶ ἄλλοι καὶ τὸ πολὺ οἰκέται τοῦ θεοῦ,* 6
*καὶ κυπαρίσσων ἐστὶν ἐντὸς τοῦ περιβόλου δένδρα ἀρχαῖα·
τὸ δὲ ἄγαλμα οὔτε ὁποίου ξύλου γέγονεν ἢ μετάλλου
μαθεῖν ἔστιν οὔτε τὸν ποιήσαντα ἴσασι, πλὴν εἰ μή τις
ἄρα ἐς αὐτὸν τὸν Ἀλεξάνορα ἀναφέροι. φαίνεται δὲ τοῦ
ἀγάλματος πρόσωπον μόνον καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες·
χιτὼν γάρ οἱ λευκὸς ἐρεοῦς καὶ ἱμάτιον ἐπιβέβληται. καὶ
Ὑγείας δ' ἔστι κατὰ ταὐτὸν ἄγαλμα. καὶ οὐκ ἂν οὐδὲ
τοῦτο ἴδοις ῥαιδίως, οὕτω περιέχουσιν αὐτὸ κόμαι τε
γυναικῶν αἳ κείρονται τῆι θεῶι καὶ ἐσθῆτος Βαβυλωνίας
τελαμῶνες. ὧι δ' ἂν ἐνταῦθα τούτων ἱλάσασθαι θελήσηι
τις, ἀποδέδεικταί οἱ τὸ αὐτὸ σέβεσθαι τοῦτο ὃ δὴ καὶ
Ὑγείαν καλοῦσι. τῶι δὲ Ἀλεξάνορι καὶ Εὐαμερίωνι —* 7
*καὶ γὰρ τούτοις ἀγάλματά ἐστι — τῶι μὲν ὡς ἥρωι μετὰ
ἥλιον δύναντα ἐναγίζουσιν, Εὐαμερίωνι δὲ ὡς θεῶι
θύουσιν. εἰ δὲ ὀρθῶς εἰκάζω, τὸν Εὐαμερίωνα τοῦτον
Περγαμηνοὶ Τελεσφόρον ἐκ μαντεύματος, Ἐπιδαύριοι δὲ*

4 *τῶι βωμῶι* Siebelis: *τῶν βωμῶν β* | *ὁ δέ* Siebelis: *ὧδε β* || **9** *δοκεῖν* Musurus: *-εῖ β* || **10** *φυλάξαι* Musurus || **13** del. **F** || **15** *οἰκέται* Amasaeus: *οἰκεῖται β* || **22** *καὶ* om. **V** || **25** *ὧι*] *ὃ* Sylburg || **29** *δύναντα*] *δύνοντα* **Va** *δύσαντα* vel *δύντα* vel *δύνοντα* Sylburg, sed Hitzig *ἡλίου δύναντος* Polyb. 9. 15 conferre iubet

*Ἄκεσιν ὀνομάζουσι. τῆς δὲ Κορωνίδος ἔστι μὲν καὶ
ταύτης ξόανον, καθίδρυται δὲ οὐδαμοῦ τοῦ ναοῦ· θυομένων
δὲ τῶι θεῶι ταύρου καὶ ἀρνὸς καὶ ὑὸς ἐς Ἀθηνᾶς ἱερὸν
τὴν Κορωνίδα μετενεγκόντες ἐνταῦθα τιμῶσιν. ὁπόσα
δὲ τῶν θυομένων καθαγίζουσιν, οὐδὲ ἀποχρᾶι σφισιν
ἐκτέμνειν τοὺς μηρούς· χαμαὶ δὲ καίουσι πλὴν τοὺς
8 ὄρνιθας, τούτους δὲ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀετοῖς
Ἡρακλῆς καὶ Νῖκαι πρὸς τοῖς πέρασίν εἰσιν. ἀνάκειται δὲ
ἀγάλματα ἐν τῆι στοᾶι Διονύσου καὶ Ἑκάτης, Ἀφροδίτη τε
καὶ {δὴ} Μήτηρ θεῶν καὶ Τύχη· ταῦτα μὲν ξόανα, λίθου
δὲ Ἀσκληπιὸς ἐπίκλησιν Γορτύνιος. παρὰ δὲ τοὺς δρά-
κοντας ἐσιέναι τοὺς ἱεροὺς οὐκ ἐθέλουσιν ὑπὸ δείματος·
καταθέντες δέ σφισι πρὸ τῆς ἐσόδου τροφὴν ⟨οὐκ⟩έτι
πολυπραγμονοῦσι. κεῖται δὲ χαλκοῦς ἀνὴρ ἐντὸς τοῦ
περιβόλου Γρανιανὸς Σικυώνιος, ⟨ὃς⟩ νίκας {ἃς} ἀνείλετο
Ὀλυμπίασι δύο μὲν πεντάθλου καὶ σταδίου τὴν τρίτην,
διαύλου δὲ ἀμφότερα καὶ γυμνὸς καὶ μετὰ τῆς ἀσπίδος.*
12 *Ἐν δὲ Τιτάνηι καὶ Ἀθηνᾶς ἱερόν ἐστιν, ἐς ὃ τὴν Κορω-
νίδα ἀνάγουσιν· ἐν δὲ αὐτῶι ξόανον Ἀθηνᾶς ἐστιν ἀρχαῖον,
κεραυνωθῆναι δὲ καὶ τοῦτο ἐλέγετο· ἐκ τούτου τοῦ
λόφου καταβᾶσιν — ὠικοδόμηται γὰρ ἐπὶ λόφωι τὸ
ἱερόν — βωμός ἐστιν ἀνέμων, ἐφ' οὗ τοῖς ἀνέμοις ὁ ἱερεὺς
μιᾶι νυκτὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος θύει. δρᾶι δὲ καὶ ἄλλα ἀπόρρητα
ἐς βόθρους τέσσαρας, ἡμερούμενος τῶν πνευμάτων τὸ
ἄγριον, καὶ δὴ καὶ Μηδείας ὡς λέγουσιν ἐπωιδὰς ἐπάιδει.*
2 *Ἐκ δὲ Τιτάνης ἐς Σικυῶνα ἀφικομένοις καὶ καταβαί-
νουσιν ἐς θάλασσαν ἐν ἀριστερᾶι τῆς ὁδοῦ ναός ⟨ἐστιν⟩
Ἥρας οὐκ ἔχων ἔτι οὔτε ἄγαλμα οὔτε ὄροφον· τὸν δὲ
ἀναθέντα Προῖτον εἶναι τὸν Ἄβαντός φασι. καταβᾶσι δὲ
ἐς τὸν Σικυωνίων καλούμενον λιμένα καὶ τραπεῖσιν ἐπ'
Ἀριστοναύτας τὸ ἐπίνειον τὸ Πελληνέων, ἔστιν ὀλίγον*

10 del. Facius Reiske *δὴ μήτηρ* F *δημήτηρ* VP || **13** *οὐκέτι* R^{mg}Vb: *ἔτι β* || **15** *ὃς νίκας* Porson: *νίκας ἃς β* || **27** suppl. Spiro || **31** *Ἀριστοναύτας*] *Ἀργοναύτας* Schubart hic et 7. 26. 14 | *Πελλη-νέων* Schubart-Walz coll. 7. 26. 14: *πελληναίων β*

ὑπὲρ τὴν ὁδὸν ἐν ἀριστερᾶι Ποσειδῶνος ἱερόν· προελθοῦσι δὲ κατὰ τὴν λεωφόρον Ἑλισσών τε καλούμενος ποταμὸς καὶ μετ᾿ αὐτὸν Σύθας ἐστίν, ἐκδιδόντες ἐς θάλασσαν.

Ἡ δὲ Φλιασία τῆς Σικυωνίων ἐστὶν ὅμορος· καὶ 3
Τιτάνης μὲν τεσσαράκοντα σταδίους ἀπέχει μάλιστα ἡ πόλις, ἐκ Σικυῶνος δὲ ἐς αὐτὴν ὁδός ἐστιν εὐθεῖα. καὶ ὅτι μὲν Ἀρκάσι Φλιάσιοι προσήκουσιν οὐδέν, δηλοῖ τὰ ἐς τὸν Ἀρκάδων κατάλογον τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, ὅτι οὐκ εἰσιν Ἀρκάσι καὶ οὗτοι συγκατειλεγμένοι· ὡς δὲ Ἀργεῖοί τε ἦσαν ἐξ ἀρχῆς καὶ ὕστερον Δωριεῖς γεγόνασιν Ἡρακλειδῶν κατελθόντων ἐς Πελοπόννησον, φανεῖται προιόντι ὁμοῦ τῶι λόγωι. διάφορα δὲ ἐς τοὺς Φλιασίους τὰ πολλὰ εἰδὼς εἰρημένα, τοῖς μάλιστα αὐτῶν ὡμολογημένοις χρήσομαι. ἐν τῆι γῆι ταύτηι γενέσθαι πρῶτον Ἄραντά φασιν 4
ἄνδρα αὐτόχθονα· καὶ πόλιν τε ὤικισε περὶ τὸν βουνὸν τοῦτον, ὃς Ἀραντῖνος ἔτι καλεῖται καὶ ἐς ἡμᾶς, οὐ πολὺ ἑτέρου λόφου διεστηκώς, ἐφ᾿ οὗ Φλιασίοις ἥ τε ἀκρόπολις καὶ τῆς Ἥβης ἐστὶ τὸ ἱερόν. ἐνταῦθά τε δὴ πόλιν ὤικισε καὶ ἀπ᾿ αὐτοῦ τὸ ἀρχαῖον ἡ γῆ καὶ ἡ πόλις Ἀραντία ἐκλήθησαν. τούτωι βασιλεύοντι Ἀσωπὸς Κηλούσης εἶναι λεγόμενος καὶ Ποσειδῶνος ἐξεῦρε τοῦ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ, ὅντινα οἱ νῦν ἀπὸ τοῦ εὑρόντος καλοῦσιν Ἀσωπόν. τὸ δὲ μνῆμα τοῦ Ἄραντός ἐστιν ἐν χωρίωι Κελεαῖς, ἔνθα δὴ καὶ Δυσαύλην ἄνδρα Ἐλευσίνιον τεθάφθαι λέγουσιν. Ἄραντος 5
δὲ υἱὸς Ἄορις ἐγένετο καὶ θυγάτηρ Ἀραιθυρέα. τούτους Φλιάσιοί φασι θήρας ἐμπείρους γενέσθαι καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἀνδρείους. προαποθανούσης δὲ Ἀραιθυρέας

9 *B* 603—604

6 *τιτάνης* R^sv Va (cf. Steph. Byz.): *τίτανος β* || **21** *Κηλούσης* Dindorf coll. Xen. Hell. 4. 7. 7: *κηγλούσης β* *Κοιλώσσης* Schneider ex Strab. 8, 382, ubi *κηλῶσσα* in libris est || **24** *κελεαῖς* P: *κελαιαῖς* VF || **26** *ἐγένετο καὶ θυγάτηρ* Steph. Byz. s. v. *Ἀραιθυρέα*: *κ. θ. ἐγ. β* || **27** *Φλιάσιοί φασι* Steph. Byz.: *φασὶ φλ. β* | *θήρας* Steph. Byz.: *θηρᾶσαί τε β* || **28** *Ἀραιθυρέας*] *τῆς ἀδελφῆς* Steph. Byz.

Ἄορις ἐς μνήμην τῆς ἀδελφῆς μετωνόμασεν Ἀραιθυρέαν τὴν χώραν. καὶ ἐπὶ τῶιδε Ὅμηρος τοὺς Ἀγαμέμνονος ὑπηκόους καταλέγων τὸ ἔπος ἐποίησεν·

Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο Ἀραιθυρέην τ' ἐρατεινήν.

τάφους δὲ τῶν Ἄραντος παίδων οὐχ ἑτέρωθι ἡγοῦμαι τῆς χώρας, ἐπὶ τῶι λόφωι δὲ εἶναι τῶι Ἀραντίνωι· καί σφισιν ἐπίθημα στῆλαι περιφανεῖς εἰσι, καὶ πρὸ τῆς τελετῆς ἣν τῆι Δήμητρι ἄγουσιν Ἄραντα καὶ τοὺς παῖδας καλοῦσιν
6 *ἐπὶ τὰς σπονδὰς ἐς ταῦτα βλέποντες τὰ μνήματα. Φλίαντα δέ, ὃς τρίτον τοῦτο ἐποίησεν ὄνομα ἀφ' αὑτοῦ τῆι γῆι, Κείσου μὲν παῖδα εἶναι τοῦ Τημένου κατὰ δὴ τὸν Ἀργείων λόγον οὐδὲ ἀρχὴν ἔγωγε προσίεμαι, Διονύσου δὲ οἶδα καλούμενον καὶ τῶν πλευσάντων ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς καὶ τοῦτον γενέσθαι λεγόμενον. ὁμολογεῖ δέ μοι καὶ τοῦ Ῥοδίου ποιητοῦ τὰ ἔπη·*

Φλείας δ' αὖτ' ἐπὶ τοῖσιν Ἀραιθυρέηθεν ἵκανεν,
ἔνθ' ἀφνειὸς ἔναιε, Διωνύσοιο ἕκητι
πατρὸς ἑοῦ, πηγῆισιν ἐφέστιος Ἀσωποῖο.

τοῦ δὲ Φλίαντος Ἀραιθυρέαν εἶναι μητέρα, ἀλλ' οὐ Χθονοφύλην· ⟨Χθονοφύλην⟩ δέ οἱ συνοικῆσαι καὶ Ἀνδροδάμαν γενέσθαι Φλίαντι ἐξ αὐτῆς.

13 *Ἡρακλειδῶν δὲ κατελθόντων Πελοπόννησος ἐταράχθη πᾶσα πλὴν Ἀρκάδων, ὡς πολλὰς μὲν τῶν πόλεων συνοίκους ἐκ τοῦ Δωρικοῦ προσλαβεῖν, πλείονας δὲ ἔτι γενέσθαι τὰς μεταβολὰς τοῖς οἰκήτορσι. τὰ δὲ κατὰ Φλιοῦντα οὕτως ἔχει. Ῥηγνίδας ἐπ' αὐτὴν ὁ Φάλκου τοῦ Τημένου Δωριεὺς ἔκ τε Ἄργους στρατεύει καὶ ἐκ τῆς Σικυωνίας. τῶν δὲ*

2 *B* 571 || **15** Apoll. Rhod. 1. 115—117

1—2 *μετωνόμασεν Ἀραιθυρέαν τὴν χώραν*] *τὴν χώραν οὕτως ἔφη* Steph. Byz. || **6** *Ἀραντίνωι* Clavier (cf. Steph. Byz. s. v. *Ἀραντία*): *ἀραντίωι* ***β*** || **7** *ἐπίθημα* Clavier: *ἐπὶ δήμητρα* ***β*** | *περιφανεῖς* **F**: *-φερεῖς* **VP** | *ἣν* Clavier: *ἐν* ***β*** || **11** *Κείσου* Palmerius (cf. 2. 19. 1): *κάσου* ***β*** | *ἀργείων* **𝕽**: *ἀργεῖον* ***β*** || **16** *φλείας* **R** (cf. Apoll. Rh. ed. H. Fränkel 1. 115): *φλίας* ***β*** || **20** suppl. **𝕽** || **24** *δὲ* **VP**: om. **F** || **25** *Φλιοῦντα* Musurus: *φλίαντα* ***β***

*Φλιασίων τοῖς μὲν ἃ προεκαλεῖτο Ῥηγνίδας ἐφαίνετο
ἀρεστά, μένοντας ἐπὶ τοῖς αὑτῶν βασιλέα Ῥηγνίδαν καὶ
τοὺς σὺν ἐκείνωι Δωριεῖς ἐπὶ ἀναδασμῶι γῆς δέχεσθαι.
Ἵππασος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῶι διεκελεύοντο ἀμύνεσθαι μηδὲ* 2
*πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀμαχεὶ τοῖς Δωριεῦσιν ἀφίστασθαι.
προσεμένου δὲ τοῦ δήμου τὴν ἐναντίαν ταύτηι γνώμην,
οὕτως Ἵππασος σὺν τοῖς θέλουσιν ἐς Σάμον φεύγει.
Ἱππάσου δὲ τούτου τέταρτος ἦν ἀπόγονος Πυθαγόρας ὁ
λεγόμενος γενέσθαι σοφός· Μνησάρχου γὰρ Πυθαγόρας
ἦν τοῦ Εὔφρονος τοῦ Ἱππάσου. ταῦτα μὲν Φλιάσιοι
λέγουσι περὶ αὑτῶν, ὁμολογοῦσι δέ σφισι τὰ πολλὰ καὶ
Σικυώνιοι.*

Προσέσται δὲ ἤδη καὶ τῶν ἐς ἐπίδειξιν ἡκόντων τὰ 3
*ἀξιολογώτατα. ἔστι γὰρ ἐν τῆι Φλιασίων ἀκροπόλει
κυπαρίσσων ἄλσος καὶ ἱερὸν ἁγιώτατον ἐκ παλαιοῦ· τὴν
δὲ θεὸν ἧς ἐστι τὸ ἱερὸν οἱ μὲν ἀρχαιότατοι Φλιασίων
Γανυμήδαν, οἱ δὲ ὕστερον Ἥβην ὀνομάζουσιν· ἧς καὶ
Ὅμηρος μνήμην ἐποιήσατο ἐν τῆι Μενελάου πρὸς Ἀλέξαν-
δρον μονομαχίαι φάμενος οἰνοχόον τῶν θεῶν εἶναι, καὶ
αὖθις ⟨ἐν⟩ Ὀδυσσέως ἐς Ἅιδου καθόδωι γυναῖκα Ἡρα-
κλέους εἶπεν εἶναι. Ὠλῆνι δὲ ἐν Ἥρας ἐστὶν ὕμνωι πεποιη-
μένα τραφῆναι τὴν Ἥραν ὑπὸ Ὡρῶν, εἶναι δέ οἱ παῖδας
Ἄρην τε καὶ Ἥβην. παρὰ δὲ Φλιασίοις τῆι θεῶι ταύτηι* 4
*καὶ ἄλλαι τιμαὶ καὶ μέγιστον τὸ ἐς τοὺς ἱκέτας ἐστί.
δεδώκασι γὰρ δὴ ἄδειαν ἐνταῦθα ἱκετεύουσι, λυθέντες δὲ
οἱ δεσμῶται τὰς πέδας πρὸς τὰ ἐν τῶι ἄλσει δένδρα ἀνα-
τιθέασιν. ἄγεται δὲ καὶ ἑορτή σφισιν ἐπέτειος, ἣν καλοῦσι
Κισσοτόμους. ἄγαλμα δὲ οὔτε ἐν ἀπορρήτωι φυλάσσουσιν
οὐδὲν οὔτε ἐστὶν ἐν φανερῶι δεικνύμενον — ἐφ' ὅτωι δὲ
οὕτω νομίζουσιν, ἱερός ἐστιν αὐτοῖς λόγος —, ἐπεὶ τῆς γε*

18 *Δ* **3** || **20** *λ* **603**

6 *προσεμένου* Kuhn: *προε-* *β* | *ταύτηι* Kuhn: *-ην* *β*, del. Clavier ex **Pa** || **9–10** *γενέσθαι – Εὔφρονος* om. **V** || **16** *δὲ θεὸν* **R**[sv] **Pa** **Vb**: *θεὸν δὲ* *β* || **18** *ἐν* **𝕽**: *ἐπὶ* *β* || **20** suppl. Bekker || **21** *ὠλῆνι δὲ* **𝕽**[2]: *ὠληνίδι* (*-δη* **V**) *β*

Ἥρας ἐστὶν ἐξιόντων ἐν ἀριστερᾶι ναὸς ἄγαλμα ἔχων
5 *Παρίου λίθου. ἐν δὲ τῆι ἀκροπόλει καὶ ἄλλος περίβολός ἐστιν ἱερὸς Δήμητρος, ἐν δὲ αὐτῶι ναός τε καὶ ἄγαλμα Δήμητρος καὶ τῆς παιδός· τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος — ἔστι γὰρ καὶ Ἀρτέμιδος ἐνταῦθα χαλκοῦν ἄγαλμα — {δ} ἐφαίνετο ἀρχαῖον εἶναί μοι. κατιόντων δὲ ἐκ τῆς ἀκροπόλεώς ἐστιν Ἀσκληπιοῦ ναὸς ἐν δεξιᾶι καὶ ἄγαλμα οὐκ ἔχον πω γένεια. ὑπὸ τοῦτον τὸν ναὸν θέατρον πεποίηται· τούτου δὲ οὐ πόρρω Δήμητρός ἐστιν ἱερὸν καὶ καθήμενα ἀγάλματα ἀρχαῖα.*

6 *Ἀνάκειται δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς αἲξ χαλκῆ, τὰ πολλὰ ἐπίχρυσος· παρὰ δὲ Φλιασίοις τιμὰς ἐπὶ τῶιδε εἴληφε. τὸ ἄστρον ἣν ὀνομάζουσιν αἶγα ἀνατέλλουσα τὰς ἀμπέλους λυμαίνεται συνεχῶς· ἵνα δὲ ἄχαρι μηδὲν ἀπ' αὐτῆς γένηται, οἱ δὲ τὴν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς χαλκῆν αἶγα ἄλλοις τε τιμῶσι καὶ χρυσῶι τὸ ἄγαλμα ἐπικοσμοῦντες. ἐνταῦθά ἐστι καὶ Ἀριστίου μνῆμα τοῦ Πρατίνου· τούτωι τῶι Ἀριστίαι σάτυροι καὶ Πρατίναι τῶι πατρί εἰσι πεποιημένοι*
7 *πλὴν τῶν Αἰσχύλου δοκιμώτατοι. ὄπισθεν δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐστιν οἶκος ὀνομαζόμενος ὑπὸ Φλιασίων μαντικός. ἐς τοῦτον Ἀμφιάραος ἐλθὼν καὶ τὴν νύκτα ἐγκατακοιμηθεὶς μαντεύεσθαι τότε πρῶτον, ὡς οἱ Φλιάσιοί φασιν, ἤρξατο· τέως δὲ ἦν Ἀμφιάραος τῶι ἐκείνων λόγωι ἰδιώτης τε καὶ οὐ μάντις. καὶ τὸ οἴκημα ἀπὸ τούτου σύγκέκλεισται τὸν πάντα ἤδη χρόνον. οὐ πόρρω δέ ἐστιν ὁ καλούμενος Ὀμφαλός, Πελοποννήσου δὲ πάσης μέσον, εἰ δὴ τὰ ὄντα εἰρήκασιν. ἀπὸ δὲ τοῦ Ὀμφαλοῦ προελθοῦσι Διονύσου σφίσιν ἱερόν ἐστιν ἀρχαῖον, ἔστι δὲ καὶ Ἀπόλλωνος καὶ ἄλλο Ἴσιδος. τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα τοῦ Διονύσου δῆλον πᾶσιν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος· τὸ δὲ τῆς Ἴσιδος*
8 *τοῖς ἱερεῦσι θεάσασθαι μόνον ἔστι. λέγεται δὲ καὶ ὧδε ὑπὸ Φλιασίων λόγος· Ἡρακλέα, ὅτ' ἐκ Λιβύης ἀνεσώθη*

5 **del. RPaVb** || **12** *τῶιδε* **Sylburg:** *τῶνδε β* || **19** *δοκιμώτατοι* **Meineke:** *-τα β* || **21** *Ἀμφιάραος* **Facius (cf. 23):** *-άρεως β* || **31** *ὧδε*] *ὅδε* **Clavier, sed cf. 2. 15. 5**

κομίζων τὰ μῆλα τὰ Ἑσπερίδων καλούμενα, ἐς Φλιοῦντα ἐλθεῖν κατὰ δή τι ἴδιον, διαιτωμένου δὲ ἐνταῦθα Οἰνέα ἐξ Αἰτωλίας ἀφικέσθαι παρ' αὐτόν· ἐγεγόνει δὲ τῶι Ἡρακλεῖ πρότερον ἔτι κηδεστής, τότε δὲ ἀφιγμένος εἱστία τὸν Ἡρακλέα ἢ αὐτὸς εἱστιᾶτο ὑπὸ ἐκείνου. Κύαθον δ' οὖν παῖδα οἰνοχόον Οἰνέως οὐκ ἀρεσθεὶς τῶι δοθέντι πώματι παίει τῶν δακτύλων ἑνὶ ἐς τὴν κεφαλήν· ἀποθανόντος δὲ αὐτίκα ὑπὸ τῆς πληγῆς Φλιασίοις ἐστὶν οἴκημα ἐς μνήμην. τοῦτο ᾠκοδόμηται μὲν παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀγάλματα δὲ λίθου πεποιημένα ἔχει, κύλικα ὀρέγοντα Ἡρακλεῖ τὸν Κύαθον.

Τῆς δὲ πόλεως αἱ Κελεαὶ πέντε που σταδίους μάλιστα 14
ἀπέχουσι, καὶ τῆι Δήμητρι ἐνταῦθα δι' ἐνιαυτοῦ τετάρτου τὴν τελετὴν καὶ οὐ κατὰ ἔτος ἄγουσιν. ἱεροφάντης δὲ οὐκ ἐς τὸν βίον πάντα ἀποδέδεικται, κατὰ δὲ ἑκάστην τελετὴν ἄλλοτέ ἐστιν ἄλλος σφίσιν αἱρετός, λαμβάνων ἣν ἐθέληι καὶ γυναῖκα. καὶ ταῦτα μὲν διάφορα τῶν Ἐλευσῖνι νομίζουσι, τὰ δὲ ἐς αὐτὴν τὴν τελετὴν ἐκείνων ἐστὶ μίμησις. ὁμολογοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ μιμεῖσθαι Φλιάσιοι τὰ ἐν Ἐλευσῖνι δρώμενα. Δυσαύλην δέ φασιν ἀδελφὸν Κελεοῦ 2
παραγενόμενόν σφισιν ἐς τὴν χώραν καταστήσασθαι τὴν τελετήν, ἐκβληθῆναι δὲ αὐτὸν ἐξ Ἐλευσῖνος ὑπὸ Ἴωνος, ὅτε Ἴων Ἀθηναίοις ὁ Ξούθου πολέμαρχος τοῦ πρὸς Ἐλευσινίους ἡιρέθη πολέμου. τοῦτο μὲν δὴ Φλιασίοις οὐκ ἔστιν ὅπως ὁμολογήσω, κρατηθέντα μάχηι τινὰ Ἐλευσινίων φυγάδα ἀπελαθέντα οἴχεσθαι, τοῦ πολέμου τε ἐπὶ συνθήκαις καταλυθέντος πρὶν ἢ διαπολεμηθῆναι καὶ ἐν Ἐλευσῖνι αὐτοῦ καταμείναντος Εὐμόλπου. δύναιτο δ' ἂν 3
κατὰ ἄλλην τινὰ ἐνταῦθα ὁ Δυσαύλης ἀφικέσθαι πρόφασιν καὶ οὐχ ὡς οἱ Φλιάσιοί φασιν. οὐ μὴν οὐδὲ Κελεῶι προσήκων ἐμοὶ δοκεῖν οὐδὲ ἄλλως ἦν ἐν τοῖς ἐπιφανέσιν Ἐλευσινίων· οὐ γὰρ ἄν ποτε Ὅμηρος παρῆκεν αὐτὸν ἐν τοῖς ἔπεσιν. ἔστι γὰρ καὶ Ὁμήρωι πεποιημένα ἐς Δήμητραν·

17 νομίζουσι Camerarius Kuhn: ὀνομάζουσι β || 18 ἐστὶ μίμησις Schubart coll. 8. 31. 7: ἐστὶν ἐς μίμησιν β || 33 Δήμητρα Xylander

ἐν δὲ αὐτοῖς καταλέγων τοὺς διδαχθέντας ὑπὸ τῆς θεοῦ τὴν τελετὴν Δυσαύλην οὐδένα οἶδεν Ἐλευσίνιον. ἔχει δὲ οὕτω τὰ ἔπη·

δεῖξεν Τριπτολέμωι τε Διοκλεῖ τε πληξίππωι
Εὐμόλπου τε βίηι Κελεῶι θ' ἡγήτορι λαῶν
δρησμοσύνην ἱερῶν καὶ ἐπέφραδεν ὄργια πᾶσιν.

4 *οὗτος δ' οὖν, ὡς οἱ Φλιάσιοί φασιν, ὁ Δυσαύλης κατεστήσατο ἐνταῦθα τὴν τελετὴν καὶ οὗτος ἦν ὁ τῶι χωρίωι τὸ ὄνομα παραθέμενος Κελεάς· Δυσαύλου τέ ἐστιν ἐνταῦθα, ὡς εἴρηταί μοι, μνῆμα. πρότερον δὲ ἄρα ἐπεποίητο ⟨ὁ⟩ Ἀράντειος τάφος· ὕστερον γὰρ κατὰ τὸν Φλιασίων λόγον καὶ οὐκ ἐπὶ τῆς Ἄραντος βασιλείας ἀφίκετο ὁ Δυσαύλης. Φλιάσιοι γὰρ Προμηθεῖ γενέσθαι τῶι Ἰαπετοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον φασὶν Ἄραντα καὶ τρισὶν ἀνθρώπων γενεαῖς Πελασγοῦ τε εἶναι πρεσβύτερον τοῦ Ἀρκάδος καὶ τῶν λεγομένων Ἀθήνησιν αὐτοχθόνων. τοῦ δὲ Ἀνακτόρου καλουμένου πρὸς τῶι ὀρόφωι Πέλοπος λέγουσιν ἅρμα ἀνακεῖσθαι.*

15 *Φλιασίοις μὲν δὴ τοσαῦτα λόγου μάλιστα ἦν ἄξια· ἐκ Κορίνθου δ' ἐς Ἄργος ἐρχομένωι Κλεωναὶ πόλις ἐστὶν οὐ μεγάλη· παῖδα δὲ εἶναι Πέλοπος Κλεώνην λέγουσιν, οἱ δὲ τῶι παρὰ Σικυῶνα ῥέοντι Ἀσωπῶι θυγατέρα ἐπὶ ταῖς ἄλλαις Κλεώνην γενέσθαι· τὸ δ' οὖν ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἑτέρου τούτων ἐτέθη τῆι πόλει. ἐνταῦθά ἐστιν ἱερὸν Ἀθηνᾶς, τὸ δὲ ἄγαλμα Σκύλλιδος τέχνη καὶ Διποίνου· μαθητὰς δὲ εἶναι Δαιδάλου σφᾶς, οἱ δὲ καὶ γυναῖκα ⟨ἐκ⟩ Γόρτυνος ἐθέλουσι λαβεῖν Δαίδαλον καὶ τὸν Δίποινον καὶ Σκύλλιν ἐκ τῆς γυναικός οἱ ταύτης γενέσθαι. ἐν Κλεωναῖς δὲ τοῦτό ἐστι τὸ ἱερὸν καὶ μνῆμα Εὐρύτου καὶ Κτεάτου· θεωροὺς γὰρ ἐξ Ἤλιδος ἐς τὸν ἀγῶνα ἰόντας τῶν Ἰσθμίων*

3 Hom. Hymn. 2. 474—476 || **10** 2. 12. 4

5 *θ'* edd.: *τ'* ***β*** || **10** suppl. Herwerden || **15** *πελασγοῦ* **R**: *-ὸν* ***β*** || **26** suppl. Clavier || **29** *ἐστι*] *τέ ἐστι* Dindorf *τ' ἔστι* Corais

*αὐτοὺς ἐνταῦθα Ἡρακλῆς κατετόξευσεν, ἔγκλημα ποιού-
μενος ὅτι οἱ πρὸς Αὐγείαν πολεμοῦντι ἀντετάχθησαν.*
Ἐκ Κλεωνῶν δέ εἰσιν ἐς Ἄργος ὁδοὶ δύο, ἡ μὲν ἀνδράσιν 2
*εὐζώνοις καὶ ἔστιν ἐπίτομος, ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ καλουμένου
Τρητοῦ, στενὴ μὲν καὶ αὐτὴ περιεχόντων ὀρῶν, ὀχήμασι δέ
ἐστιν ὅμως ἐπιτηδειοτέρα. ἐν τούτοις τοῖς ὄρεσι τὸ
σπήλαιον ἔτι δείκνυται τοῦ λέοντος, καὶ ἡ Νεμέα τὸ
χωρίον ἀπέχει σταδίους πέντε που καὶ δέκα. ἐν δὲ αὐτῆι
Νεμείου τε Διὸς ναός ἐστι θέας ἄξιος, πλὴν ὅσον κατερ-
ρυήκει τε ὁ ὄροφος καὶ ἄγαλμα οὐδὲν ἔτι ἐλείπετο·
κυπαρίσσων τε ἄλσος ἐστὶ περὶ τὸν ναόν, καὶ τὸν Ὀφέλτην
ἐνταῦθα ὑπὸ τῆς τροφοῦ τεθέντα ἐς τὴν πόαν διαφθαρῆναι
λέγουσιν ὑπὸ τοῦ δράκοντος. θύουσι δὲ Ἀργεῖοι τῶι Διὶ* 3
*καὶ ἐν τῆι Νεμέαι καὶ Νεμείου Διὸς ἱερέα αἱροῦνται, καὶ
δὴ καὶ δρόμου προτιθέασιν ἀγῶνα ἀνδράσιν ὡπλισμένοις
Νεμείων πανηγύρει τῶν χειμερινῶν. ἐνταῦθα ἔστι μὲν
Ὀφέλτου τάφος, περὶ δὲ αὐτὸν θριγκὸς λίθων καὶ ἐντὸς τοῦ
περιβόλου βωμοί· ἔστι δὲ χῶμα γῆς Λυκούργου μνῆμα
τοῦ Ὀφέλτου πατρός. τὴν δὲ πηγὴν Ἀδράστειαν ὀνομάζου-
σιν εἴτε ἐπ' ἄλληι τινὶ αἰτίαι εἴτε καὶ ἀνευρόντος αὐτὴν
Ἀδράστου· τὸ δὲ ὄνομα λέγουσι τῆι χώραι Νεμέαν δοῦναι
θυγατέρα Ἀσωποῦ καὶ ταύτην. καὶ ὄρος Ἀπέσας ἐστὶν
ὑπὲρ τὴν Νεμέαν, ἔνθα Περσέα πρῶτον Διὶ θῦσαι
λέγουσιν Ἀπεσαντίωι. ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Τρητὸν καὶ* 4
*αὖθις τὴν ἐς Ἄργος ἰοῦσίν ἐστι Μυκηνῶν ἐρείπια ἐν
ἀριστερᾶι. καὶ ὅτι μὲν Περσεὺς ἐγένετο Μυκηνῶν
οἰκιστής, ἴσασιν Ἕλληνες· ἐγὼ δὲ αἰτίαν τε γράψω τοῦ
οἰκισμοῦ καὶ δι' ἥντινα πρόφασιν Ἀργεῖοι Μυκηναίους
ὕστερον ἀνέστησαν. ἐν γὰρ τῆι νῦν Ἀργολίδι ὀνομαζομένηι
τὰ μὲν ἔτι παλαιότερα οὐ μνημονεύουσιν, Ἴναχον δὲ
βασιλεύοντα τότε τὸν ποταμὸν ἀφ' αὐτοῦ λέγουσιν
ὀνομάσαι καὶ θῦσαι τῆι Ἥραι. λέγεται δὲ καὶ ὧδε λόγος·* 5

5 *τρητοῦ* **R²PaVb**: *τριτοῦ* **β Va** || **17** *θριγκὸς* Bekker: *θριγχὸς* **FP** *θριγγὸς* **V** || **31** *τότε τὸν* Kuhn: *τὸν τότε* **β R^sv** *τόν τε* **R** *τὸν* Porson || **32** *ὧδε*] *ὅδε* Schneider, sed cf. 2. 13. 8

Φορωνέα ἐν τῆι γῆι ταύτηι γενέσθαι πρῶτον, Ἴναχον δὲ οὐκ ἄνδρα ἀλλὰ τὸν ποταμὸν πατέρα εἶναι Φορωνεῖ· τοῦτον δὲ Ποσειδῶνι καὶ Ἥραι δικάσαι περὶ τῆς χώρας, σὺν δὲ αὐτῶι Κηφισόν τε καὶ Ἀστερίωνα {καὶ τὸν Ἴναχον ποταμόν}· κρινάντων δὲ Ἥρας εἶναι τὴν γῆν, οὕτω σφίσιν ἀφανίσαι τὸ ὕδωρ Ποσειδῶνα. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε Ἴναχος ὕδωρ οὔτε ἄλλος παρέχεται τῶν εἰρημένων ποταμῶν ὅτι μὴ ὕσαντος τοῦ θεοῦ· θέρους δὲ αὖά σφισίν ἐστι τὰ ῥεύματα πλὴν τῶν ἐν Λέρνηι. Φορωνεὺς δὲ ὁ Ἰνάχου τοὺς ἀνθρώπους συνήγαγε πρῶτον ἐς κοινόν, σποράδας τέως καὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἑκάστοτε οἰκοῦντας· καὶ τὸ χωρίον ἐς ὃ πρῶτον ἠθροίσθησαν ἄστυ ὠνομάσθη Φορωνικόν.

16 *Ἄργος δὲ Φορωνέως θυγατριδοῦς βασιλεύσας μετὰ Φορωνέα ὠνόμασεν ἀφ' αὐτοῦ τὴν χώραν. Ἄργου δὲ Πείρασος γίνεται καὶ Φόρβας, Φόρβαντος δὲ Τριόπας, Τριόπα δὲ Ἴασος καὶ Ἀγήνωρ. Ἰὼ μὲν οὖν Ἰάσου θυγάτηρ, εἴτε ὡς Ἡρόδοτος ἔγραψεν εἴτε καθ' ὃ λέγουσιν Ἕλληνες, ἐς Αἴγυπτον ἀφικνεῖται· Κρότωπος δὲ ὁ Ἀγήνορος ἔσχε μετὰ Ἴασον τὴν ἀρχήν, Κροτώπου δὲ Σθενέλας γίνεται, Δαναὸς δ' ἀπ' Αἰγύπτου πλεύσας ἐπὶ Γελάνορα τὸν Σθενέλα τοὺς ἀπογόνους τοὺς Ἀγήνορος βασιλείας ἔπαυσεν. τὰ δὲ ἀπὸ τούτου καὶ οἱ πάντες ὁμοίως ἴσασι, θυγατέρων τῶν Δαναοῦ τὸ ἐς τοὺς ἀνεψιοὺς τόλμημα καὶ*
2 *ὡς ἀποθανόντος Δαναοῦ τὴν ἀρχὴν Λυγκεὺς ἔσχεν. οἱ δὲ Ἄβαντος τοῦ Λυγκέως παῖδες τὴν βασιλείαν ἐνείμαντο, καὶ Ἀκρίσιος μὲν αὐτοῦ κατέμεινεν ἐν τῶι Ἄργει, Προῖτος δὲ τὸ Ἡραῖον καὶ Μιδείαν καὶ Τίρυνθα ἔσχε καὶ ὅσα πρὸς θαλάσσηι τῆς Ἀργείας· σημεῖά τε τῆς ἐν Τίρυνθι οἰκήσεως Προίτου καὶ ἐς τόδε λείπεται. χρόνωι δὲ ὕστερον Ἀκρίσιος Περσέα αὐτόν τε περιεῖναι πυνθανόμενος καὶ ἔργα ἀποδείκνυσθαι, ἐς Λάρισαν ἀπεχώρησε τὴν ἐπὶ τῶι*

17 Hdt. 1. 1—2 et 5

4.5 del. Siebelis || **5** *οὕτω σφίσιν* Siebelis: *οὕτως φησὶν β* || **14** *Ἄργου* **P**: *-ους* **VF** || **18** *Κρότωπος* Et. M.: *κροτωπὸς β* || **26** *κατέμεινεν* **Va**: *-μενεν β*

Πηνειῶι. Περσεὺς δέ — ἰδεῖν γὰρ πάντως ἤθελε τὸν γονέα
τῆς μητρὸς καὶ λόγοις τε χρηστοῖς καὶ ἔργοις δεξιώσασθαι
— ἔρχεται παρ᾽ αὐτὸν ἐς τὴν Λάρισαν· καὶ ὁ μὲν οἷα
ἡλικίαι τε ἀκμάζων καὶ τοῦ δίσκου χαίρων τῶι εὑρήματι
ἐπεδείκνυτο ἐς ἅπαντας, Ἀκρίσιος δὲ λανθάνει κατὰ
δαίμονα ὑποπεσὼν τοῦ δίσκου τῆι ὁρμῆι. καὶ Ἀκρισίωι 3
μὲν ἡ πρόρρησις τοῦ θεοῦ τέλος ἔσχεν, οὐδὲ ἀπέτρεψέν οἱ
τὸ χρεὼν τὰ ἐς τὴν παῖδα καὶ τὸν θυγατριδοῦν παρευρή-
ματα· Περσεὺς δὲ ὡς ἀνέστρεψεν ἐς Ἄργος — ἠισχύνετο
γὰρ τοῦ φόνου τῆι φήμηι — Μεγαπένθην τὸν Προίτου
πείθει οἱ τὴν ἀρχὴν ἀντιδοῦναι, παραλαβὼν δὲ αὐτὸς
τὴν ἐκείνου Μυκήνας κτίζει. τοῦ ξίφους γὰρ ἐνταῦθα
ἐξέπεσεν ὁ μύκης αὐτῶι, καὶ τὸ σημεῖον ἐς οἰκισμὸν
ἐνόμιζε συμβῆναι πόλεως. ἤκουσα δὲ καὶ ὡς διψῶντι
ἐπῆλθεν ἀνελέσθαι οἱ μύκητα ἐκ τῆς γῆς, ῥυέντος δὲ
ὕδατος πιὼν καὶ ἡσθεὶς Μυκήνας ἔθετο τὸ ὄνομα τῶι
χωρίωι. Ὅμηρος δὲ ἐν Ὀδυσσείαι γυναικὸς Μυκήνης ἐν 4
ἔπει τῶιδε ἐμνήσθη·

Τυρώ τ᾽ Ἀλκμήνη τε ἐυστέφανός τε Μυκήνη.

ταύτην εἶναι θυγατέρα Ἰνάχου γυναῖκα δὲ Ἀρέστορος τὰ
ἔπη λέγει, ἃ δὴ Ἕλληνες καλοῦσιν Ἠοίας μεγάλας· ἀπὸ
ταύτης οὖν γεγονέναι καὶ τὸ ὄνομα τῆι πόλει φασίν. ὃν δὲ
προσποιοῦσιν Ἀκουσι⟨λάωι⟩ λόγον, Μυκηνέα υἱὸν εἶναι
Σπάρτωνος, Σπάρτωνα δὲ Φορωνέως, οὐκ ἂν ἔγωγε
ἀποδεξαίμην, διότι μηδὲ αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι. Λακεδαι-
μονίοις γὰρ Σπάρτης μὲν γυναικὸς εἰκών ἐστιν ἐν Ἀμύ-
κλαις, Σπάρτωνα δὲ Φορωνέως παῖδα θαυμάζοιεν ἂν καὶ
ἀρχὴν ἀκούσαντες.

Μυκήνας δὲ Ἀργεῖοι καθεῖλον ὑπὸ ζηλοτυπίας. ἡσυχα- 5
ζόντων γὰρ τῶν Ἀργείων κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ
Μήδου, Μυκηναῖοι πέμπουσιν ἐς Θερμοπύλας ὀγδοήκοντα

17 *β* 120 || **21** fr. 246 Merkelbach-West || **23** FGrHist 2 F 24

7 *ἀπέτρεψεν* V: *ἀπέστρ-* FP || **22** *φασίν. ὃν* Facius: *φάσιον β* ||
23 *Ἀκουσιλάωι* Porson: *ἀκοῦσι β*

*ἄνδρας, οἳ Λακεδαιμονίοις μετέσχον τοῦ ἔργου· τοῦτο
ἤνεγκέ σφισιν ὄλεθρον τὸ φιλοτίμημα παροξῦναν Ἀρ-
γείους. λείπεται δὲ ὅμως ἔτι καὶ ἄλλα τοῦ περιβόλου καὶ
ἡ πύλη, λέοντες δὲ ἐφεστήκασιν αὐτῆι· Κυκλώπων δὲ καὶ
ταῦτα ἔργα εἶναι λέγουσιν, οἳ Προίτωι τὸ τεῖχος ἐποίησαν
6 ἐν Τίρυνθι. Μυκηνῶν δὲ ἐν τοῖς ἐρειπίοις κρήνη τέ ἐστι
καλουμένη Περσεία καὶ Ἀτρέως καὶ τῶν παίδων ὑπόγαια
οἰκοδομήματα, ἔνθα οἱ θησαυροί σφισι τῶν χρημάτων
ἦσαν. τάφος δὲ ἔστι μὲν Ἀτρέως, εἰσὶ δὲ καὶ ὅσους σὺν
Ἀγαμέμνονι ἐπανήκοντας ἐξ Ἰλίου δειπνίσας κατεφό-
νευσεν Αἴγισθος. τοῦ μὲν δὴ Κασσάνδρας μνήματος
ἀμφισβητοῦσι Λακεδαιμονίων οἱ περὶ Ἀμύκλας οἰκοῦντες·
ἕτερον δέ ἐστιν Ἀγαμέμνονος, τὸ δὲ Εὐρυμέδοντος τοῦ
7 ἡνιόχου, καὶ Τελεδάμου τὸ αὐτὸ καὶ Πέλοπος — τούτους
γὰρ τεκεῖν διδύμους Κασσάνδραν φασί, νηπίους δὲ ἔτι
ὄντας ἐπικατέσφαξε τοῖς γονεῦσιν Αἴγισθος —, ⟨Ἠλέκ-
τρας δὲ οὔ⟩· Πυλάδηι γὰρ συνώικησεν Ὀρέστου δόντος·
Ἑλλάνικος δὲ καὶ τάδε ἔγραψε, Μέδοντα καὶ Στρόφιον
γενέσθαι Πυλάδηι παῖδας ἐξ Ἠλέκτρας. Κλυταιμνήστρα
δὲ ἐτάφη καὶ Αἴγισθος ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ τείχους·
ἐντὸς δὲ ἀπηξιώθησαν, ἔνθα Ἀγαμέμνων τε αὐτὸς ἔκειτο
καὶ οἱ σὺν ἐκείνωι φονευθέντες.*

17 *Μυκηνῶν δὲ ἐν ἀριστερᾶι πέντε ἀπέχει καὶ δέκα στάδια
τὸ Ἡραῖον. ῥεῖ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ὕδωρ Ἐλευθέριον
καλούμενον· χρῶνται δὲ αὐτῶι πρὸς καθάρσια αἱ περὶ
τὸ ἱερὸν καὶ τῶν θυσιῶν ἐς τὰς ἀπορρήτους. αὐτὸ δὲ τὸ
ἱερόν ἐστιν ἐν χθαμαλωτέρωι τῆς Εὐβοίας· τὸ γὰρ δὴ
ὄρος τοῦτο ὀνομάζουσιν Εὔβοιαν, λέγοντες Ἀστερίωνι
γενέσθαι τῶι ποταμῶι θυγατέρας Εὔβοιαν καὶ Πρόσυμναν
2 καὶ Ἀκραίαν, εἶναι δὲ σφᾶς τροφοὺς τῆς Ἥρας. καὶ ἀπὸ
μὲν Ἀκραίας τὸ ὄρος καλοῦσι τὸ ἀπαντικρὺ τοῦ Ἡραίου,*

18 FGrHist 4 F 155

16–17 supplevi coll. 9. 40. 12, lac. ind. Schubart, extat etiam in **Va** *καὶ ἠλέκτρας* **R**[sv]**PaVb** *καὶ Ἠλέκτρας καὶ τῶν παίδων* Belger, Berl. Phil. Woch. 2, 1122 || 26 *ἐς τὰς* Bekker: *ἑστᾶσιν β* | *ἀπορρήτους* Facius Schneider: *-τως β*

ἀπὸ δὲ Εὐβοίας ὅσον περὶ τὸ ἱερόν, Πρόσυμναν δὲ τὴν ὑπὸ
τὸ Ἡραῖον χώραν. ὁ δὲ Ἀστερίων οὗτος ῥέων ὑπὲρ τὸ
Ἡραῖον ἐς φάραγγα ἐσπίπτων ἀφανίζεται. φύεται δὲ
αὐτοῦ πόα πρὸς ταῖς ὄχθαις· ἀστερίωνα ὀνομάζουσι καὶ
τὴν πόαν· ταύτην τῆι Ἥραι καὶ αὐτὴν φέρουσι καὶ ἀπὸ
τῶν φύλλων αὐτῆς στεφάνους πλέκουσιν. ἀρχιτέκτονα 3
μὲν δὴ γενέσθαι τοῦ ναοῦ λέγουσιν Εὐπόλεμον Ἀργεῖον·
ὁπόσα δὲ ὑπὲρ τοὺς κίονάς ἐστιν εἰργασμένα, τὰ μὲν ἐς
τὴν Διὸς γένεσιν καὶ θεῶν καὶ γιγάντων μάχην ἔχει, τὰ
δὲ ἐς τὸν πρὸς Τροίαν πόλεμον καὶ Ἰλίου τὴν ἅλωσιν.
ἀνδριάντες τε ἑστήκασι πρὸ τῆς ἐσόδου καὶ γυναικῶν,
αἳ γεγόνασιν ἱέρειαι τῆς Ἥρας, καὶ ἡρώων ἄλλων τε
καὶ Ὀρέστου· τὸν γὰρ ἐπίγραμμα ἔχοντα, ὡς εἴη βασιλεὺς
Αὔγουστος, Ὀρέστην εἶναι λέγουσιν. ἐν δὲ τῶι προνάωι
τῆι μὲν Χάριτες ἀγάλματά ἐστιν ἀρχαῖα, ἐν δεξιᾶι δὲ
κλίνη τῆς Ἥρας καὶ ἀνάθημα ἀσπὶς ἣν Μενέλαός ποτε
ἀφείλετο Εὔφορβον ἐν Ἰλίωι. τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἥρας ἐπὶ 4
θρόνου κάθηται μεγέθει μέγα, χρυσοῦ μὲν καὶ ἐλέφαντος,
Πολυκλείτου δὲ ἔργον· ἔπεστι δέ οἱ στέφανος Χάριτας
ἔχων καὶ Ὥρας ἐπειργασμένας, καὶ τῶν χειρῶν τῆι
μὲν καρπὸν φέρει ῥοιᾶς, τῆι δὲ σκῆπτρον. τὰ μὲν οὖν ἐς
τὴν ῥοιάν — ἀπορρητότερος γάρ ἐστιν ὁ λόγος — ἀφείσθω
μοι· κόκκυγα δὲ ἐπὶ τῶι σκήπτρωι καθῆσθαί φασι
λέγοντες τὸν Δία, ὅτε ἤρα παρθένου τῆς Ἥρας, ἐς τοῦτον
τὸν ὄρνιθα ἀλλαγῆναι, τὴν δὲ ἅτε παίγνιον θηρᾶσαι.
τοῦτον τὸν λόγον καὶ ὅσα ἐοικότα εἴρηται περὶ θεῶν οὐκ
ἀποδεχόμενος γράφω, γράφω δὲ οὐδὲν ἧσσον. λέγεται 5
δὲ παρεστηκέναι τῆι Ἥραι τέχνη Ναυκύδους ἄγαλμα
Ἥβης, ἐλέφαντος καὶ τοῦτο καὶ χρυσοῦ· παρὰ δὲ αὐτήν
ἐστιν ἐπὶ κίονος ἄγαλμα Ἥρας ἀρχαῖον. τὸ δὲ ἀρχαιότατον
πεποίηται μὲν ἐξ ἀχράδος, ἀνετέθη δὲ ἐς Τίρυνθα ὑπὸ
Πειράσου τοῦ Ἄργου, Τίρυνθα δὲ ἀνελόντες Ἀργεῖοι
κομίζουσιν ἐς τὸ Ἡραῖον· ὃ δὴ καὶ αὐτὸς εἶδον, καθήμενον
ἄγαλμα οὐ μέγα. ἀναθήματα δὲ τὰ ἄξια λόγου βωμὸς 6

34 δέ ⟨ἐστιν⟩ (?) Spiro

*ἔχων ἐπειργασμένον τὸν λεγόμενον Ἥβης καὶ Ἡρακλέους
γάμον· οὗτος μὲν ἀργύρου, χρυσοῦ δὲ καὶ λίθων λαμπόν-
των Ἀδριανὸς βασιλεὺς ταών ⟨ἀνέθηκεν⟩· ἀνέθηκε δέ,
ὅτι τὴν ὄρνιθα ἱερὰν τῆς Ἥρας νομίζουσι. κεῖται δὲ καὶ
στέφανος χρυσοῦς καὶ πέπλος πορφύρας, Νέρωνος ταῦτα
7 ἀναθήματα. ἔστι δὲ ὑπὲρ τὸν ναὸν τοῦτον τοῦ προτέρου
ναοῦ θεμέλιά τε καὶ εἰ δή τι ἄλλο ὑπελίπετο ἡ φλόξ.
κατεκαύθη δὲ τὴν ἱέρειαν τῆς Ἥρας Χρυσίδα ὕπνου
καταλαβόντος, ὅτε ὁ λύχνος πρὸ τῶν στεφανωμάτων
ἥπτετο. καὶ Χρυσὶς μὲν ἀπελθοῦσα ἐς Τεγέαν τὴν
Ἀθηνᾶν τὴν Ἀλέαν ἱκέτευεν· Ἀργεῖοι δὲ καίπερ κακοῦ
τηλικούτου παρόντος σφίσι τὴν εἰκόνα οὐ καθεῖλον τῆς
Χρυσίδος, ἀνάκειται δὲ καὶ ἐς τόδε τοῦ ναοῦ τοῦ κατα-
καυθέντος ἔμπροσθεν.*

18 *Ἐκ Μυκηνῶν δὲ ἐς Ἄργος ἐρχομένοις ἐν ἀριστερᾶι
Περσέως παρὰ τὴν ὁδόν ἐστιν ἡρῶιον. ἔχει μὲν δὴ καὶ
ἐνταῦθα τιμὰς παρὰ τῶν προσχωρίων, μεγίστας δὲ ἔν
τε Σερίφωι· καὶ παρ' Ἀθηναίοις Περσέως τέμενος καὶ
Δίκτυος καὶ Κλυμένης βωμὸς σωτήρων καλουμένων
Περσέως. ἐν δὲ τῆι Ἀργείαι προελθοῦσιν ὀλίγον ἀπὸ
τοῦ ἡρώιου τούτου Θυέστου τάφος ἐστὶν ἐν δεξιᾶι· λίθου
δὲ ἔπεστιν αὐτῶι κριός, ὅτι τὴν ἄρνα ὁ Θυέστης ἔσχε τὴν
χρυσῆν, μοιχεύσας τοῦ ἀδελφοῦ τὴν γυναῖκα. Ἀτρέα δὲ
οὐκ ἐπέσχεν ὁ λογισμὸς μετρῆσαι τὴν ἴσην, ἀλλὰ τῶν
Θυέστου παίδων σφαγὰς καὶ τὰ αἰδόμενα δεῖπνα ἐξειρ-
2 γάσατο. ὕστερον δὲ οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν πότερον
ἀδικίας ἦρξεν Αἴγισθος ἢ προϋπῆρξεν Ἀγαμέμνονι φόνος
Ταντάλου τοῦ Θυέστου· συνοικεῖν δέ φασιν αὐτὸν Κλυται-*

25 e. g. Aesch. Ag. 1590—1602 Eur. Or. 812—815, 1007—1010

3 suppl. R^sv Pa || **7** *ὑπελίπετο* Pt Siebelis: *-λείπετο β* || **8** *Χρυσίδα* Dindorf coll. 3. 5. 6 et Thuc. 2. 2. 1, 4. 133. 2: *χρυσηίδα β*, item **10**, **13** || **10** *Τεγέαν* Xylander ex 3. 5. 6: *ἔγεσαν β* || **13** *τοῦ*² Va: *τούτου β* || **18** *τε*] *τῆι* Hemsterhuis | post *Σερίφωι* semicolon posui, punctum posuit Hemsterhuis, comma Schubart-Walz | post *Ἀθηναίοις* subaudiendum putat *παρ' οἷς, ἔνθα* Sylburg *Ἀθηναίοις ⟨οἷς⟩* Spiro | *τέμενός ⟨ἐστι⟩* Clavier

μνήστραι παρθένωι παρὰ Τυνδάρεω λαβόντα. ἐγὼ δὲ καταγνῶναι μὲν οὐκ ἐθέλω φύσει σφᾶς γενέσθαι κακούς· εἰ δὲ ἐπὶ τοσοῦτο αὐτοῖς τὸ μίασμα τὸ Πέλοπος καὶ ὁ Μυρτίλου προστρόπαιος ἠκολούθησε, τούτοις ἦν ἄρα ὁμολογοῦντα, ἡνίκα ἡ Πυθία Γλαύκωι τῶι Ἐπικύδους Σπαρτιάτηι, βουλεύσαντι ἐπίορκα ὀμόσαι, καὶ τοῦδε εἶπεν ἐς τοὺς ἀπογόνους κατιέναι τὴν δίκην.

Ἀπὸ δὲ τῶν Κριῶν — οὕτω γὰρ τοῦ Θυέστου τὸ μνῆμα 3 ὀνομάζουσι — προελθοῦσιν ὀλίγον ἐστὶν ἐν ἀριστερᾶι χωρίον Μυσία καὶ Δήμητρος Μυσίας ἱερὸν ἀπὸ ἀνδρὸς Μυσίου τὸ ὄνομα, γενομένου καὶ τούτου, καθὰ λέγουσιν Ἀργεῖοι, ξένου τῆι Δήμητρι. τούτωι μὲν οὖν οὐκ ἔπεστιν ὄροφος· ἐν δὲ αὐτῶι ναός ἐστιν ἄλλος ὀπτῆς πλίνθου, ξόανα δὲ Κόρης καὶ Πλούτωνος καὶ Δήμητρός ἐστι. προελθοῦσι δὲ ποταμός ἐστιν Ἴναχος, καὶ διαβᾶσιν Ἡλίου βωμός. ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ πύλην ἥξεις καλουμένην ἀπὸ τοῦ πλησίον ἱεροῦ· τὸ δὲ ἱερόν ἐστιν Εἰλειθυίας.

Μόνους δὲ Ἑλλήνων οἶδα Ἀργείους ἐς τρεῖς βασιλείας 4 νεμηθέντας. ἐπὶ γὰρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀναξαγόρου τοῦ Ἀργείου τοῦ Μεγαπένθους μανία ταῖς γυναιξὶν ἐνέπεσεν, ἐκφοιτῶσαι δὲ ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐπλανῶντο ἀνὰ τὴν χώραν, ἐς ὃ Μελάμπους ὁ Ἀμυθάονος ἔπαυσε σφᾶς τῆς νόσου, ἐφ' ὧι τε αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς Βίας Ἀναξαγόραι τὸ ἴσον ἕξουσιν. ἀπὸ μὲν δὴ Βίαντος βασιλεύουσι πέντε ἄνδρες ἐπὶ γενεὰς τέσσαρας ἐς Κυάνιππον τὸν Αἰγιαλέως, ὄντες Νηλεῖδαι τὰ πρὸς μητρός, ἀπὸ δὲ Μελάμποδος γενεαί τε ἓξ καὶ ἄνδρες ἴσοι μέχρις Ἀμφιλόχου τοῦ Ἀμφιαράου· τὸ 5 δὲ ἐγχώριον γένος οἱ Ἀναξαγορίδαι βασιλεύουσι πλέον. Ἶφις μὲν γὰρ ὁ Ἀλέκτορος τοῦ Ἀναξαγόρου Σθενέλωι τῶι Καπανέως ἀδελφοῦ παιδὶ ἀπέλιπε τὴν ἀρχήν· Ἀμφιλόχου δὲ μετὰ ἅλωσιν Ἰλίου μετοικήσαντος ἐς τοὺς νῦν Ἀμφιλόχους, Κυανίππου ⟨δ'⟩ ἄπαιδος τελευτήσαντος, οὕτω

5 *Γλαύκωι τῶι* Clavier: *γλαύκου τοῦ β* Phral. || **18** *βασιλείας* **F**: *-έας* **VP** || **19** *νεμηθέντας* Porson coll. 1. 6. 2, 2. 16. 2: *νικηθέντας β* || **26–27** *τὰ πρὸς μητρός – καὶ ἄνδρες* om. **V** || **32** suppl. Bekker

*Κυλαράβης ὁ Σθενέλου μόνος τὴν βασιλείαν ἔσχεν. οὐ
μέντοι παῖδας κατέλιπεν οὐδ᾽ οὗτος, ἀλλὰ Ὀρέστης ὁ
Ἀγαμέμνονος τὸ Ἄργος κατέσχε παροικῶν τε ἐγγὺς
αὐτῶι καὶ ἄνευ τῆς πατρώιας ἀρχῆς προσπεποιημένος μὲν
Ἀρκάδων τοὺς πολλούς, παρειληφὼς δὲ καὶ τὴν ἐν
Σπάρτηι βασιλείαν, συμμαχικοῦ δὲ ἐκ Φωκέων ἀεί ποτε*
6 *ἐπ᾽ ὠφελείαι ἑτοίμου παρόντος. Λακεδαιμονίων δὲ
ἐβασίλευσεν Ὀρέστης Λακεδαιμονίων ἐφέντων αὐτῶι·
τοὺς γὰρ Τυνδάρεω θυγατριδοῦς τὴν ἀρχὴν ἔχειν {οὐκ}
ἠξίουν πρὸ Νικοστράτου καὶ Μεγαπένθους Μενελάωι
γεγενημένων ἐκ δούλης. Ὀρέστου δὲ ἀποθανόντος ἔσχε
Τισαμενὸς τὴν ἀρχήν, Ἑρμιόνης τῆς Μενελάου καὶ Ὀρέστου
παῖς. τὸν δὲ Ὀρέστου νόθον Πενθίλον Κιναίθων ἔγραψεν*
7 *⟨ἐν⟩ τοῖς ἔπεσιν Ἠριγόνην τὴν Αἰγίσθου τεκεῖν. ἐπὶ δὲ τοῦ
Τισαμενοῦ τούτου κατίασιν ἐς Πελοπόννησον Ἡρακλεῖδαι,
Τήμενος μὲν καὶ Κρεσφόντης Ἀριστομάχου, τοῦ τρίτου δὲ
Ἀριστοδήμου προτεθνεῶτος εἵποντο οἱ παῖδες. Ἄργους
μὲν δὴ καὶ τῆς ἐν Ἄργει βασιλείας ὀρθότατα ἐμοὶ δοκεῖν
ἠμφισβήτουν, ὅτι ἦν Πελοπίδης ὁ Τισαμενός, οἱ δὲ
Ἡρακλεῖδαι τὸ ἀνέκαθέν εἰσι Περσεῖδαι· Τυνδάρεω δὲ
αὐτὸν ἐκπεσόντα ἀπέφαινον ὑπὸ Ἱπποκόωντος, Ἡρακλέα
δὲ ἔφασαν ἀποκτείναντα Ἱπποκόωντα καὶ τοὺς παῖδας
παρακαταθέσθαι Τυνδάρεωι τὴν χώραν· τοιαῦτα δὲ καὶ
περὶ τῆς Μεσσηνίας ἕτερα ἔλεγον, παρακαταθήκην Νέστορι
δοθῆναι καὶ ταύτην ὑπὸ Ἡρακλέους ἑλόντος Πύλον.*
8 *ἐκβάλλουσιν οὖν ἐκ μὲν Λακεδαίμονος καὶ Ἄργους
Τισαμενόν, ἐκ δὲ τῆς Μεσσηνίας τοὺς Νέστορος ἀπογόνους,
Ἀλκμαίωνα Σίλλου τοῦ Θρασυμήδους καὶ Πεισίστρατον
τὸν Πεισιστράτου καὶ τοὺς Παίονος τοῦ Ἀντιλόχου παῖδας,
σὺν δὲ αὐτοῖς Μέλανθον τὸν Ἀνδροπόμπου τοῦ Βώρου τοῦ
Πενθίλου τοῦ Περικλυμένου. Τισαμενὸς μὲν οὖν ἦλθε σὺν*

13 fr. 4 Kinkel

1 *Κυλαράβης* Xylander: *κυλαράβις* **β** || **7** *ὠφελείαι* **R**^{mg}**Vb**: *ἀπωλείαι* **β** || **9** del. edd. || **14** suppl. **R**^{sv}**PaVb** || **16** *τήμενος* **R**^{γρ}: *τισαμενὸς* (*τισι-* **V**) **β** || **19** *οἱ δὲ* 𝔑: *οἶδεν* **β** || **21–22** *Ἱπποκόωντος — ἀποκτείναντα* om. **P**

τῆι στρατιᾶι καὶ οἱ παῖδες ἐς τὴν νῦν Ἀχαΐαν. οἱ δὲ Νηλεῖδαι 9
πλὴν Πεισιστράτου — τοῦτον γὰρ οὐκ οἶδα παρ' οὕστινας
ἀπεχώρησεν — ἐς Ἀθήνας ἀφίκοντο οἱ λοιποί, καὶ τὸ
Παιονιδῶν γένος καὶ Ἀλκμαιωνιδῶν ἀπὸ τούτων ὠνο-
μάσθησαν. Μέλανθος δὲ καὶ τὴν βασιλείαν ἔσχεν ἀφελόμενος
Θυμοίτην τὸν Ὀξύντου· Θυμοίτης γὰρ Θησειδῶν ἔσχατος
ἐβασίλευσεν Ἀθηναίων.

Τὰ μὲν οὖν Κρεσφόντου καὶ τῶν Ἀριστοδήμου παίδων 19
οὐκ ἤπειγεν ὁ λόγος με ἐνταῦθα δηλῶσαι· Τήμενος δὲ ἐκ
μὲν τοῦ φανεροῦ Δηιφόντηι τῶι Ἀντιμάχου τοῦ Θρασυάνο-
ρος τοῦ Κτησίππου τοῦ Ἡρακλέους στρατηγῶι πρὸς τὰς
μάχας ἐχρήσατο ἀντὶ τῶν υἱῶν καὶ σύμβουλον ἐς πάντα
εἶχεν, ἅτε αὐτόν τε ἐκεῖνον πεποιημένος πρότερον ἔτι
γαμβρὸν καὶ τῶν παίδων ἀρεσκόμενος τῆι Ὑρνήθοῖ
μάλιστα, ὑπωπτεύετο δὲ ἤδη καὶ τὴν βασιλείαν ἐς
ἐκείνην καὶ Δηιφόντην τρέπειν. ἐπεβουλεύθη δὲ τούτων
ἕνεκα ὑπὸ τῶν υἱῶν· ἐκείνων δὲ αὐτῶι Κεῖσος πρεσβύτατος
ὢν ἔσχε τὴν ἀρχήν. Ἀργεῖοι δέ, ἅτε ἰσηγορίαν καὶ τὸ 2
αὐτόνομον ἀγαπῶντες ἐκ παλαιοτάτου, τὰ τῆς ἐξουσίας
τῶν βασιλέων ἐς ἐλάχιστον προήγαγον, ὡς Μήδωνι τῶι
Κείσου καὶ τοῖς ἀπογόνοις τὸ ὄνομα λειφθῆναι τῆς
βασιλείας μόνον. Μέλταν δὲ τὸν Λακήδου δέκατον ἀπό-
γονον Μήδωνος τὸ παράπαν ἔπαυσεν ἀρχῆς καταγνοὺς ὁ
δῆμος.

Ἀργείοις δὲ τῶν ἐν τῆι πόλει τὸ ἐπιφανέστατόν ἐστιν 3
Ἀπόλλωνος ἱερὸν Λυκίου. τὸ μὲν οὖν ἄγαλμα τὸ ἐφ'

9 cf. 4. 3. 5

10 *τῶι* Siebelis: *τοῦ β* || **17** *Κεῖσος*] *κίσος* **R** *κισὸς* **Va**, cf. etiam 2. 12. 6 *κάσου*, 2. 19. 2 *κρίσου*, 2. 28. 3 *κισός*. miram varietatem etiam apud alios scriptores in hoc nomine scribendo animadv. Hemsterhuis; Hitzig cf. *Κίσσου* Strab. 10, p. 481, *Κισσίου* Diod. 7, fr. 15 apud Syncell. p. 262c, *Κρίσων* Scymn. Chius 531 in cod. Paris. (*Κίσσον* edd.), *Κίσσος* Nicol. Damasc. fr. 30 Jacoby (*Κεῖσος* Müller *Κίσσος* **Fe** *Κράσσος* **E**) || **20** *προήγαγον* **Na** Kuhn cf. 9. 7. 6: *προσ- β κατ-* Kayser || **20.21** *Μήδωνι τῶι Κείσου* Musgrave: *μηδενὶ τῶν κρίσου β*, cf. supra ad 17 || **22** *Λακήδου δέκατον* Dindorf: *λακηδούδεα τὸν* (*-δέα τὸν* **F**) *β*

*ἡμῶν Ἀττάλου ποίημα ἦν Ἀθηναίου, τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς
Δαναοῦ καὶ ὁ ναὸς καὶ τὸ ξόανον ἀνάθημα ἦν· ξόανα γὰρ
δὴ τότε εἶναι πείθομαι πάντα καὶ μάλιστα τὰ Αἰγύπτια.
Δαναὸς δὲ ἱδρύσατο Λύκιον Ἀπόλλωνα ἐπ' αἰτίαι τοιαύτηι.
παραγενόμενος ἐς τὸ Ἄργος ἠμφισβήτει πρὸς Γελάνορα
τὸν Σθενέλα περὶ τῆς ἀρχῆς. ῥηθέντων δὲ ἐπὶ τοῦ δήμου
παρ' ἀμφοτέρων πολλῶν τε καὶ ἐπαγωγῶν καὶ οὐχ ἧσσον
δίκαια λέγειν τοῦ Γελάνορος δόξαντος, ὁ μὲν δῆμος*
4 *ὑπερέθετο, φασίν, ἐς τὴν ἐπιοῦσαν κρίνειν. ἀρχομένης
δὲ ἡμέρας ἐς βοῶν ἀγέλην νεμομένην πρὸ τοῦ τείχους
ἐσπίπτει λύκος, προσπεσὼν δὲ ἐμάχετο πρὸς ταῦρον
ἡγεμόνα τῶν βοῶν. παρίσταται δὴ τοῖς Ἀργείοις τῶι μὲν
Γελάνορα, Δαναὸν δὲ εἰκάσαι τῶι λύκωι, ὅτι οὔτε τὸ
θηρίον τοῦτό ἐστιν ἀνθρώποις σύντροφον οὔτε Δαναός
σφισιν ἐς ἐκεῖνο τοῦ χρόνου. ἐπεὶ δὲ τὸν ταῦρον κατειργά-
σατο ὁ λύκος, διὰ τοῦτο ὁ Δαναὸς ἔσχε τὴν ἀρχήν. οὕτω
δὴ νομίζων Ἀπόλλωνα ἐπὶ τὴν ἀγέλην ἐπαγαγεῖν τῶν
βοῶν τὸν λύκον, ἱδρύσατο Ἀπόλλωνος ἱερὸν Λυκίου.*
5 *ἐνταῦθα ἀνάκειται μὲν θρόνος Δαναοῦ, κεῖται δὲ εἰκὼν
Βίτωνος, ἀνὴρ ἐπὶ τῶν ὤμων φέρων ταῦρον· ὡς δὲ
Λυκέας ἐποίησεν, ἐς Νεμέαν Ἀργείων ἀγόντων θυσίαν
τῶι Διὶ ὁ Βίτων ὑπὸ ῥώμης τε καὶ ἰσχύος ταῦρον ἀράμενος
ἤνεγκεν. ἑξῆς δὲ τῆς εἰκόνος ταύτης πῦρ καίουσιν ὀνομά-
ζοντες Φορωνέως εἶναι· οὐ γάρ τι ὁμολογοῦσι δοῦναι πῦρ
Προμηθέα ἀνθρώποις, ἀλλὰ ἐς Φορωνέα τοῦ πυρὸς*
6 *μετάγειν ἐθέλουσι τὴν εὕρεσιν. τὰ δὲ ξόανα Ἀφροδίτης
καὶ Ἑρμοῦ, τὸ μὲν Ἐπειοῦ λέγουσιν ἔργον εἶναι, τὸ δὲ
Ὑπερμήστρας ἀνάθημα. ταύτην γὰρ τῶν θυγατέρων
μόνην τὸ πρόσταγμα ὑπεριδοῦσαν ὑπήγαγεν ὁ Δαναὸς ἐς
δικαστήριον, τοῦ τε Λυγκέως οὐκ ἀκίνδυνον αὐτῶι τὴν
σωτηρίαν ἡγούμενος καὶ ὅτι τοῦ τολμήματος οὐ μετα-
σχοῦσα ταῖς ἀδελφαῖς καὶ τῶι βουλεύσαντι τὸ ὄνειδος
ηὔξησε. κριθεῖσα δὲ ἐν τοῖς Ἀργείοις ἀποφεύγει τε καὶ*
7 *Ἀφροδίτην ἐπὶ τῶιδε ἀνέθηκε Νικηφόρον. τοῦ ναοῦ δέ
ἐστιν ἐντὸς Λάδας ποδῶν ὠκύτητι ὑπερβαλλόμενος τοὺς
ἐφ' αὐτοῦ καὶ Ἑρμῆς ἐς λύρας ποίησιν χελώνην ἠιρηκώς.*

ἔστι δὲ ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ βάθρον πεποιημένα ἐν τύπωι ταύρου μάχην ἔχον καὶ λύκου, σὺν δὲ αὐτοῖς παρθένον ἀφιεῖσαν πέτραν ἐπὶ τὸν ταῦρον· Ἄρτεμιν δὲ εἶναι νομίζουσι τὴν παρθένον. Δαναὸς δὲ ταῦτά τε ἀνέθηκε καὶ πλησίον κίονας καὶ Διὸς καὶ Ἀρτέμιδος ξόανον.

Τάφοι δέ εἰσιν ὁ μὲν Λίνου τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ψαμά- 8
θης τῆς Κροτώπου, τὸν δὲ λέγουσιν εἶναι Λίνου τοῦ ποιήσαντος τὰ ἔπη. τὰ μὲν οὖν ἐς τοῦτον οἰκειότερα ὄντα ἑτέρωι λόγωι παρίημι ⟨ἐν⟩ τῶιδε, τὰ δὲ ἐς τὸν Ψαμάθης ἡ Μεγαρική μοι συγγραφὴ προεδήλωσεν. ἐπὶ τούτοις ἐστὶν Ἀπόλλων Ἀγυιεὺς καὶ βωμὸς Ὑετίου Διός, ἔνθα οἱ συσπεύδοντες Πολυνείκει τὴν ἐς Θήβας κάθοδον ἀποθανεῖσθαι συνώμοσαν, ἢν μὴ τὰς Θήβας γένηταί σφισιν ἑλεῖν. ἐς δὲ τοῦ Προμηθέως τὸ μνῆμα ἧσσόν μοι δοκοῦσιν Ὀπουντίων εἰκότα λέγειν, λέγουσι δὲ ὅμως.

Παρέντι δὲ Κρεύγα τε εἰκόνα ἀνδρὸς πύκτου ⟨καὶ⟩ 20
τρόπαιον ἐπὶ Κορινθίοις ἀνασταθέν, ἄγαλμά ἐστι καθήμενον Διὸς Μειλιχίου, λίθου λευκοῦ, Πολυκλείτου δὲ ἔργον. ποιηθῆναι δὲ ἐπυνθανόμην αὐτὸ ἐπ' αἰτίαι τοιαύτηι. Λακεδαιμονίοις πολεμεῖν πρὸς Ἀργείους ἀρξαμένοις οὐδεμία ἦν ἔτι ἀπαλλαγή, πρὶν ἢ Φίλιππος σφᾶς ἠνάγκασεν ὁ Ἀμύντου μένειν ἐπὶ τοῖς καθεστηκόσιν ἐξ ἀρχῆς ὅροις τῆς χώρας. τὸν δὲ ἔμπροσθεν χρόνον οἱ Λακεδαιμόνιοι μηδὲν ἔξω Πελοποννήσου περιεργαζόμενοι τῆς Ἀργείας ἀεί τι ἀπετέμνοντο, ἢ οἱ Ἀργεῖοι τετραμμένων πρὸς πόλεμον ἐκείνων ὑπερόριον ἐν τῶι τοιούτωι καὶ αὐτοί σφισιν ἐνέκειντο. προηγμένου δὲ ἀμφοτέροις ἐς 2
ἄκρον τοῦ μίσους ἔδοξεν Ἀργείοις λογάδας τρέφειν

9 9. 29. 9 || **10** 1. 43. 7

1 *βάθρον* Amasaeus: *βόθρος β θρόνος* ex Ag recep. Schubart-Walz, Dindorf, Hitzig qui *ὁ θ.* || **2** *ἔχον* Amasaeus: *ἔχων β* || **5** *καὶ*[1] Va: *ἐκ β* || **9** suppl. Hitzig || **16** *παρέντι δὲ* Kuhn: *παρεντίδα β* | *Κρεύγα τε* Bekker: *κρευγάτι β κρεύγαντι* 𝔑 *Κρεύγαντος* Kuhn | suppl. Siebelis || **25** *ἀπετέμνοντο* R²Pa: *-τέμοντο β* || **26** *ὑπερόριον* edd.: *ὑπερορίων* P *ὑπὲρ ὁρίων* VF || **27** *προηγμένου* Lobeck: *προηγου- β* || **28** *ἀργείοις* F: *-ους* VP

*χιλίους· ἡγεμὼν δὲ ἐτέτακτο ἐπ' αὐτοῖς Βρύας Ἀργεῖος,
ὃς ἄλλα τε ἐς ἄνδρας ὕβρισε τοῦ δήμου καὶ παρθένον
κομιζομένην παρὰ τὸν νυμφίον ἤισχυνεν ἀφελόμενος τοὺς
ἄγοντας. ἐπιλαβούσης δὲ τῆς νυκτὸς τυφλοῖ τὸν Βρύαντα
ἡ παῖς φυλάξασα ὑπνωμένον· φωραθεῖσα δὲ ὡς ἐπέσχεν
ἡμέρα, κατέφυγεν ἱκέτις ἐς τὸν δῆμον. οὐ προεμένων δὲ
αὐτὴν τιμωρήσασθαι τοῖς χιλίοις καὶ ἀπὸ τούτου προαχ-
θέντων ἐς μάχην ἀμφοτέρων, κρατοῦσιν οἱ τοῦ δήμου,
κρατήσαντες δὲ οὐδένα ὑπὸ τοῦ θυμοῦ τῶν ἐναντίων
ἔλιπον. ὕστερον δὲ ἄλλα τε ἐπηγάγοντο καθάρσια ὡς ἐπὶ
αἵματι ἐμφυλίωι καὶ ἄγαλμα ἀνέθηκαν Μειλιχίου Διός.*
3 *Πλησίον δέ εἰσιν ἐπειργασμένοι λίθωι Κλέοβις καὶ
Βίτων αὐτοί τε ἕλκοντες τὴν ἅμαξαν καὶ ἐπ' αὐτῆι
ἄγοντες τὴν μητέρα ἐς τὸ Ἡραῖον. τούτων δὲ ἀπαντικρὺ
Νεμείου Διός ἐστιν ἱερόν, ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦν, τέχνη
Λυσίππου. μετὰ δὲ αὐτὸ προελθοῦσιν ἐν δεξιᾶι Φορωνέως
τάφος ἐστίν· ἐναγίζουσι δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι τῶι Φορωνεῖ.
πέραν δὲ τοῦ Νεμείου Διὸς Τύχης ἐστὶν ἐκ παλαιοτάτου
ναός, εἰ δὴ Παλαμήδης κύβους εὑρὼν ἀνέθηκεν ἐς τοῦτον*
4 *τὸν ναόν. τὸ δὲ μνῆμα τὸ πλησίον Χορείας μαινάδος
ὀνομάζουσι, Διονύσωι λέγοντες καὶ ἄλλας γυναῖκας καὶ
ταύτην ἐς Ἄργος συστρατεύσασθαι, Περσέα δέ, ὡς
ἐκράτει τῆς μάχης, φονεῦσαι τῶν γυναικῶν τὰς πολλάς·
τὰς μὲν οὖν λοιπὰς θάπτουσιν ἐν κοινῶι, ταύτηι δὲ —
ἀξιώματι γὰρ δὴ προεῖχεν — ἰδίαι τὸ μνῆμα ἐποίησαν.*
5 *ἀπωτέρω δὲ ὀλίγον Ὡρῶν ἱερόν ἐστιν. ἐπανιόντι δὲ
ἐκεῖθεν ἀνδριάντες ἑστήκασι Πολυνείκους τοῦ Οἰδίποδος
καὶ ὅσοι σὺν ἐκείνωι τῶν ἐν τέλει πρὸς τὸ τεῖχος μαχόμενοι
τὸ Θηβαίων ἐτελεύτησαν. τούτους τοὺς ἄνδρας ἐς μόνων
ἑπτὰ ἀριθμὸν κατήγαγεν Αἰσχύλος, πλειόνων ἔκ τε
Ἄργους ἡγεμόνων καί Μεσσήνης καὶ τινων καὶ Ἀρκάδων
στρατευσαμένων. τούτων δὲ τῶν ἑπτά — ἐπηκολουθήκασι*

9 *οὐδένα ὑπὸ* Clavier (cf. **4. 9. 8, 4. 11. 6, 5. 17. 8**): *οὐδὲν ἀπὸ* **β** || **10** *ἔλιπον* **RPaVb**: *ἔλειπον* **β** || **19** *εἰ* Lobeck Porson: *οἱ* **β** || **23** *τῆι μάχηι* Madvig || **26** *ἐπανιόντι* **R[1]VaVb**: *-ιόντες* **β** || **29** *Θηβαίων* **P**: *-αῖον* **VF**

γὰρ καὶ Ἀργεῖοι τῆι Αἰσχύλου ποιήσει — πλησίον κεῖνται καὶ οἱ τὰς Θήβας ἑλόντες Αἰγιαλεὺς Ἀδράστου καὶ Πρόμαχος ὁ Παρθενοπαίου τοῦ Ταλαοῦ καὶ Πολύδωρος Ἱππομέδοντος καὶ Θέρσανδρος καὶ οἱ Ἀμφιαράου παῖδες, Ἀλκμαίων τε καὶ Ἀμφίλοχος, Διομήδης τε καὶ Σθένελος· παρῆν δὲ ἔτι καὶ ἐπὶ τούτων Εὐρύαλος Μηκιστέως καὶ Πολυνείκους Ἄδραστος καὶ Τιμέας. τῶν δὲ ἀνδριάντων οὐ 6 *πόρρω δείκνυται Δαναοῦ μνῆμα καὶ Ἀργείων τάφος κενὸς ὁπόσους ἔν τε Ἰλίωι καὶ ὀπίσω κομιζομένους ἐπέλαβεν ἡ τελευτή. καὶ Διός ἐστιν ἐνταῦθα ἱερὸν Σωτῆρος καὶ παριοῦσίν ἐστιν οἴκημα· ἐνταῦθα τὸν Ἄδωνιν αἱ γυναῖκες Ἀργείων ὀδύρονται. ἐν δεξιᾶι δὲ τῆς ἐσόδου τῶι Κηφισῶι πεποίηται τὸ ἱερόν· τῶι δὲ ποταμῶι τούτωι τὸ ὕδωρ φασὶν οὐ καθάπαξ ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἀφανισθῆναι, ἀλλὰ ἐνταῦθα δὴ μάλιστα, ἔνθα καὶ τὸ ἱερόν ἐστι, συνιᾶσιν ὑπὸ γῆν ῥέοντος. παρὰ δὲ τὸ ἱερὸν τοῦ Κηφισοῦ Μεδούσης* 7 *λίθου πεποιημένη κεφαλή· Κυκλώπων φασὶν εἶναι καὶ τοῦτο τὸ ἔργον. τὸ δὲ χωρίον τὸ ὄπισθεν καὶ ἐς τόδε Κριτήριον ὀνομάζουσιν, Ὑπερμήστραν ἐνταῦθα ὑπὸ Δαναοῦ κριθῆναι λέγοντες. τούτου δέ ἐστιν οὐ πόρρω θέατρον· ἐν δὲ αὐτῶι καὶ ἄλλα θέας ἄξια καὶ ἀνὴρ φονεύων ἐστὶν ἄνδρα, Ὀθρυάδαν τὸν Σπαρτιάτην Περίλαος Ἀργεῖος ὁ Ἀλκήνορος· Περιλάωι δὲ τούτωι καὶ πρότερον ἔτι ὑπῆρχε Νεμείων ἀνῃρῆσθαι νίκην παλαίοντι.*

Ὑπὲρ δὲ τὸ θέατρον Ἀφροδίτης ἐστὶν ἱερόν, ἔμπροσθεν 8 *δὲ τοῦ ἕδους Τελέσιλλα ἡ ποιήσασα τὰ ᾄσματα ἐπείργασται στήληι· καὶ βιβλία μὲν ἐκεῖνα ἔρριπταί οἱ πρὸς τοῖς ποσίν, αὐτὴ δὲ ἐς κράνος ὁρᾶι κατέχουσα τῆι χειρὶ καὶ ἐπιτίθεσθαι τῆι κεφαλῆι μέλλουσα. ἦν δὲ ἡ Τελέσιλλα καὶ ἄλλως ἐν ταῖς γυναιξὶν εὐδόκιμος καὶ μᾶλλον ἐτιμᾶτο ἔτι ἐπὶ τῆι ποιήσει. συμβάντος δὲ Ἀργείοις ἀτυχῆσαι λόγου μειζόνως πρὸς Κλεομένην τὸν Ἀναξανδρίδου καὶ Λακεδαι-*

6 *τούτοις* Kayser || **11** *ἐστιν* Sylburg: *ἐς τὸ* **β** | *ἐνταῦθα*] *ἔνθα* Sylburg || **18** *τὸ*[1] del. **RPaVb** Spiro || **22** *Ὀθρυάδαν* Camerarius: *ὀθνάδαν* **β** || **28** *αὐτὴ* Amasaeus: *αὕτη* **β**

*μονίους, καὶ τῶν μὲν ἐν αὐτῆι πεπτωκότων τῆι μάχηι,
ὅσοι δὲ ἐς τὸ ἄλσος τοῦ Ἄργου κατέφυγον διαφθαρέντων
καὶ τούτων, τὰ μὲν πρῶτα ἐξιόντων κατὰ ὁμολογίαν, ὡς
δὲ ἔγνωσαν ἀπατώμενοι συγκατακαυθέντων τῶι ἄλσει
τῶν λοιπῶν, οὕτω τοὺς Λακεδαιμονίους Κλεομένης ἦγεν*
9 *ἐπὶ ἔρημον ἀνδρῶν τὸ Ἄργος. Τελέσιλλα δὲ οἰκέτας μὲν
καὶ ὅσοι διὰ νεότητα ἢ γῆρας ὅπλα ἀδύνατοι φέρειν ἦσαν,
τούτους μὲν πάντας ἀνεβίβασεν ἐπὶ τὸ τεῖχος, αὐτὴ δὲ
ὁπόσα ἐν ταῖς οἰκίαις ὑπελείπετο καὶ τὰ ἐκ τῶν ἱερῶν
ὅπλα ἀθροίσασα τὰς ἀκμαζούσας ἡλικίαι τῶν γυναικῶν
ὥπλιζεν, ὁπλίσασα δὲ ἔτασσε κατὰ τοῦτο ἧι τοὺς πολε-
μίους προσιόντας ἠπίστατο. ὡς δὲ ⟨ἐγγὺς⟩ ἐγίνοντο οἱ
Λακεδαιμόνιοι καὶ αἱ γυναῖκες οὔτε τῶι ἀλαλαγμῶι
κατεπλάγησαν δεξάμεναί τε ἐμάχοντο ἐρρωμένως, ἐνταῦθα
οἱ Λακεδαιμόνιοι, φρονήσαντες ὡς καὶ διαφθείρασί σφισι
τὰς γυναῖκας ἐπιφθόνως τὸ κατόρθωμα ἕξει καὶ σφαλεῖσι
μετὰ ὀνειδῶν γενήσοιτο ἡ συμφορά, ὑπείκουσι ταῖς*
10 *γυναιξί. πρότερον δὲ ἔτι τὸν ἀγῶνα τοῦτον προεσήμηνεν
ἡ Πυθία, καὶ τὸ λόγιον εἴτε ἄλλως εἴτε καὶ συνεὶς
ἐδήλωσεν Ἡρόδοτος·*

ἀλλ' ὅταν ἡ θήλεια τὸν ἄρρενα νικήσασα
ἐξελάσηι καὶ κῦδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρηται,
πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφέας τότε θήσει.

Τὰ μὲν ἐς τὸ ἔργον τῶν γυναικῶν ἔχοντα τοῦ χρησμοῦ
21 *ταῦτα ἦν. κατελθοῦσι δὲ ἐντεῦθεν καὶ τραπεῖσιν αὖθις
ἐπὶ τὴν ἀγορὰν ἔστι μὲν Κερδοῦς Φορωνέως γυναικὸς
μνῆμα, ἔστι δὲ ναὸς Ἀσκληπιοῦ. τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος
ἱερὸν ἐπίκλησιν Πειθοῦς, Ὑπερμήστρα καὶ τοῦτο ἀνέθηκε
νικήσασα τῆι δίκηι τὸν πατέρα ἣν τοῦ Λυγκέως ἕνεκα*

20 Hdt. 6. 77

2 *Ἄργου* Amasaeus: *ἀρείου β* | *κατέφυγον* Herwerden: *-έφευγον β* || **3** *ἐξιόντων* **VP**: *-τα* **F** || **7** *φέρειν ἦσαν*] *ἦ. φ.* Phral. || **12** suppl. Sylburg | *ἐγίνοντο*] *ἠγγίζοντο* Camerarius ⟨*παρ*⟩*εγίγνοντο* Kuhn *παρεγένοντο* Schubart-Walz || **18** *ἔτι* Valckenaer: *ἐπὶ β* || **19** *καὶ ὡς* **R** del. Wilamowitz *καὶ οὕτω* Kayser

*ἔφυγε. καὶ Αἰνείου ἐνταῦθα χαλκοῦς ἀνδριάς ἐστι καὶ
χωρίον καλούμενον Δέλτα· ἐφ' ὅτωι δέ — οὐ γάρ μοι τὰ
λεγόμενα ἤρεσκεν — ἑκὼν παρίημι. πρὸ δὲ αὐτοῦ πεποίηται* 2
*Διὸς Φυξίου βωμὸς καὶ πλησίον Ὑπερμήστρας μνῆμα
Ἀμφιαράου μητρός, τὸ δὲ ἕτερον Ὑπερμήστρας τῆς
Δαναοῦ· σὺν δὲ αὐτῆι καὶ Λυγκεὺς τέθαπται. τούτων
δὲ ἀπαντικρὺ Ταλαοῦ τοῦ Βίαντός ἐστι τάφος· τὰ δὲ ἐς
Βίαντα καὶ ἀπογόνους τοῦ Βίαντος ἤδη λέλεκταί μοι.
Ἀθηνᾶς δὲ ἱδρύσασθαι Σάλπιγγος ἱερόν φασιν Ἡγέλεων.* 3
*Τυρσηνοῦ δὲ τοῦτον ⟨τὸν⟩ Ἡγέλεων, τὸν δὲ Ἡρακλέους
εἶναι καὶ γυναικὸς λέγουσι τῆς Λυδῆς, Τυρσηνὸν δὲ
σάλπιγγα εὑρεῖν πρῶτον, Ἡγέλεων δὲ τὸν Τυρσηνοῦ·
διδάξαι τοὺς σὺν Τημένωι Δωριέας τοῦ ὀργάνου τὸν
ψόφον καὶ δι' αὐτὸ Ἀθηνᾶν ἐπονομάσαι Σάλπιγγα. πρὸ
δὲ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς Ἐπιμενίδου λέγουσιν εἶναι τάφον.
Λακεδαιμονίους γὰρ πολεμήσαντας πρὸς Κνωσσίους ἑλεῖν
ζῶντα Ἐπιμενίδην, λαβόντας δὲ ἀποκτεῖναι, διότι σφίσιν
οὐκ αἴσια ἐμαντεύετο, αὐτοὶ δὲ ἀνελόμενοι θάψαι ταύτηι
φασί. τὸ δὲ οἰκοδόμημα λευκοῦ λίθου κατὰ μέσον μάλιστα* 4
*τῆς ἀγορᾶς οὐ τρόπαιον ἐπὶ Πύρρωι τῶι Ἠπειρώτηι, καθὰ
λέγουσιν οἱ Ἀργεῖοι, καυθέντος δὲ ἐνταῦθα τοῦ νεκροῦ
μνῆμα καὶ τοῦτο ἂν εὕροι τις, ἐν ὧι τά τε ἄλλα ὅσοις ὁ
Πύρρος ἐχρῆτο ἐς τὰς μάχας καὶ οἱ ἐλέφαντές εἰσιν
ἐπειργασμένοι. τοῦτο μὲν δὴ κατὰ τὴν πυρὰν ⟨τὸ⟩
οἰκοδόμημα ἐγένετο· αὐτὰ δὲ κεῖται τοῦ Πύρρου τὰ ὀστᾶ
ἐν τῶι ἱερῶι τῆς Δήμητρος, παρ' ὧι συμβῆναί οἱ καὶ τὴν
τελευτὴν ἐδήλωσα ἐν τῆι Ἀτθίδι συγγραφῆι. τοῦ δὲ τῆς
Δήμητρος ἱεροῦ τούτου κατὰ τὴν ἔσοδον ἀσπίδα ἰδεῖν
Πύρρου χαλκῆν ἔστιν ὑπὲρ τῶν θυρῶν ἀνακειμένην.*

Τοῦ δὲ ἐν τῆι ἀγορᾶι τῶν Ἀργείων οἰκοδομήματος οὐ 5
μακρὰν χῶμα γῆς ἐστιν· ἐν δὲ αὐτῶι κεῖσθαι τὴν Με-

8 2. 6. 6, 2. 18. 4 || **27** 1. 13. 8

8 *τοῦ*] *τοὺς* Bekker || **10** *τοῦτον* Va: *τούτου β* | suppl. RPaVb || **20** *οὐ* Facius: *οὗ β* || **22** *ἂν* Porson: *ὃν* VP *ὅν* F | *τά τε* R^{mg}PaVb: *τε καὶ β* || **24** suppl. Dindorf || **30** *τῶν* Facius: *τοῦ β τῆι* Bekker

δούσης λέγουσι τῆς Γοργόνος κεφαλήν. ἀπόντος δὲ τοῦ
μύθου τάδε ἄλλα ἐς αὐτήν ἐστιν εἰρημένα· Φόρκου μὲν
θυγατέρα εἶναι, τελευτήσαντος δέ οἱ τοῦ πατρὸς βασι-
λεύειν τῶν περὶ τὴν λίμνην τὴν Τριτωνίδα οἰκούντων καὶ
ἐπὶ θήραν τε ἐξιέναι καὶ ἐς τὰς μάχας ἡγεῖσθαι τοῖς
Λίβυσι καὶ δὴ καὶ τότε ἀντικαθημένην στρατῶι πρὸς τὴν
Περσέως δύναμιν — ἕπεσθαι γὰρ καὶ τῶι Περσεῖ λογάδας
ἐκ Πελοποννήσου — δολοφονηθῆναι νύκτωρ, καὶ τὸν
Περσέα τὸ κάλλος ἔτι καὶ ἐπὶ νεκρῶι θαυμάζοντα οὕτω
τὴν κεφαλὴν ἀποτεμόντα αὐτῆς ἄγειν τοῖς Ἕλλησιν ἐς
6 ἐπίδειξιν. Καρχηδονίωι δὲ ἀνδρὶ Προκλεῖ τῶι Εὐκράτους
ἕτερος λόγος ὅδε ἐφαίνετο εἶναι τοῦ προτέρου πιθανώ-
τερος. Λιβύης ἡ ἔρημος καὶ ἄλλα παρέχεται θηρία
ἀκούσασιν οὐ πιστά, καὶ ἄνδρες ἐνταῦθα ἄγριοι καὶ
ἄγριαι γίνονται γυναῖκες· ἔλεγέ τε ὁ Προκλῆς ἀπ' αὐτῶν
ἄνδρα ἰδεῖν κομισθέντα ἐς Ῥώμην. εἴκαζεν οὖν πλανηθεῖ-
σαν γυναῖκα ἐκ τούτων καὶ ἀφικομένην ἐπὶ τὴν λίμνην
τὴν Τριτωνίδα λυμαίνεσθαι τοὺς προσοίκους, ἐς ὃ Περσεὺς
ἀπέκτεινεν αὐτήν· Ἀθηνᾶν δέ οἱ συνεπιλαβέσθαι δοκεῖν
τοῦ ἔργου, ὅτι οἱ περὶ τὴν λίμνην τὴν Τριτωνίδα ἄνθρωποι
7 ταύτης εἰσὶν ἱεροί. ἐν δὲ Ἄργει παρὰ τοῦτο δὴ τὸ μνῆμα
τῆς Γοργόνος Γοργοφόνης τάφος ἐστὶ τῆς Περσέως. καὶ
ἐφ' ὅτωι μὲν αὐτῆι τὸ ὄνομα ἐτέθη, δῆλον εὐθὺς ἀκού-
σαντι· γυναικῶν δὲ πρώτην αὐτήν φασι τελευτήσαντος
τοῦ ἀνδρὸς Περιήρους τοῦ Αἰόλου — τούτωι γὰρ παρθένος
συνώικησε — τὴν δὲ αὖθις Οἰβάλωι γήμασθαι· πρότερον
δὲ καθεστήκει ταῖς γυναιξὶν ἐπὶ ἀνδρὶ ἀποθανόντι
8 χηρεύειν. τοῦ τάφου δὲ ἔμπροσθεν τρόπαιον λίθου πεποίη-
ται κατὰ ἀνδρὸς Ἀργείου Λαφάους· τοῦτον γάρ — γράφω
δὲ ὁπόσα λέγουσιν αὐτοὶ περὶ σφῶν Ἀργεῖοι — τυραννοῦντα
ἐξέβαλεν ἐπαναστὰς ὁ δῆμος, φυγόντα δὲ ἐς Σπάρτην
Λακεδαιμόνιοι κατάγειν ἐπειρῶντο ἐπὶ τυραννίδι, νικήσαν-

11 FHG IV 483, 1

18–20 *λυμαίνεσθαι — Τριτωνίδα* om. **P** ‖ **29** *Λαφάους* **Va Clavier**: -αοῦς *β*

*τες δὲ οἱ Ἀργεῖοι τῆι μάχηι Λαφάην τε καὶ τῶν Λακεδαι-
μονίων τοὺς πολλοὺς ἀπέκτειναν.*

*Τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Λητοῦς ἔστι μὲν οὐ μακρὰν τοῦ τρο-
παίου, τέχνη δὲ τὸ ἄγαλμα Πραξιτέλους. τὴν δὲ εἰκόνα* 9
*παρὰ τῆι θεῶι τῆς παρθένου Χλῶριν ὀνομάζουσι, Νιόβης
μὲν θυγατέρα εἶναι λέγοντες, Μελίβοιαν δὲ καλεῖσθαι τὸ
ἐξ ἀρχῆς· ἀπολλυμένων δὲ ὑπὸ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος
τῶν Ἀμφίονος παίδων περιγενέσθαι μόνην τῶν ἀδελφῶν
ταύτην καὶ Ἀμύκλαν, περιγενέσθαι δὲ εὐξαμένους τῆι
Λητοῖ. Μελίβοιαν δὲ οὕτω δή τι παραυτίκα τε χλωρὰν τὸ
δεῖμα ἐποίησε καὶ ἐς τὸ λοιπὸν τοῦ βίου παρέμεινεν ὡς
καὶ τὸ ὄνομα ἐπὶ τῶι συμβάντι ἀντὶ Μελιβοίας αὐτῆι
γενέσθαι Χλῶριν. τούτους δή φασιν Ἀργεῖοι τὸ ἐξ ἀρχῆς* 10
*οἰκοδομῆσαι τῆι Λητοῖ τὸν ναόν· ἐγὼ δέ — πρόσκειμαι
γὰρ πλέον τι {ἢ οἱ λοιποὶ} τῆι Ὁμήρου ποιήσει — δοκῶ τῆι
Νιόβηι τῶν παίδων μηδένα ὑπόλοιπον γενέσθαι. μαρτυρεῖ
δέ μοι τὸ ἔπος·*

τὼ δ' ἄρα καὶ δοιώ περ ἐόντ' ἀπὸ πάντας ὄλεσσαν.

*οὗτος μὲν δὴ τὸν οἶκον τὸν Ἀμφίονος ἐκ βάθρων ἀνατρα-
πέντα οἶδε.*

Τῆς δὲ Ἥρας ὁ ναὸς τῆς Ἀνθείας ἐστὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς 22
*Λητοῦς ἐν δεξιᾶι καὶ πρὸ αὐτοῦ γυναικῶν τάφος.
ἀπέθανον δὲ αἱ γυναῖκες ἐν μάχηι πρὸς Ἀργείους τε καὶ
Περσέα, ἀπὸ νήσων τῶν ἐν Αἰγαίωι Διονύσωι συν-
εστρατευμέναι· καὶ διὰ τοῦτο Ἁλίας αὐτὰς ἐπονομάζουσιν.
ἀντικρὺ δὲ τοῦ μνήματος τῶν γυναικῶν Δήμητρός ἐστιν
ἱερὸν ἐπίκλησιν Πελασγίδος ἀπὸ τοῦ ἱδρυσαμένου Πε-
λασγοῦ τοῦ Τριόπα, καὶ οὐ πόρρω τοῦ ἱεροῦ τάφος
Πελασγοῦ. πέραν δὲ τοῦ τάφου χαλκεῖόν ἐστιν οὐ μέγα,* 2
*ἀνέχει δὲ αὐτὸ ἀγάλματα ἀρχαῖα Ἀρτέμιδος καὶ Διὸς καὶ
Ἀθηνᾶς. Λυκέας μὲν οὖν ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησε Μηχανέως*

17 *Ω* **609**

1 *οἱ* **om. F || 5** *τῆς* **ante** *παρὰ* **transp. Dindorf || 15 del. Herwerden intellegens 'magis quam Argivorum narrationibus'**

τὸ ἄγαλμα εἶναι Διός, καὶ Ἀργείων ἔφη τοὺς ἐπὶ Ἴλιον
στρατεύσαντας ἐνταῦθα ὀμόσαι παραμενεῖν πολεμοῦντας,
ἔστ᾽ ἂν ἢ τὸ Ἴλιον ἕλωσιν ἢ μαχομένους τελευτὴ σφᾶς
ἐπιλάβηι· ἑτέροις δέ ἐστιν εἰρημένον ὀστᾶ ἐν τῶι χαλκείωι
3 κεῖσθαι Ταντάλου. τὸν μὲν δὴ Θυέστου παῖδα ἢ Βροτέου —
λέγεται γὰρ ἀμφότερα —, ὃς Κλυταιμνήστραι πρότερον ἢ
Ἀγαμέμνων συνώικησε, τοῦτον μὲν ⟨τὸν⟩ Τάνταλον οὐ
διοίσομαι ταφῆναι ταύτηι· τοῦ δὲ λεγομένου Διός τε
εἶναι καὶ Πλουτοῦς ἰδὼν οἶδα ἐν Σιπύλωι τάφον θέας
ἄξιον. πρὸς δὲ οὐδὲ ἀνάγκη συνέπεσεν ἐκ τῆς Σιπύλου
φυγεῖν αὐτόν, ὡς Πέλοπα ἐπέλαβεν ὕστερον ἐλαύνοντος
Ἴλου τοῦ Φρυγὸς ἐπ᾽ αὐτὸν στρατείαι.

Τάδε μὲν ἐς τοσοῦτον ἐξητάσθω· τὰ δὲ ἐς τὸν βόθρον
τὸν πλησίον δρώμενα Νικόστρατον ἄνδρα ἐπιχώριον
καταστήσασθαι λέγουσιν. ἀφιᾶσι δὲ καὶ νῦν ἔτι ἐς
τὸν βόθρον καιομένας λαμπάδας Κόρηι τῆι Δήμητρος.
4 ἐνταῦθα Ποσειδῶνός ἐστιν ἱερὸν ἐπίκλησιν Προκλυστίου·
τῆς γὰρ χώρας τὸν Ποσειδῶνά φασιν ἐπικλύσαι τὴν
πολλήν, ὅτι Ἥρας εἶναι καὶ οὐκ αὐτοῦ τὴν γῆν Ἴναχος
καὶ οἱ συνδικάσαντες ἔγνωσαν. Ἥρα μὲν δὴ παρὰ Ποσει-
δῶνος εὕρετο ἀπελθεῖν ὀπίσω τὴν θάλασσαν· Ἀργεῖοι δέ,
ὅθεν τὸ κῦμα ἀνεχώρησεν, ἱερὸν Ποσειδῶνι ἐποίησαν
5 Προκλυστίωι. προελθόντι δὲ οὐ πολὺ τάφος ἐστὶν
Ἄργου Διὸς εἶναι δοκοῦντος καὶ τῆς Φορωνέως Νιόβης·
μετὰ δὲ ταῦτα Διοσκούρων ναός. ἀγάλματα δὲ αὐτοί τε
καὶ οἱ παῖδές εἰσιν Ἄναξις καὶ Μνασίνους, σὺν δέ σφισιν
αἱ μητέρες Ἱλάειρα καὶ Φοίβη, τέχνη μὲν Διποίνου καὶ
Σκύλλιδος, ξύλου δὲ ἐβένου· τοῖς δ᾽ ἵπποις τὰ μὲν πολλὰ
ἐβένου καὶ τούτοις, ὀλίγα δὲ καὶ ἐλέφαντος πεποίηται.
6 πλησίον δὲ τῶν Ἀνάκτων Εἰληθυίας ἐστὶν ἱερὸν ἀνάθημα
Ἑλένης, ὅτε σὺν Πειρίθωι Θησέως ἀπελθόντος ἐς
Θεσπρωτοὺς Ἄφιδνά τε ὑπὸ Διοσκούρων ἑάλω καὶ

2 παραμενεῖν Schubart-Walz: -μένειν β || 7 suppl. Hitzig || 12 Ἴλου Amasaeus: ἴλλου (ἶλ- Vb) 𝕽 οἴλου β | στρατιᾶι Siebelis || 21 εὕρετο F: εὗρε τὸ VP || 25 ἀγάλματα Sylburg: ἄγαλμα β

*ἤγετο ἐς Λακεδαίμονα Ἑλένη. ἔχειν μὲν γὰρ αὐτὴν
λέγουσιν ἐν γαστρί, τεκοῦσαν δὲ ἐν Ἄργει καὶ τῆς Εἰλη-
θυίας ἱδρυσαμένην τὸ ἱερὸν τὴν μὲν παῖδα ἣν ἔτεκε
Κλυταιμνήστραι δοῦναι — συνοικεῖν γὰρ ἤδη Κλυταιμνή-
στραν Ἀγαμέμνονι —, αὐτὴν δὲ ὕστερον τούτων Μενε-
λάωι γήμασθαι. καὶ ἐπὶ τῶιδε Εὐφορίων Χαλκιδεὺς καὶ* 7
*Πλευρώνιος Ἀλέξανδρος ἔπη ποιήσαντες, πρότερον δὲ ἔτι
Στησίχορος ὁ Ἱμεραῖος, κατὰ ταὐτά φασιν Ἀργείοις
Θησέως εἶναι θυγατέρα Ἰφιγένειαν. τοῦ δὲ ἱεροῦ τῆς
Εἰληθυίας πέραν ἐστὶν Ἑκάτης ναός, Σκόπα δὲ τὸ
ἄγαλμα ἔργον. τοῦτο μὲν λίθου· τὰ δ' ἀπαντικρὺ χαλκᾶ,
Ἑκάτης καὶ ταῦτα ἀγάλματα, τὸ μὲν Πολύκλειτος ἐποίησε,
τὸ δὲ ἀδελφὸς Πολυκλείτου Ναυκύδης †Μόθωνος†.
ἐρχομένωι δὲ ὁδὸν εὐθεῖαν ἐς γυμνάσιον Κυλάραβιν,* 8
*ἀπὸ τοῦ παιδὸς ὀνομαζόμενον τοῦ Σθενέλου, τέθαπται δὴ
Λικύμνιος ὁ Ἠλεκτρύωνος· ἀποθανεῖν δ' αὐτὸν Ὅμηρος
ὑπὸ Τληπτολέμου φησὶ τοῦ Ἡρακλέους, καὶ διὰ τὸν
φόνον τοῦτον ἔφυγεν ἐξ Ἄργους Τληπτόλεμος. ὀλίγον δὲ
τῆς ἐπὶ Κυλάραβιν καὶ τὴν ταύτηι πύλην ἀποτραπεῖσι
Σακάδα μνῆμά ἐστιν, ὃς τὸ αὔλημα τὸ Πυθικὸν πρῶτος
ηὔλησεν ἐν Δελφοῖς· καὶ τὸ ἔχθος τὸ Ἀπόλλωνι διαμένον* 9
*ἐς τοὺς αὐλητὰς ἔτι ἀπὸ Μαρσύου καὶ τῆς ἁμίλλης τοῦ
Σιληνοῦ πανθῆναι διὰ τοῦτον δοκεῖ τὸν Σακάδαν. ἐν δὲ
τῶι γυμνασίωι τῶι Κυλαράβου καὶ Πανία ἐστὶν Ἀθηνᾶ
καλουμένη καὶ τάφον Σθενέλου δεικνύουσι, τὸν δὲ αὐτοῦ
Κυλαράβου. πεποίηται δὲ οὐ πόρρω τοῦ γυμνασίου πολυάν-
δριον τοῖς μετὰ Ἀθηναίων πλεύσασιν Ἀργείοις ἐπὶ
καταδουλώσει Συρακουσῶν τε καὶ Σικελίας.*

Ἐντεῦθεν ἐρχομένοις ὁδὸν καλουμένην ⟨Κοίλην⟩ ναός 23
ἐστιν ἐν δεξιᾶι Διονύσου· τὸ δὲ ἄγαλμα εἶναι λέγουσιν ἐξ

6 fr. 61 Meineke = 90 Powell || **7** fr. 2 Meineke || **8** fr. 27 Bergk[4] = 14 Page || **16** *B* 661—663

13 *Μόθωνος*] *Μεθωναῖος* Furtwängler *νεώτερος* Robert || **19** *κυλάραβιν* **R Vb**[1]: *κυλαράβην* ***β*** || **21** *τὸ*[2] Bekker: *τῶι* ***β*** || **25** *δεικνύουσι* Amasaeus: *δείκνυσι* ***β*** || **29** suppl. Kuhn coll. 2. 23. 3

*Εὐβοίας. συμβάσης γὰρ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς ἐκομίζοντο ἐξ
Ἰλίου, τῆς πρὸς τῶι Καφηρεῖ ναυαγίας, τοὺς δυνηθέντας
ἐς τὴν γῆν διαφυγεῖν τῶν Ἀργείων ῥῖγός τε πιέζει καὶ
λιμός. εὐξαμένοις δὲ θεῶν τινα ἐν τοῖς παροῦσιν ἀπόροις
γενέσθαι σωτῆρα, αὐτίκα ὡς προήιεσαν ἐφάνη σφίσι
Διονύσου σπήλαιον, καὶ ἄγαλμα ἦν ἐν τῶι σπηλαίωι τοῦ
θεοῦ· τότε δὲ αἶγες ἄγριαι φεύγουσαι τὸν χειμῶνα ἐς αὐτὸ
ἦσαν ἠθροισμέναι. ταύτας οἱ Ἀργεῖοι σφάξαντες τά τε
κρέα ἐδείπνησαν καὶ δέρμασιν ἐχρήσαντο ἀντὶ ἐσθῆτος.
ἐπεὶ δὲ ὁ χειμὼν ἐπαύσατο καὶ ἐπισκευάσαντες τὰς ναῦς
οἴκαδε ἐκομίζοντο, ἐπάγονται τὸ ἐκ τοῦ σπηλαίου*
2 *ξόανον· καὶ διατελοῦσιν ἐς τόδε τιμῶντες ἔτι. τοῦ Διονύσου
δὲ ἐγγυτάτω οἰκίαν ὄψει τὴν Ἀδράστου καὶ ἀπωτέρω
ταύτης ἱερὸν Ἀμφιαράου καὶ τοῦ ἱεροῦ πέραν Ἐριφύλης
μνῆμα. ἑξῆς δὲ τούτων ἐστὶν Ἀσκληπιοῦ τέμενος καὶ μετὰ
ταῦτα ἱερὸν Βάτωνος. ἦν δὲ ὁ Βάτων γένους Ἀμφιαράωι
τοῦ αὐτοῦ τῶν Μελαμποδιδῶν καὶ ἐς μάχην ἐξιόντι
ἡνιόχει τοὺς ἵππους· γενομένης δὲ τῆς τροπῆς ἀπὸ τοῦ
Θηβαίων τείχους χάσμα γῆς Ἀμφιάραον καὶ τὸ ἅρμα
ὑποδεξάμενον ἠφάνισεν ὁμοῦ καὶ τοῦτον τὸν Βάτωνα.*
3 *Ἐπανιόντι δὲ ἐκ τῆς Κοίλης Ὑρνηθοῦς τάφον λέγουσιν
εἶναι. εἰ μὲν δὴ κενὸν καὶ ἄλλως ἐς μνήμην τῆς γυναικός,
εἰκότα λέγουσιν· εἰ δὲ τῆς Ὑρνηθοῦς κεῖσθαι τὸν νεκρὸν
νομίζουσιν ἐνταῦθα, ἐγὼ μέν σφισιν οὐ πείθομαι, πει-*
4 *θέσθω δὲ ὅστις τὰ Ἐπιδαυρίων οὐ πέπυσται. τὸ δ᾽ ἐπι-
φανέστατον Ἀργείοις τῶν Ἀσκληπιείων ἄγαλμα ἐφ᾽ ἡμῶν
ἔχει καθήμενον Ἀσκληπιὸν λίθου λευκοῦ, καὶ παρ᾽
αὐτὸν ἕστηκεν Ὑγεία· κάθηνται δὲ καὶ οἱ ποιήσαντες
τὰ ἀγάλματα Ξενόφιλος καὶ Στράτων. ἐξ ἀρχῆς δὲ
ἱδρύσατο Σφῦρος τὸ ἱερόν, Μαχάονος μὲν υἱός, ἀδελφὸς δὲ
Ἀλεξάνορος τοῦ παρὰ Σικυωνίοις ἐν Τιτάνηι τιμὰς*
5 *ἔχοντος. τῆς δὲ Ἀρτέμιδος τῆς Φεραίας — σέβουσι γὰρ καὶ*

5 *προήιεσαν* **Amasaeus:** *προσήεσαν β* || **10** *ἐπισκευάσαντες* **VP:** *-σαντο* **F** || **11** *τοῦ* **om. F** || **13** *τὴν ἀδράστου* **𝔑:** *πειναδράστου β* || **21 et 23** *Ὑρνηθοῦς* **Va^mg Camerarius:** *συρνήθους β* || **22** *κενὸν* **Va:** *καινὸν β*

Ἀργεῖοι Φεραίαν Ἄρτεμιν κατὰ ταὐτὰ Ἀθηναίοις καὶ
Σικυωνίοις — τὸ ἄγαλμα καὶ οὗτοί φασιν ἐκ Φερῶν τῶν
ἐν Θεσσαλίαι κομισθῆναι. τάδε δὲ αὐτοῖς οὐχ ὁμολογῶ·
λέγουσι γὰρ Ἀργεῖοι Δηιανείρας ἐν Ἄργει μνῆμα εἶναι τῆς
Οἰνέως τό τε Ἑλένου τοῦ Πριάμου, καὶ ἄγαλμα κεῖσθαι
παρὰ σφίσιν Ἀθηνᾶς τὸ ἐκκομισθὲν ἐξ Ἰλίου καὶ ἁλῶναι
ποιῆσαν Ἴλιον. τὸ μὲν δὴ Παλλάδιον — καλεῖται γὰρ
οὕτω — δῆλόν ἐστιν ἐς Ἰταλίαν κομισθὲν ὑπὸ Αἰνείου·
Δηιανείραι δὲ τὴν τελευτὴν περὶ Τραχῖνα ἴσμεν καὶ οὐκ
ἐν Ἄργει γενομένην, καὶ ἔστιν ὁ τάφος αὐτῆι πλησίον
Ἡρακλείας τῆς ὑπὸ τῆι Οἴτηι. τὰ δὲ ἐς Ἕλενον τὸν 6
Πριάμου δεδήλωκεν ὁ λόγος ἤδη μοι, μετὰ Πύρρου τοῦ
Ἀχιλλέως αὐτὸν ἐλθεῖν ἐς Ἤπειρον καὶ ἐπιτροπεῦσαί τε
τοὺς Πύρρου παῖδας συνοικοῦντα Ἀνδρομάχηι καὶ τὴν
Κεστρίνην καλουμένην ἀπὸ Κεστρίνου τοῦ Ἑλένου λαβεῖν
τὸ ὄνομα. οὐ μὴν οὐδὲ αὐτῶν λέληθεν Ἀργείων τοὺς
ἐξηγητὰς ὅτι μὴ πάντα ἐπ' ἀληθείαι λέγεταί σφισι,
λέγουσι δὲ ὅμως· οὐ γάρ τι ἕτοιμον μεταπεῖσαι τοὺς
πολλοὺς ἐναντία ὧν δοξάζουσιν. ἄλλα δέ ἐστιν Ἀργείοις 7
θέας ἄξια· κατάγεων οἰκοδόμημα, ἐπ' αὐτῶι δὲ ἦν
ὁ χαλκοῦς θάλαμος, ὃν Ἀκρίσιός ποτε ἐπὶ φρουρᾶι τῆς
θυγατρὸς ἐποίησε· Περίλαος δὲ καθεῖλεν αὐτὸν τυραννή-
σας. τοῦτό τε οὖν τὸ οἰκοδόμημά ἐστι καὶ Κροτώπου
μνῆμα καὶ Διονύσου ναὸς Κρησίου. Περσεῖ γὰρ πολε-
μήσαντα αὐτὸν καὶ αὖθις ἐλθόντα ἐς λύσιν τοῦ ἔχθους τά
τε ἄλλα τιμηθῆναι μεγάλως λέγουσιν ὑπὸ Ἀργείων καὶ
τέμενός οἱ δοθῆναι τοῦτο ἐξαίρετον· Κρησίου δὲ ὕστερον 8
ὠνομάσθη, διότι Ἀριάδνην ἀποθανοῦσαν ἔθαψεν ἐνταῦθα.
Λυκέας δὲ λέγει κατασκευαζομένου δεύτερον τοῦ ναοῦ
κεραμέαν εὑρεθῆναι σορόν, εἶναι δὲ Ἀριάδνης αὐτήν· καὶ
αὐτός τε καὶ ἄλλους Ἀργείων ἰδεῖν ἔφη τὴν σορόν. πλησίον
δὲ τοῦ Διονύσου καὶ Ἀφροδίτης ναός ἐστιν Οὐρανίας.

12 1. 11. 1

3 αὐτοῖς Siebelis: -ὸς β || **14** τοὺς Va Bekker: τοῦ β || **20** κατάγαιον V$_{e}$ cf. Hitzig ad loc. | αὐτῶι V: -ὸ FP

24 *Τὴν δὲ ἀκρόπολιν Λάρισαν μὲν καλοῦσιν ἀπὸ τῆς
Πελασγοῦ θυγατρός· ἀπὸ ταύτης δὲ καὶ δύο τῶν ἐν
Θεσσαλίαι πόλεων, ἥ τε ἐπὶ θαλάσσηι καὶ ἡ παρὰ τὸν
Πηνειόν, ὠνομάσθησαν. ἀνιόντων δὲ ἐς τὴν ἀκρόπολιν
ἔστι μὲν τῆς Ἀκραίας Ἥρας τὸ ἱερόν, ἔστι δὲ καὶ ναὸς
Ἀπόλλωνος, ὃν Πυθαεὺς πρῶτος παραγενόμενος ἐκ
Δελφῶν λέγεται ποιῆσαι. τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ νῦν χαλκοῦν
ἐστιν ὀρθόν, Δειραδιώτης Ἀπόλλων καλούμενος, ὅτι καὶ
ὁ τόπος οὗτος καλεῖται Δειράς. ἡ δέ οἱ μαντική — μαντεύε-
ται γὰρ ἔτι καὶ ἐς ἡμᾶς — καθέστηκε τρόπον τοῦτον.
γυνὴ μὲν προφητεύουσά ἐστιν, ἀνδρὸς εὐνῆς εἰργομένη·
θυομένης δὲ ἐν νυκτὶ ἀρνὸς κατὰ μῆνα ἕκαστον, γευσαμένη*
2 *δὴ τοῦ αἵματος ἡ γυνὴ κάτοχος ἐκ τοῦ θεοῦ γίνεται. τοῦ
Δειραδιώτου δὲ Ἀπόλλωνος ἔχεται μὲν ἱερὸν Ἀθηνᾶς
Ὀξυδερκοῦς καλουμένης, Διομήδους ἀνάθημα, ὅτι οἱ
μαχομένωι ποτὲ ἐν Ἰλίωι τὴν ἀχλὺν ἀφεῖλεν ἡ θεὸς ἀπὸ
τῶν ὀφθαλμῶν· ἔχεται δὲ τὸ στάδιον, ἐν ὧι τὸν ἀγῶνα
τῶι Νεμείωι Διὶ καὶ τὰ Ἡραῖα ἄγουσιν. ἐς δὲ τὴν ἀκρό-
πολιν ἰοῦσίν ἐστιν ἐν ἀριστερᾶι τῆς ὁδοῦ τῶν Αἰγύπτου
παίδων καὶ ταύτηι μνῆμα. χωρὶς μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν
σωμάτων ἐνταῦθα αἱ κεφαλαί, χωρὶς δὲ ἐν Λέρνηι σώματα
τὰ λοιπά· ἐν Λέρνηι γὰρ καὶ ὁ φόνος ἐξειργάσθη τῶν
νεανίσκων, ἀποθανόντων δὲ ἀποτέμνουσιν αἱ γυναῖκες τὰς*
3 *κεφαλὰς ἀπόδειξιν πρὸς τὸν πατέρα ὧν ἐτόλμησαν. ἐπ'
ἄκραι δέ ἐστι τῆι Λαρίσηι Διὸς ἐπίκλησιν Λαρισαίου
ναός, οὐκ ἔχων ὄροφον· τὸ δὲ ἄγαλμα ξύλου πεποιημένον
οὐκέτι ἑστηκὸς ἦν ἐπὶ τῶι βάθρωι. καὶ Ἀθηνᾶς δὲ ναός
ἐστι θέας ἄξιος· ἐνταῦθα ἀναθήματα κεῖται καὶ ἄλλα καὶ
Ζεὺς ξόανον, δύο μὲν ἧι πεφύκαμεν ἔχον ὀφθαλμούς,
τρίτον δὲ ἐπὶ τοῦ μετώπου. τοῦτον τὸν Δία Πριάμωι φασὶν
εἶναι τῶι Λαομέδοντος πατρῶιον ἐν ὑπαίθρωι τῆς αὐλῆς
ἱδρυμένον, καὶ ὅτε ἡλίσκετο ὑπὸ Ἑλλήνων Ἴλιον, ἐπὶ*

1 *Λάρισαν* **Bekker ubique (cf. Steph. Byz.):** *λάρισσαν β* || **12** *θυομένης* **R (ς expuncto) Mo:** *-μένη β* || **13** *δὴ* **Va:** *δὲ β τε* **R^{sv}Vb** || **28** *κεῖται* **edd. ex L:** *κεῖνται β* || **31** *τῶι* **V:** *τοῦ* **FP**

*τούτου κατέφυγεν ὁ Πρίαμος τὸν βωμόν. ἐπεὶ δὲ τὰ
λάφυρα ἐνέμοντο, λαμβάνει Σθένελος ὁ Καπανέως αὐτόν,
καὶ ἀνάκειται μὲν διὰ τοῦτο ἐνταῦθα· τρεῖς δὲ ὀφθαλμοὺς* 4
*ἔχειν ἐπὶ τῶιδε ἄν τις τεκμαίροιτο αὐτόν. Δία γὰρ ἐν
οὐρανῶι βασιλεύειν, οὗτος μὲν λόγος κοινὸς πάντων ἐστὶν
ἀνθρώπων. ὃν δὲ ἄρχειν φασὶν ὑπὸ γῆς, ἔστιν ἔπος τῶν
Ὁμήρου Δία ὀνομάζον καὶ τοῦτον·*

Ζεύς τε καταχθόνιος καὶ ἐπαινὴ Περσεφόνεια.

*Αἰσχύλος δὲ ὁ Εὐφορίωνος καλεῖ Δία καὶ τὸν ἐν θαλάσσηι.
τρισὶν οὖν ὁρῶντα ἐποίησεν ὀφθαλμοῖς, ὅστις δὴ ἦν ὁ
ποιήσας, ἅτε ἐν ταῖς τρισὶ ταῖς λεγομέναις λήξεσιν
ἄρχοντα τὸν αὐτὸν τοῦτον θεόν.*

Ὁδοὶ δὲ ἐξ Ἄργους καὶ κατ' ἄλλα εἰσὶ τῆς Πελοποννήσου 5
*καὶ πρὸς Ἀρκαδίας ἐπὶ Τεγέαν. ἐν δεξιᾶι δὲ ὄρος ἐστὶν ἡ
Λυκώνη, δένδρα κυπαρίσσου μάλιστα ἔχουσα. ᾠκο-
δόμηται δὲ ἐπὶ κορυφῆι τοῦ ὄρους Ἀρτέμιδος Ὀρθίας
ἱερόν, καὶ ἀγάλματα Ἀπόλλωνος καὶ Λητοῦς καὶ Ἀρτέ-
μιδος πεποίηται λευκοῦ λίθου· Πολυκλείτου δέ φασιν
εἶναι ἔργα. καταβάντων δὲ ἐκ τοῦ ὄρους αὖθίς ἐστιν
ἐν ἀριστερᾶι τῆς λεωφόρου ναὸς Ἀρτέμιδος. ὀλίγον δὲ* 6
*ἀπωτέρω ⟨ἐν⟩ δεξιᾶι τῆς ὁδοῦ Χάον ἐστὶν ὄρος ὀνομαζό-
μενον, ὑπὸ δὲ αὐτῶι δένδρα πέφυκεν ἥμερα καὶ ἄνεισι τοῦ
Ἐρασίνου φανερὸν ἐνταῦθα δὴ τὸ ὕδωρ· τέως δὲ ἐκ
Στυμφάλου ῥεῖ τῆς Ἀρκάδων ὥσπερ ἐξ Εὐρίπου κατὰ
Ἐλευσῖνα καὶ τὴν ταύτηι θάλασσαν οἱ Ῥειτοί. πρὸς δὲ τοῦ
Ἐρασίνου ταῖς κατὰ τὸ ὄρος ἐκβολαῖς Διονύσωι καὶ
Πανὶ θύουσι, τῶι Διονύσωι δὲ καὶ ἑορτὴν ἄγουσι καλου-
μένην Τύρβην. ἐπανελθοῦσι δὲ ἐς τὴν ἐπὶ Τεγέας ὁδόν* 7
ἐστιν ἐν δεξιᾶι τοῦ ὀνομαζομένου Τρόχου Κεγχρεαί. τὸ

7 *Ι* **457 || 9 fr. 464 Mette**

4 *Δία γὰρ* **Musurus:** *διὰ τὸ* **β || 11** *ταῖς*[1] **V: om. FP || 15** *κυπαρίσσους* **Hitzig** *-ων* **Herwerden || 21 suppl. ℜ || 29** *Τρόχου* **Siebelis:** *τροχοῦ* **β** | *Κεγχρεαί* **Valckenaer coll. 2. 1. 5:** *κεγχρειαί* **β**

δὲ ὄνομα ἐφ' ὅ⟨τωι⟩ τῶι χωρίωι γέγονεν, οὐ λέγουσι, πλὴν εἰ μὴ καὶ τοῦτο ἄρα ὠνομάσθη διὰ τὸν Πειρήνης παῖδα Κεγχρίαν. καὶ πολυάνδρια ἐνταῦθά ἐστιν Ἀργείων νικησάντων μάχηι Λακεδαιμονίους περὶ Ὑσίας. τὸν δὲ ἀγῶνα τοῦτον συμβάντα εὕρισκον Ἀθηναίοις ἄρχοντος
a. C. 669/8 *Πεισιστράτου, τετάρτωι δὲ ἔτει τῆς ⟨ἑβδόμης καὶ εἰκοστῆς⟩ Ὀλυμπιάδος ἣν Εὐρύβοτος Ἀθηναῖος ἐνίκα στάδιον. καταβάντι δὲ ἐς τὸ χθαμαλώτερον ἐρείπια Ὑσιῶν ἐστιν πόλεώς ποτε ἐν τῆι Ἀργολίδι, καὶ τὸ πταῖσμα Λακεδαιμονίοις ἐνταῦθα γενέσθαι λέγουσιν.*

25 *Ἡ δ' ἐς Μαντίνειαν ἄγουσα ἐξ Ἄργους ἐστὶν οὐχ ἥπερ καὶ ἐπὶ Τεγέαν, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν πρὸς τῆι Δειράδι. ἐπὶ δὲ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἱερὸν διπλοῦν πεποίηται, καὶ πρὸς ἡλίου δύνοντος ἔσοδον καὶ κατὰ ἀνατολὰς ἑτέραν ἔχον. κατὰ μὲν δὴ τοῦτο Ἀφροδίτης κεῖται ξόανον, πρὸς δὲ ἡλίου δυσμὰς Ἄρεως· εἶναι δὲ τὰ ἀγάλματα Πολυνείκους λέγουσιν ἀναθήματα καὶ Ἀργείων, ὅσοι τιμωρήσοντες*
2 *αὐτῶι συνεστρατεύοντο. προελθοῦσι δὲ αὐτόθεν διαβάντων ποταμὸν χείμαρρον Χάραδρον καλούμενον ἔστιν Οἰνόη, τὸ ὄνομα ἔχουσα, ὡς Ἀργεῖοί φασιν, ἀπὸ Οἰνέως. Οἰνέα γὰρ τὸν βασιλεύσαντα ἐν Αἰτωλίαι λέγουσιν ὑπὸ τῶν Ἀγρίου παίδων ἐκβληθέντα τῆς ἀρχῆς παρὰ Διομήδην ἐς Ἄργος ἀφικέσθαι. ὁ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἐτιμώρησεν αὐτῶι στρατεύσας ἐς τὴν Καλυδωνίαν, παραμένειν δὲ οὐκ ἔφη οἱ δύνασθαι· συνακολουθεῖν δέ, εἰ βούλοιτο, ἐς Ἄργος ἐκεῖνον ἐκέλευεν. ἀφικόμενον δὲ τά τε ἄλλα ἐθεράπευεν, ὡς πατρὸς θεραπεύειν πατέρα εἰκὸς ἦν, καὶ ἀποθανόντα ἔθαψεν ἐνταῦθα. ἀπὸ τούτου μὲν Οἰνόη χωρίον ἐστὶν*
3 *Ἀργείοις· ὑπὲρ δὲ Οἰνόης ὄρος ἐστὶν Ἀρτεμίσιον καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος ἐπὶ κορυφῆι τοῦ ὄρους. ἐν τούτωι δέ εἰσι*

1 *ὅτωι τῶι* Siebelis: *ὁ τῶι* ***β*** || **3** *Κεγχρίαν* Spiro coll. 2. 3. 2: *κεγχριόν* ***β*** || **4** *ὑσίας* **F** (cf. Steph. Byz.): *ὑσιάς* **VP** || **6** suppl. Hitzig || **7** *εὐρύβοτος* **VP**: *ἠρύβοτος* **F** *Εὐρύβατος* Crusius; nomen suspectum esse animadv. Hitzig || **8** *καταβάντι* Herwerden: *-ος* ***β*** || **17** *τιμωρήσοντες* Musurus: *-σαντες* ***β*** || **18** *αὐτόθεν* Schubart coll. 3. 21. 1: *-θι* ***β*** || **26** *ἐκεῖνον* Clavier: *-ος* ***β***

τῶι ὄρει καὶ αἱ πηγαὶ τοῦ Ἰνάχου· πηγαὶ γὰρ δὴ τῶι ὄντι
εἰσὶν αὐτῶι, τὸ δὲ ὕδωρ οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐξικνεῖται τῆς γῆς.

Ταύτηι μὲν δὴ θέας οὐδὲν ἔτι ἦν ἄξιον· ἑτέρα δὲ ὁδὸς 4
ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν πρὸς τῆι Δειράδι ἐστὶν ἐπὶ Λύρκειαν.
ἐς τοῦτο λέγεται τὸ χωρίον Λυγκέα ἀποσωθῆναι τῶν
πεντήκοντα ἀδελφῶν μόνον· καὶ ἡνίκα ἐσώθη, πυρσὸν
ἀνέσχεν ἐντεῦθεν. συνέκειτο δὲ ἄρα αὐτῶι πρὸς τὴν
Ὑπερμήστραν ἀνασχεῖν τὸν πυρσόν, ἢν διαφυγὼν Δαναὸν
ἐς ἀσφαλὲς ἀφίκηταί ποι· τὴν δὲ καὶ αὐτὴν ἀνάψαι
λέγουσιν ἕτερον ἀπὸ τῆς Λαρίσης, δῆλα καὶ ταύτην
ποιοῦσαν ὅτι ἐν οὐδενὶ οὐδὲ αὐτὴ καθέστηκεν ἔτι κιν-
δύνωι. ἐπὶ τούτωι δὲ Ἀργεῖοι κατὰ ἔτος ἕκαστον πυρσῶν
ἑορτὴν ἄγουσι. τὸ δὲ χωρίον τότε μὲν Λυγκεία ἐκαλεῖτο, 5
οἰκήσαντος δὲ ὕστερον ἐν αὐτῶι Λύρκου — παῖς δὲ ἦν
Ἄβαντος νόθος — τὸ ὄνομα δι᾽ αὐτὸν ἔσχηκε· καὶ ἄλλα
τέ ἐστιν οὐκ ἀξιόλογα ἐν τοῖς ἐρειπίοις καὶ εἰκὼν ἐπὶ
στήληι τοῦ Λύρκου. ἐς μὲν δὴ ταύτην ἐστὶν ἐξ Ἄργους
ἑξήκοντα μάλιστά που στάδια, ἐκ δὲ Λυρκείας ἕτερα
τοσαῦτα ἐς Ὀρνεάς. Λυρκείας μὲν δὴ πόλεως, ἅτε ἠρημω-
μένης ἤδη κατὰ τὴν Ἑλλήνων στρατείαν ἐπὶ Ἴλιον, οὐκ
ἐποιήσατο Ὅμηρος ἐν καταλόγωι μνήμην· Ὀρνεὰς δέ —
ἔτι γὰρ ὠικοῦντο —, ὥσπερ τῶι τόπωι τῆς Ἀργείας
ἔκειντο, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἔπεσι προτέρας ἢ Φλιοῦντά τε καὶ
Σικυῶνα κατέλεξεν. ἐκαλοῦντο δὲ ἀπὸ Ὀρνέως τοῦ 6
Ἐρεχθέως· τοῦ δὲ Ὀρνέως ἦν τούτου Πετεώς, τοῦ δὲ
Μενεσθεύς, ὃς Ἀγαμέμνονι μετὰ Ἀθηναίων τὴν Πριάμου
συγκαθεῖλεν ἀρχήν. ἀπὸ μὲν δὴ τούτου τὸ ὄνομα ἐγένετο
τῆι πόλει, Ἀργεῖοι δὲ ὕστερον τούτων Ὀρνεάτας ἀνέστησαν·
ἀναστάντες δὲ σύνοικοι γεγόνασιν Ἀργείοις. ἔστι δὲ ἐν
ταῖς Ὀρνεαῖς Ἀρτέμιδός τε ἱερὸν καὶ ξόανον ὀρθὸν καὶ
ἕτερος ναὸς θεοῖς πᾶσιν ἐς κοινὸν ἀνειμένος. τὰ δὲ
ἐπέκεινα Ὀρνεῶν ἥ τε Σικυωνία καὶ ἡ Φλιασία ἐστίν.

23 *B* 571

12 πυρσῶν Xylander: -ὸν *β* || **20** στρατείαν Sylburg: στρατιὰν *β* || **23** ἔκειντο **R**^sv **Pa Vb**: ἔκειτο *β* || **24** κατέλεξεν 𝔑 Bekker: καταλέξαι *β*

7 Ἐρχομένοις δὲ ἐξ Ἄργους ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν ἐστὶν οἰκοδόμημα ἐν δεξιᾶι πυραμίδι μάλιστα εἰκασμένον, ἔχει δὲ ἀσπίδας σχῆμα Ἀργολικὰς ἀπειργασμένας. ἐνταῦθα Προίτωι περὶ τῆς ἀρχῆς πρὸς Ἀκρίσιον μάχη γίνεται, καὶ τέλος μὲν ἴσον τῶι ἀγῶνι συμβῆναί φασι καὶ ἀπ' αὐτοῦ διαλλαγὰς ὕστερον, ὡς οὐδέτεροι βεβαίως κρατεῖν ἐδύναντο· συμβάλλειν δὲ σφᾶς λέγουσιν ἀσπίσι πρῶτον τότε καὶ αὐτοὺς καὶ τὸ στράτευμα ὡπλισμένους. τοῖς δὲ πεσοῦσιν ἀφ' ἑκατέρων — πολῖται γὰρ καὶ συγγενεῖς ἦσαν — ἐποιήθη ταύτηι μνῆμα ἐν κοινῶι.

8 Προϊοῦσι δὲ ἐντεῦθεν καὶ ἐκτραπεῖσιν ἐς δεξιὰν Τίρυνθός ἐστιν ἐρείπια. ἀνέστησαν δὲ καὶ Τιρυνθίους Ἀργεῖοι, συνοίκους προσλαβεῖν καὶ τὸ Ἄργος ἐπαυξῆσαι θελήσαντες. Τίρυνθα δὲ ἥρωα, ἀφ' οὗ τῆι πόλει τὸ ὄνομα ἐγένετο, παῖδα Ἄργου τοῦ Διὸς εἶναι λέγουσι. τὸ δὲ τεῖχος, ὃ δὴ μόνον τῶν ἐρειπίων λείπεται, Κυκλώπων μέν ἐστιν ἔργον, πεποίηται δὲ ἀργῶν λίθων, μέγεθος ἔχων ἕκαστος λίθος ὡς ἀπ' αὐτῶν μηδ' ἂν ἀρχὴν κινηθῆναι τὸν μικρότατον ὑπὸ ζεύγους ἡμιόνων· λιθία δὲ ἐνήρμοσται
πάλαι, ὡς μάλιστα αὐτῶν ἕκαστον ἁρμονίαν τοῖς μεγάλοις
9 λίθοις εἶναι. καταβάντων δὲ ὡς ἐπὶ θάλασσαν, ἐνταῦθα
οἱ θάλαμοι τῶν Προίτου θυγατέρων εἰσίν· ἐπανελθόντων
δὲ ἐς τὴν λεωφόρον, ἐπὶ Μίδειαν ἐς ἀριστερὰν ἥξεις.
βασιλεῦσαι δέ φασιν Ἠλεκτρύωνα ἐν τῆι Μιδείαι τὸν
πατέρα Ἀλκμήνης· ἐπ' ἐμοῦ δὲ Μιδείας πλὴν τὸ ἔδαφος
10 ἄλλο οὐδὲν ἐλείπετο. κατὰ δὲ τὴν ⟨ἐς⟩ Ἐπίδαυρον εὐθεῖάν
ἐστι κώμη Λῆσσα, ναὸς δὲ Ἀθηνᾶς ἐν αὐτῆι καὶ ξόανον οὐδέν τι διάφορον ἢ τὸ ἐν ἀκροπόλει τῆι Λαρίσηι. ἔστι δὲ ὄρος ὑπὲρ τῆς Λήσσης τὸ Ἀραχναῖον, πάλαι δὲ †σάπυς ἐλάτων† ἐπὶ Ἰνάχου τὸ ὄνομα εἰλήφει. βωμοὶ δέ εἰσιν

3 ἐπειργασμένας Siebelis || 7 συμβαλεῖν Clavier || 8 αὐτοὺς — ὡπλισμένους Sylburg: αὐτοῖς — ὡπλισμένοις β || 10 ἐποιήθη 𝕽: ἐποίησε β || 12 ἀνέστησαν V: ἠνάγκασαν FP || 15 δὲ Siebelis: δὴ β || 18 ἀπ' del. Kayser || 23 Μίδειαν Steph. Byz. (cf. Strab. 8, 373): μήδειαν β || 26 suppl. F || 29. 30 σάπυς ἐλάτων (ἐλάττων P) β: σαπυσελάτων $R^{\gamma\rho}Pa^{\gamma\rho}Va$ Αἶπος ἐλάτων Valckenaer Ὑσσέλινον Hesychius

ἐν αὐτῶι Διός τε καὶ Ἥρας· δεῆσαν ὄμβρου σφίσιν ἐνταῦθα θύουσι.

26 *Κατὰ δὲ τὴν Λῆσσαν ἔχεται τῆς Ἀργείας ἡ Ἐπιδαυρίων· πρὶν δὲ ἢ κατὰ ταύτην γενέσθαι τὴν πόλιν, ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀφίξηι τοῦ Ἀσκληπιοῦ. ταύτην τὴν χώραν οὐκ οἶδα οἵτινες πρότερον ᾤκησαν πρὶν Ἐπίδαυρον ἐλθεῖν ἐς αὐτήν· οὐ μὴν οὐδὲ τοὺς ἀπογόνους Ἐπιδαύρου πυθέσθαι παρὰ τῶν ἐπιχωρίων ἐδυνάμην. τελευταῖον δὲ πρὶν ἢ παραγενέσθαι Δωριέας ἐς Πελοπόννησον βασιλεῦσαί φασι Πιτυρέα Ἴωνος ἀπόγονον τοῦ Ξούθου. τοῦτον παραδοῦναι λέγουσιν ἀμαχεὶ τὴν γῆν Δηιφόντηι καὶ Ἀργείοις· καὶ ὁ* 2
μὲν ἐς Ἀθήνας ὁμοῦ τοῖς πολίταις ἀφικόμενος ἐνταῦθα ᾤκησε, Δηιφόντης δὲ καὶ Ἀργεῖοι τὴν Ἐπιδαυρίαν ἔσχον. ἀπεσχίσθησαν δὲ οὗτοι τῶν ἄλλων Ἀργείων Τημένου τελευτήσαντος, Δηιφόντης μὲν καὶ Ὑρνηθὼ κατ' ἔχθος τῶν Τημένου παίδων, ὁ δὲ σὺν αὐτοῖς στρατὸς Δηιφόντηι καὶ Ὑρνηθοῖ πλέον ἢ Κείσωι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς νέμοντες. Ἐπίδαυρος δέ, ἀφ' οὗ τὸ ὄνομα τῆι γῆι ἐτέθη, ὡς μέν φασιν Ἠλεῖοι, Πέλοπος ἦν· κατὰ δὲ Ἀργείων δόξαν καὶ τὰ ἔπη τὰς μεγάλας Ἠοίας ἦν Ἐπιδαύρωι πατὴρ Ἄργος ὁ Διός· Ἐπιδαύριοι δὲ Ἀπόλλωνι Ἐπίδαυρον παῖδα προσποιοῦσιν. Ἀσκληπιοῦ δὲ ἱερὰν μάλιστα εἶναι τὴν 3
γῆν ἐπὶ λόγωι συμβέβηκε τοιῶιδε. Φλεγύαν Ἐπιδαύριοί φασιν ἐλθεῖν ἐς Πελοπόννησον πρόφασιν μὲν ἐπὶ θέαι τῆς χώρας, ἔργωι δὲ κατάσκοπον πλήθους τῶν ἐνοικούντων καὶ εἰ τὸ πολὺ μάχιμον εἴη τῶν ἀνθρώπων. ἦν γὰρ δὴ Φλεγύας πολεμικώτατος τῶν τότε καὶ ἐπιὼν ἑκάστοτε ἐφ' οὓς τύχοι τοὺς καρποὺς ἔφερε καὶ ἤλαυνε τὴν λείαν. ὅτε δὲ παρεγένετο ἐς Πελοπόννησον, εἵπετο ἡ θυγάτηρ 4
αὐτῶι, λεληθυῖα ἔτι τὸν πατέρα ὅτι ἐξ Ἀπόλλωνος εἶχεν ἐν γαστρί. ὡς δὲ ἐν τῆι γῆι τῆι Ἐπιδαυρίων ἔτεκεν, ἐκτίθησι τὸν παῖδα ἐς τὸ ὄρος τοῦτο ὃ δὴ Τίτθιον ὀνομά-

20 fr. 247 Merkelbach-West

4 *κατ' αὐτὴν* Schubart || **6** *ἐπίδαυρον* **𝔐**: *ἐπιδαύρου* ***β*** || **32** *τίτθιον* **P** (cf. 2. 27. 7): *-ειον* **VF**

ζουσιν ἐφ' ἡμῶν, τηνικαῦτα δὲ ἐκαλεῖτο Μύρτιον·
ἐκκειμένωι δὲ ἐδίδου μέν οἱ γάλα μία τῶν περὶ τὸ ὄρος
{τῶν} ποιμαινομένων αἰγῶν, ἐφύλασσε δὲ ὁ κύων ὁ τοῦ
5 αἰπολίου φρουρός. Ἀρεσθάνας δέ — ὄνομα γὰρ τῶι
ποιμένι τοῦτο ἦν — ὡς τὸν ἀριθμὸν οὐχ εὕρισκεν ὁμολο-
γοῦντα τῶν αἰγῶν καὶ ὁ κύων ἅμα ἀπεστάτει τῆς ποίμνης,
οὕτω τὸν Ἀρεσθάναν ἐς πᾶν φασιν ἀφικνεῖσθαι ζητήσεως,
εὑρόντα δὲ ἐπιθυμῆσαι τὸν παῖδα ἀνελέσθαι· καὶ ὡς
ἐγγὺς ἐγίνετο, ἀστραπὴν εἶδεν ἐκλάμψασαν ἀπὸ τοῦ
παιδός, νομίσαντα δὲ εἶναι θεῖόν τι, ὥσπερ ἦν, ἀπο-
τραπέσθαι. ὁ δὲ αὐτίκα ἐπὶ γῆν καὶ θάλασσαν πᾶσαν
ἠγγέλλετο τά τε ἄλλα ὁπόσα βούλοιτο εὑρίσκειν ἐπὶ
6 τοῖς κάμνουσι καὶ ὅτι ἀνίστησι τεθνεῶτας. λέγεται δὲ καὶ
ἄλλος ἐπ' αὐτῶι λόγος, Κορωνίδα κύουσαν Ἀσκληπιὸν
Ἴσχυι τῶι Ἐλάτου συγγενέσθαι, καὶ τὴν μὲν ἀποθανεῖν
ὑπὸ Ἀρτέμιδος ἀμυνομένης τῆς ἐς τὸν Ἀπόλλωνα ὕβρεως,
ἐξημμένης δὲ ἤδη τῆς πυρᾶς ἁρπάσαι λέγεται τὸν παῖδα
7 Ἑρμῆς ἀπὸ τῆς φλογός. ὁ δὲ τρίτος τῶν λόγων ἥκιστα ἐμοὶ
δοκεῖν ἀληθής ἐστιν, Ἀρσινόης ποιήσας εἶναι τῆς Λευ-
κίππου παῖδα Ἀσκληπιόν. Ἀπολλοφάνει γὰρ τῶι Ἀρκάδι
ἐλθόντι ἐς Δελφοὺς καὶ ἐρομένωι τὸν θεὸν εἰ γένοιτο ἐξ
Ἀρσινόης Ἀσκληπιὸς καὶ Μεσσηνίοις πολίτης εἴη,
ἔχρησεν ἡ Πυθία·

ὦ μέγα χάρμα βροτοῖς βλαστὼν Ἀσκληπιὲ πᾶσιν,
ὃν Φλεγυηὶς ἔτικτεν ἐμοὶ φιλότητι μιγεῖσα
ἱμερόεσσα Κορωνὶς ἐνὶ κραναῆι Ἐπιδαύρωι.

οὗτος ὁ χρησμὸς δηλοῖ μάλιστα οὐκ ὄντα Ἀσκληπιὸν
Ἀρσινόης, ἀλλὰ Ἡσίοδον ἢ τῶν τινα ἐμπεποιηκότων ἐς
τὰ Ἡσιόδου τὰ ἔπη συνθέντα ἐς τὴν Μεσσηνίων χάριν.
8 μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ τόδε ἐν Ἐπιδαύρωι τὸν θεὸν γενέσθαι·

28 cf. fr. 50 Merkelbach-West

1 *Μύρτιον* Musurus: *μύργιον* (-*ει*- P) *β* || **3** del. PaVa | *ποιμαινομένων* F: *ποιμένων* P *παινομένων* V || **4** *αἰπολίου* Kuhn: *αἰπόλου* R^mg VaVb *αἰτωλοῦ β* || **9** *εἶδεν*] *ἰδεῖν* Porson || **25** *φλεγυηὶς* R^sv Vb: *φλεγύης β* | *ἐμοὶ* Corais: *ἐμῆι β*

*τὰ γὰρ Ἀσκληπιεῖα εὑρίσκω ⟨ὄντα⟩ τὰ ἐπιφανέστατα ἐξ
Ἐπιδαύρου. τοῦτο μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι, τῆς τελετῆς λέγοντες
Ἀσκληπιῶι μεταδοῦναι, τὴν ἡμέραν ταύτην Ἐπιδαύρια
ὀνομάζουσι καὶ θεὸν ἀπ' ἐκείνου φασὶν Ἀσκληπιόν σφισι
νομισθῆναι· τοῦτο δὲ Ἀρχίας ὁ Ἀρισταίχμου, τὸ συμβὰν
σπάσμα θηρεύοντί οἱ περὶ τὸν Πίνδασον ἰαθεὶς ἐν τῆι
Ἐπιδαυρίαι, τὸν θεὸν ἐπηγάγετο ἐς Πέργαμον. ἀπὸ δὲ τοῦ* 9
*Περγαμηνῶν Σμυρναίοις γέγονεν ἐφ' ἡμῶν Ἀσκληπιεῖον
τὸ ἐπὶ θαλάσσηι. τὸ δ' ἐν Βαλάκραις ταῖς Κυρηναίων ἐστὶν
Ἀσκληπιὸς καλούμενος Ἰατρὸς ἐξ Ἐπιδαύρου καὶ οὗτος.
ἐκ δὲ τοῦ παρὰ Κυρηναίοις τὸ ἐν Λεβήνηι τῆι Κρητῶν
ἐστιν Ἀσκληπιεῖον. διάφορον δὲ Κυρηναίοις τοσόνδε ἐς
Ἐπιδαυρίους ἐστίν, ὅτι αἶγας οἱ Κυρηναῖοι θύουσιν, Ἐπιδαυ-
ρίοις οὐ καθεστηκότος. θεὸν δὲ Ἀσκληπιὸν νομισθέντα* 10
*ἐξ ἀρχῆς καὶ οὐκ ἀνὰ χρόνον λαβόντα τὴν φήμην τεκμηρίοις
καὶ ἄλλοις εὑρίσκω καὶ Ὁμήρου μαρτυρεῖ μοι τὰ περὶ
Μαχάονος ὑπὸ Ἀγαμέμνονος εἰρημένα·*

> *Ταλθύβι', ὅττι τάχιστα Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον*
> *φῶτ' Ἀσκληπιοῦ υἱόν,*

ὡς ἂν εἰ λέγοι θεοῦ παῖδα ἄνθρωπον.

Τὸ δὲ ἱερὸν ἄλσος τοῦ Ἀσκληπιοῦ περιέχουσιν ὅροι 27
*πανταχόθεν· οὐδὲ ἀποθνήσκουσιν ⟨ἄνθρωποι⟩ οὐδὲ τίκτου-
σιν αἱ γυναῖκές σφισιν ἐντὸς τοῦ περιβόλου, καθὰ καὶ ἐπὶ
Δήλωι τῆι νήσωι τὸν αὐτὸν νόμον. τὰ δὲ θυόμενα, ἤν τέ
τις Ἐπιδαυρίων αὐτῶν ἤν τε ξένος ὁ θύων ἦι, καταναλί-
σκουσιν ἐντὸς τῶν ὅρων· τὸ δὲ αὐτὸ γινόμενον οἶδα καὶ
ἐν Τιτάνηι. τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα μεγέθει μὲν* 2
*τοῦ Ἀθήνησιν Ὀλυμπίου Διὸς ἥμισυ ἀποδεῖ, πεποίηται δὲ
ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ· μηνύει δὲ ἐπίγραμμα τὸν εἰργασ-*

16 *Δ* 193—194

1 *Ἀσκληπιεῖα* Bekker ubique: *ἀσκλήπεια* (*-πια* P) *β* | suppl. Hitzig | *ἐπιφανέστατα* ⟨*γεγονότα*⟩ Spiro || **9** *Βαλάκραις* Meineke ad Steph. Byz. p. 244: *βαλάγραις β βαλανάγραις* 𝔑 || **22** suppl. Wieseler coll. 2. 27. 6 || **23—24** *καθὰ* — *νόμον* spuria esse suspicatur Spiro *τὸν αὐτὸν νόμον* del. Kayser

*μένον εἶναι Θρασυμήδην Ἀριγνώτου Πάριον. κάθηται δὲ
ἐπὶ θρόνου βακτηρίαν κρατῶν, τὴν δὲ ἑτέραν τῶν χειρῶν
ὑπὲρ κεφαλῆς ἔχει τοῦ δράκοντος, καί οἱ καὶ κύων
παρακατακείμενος πεποίηται. τῶι θρόνωι δὲ ἡρώων
ἐπειργασμένα Ἀργείων ἐστὶν ἔργα, Βελλεροφόντου τὸ
ἐς τὴν Χίμαιραν καὶ Περσεὺς ἀφελὼν τὴν Μεδούσης
κεφαλήν. τοῦ ναοῦ δέ ἐστι πέραν ἔνθα οἱ ἱκέται τοῦ θεοῦ*
3 *καθεύδουσιν. οἴκημα δὲ περιφερὲς λίθου λευκοῦ καλού-
μενον Θόλος ᾠκοδόμηται πλησίον, θέας ἄξιον. ἐν δὲ
αὐτῶι Παυσίου γράψαντος βέλη μὲν καὶ τόξον ἐστὶν
ἀφεικὼς Ἔρως, λύραν δὲ ἀντ᾿ αὐτῶν ἀράμενος φέρει.
γέγραπται δὲ ἐνταῦθα καὶ Μέθη, Παυσίου καὶ τοῦτο
ἔργον, ἐξ ὑαλίνης φιάλης πίνουσα· ἴδοις δὲ κἂν ⟨ἐν⟩ τῆι
γραφῆι φιάλην τε ὑάλου καὶ δι᾿ αὐτῆς γυναικὸς πρόσωπον.
στῆλαι δὲ εἱστήκεσαν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τὸ μὲν ἀρχαῖον
καὶ πλέονες, ἐπ᾿ ἐμοῦ δὲ ἓξ λοιπαί· ταύταις ἐγγεγραμμένα
καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐστιν ὀνόματα ἀκεσθέντων ὑπὸ
τοῦ Ἀσκληπιοῦ, προσέτι δὲ καὶ νόσημα ὅ τι ἕκαστος
ἐνόσησε καὶ ὅπως ἰάθη· γέγραπται δὲ φωνῆι τῆι Δωρίδι.*
4 *χωρὶς δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐστὶν ἀρχαία στήλη· ἵππους δὲ
Ἱππόλυτον ἀναθεῖναι τῶι θεῶι φησιν εἴκοσι. ταύτης τῆς
στήλης τῶι ἐπιγράμματι ὁμολογοῦντα λέγουσιν Ἀρικιεῖς,
ὡς τεθνεῶτα Ἱππόλυτον ἐκ τῶν Θησέως ἀρῶν ἀνέστησεν
Ἀσκληπιός· ὁ δὲ ὡς αὖθις ἐβίω, οὐκ ἠξίου νέμειν τῶι
πατρὶ συγγνώμην, ἀλλὰ ὑπεριδὼν τὰς δεήσεις ἐς Ἰταλίαν
ἔρχεται παρὰ τοὺς Ἀρικιεῖς, καὶ ἐβασίλευσέ τε αὐτόθι
καὶ ἀνῆκε τῆι Ἀρτέμιδι τέμενος, ἔνθα ἄχρι ἐμοῦ μονο-
μαχίας ἆθλα ἦν καὶ ἱερᾶσθαι τῆι θεῶι τὸν νικῶντα. ὁ δὲ
ἀγὼν ἐλευθέρων μὲν προέκειτο οὐδενί, οἰκέταις δὲ*
5 *ἀποδρᾶσι τοὺς δεσπότας. Ἐπιδαυρίοις δέ ἐστι θέατρον ἐν
τῶι ἱερῶι μάλιστα ἐμοὶ δοκεῖν θέας ἄξιον· τὰ μὲν γὰρ
Ῥωμαίων πολὺ δή τι καὶ ὑπερῆρκε τῶν πανταχοῦ τῶι*

13 suppl. R[sv] || 16 *ἐγγεγραμμένα* RPaVa: *-αι β* || 28 *καὶ* del. Clavier || 29 *προέκειτο* Sylburg: *προσ- β* || 32 *ὑπερῆρκε* Bekker cf. 8. 26. 2, 33. 2: *ὑπερῆρε β*

κόσμωι, μεγέθει δὲ Ἀρκάδων τὸ ἐν Μεγάληι πόλει· ἁρμονίας δὲ ἢ κάλλους ἕνεκα ἀρχιτέκτων ποῖος ἐς ἅμιλλαν Πολυκλείτωι γένοιτ' ἂν ἀξιόχρεως; Πολύκλειτος γὰρ καὶ θέατρον τοῦτο καὶ οἴκημα τὸ περιφερὲς ὁ ποιήσας ἦν. ἐντὸς δὲ τοῦ ἄλσους ναός τέ ἐστιν Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα Ἠπιόνης καὶ Ἀφροδίτης ἱερὸν καὶ Θέμιδος καὶ στάδιον, οἷα Ἕλλησι τὰ πολλὰ γῆς χῶμα, καὶ κρήνη τῶι τε ὀρόφωι καὶ κόσμωι τῶι λοιπῶι θέας ἀξία. ὁπόσα δὲ 6
Ἀντωνῖνος ἀνὴρ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἐφ' ἡμῶν ἐποίησεν, ἔστι μὲν Ἀσκληπιοῦ λουτρόν, ἔστι δὲ ἱερὸν θεῶν οὓς Ἐπιδώτας ὀνομάζουσιν· ἐποίησε δὲ καὶ Ὑγείαι ναὸν καὶ Ἀσκληπιῶι καὶ Ἀπόλλωνι ἐπίκλησιν Αἰγυπτίοις, καί – ἦν γὰρ στοὰ καλουμένη Κότυος, καταρρυέντος δέ οἱ τοῦ ὀρόφου διέφθαρτο ἤδη πᾶσα ἅτε ὠμῆς τῆς πλίνθου ποιηθεῖσα – ἀνῳκοδόμησε καὶ ταύτην. Ἐπιδαυρίων δὲ οἱ περὶ τὸ ἱερὸν μάλιστα ἐταλαιπώρουν, ὅτι μήτε αἱ γυναῖκες ἐν σκέπηι σφίσιν ἔτικτον καὶ ἡ τελευτὴ τοῖς κάμνουσιν ὑπαίθριος ἐγίνετο· ὁ δὲ καὶ ταῦτα ἐπανορθούμενος κατεσκευάσατο οἴκησιν· ἐνταῦθα ἤδη καὶ ἀποθανεῖν ἀνθρώπωι καὶ τεκεῖν γυναικὶ ὅσιον.

Ὄρη δέ ἐστιν ὑπὲρ τὸ ἄλσος τό τε Τίτθιον καὶ ἕτερον 7
ὀνομαζόμενον Κυνόρτιον, Μαλεάτου δὲ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐν αὐτῶι. τοῦτο μὲν δὴ τῶν ἀρχαίων· τὰ δὲ ἄλλα ὅσα περὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Μαλεάτου καὶ ἔλυτρον κρήνης, ἐς ὃ τὸ ὕδωρ συλλέγεταί σφισι τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, Ἀντωνῖνος καὶ ταῦτα Ἐπιδαυρίοις ἐποίησεν. δράκοντες δέ, οἱ λοιποὶ καὶ 28
ἕτερον γένος, ἐς τὸ ξανθότερον ῥέπον τῆς χρόας, ἱεροὶ μὲν τοῦ Ἀσκληπιοῦ νομίζονται καί εἰσιν ἀνθρώποις ἥμεροι, τρέφει δὲ μόνη σφᾶς ἡ τῶν Ἐπιδαυρίων γῆ. τὸ δὲ αὐτὸ εὑρίσκω καὶ ἄλλαις χώραις συμβεβηκός· Λιβύη μέν γε μόνη κροκοδείλους τρέφει χερσαίους διπήχεων οὐκ

7 οἷα Valckenaer: οἳ β || **21** Τίτθιον Facius: τιτθίου β || **24** ἔλυτρον κρήνης Sylburg: ἐλύτρου κρήνη β || **26** λοιποὶ] λευκοὶ Schubart-Walz οἰνωποὶ Schneider πολιοὶ Schubart || **27** ῥέπον Va: ῥέποντες β

*ἐλάσσονας, παρὰ δὲ Ἰνδῶν μόνων ἄλλα τε κομίζεται καὶ
ὄρνιθες οἱ ψιττακοί. τοὺς δὲ ὄφεις οἱ Ἐπιδαύριοι τοὺς
μεγάλους ἐς πλέον πηχῶν καὶ τριάκοντα προήκοντας,
οἷοι παρά τε Ἰνδοῖς τρέφονται καὶ ἐν Λιβύηι, ἄλλο δή τι*
2 *γένος φασὶν εἶναι καὶ οὐ δράκοντας. ἐς δὲ τὸ ὄρος ἀνιοῦσι
τὸ Κορυφαῖον, ἔστι καθ' ὁδὸν Στρεπτῆς καλουμένης
ἐλαίας φυτόν, αἰτίου τοῦ περιαγαγόντος τῆι χειρὶ Ἡρα-
κλέους ἐς τοῦτο τὸ σχῆμα. εἰ δὲ καὶ Ἀσιναίοις τοῖς ἐν τῆι
Ἀργολίδι ἔθηκεν ὅρον τοῦτον, οὐκ ἂν ἔγωγε εἰδείην, ἐπεὶ
μηδὲ ἑτέρωθι ἀναστάτου γενομένης χώρας τὸ σαφὲς ἔτι
οἷόν τε τῶν ὅρων ἐξευρεῖν. ἐπὶ δὲ τῆι ἄκραι τοῦ ὄρους
Κορυφαίας ἐστὶν ἱερὸν Ἀρτέμιδος, οὗ καὶ Τελέσιλλα
ἐποιήσατο ἐν ἄισματι μνήμην.*
3 *Κατιοῦσι δὲ ἐς τῶν Ἐπιδαυρίων τὴν πόλιν χωρίον ἐστὶ
πεφυκυίας ἀγριελαίους ἔχον· Ὑρνήθιον δὲ καλοῦσι τὸ
χωρίον. τὰ δὲ ἐς αὐτό, ὡς Ἐπιδαύριοί τε λέγουσι καὶ
εἰκὸς ἔχει, γράψω. Κεῖσος καὶ οἱ λοιποὶ Τημένου παῖδες
μάλιστα ἤιδεσαν Δηιφόντην λυπήσοντες, εἰ διαλῦσαί πως
ἀπ' αὐτοῦ τὴν Ὑρνηθὼ δυνηθεῖεν. ἀφίκοντο οὖν ἐς
Ἐπίδαυρον Κερύνης καὶ Φάλκης· Ἀγαίωι γὰρ τῶι
νεωτάτωι τὰ ποιούμενα οὐκ ἤρεσκεν. οὗτοι δὲ στήσαντες
τὸ ἅρμα ὑπὸ τὸ τεῖχος κήρυκα ἀποστέλλουσι παρὰ τὴν*
4 *ἀδελφήν, ἐλθεῖν δῆθεν ἐς λόγους αὐτῆι βουλόμενοι. ὡς δὲ
ὑπήκουσε καλοῦσιν, ἐνταῦθα οἱ νεανίσκοι πολλὰ μὲν
Δηιφόντου κατηγόρουν, πολλὰ δὲ αὐτὴν ἱκέτευον ἐκείνην
ἐπανήκειν ἐς Ἄργος, ἄλλα τε ἐπαγγελλόμενοι καὶ ἀνδρὶ
δώσειν αὐτὴν Δηιφόντου τὰ πάντα ἀμείνονι καὶ ἀνθρώπων*

5sqq. cf. Bacch. fr. 4 Snell; vide etiam W. S. Barrett, Hermes 82, 1954, 421 || 12 fr. 4 Bergk[4] = 4 Page

3 *μεγάλους* **Va**[sv]: *μεγαλαύνας* **V** *μεγαλάνας* **F** *μεγαλώνας* **P** || 6 *Κορυφαῖον* Steph. Byz.: *Κόρυφον* Bekker *κορυφὸν* **β** || 7 *αἰτίου* **𝔑**: *αἴτιον* **β** | *Ἡρακλέους* **R**[2]**PaVb**: *-έα* **β** || 9 *οὐκ ἂν* **Ms** Porson: *οὐκ ἄγαν* **β𝔑** || 17 *Κεῖσος* Sylburg: *κισὸς* **β** || 19 *ἀπ' αὐτοῦ* **R**[sv]: *ἀπάντων* **β** || 20 *Ἀγαίωι* e Nic. Dam. fr. 30 Jacoby: *ἀργαίωι* **VF** *ἀγραίωι* **P**; *Ἀγραῖον* restituendum censet Jacoby post Kramer in fr. 18 b Ephori apud Strab. 8. 8. 5, sed vide Müller, Ind. Var. Lect. p. 998

πλειόνων καὶ γῆς ἄρχοντι εὐδαιμονεστέρας. Ὑρνηθὼ δὲ
τοῖς λεχθεῖσιν ἀλγήσασα ἀπεδίδου σφίσι τὴν ἴσην,
Δηιφόντην μὲν αὐτῆι τε ἄνδρα ἀρεστὸν εἶναι φήσασα καὶ
Τημένωι γενέσθαι γαμβρὸν οὐ μεμπτόν, ἐκείνοις δὲ
Τημένου προσήκειν σφαγεῦσιν ὀνομάζεσθαι μᾶλλον ἢ
παισίν. καὶ τὴν μὲν οὐδὲν ἔτι ἀποκρινάμενοι συλλαμβά- 5
νουσιν, ἀναθέντες δὲ ἐς τὸ ἅρμα ἀπήλαυνον· Δηιφόντηι δὲ
ἀγγέλλει τις τῶν Ἐπιδαυρίων ὡς Κερύνης καὶ Φάλκης
ἄγοντες οἴχοιντο ἄκουσαν Ὑρνηθώ. ὁ δὲ αὐτός τε ὡς
τάχους εἶχεν ἤμυνε καὶ οἱ Ἐπιδαύριοι πυνθανόμενοι
προσεβοήθουν. Δηιφόντης δὲ Κερύνην μὲν ὡς κατελάμ-
βανεν ἀναιρεῖ βαλών, Φάλκην δὲ ἐχόμενον Ὑρνηθοῦς
βαλεῖν μὲν ἔδεισε, μὴ ἁμαρτὼν γένοιτο αὐτῆς ἐκείνης
φονεύς, συμπλακεὶς δὲ ἐπειρᾶτο ἀφαιρεῖσθαι. Φάλκης δὲ
ἀντεχόμενος καὶ ἕλκων βιαιότερον ἀπέκτεινεν ἔχουσαν
ἐν γαστρί. καὶ ὁ μὲν συνεὶς, οἷα ἐς τὴν ἀδελφὴν ἐξειργα- 6
σμένος ἔργα ἦν, ἤλαυνε τὸ ἅρμα ἀφειδέστερον, προλαβεῖν
τῆς ὁδοῦ σπεύδων πρὶν ἢ πάντας ἐπ᾽ αὐτὸν συλλεχθῆναι
τοὺς Ἐπιδαυρίους· Δηιφόντης δὲ σὺν τοῖς παισίν —
ἐγεγόνεσαν γὰρ καὶ παῖδες αὐτῶι πρότερον ἔτι υἱοὶ μὲν
Ἀντιμένης καὶ Ξάνθιππός τε καὶ Ἀργεῖος, θυγάτηρ δὲ
Ὀρσοβία· ταύτην Πάμφυλον τὸν Αἰγιμίου λέγουσιν
ὕστερον γῆμαι — τότε δὲ ἀναλαβόντες τὸν νεκρὸν τῆς
Ὑρνηθοῦς κομίζουσιν ἐς τοῦτο τὸ χωρίον τὸ ἀνὰ χρόνον
Ὑρνήθιον κληθέν. καί οἱ ποιήσαντες ἡρῶιον τιμὰς καὶ 7
ἄλλας δεδώκασι καὶ ἐπὶ τοῖς πεφυκόσιν ἐλαίοις, καὶ εἴ
δή τι ἄλλο δένδρον ἔσω, καθέστηκε νόμος τὰ θραυόμενα
μηδένα ἐς οἶκον φέρεσθαι μηδὲ χρᾶσθαί σφισιν ἐς μηδέν,
κατὰ χώραν ⟨δ'⟩ αὐτοῦ λείπουσιν ἱερὰ εἶναι τῆς Ὑρνη-
θοῦς.

Οὐ πόρρω δὲ τῆς πόλεως Μελίσσης μνῆμά ἐστιν, ἣ 8
Περιάνδρωι συνώικησε τῶι Κυψέλου, καὶ ἕτερον Προ-
κλέους πατρὸς τῆς Μελίσσης. ἐτυράννει δὲ καὶ οὗτος

3 αὐτῆι F: αὑτῆι VP || 10 τάχους Porson: τάχος β || 25 ποιη-σάμενοι R[γρ]Pa[γρ] || 27 ἔσω Boeckh: ἐς ὃ β || 29 suppl. R[2]PaVb

Ἐπιδαυρίων, καθὰ δὴ καὶ ὁ γαμβρός οἱ Περίανδρος Κορίνθου.

29 *Αὐτὴ δὲ τῶν Ἐπιδαυρίων ἡ πόλις παρείχετο ἐς μνήμην τάδε ἀξιολογώτατα· τέμενος δή ἐστιν Ἀσκληπιοῦ καὶ ἀγάλματα ὁ θεὸς αὐτὸς καὶ Ἠπιόνη, γυναῖκα δὲ εἶναι τὴν Ἠπιόνην Ἀσκληπιοῦ φασι· ταῦτά ἐστιν ἐν ὑπαίθρωι λίθου Παρίου. ναοὶ δὲ ἐν τῆι πόλει καὶ Διονύσου καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν ἄλσος· εἰκάσαις ἂν θηρευούσηι τὴν Ἄρτεμιν. Ἀφροδίτης τε ἱερὸν πεποίηται· τὸ δὲ πρὸς τῶι λιμένι ἐπὶ ἄκρας ἀνεχούσης ἐς θάλασσαν λέγουσιν Ἥρας εἶναι. τὴν δὲ Ἀθηνᾶν ἐν τῆι ἀκροπόλει, ξόανον θέας ἄξιον, Κισσαίαν ἐπονομάζουσιν.*

2 *Αἰγινῆται δὲ οἰκοῦσιν ἔχοντες τὴν νῆσον ἀπαντικρὺ τῆς*
Ἐπιδαυρίας. ἀνθρώπους δ' οὐκ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς λέγουσιν
ἐν αὐτῆι γενέσθαι· Διὸς δὲ ἐς ἔρημον κομίσαντος Αἴγιναν
τὴν Ἀσωποῦ τῆι μὲν τὸ ὄνομα ἐτέθη τοῦτο ἀντὶ Οἰνώνης,
Αἰακοῦ δὲ αἰτήσαντος ὡς ηὐξήθη παρὰ Διὸς οἰκήτορας,
οὕτω οἱ τὸν Δία ἀνεῖναι τοὺς ἀνθρώπους φασὶν ἐκ τῆς
γῆς. βασιλεύσαντα δὲ ἐν τῆι γῆι πλὴν Αἰακὸν οὐδένα
εἰπεῖν ἔχουσιν, ἐπεὶ μηδὲ τῶν Αἰακοῦ παίδων τινὰ ἴσμεν
καταμείναντα, Πηλεῖ μὲν συμβὰν καὶ Τελαμῶνι ἐπὶ
φόνωι φεύγειν τῶι Φώκου, τῶν δὲ αὖ Φώκου παίδων περὶ
τὸν Παρνασσὸν οἰκησάντων ἐν τῆι νῦν καλουμένηι
3 *Φωκίδι. τὸ δὲ ὄνομα προϋπῆρχεν ἤδη τῆι χώραι, Φώκου*
τοῦ Ὀρνυτίωνος γενεᾶι πρότερον ἐς αὐτὴν ἐλθόντος. ἐπὶ
μὲν δὴ Φώκου τούτου ⟨ἡ⟩ περὶ Τιθορέαν τε καὶ Παρ-
νασσὸν ἐκαλεῖτο {ἡ} Φωκίς· ἐπὶ δὲ τοῦ Αἰακοῦ καὶ πᾶσιν
ἐξενίκησεν, ὅσοι Μινύαις τέ εἰσιν Ὀρχομενίοις ὅμοροι καὶ
4 *ἐπὶ Σκάρφειαν τὴν Λοκρῶν καθήκουσι. γεγόνασι δὲ ἀπὸ*
μὲν Πηλέως οἱ ἐν Ἠπείρωι βασιλεῖς, Τελαμῶνος δὲ τῶν
παίδων Αἴαντος μέν ἐστιν ἀφανέστερον γένος οἷα ἰδιωτεύ-
σαντος ἀνθρώπου, πλὴν ὅσον Μιλτιάδης, ὃς Ἀθηναίοις ἐς

7 post *πόλει* lac. ind. Hitzig || **8** *ἄλσος*] *ἄλλος* Siebelis | *θηρευούσηι* Sylburg: *θερούσηι β* || **13** *νῆσον* ⟨*τὴν*⟩ Hitzig || **16** *Οἰνώνης* Musurus: *οἰώνης β* || **26.27** *ἡ* transp. Schubart-Walz || **28** *ὅσοι* Corais: *ὡς οἱ β* | *Μινύαις* Porson: *-ύαι β*

*Μαραθῶνα ἡγήσατο, καὶ Κίμων ὁ Μιλτιάδου προῆλθον
ἐς δόξαν· οἱ δὲ Τευκρίδαι βασιλεῖς διέμειναν Κυπρίων
ἄρχοντες ἐς Εὐαγόραν. Φώκωι δὲ Ἄσιος ὁ τὰ ἔπη ποιήσας
γενέσθαι φησὶ Πανοπέα καὶ Κρῖσον· καὶ Πανοπέως μὲν
ἐγένετο Ἐπειὸς ὁ τὸν ἵππον τὸν δούρειον, ὡς Ὅμηρος
ἐποίησεν, ἐργασάμενος, Κρίσου δὲ ἦν ἀπόγονος τρίτος
Πυλάδης, Στροφίου τε ὢν τοῦ Κρίσου καὶ Ἀναξιβίας
ἀδελφῆς Ἀγαμέμνονος. γένη μὲν τοσαῦτα τῶν καλουμένων
Αἰακιδῶν, ἐξεχώρησε δὲ ἑτέρωσε ἀπ' ἀρχῆς. χρόνωι δὲ* 5
*ὕστερον μοῖρα Ἀργείων τῶν Ἐπίδαυρον ὁμοῦ Δηιφόντηι
κατασχόντων, διαβᾶσα ἐς Αἴγιναν καὶ Αἰγινήταις τοῖς
ἀρχαίοις γενόμενοι σύνοικοι, τὰ Δωριέων ἔθη καὶ φωνὴν
κατεστήσαντο ἐν τῆι νήσωι. προελθοῦσι δὲ Αἰγινήταις
ἐς μέγα δυνάμεως, ὡς Ἀθηναίων γενέσθαι ναυσὶν ἐπι-
κρατεστέρους καὶ ἐν τῶν Μηδικῶι πολέμωι παρασχέσθαι
πλοῖα μετά γε Ἀθηναίους πλεῖστα, οὐ παρέμεινεν ἐς ἅπαν
ἡ εὐδαιμονία, γενόμενοι δὲ ὑπὸ Ἀθηναίων ἀνάστατοι
Θυρέαν τὴν ἐν τῆι Ἀργολίδι Λακεδαιμονίων δόντων
ᾤκησαν. καὶ ἀπέλαβον μὲν τὴν νῆσον, ὅτε περὶ Ἑλλήσ-
ποντον αἱ Ἀθηναίων τριήρεις ἐλήφθησαν, πλούτου δὲ ἢ
δυνάμεως οὐκέτι ἐξεγένετο ἐς ἴσον προελθεῖν σφισιν.*

Προσπλεῦσαι δὲ Αἴγινά ἐστι νήσων τῶν Ἑλληνίδων 6
*ἀπορωτάτη· πέτραι τε γὰρ ὕφαλοι περὶ πᾶσαν καὶ
χοιράδες ἀνεστήκασι. μηχανήσασθαι δὲ ἐξεπίτηδες ταῦτα
Αἰακόν φασι ληιστειῶν τῶν ἐκ θαλάσσης φόβωι, καὶ
πολεμίοις ἀνδράσι μὴ ἄνευ κινδύνου εἶναι. πλησίον δὲ τοῦ
λιμένος ἐν ὧι μάλιστα ὁρμίζονται ναός ἐστιν Ἀφροδίτης,
ἐν ἐπιφανεστάτωι δὲ τῆς πόλεως τὸ Αἰάκειον καλούμενον,
περίβολος τετράγωνος λευκοῦ λίθου. ἐπειργασμένοι δέ εἰσι* 7
*κατὰ τὴν ἔσοδον οἱ παρὰ Αἰακόν ποτε ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων
σταλέντες· αἰτίαν δὲ τὴν αὐτὴν Αἰγινήταις καὶ οἱ λοιποὶ*

3 fr. 5 Kinkel || 5 *θ* 493

10 *τῶν* R[sv]Vb: *τὸν β* || 14 *ἀθηναίων* ℜ: *-αίοις β* || 18 *Θυρέαν* Sylburg (cf. Steph. Byz.): *θυραίαν β* || 28 *Αἰάκειον* Musurus: *αἰάκιον β*, item p. 176, 13

λέγουσιν. αὐχμὸς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ χρόνον ἐπίεζε καὶ οὔτε
τὴν ἐκτὸς ἰσθμοῦ χώραν οὔτε Πελοποννησίοις ὗεν ὁ θεός,
ἐς ὃ ἐς Δελφοὺς ἀπέστειλαν ἐρησομένους τὸ αἴτιον ὅ τι
εἴη καὶ αἰτήσοντας ἅμα λύσιν τοῦ κακοῦ. τούτοις ἡ Πυθία
εἶπε Δία ἱλάσκεσθαι, χρῆναι δέ, εἴπερ ὑπακούσει σφίσιν,
8 *Αἰακὸν τὸν ἱκετεύσαντα εἶναι. οὕτως Αἰακοῦ δεησομένους*
ἀποστέλλουσιν ἀφ᾽ ἑκάστης πόλεως· καὶ ὁ μὲν τῶι Πανελ-
ληνίωι Διὶ θύσας καὶ εὐξάμενος τὴν Ἑλλάδα γῆν ἐποίησεν
ὕεσθαι, τῶν δὲ ἐλθόντων ὡς αὐτὸν εἰκόνας ταύτας
ἐποιήσαντο οἱ Αἰγινῆται. τοῦ περιβόλου δὲ ἐντὸς ἐλαῖαι
πεφύκασιν ἐκ παλαιοῦ καὶ βωμός ἐστιν οὐ πολὺ ἀνέχων ἐκ
τῆς γῆς· ὡς δὲ καὶ μνῆμα οὗτος ὁ βωμὸς εἴη Αἰακοῦ,
9 *λεγόμενόν ἐστιν ἐν ἀπορρήτωι. παρὰ δὲ τὸ Αἰάκειον Φώκου*
τάφος χῶμά ἐστι περιεχόμενον κύκλωι κρηπῖδι, ἐπίκειται
δέ οἱ λίθος τραχύς· καὶ ἡνίκα Φῶκον Τελαμὼν καὶ Πηλεὺς
προηγάγοντο ἐς ἀγῶνα πεντάθλου καὶ περιῆλθεν ἐς Πηλέα
ἀφεῖναι τὸν λίθον — οὗτος γὰρ ἀντὶ δίσκου σφίσιν ἦν —,
ἑκὼν τυγχάνει τοῦ Φώκου. ταῦτα δὲ ἐχαρίζοντο τῆι
μητρί· αὐτοὶ μὲν γὰρ ἐγεγόνεσαν ἐκ τῆς Σκίρωνος
θυγατρός, Φῶκος δὲ οὐκ ἐκ τῆς αὐτῆς, ἀλλ᾽ ἐξ ἀδελφῆς
Θέτιδος ἦν, εἰ δὴ τὰ ὄντα λέγουσιν Ἕλληνες. Πυλάδης
τέ μοι καὶ διὰ ταῦτα φαίνεται καὶ οὐκ Ὀρέστου φιλίαι
10 *μόνον βουλεῦσαι Νεοπτολέμωι τὸν φόνον. τότε δὲ ὡς*
τῶι δίσκωι πληγεὶς ἀπέθανεν ὁ Φῶκος, φεύγουσιν
ἐπιβάντες νεὼς οἱ Ἐνδηίδος παῖδες· Τελαμὼν δὲ ὕστερον
κήρυκα ἀποστέλλων ἠρνεῖτο μὴ βουλεῦσαι Φώκωι
θάνατον. Αἰακὸς δὲ ἐς μὲν τὴν νῆσον ἀποβαίνειν αὐτὸν οὐκ
εἴα, ἑστηκότα δὲ ἐπὶ νεώς, εἰ δὲ ἐθέλοι, χῶμα ἐν τῆι
θαλάσσηι χώσαντα ἐκέλευεν ἐντεῦθεν ἀπολογήσασθαι.
οὕτως ἐς τὸν Κρυπτὸν καλούμενον λιμένα ἐσπλεύσας
νύκτωρ ἐποίει χῶμα. καὶ τοῦτο μὲν ἐξεργασθὲν καὶ ἐς
ἡμᾶς ἔτι μένει· καταγνωσθεὶς δὲ οὐκ ἀναίτιος εἶναι
Φώκωι τῆς τελευτῆς, τὸ δεύτερον ἐς Σαλαμῖνα ἀπέπλευσε.
11 *τοῦ λιμένος δὲ οὐ πόρρω τοῦ Κρυπτοῦ θέατρόν ἐστι θέας*

14 *περιεχόμενον* Bekker: -*ος* ***β*** || **25** *ὕστερον* **F**: -*α* **VP**

ἄξιον, κατὰ τὸ Ἐπιδαυρίων μάλιστα μέγεθος καὶ ἐργασίαν τὴν λοιπήν. τούτου δὲ ὄπισθεν ᾠκοδόμηται σταδίου πλευρὰ μία, ἀνέχουσά τε αὐτὴ τὸ θέατρον καὶ ἀντὶ ἐρείσματος ἀνάλογον ἐκείνωι χρωμένη.

Ναοὶ δὲ οὐ πολὺ ἀλλήλων ἀφεστηκότες ὁ μὲν Ἀπόλλωνός 30
ἐστιν, ὁ δὲ Ἀρτέμιδος, Διονύσωι δὲ αὐτῶν ὁ τρίτος. Ἀπόλλωνι μὲν δὴ ξόανον γυμνόν ἐστι τέχνης τῆς ἐπιχωρίου, τῆι δὲ Ἀρτέμιδί ἐστιν ἐσθής, κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ τῶι Διονύσωι· καὶ γένεια Διόνυσος ἔχων πεποίηται. τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερὸν ἔστι μὲν ἑτέρωθι καὶ οὐ ταύτηι, λίθου δὲ ἄγαλμα καθήμενον. θεῶν δὲ Αἰγινῆται τιμῶσιν 2
Ἑκάτην μάλιστα καὶ τελετὴν ἄγουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος Ἑκάτης, Ὀρφέα σφίσι τὸν Θρᾶικα καταστήσασθαι τὴν τελετὴν λέγοντες. τοῦ περιβόλου δὲ ἐντὸς ναός ἐστι, ξόανον δὲ ἔργον Μύρωνος, ὁμοίως ἓν πρόσωπόν τε καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα. Ἀλκαμένης δὲ ἐμοὶ δοκεῖν πρῶτος ἀγάλματα Ἑκάτης τρία ἐποίησε προσεχόμενα ἀλλήλοις, ἣν Ἀθηναῖοι καλοῦσιν Ἐπιπυργιδίαν· ἕστηκε δὲ παρὰ τῆς Ἀπτέρου Νίκης τὸν ναόν. ἐν Αἰγίνηι δὲ πρὸς τὸ ὄρος τοῦ Πανελλη- 3
νίου Διὸς ἰοῦσιν, ἔστιν Ἀφαίας ἱερόν, ἐς ἣν καὶ Πίνδαρος ᾆσμα Αἰγινήταις ἐποίησε. φασὶ δὲ οἱ Κρῆτες — τούτοις γάρ ἐστι τὰ ἐς αὐτὴν ἐπιχώρια — Καρμάνορος τοῦ καθήραντος Ἀπόλλωνα ἐπὶ φόνωι τῶι Πύθωνος παῖδα Εὔβουλον εἶναι, Διὸς δὲ καὶ Κάρμης τῆς Εὐβούλου Βριτόμαρτιν γενέσθαι· χαίρειν δὲ αὐτὴν δρόμοις τε καὶ θήραις καὶ Ἀρτέμιδι μάλιστα φίλην εἶναι· Μίνω δὲ ἐρασθέντα φεύγουσα ἔρριψεν ἑαυτὴν ἐς δίκτυα ἀφειμένα ἐπ' ἰχθύων θήραι. ταύτην μὲν θεὸν ἐποίησεν Ἄρτεμις, σέβουσι δὲ οὐ Κρῆτες μόνον ἀλλὰ καὶ Αἰγινῆται, λέγοντες φαίνεσθαί σφισιν ἐν τῆι νήσωι τὴν Βριτόμαρτιν. ἐπίκλησις

20 fr. 89b Snell

2. 3 *σταδίου πλευρὰ μία* Clavier: *στάδιον πλευρᾶι μιᾶι* ***β*** || **3** *αὐτὴ* Clavier: *-ῆς* ***β*** || **5** *πολὺ* **VP**: *πολλοὶ* **F** || **6** *αὐτῶν* Siebelis: *-ῶι* ***β*** || **26** *Μίνω* Clavier: *μίνων* ***β*** || **30** *ἐπίκλησις* Musurus: *-ιν* ***β***

δέ οἱ παρά τε Αἰγινήταις ἐστὶν Ἀφαία καὶ Δίκτυννα ἐν
4 *Κρήτηι. τὸ δὲ Πανελλήνιον, ὅτι μὴ τοῦ Διὸς τὸ ἱερόν, ἄλλο*
τὸ ὄρος ἀξιόλογον εἶχεν οὐδέν. τοῦτο δὲ τὸ ἱερὸν λέγουσιν
Αἰακὸν ποιῆσαι τῶι Διί· τὰ δὲ ἐς τὴν Αὐξησίαν καὶ
Δαμίαν, ὡς οὐχ ὗεν ὁ θεὸς Ἐπιδαυρίοις, ὡς τὰ ξόανα
ταῦτα ἐκ μαντείας ἐποιήσαντο ἐλαίας παρ' Ἀθηναίων
λαβόντες, ὡς Ἐπιδαύριοι μὲν οὐκ ἀπέφερον ἔτι Ἀθηναίοις
ἃ ἐτάξαντο οἷα Αἰγινητῶν ἐχόντων τὰ ἀγάλματα, Ἀθη-
ναίων δὲ ἀπώλοντο οἱ διαβάντες ἐς ταῦτα ἐς Αἴγιναν,
ταῦτα εἰπόντος Ἡροδότου καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἐπ'
ἀκριβὲς οὔ μοι γράφειν κατὰ γνώμην ἦν εὖ προειρημένα,
πλὴν τοσοῦτό γε ὅτι εἶδόν τε τὰ ἀγάλματα καὶ ἔθυσά
σφισι κατὰ ⟨τὰ⟩ αὐτὰ καθὰ δὴ καὶ Ἐλευσῖνι θύειν
νομίζουσιν.
5 *Αἰγίνης μὲν δὴ Αἰακοῦ ἕνεκα καὶ ἔργων ὁπόσα ἀπεδεί-*
ξατο ἐς τοσόνδε ἔστω μνήμη· τῆς δὲ Ἐπιδαυρίας ἔχονται
Τροιζήνιοι, σεμνύνοντες εἴπερ καὶ ἄλλοι τινὲς τὰ ἐγχώρια·
φασὶ δὲ Ὧρον γενέσθαι σφίσιν ἐν τῆι γῆι πρῶτον. ἐμοὶ
μὲν οὖν Αἰγύπτιον φαίνεται καὶ οὐδαμῶς Ἑλληνικὸν
ὄνομα Ὧρος εἶναι· βασιλεῦσαι δ' οὖν φασιν αὐτὸν καὶ
Ὡραίαν ἀπ' αὐτοῦ καλεῖσθαι τὴν γῆν, Ἄλθηπον δὲ
Ποσειδῶνος παῖδα καὶ Ληίδος τῆς Ὥρου, παραλαβόντα
μετὰ Ὧρον τὴν ἀρχήν, Ἀλθηπίαν ὀνομάσαι τὴν γῆν.
6 *ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος Ἀθηνᾶν καὶ Ποσειδῶνα ἀμφισβη-*
τῆσαι λέγουσι περὶ τῆς χώρας, ἀμφισβητήσαντας δὲ
ἔχειν ἐν κοινῶι· προστάξαι γὰρ οὕτω Δία σφίσι. καὶ διὰ
τοῦτο Ἀθηνᾶν τε σέβουσι Πολιάδα καὶ Σθενιάδα ὀνομά-
ζοντες τὴν αὐτὴν καὶ Ποσειδῶνα Βασιλέα ἐπίκλησιν· καὶ
δὴ καὶ νόμισμα αὐτοῖς τὸ ἀρχαῖον ἐπίσημα ἔχει τρίαιναν
7 *καὶ Ἀθηνᾶς πρόσωπον. μετὰ δὲ Ἄλθηπον Σάρων ἐβασί-*

10 Hdt. 5. 82—87

1 *Δίκτυννα* Musurus (cf. 3. 12. 8): *δικτυήνα β* || **2—3** *ἄλλο — ἱερὸν* om. **P** || **5** *Δαμίαν* Kuhn: *λαμίαν β* || **6** *ἐποιήσαντο* Facius: *ποιήσαιντο β* || **9** *ἐς ταῦτα*] *ἐπ' αὐτὰ* Hitzig *διὰ τ.* Spiro; an *ἐπὶ ταῦτα*? || **13** suppl. **Va** | *δὴ* Siebelis: *ἤδη β* || **30** *σάρων* 𝕽: *σάρνων* **VF** *σαίνων* **P**

λευσεν. ἔλεγον δὲ ὅτι οὗτος τῆι Σαρωνίδι τὸ ἱερὸν Ἀρτέμιδι ᾠκοδόμησεν ἐπὶ θαλάσσηι τελματώδει καὶ ἐπιπολῆς μᾶλλον, ὥστε καὶ Φοιβαία λίμνη διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο. Σάρωνα δέ — θηρεύειν γὰρ δὴ μάλιστα ἥιρητο — κατέλαβεν ἔλαφον διώκοντα ἐς θάλασσαν συνεσπεσεῖν φευγούσηι· καὶ ἥ τε ἔλαφος ἐνήχετο ἀπωτέρω τῆς γῆς καὶ ὁ Σάρων εἴχετο τῆς ἄγρας, ἐς ὃ ὑπὸ προθυμίας ἀφίκετο ἐς τὸ πέλαγος· ἤδη δὲ κάμνοντα αὐτὸν καὶ ὑπὸ τῶν κυμάτων κατακλυζόμενον ἐπέλαβε τὸ χρεών. ἐκπεσόντα δὲ τὸν νεκρὸν κατὰ τὴν Φοιβαίαν λίμνην ἐς τὸ ἄλσος τῆς Ἀρτέμιδος ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ περιβόλου θάπτουσι, καὶ λίμνην ἀπὸ τούτου Σαρωνίδα τὴν ταύτηι θάλασσαν καλοῦσιν ἀντὶ Φοιβαίας. τοὺς δὲ ὕστερον βασιλεύσαντας οὐκ ἴσασιν 8
ἄχρι Ὑπέρητος καὶ Ἄνθα· τούτους δὲ εἶναι Ποσειδῶνος καὶ Ἀλκυόνης Ἄτλαντος θυγατρός, καὶ πόλεις αὐτοὺς ἐν τῆι χώραι φασὶν Ὑπέρειάν τε καὶ Ἄνθειαν οἰκίσαι· Ἀέτιον δὲ τὸν Ἄνθα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ θείου παραλαβόντα τὴν ἀρχὴν τὴν ἑτέραν τῶν πόλεων Ποσειδωνιάδα ὀνομάσαι. Τροίζηνος δὲ καὶ Πιτθέως παρὰ Ἀέτιον ἐλθόντων βασιλεῖς μὲν τρεῖς ἀντὶ ἑνὸς ἐγένοντο, ἴσχυον δὲ οἱ παῖδες μᾶλλον οἱ Πέλοπος. σημεῖον δέ· 9
ἀποθανόντος γὰρ Τροίζηνος Πιτθεὺς ⟨ἐς⟩ τὴν νῦν πόλιν συναγαγὼν τοὺς ἀνθρώπους ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Τροίζηνα, συλλαβὼν ⟨Ὑπέρειάν τε⟩ καὶ Ἄνθειαν. πολλοῖς ⟨δὲ⟩ ἔτεσιν ὕστερον ἐς ἀποικίαν ἐκ Τροιζῆνος σταλέντες Ἁλικαρνασσὸν ἐν τῆι Καρίαι καὶ Μύνδον ἀπῴκισαν ⟨οἱ⟩ γεγονότες ἀπ' Ἀετίου τοῦ Ἄνθα. Τροίζηνος δὲ οἱ παῖδες Ἀνάφλυστος καὶ Σφῆττος μετοικοῦσιν ἐς τὴν Ἀττικήν, καὶ οἱ δῆμοι τὰ ὀνόματα ἔχουσιν ἀπὸ τούτων. τὰ δὲ ἐς Θησέα θυγατριδοῦν Πιτθέως εἰδόσι τὰ ἐς αὐτὸν οὐ γράφω,

2 *τελματώδει* 𝕽: *τε ἁλματώδει* β | *ἐπιπολῆς* V: *ἐπὶ πολλῆς* (altera λ expuncta P) FP ‖ 3 *Φοιβαία*] *Ψιφαία* Bursian ‖ 15 *Ἀλκυόνης* Xylander: *-όνος* β ‖ 17 *οἰκίσαι* VP: *οἰκῆσαι* F | *τὸν* Bekker: *τοῦ* β ‖ 22 suppl. Kuhn ‖ 24 *συλλαβὼν* 𝕽: *τε λαβὼν* β | suppl. 𝕽 | *ἄνθειαν* Vb: *ἄνθιαν* R Pa Va *ἄνθαν* β ‖ 25 suppl. R² Pa ‖ 26 suppl. 𝕽

10 *δεῖ δέ με τοσόνδε ἔτι δηλῶσαι. Ἡρακλειδῶν γὰρ κατελθόντων ἐδέξαντο καὶ οἱ Τροιζήνιοι συνοίκους Δωριέων τῶν ἐξ Ἄργους καὶ πρότερον ἔτι Ἀργείων ὄντες κατήκοοι· καὶ σφᾶς καὶ Ὅμηρος ἐν καταλόγωι φησὶν ὑπὸ Διομήδους ἄρχεσθαι. Διομήδης γὰρ καὶ Εὐρύαλος ὁ Μηκιστέως Κυάνιππον τὸν Αἰγιαλέως παῖδα ὄντα ἐπιτροπεύοντες Ἀργείων ἡγήσαντο ἐς Τροίαν. Σθένελος δέ, ὡς ἐδήλωσα ἐν τοῖς πρότερον, οἰκίας τε ἦν ἐπιφανεστέρας, τῶν Ἀναξαγοριδῶν καλουμένων, καὶ ἡ βασιλεία τούτωι μάλιστα ἦν ἡ Ἀργείων προσήκουσα. τοσαῦτα Τροιζηνίοις ἐχόμενα ἱστορίας ἦν, παρὲξ ἢ ὅσαι πόλεις παρ' αὐτῶν φασιν ἀποικισθῆναι· κατασκευὴν δὲ ἱερῶν καὶ ὅσα ἄλλα ἐς ἐπίδειξιν, τὸ ἐντεῦθεν ἐπέξειμι.*

31 *Ἐν τῆι ἀγορᾶι Τροιζηνίων ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἀρτέμιδός ἐστι Σωτείρας· Θησέα δὲ ἐλέγετο ἱδρύσασθαι καὶ ὀνομάσαι Σώτειραν, ἡνίκα Ἀστερίωνα τὸν Μίνω καταγωνισάμενος ἀνέστρεψεν ἐκ Κρήτης. ἀξιολογώτατον δὲ εἶναι τοῦτο ἔδοξέν οἱ τῶν κατειργασμένων, οὐ τοσοῦτον ἐμοὶ δοκεῖν ὅτι ἀνδρίαι τοὺς ἀποθανόντας ὑπὸ Θησέως ὑπερέβαλεν ὁ Ἀστερίων, ἀλλὰ τό τε ἐκ τοῦ λαβυρίνθου δυσέξοδον καὶ ⟨τὸ⟩ λαθόντα ἀποδρᾶναι μετὰ τὸ ἔργον ἐποίησεν εἰκότα τὸν λόγον ὡς προνοίαι θείαι καὶ αὐτὸς ἀνασωθείη*
2 *Θησεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῶι. ἐν τούτωι δέ εἰσι τῶι ναῶι βωμοὶ θεῶν τῶν λεγομένων ὑπὸ γῆν ἄρχειν, καί φασιν ἐξ Ἅιδου Σεμέλην τε ὑπὸ Διονύσου κομισθῆναι ταύτηι καὶ ὡς Ἡρακλῆς ἀναγάγοι τὸν κύνα τοῦ Ἅιδου· ἐγὼ δὲ Σεμέλην μὲν οὐδὲ ἀποθανεῖν ἀρχὴν πείθομαι Διός γε οὖσαν γυναῖκα, τὰ δὲ ἐς τὸν ὀνομαζόμενον Ἅιδου κύνα ἑτέρωθι ἔσται μοι δῆλα ὁποῖα εἶναί μοι δοκεῖ.*

4 *B* 561 || **7** 2. 18. 5 || **29** 3. 25. 6

11 *παρὲξ ἢ* **Schubart-Walz:** *παρέξαι* ***β*** || **14** *ἄγαλμα* **Pd Siebelis:** *ἀγάλματα* ***β*** || **18** *τοσοῦτον* **F:** *-ο* **VP** | *δοκεῖν* Dindorf: *ἐδόκει* ***β*** || **19** *ἀνδρίαι* **VP:** *-είαι* **F** || **20** *ἐκ* **secl. Spiro** || **21** **suppl. Spiro** || **25** *ταύτηι* **R²PaVb:** *-ην* ***β*** || **27** *γε* **FP:** *δὲ* **V** || **29** *δοκεῖ* **Bekker:** *-ῶ* ***β***

Ὄπισθεν δὲ τοῦ ναοῦ Πιτθέως μνῆμά ἐστι, τρεῖς δὲ 3 ἐπ' αὐτῶι θρόνοι κεῖνται λίθου λευκοῦ· δικάζειν δὲ Πιτθέα καὶ ἄνδρας δύο σὺν αὐτῶι λέγουσιν ἐπὶ τῶν θρόνων. οὐ πόρρω δὲ ἱερὸν Μουσῶν ἐστι, ποιῆσαι δὲ ἔλεγον αὐτὸ Ἄρδαλον παῖδα Ἡφαίστου· καὶ αὐλόν τε εὑρεῖν νομίζουσι τὸν Ἄρδαλον τοῦτον καὶ τὰς Μούσας ἀπ' αὐτοῦ καλοῦσιν Ἀρδαλίδας. ἐνταῦθα Πιτθέα διδάξαι λόγων τέχνην φασί, καί τι βιβλίον Πιτθέως δὴ σύγγραμμα ὑπὸ ἀνδρὸς ἐκδοθὲν Ἐπιδαυρίου καὶ αὐτὸς ἐπελεξάμην. τοῦ Μουσείου δὲ ⟨οὐ⟩ πόρρω βωμός ἐστιν ἀρχαῖος, Ἀρδάλου καὶ τοῦτον ὥς φασιν ἀναθέντος· ἐπὶ δὲ αὐτῶι Μούσαις καὶ Ὕπνωι θύουσι, λέγοντες τὸν Ὕπνον θεὸν μάλιστα εἶναι φίλον ταῖς Μούσαις. πλησίον δὲ τοῦ θεάτρου Λυκείας 4 ναὸν Ἀρτέμιδος ἐποίησεν Ἱππόλυτος· ἐς δὲ τὴν ἐπίκλησιν οὐδὲν εἶχον πυθέσθαι παρὰ τῶν ἐξηγητῶν, ἀλλὰ ἢ λύκους ἐφαίνετό μοι τὴν Τροιζηνίαν λυμαινομένους ἐξελεῖν ὁ Ἱππόλυτος ἢ Ἀμαζόσι, παρ' ὧν τὰ πρὸς μητρὸς ἦν, ἐπίκλησις τῆς Ἀρτέμιδός ἐστιν αὕτη· εἴη δ' ἄν τι καὶ ἄλλο οὐ γινωσκόμενον ὑπὸ ἐμοῦ. τὸν δὲ ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ λίθον, καλούμενον δὲ ἱερόν, εἶναι λέγουσιν ἐφ' οὗ ποτε ἄνδρες Τροιζηνίων ἐννέα Ὀρέστην ἐκάθηραν ἐπὶ τῶι φόνωι τῆς μητρός. εἰσὶ δὲ οὐ μακρὰν τῆς Λυκείας Ἀρτέμι- 5 δος βωμοὶ διεστηκότες οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων· ὁ μὲν πρῶτός ἐστιν αὐτῶν Διονύσου κατὰ δή τι μάντευμα ἐπίκλησιν Σαώτου, δεύτερος δὲ Θεμίδων ὀνομαζόμενος· Πιτθεὺς τοῦτον ἀνέθηκεν, ὡς λέγουσιν. Ἡλίου δὲ Ἐλευθερίου καὶ σφόδρα εἰκότι λόγωι δοκοῦσί μοι ποιῆσαι βωμόν, ἐκφυγόντες δουλείαν ἀπὸ Ξέρξου τε καὶ Περσῶν. τὸ δὲ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Θεαρίου κατασκευάσαι 6 μὲν Πιτθέα ἔφασαν, ἔστι δὲ ὧν οἶδα παλαιότατον. ἀρχαῖος μὲν οὖν καὶ Φωκαεῦσι τοῖς ἐν Ἰωνίαι ναός ἐστιν Ἀθηνᾶς, ὃν Ἅρπαγός ποτε ὁ Μῆδος ἐνέπρησεν, ἀρχαῖος δὲ

10 suppl. **Va** Sylburg || **13** *Λυκείας* Musurus (cf. **22**): *λυκέας* **RPaVb** *λυκαίας* **β Va** || **17** *παρ' ὧν τὰ* **Va** Hartung: *παρόντα* **β** || **18** *τι* **Na** Hitzig: *ὅτι* **β** *ἔτι* Musurus

*καὶ {ὁ} Σαμίοις Ἀπόλλωνος Πυθίου· πλὴν πολύ γε
ὕστερον τοῦ παρὰ Τροιζηνίοις ἐποιήθησαν. ἄγαλμα δέ
ἐστι τὸ ἐφ' ἡμῶν ἀνάθημα Αὐλίσκου, τέχνη δὲ Ἕρμωνος
Τροιζηνίου· τοῦ δὲ Ἕρμωνος τούτου καὶ τὰ τῶν Διοσκού-*
7 *ρων ξόανά ἐστι. κεῖνται δὲ ἐν στοᾶι τῆς ἀγορᾶς γυναῖκες
λίθου καὶ αὗται καὶ οἱ παῖδες. εἰσὶ δὲ ἃς Ἀθηναῖοι
Τροιζηνίοις γυναῖκας καὶ τέκνα ἔδωκαν σώζειν, ἐκλιπεῖν
σφισιν ἀρέσαν τὴν πόλιν μηδὲ στρατῶι πεζῶι τὸν Μῆδον
ἐπιόντα ὑπομεῖναι. λέγονται δὲ οὐ πασῶν τῶν γυναικῶν —
οὐ γὰρ δὴ πολλαί τινες ἐκεῖναι —, ὁπόσαι δὲ ἀξιώματι*
8 *προεῖχον, τούτων εἰκόνας ἀναθεῖναι μόνων. τοῦ δὲ ἱεροῦ
τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν οἰκοδόμημα ἔμπροσθεν, Ὀρέστου
καλούμενον σκηνή. πρὶν γὰρ ἐπὶ τῶι αἵματι καθαρθῆναι
τῆς μητρός, Τροιζηνίων οὐδεὶς πρότερον ἤθελεν αὐτὸν
οἴκωι δέξασθαι· καθίσαντες δὲ ἐνταῦθα ἐκάθαιρον καὶ
εἱστίων, ἐς ὃ ἀφήγνισαν. καὶ νῦν ἔτι οἱ ἀπόγονοι τῶν
καθηράντων ἐνταῦθα δειπνοῦσιν ἐν ἡμέραις ῥηταῖς.
κατορυχθέντων δὲ ὀλίγον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν καθαρσίων
φασὶν ἀπ' αὐτῶν ἀναφῦναι δάφνην, ἣ δὴ καὶ ἐς ἡμᾶς*
9 *ἔστιν, ἡ πρὸ τῆς σκηνῆς ταύτης. καθῆραι δέ φασιν
Ὀρέστην καθαρσίοις καὶ ἄλλοις καὶ ὕδατι ⟨τῶι⟩ ἀπὸ τῆς
Ἵππου κρήνης. ἔστι γὰρ καὶ Τροιζηνίοις Ἵππου καλουμένη
κρήνη, καὶ ὁ λόγος ἐς αὐτὴν ⟨οὐ⟩ διαφόρως τῶι Βοιωτῶν
ἔχει· Πηγάσωι γὰρ τῶι ἵππωι καὶ οὗτοι λέγουσι τὸ ὕδωρ
ἀνεῖναι τὴν γῆν θιγόντι τοῦ ἐδάφους τῆι ὁπλῆι, Βελλερο-
φόντην δὲ ἐλθεῖν ἐς Τροιζῆνα γυναῖκα αἰτήσοντα Αἴθραν
παρὰ Πιτθέως, πρὶν δὲ γῆμαι συμβῆναί οἱ φυγεῖν ἐκ*
10 *Κορίνθου. καὶ Ἑρμῆς ἐνταῦθά ἐστι Πολύγιος καλούμενος.
πρὸς τούτωι τῶι ἀγάλματι τὸ ῥόπαλον θεῖναί φασιν
Ἡρακλέα· καί — ἦν γὰρ κοτίνου — τοῦτο μὲν ὅτωι πιστὰ
ἐνέφυ τῆι γῆι καὶ ἀνεβλάστησεν αὖθις καὶ ἔστιν ὁ κότινος
πεφυκὼς ἔτι, τὸν δὲ Ἡρακλέα λέγουσιν ἀνευρόντα*

1 purg. Schubart ‖ 21 *τῶι* Va: om. FP *καὶ* V ‖ 23 *λόγος* ⟨*ὁ*⟩ Hitzig | suppl. Clavier | *τῶι* P: *τῶν* VF ‖ 25 *γῆν* R[al] Va Vb[1]: *πηγὴν* β

τὸν πρὸς τῆι Σαρωνίδι κότινον ἀπὸ τούτου τεμεῖν ῥόπαλον. ἔστι δὲ καὶ Διὸς ἱερὸν ἐπίκλησιν Σωτῆρος· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ βασιλεύοντα Ἀέτιον τὸν Ἄνθα λέγουσιν. ὕδωρ δὲ ὀνομάζουσι Χρυσορόαν· αὐχμοῦ δὲ ἐπὶ ἔτη συμβάντος σφίσιν ἐννέα, ἐν οἷς οὐχ ὗεν ⟨ὁ⟩ θεός, τὰ μὲν ἄλλα ἀναξηρανθῆναί φασιν ὕδατα, τὸν δὲ Χρυσορόαν τοῦτον καὶ τότε ὁμοίως διαμεῖναι ῥέοντα.

Ἱππολύτωι δὲ τῶι Θησέως τέμενός τε ἐπιφανέστατον 32
ἀνεῖται καὶ ναὸς ἐν αὐτῶι καὶ ἄγαλμά ἐστιν ἀρχαῖον. ταῦτα μὲν Διομήδην λέγουσι ποιῆσαι καὶ προσέτι θῦσαι τῶι Ἱππολύτωι πρῶτον· Τροιζηνίοις δὲ ἱερεὺς μέν ἐστιν Ἱππολύτου τὸν χρόνον τοῦ βίου πάντα ἱερώμενος καὶ θυσίαι καθεστήκασιν ἐπέτειοι, δρῶσι δὲ καὶ ἄλλο τοιόνδε· ἑκάστη παρθένος πλόκαμον ἀποκείρεταί οἱ πρὸ γάμου, κειραμένη δὲ ἀνέθηκεν ἐς τὸν ναὸν φέρουσα. ἀποθανεῖν δὲ αὐτὸν οὐκ ἐθέλουσι συρέντα ὑπὸ τῶν ἵππων οὐδὲ τὸν τάφον ἀποφαίνουσιν εἰδότες· τὸν δὲ ἐν οὐρανῶι καλούμενον ἡνίοχον, τοῦτον εἶναι νομίζουσιν ἐκεῖνον Ἱππόλυτον τιμὴν παρὰ θεῶν ταύτην ἔχοντα. τούτου δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου 2
ναός ἐστιν Ἀπόλλωνος Ἐπιβατηρίου, Διομήδους ἀνάθημα ἐκφυγόντος τὸν χειμῶνα ὃς τοῖς Ἕλλησιν ἐπεγένετο ἀπὸ Ἰλίου κομιζομένοις· καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Πυθίων Διομήδην πρῶτον θεῖναί φασι τῶι Ἀπόλλωνι. ἐς δὲ τὴν Δαμίαν καὶ Αὐξησίαν — καὶ γὰρ Τροιζηνίοις ⟨μέτ⟩εστιν αὐτῶν — οὐ τὸν αὐτὸν λέγουσιν ὃν Ἐπιδαύριοι καὶ Αἰγινῆται λόγον, ἀλλὰ ἀφικέσθαι παρθένους ἐκ Κρήτης· στασιασάντων δὲ ὁμοίως τῶν ἐν τῆι πόλει ἁπάντων καὶ ταύτας φασὶν ὑπὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν καταλευσθῆναι, καὶ ἑορτὴν ἄγουσί σφισι Λιθοβόλια ὀνομάζοντες. κατὰ δὲ τὸ 3
ἕτερον τοῦ περιβόλου μέρος στάδιόν ἐστιν Ἱππολύτου καλούμενον καὶ ναὸς ὑπὲρ αὐτοῦ Ἀφροδίτης Κατασκοπίας·

1 *Σαρωνίδι* edd. cum L: *σαρδωνίδι β* || 5 suppl. 𝔑 || 12 *Ἱππολύτου* Musurus: *ἱππόλυτος β* || 18 *ἐκεῖνοι* (?) Rohde || 23 *Δαμίαν* Kuhn: *λαμίαν β* || 24 *μέτεστιν* Musurus: *ἔστιν β* || 28 *ὑπὸ* Sylburg: *ἀπὸ β* || 29 *Λιθοβόλια* Bekker: *-βολίαν β* || 30 *ἕτερον* Va: *ἔργον β*

*αὐτόθεν γάρ, ὁπότε γυμνάζοιτο ὁ Ἱππόλυτος, ἀπέβλεπεν
ἐς αὐτὸν ἐρῶσα ἡ Φαίδρα. ἐνταῦθα ἔτι πεφύκει ἡ μυρσίνη,
τὰ φύλλα ὡς καὶ πρότερον ἔγραψα ἔχουσα τετρυπημένα·
καὶ ἡνίκα ἠπορεῖτο ἡ Φαίδρα καὶ ῥαιστώνην τῶι ἔρωτι
οὐδεμίαν εὕρισκεν, ἐς ταύτης τὰ φύλλα ἐσιναμώρει τῆς*
4 *μυρσίνης. ἔστι δὲ καὶ τάφος Φαίδρας, ἀπέχει δὲ οὐ πολὺ
τοῦ Ἱππολύτου μνήματος· τὸ δὲ οὐ πόρρω κέχωσται τῆς
μυρσίνης. τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα ἐποίησε μὲν
Τιμόθεος, Τροιζήνιοι δὲ οὐκ Ἀσκληπιὸν ἀλλὰ εἰκόνα
Ἱππολύτου φασὶν εἶναι. καὶ οἰκίαν ἰδὼν οἶδα Ἱππολύτου·
πρὸ δὲ αὐτῆς ἐστιν Ἡράκλειος καλουμένη κρήνη, τὸ ὕδωρ*
5 *ὡς οἱ Τροιζήνιοι λέγουσιν ἀνευρόντος Ἡρακλέους. ἐν δὲ
τῆι ἀκροπόλει τῆς Σθενιάδος καλουμένης ναός ἐστιν
Ἀθηνᾶς, αὐτὸ δὲ εἰργάσατο τῆς θεοῦ τὸ ξόανον Κάλλων
Αἰγινήτης· μαθητὴς δὲ ὁ Κάλλων ἦν Τεκταίου καὶ
Ἀγγελίωνος, οἳ Δηλίοις ἐποίησαν τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλω-
νος· ὁ δὲ Ἀγγελίων καὶ Τεκταῖος παρὰ Διποίνωι καὶ*
6 *Σκύλλιδι ἐδιδάχθησαν. κατιόντων δὲ αὐτόθεν Λυτηρίου
Πανός ἐστιν ἱερόν. Τροιζηνίων γὰρ τοῖς τὰς ἀρχὰς
ἔχουσιν ἔδειξεν ὀνείρατα ἃ εἶχεν ἄκεσιν λοιμοῦ πιέσαντος,
Ἀθηναίους {δὲ} μάλιστα, διαβάντος δὲ καὶ ἐς τὴν Τροιζη-
νίαν * * * ναὸν ⟨ἂν⟩ ἴδοις Ἴσιδος καὶ ὑπὲρ αὐτὸν Ἀφρο-
δίτης Ἀκραίας· τὸν μὲν ἅτε ἐν μητροπόλει τῆι Τροιζῆνι
Ἁλικαρνασσεῖς ἐποίησαν, τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἴσιδος
ἀνέθηκε Τροιζηνίων δῆμος.*

7 *Ἰοῦσι δὲ τὴν διὰ τῶν ὀρέων ἐς Ἑρμιόνην πηγή τέ ἐστι
τοῦ Ὑλλικοῦ ποταμοῦ, Ταυρίου δὲ τὸ ἐξ ἀρχῆς καλου-
μένου, καὶ πέτρα Θησέως ὀνομαζομένη, μεταβαλοῦσα καὶ*

3 1. 22. 2

2 *ἐρῶσα* Kuhn: *ὁρῶσα* ***β*** || **11** *κρήνη* 𝕽: *στήλη* ***β*** || **17** *Διποίνωι* Xylander: *δαποίνωι* ***β*** || **19** *πανός* **V**mg: *παντός* ***β*** || **20** post *πιέσαντος* lac. ind. Bekker, *τὴν Τροιζηνίαν* (**21**) huc transp. Spiro || **21** del. Madvig | *διαβάντος* Madvig: *διαβὰς* ***β*** || **22** lac. ind. Hitzig qui *πλησίον δὲ κἂν* coll. 9. 10. 5 supplendum putavit | suppl. Porson || **23** *ἀκραίας* **RVa**: *ἀσκραίας* ***β*** | *τὸν μὲν ἅτε* **V**mg: *τομέα τε* ***β*** || **26** *ὀρῶν* Schubart || **27** *Ταυρείου* Cobet | *τὸ* **VP**: om. **F**

αὐτὴ τὸ ὄνομα ἀνελομένου Θησέως ὑπ' αὐτῆι κρηπῖδας τὰς Αἰγέως καὶ ξίφος· πρότερον δὲ βωμὸς ἐκαλεῖτο Σθενίου Διός. τῆς δὲ πέτρας πλησίον Ἀφροδίτης ἐστὶν ἱερὸν Νυμφίας, ποιήσαντος Θησέως ἡνίκα ἔσχε γυναῖκα Ἑλένην. ἔστι δὲ ἔξω τείχους καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν 8
Φυταλμίου· μηνίσαντα γάρ σφισι τὸν Ποσειδῶνα ποιεῖν φασιν ἄκαρπον τὴν χώραν ἅλμης ἐς τὰ σπέρματα καὶ τῶν φυτῶν τὰς ῥίζας καθικνουμένης, ἐς ὃ θυσίαις τε εἴξας καὶ εὐχαῖς οὐκέτι ἅλμην ἀνῆκεν ἐς τὴν γῆν. ὑπὲρ δὲ τοῦ Ποσειδῶνος τὸν ναόν ἐστι Δημήτηρ Θεσμοφόρος, Ἀλθήπου καθὰ λέγουσιν ἱδρυσαμένου. καταβαίνουσι δὲ ἐπὶ τὸν πρὸς 9
τῆι Κελενδέρει καλουμένηι λιμένα χωρίον ἐστὶν ὃ Γενέθλιον ὀνομάζουσι, τεχθῆναι Θησέα ἐνταῦθα λέγοντες. πρὸ δὲ τοῦ χωρίου τούτου ναός ἐστιν Ἄρεως, Θησέως καὶ ἐνταῦθα Ἀμαζόνας μάχηι κρατήσαντος· αὗται δ' ἂν εἴησαν τῶν ἐν τῆι Ἀττικῆι πρὸς Θησέα καὶ Ἀθηναίους ἀγωνισαμένων. ἐπὶ θάλασσαν δὲ τὴν Ψιφαίαν πορευομέ- 10
νοις κότινος πέφυκεν ὀνομαζόμενος ῥάχος στρεπτός. ῥάχους μὲν δὴ καλοῦσι Τροιζήνιοι πᾶν ὅσον ἄκαρπον ἐλαίας, κότινον καὶ φυλλίαν καὶ ἔλαιον· στρεπτὸν δὲ ἐπονομάζουσι τοῦτον, ὅτι ἐνσχεθεισῶν αὐτῶι τῶν ἡνιῶν ἀνετράπη τοῦ Ἱππολύτου τὸ ἅρμα. τούτου δὲ οὐ πολὺ τῆς Σαρωνίας Ἀρτέμιδος ἀφέστηκε τὸ ἱερόν, καὶ τὰ ἐς αὐτὸ ἐμήνυσεν ὁ λόγος ἤδη μοι. τοσόνδε δὲ ἔτι δηλώσω· Σαρώνια γὰρ δὴ κατὰ ἔτος τῆι Ἀρτέμιδι ἑορτὴν ἄγουσι.

Νῆσοι δέ εἰσι Τροιζηνίοις μία μὲν πλησίον τῆς ἠπείρου, **33**
καὶ διαβῆναι ποσὶν ἐς αὐτήν ἔστιν· αὕτη Σφαιρία ὀνομαζομένη πρότερον Ἱερὰ δι' αἰτίαν ἐκλήθη τοιαύτην. ἔστιν ἐν αὐτῆι Σφαίρου μνῆμα· Πέλοπος δὲ ἡνίοχον εἶναι λέγουσι τὸν Σφαῖρον. τούτωι κατὰ δή τι ἐξ Ἀθηνᾶς ὄνειρον

24 2. 30. 7

4 *Νυμφίας* Boeckh: *νύμφας β* || **9** *ἅλμην* V^{mg}: *ἄλλην β* || **17** *Ψιφαίαν* **VF**: *ψηφαίαν* **P** || **21** *τοῦτον* Schubart: *-ο β* | *ἐνσχεθεισῶν*] *ἐνεχθεισῶν* **R^{mg}PaVb** || **22** *τούτου* **R²PaVa**: *τοῦτο β* || **24** *δηλώσω* **Pa**: *-σει β* || **30** *ὄνειρον* V^{mg}: *νειρὸν β*

*κομίζουσα Αἴθρα {ἐς} χοὰς διέβαινεν ἐς τὴν νῆσον,
διαβάσηι δὲ ἐνταῦθα λέγεται Ποσειδῶνα μιχθῆναι.
ἱδρύσατο μὲν διὰ τοῦτο Αἴθρα ναὸν ἐνταῦθα Ἀθηνᾶς
Ἀπατουρίας καὶ Ἱερὰν ἀντὶ Σφαιρίας ὠνόμασε τὴν
νῆσον· κατεστήσατο δὲ καὶ ταῖς Τροιζηνίων παρθένοις
ἀνατιθέναι πρὸ γάμου τὴν ζώνην τῆι Ἀθηνᾶι τῆι Ἀπα-*
2 *τουρίαι. Καλαύρειαν δὲ Ἀπόλλωνος ἱερὰν τὸ ἀρχαῖον εἶναι
λέγουσιν, ὅτε περ ἦσαν καὶ οἱ Δελφοὶ Ποσειδῶνος· λέγεται
δὲ καὶ τοῦτο, ἀντιδοῦναι τὰ χωρία σφᾶς ἀλλήλοις. φασὶ δὲ
ἔτι καὶ λόγιον μνημονεύουσιν·*

Ἰσόν τοι Δῆλόν τε Καλαύρειάν τε νέμεσθαι
Πυθώ τ' ἠγαθέην καὶ Ταίναρον ἠνεμόεσσαν.

ἔστι δ' οὖν Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐνταῦθα ἅγιον, ἱερᾶται δὲ
3 *αὐτῶι παρθένος, ἔστ' ἂν ἐς ὥραν προέλθηι γάμου. τοῦ
περιβόλου δὲ ἐντὸς καὶ τὸ Δημοσθένους μνῆμά ἐστι. καί
μοι τὸ δαιμόνιον δεῖξαι μάλιστα ἐπὶ τούτου δοκεῖ καὶ
Ὁμήρου πρότερον ὡς εἴη βάσκανον, εἰ δὴ Ὅμηρον μὲν
προδιεφθαρμένον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοσούτωι κακῶι
κακὸν δεύτερον πενία πιέζουσα ἐπὶ πᾶσαν γῆν πτωχεύοντα
ἦγε, Δημοσθένει δὲ φυγῆς τε συνέπεσεν ἐν γήραι λαβεῖν
πεῖραν καὶ ὁ θάνατος ἐγένετο οὕτω βίαιος. εἴρηται μὲν οὖν
περὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλοις καὶ αὐτῶι Δημοσθένει πλεῖστα,
ἦ μὴν τῶν χρημάτων ἃ ἐκ τῆς Ἀσίας ἤγαγεν Ἅρπαλος
μὴ μεταλαβεῖν αὐτόν· τὸ δὲ ὕστερον λεχθὲν ἐπέξειμι*
4 *ὁποῖον ἐγένετο. Ἅρπαλος μὲν ὡς ἐξ Ἀθηνῶν ἀπέδρα
διαβὰς ναυσὶν ἐς Κρήτην, οὐ πολὺ ὕστερον ὑπὸ τῶν
θεραπευόντων ἀπέθανεν οἰκετῶν· οἱ δὲ ὑπὸ ἀνδρὸς
Μακεδόνος Παυσανίου δολοφονηθῆναί φασιν αὐτόν. τὸν δέ
οἱ τῶν χρημάτων διοικητὴν φυγόντα ἐς Ῥόδον Φιλόξενος*

11–12 cf. FGrHist 70 F 150

1 purg. Musurus | *τὴν* **VP**: om. **F** ‖ **6** *γάμου* **Va**: *-ων* ***β*** ‖ **8** *οἱ δελφοὶ* **VP**: *ἀδελφοὶ* **F** ‖ **9** *φασὶ*] *οἱ* (?) Spiro ‖ **9.10** *δὲ ἔτι καὶ* **FP**: *δὲ καί τι* **𝕽** *δὲ ἔστι καὶ* (lac. post *δὲ*) **V**; lac. post *ἔτι* ind. Hitzig ‖ **14** *προέλθηι* **Va**: *προσ-* ***β*** ‖ **20** *δὲ* edd.: *τε* ***β*** Phral.

*Μακεδὼν συνέλαβεν, ὃς καὶ αὐτὸν παρὰ Ἀθηναίων
ἐξῄτησεν Ἅρπαλον. τὸν δὲ παῖδα τοῦτον ἔχων ἤλεγχεν
ἐς ὃ πάντα ἐπύθετο, ὅσοι τῶν Ἁρπάλου τι ἔτυχον εἰλη-
φότες· μαθὼν δὲ ἐς Ἀθήνας γράμματα ἐπέστελλεν. ἐν* 5
*τούτοις τοῖς γράμμασι τοὺς λαβόντας παρὰ Ἁρπάλου
καταριθμῶν καὶ αὐτοὺς καὶ ὁπόσον αὐτῶν ἔλαβεν
ἕκαστος οὐδὲ ἐμνημόνευκεν ἀρχὴν Δημοσθένους, Ἀλεξάν-
δρωι τε ἐς τὰ μάλιστα ἀπεχθανομένου καὶ αὐτὸς ἰδίαι
προσκρούσας. Δημοσθένει μὲν οὖν τιμαὶ καὶ ἑτέρωθι τῆς
Ἑλλάδος ⟨καὶ⟩ παρὰ τῶν Καλαυρείας εἰσὶν οἰκητόρων.*

Τῆς δὲ Τροιζηνίας γῆς ἐστιν ἰσθμὸς ἐπὶ πολὺ διέχων **34**
*ἐς θάλασσαν, ἐν δὲ αὐτῶι πόλισμα οὐ μέγα ἐπὶ θαλάσσηι
Μέθανα ὤικισται. Ἴσιδος δὲ ἐνταῦθα ἱερόν ἐστι καὶ
ἄγαλμα ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἑρμοῦ, τὸ δὲ ἕτερον Ἡρακλέους.
τοῦ δὲ πολίσματος τριάκοντά που στάδια ἀπέχει λουτρὰ
θερμά· φασὶ δὲ Ἀντιγόνου τοῦ Δημητρίου Μακεδόνων
βασιλεύοντος τότε πρῶτον τὸ ὕδωρ φανῆναι, φανῆναι δὲ
οὐχ ὕδωρ εὐθὺς ἀλλὰ πῦρ ἀναζέσαι πολὺ ἐκ τῆς γῆς, ἐπὶ
δὲ τούτωι μαρανθέντι ῥυῆναι τὸ ὕδωρ, ὃ δὴ καὶ ἐς ἡμᾶς
ἄνεισι θερμόν τε καὶ δεινῶς ἁλμυρόν. λουσαμένωι δὲ
ἐνταῦθα οὔτε ὕδωρ ἐστὶν ἐγγὺς ψυχρὸν οὔτε ἐσπεσόντα ἐς
τὴν θάλασσαν ἀκινδύνως νήχεσθαι· θηρία γὰρ καὶ ἄλλα
καὶ κύνας παρέχεται πλείστους. ὃ δὲ ἐθαύμασα ἐν τοῖς* 2
*Μεθάνοις μάλιστα, γράψω καὶ τοῦτο. ἄνεμος ὁ Λὶψ
βλαστανούσαις ταῖς ἀμπέλοις ἐμπίπτων ἐκ τοῦ Σαρωνικοῦ
κόλπου τὴν βλάστην σφῶν ἀφαναίνει· κατιόντος οὖν ἔτι
τοῦ πνεύματος ἀλεκτρυόνα τὰ πτερὰ ἔχοντα διὰ παντὸς
λευκὰ διελόντες ἄνδρες δύο ἐναντίοι περιθέουσι τὰς
ἀμπέλους, ἥμισυ ἑκάτερος τοῦ ἀλεκτρυόνος φέρων·
ἀφικόμενοι δ' ἐς τὸ αὐτὸ ὅθεν ὡρμήθησαν, κατορύσσουσιν
ἐνταῦθα. τοῦτο μὲν πρὸς τὸν Λίβα σφίσιν ἐστὶν εὑρημένον·* 3
*τὰς δὲ νησῖδας αἳ πρόκεινται τῆς χώρας ἀριθμὸν ἐννέα
οὔσας Πέλοπος μὲν καλοῦσι, τοῦ θεοῦ δὲ ὕοντος μίαν ἐξ
αὐτῶν οὔ φασιν ὕεσθαι. τοῦτο δὲ εἰ τοιοῦτόν ἐστιν οὐκ*

7 *ἐμνημόνευκεν* **F**: *-σεν* **V** *-εν* **P** || **10 suppl. V^{sv}**

*οἶδα, ἔλεγον δὲ οἱ περὶ τὰ Μέθανα· ἐπεὶ χάλαζάν γε ἤδη
θυσίαις εἶδον καὶ ἐπωιδαῖς ἀνθρώπους ἀποτρέποντας.*

4 *Τὰ μὲν δὴ Μέθανα ἰσθμός ἐστι τῆς Πελοποννήσου·
ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ τῆι Τροιζηνίων ὅμορός ἐστιν Ἑρμιόνη.
οἰκιστὴν δὲ τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἑρμιονεῖς γενέσθαι φασὶν
Ἑρμίονα Εὔρωπος. τὸν δὲ Εὔρωπα — ἦν γὰρ δὴ Φορωνέως —
Ἡροφάνης ὁ Τροιζήνιος ἔφασκεν εἶναι νόθον· οὐ γὰρ ἄν
ποτε ἐς Ἄργον τὸν Νιόβης θυγατριδοῦν ὄντα Φορωνέως τὴν
ἐν Ἄργει περιελθεῖν ἀρχὴν παρόντος Φορωνεῖ γνησίου παι-
5 δός. ἐγὼ δέ, εἰ καὶ γνήσιον ὄντα Εὔρωπα πρότερον τὸ
χρεὼν ἢ Φορωνέα ἐπέλαβεν, εὖ οἶδα ὡς οὐκ ἔμελλεν ὁ παῖς
αὐτῶι Νιόβης παιδὶ ἴσα οἴσεσθαι Διός γε εἶναι δοκοῦντι.
ἐπώικησαν δὲ καὶ Ἑρμιόνα ὕστερον Δωριεῖς οἱ ἐξ Ἄργους·
πόλεμον δὲ οὐ δοκῶ γενέσθαι σφίσιν, ἐλέγετο γὰρ ἂν
ὑπὸ Ἀργείων.*

6 *Ἔστι δὲ ὁδὸς ἐς Ἑρμιόνα ἐκ Τροιζῆνος κατὰ τὴν πέτραν
ἣ πρότερον μὲν ἐκαλεῖτο Σθενίου Διὸς βωμός, μετὰ δὲ
Θησέα ἀνελόμενον τὰ γνωρίσματα ὀνομάζουσιν οἱ νῦν
Θησέως αὐτήν. κατὰ ταύτην οὖν τὴν πέτραν ἰοῦσιν
ὀρεινὴν ὁδόν, ἔστι μὲν Ἀπόλλωνος ἐπίκλησιν Πλατανιστίου
ναός, ἔστι δὲ Εἰλεοὶ χωρίον, ἐν δὲ αὐτῶι Δήμητρος καὶ
Κόρης {τῆς Δήμητρος} ἱερά· τὰ δὲ πρὸς θάλασσαν ἐν
ὅροις τῆς Ἑρμιονίδος ἱερὸν Δήμητρός ἐστιν ἐπίκλησιν
7 Θερμασίας. σταδίους δὲ ὀγδοήκοντα ἀπέχει μάλιστα ἄκρα
Σκυλλαῖον ἀπὸ τῆς Νίσου καλουμένη θυγατρός. ὡς γὰρ δὴ
τὴν Νισαίαν ὁ Μίνως καὶ τὰ Μέγαρα εἷλεν ἐκείνης
προδούσης, οὔτε γυναῖκα ἕξειν αὐτὴν ἔτι ἔφασκε καὶ
προσέταξε τοῖς Κρησὶν ἐκβάλλειν τῆς νεώς· ἀποθανοῦσαν
δὲ ἀπέρριψεν ἐς τὴν ἄκραν ταύτην ὁ κλύδων. τάφον δὲ οὐκ
ἀποφαίνουσιν αὐτῆς, ἀλλὰ περιοφθῆναι τὸν νεκρόν φασι
8 διαφορηθέντα ὑπὸ τῶν ἐκ θαλάσσης ὀρνίθων. ἀπὸ δὲ
Σκυλλαίου πλέοντι ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν ἄκρα τέ ἐστιν ἑτέρα*

4 *τῆι* Bekker: *τῆς* **VP** *τοῖς* **F** || **7** *ἄν* Schubart: *δή* ***β*** *δὴ* ⟨*ἄν*⟩ **Madvig** || **9** *περιελθεῖν* ⟨*ἂν*⟩ **Kayser** || **12** *γε* **Facius**: *τε* ***β*** || **14** *ἂν* **VP**: om. **F** || **22** del. Lobeck || **24** *θερμασίας* **P**: *θερμησίας* **VF** || **25** *τῆς* **R**$^{\gamma\rho}$**PaVb**: *τοῦ* ***β***

Βουκέφαλα καὶ μετὰ τὴν ἄκραν νῆσοι, πρώτη μὲν Ἁλι-
οῦσσα — παρέχεται δὲ αὕτη λιμένα ἐνορμίσασθαι ναυσὶν
ἐπιτήδειον —, μετὰ δὲ Πιτυοῦσσα, τρίτη δὲ ἣν Ἀριστερὰν
ὀνομάζουσι. ταύτας δὲ παραπλεύσαντί ἐστιν αὖθις ἄκρα
Κωλυεργία ἀνέχουσα ἐκ τῆς ἠπείρου, μετὰ δὲ αὐτὴν νῆσος
Τρίκρανα καλουμένη καὶ ὄρος ἐς θάλασσαν ἀπὸ τῆς
Πελοποννήσου προβεβλημένον Βούπορθμος. ἐν Βουπόρθ-
μωι δὲ πεποίηται μὲν ἱερὸν Δήμητρος καὶ τῆς παιδός,
πεποίηται δὲ Ἀθηνᾶς· ἐπίκλησις δέ ἐστι τῆι θεῶι Προ-
μαχόρμα. πρόκειται δὲ Βουπόρθμου νῆσος Ἀπεροπία 9
καλουμένη, τῆς δὲ Ἀπεροπίας ἀφέστηκεν οὐ πολὺ ἑτέρα
νῆσος Ὑδρέα. μετὰ ταύτην αἰγιαλός τε παρήκει τῆς
ἠπείρου μηνοειδὴς καὶ ἀκτὴ μετὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐπὶ
Ποσείδιον, ἐκ θαλάσσης μὲν ἀρχομένη τῆς πρὸς ἀνατολάς,
προήκουσα δὲ ὡς ἐπὶ τὴν ἑσπέραν· ἔχει δὲ καὶ λιμένας ἐν
αὐτῆι. μῆκος μὲν δὴ τῆς ἀκτῆς ἐστιν ἑπτά που στάδια,
πλάτος δὲ ἧι πλατυτάτη σταδίων τριῶν οὐ πλέον. ἐνταῦθα 10
ἡ προτέρα πόλις τοῖς Ἑρμιονεῦσιν ἦν. ἔστι δέ σφισι καὶ νῦν
ἔτι ἱερὰ αὐτόθι, Ποσειδῶνος μὲν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆι ἀρχῆι,
προελθοῦσι δὲ ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὰ μετέωρα ναὸς Ἀθηνᾶς,
παρὰ δὲ αὐτῶι σταδίου θεμέλια· ἐν δὲ αὐτῶι τοὺς Τυνδά-
ρεω παῖδας ἀγωνίσασθαι λέγουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον οὐ
μέγα τῆς Ἀθηνᾶς ἱερόν, ὁ δὲ ὄροφος κατερρύηκεν αὐτῶι.
καὶ Ἡλίωι ναὸς καὶ ἄλλος Χάρισιν, ὁ δὲ Σαράπιδι
ὠικοδόμηται καὶ Ἴσιδι· καὶ περίβολοι μεγάλων λίθων
λογάδων εἰσίν, ἐντὸς δὲ αὐτῶν ἱερὰ δρῶσιν ἀπόρρητα
Δήμητρι.

Τοσαῦτα μὲν Ἑρμιονεῦσίν ἐστιν ἐνταῦθα· ἡ δὲ ἐφ' 11
ἡμῶν πόλις ἀπέχει μὲν τῆς ἄκρας, ἐφ' ἧι τοῦ Ποσειδῶνος
τὸ ἱερόν, τέσσαρας μάλιστα σταδίους, κειμένη δὲ ἐν
ὁμαλῶι τὰ πρῶτα ἠρέμα ἐς πρόσαντες ἄνεισι, τὸ δέ ἐστιν

1 *Ἁλιοῦσσα* Clavier: *ἁλιοῦσα β* || **3** *Πιτυοῦσσα* Clavier: *πιτυοῦσα β* | *Ἀριστερὰν* Schubart: *-ᾶς β* || **5** *Κωλυεργία ἀνέχουσα* Bekker: *κωλυεργίαν ἔχουσα β* || **12** *Ὑδρέα* Facius Clavier: *υἱδρέα β* || **13** *ἐπὶ* **RPaVb**: *ἔτι β* || **14** *ποσείδιον* **Va** Musurus: *-ίδιον β* || **24** *ἄλλος* Bekker: *ἄλσος β* | *σαράπιδι* **PaVb**: *σεράπιδι β*

*ἤδη τοῦ Πρωνός· Πρῶνα γὰρ τὸ ὄρος τοῦτο ὀνομάζουσι.
τεῖχος μὲν δὴ περὶ πᾶσαν τὴν Ἑρμιόνα ἕστηκε· τὰ δὲ ἐς
συγγραφὴν καὶ ἄλλα παρείχετο καὶ ὧν αὐτὸς ποιήσασθαι
μάλιστα ἠξίωσα μνήμην, Ἀφροδίτης ναός ἐστιν ἐπίκλησιν
Ποντίας καὶ Λιμενίας τῆς αὐτῆς, ἄγαλμα δὲ λευκοῦ λίθου*
12 *μεγέθει τε μέγα καὶ ἐπὶ τῆι τέχνηι θέας ἄξιον. καὶ ναὸς
ἕτερός ἐστιν Ἀφροδίτης· αὕτη καὶ ἄλλας ἔχει παρὰ
Ἑρμιονέων τιμάς, καὶ ταῖς παρθένοις καὶ ἣν γυνὴ χηρεύ-
ουσα παρὰ ἄνδρα μέλληι φοιτᾶν, ἁπάσαις πρὸ γάμου
θύειν καθέστηκεν ἐνταῦθα. Δήμητρος δὲ ἱερὰ πεποίηται
Θερμασίας, τὸ μὲν ἐπὶ τοῖς πρὸς τὴν Τροιζηνίαν ὅροις,
ὥς ἐστιν εἰρημένον ἤδη μοι, τὸ δὲ καὶ ἐν αὐτῆι τῆι πόλει.*
35 *Πλησίον δὲ αὐτοῦ Διονύσου ναὸς Μελαναίγιδος· τούτωι
μουσικῆς ἀγῶνα κατὰ ἔτος ἕκαστον ἄγουσι, καὶ ἁμίλλης
κολύμβου καὶ πλοίων τιθέασιν ἆθλα· καὶ Ἀρτέμιδος
ἐπίκλησιν Ἰφιγενείας ἐστὶν ἱερὸν καὶ Ποσειδῶν χαλκοῦς
τὸν ἕτερον πόδα ἔχων ἐπὶ δελφῖνος. παρελθοῦσι δὲ ἐς τὸ
τῆς Ἑστίας, ἄγαλμα μέν ἐστιν οὐδέν, βωμὸς δέ· καὶ ἐπ᾿*
2 *αὐτοῦ θύουσιν Ἑστίαι. Ἀπόλλωνος δέ εἰσι ναοὶ τρεῖς καὶ
ἀγάλματα τρία· καὶ τῶι μὲν οὐκ ἔστιν ἐπίκλησις, τὸν δὲ
Πυθαέα {οὕτως} ὀνομάζουσι, καὶ Ὅριον τὸν τρίτον. τὸ
μὲν δὴ τοῦ Πυθαέως ὄνομα μεμαθήκασι παρὰ Ἀργείων·
τούτοις γὰρ Ἑλλήνων πρώτοις ἀφικέσθαι Τελέσιλλά φησι
τὸν Πυθαέα ἐς τὴν χώραν Ἀπόλλωνος παῖδα ὄντα· τὸν δὲ
Ὅριον ἐφ᾿ ὅτωι καλοῦσιν, σαφῶς μὲν οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν,
τεκμαίρομαι δὲ περὶ γῆς ὅρων πολέμωι σφᾶς ἢ δίκηι*
3 *νικήσαντας ἐπὶ τῶιδε τιμὰς Ἀπόλλωνι Ὁρίωι νεῖμαι. τὸ δὲ
ἱερὸν τῆς Τύχης νεώτατον μὲν λέγουσιν Ἑρμιονεῖς τῶν
παρά σφισιν εἶναι, λίθου δὲ Παρίου κολοσσὸς ἕστηκεν.
κρήνας δὲ τὴν μὲν σφόδρα ἔχουσιν ἀρχαίαν, ἐς δὲ αὐτὴν οὐ*

12 **34.** 6 || **23** fr. 3 Bergk^4 = 3 Page

1 *Πρωνός* Siebelis (cf. 2. 35. 4): *πρῶνος* ***β*** || **10** *δὲ* **Va** Corais: *δὴ* ***β*** || **11** *θερμασίας* **Vb**: *-ησίας* ***β*** || **12** *ἐστὶν εἰρημένον ἤδη μοι* Preller Spengel: *ἔτι εἶμεν ἂν εἴδη μοι* (*ἂν ἢ δῆμοι* **V** *ἀνήδη μοι* **P**) ***β*** | *αὐτῆι* Buttmann: *ταύτηι* ***β*** || **19** *αὐτοῦ* Musurus: *-ὸν* ***β*** || **21** expunxit **R** om. **Pa Vb**

φανερῶς τὸ ὕδωρ κάτεισιν, ἐπιλείποι δὲ οὐκ ἄν ποτε, οὐδ'
εἰ πάντες καταβάντες ὑδρεύοιντο ἐξ αὐτῆς· τὴν δὲ ἐφ'
ἡμῶν πεποιήκασιν, ὄνομα δέ ἐστιν τῶι χωρίωι Λειμών,
ὅθεν ῥεῖ τὸ ὕδωρ ἐς αὐτήν.

Τὸ δὲ λόγου μάλιστα ἄξιον ἱερὸν Δήμητρός ἐστιν ἐπὶ τοῦ 4
Πρωνός. τοῦτο τὸ ἱερὸν Ἑρμιονεῖς μὲν Κλύμενον Φορωνέως
παῖδα καὶ ἀδελφὴν Κλυμένου Χθονίαν τοὺς ἱδρυσαμένους
φασὶν εἶναι. Ἀργεῖοι δέ, ὅτε ἐς τὴν Ἀργολίδα ἦλθε
Δημήτηρ, τότε Ἀθέραν μὲν λέγουσι καὶ Μύσιον ὡς ξενίαν
*παρασχόντας τῆι θεῶι * * *, Κολόνταν δὲ οὔτε οἴκωι δέξα-*
σθαι τὴν θεὸν οὔτε ἀπονεῖμαί τι ἄλλο ἐς τιμήν· ταῦτα δὲ
οὐ κατὰ γνώμην Χθονίαι τῆι θυγατρὶ ποιεῖν αὐτόν.
Κολόνταν μὲν οὖν φασιν ἀντὶ τούτων συγκαταπρησθῆναι
τῆι οἰκίαι, Χθονίαν δὲ κομισθεῖσαν ἐς Ἑρμιόνα ὑπὸ
Δήμητρος Ἑρμιονεῦσι ποιῆσαι τὸ ἱερόν. Χθονία δ' οὖν 5
ἡ θεός τε αὐτὴ καλεῖται καὶ Χθόνια ἑορτὴν κατὰ ἔτος
ἄγουσιν ὥραι θέρους, ἄγουσι δὲ οὕτως. ἡγοῦνται μὲν
αὐτοῖς τῆς πομπῆς οἵ τε ἱερεῖς τῶν θεῶν καὶ ὅσοι τὰς
ἐπετείους ἀρχὰς ἔχουσιν, ἕπονται δὲ καὶ γυναῖκες καὶ
ἄνδρες. τοῖς δὲ καὶ παισὶν ἔτι οὖσι καθέστηκεν ἤδη τὴν
θεὸν τιμᾶν τῆι πομπῆι· οὗτοι λευκὴν ἐσθῆτα καὶ ἐπὶ ταῖς
κεφαλαῖς ἔχουσι στεφάνους. πλέκονται δὲ οἱ στέφανοί
σφισιν ἐκ τοῦ ἄνθους ὃ καλοῦσιν οἱ ταύτηι κοσμοσάνδαλον,
ὑάκινθον ἐμοὶ δοκεῖν ὄντα καὶ μεγέθει καὶ χρόαι· ἔπεστι
δέ οἱ καὶ τὰ ἐπὶ τῶι θρήνωι γράμματα. τοῖς δὲ τὴν πομπὴν 6
πέμπουσιν ἕπονται θήλειαν ἐξ ἀγέλης βοῦν ἄγοντες
διειλημμένην δεσμοῖς τε καὶ ὑβρίζουσαν ἔτι ὑπὸ ἀγριότη-
τος. ἐλάσαντες δὲ πρὸς τὸν ναὸν οἱ μὲν ἔσω φέρεσθαι τὴν
βοῦν ἐς τὸ ἱερὸν ἀνῆκαν ἐκ τῶν δεσμῶν, ἕτεροι δὲ ἀνα-
πεπταμένας ἔχοντες τέως τὰς θύρας, ἐπειδὰν τὴν βοῦν
ἴδωσιν ἐντὸς τοῦ ναοῦ, προσέθεσαν τὰς θύρας. τέσσαρες 7

2 *ὑδρεύοιντο* **R^{mg}PaVb**: *ὑδρεύωνται* ***β*** || **7–9** *τοὺς ἱδρυσαμένους—ξενίαν* om. **P** || **10** *παρασχόντας*] *παρασχοῖεν* Madvig | lac. ind. Kayser qui *δῶρον λαβεῖν καρπὸν ἥμερον* coll. 1. 14. 2, 1. 37. 2 excidisse putavit || **16** *αὐτὴ* Clavier: *αὕτη* ***β*** || **23** *κοσμοσάνδαλον* Hemsterhuis: *κομοσάνδαλον* ***β*** || **26** *θήλειαν*] *τελείαν* Amasaeus

*δὲ ἔνδον ὑπολειπόμεναι γρᾶες, αὗται τὴν βοῦν εἰσιν αἱ
κατεργαζόμεναι· δρεπάνωι γὰρ ἥτις ἂν τύχηι τὴν φάρυγγα
ὑπέτεμε τῆς βοός. μετὰ δὲ αἱ θύραι ἠνοίχθησαν καὶ
προσελαύνουσιν οἷς ἐπιτέτακται βοῦν {δὲ} δευτέραν καὶ
τρίτην ἐπὶ ταύτηι καὶ ἄλλην τετάρτην. κατεργάζονταί τε
δὴ πάσας κατὰ ταὐτὰ αἱ γρᾶες καὶ τόδε ἄλλο πρόσκειται
τῆι θυσίαι θαῦμα· ἐφ' ἥντινα γὰρ ἂν πέσηι τῶν πλευρῶν
8 ἡ πρώτη βοῦς, ἀνάγκη πεσεῖν καὶ πάσας. θυσία μὲν
δρᾶται τοῖς Ἑρμιονεῦσι τὸν εἰρημένον τρόπον· πρὸ δὲ τοῦ
ναοῦ γυναικῶν ἱερασαμένων τῆι Δήμητρι εἰκόνες ἑστή-
κασιν οὐ πολλαί, καὶ παρελθόντι ἔσω θρόνοι τέ εἰσιν, ἐφ'
ὧν αἱ γρᾶες ἀναμένουσιν ἐσελαθῆναι καθ' ἑκάστην τῶν
βοῶν, καὶ ἀγάλματα οὐκ ἄγαν ἀρχαῖα Ἀθηνᾶ καὶ Δημή-
τηρ. αὐτὸ δὲ ὃ σέβουσιν ἐπὶ πλέον ἢ τἄλλα, ἐγὼ μὲν οὐκ
εἶδον, οὐ μὴν οὐδὲ ἀνὴρ ἄλλος οὔτε ξένος οὔτε Ἑρμιονέων
αὐτῶν· μόναι δὲ ὁποῖόν τί ἐστιν αἱ γρᾶες ἴστωσαν.
9 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ναός· εἰκόνες δὲ περὶ πάντα ἑστήκασιν
αὐτόν. οὗτος ὁ ναός ἐστιν ἀπαντικρὺ τοῦ τῆς Χθονίας,
καλεῖται δὲ Κλυμένου, καὶ τῶι Κλυμένωι θύουσιν ἐνταῦθα.
Κλύμενον δὲ οὐκ ἄνδρα Ἀργεῖον ἐλθεῖν ἔγωγε ἐς Ἑρμιόνα
ἡγοῦμαι, τοῦ θεοῦ δέ ἐστιν ἐπίκλησις, ὅντινα ἔχει λόγος
10 βασιλέα ὑπὸ γῆν εἶναι. παρὰ μὲν δὴ τοῦτόν ἐστιν ἄλλος
ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἄρεως, τοῦ δὲ τῆς Χθονίας ἐστὶν ἱεροῦ
στοὰ κατὰ τὴν δεξιάν, Ἠχοῦς ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλου-
μένη· φθεγξαμένωι δὲ ἀνδρὶ τὰ ὀλίγιστα ἐς τρὶς ἀντι-
βοῆσαι πέφυκεν. ὄπισθεν δὲ τοῦ ναοῦ τῆς Χθονίας χωρία
ἐστὶν ἃ καλοῦσιν Ἑρμιονεῖς τὸ μὲν Κλυμένου, τὸ δὲ
Πλούτωνος, τὸ τρίτον δὲ αὐτῶν λίμνην Ἀχερουσίαν.
περιείργεται μὲν δὴ πάντα θριγκοῖς λίθων, ἐν δὲ τῶι τοῦ
Κλυμένου καὶ γῆς χάσμα· διὰ τούτου δὲ Ἡρακλῆς
ἀνῆγε τοῦ Ἅιδου τὸν κύνα κατὰ τὰ λεγόμενα ὑπὸ Ἑρμιο-
11 νέων. πρὸς δὲ τῆι πύληι, καθ' ἣν ὁδὸς εὐθεῖά ἐστιν*

4 del. Porson || **5. 6** *τε δὴ* Porson: *τέλη β τέλος* **RPaVb** || **12. 13** *τῶν βοῶν*] *τὰς βοῦς* (?) Spiro || **21** *ἐστιν ἐπίκλησις* Sylburg: *εἰσιν ἐπικλήσεις β* || **25** *τρὶς* Sylburg: *τρεῖς β* || **32** *εὐθεῖα* et p. 193, 1 *ἄγουσα* om. Steph. Byz. s. v. *Μάσης*

*ἄγουσα ἐπὶ Μάσητα, Εἰλειθυίας ἐστὶν ἐντὸς τοῦ τείχους
ἱερόν. ἄλλως μὲν δὴ κατὰ ἡμέραν ἑκάστην καὶ θυσίαις
καὶ θυμιάμασι μεγάλως τὴν θεὸν ἱλάσκονται καὶ ἀναθή-
ματα δίδοται πλεῖστα τῆι Εἰλειθυίαι· τὸ δὲ ἄγαλμα
οὐδενὶ πλὴν εἰ μὴ ἄρα ταῖς ἱερείαις ἔστιν ἰδεῖν.*

Κατὰ δὲ τὴν ἐπὶ Μάσητα εὐθεῖαν προελθοῦσιν ἑπτά 36
*που σταδίους καὶ ἐς ἀριστερὰ ἐκτραπεῖσιν, ἐς Ἁλίκην
ἐστὶν ὁδός. ἡ δὲ Ἁλίκη τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν ἐστιν ἔρημος,
ὠικεῖτο δὲ καὶ αὕτη ποτέ, καὶ Ἁλικῶν λόγος ἐν στήλαις
ἐστὶ ταῖς Ἐπιδαυρίων αἳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὰ ἰάματα
ἐγγεγραμμένα ἔχουσιν· ἄλλο δὲ σύγγραμμα οὐδὲν οἶδα
ἀξιόχρεων, ἔνθα ἢ πόλεως Ἁλίκης ἢ ἀνδρῶν ἐστιν
Ἁλικῶν μνήμη. ἔστι δ' οὖν ὁδὸς καὶ ἐς ταύτην, τοῦ τε
Πρωνὸς μέση καὶ ὄρους ἑτέρου Θόρνακος καλουμένου
τὸ ἀρχαῖον· ἀπὸ δὲ τῆς Διὸς ἐς κόκκυγα τὸν ὄρνιθα ἀλλα-
γῆς λεγομένης ἐνταῦθα γενέσθαι μετονομασθῆναι τὸ ὄρος
φασίν. ἱερὰ δὲ καὶ ἐς τόδε ἐπὶ ἄκρων τῶν ὀρῶν, ἐπὶ μὲν* 2
*τῶι Κοκκυγίωι Διός, ἐν δὲ τῶι Πρωνί ἐστιν Ἥρας· καὶ
τοῦ γε Κοκκυγίου πρὸς τοῖς πέρασι ναός ἐστι, θύραι
δὲ οὐκ ἐφεστήκασιν οὐδὲ ὄροφον εἶχεν οὐδέ οἵ τι ἐνῆν
ἄγαλμα· εἶναι δὲ ἐλέγετο ὁ ναὸς Ἀπόλλωνος. παρὰ δὲ
αὐτὸν ὁδός ἐστιν ἐπὶ Μάσητα τοῖς ἐκτραπεῖσιν ἐκ τῆς
εὐθείας. Μάσητι δὲ οὔσηι πόλει τὸ ἀρχαῖον, καθὰ καὶ
Ὅμηρος ἐν Ἀργείων καταλόγωι πεποίηκεν, ἐπινείωι καθ'
ἡμᾶς ἐχρῶντο Ἑρμιονεῖς. ἀπὸ Μάσητος δὲ ὁδὸς ἐν δεξιᾶι* 3
*ἐστιν ἐπὶ ἄκραν καλουμένην Στρουθοῦντα. στάδιοι δὲ ἀπὸ
τῆς ἄκρας ταύτης κατὰ τῶν ὀρῶν τὰς κορυφὰς †πεντήκοντά
εἰσι καὶ διακόσιοι† ἐς Φιλανόριόν τε καλούμενον καὶ ἐπὶ
Βολεούς· οἱ δὲ Βολεοὶ οὗτοι λίθων εἰσὶ σωροὶ λογάδων.
χωρίον δὲ ἕτερον, ὃ Διδύμους ὀνομάζουσι, στάδια εἴκοσιν*

9.10 IG IV² 1, 122 || **24** *B* 562

9 *αὕτη* **RPaVb**: *αὐτὴ* ***β*** | *Ἁλικῶν* Pantazides: *-ὸς* ***β*** || **14** *Πρω-νὸς* Siebelis: *πρῶνος* ***β*** (cf. 2. 34. 11) | *ὄρους* **F**: *ὄρος* **VP** || **16** *λεγο-μένης* edd.: *γενομένης* ***β*** || **19** *γε* Spiro: *τε* ***β*** del. Hitzig || **27–28** vitium esse in numero agnoverunt Curtius et Bursian

αὐτόθεν ἀφέστηκεν· ἐνταῦθα ἔστι μὲν ἱερὸν Ἀπόλλωνος,
ἔστι δὲ Ποσειδῶνος, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Δήμητρος, ἀγάλματα
δὲ ὀρθὰ λίθου λευκοῦ.

4 Τὸ δὲ ἐντεῦθέν ἐστιν Ἀργείων ἥ ποτε Ἀσιναία καλουμένη,
καὶ Ἀσίνης ἐστὶν ⟨ἐρείπια⟩ ἐπὶ θαλάσσηι. Λακεδαιμονίων
δὲ καὶ τοῦ βασιλέως Νικάνδρου τοῦ Χαρίλλου τοῦ
Πολυδέκτου τοῦ Εὐνόμου τοῦ Πρυτάνιδος τοῦ Εὐρυπῶντος
ἐς τὴν Ἀργολίδα ἐσβαλόντων στρατιᾶι συνεσέβαλόν
σφισιν οἱ Ἀσιναῖοι καὶ ἐδήιωσαν σὺν ἐκείνοις τῶν Ἀργείων
τὴν γῆν. ὡς δὲ ὁ στόλος τῶν Λακεδαιμονίων ἀπῆλθεν
οἴκαδε, στρατεύουσιν ἐπὶ τὴν Ἀσίνην οἱ Ἀργεῖοι καὶ ὁ
5 βασιλεὺς αὐτῶν Ἔρατος. καὶ χρόνον μέν τινα ἀπὸ τοῦ
τείχους ἠμύναντο οἱ Ἀσιναῖοι καὶ ἀποκτείνουσιν ἄλλους
τε καὶ Λυσίστρατον ἐν τοῖς δοκιμωτάτοις ὄντα Ἀργείων·
ἁλισκομένου δὲ τοῦ τείχους οὗτοι μὲν γυναῖκας ἐς τὰ
πλοῖα ἐνθέμενοι καὶ παῖδας ἐκλείπουσι τὴν αὐτῶν,
Ἀργεῖοι δὲ ἐς ἔδαφος καταβαλόντες τὴν Ἀσίνην καὶ τὴν
γῆν προσορισάμενοι τῆι σφετέραι Πυθαέως τε Ἀπόλλωνος
ὑπελίποντο ⟨τὸ⟩ ἱερόν — καὶ νῦν ἔτι δῆλόν ἐστι — καὶ τὸν
Λυσίστρατον πρὸς αὐτῶι θάπτουσιν.

6 Ἀπέχει δὲ Ἀργείων τῆς πόλεως τεσσαράκοντα καὶ οὐ
πλείω στάδια ἡ κατὰ Λέρναν θάλασσα. κατιόντων δὲ ἐς
Λέρναν πρῶτον μὲν καθ' ὁδόν ἐστιν ὁ Ἐρασῖνος, ἐκδίδωσι
δὲ ἐς τὸν Φρίξον, ὁ Φρίξος δὲ ἐς τὴν θάλασσαν τὴν μεταξὺ
Τημενίου καὶ Λέρνης. ἀπὸ δὲ Ἐρασίνου τραπεῖσιν ἐς
ἀριστερὰ σταδίους ὅσον ὀκτώ, Διοσκούρων ἱερόν ἐστιν
Ἀνάκτων· πεποίηται δέ σφισι κατὰ ταὐτὰ καὶ ἐν τῆι πόλει
7 τὰ ξόανα. ἀναστρέψας δὲ ἐς τὴν εὐθεῖαν τόν τε Ἐρασῖνον
διαβήσηι καὶ ἐπὶ τὸν Χείμαρρον ποταμὸν ἀφίξηι. πλησίον
δὲ αὐτοῦ περίβολός ἐστι λίθων, καὶ τὸν Πλούτωνα
ἁρπάσαντα ὡς λέγεται Κόρην τὴν Δήμητρος καταβῆναι

17sqq. cf. Bacch. fr. 4 Snell; vide etiam Barrett, Hermes 82, 1954, 421

4 *Ἀσιναία* Bekker: *ἀσίνα β* || 5 suppl. 𝕽 || 19 *ὑπελίποντο* Siebelis: *ὑπελείπ- β* | suppl. Porson

ταύτηι φασὶν ἐς τὴν ὑπόγεων νομιζομένην ἀρχήν. ἡ δὲ Λέρνα ἐστίν, ὡς καὶ τὰ πρότερα ἔχει μοι τοῦ λόγου, πρὸς θαλάσσηι, καὶ τελετὴν Λερναίαι ἄγουσιν ἐνταῦθα Δήμητρι.

Ἔστι δὲ ἄλσος ἱερὸν ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ ὄρους ὃ καλοῦσι 8
Ποντῖνον, τὸ δὲ ὄρος ὁ Ποντῖνος οὐκ ἐᾶι τὸ ὕδωρ ἀπορρεῖν τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ ἐς αὐτὸ καταδέχεται· ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς ἀπ' αὐτοῦ Ποντῖνος. καὶ ἐπὶ κορυφῆι τοῦ ὄρους ἱερόν τε Ἀθηνᾶς Σαΐτιδος, ἐρείπια ἔτι μόνα, καὶ θεμέλια οἰκίας ἐστὶν Ἱππομέδοντος, ὃς Πολυνείκει τῶι Οἰδίποδος τιμωρήσων ἦλθεν ἐς Θήβας.

Ἀπὸ δὴ τοῦ ὄρους τούτου τὸ ἄλσος ἀρχόμενον πλατάνων 37
τὸ πολὺ ἐπὶ τὴν θάλασσαν καθήκει. ὅροι δὲ αὐτοῦ τῆι μὲν ποταμὸς ὁ Ποντῖνος, τῆι δὲ ἕτερος ποταμός· Ἀμυμώνη δὲ ἀπὸ τῆς Δαναοῦ θυγατρὸς ὄνομα τῶι ποταμῶι. ἐντὸς δὲ τοῦ ἄλσους ἀγάλματα ἔστι μὲν Δήμητρος Προσύμνης, ἔστι δὲ Διονύσου, καὶ Δήμητρος καθήμενον ἄγαλμα οὐ μέγα· ταῦτα μὲν λίθου πεποιημένα, ἑτέρωθι δ' ἐν ναῶι 2
Διόνυσος Σαώτης καθήμενον ξόανον καὶ Ἀφροδίτης ἄγαλμα ἐπὶ θαλάσσηι λίθου· ἀναθεῖναι δὲ αὐτὸ τὰς θυγατέρας λέγουσι τὰς Δαναοῦ, Δαναὸν δὲ αὐτὸν τὸ ἱερὸν ἐπὶ Ποντίνωι ποιῆσαι τῆς Ἀθηνᾶς. καταστήσασθαι δὲ τῶν Λερναίων τὴν τελετὴν Φιλάμμωνά φασι. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ἐπὶ τοῖς δρωμένοις δῆλά ἐστιν οὐκ ὄντα ἀρχαῖα· ἃ δὲ ἤκουσα ἐπὶ τῆι καρδίαι γεγράφθαι τῆι πεποιημένηι 3
τοῦ ὀρειχάλκου, οὐδὲ ταῦτα ὄντα Φιλάμμωνος Ἀρριφῶν εὗρε, τὸ μὲν ἀνέκαθεν Τριχωνιεὺς τῶν ἐν Αἰτωλίαι, τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν Λυκίων τοῖς μάλιστα ὁμοίως δόκιμος, δεινὸς δὲ ἐξευρεῖν ἃ μή τις πρότερον εἶδε, καὶ δὴ καὶ ταῦτα φωρᾶσαι ἐπὶ τῶιδε. τὰ ἔπη, καὶ ὅσα οὐ μετὰ μέτρου μεμιγμένα ἦν τοῖς ἔπεσι, τὰ πάντα Δωριστὶ ἐπεποίητο· πρὶν δὲ Ἡρακλείδας κατελθεῖν ἐς Πελοπόννησον, τὴν αὐτὴν ἠφίεσαν

2 **36. 6**

12 *ὅροι* **VP**: *ὄρει* **F** || **17** *ἑτέρωθι δ' ἐν ναῶι* **Hitzig**: *ἑτέρωι δὲ ναῶι* ***β*** || **26** *Τριχωνιεὺς* Sylburg e Steph. Byz.: *τρικωνιεὺς* ***β*** || **28** *φωράσας* Süvern

Ἀθηναίοις οἱ Ἀργεῖοι φωνήν· ἐπὶ δὲ Φιλάμμωνος οὐδὲ τὸ
ὄνομα τῶν Δωριέων ἐμοὶ δοκεῖν ἐς ἅπαντας ἠκούετο
Ἕλληνας.
4 *Ταῦτα μὲν δὴ ἀπέφαινεν οὕτως ἔχοντα, τῆς δὲ Ἀμυ-*
μώνης πέφυκεν ἐπὶ τῆι πηγῆι πλάτανος· ὑπὸ ταύτηι τὴν
ὕδραν τραφῆναι τῆι πλατάνωι φασίν. ἐγὼ δὲ τὸ θηρίον
πείθομαι τοῦτο καὶ μεγέθει διενεγκεῖν ὑδρῶν ἄλλων καὶ
τὸν ἰὸν οὕτω δή τι ἔχειν ἀνίατον ὡς τὸν Ἡρακλέα ἀπὸ
τῆς χολῆς αὐτοῦ καὶ ἀκίδας φαρμακεῦσαι τῶν διστῶν·
κεφαλὴν δὲ εἶχεν ἐμοὶ δοκεῖν μίαν καὶ οὐ πλείονας,
Πείσανδρος δὲ ὁ Καμιρεύς, ἵνα τὸ θηρίον τε δοκοίη
φοβερώτερον {τε} καὶ αὐτῶι γίνηται ἡ ποίησις ἀξιόχρεως
μᾶλλον, ἀντὶ τούτων τὰς κεφαλὰς ἐποίησε τῆι ὕδραι τὰς
5 *πολλάς. εἶδον δὲ καὶ πηγὴν Ἀμφιαράου καλουμένην καὶ*
τὴν Ἀλκυονίαν λίμνην, δι᾽ ἧς φασιν Ἀργεῖοι Διόνυσον
ἐς τὸν Ἅιδην ἐλθεῖν Σεμέλην ἀνάξοντα, τὴν δὲ ταύτηι
κάθοδον δεῖξαί οἱ Πόλυμνον. τῆι δὲ Ἀλκυονίαι πέρας τοῦ
βάθους οὐκ ἔστιν οὐδέ τινα οἶδα ἄνθρωπον ἐς τὸ τέρμα
αὐτῆς οὐδεμιᾶι μηχανῆι καθικέσθαι δυνηθέντα, ὅπου καὶ
Νέρων σταδίων πολλῶν κάλους ποιησάμενος καὶ συνάψας
ἀλλήλοις, ἀπαρτήσας {τε} καὶ μόλυβδον ἀπ᾽ αὐτῶν καὶ
εἰ δή τι χρήσιμον ἄλλο ἐς τὴν πεῖραν, οὐδὲ οὗτος οὐδένα
6 *ἐξευρεῖν ⟨ἐδυνήθη⟩ ὅρον τοῦ βάθους. καὶ τόδε ἤκουσα*
ἄλλο· τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης ὡς ἰδόντα εἰκάσαι γαληνόν
ἐστι καὶ ἠρεμαῖον, παρεχόμενον δὲ ὄψιν τοιαύτην διανήχε-
σθαι τολμήσαντα πάντα τινὰ καθέλκειν πέφυκε καὶ ἐς
βυθὸν ὑπολαβὸν ἀπήνεγκε. περίοδος δὲ τῆς λίμνης ἐστὶν
οὐ πολλή, ἀλλὰ ὅσον τε σταδίου τρίτον· ἐπὶ δὲ τοῖς
χείλεσιν αὐτῆς πόα καὶ σχοῖνοι πεφύκασι. τὰ δὲ ἐς αὐτὴν
Διονύσωι δρώμενα ἐν νυκτὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον οὐχ ὅσιον
ἐς ἅπαντας ἦν μοι γράψαι.

11 fr. 2 Kinkel

5 *ταύτηι* R^sv Pa: *-ην* β || 12 del. edd. || 21 del. Phral. *δὲ* edd. || 23 suppl. 𝔑 || 27 *τὸν βυθὸν* Phral. || 28 *τε* Siebelis: *γε* β Phral. || 30 *Διονύσωι* Siebelis: *-ου* β

Ἐκ Λέρνης δὲ ἰοῦσιν ἐς Τημένιον — τὸ δὲ Τημένιόν 38 ἐστιν Ἀργείων, ὠνομάσθη δὲ ἀπὸ Τημένου τοῦ Ἀριστομάχου· κάταλαβὼν γὰρ καὶ ἐχυρωσάμενος τὸ χωρίον ἐπολέμει σὺν τοῖς Δωριεῦσιν αὐτόθεν τὸν πρὸς Τισαμενὸν καὶ Ἀχαιοὺς πόλεμον — ἐς τοῦτο οὖν τὸ Τημένιον ἰοῦσιν ὅ τε Φρίξος ποταμὸς ἐκδίδωσιν ἐς θάλασσαν καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐν Τημενίωι πεποίηται καὶ Ἀφροδίτης ἕτερον καὶ μνῆμά ἐστι Τημένου τιμὰς ἔχον παρὰ Δωριέων τῶν ἐν Ἄργει. Τημενίου δὲ ἀπέχει Ναυπλία πεντήκοντα 2 ἐμοὶ δοκεῖν σταδίους, τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν ἔρημος, οἰκιστὴς δὲ ἐγένετο αὐτῆς Ναύπλιος Ποσειδῶνος λεγόμενος καὶ Ἀμυμώνης εἶναι. λείπεται δὲ καὶ τειχῶν ἔτι ἐρείπια, καὶ Ποσειδῶνος ἱερόν, καὶ λιμένες εἰσὶν ἐν Ναυπλίαι καὶ πηγὴ Κάναθος καλουμένη· ἐνταῦθα τὴν Ἥραν φασὶν Ἀργεῖοι κατὰ ἔτος λουμένην παρθένον γίνεσθαι. οὗτος μὲν 3 δή σφισιν ἐκ τελετῆς, ἣν ἄγουσι τῆι Ἥραι, λόγος τῶν ἀπορρήτων ἐστίν. τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἐν Ναυπλίαι λεγόμενα ἐς τὸν ὄνον, ὡς ἐπιφαγὼν ἀμπέλου κλῆμα ἀφθονώτερον ἐς τὸ μέλλον ἀπέφηνε τὸν καρπόν — καὶ ὄνος σφίσιν ἐν πέτραι πεποιημένος διὰ τοῦτό ἐστιν ἅτε ἀμπέλων διδάξας τομήν —, παρίημι οὐκ ἀξιόλογα ἡγούμενος.

Ἔστι δὲ ἐκ Λέρνης καὶ ἑτέρα παρ' αὐτὴν ὁδὸς τὴν 4 θάλασσαν ἐπὶ χωρίον ὃ Γενέσιον ὀνομάζουσι· πρὸς θαλάσσηι δὲ τοῦ Γενεσίου Ποσειδῶνος ἱερόν ἐστιν οὐ μέγα. τούτου δ' ἔχεται χωρίον ἄλλο Ἀπόβαθμοι· γῆς δὲ ἐνταῦθα πρῶτον τῆς Ἀργολίδος Δαναὸν σὺν ταῖς παισὶν ἀποβῆναι λέγουσιν. ἐντεῦθεν διελθοῦσιν Ἀνιγραῖα καλούμενα ὁδὸν καὶ στενὴν καὶ ἄλλως δύσβατον, ἔστιν ἐν ἀριστερᾶι μὲν καθήκουσα ἐπὶ θάλασσαν καὶ δένδρα — ἐλαίας μάλιστα — ἀγαθὴ τρέφειν γῆ. ἰόντι δὲ ἄνω πρὸς 5 τὴν ἤπειρον ⟨ἀπ'⟩ αὐτῆς χωρίον ἐστίν, ἔνθα δὴ ἐμαχέσαντο ὑπὲρ τῆς γῆς ταύτης λογάδες Ἀργείων τριακόσιοι πρὸς ἄνδρας Λακεδαιμονίων ἀριθμόν τε ἴσους καὶ ἐπιλέκτους

4 αὐτόθεν Bekker: -θι β || **26** ταῖς Siebelis Boeckh: τοῖς β || **30** ἰόντι Musurus: -α β || **31** suppl. Bursian

*ὁμοίως. ἀποθανόντων δὲ ἁπάντων πλὴν ἑνὸς Σπαρτιάτου
καὶ δυοῖν Ἀργείων, τοῖς μὲν ἀποθανοῦσιν ἐχώσθησαν
ἐνταῦθα οἱ τάφοι, τὴν χώραν δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι γενο-
μένου πανδημεὶ σφισιν ἀγῶνος πρὸς Ἀργείους κρατήσαντες
βεβαίως αὐτοί τε παραυτίκα ἐκαρποῦντο καὶ ὕστερον
Αἰγινήταις ἔδοσαν ἐκπεσοῦσιν ὑπὸ Ἀθηναίων ἐκ τῆς
νήσου. τὰ δὲ ἐπ' ἐμοῦ τὴν Θυρεᾶτιν ἐνέμοντο Ἀργεῖοι·*
6 *φασὶ δὲ ἀνασώσασθαι δίκηι νικήσαντες. ἀπὸ δὲ τῶν
πολυανδρίων ἰόντι Ἀνθήνη τέ ⟨ἐστιν⟩, ἧι Αἰγινῆταί ποτε
ὤικησαν, καὶ ἑτέρα κώμη Νηρίς, τρίτη δὲ Εὖα μεγίστη
τῶν κωμῶν· καὶ ἱερὸν τοῦ Πολεμοκράτους ἐστὶν ἐν
ταύτηι. ὁ δὲ Πολεμοκράτης ἐστὶ καὶ οὗτος Μαχάονος
υἱός, ἀδελφὸς δὲ Ἀλεξάνορος, καὶ ἰᾶται τοὺς ταύτηι καὶ*
7 *τιμὰς παρὰ τῶν προσοίκων ἔχει. ἀνατείνει δὲ ὑπὲρ τὰς
κώμας ὄρος Πάρνων, καὶ Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτοῦ πρὸς
Ἀργείους ὅροι καὶ Τεγεάτας εἰσίν· ἑστήκασι δὲ ἐπὶ τοῖς
ὅροις Ἑρμαῖ λίθου, καὶ τοῦ χωρίου τὸ ὄνομά ἐστιν {δὲ} ἀπ'
αὐτῶν. ποταμὸς δὲ καλούμενος Τάναος — εἷς γὰρ δὴ οὗτος
ἐκ τοῦ Πάρνωνος κάτεισι — ῥέων διὰ τῆς Ἀργείας {καὶ}
ἐκδίδωσιν ἐς τὸν Θυρεάτην κόλπον.*

9 *Ἀνθήνη τε* O. Müller e Thuc. 5. 41 (cf. Meineke ad Steph. Byz. s. v. *Ἀνθάνα*): *ἀθηνῆται β ἀθήνη* **RPaVb** | suppl. **RPaVb** | *ἧι* scripsi: *ἐν ἧι* Hitzig *ἐς ἣν β ἣν* **Pa** Spiro || **15** *Πάρνων* Sylburg: *παρ' ὃ β* || **17** del. Facius || **18** *δὲ* **VP**: om. **F** | *Τάναος* Dindorf coll. Eur. El. 410, etiam in **L**: *τάνος β* || **19** del. Schubart || **20** post *κόλπον* primam sententiam libri sequentis (*μετὰ – ἑσπέρας*) habent codd.

Γ'

ΛΑΚΩΝΙΚΑ

Μετὰ δὲ τοὺς Ἑρμᾶς ἐστιν ἤδη Λακωνικὴ τὰ πρὸς 1
ἑσπέρας. ὡς δὲ αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λέλεξ
αὐτόχθων ὢν ἐβασίλευσε πρῶτος ἐν τῆι γῆι ταύτηι καὶ
ἀπὸ τούτου Λέλεγες ὧν ἦρχεν ὠνομάσθησαν. Λέλεγος
δὲ γίνεται Μύλης καὶ νεώτερος Πολυκάων. Πολυκάων μὲν
δὴ ὅποι καὶ δι' ἥντινα αἰτίαν ἀπεχώρησεν, ἑτέρωθι
δηλώσω· Μύλητος δὲ τελευτήσαντος παρέλαβεν ὁ παῖς
Εὐρώτας τὴν ἀρχήν. οὗτος τὸ ὕδωρ τὸ λιμνάζον ἐν τῶι
πεδίωι διώρυγι κατήγαγεν ἐπὶ θάλασσαν, ἀπορρυέντος
δέ — ἦν γὰρ δὴ τὸ ὑπόλοιπον ποταμοῦ ῥεῦμα — ὠνόμασεν
Εὐρώταν. ἅτε δὲ οὐκ ὄντων αὐτῶι παίδων ἀρρένων 2
βασιλεύειν καταλείπει Λακεδαίμονα, μητρὸς μὲν Ταϋγέτης
ὄντα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὄρος ὠνομάσθη, ἐς Δία δὲ πατέρα
ἀνήκοντα κατὰ τὴν φήμην· συνῴκει δὲ ὁ Λακεδαίμων
Σπάρτηι θυγατρὶ τοῦ Εὐρώτα. τότε δὲ ὡς ἔσχε τὴν
ἀρχήν, πρῶτα μὲν τῆι χώραι καὶ τοῖς ἀνθρώποις μετέθετο
ἀφ' αὐτοῦ τὰ ὀνόματα, μετὰ δὲ τοῦτο ᾤκισέ τε καὶ
ὠνόμασεν ἀπὸ τῆς γυναικὸς πόλιν, ἣ Σπάρτη καλεῖται καὶ
ἐς ἡμᾶς. Ἀμύκλας δὲ ὁ Λακεδαίμονος, βουλόμενος 3
ὑπολιπέσθαι τι καὶ αὐτὸς ἐς μνήμην, πόλισμα ἔκτισεν ἐν
τῆι Λακωνικῆι. γενομένων δέ οἱ παίδων Ὑάκινθον μὲν
νεώτατον ὄντα καὶ τὸ εἶδος κάλλιστον κατέλαβεν ἡ
πεπρωμένη πρότερον τοῦ πατρός, καὶ Ὑακίνθου μνῆμά
ἐστιν ἐν Ἀμύκλαις ὑπὸ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος.

6 4. 1. 2

1 *ἤδη β* in fine libri II: *ἡ β* hic || **10** *τὸ*] *τι* Sylburg || **12** *Ταϋγέτης* Hartung: *ταύτης β*

ἀποθανόντος δὲ Ἀμύκλα ἐς Ἄργαλον τὸν πρεσβύτατον
τῶν Ἀμύκλα παίδων καὶ ὕστερον ἐς Κυνόρταν Ἀργάλου
τελευτήσαντος ἀφίκετο ἡ ἀρχή. Κυνόρτα δὲ ἐγένετο
4 *Οἴβαλος. οὗτος Γοργοφόνην τε τὴν Περσέως γυναῖκα*
ἔσχεν ἐξ Ἄργους καὶ παῖδα ἔσχε Τυνδάρεων, ὧι περὶ τῆς
βασιλείας Ἱπποκόων ἠμφισβήτει καὶ κατὰ πρεσβείαν
ἔχειν ἠξίου τὴν ἀρχήν. προσλαβὼν δὲ Ἰκάριον καὶ τοὺς
στασιώτας παρὰ πολύ τε ὑπερεβάλετο δυνάμει Τυνδά-
ρεων καὶ ἠνάγκασεν ἀποχωρῆσαι δείσαντα, ὡς μὲν
Λακεδαιμόνιοί φασιν, ἐς Πελλάναν, Μεσσηνίων δέ ἐστιν
ἐς αὐτὸν λόγος Τυνδάρεων φεύγοντα ἐλθεῖν ὡς Ἀφαρέα
ἐς τὴν Μεσσηνίαν εἶναί τε Ἀφαρέα τὸν Περιήρους ἀδελφὸν
Τυνδάρεω πρὸς μητρός· καὶ οἰκῆσαί τε αὐτὸν τῆς Μεσση-
νίας φασὶν ἐν Θαλάμαις καὶ τοὺς παῖδας ἐνταῦθα οἰκοῦντι
5 *αὐτῶι γενέσθαι. χρόνωι δὲ ὕστερον κατῆλθέ τε ὑπὸ*
Ἡρακλέους Τυνδάρεως καὶ ἀνενεώσατο τὴν ἀρχήν·
ἐβασίλευσαν δὲ καὶ οἱ Τυνδάρεω παῖδες καὶ Μενέλαος
ὁ Ἀτρέως Τυνδάρεω γαμβρὸς ὢν Ὀρέστης τε Ἑρμιόνηι τῆι
Μενελάου συνοικῶν. κατελθόντων δὲ Ἡρακλειδῶν ἐπὶ
Τισαμενοῦ τοῦ Ὀρέστου βασιλεύοντος, Μεσσήνη μὲν καὶ
Ἄργος ἑκατέρα μοῖρα Τήμενον, ἡ δὲ Κρεσφόντην ἔσχεν
ἄρχοντας· ἐν Λακεδαίμονι δὲ ὄντων διδύμων τῶν Ἀριστο-
δήμου παίδων οἰκίαι δύο βασίλειαι γίνονται· συναρέσαι
6 *γὰρ τῆι Πυθίαι φασίν. Ἀριστοδήμωι δὲ αὐτῶι πρότερον*
τὴν τελευτὴν συμβῆναι λέγουσιν ἐν Δελφοῖς πρὶν ἢ
Δωριέας κατελθεῖν ἐς Πελοπόννησον. οἱ μὲν δὴ ἀποσεμνύ-
νοντες τὰ ἐς αὐτὸν τοξευθῆναι λέγουσιν Ἀριστόδημον
ὑπὸ Ἀπόλλωνος, ὅτι οὐκ ἀφίκοιτο ἐπὶ τὸ μαντεῖον, παρὰ
δὲ Ἡρακλέους ἐντυχόντος οἱ πρότερον πύθοιτο ὡς ἐς
Πελοπόννησον Δωριεῦσι γενήσεται ἧδε ἡ κάθοδος· ὁ δὲ
ἀληθέστερος ἔχει λόγος Πυλάδου τοὺς παῖδας καὶ
Ἠλέκτρας, ἀνεψιοὺς ὄντας Τισαμενῶι τῶι Ὀρέστου,
7 *φονεῦσαι τὸν Ἀριστόδημον. ὀνόματα μὲν δὴ τοῖς παισὶν*

16 *ἀνενεώσατο*] *ἀνεσώσατο* Schubart-Walz || **17** *μενέλαος* **Va**: *-εως* ***β*** || **22** *λακεδαίμονι* **Va** Bekker: *λακεδαιμονία* ***β*** || **30** *ἧδε*] *ἤδη* Clavier

*αὐτοῦ Προκλῆς καὶ Εὐρυσθένης ἐτέθη, δίδυμοι δὲ ὄντες
διάφοροι τὰ μάλιστα ἦσαν. προεληλυθότες δὲ ἐπὶ μέγα
ἀπεχθείας ὅμως ἐν κοινῶι Θήραι τῶι Αὐτεσίωνος,
ἀδελφῶι τῆς μητρὸς σφῶν ὄντι Ἀργείας, ἐπιτροπεύσαντι δὲ
καὶ αὐτῶν, συνήραντο ἐς ἀποικίαν. τὴν δὲ ἀποικίαν ὁ
Θήρας ἔστελλεν ἐς τὴν νῆσον τὴν τότε ὀνομαζομένην
Καλλίστην, τοὺς ἀπογόνους οἱ τοῦ Μεμβλιάρου παραχω-
ρήσεσθαι τῆς βασιλείας ἐλπίζων ἑκόντας. ὅπερ οὖν καὶ* 8
*ἐποίησαν λαβόντες λογισμὸν ὅτι Θήραι μὲν ἐς αὐτὸν
ἀνήιει Κάδμον τὸ γένος, οἱ δὲ ἦσαν ἀπόγονοι Μεμβλιάρου·
Μεμβλίαρον δὲ ἄνδρα ὄντα τοῦ δήμου Κάδμος ἐν τῆι
νήσωι κατέλιπεν ἡγεμόνα εἶναι τῶν ἐποίκων. καὶ Θήρας
μὲν τῆι τε νήσωι μετέβαλεν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τὸ ὄνομα
καί οἱ καὶ νῦν ἔτι οἱ Θηραῖοι κατὰ ἔτος ἐναγίζουσιν ὡς
οἰκιστῆι· Προκλεῖ δὲ καὶ Εὐρυσθένει μέχρι μὲν τῆς
προθυμίας τῆς ἐς τὸν Θήραν ἐς τὸ αὐτὸ συνῆλθον αἱ
γνῶμαι, τὰ δὲ λοιπὰ διειστήκει σφίσιν ἐπὶ παντὶ τὰ
βουλεύματα. οὐ μὴν οὐδὲ ὁμονοησάντων τοὺς ἀπογόνους* 9
*αὐτῶν ἐς κοινὸν κατάλογον ὑπάξειν ⟨ἂν⟩ ἔμελλον· οὐ
γάρ τι τὰ πάντα ἐς τὸ αὐτὸ συνεληλύθασιν ἡλικίας, ὡς
ἀνεψιόν τε ἀνεψιῶι καὶ ἀνεψιῶν παῖδας, ὡσαύτως δὲ καὶ
τοὺς κατωτέρω κατὰ ἀριθμὸν τυχεῖν ἀλλήλοις γεγονότας
τὸν ἴσον. ἑκατέραν οὖν τὴν οἰκίαν ἐπέξειμι αὐτῶν ἰδίως
καὶ οὐκ ἀμφοτέρας ἅμα ἐς τὸ αὐτὸ ἀναμίξας.*

Εὐρυσθένει πρεσβυτέρωι τῶν Ἀριστοδήμου παίδων 2
*ὄντι ἡλικίαν γενέσθαι λέγουσιν υἱὸν Ἆγιν· ἀπὸ τούτου
δὲ τὸ γένος τὸ Εὐρυσθένους καλοῦσιν Ἀγιάδας. ἐπὶ τούτου
Πατρεῖ τῶι Πρευγένους κτίζοντι ἐν Ἀχαΐαι πόλιν,
ἥντινα Πάτρας καὶ ἐς ἡμᾶς καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ Πατρέως
τούτου, συνεπελάβοντο Λακεδαιμόνιοι τοῦ οἰκισμοῦ.
συνήραντο δὲ καὶ Γρᾶι τῶι Ἐχέλα τοῦ Πενθίλου τοῦ*

3 *τῶι Αὐτεσίωνος* Palmerius (cf. 3. 15. 6): *τῶ ἀπὸ ἴωνος β* || **12–13** *ἡγεμόνα – μετέβαλεν* om. **V** || **17** *παντὶ* Schubart: *πάντα β* || **19** *ὑπάξειν* **V**: *-έξειν* **FP** | suppl. Spiro || **27** *Ἀγιάδας* **Vt** Cobet: *ἀγίδας β* || **31** *συνήραντο* 𝕽: *-ατο β* | *Γρᾶι* Casaubonus: *γραῖ β*

Ὀρέστου στελλομένωι ναυσὶν ἐς ἀποικίαν. καὶ ὁ μὲν τὴν τῆς Ἰωνίας μεταξὺ καὶ Μυσῶν, καλουμένην δὲ Αἰολίδα ἐφ' ἡμῶν, καθέξειν ἔμελλεν· ὁ δέ οἱ πρόγονος Πενθίλος Λέσβον τὴν ὑπὲρ τῆς ἠπείρου ταύτης νῆσον εἷλεν ἔτι
2 *πρότερον. ἐπὶ δὲ Ἐχεστράτου τοῦ Ἄγιδος βασιλεύοντος ἐν Σπάρτηι Κυνουρέας τοὺς ἐν τῆι ἡλικίαι Λακεδαιμόνιοι ποιοῦσιν ἀναστάτους, αἰτίαν ἐπενεγκόντες ὡς τὴν Ἀργολίδα συγγενῶν σφισιν ὄντων Ἀργείων λῃσταί τε ἐκ τῆς Κυνουριακῆς κακουργοῖεν καὶ αὐτοὶ καταδρομὰς ἐκ τοῦ φανεροῦ ποιοῖντο ἐς τὴν γῆν. λέγονται δὲ οἱ Κυνουρεῖς Ἀργεῖοι τὸ ἀνέκαθεν εἶναι, καὶ οἰκιστήν φασιν αὐτῶν*
3 *Κύνουρον γενέσθαι τὸν Περσέως. ἔτεσι δὲ ὕστερον οὐ πολλοῖς Λαβώτας ὁ Ἐχεστράτου τὴν ἀρχὴν ἔσχεν ἐν Σπάρτηι. τοῦτον τὸν Λαβώταν Ἡρόδοτος ἐν τῶι λόγωι τῶι ἐς Κροῖσον ὑπὸ Λυκούργου τοῦ θεμένου τοὺς νόμους φησὶν ἐπιτροπευθῆναι παῖδα ὄντα· Λεωβώτην δέ οἱ τίθεται τὸ ὄνομα καὶ οὐ Λαβώταν. Λακεδαιμονίοις δὲ πρῶτον τότε ἔδοξεν ἄρασθαι πρὸς Ἀργείους πόλεμον· ἐποιοῦντο δὲ ἐς αὐτοὺς ἐγκλήματα τήν τε Κυνουριακὴν ἑλόντων αὐτῶν ἀποτέμνεσθαι τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς περιοίκους σφῶν ὑπηκόους ὄντας ἀφιστάναι. τότε μὲν δὴ παρὰ οὐδετέρων πολεμησάντων ὅμως μνήμης ἄξιον*
4 *πραχθῆναί φασιν οὐδέν· τοὺς δὲ ἐφεξῆς βασιλεύσαντας τῆς οἰκίας ταύτης Δόρυσσον τὸν Λαβώτα καὶ Ἀγησίλαον Δορύσσου δι' ὀλίγου σφᾶς τὸ χρεὼν ἐπέλαβεν ἀμφοτέρους. ἔθηκε δὲ καὶ Λυκοῦργος Λακεδαιμονίοις τοὺς νόμους ἐπὶ τῆς Ἀγησιλάου βασιλείας· θεῖναι δὲ αὐτὸν λέγουσιν οἱ μὲν παρὰ τῆς Πυθίας διδαχθέντα ὑπὲρ αὐτῶν, οἱ δὲ ὡς Κρητικὰ ὄντα νόμιμα ἐπαγάγοιτο. τούτους δὲ οἱ Κρῆτες*

14 Hdt. 1. 65

4 *λέσβον* **V**: *-ου* **FP** || **6** *τῆι* secl. Schubart-Walz || **10** *Κυνουρεῖς* Steph. Byz.: *κυνωρεῖς* ***β*** || **11** *αὐτῶν* Hitzig || **12** *Περσέως* ***β*** Steph. Byz.: *Πυράσεως* C. Müller || **15** *τῶι* **Va**: *τὸ* ***β*** || **16** *Λεωβώτην* Siebelis: *-ότην* ***β*** || **16–17** *Λεωβώτην — Λαβώταν* del. Zink || **19** *Κυνουριακὴν* Steph. Byz.: *κυνουρικὴν* ***β*** || **20** *ἑλόντων*] *ἐχόντων* Schubart-Walz || **24** *λαβώτα* **V**: *-ταν* **FP** || **25** *τὸ* **R**: *τότε* ***β*** || **29** *ἐπαγάγοιτο* Corais: *ἐπάγοιτο* ***β***

τοὺς νόμους τεθῆναί σφισιν ὑπὸ Μίνω λέγουσι, βουλεύσασθαι δὲ ὑπὲρ τῶν νόμων οὐκ ἄνευ θεοῦ τὸν Μίνω. ἠνίξατο δὲ καὶ Ὅμηρος ἐμοὶ δοκεῖν περὶ τοῦ Μίνω τῆς νομοθεσίας ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσι·

τῇσι δ' ἐνὶ Κνωσσός, μεγάλη πόλις, ἔνθα τε Μίνως
ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστής.

Λυκούργου μὲν οὖν καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα τοῦ λόγου 5 *ποιήσομαι μνήμην· Ἀγησιλάου δὲ παῖς ἐγένετο Ἀρχέλαος. ἐπὶ τούτου Λακεδαιμόνιοι πολέμωι κρατήσαντες πόλιν τῶν περιοικίδων ἠνδραποδίσαντο Αἶγυν, ὑποπτεύσαντες ὡς οἱ Αἰγῦται φρονοῦσι τὰ Ἀρκάδων. Χαρίλαος δὲ ὁ τῆς ἑτέρας οἰκίας βασιλεὺς συνεξεῖλε μὲν καὶ Ἀρχελάωι τὴν Αἶγυν, ὁπόσα δὲ καὶ ἰδίαι Λακεδαιμονίων αὐτὸς ἔδρασεν ἡγούμενος, μνήμην καὶ τῶνδε ποιησόμεθα ὁμοῦ τῶι λόγωι μεταβάντι ἐς τοὺς Εὐρυπωντίδας καλουμένους. Ἀρχελάου δὲ ἦν Τήλεκλος· ἐπὶ τούτου πόλεις Λακεδαι-* 6 *μόνιοι τῶν περιοικίδων πολέμωι κρατήσαντες ἐξεῖλον Ἀμύκλας καὶ Φᾶριν καὶ Γεράνθρας, ἐχόντων ἔτι Ἀχαιῶν. τούτων Φαρῖται καὶ Γερανθρᾶται τὴν ἔφοδον τῶν Δωριέων καταπλαγέντες ἀπελθεῖν ἐκ Πελοποννήσου συγχωροῦνται ὑπόσπονδοι· τοὺς δὲ Ἀμυκλαιεῖς οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς ἐκβάλλουσιν, ἀλλὰ ἀντισχόντας τε ἐπὶ πολὺ τῶι πολέμωι καὶ ἔργα οὐκ ἄδοξα ἐπιδειξαμένους. δηλοῦσι δὲ καὶ οἱ Δωριεῖς τρόπαιον ἐπὶ τοῖς Ἀμυκλαιεῦσιν ἀναστήσαντες, ὡς ἐν τῶι τότε λόγου μάλιστα ἄξιον τοῦτο ὑπάρξαν σφίσιν. οὐ πολλῶι δὲ ὕστερον τούτων ἀπέθανεν ὑπὸ Μεσσηνίων Τήλεκλος ἐν Ἀρτέμιδος ἱερῶι· τὸ δὲ ἱερὸν τοῦτο ἐν μεθορίωι τῆς τε Λακωνικῆς καὶ τῆς*

3 τ 178–179 || **7** 3. 14–18 || **15** 3. 7. 3

11 *Χαρίλαος*] *Χάριλλος* infra 3. 7. 3 (cf. Hdt. 8. 131, Sosibius fr. 2 Jacoby) || **15** *Εὐρυπωντίδας* edd. inde a Bekker (cf. 3. 7. 2): *-ποντίας* **β** || **18** *Ἀμύκλας* Meursius: *-αν* **β** || **19** *Φαρῖται* Steph. Byz.: *φαρεῖται* **VP** *φανεῖται* **F** | *Γερανθρᾶται* **V** Steph. Byz.: *γερον-* **FP** || **21** *ἀμυκλαιεῖς* **Vb**: *-εεῖς* **β** || **24** *Ἀμυκλαιεῦσιν* edd.: *-εεῦσιν* **β** || **25** *λόγου* Amasaeus: *-ωι* **β**

Μεσσηνίας ἐπεποίητο ἐν χωρίωι καλουμένωι Λίμναις.
7 *Τηλέκλου δὲ ἀποθανόντος Ἀλκαμένης ἔσχεν ὁ Τηλέκλου*
τὴν ἀρχήν· καὶ Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν ἐς Κρήτην
Χαρμίδην τὸν Εὔθυος, ἄνδρα ἐν Σπάρτηι τῶν δοκίμων,
στάσεις τε καταπαύσοντα τοῖς Κρησὶ καὶ τὰ πολίσματα,
ὁπόσα ἦν ἀπωτέρω θαλάσσης καὶ ἄλλως ἀσθενῆ, ταῦτα
μὲν τοὺς Κρῆτας πείσοντα ἐκλιπεῖν, τὰ δὲ ἐν ἐπικαίρωι
τοῦ παράπλου συνοικιοῦντα ἀντ' αὐτῶν. ἀνέστησαν δὲ
καὶ Ἕλος ἐπὶ θαλάσσηι πόλισμα Ἀχαιῶν ἐχόντων καὶ
Ἀργείους τοῖς εἵλωσιν ἀμύναντας μάχηι νικῶσιν.
8 *Τελευτήσαντος δὲ Ἀλκαμένους Πολύδωρος τὴν βασι-*
λείαν παρέλαβεν ὁ Ἀλκαμένους, καὶ ἀποικίαν τε ἐς
Ἰταλίαν Λακεδαιμόνιοι τὴν ἐς Κρότωνα ἔστειλαν καὶ
{ἀποικίαν} ἐς Λοκροὺς τοὺς πρὸς ἄκραι Ζεφυρίωι, καὶ
ὁ πόλεμος ὁ καλούμενος Μεσσηνιακὸς Πολυδώρου βασι-
λεύοντος μάλιστα ἐς ἀκμὴν προῆλθε. λέγουσι δὲ οὐ τὰς
αὐτὰς Λακεδαιμόνιοί τε αἰτίας καὶ Μεσσήνιοι τοῦ
2 *πολέμου. τὰ οὖν λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν, καὶ ὁποῖον ὁ πόλεμος*
ἔσχεν οὗτος πέρας, τοῦ λόγου μοι τὰ ἐφεξῆς δηλώσει·
τοσοῦτον δὲ ἐν τῶι παρόντι μνησθησόμεθα αὐτῶν, τὰ
πολλὰ ἡγήσασθαι Λακεδαιμονίοις ἐν τῶι προτέρωι πρὸς
Μεσσηνίους πολέμωι Θεόπομπον τὸν Νικάνδρου, βασιλέα
ὄντα τῆς ἑτέρας οἰκίας. διαπεπολεμημένου δὲ τοῦ πρὸς
Μεσσήνην πολέμου καὶ ἤδη Λακεδαιμονίοις δορικτήτου
τῆς Μεσσηνίας οὔσης, Πολύδωρον εὐδοκιμοῦντα ἐν
Σπάρτηι καὶ κατὰ γνώμην Λακεδαιμονίων μάλιστα ὄντα
τῶι δήμωι — οὔτε γὰρ ἔργον βίαιον οὔτε ὑβριστὴν λόγον
παρείχετο ἐς οὐδένα, ἐν δὲ ταῖς κρίσεσι τὰ δίκαια ἐφύλασ-
3 *σεν οὐκ ἄνευ φιλανθρωπίας —, ἔχοντος δὲ ἤδη Πολυδώρου*
λαμπρὸν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὄνομα, Πολέμαρχος
οἰκίας ἐν Λακεδαίμονι ἀνὴρ οὐκ ἀδόξου, θρασύτερος δὲ

19 4. 6—13

4 *Εὔθυος, ἄνδρα* **Musurus**: *εὐθυοσάνδρα* (*-θιοσ-* **FP**) ***β*** || **11—12** *Πολύδωρος — Ἀλκαμένους* om. **P** || **14** secl. Dindorf | *τοὺς* **VP**: om. **F** || **24** *Μεσσήνην* Siebelis: *-η* ***β***

ὡς ἐδήλωσε γνώμην, φονεύει τὸν Πολύδωρον· ἀποθανόντι δὲ αὐτῶι πολλά τε παρὰ Λακεδαιμονίων δέδοται καὶ ἀξιόλογα ἐς τιμήν. ἔστι μέντοι καὶ Πολεμάρχου μνῆμα ἐν Σπάρτηι, εἴτε ἀγαθοῦ τὰ πρότερα ἀνδρὸς εἶναι νομισθέντος εἴτε καὶ κρύφα οἱ προσήκοντες θάπτουσιν αὐτόν.

Ἐπὶ μὲν δὴ Εὐρυκράτους τοῦ Πολυδώρου βασιλεύοντος 4 *Μεσσήνιοί τε ἠνείχοντο ὑπήκοοι Λακεδαιμονίων ὄντες καὶ παρὰ τοῦ δήμου τοῦ Ἀργείων οὐδέν σφισιν ἀπήντησε νεώτερον· ἐπὶ δὲ Ἀναξάνδρου τοῦ Εὐρυκράτους — τὸ γὰρ χρεὼν ἤδη Μεσσηνίους ἤλαυνεν ἐκτὸς Πελοποννήσου πάσης — ἀφίστανται Λακεδαιμονίων οἱ Μεσσήνιοι. καὶ χρόνον μὲν ἀντέσχον πολεμοῦντες· ὑπόσπονδοι δὲ ὡς ἐκρατήθησαν ἀπήιεσαν ἐκ Πελοποννήσου, τὸ δὲ αὐτῶν ἐγκαταλειφθὲν τῆι γῆι Λακεδαιμονίων ἐγένοντο οἰκέται πλὴν οἱ τὰ ἐπὶ τῆι θαλάσσηι πολίσματα ἔχοντες. τὰ μὲν* 5 *δὴ ἐπὶ τοῦ πολέμου συμβάντα, ὃν οἱ Μεσσήνιοι Λακεδαιμονίων ἀποστάντες ἐπολέμησαν, οὔ μοι κατὰ καιρὸν ἦν ἐν τῆι συγγραφῆι τῆι παρούσηι δηλῶσαι. Ἀναξάνδρου δὲ υἱὸς Εὐρυκράτης γίνεται, Εὐρυκράτους δὲ τοῦ δευτέρου Λέων. ἐπὶ τούτων βασιλευόντων Λακεδαιμόνιοι προσέπταιον ἐν τῶι πρὸς Τεγεάτας πολέμωι τὰ πλείονα. ἐπὶ δὲ Ἀναξανδρίδου τοῦ Λέοντος ἐπικρατέστεροι Τεγεατῶν γίνονται τῶι πολέμωι· γίνονται δὲ οὕτως. ἀνὴρ Λακεδαιμόνιος Λίχας ὄνομα ἀφίκετο ἐς Τεγέαν· τηνικαῦτα δὲ αἱ πόλεις ἄγουσαι σπονδὰς ἔτυχον. ἀφικομένου δὲ τοῦ Λίχα* 6 *Ὀρέστου τὰ ὀστᾶ ἀνεζήτουν· ἀνεζήτουν δὲ αὐτὰ ἐκ θεοπροπίου Σπαρτιᾶται. συνῆκεν οὖν Λίχας ὡς ἔστι κατακείμενα ἐν οἰκίαι χαλκέως, συνῆκε δὲ οὕτως· ὁπόσα ἐν τῆι τοῦ χαλκέως ἑώρα, παρέβαλεν αὐτὰ πρὸς τὸ ἐκ Δελφῶν μάντευμα, ἀνέμοις μὲν τοῦ χαλκέως εἰκάζων τὰς φύσας, ὅτι καὶ αὗται βίαιον πνεῦμα ἠφίεσαν, τύπον δὲ τὴν σφῦραν καὶ τὸν ἄκμονα ἀντίτυπον ταύτηι, πῆμα δὲ*

23 sqq. cf. Hdt. 1. 67

14 ⟨*ἐν*⟩ *τῆι* Facius || **15** *ἐπὶ* Clavier: *ἐν β* || **16** *ὃν* Xylander: *ὧν β* || **29** *παρέβαλεν* **R[γρ]PaVaVb[1]**: *-έβαλλεν* **FP** *-έλαβεν* **V**

εἰκότως ἀνθρώποι τὸν σίδηρον, ὅτι ἐχρῶντο ἐς τὰς μάχας
ἤδη τῶι σιδήρωι· τὰ δὲ ἐπὶ τῶν ἡρώων καλουμένων ἂν
7 *εἶπεν ὁ θεὸς ἀνθρώπωι πῆμα εἶναι τὸν χαλκόν. τῶι*
χρησμῶι δὲ τῶι γενομένωι Λακεδαιμονίοις ἐς τοῦ
Ὀρέστου τὰ ὀστᾶ καὶ Ἀθηναίοις ὕστερον ἐοικότα ἐχρήσθη
κατάγουσιν ἐς Ἀθήνας ἐκ Σκύρου Θησέα, ἄλλως δὲ οὐκ
εἶναί σφισιν ἑλεῖν Σκῦρον· ἀνεῦρε δὲ {δὴ} τὰ ὀστᾶ τοῦ
Θησέως Κίμων ὁ Μιλτιάδου, σοφίαι χρησάμενος καὶ
8 *οὗτος {εὗρε}, καὶ μετ' οὐ πολὺ εἷλε τὴν Σκῦρον. ὅτι δὲ*
ἐπὶ τῶν ἡρώων τὰ ὅπλα ὁμοίως χαλκᾶ ἦν πάντα, μαρτυρεῖ
μοι καὶ Ὁμήρου τῶν ἐπῶν ⟨τὰ⟩ ἔς τε ἀξίνην ἔχοντα τὴν
Πεισάνδρου καὶ ἐς τοῦ Μηριόνου τὸν ὀιστόν. βεβαιοῖ δὲ
καὶ ἄλλως μοι τὸν λόγον ἐν Φασήλιδι ἀνακείμενον ἐν
Ἀθηνᾶς ἱερῶι τὸ δόρυ Ἀχιλλέως καὶ Νικομηδεῦσιν ἐν
Ἀσκληπιοῦ ναῶι μάχαιρα ἡ Μέμνονος· καὶ τοῦ μὲν ἥ τε
αἰχμὴ καὶ ὁ σαυρωτήρ, ἡ μάχαιρα δὲ καὶ διὰ πάσης χαλκοῦ
πεποίηται.
9 *Ταῦτα μὲν δὴ ἴσμεν ἔχοντα οὕτως· Ἀναξανδρίδης*
δὲ ὁ Λέοντος Λακεδαιμονίων μόνος γυναῖκάς τε δύο ἅμα
ἔσχε καὶ οἰκίας δύο ἅμα ὤικησε. τὴν γάρ οἱ πρότερον
συνοικοῦσαν ἀρεστὴν τὰ ἄλλα οὖσαν συνέβαινεν οὐ τίκτειν·
ἀποπέμψασθαι δὲ αὐτὴν κελευόντων τῶν ἐφόρων τοῦτο μὲν
οὐδαμῶς ἐπαγγέλλεται, τοσοῦτον δέ σφισιν εἴκει γυναῖκα
ἑτέραν λαβεῖν πρὸς ταύτηι. καὶ ἥ τε ἐπεισελθοῦσα
Κλεομένην παῖδα ἔσχε καὶ ἡ προτέρα τέως οὐ σχοῦσα ἐν
γαστρὶ ἐπὶ γεγονότι ἤδη Κλεομένει τίκτει Δωριέα καὶ
10 *αὖθις Λεωνίδαν, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Κλεόμβροτον. ἐπεὶ δὲ*
ἀπέθανεν Ἀναξανδρίδης, Λακεδαιμόνιοι Δωριέα καὶ
γνώμην Κλεομένους καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἀμείνονα εἶναι
νομίζοντες τὸν μὲν ἀπώσαντο ἄκοντες, Κλεομένει δὲ
διδόασιν ἐκ τῶν νόμων πρεσβεῖα τὴν ἀρχήν.
4 *Δωριεὺς μὲν δή — οὐ γὰρ ἠνείχετο ὑπακούειν Κλεομένει*

11 *N* 612, 650 || **18** sqq. cf. Hdt. 5. 39—41

2.3 *ἂν εἶπεν* **P**: *ἀνεῖπεν* **VF** || **7** del. 𝕽 *τε δὴ* Bekker || **9** del. 𝕽 || **11** suppl. Clavier || **21** *ἀρεστὴν* Bergler: *ἀρίστην* ***β***

*μένων ἐν Λακεδαίμονι — ἐς ἀποικίαν στέλλεται· Κλεομένης
δὲ ὡς ἐβασίλευσεν, αὐτίκα ἐσέβαλεν ἐς τὴν Ἀργολίδα,
Λακεδαιμονίων τε αὐτῶν ἀθροίσας καὶ τῶν συμμάχων
στρατιάν. ὡς δὲ ἐπεξῆλθον οἱ Ἀργεῖοι σὺν ὅπλοις, ὁ
Κλεομένης ἐνίκα τῆι μάχηι· καί — ἦν γὰρ πλησίον ἄλσος
ἱερὸν Ἄργου τοῦ Νιόβης — καταφεύγουσιν ὡς ἐτράποντο
ὅσον τε πεντακισχίλιοι τῶν Ἀργείων ἐς τὸ ἄλσος. Κλεο-
μένης δέ — ἐξώρμει γὰρ τὰ πολλὰ ἐκ τοῦ νοῦ — κελεύει
καὶ τότε ἐνεῖναι πῦρ τοῖς εἵλωσιν ἐς τὸ ἄλσος, καὶ τό τε
ἄλσος ἡ φλὸξ ἐπέλαβεν ἅπαν καὶ ὁμοῦ τῶι ἄλσει καιομένωι
συγκατεκαύθησαν {αὖθις} οἱ ἱκέται. ἐστράτευσε δὲ καὶ* 2
*ἐπὶ Ἀθήνας, τὸ μὲν πρότερον Ἀθηναίοις τε ἐλευθερίαν ἀπὸ
τῶν Πεισιστράτου παίδων καὶ αὐτῶι καὶ Λακεδαιμονίοις
δόξαν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἀγαθὴν κτώμενος, ὕστερον δὲ
Ἀθηναίου χάριτι ἀνδρὸς Ἰσαγόρου τυραννίδα οἱ συγκατερ-
γασόμενος Ἀθηνῶν. ὡς δὲ ἡμάρτανε τῆς ἐλπίδος καὶ οἱ
Ἀθηναῖοι περὶ τῆς ἐλευθερίας ἐμαχέσαντο ἐρρωμένως,
ἐνταῦθα ὁ Κλεομένης ἄλλα τε ἐδήιωσε τῆς χώρας καὶ
τῆς καλουμένης Ὀργάδος θεῶν τε τῶν ἐν Ἐλευσῖνι ἱερᾶς,
καὶ ταύτης τεμεῖν φασιν αὐτόν. ἀφίκετο δὲ καὶ ἐς Αἴγιναν,
καὶ Αἰγινητῶν τοὺς δυνατοὺς συνελάμβανεν ὅσοι μηδισμοῦ
τε αὐτῶν μετέσχον καὶ βασιλεῖ Δαρείωι τῶι Ὑστάσπου
γῆν δοῦναι καὶ ὕδωρ τοὺς πολίτας ἔπεισαν. διατρίβοντος* 3
*δὲ ἐν Αἰγίνηι Κλεομένους Δημάρατος ὁ τῆς οἰκίας βασιλεὺς
τῆς ἑτέρας διέβαλλεν αὐτὸν ἐς τῶν Λακεδαιμονίων τὸ
πλῆθος· Κλεομένης δὲ ὡς ἀνέστρεψεν ἐξ Αἰγίνης,
ἔπρασσεν ὅπως Δημάρατον παύσειε βασιλεύοντα, καὶ τήν
τε ἐν Δελφοῖς πρόμαντιν ὠνήσατο, Λακεδαιμονίοις αὐτὴν
ὁπόσα αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐς Δημάρατον χρῆσαι, καὶ
Λεωτυχίδην ἄνδρα τοῦ βασιλικοῦ γένους καὶ οἰκίας
Δημαράτωι τῆς αὐτῆς ἐπῆρεν ἀμφισβητεῖν ὑπὲρ τῆς
ἀρχῆς. εἴχετο δὲ Λεωτυχίδης λόγων οὓς Ἀρίστων ποτὲ ἐς* 4
Δημάρατον τεχθέντα ἐξέβαλεν ὑπὸ ἀμαθίας οὐχ αὐτοῦ

11 secl. Siebelis || **12** *Ἀθηναίοις* edd.: *-ους β* || **15** *συγκατεργασόμενος* **R**^rv^**PaVb**: *-σάμενος β* || **32** *εἴχετο* Valckenaer: *εἵλετο β* || **33** *οὐχ αὐτοῦ* Bekker: *οὐκ αὐτοῦ β*

παῖδα εἶναι φήσας. τότε δὲ οἱ μὲν ἐς τὸ χρηστήριον οἱ
Λακεδαιμόνιοι τὸ ἐν Δελφοῖς, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα εἰώθεσαν,
ἀνάγουσι καὶ τὸ ἀμφισβήτημα τὸ ὑπὲρ Δημαράτου· ἡ δέ
σφισιν ἔχρησεν ἡ πρόμαντις ὁπόσα ἦν Κλεομένει κατὰ
5 γνώμην. Δημάρατος μὲν δὴ κατὰ ἔχθος τὸ Κλεομένους καὶ
οὐ σὺν τῶι δικαίωι βασιλείας ἐπαύθη, Κλεομένην δὲ
ὕστερον τούτων ἐπέλαβεν ἡ τελευτὴ μανέντα· ὡς γὰρ δὴ
ἐλάβετο ξίφους, ἐτίτρωσκεν αὐτὸς αὑτὸν καὶ διεξήιει τὸ
σῶμα ἅπαν κόπτων τε καὶ λυμαινόμενος. Ἀργεῖοι μὲν δὴ
τοῖς ἱκέταις τοῦ Ἄργου διδόντα αὐτὸν δίκην τέλος τοῦ
βίου φασὶν εὑρέσθαι τοιοῦτο, Ἀθηναῖοι δὲ ὅτι ἐδήιωσε τὴν
Ὀργάδα, Δελφοὶ δὲ τῶν δώρων ἕνεκα ὧν τῆι προμάντιδι
6 ἔδωκεν, ἀναπείσας ἐψευσμένα εἰπεῖν ἐς Δημάρατον. εἴη δ'
ἂν καὶ τὰ μηνίματα ἔκ τε ἡρώων ὁμοῦ καὶ θεῶν ἐς τὸ
αὐτὸ τῶι Κλεομένει συνεληλυθότα, ἐπεί τοι καὶ ἰδίαι
Πρωτεσίλαος ἐν Ἐλαιοῦντι οὐδὲν ἥρως Ἄργου φανερώ-
τερος ἄνδρα Πέρσην ἐτιμωρήσατο Ἀρταΰκτην καὶ
Μεγαρεῦσιν οὔ ποτε θεῶν τῶν ἐν Ἐλευσῖνι ὄντων ἐξεγένετο
ἱλάσασθαι τὸ μήνιμα γῆν ἐπεργασαμένοις τὴν ἱεράν. τὰ δὲ
ἐς τοῦ μαντείου τὴν διάπειραν οὐδὲ τὸ παράπαν ἄλλον γε
οὐδένα ὅτι μὴ μόνον Κλεομένην τολμήσαντα ἴσμεν.
7 Κλεομένει δὲ οὐκ ὄντων ἀρρένων παίδων ἐς Λεωνίδαν
τὸν Ἀναξανδρίδου, Δωριέως δὲ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφόν,
κατέβαινεν ἡ ἀρχή. καὶ Ξέρξης τε τηνικαῦτα ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα ἦγαγε τὸν λαὸν καὶ Λεωνίδας τριακοσίοις ὁμοῦ
Λακεδαιμονίων ἀπήντησεν ἐς Θερμοπύλας. γεγόνασι μὲν
δὴ πόλεμοι καὶ Ἑλλήνων πολλοὶ καὶ ἐς ἀλλήλους βαρβάρων,
εὐαρίθμητοι δὲ ὁπόσους ἀνδρὸς ἑνὸς μάλιστα ἀρετὴ
προήγαγεν ἐς πλέον δόξης, ὡς Ἀχιλλεύς τε τὸν πρὸς
Ἰλίωι πόλεμον καὶ Μιλτιάδης τὸ Μαραθῶνι ἔργον. ἀλλὰ
γὰρ τὸ Λεωνίδου κατόρθωμα ὑπερεβάλετο ἐμοὶ δοκεῖν
8 τά τε ἀνὰ χρόνον συμβάντα καὶ τὰ ἔτι πρότερον. Ξέρξηι

1 *φήσας* Kuhn: *πείσας* **β** || **12** *δελφοὶ* 𝕽: *-οῖς* **β** || **16** *Ἐλαιοῦντι* Dindorf: *ἐλεοῦντι* **β** || **18** *ἐξεγένετο* 𝕽: *-οντο* **β** || **21** *κλεομένην* **Va**: *-η* **β** || **27** *δὴ* om. Phral. || **31** *γὰρ* om. Phral. | *ὑπερεβάλετο* **Ag Pd** Bekker: *-βάλλετο* **β** Phral.

γὰρ βασιλέων, ὁπόσοι Μήδοις καὶ Πέρσαις ἐγένοντο ὕστερον, παρασχομένωι μέγιστον φρόνημα καὶ ἀποδειξαμένωι λαμπρὰ οὕτω, κατὰ τὴν πορείαν Λεωνίδας σὺν ὀλίγοις, οὓς ἠγάγετο ἐς Θερμοπύλας, ἐγένετο ἂν ἐμποδὼν μηδὲ ἀρχὴν τὴν Ἑλλάδα ἰδεῖν αὐτὸν μηδὲ Ἀθηναίων ποτὲ ἐμπρῆσαι τὴν πόλιν, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τῆς Οἴτης τείνουσαν περιαγαγὼν τὴν μετὰ Ὑδάρνου στρατιὰν ὁ Τραχίνιος κυκλώσασθαί σφισι τοὺς Ἕλληνας παρέσχε καὶ οὕτω κατεργασθέντος Λεωνίδου παρῆλθον ἐς τὴν Ἑλλάδα οἱ βάρβαροι.

Παυσανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου βασιλεὺς μὲν οὐκ ἐγένετο· 9
ἐπιτροπεύων γὰρ Πλείσταρχον τὸν Λεωνίδου καταλειφθέντα ἔτι παῖδα ἐς Πλάταιάν τε Λακεδαιμονίους ἤγαγε καὶ ὕστερον ναυσὶν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. Παυσανίου δὲ τὸ ἔργον τὸ ἐς τὴν Κώιαν γυναῖκα ἐν ἐπαίνωι τίθεμαι μάλιστα, ἥντινα ἀνδρὸς οὐκ ἀδόξου παρὰ Κώιοις θυγατέρα οὖσαν Ἡγητορίδου τοῦ Ἀνταγόρου Φαρανδάτης ὁ Τεάσπιδος, ἀνὴρ Πέρσης, παλλακὴν εἶχεν ἄκουσαν· ἐπεὶ δὲ 10
Πλαταιᾶσι Μαρδόνιός τε ἔπεσεν ἐν τῆι μάχηι καὶ ἀπώλοντο οἱ βάρβαροι, τὴν γυναῖκα ὁ Παυσανίας ἀπέστειλεν ἐς τὴν Κῶν κόσμον τε ὃν ἐποιήσατο ὁ Πέρσης αὐτῆι καὶ τὴν ἄλλην ἀγομένην κατασκευήν. Μαρδονίου τε οὐκ ἠθέλησεν ὁ Παυσανίας αἰσχῦναι τὸν νεκρὸν κατὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ Αἰγινήτου Λάμπωνος.

Πλείσταρχος μὲν οὖν ὁ Λεωνίδου νεωστὶ τὴν βασιλείαν 5
παρειληφὼς ἐτελεύτησε, Πλειστοάναξ δὲ ἔσχε τὴν ἀρχὴν ὁ Παυσανίου τοῦ Πλαταιᾶσιν ἡγησαμένου· Πλειστοάνακτος δὲ ἐγένετο Παυσανίας. οὗτος ἐς τὴν Ἀττικὴν ἀφίκετο ὁ Παυσανίας Θρασυβούλωι καὶ Ἀθηναίοις πολέμιος τῶι λόγωι, τοῖς δὲ ἄρχειν ἐπιτραπεῖσιν ὑπὸ Λυσάνδρου καταστησόμενος τὴν τυραννίδα ἐν βεβαίωι. καὶ μάχηι μὲν ἐνίκησεν Ἀθηναίων τοὺς ἔχοντας τὸν Πειραιᾶ, μετὰ δὲ τὴν μάχην αὐτίκα οἱ τὸν στρατὸν ἀπάγειν

17 *οὖσαν* om. Phral. | *τοῦ Ἀνταγόρου* om. Phral. | *ὁ Τεάσπιδος* om. Phral. || **27–28** *τοῦ – Παυσανίας* om. V || **30** *δὲ*] *τε* Corais

οἴκαδε ἤρεσε μηδὲ ἀνοσίων ἀνδρῶν τυραννίδα αὔξοντα ἐπισπάσασθαι τῆι Σπάρτηι τὸ αἴσχιστον ⟨τῶν⟩ ὀνειδῶν.
2 *ὡς δὲ ἐπανῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν μαχεσάμενος ἄπρακτον μάχην, ὑπάγουσιν αὐτὸν ἐς κρίσιν οἱ ἐχθροί. βασιλεῖ δὲ τῶι Λακεδαιμονίων δικαστήριον ἐκάθιζον οἵ τε ὀνομαζόμενοι γέροντες, ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ὄντες ἀριθμόν, καὶ ἡ τῶν ἐφόρων ἀρχή, σὺν δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ τῆς οἰκίας βασιλεὺς τῆς ἑτέρας. τέσσαρες μὲν δὴ καὶ δέκα τῶν γερόντων, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Ἆγις ὁ τῆς ἑτέρας οἰκίας βασιλεύς, ἀδικεῖν τὸν Πausανίαν κατέγνωσαν· τὸ δὲ ἄλλο ἀπέγνω δικαστήριον.*
3 *μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον Λακεδαιμονίων συλλεγόντων ἐπὶ Θήβας στρατιάν — αἰτία δὲ ἥτις ἐγένετο προσέσται τῶι ἐς Ἀγησίλαον λόγωι — τότε δὲ Λύσανδρος μὲν ἐς τὴν Φωκίδα ἀφικόμενος καὶ ἀναλαβὼν πανδημεὶ τοὺς Φωκέας οὐδένα ἔτι ἐπισχὼν χρόνον ἔς τε Βοιωτίαν ἐληλύθει καὶ προσβολὰς ἐποιεῖτο ἐς τὸ Ἁλιαρτίων τεῖχος οὐκ ἐθελόντων ἀπὸ Θηβαίων ἀφίστασθαι. ἐσεληλύθεσαν δὲ ἤδη καὶ Θηβαίων καὶ Ἀθηναίων τινὲς κρύφα ἐς τὴν πόλιν, ὧν ἐπεξελθόντων καὶ πρὸ τοῦ τείχους ταξαμένων ἄλλοι τε ἐνταῦθα Λακε-*
4 *δαιμονίων καὶ Λύσανδρος ἔπεσε. Παυσανίας δὲ ὑστέρησε μὲν τοῦ ἀγῶνος παρὰ Τεγεατῶν καὶ ἐξ Ἀρκαδίας τῆς ἄλλης ἀθροίζων δύναμιν· ὡς δὲ ἐς τὴν Βοιωτίαν ἀφίκετο, ἐπυνθάνετο τήν τε ἧτταν τῶν ὁμοῦ Λυσάνδρωι καὶ αὐτοῦ Λυσάνδρου τὴν τελευτήν, ἐπῆγε δὲ ὅμως ἐπὶ τὰς Θήβας τὸν στρατὸν καὶ διενοεῖτο ὡς μάχης ἄρξων. ἐνταῦθα οἵ τε Θηβαῖοι {τὰ} ἐναντία ἐτάσσοντο καὶ Θρασύβουλος ἀπέχειν οὐ πολὺ ἀπηγγέλλετο ἄγων τοὺς Ἀθηναίους· ἀνέμενε δὲ ἄρξαι Λακεδαιμονίους μάχης, ἄρξασι δὲ αὐτὸς*
5 *ἤδη κατὰ νώτου σφίσιν ἔμελλεν ἐπικείσεσθαι. ἔδεισεν οὖν ὁ Παυσανίας διπλοῦ στρατιωτικοῦ πολεμίων ἀνδρῶν*

12.13 3. 9. 10

2 suppl. Dindorf || **5** *τῶι* — p. 212, **22** *ἐπ' αὐτῶι* om. **P** || **15** *ἐληλύθει* Buttmann: *ἐλήλυθε* **β** || **18** *ἐπεξελθόντων* **F**: *ἐξελ-* **V** || **19** *καὶ τῶν* **F** || **23** *τήν τε* **Pa**: *τε τήν τε* **β** || **24** *ἐπῆγε* Bekker: *ἀπ-* **β** || **26** secl. Schubart cf. 1. 15. 1, 1. 29. 6, 7. 8. 4 || **27** *ἀπηγγέλλετο* **Pd** Buttmann: *ἐπ-* **β** | *ἄγων* Clavier: *ἄξων* **β**

μεταξὺ ἀποληφθῆναι, καὶ οὕτω σπονδάς τε πρὸς τοὺς
Θηβαίους ἐποιήσατο καὶ τοὺς ὑπὸ τῶι Ἁλιαρτίων τείχει
πεσόντας ἀνείλετο. τοῦτο Λακεδαιμονίοις μὲν ἐγένετο
οὐ κατὰ γνώμην, ἐγὼ δὲ ἐπαινῶ τῶνδε ἕνεκα τὸ βούλευμα·
ἅτε γὰρ εὖ εἰδὼς ὁ Παυσανίας ὡς τὰ σφάλματα ἀεὶ
Λακεδαιμονίοις γίνονται ἐν μέσωι πολεμίων ἀποληφθεῖσι,
τό τε ἐν Θερμοπύλαις καὶ ἐν τῆι Σφακτηρίαι νήσωι,
δεῖμα ἐποιήσατο μή σφισι καὶ αὐτὸς τρίτου γένηται κακοῦ
πρόφασις. τότε δὲ ἐν αἰτίαι ποιουμένων τῶν πολιτῶν τὴν 6
βραδυτῆτα αὐτοῦ τὴν ἐς Βοιωτίαν οὐχ ὑπέμεινεν ἐσελθεῖν
ἐς δικαστήριον, Τεγεᾶται δὲ αὐτὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἱκέτην
ἐδέξαντο τῆς Ἀλέας. ἦν δὲ ἄρα τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐκ παλαιοῦ
Πελοποννησίοις πᾶσιν αἰδέσιμον καὶ τοῖς αὐτόθι ἱκε-
τεύουσιν ἀσφάλειαν μάλιστα παρείχετο· ἐδήλωσαν δὲ οἵ
τε Λακεδαιμόνιοι τὸν Παυσανίαν καὶ ἔτι πρότερον τούτου
Λεωτυχίδην καὶ Ἀργεῖοι Χρυσίδα, καθεζομένους ἐνταῦθα
ἱκέτας, οὐδὲ ἀρχὴν ἐξαιτῆσαι θελήσαντες.
Παυσανίου δὲ φυγόντος οἱ μὲν παῖδες Ἀγησίπολις καὶ 7
Κλεόμβροτος νέοι παντάπασιν ἔτι ἦσαν, Ἀριστόδημος δὲ
ἐπετρόπευεν αὐτοὺς γένους ἐγγύτατα ὤν· καὶ τὸ ἐν
Κορίνθωι Λακεδαιμονίων κατόρθωμα Ἀριστοδήμου σφί-
σιν ἐγένετο ἡγουμένου. Ἀγησίπολις δὲ ἐπεὶ τὴν βασιλείαν 8
ἔσχεν αὐξηθείς, Πελοποννησίων πρώτοις ἐπολέμησεν
Ἀργείοις. ὡς δὲ ἐκ τῆς Τεγεατῶν ἐς τὴν Ἀργολίδα ἤγαγε
τὸν στρατόν, πέμπουσι κήρυκα οἱ Ἀργεῖοι σπεισόμενον
πρὸς Ἀγησίπολιν σφισι πατρώιους δή τινας σπονδὰς ἐκ
παλαιοῦ καθεστώσας τοῖς Δωριεῦσι πρὸς ἀλλήλους. ὁ δὲ
οὔτε τῶι κήρυκι ἐσπείσατο καὶ προϊὼν ὁμοῦ τῆι στρατιᾶι
τὴν γῆν ἔφθειρεν· ἔσεισέ τε δὴ ὁ θεός, καὶ ὁ Ἀγησίπολις
οὐδ' οὕτω τὴν δύναμιν ἀπάξειν ἔμελλε, καίτοι Λακεδαι-
μονίοις μάλιστα Ἑλλήνων — ὡσαύτως δὲ καὶ Ἀθηναίοις —
δεῖμα αἱ διοσημεῖαι παρείχοντο. καὶ ὁ μὲν ὑπὸ τὸ τεῖχος 9

8 δεῖμα R[1]: δεῖγμα β || **9** ἐν αἰτίαι Kuhn: ἐναντία β || **14** ἐδή-λωσαν V: ἐδήιωσαν F | δὲ Bekker: τε β || **16** Χρυσίδα Sylburg: -αν β || **22** ἐγένετο F: -οντο V | Ἀγησίπολις Musurus: ἡγησί- β || **31** ὡσαύτως — Ἀθηναίοις del. Schubart

κατεστρατοπεδεύετο ἤδη τὸ Ἀργείων καὶ οὐ παρίει σείων ὁ θεός καί τινες καὶ ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν κεραυνωθέντες, τοὺς δὲ καὶ ἔκφρονας ἐποίησαν αἱ βρονταί. οὕτω μὲν δὴ ἐκ τῆς Ἀργολίδος ἀνέζευξεν ἄκων, ἐπὶ δὲ Ὀλυνθίους ἐποιεῖτο αὖθις στρατείαν. κρατοῦντα δὲ αὐτὸν τῶι πολέμωι καὶ ᾑρηκότα τῶν τε ἄλλων πόλεων τῶν ἐν Χαλκιδεῦσι τὰς πολλὰς καὶ αὐτὴν ἐλπίζοντα αἱρήσειν τὴν Ὄλυνθον νόσος τε ἐξαίφνης καὶ θάνατος ἐπέλαβεν ἀπ' αὐτῆς.

6 *Ἀγησιπόλιδος δὲ ἄπαιδος τελευτήσαντος ἐς Κλεόμβροτον περιῆλθεν ἡ ἀρχή, καὶ ὑπὸ ἡγεμόνι τούτωι Βοιωτοῖς ἐναντία ἠγωνίσαντο ἐν Λεύκτροις· Κλεόμβροτος δὲ αὐτὸς γενόμενος ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀρχομένης ἔτι ἔπεσε τῆς μάχης. μάλιστα δέ πως ἐπὶ πταίσμασιν ἐθέλει μεγάλοις προαφαιρεῖσθαι τὸν ἡγεμόνα ὁ δαίμων, καθὰ δὴ καὶ Ἀθηναίων ἀπῆγεν Ἱπποκράτην τε τὸν Ἀρίφρονος στρατηγοῦντα ἐπὶ Δηλίωι καὶ ὕστερον ἐν Θεσσαλίαι Λεωσθένην.*

2 *Κλεομβρότου δὲ ὁ μὲν πρεσβύτερος τῶν παίδων Ἀγησίπολις παρέσχετο μέγα οὐδὲν ἐς μνήμην, Κλεομένης δὲ ὁ νεώτερος μετὰ τὸν ἀδελφὸν τελευτήσαντα ἔσχε τὴν ἀρχήν. γενομένων δὲ αὐτῶι παίδων Ἀκροτάτου καὶ ἐπ' αὐτῶι Κλεωνύμου κατήγαγε τὸ χρεὼν Ἀκρότατον ἔτι πρότερον ἢ αὐτὸν Κλεομένην, καὶ ὡς Κλεομένης ἀπέθανεν ὕστερον, ἐς ἀντιλογίαν ἀφίκοντο ὑπὲρ τῆς βασιλείας Κλεώνυμός τε ὁ Κλεομένους καὶ Ἀρεὺς ὁ Ἀκροτάτου. δικάζουσιν οὖν οἱ γέροντες Ἀρεῖ τῶι Ἀκροτάτου καὶ οὐχὶ*
3 *Κλεωνύμωι πατρώιαν εἶναι τὴν τιμήν. Κλεωνύμωι δὲ ἀπελαθέντι τῆς βασιλείας περισσῶς δή τι ὁ θυμὸς εἶχε, καὶ αὐτὸν οἱ ἔφοροι καὶ ἄλλοις γέρασι ψυχαγωγοῦντες καὶ ἐπὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐφιστάντες ἄρχοντα παρῆγον μή ποτε πολέμιον γενέσθαι τῆι Σπάρτηι. τέλος δὲ ὁ μὲν πολλά τε καὶ ἐχθρὰ ἐς τὴν πατρίδα ἐτόλμησε καὶ Πύρρον*

5 *στρατείαν* Sylburg Facius: *-ιάν* **β** || **11** *Βοιωτοῖς* Sylburg: *-οὶ* **β** || **13** *γενόμενος* **F**: *γιν-* **V** | *ἀρχομένης ἔτι τῆς μάχης πίπτοντα* post *δαίμων* (**15**) transpos. Phral. || **28** *εἶχε* Sylburg: *εἷλε* **β** *ἔζει* Porson *ᾤδει* Valckenaer

τὸν Αἰακίδου σφίσιν ἐπηγάγετο ἐς τὴν χώραν· Ἀρέως 4
δὲ ἐν Σπάρτηι τοῦ Ἀκροτάτου βασιλεύοντος Ἀντίγονος
ὁ Δημητρίου πεζῶι τε καὶ ναυσὶν ἐπὶ Ἀθήνας στρατεύει.
τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἀμυνοῦντες ἀφίκοντο μὲν ὁ Αἰγυπτίων
ὁμοῦ Πατρόκλωι στόλος, ἐξίασι δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι
πανδημεί, τὸν βασιλέα ἡγεῖσθαί σφισιν Ἀρέα ἐπιτάξαντες.
περικαθημένου δὲ Ἀντιγόνου τὰς Ἀθήνας καὶ τῆς ἐσόδου 5
τῆς ἐς τὴν πόλιν τὰ Ἀθηναίων συμμαχικὰ εἴργοντος,
Πάτροκλος ἀποστέλλων ἀγγέλους προέτρεπε Λακεδαι-
μονίους καὶ Ἀρέα ἄρχειν πρὸς Ἀντίγονον μάχης, ἐκείνων
δὲ ἀρξάντων οὕτω καὶ αὐτὸς κατὰ νώτου τοῖς Μακεδόσιν
ἔφασκεν ἐπικείσεσθαι· πρότερον δὲ οὐκ εἰκὸς εἶναι σφᾶς
Αἰγυπτίους τε ὄντας καὶ ναύτας Μακεδόσιν ἐπιέναι πεζῆι.
Λακεδαιμόνιοι μὲν δὴ παρακινδυνεύειν ὥρμηντο Ἀθηναίων
τε εὐνοίαι καί τι καὶ ἄξιον μνήμης ἐς τοὺς ἔπειτα ἐργά-
σασθαι προθυμούμενοι· Ἀρεὺς δέ, ὥς σφισι τὰ ἐπιτήδεια 6
ἐξανήλωτο, ἀπῆγεν ὀπίσω τὴν στρατιάν. ταμιεύεσθαι
γὰρ τὴν ἀπόνοιαν ἐς τὰ οἰκεῖα ἠξίου καὶ μὴ ἀφειδῶς ἐπ'
ἀλλοτρίοις ἀναρρῖψαι. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἀντισχοῦσιν ἐπὶ
μακρότατον ἐποιήσατο Ἀντίγονος εἰρήνην, ἐφ' ὧι τέ
σφισιν ἐπαγάγηι φρουρὰν ἐς τὸ Μουσεῖον. καὶ τοῖς μὲν
ἀνὰ χρόνον αὐτὸς ἐξήγαγεν ἑκουσίως τὴν φρουρὰν ὁ
Ἀντίγονος, Ἀρέως δὲ ἐγένετο υἱὸς Ἀκρότατος, τοῦ δὲ
Ἀρεύς, ὃς ὀκτὼ μάλιστα ἔτη γεγονὼς τελευτᾶι νόσωι.
καὶ ἐλείπετο γὰρ τῆς Εὐρυσθένους οἰκίας γένος τὸ πρὸς 7
ἀνδρῶν Λεωνίδας ὁ Κλεωνύμου, παντάπασιν ἤδη γέρων·
τούτωι διδόασιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀρχήν. τῶι δὲ
Λεωνίδαι διάφορος ἐτύγχανεν ὢν ἐς τὰ μάλιστα Λύσαν-
δρος, ἀπόγονος Λυσάνδρου τοῦ Ἀριστοκρίτου. οὗτος
προσποιεῖται Κλεόμβροτον θυγατέρα ἔχοντα Λεωνίδου·
τοῦτον δὲ οἰκειωσάμενος ἐπῆγε Λεωνίδαι καὶ ἄλλα
ἐγκλήματα καὶ ὅρκους αὐτὸν Κλεωνύμωι τῶι πατρὶ

18 ἠξίου **R²PaVb**: ἠξίουν *β* || **23** ἐγένετο **PaVa**: ἐγίνετο *β* || **27** τούτωι ⟨δὴ⟩ **RPaVb** || **29** Ἀριστοκρίτου Palmerius: ἀριστοκρά-τους *β*

8 *ὀμόσαι παῖδα ὄντα ἐπὶ ὀλέθρωι τῆς Σπάρτης. ἐπαύθη τε
δὴ Λεωνίδας βασιλείας καὶ ἀντ' αὐτοῦ Κλεόμβροτος ἔσχε
τὴν τιμήν. εἰ μὲν δὴ ὁ Λεωνίδας ἐπέτρεψε τῶι θυμῶι καὶ
Δημαράτωι τῶι Ἀρίστωνος κατὰ ταὐτὰ ἀπεχώρησεν ἤτοι
παρὰ τὸν ἐν Μακεδονίαι βασιλεύοντα ἢ τὸν Αἰγυπτίων,
ὁ δὲ καὶ μεταγνόντων ἂν Σπαρτιατῶν ὤνατο οὐδέν· νῦν
δὲ ἐπιβαλόντων οἱ φυγὴν τῶν πολιτῶν ἀφίκετο ἐς Ἀρκα-
δίαν, ἐκεῖθεν δὲ ἔτεσιν ὕστερον οὐ πολλοῖς κατάγουσί τε
αὐτὸν Λακεδαιμόνιοι καὶ αὖθις βασιλέα ἐποιήσαντο.*
9 *Κλεομένει δὲ τῶι Λεωνίδου τά τε ἄλλα ὁποῖα ἐς τόλμαν
ὁμοῦ καὶ ἀνδρείαν ὑπῆρξε καὶ ὡς ἐπαύσαντο ἐξ ἐκείνου
Σπαρτιᾶται βασιλευόμενοι, πρότερον ἔτι ἐδήλωσέ μοι τὰ
ἐς τὸν Σικυώνιον Ἄρατον· προσεπελάβετο δὲ ὁ λόγος μοι
καὶ τρόπον ὄντινα ἐν Αἰγύπτωι Κλεομένης ἐτελεύτησεν.*
7 *Γένους μὲν δὴ τοῦ Εὐρυσθένους, καλουμένων δὲ
Ἀγιαδῶν, Κλεομένης ὁ Λεωνίδου βασιλεὺς ὕστατος
ἐγένετο ἐν Σπάρτηι· τὰ δὲ ἐς τὴν οἰκίαν τὴν ἑτέραν τοιάδε
ἤκουσα εἶναι. Προκλῆς ὁ Ἀριστοδήμου τῶι παιδὶ ὄνομα
τίθεται Σόον. Εὐρυπῶντα δὲ τὸν Σόου φασὶν ἐς τοσοῦτο
ἀφικέσθαι δόξης ὡς καὶ τὴν οἰκίαν ταύτην Εὐρυπωντίδας
ὄνομα ἀπ' αὐτοῦ λαβεῖν, Προκλείδας ἐς ἐκεῖνον καλου-*
2 *μένους. Εὐρυπῶντος δὲ υἱὸς γίνεται Πρύτανις. ἐπὶ μὲν δὴ
Πρυτάνιδος τοῦ Εὐρυπῶντος τὸ ἔχθος τε Λακεδαιμονίοις
ἤρξατο τὸ ἐς Ἀργείους καὶ ἔτι τοῦ ἐγκλήματος τούτου
πρότερον Κυνουρεῦσιν ἐπολέμησαν· τὰς δὲ ἐφεξῆς ταύτηι
γενεάς, Εὐνόμου τε τοῦ Πρυτάνιδος καὶ Πολυδέκτου τοῦ
Εὐνόμου βασιλευόντων, ἐν εἰρήνηι διετέλεσεν οὖσα ἡ*
3 *Σπάρτη. Χάριλλος δὲ ὁ Πολυδέκτου τήν τε γῆν ἐδήιωσεν
Ἀργείοις — οὗτος γὰρ καὶ ὁ ἐς τὴν Ἀργολίδα ἐσβαλών —
καὶ ἔτεσιν οὐ πολλοῖς ὕστερον ὑπὸ ἡγεμόνι Χαρίλλωι*

12 2. 9. 1—3

1 *ἐπαύθη* **V**: *ἐπαύσθη* **P** *ἐπέσθη* **F** || **5** *Αἰγυπτίων* **Hitzig**: *αἰγύπτιον* ***β*** || **7** *ἐπιβαλόντων* **Vb**: *-βαλλόντων* ***β*** || **10** *ἐς τόλμαν* **P**: *ἐτόλμαν* **F** *ἐτόλμησαν* **V** || **18** *τῶι παιδὶ* **Kuhn**: *τῶι παιδίωι* **RPa** *τὸ παιδίον* ***β*** || **20** *εὐρυπωντίδας* **R^sv Pa Vb**: *εὐρυπῶντας* ***β*** || **29** *οὗτος — ἐσβαλών* **secl. Frazer** | *καὶ*] *ἦν* **Spiro** | *ἐσβαλών* **𝔑**: *-βάλλων* ***β***

*γίνεται καὶ ἡ Σπαρτιατῶν ἐπὶ Τεγεάτας ἔξοδος, ὅτε οἱ
Λακεδαιμόνιοι Τεγεάτας αἱρήσειν ἤλπισαν καὶ ἀποτε-
μεῖσθαι τῆς Ἀρκαδίας τὸ Τεγεατικὸν πεδίον, ὑπούλωι
μαντεύματι ἐπελθόντες.*

Μετὰ δὲ Χάριλλον τελευτήσαντα Νίκανδρος ὁ Χαρίλλου 4
*διαδέχεται τὴν ἀρχήν· καὶ τὰ Μεσσηνίων ἐς Τήλεκλον τὸν
τῆς ἑτέρας βασιλέα οἰκίας ἐν τῶι ἱερῶι τῆς Λιμνάδος
συμβάντα ἐπὶ Νικάνδρου γίνεται βασιλεύοντος. ἐσέβαλε
δὲ καὶ ἐς τὴν Ἀργολίδα ὁ Νίκανδρος στρατιᾶι καὶ τὰ
πολλὰ ἐκάκωσε τῆς χώρας· μετασχόντες δὲ Ἀσιναῖοι
Λακεδαιμονίοις τοῦ ἔργου δίκην μετ᾽ οὐ πολὺ Ἀργείοις
ἀπέδοσαν σὺν μεγάλωι πατρίδος τε ὀλέθρωι καὶ φυγῆι τῆι
σφετέραι. Θεόπομπον δὲ τὸν Νικάνδρου βασιλεύσαντα* 5
*μετὰ Νίκανδρον μέλλει καὶ αὖθις ὁ λόγος μοι προσθήσειν
προελθόντι ἐς τὴν Μεσσηνίαν συγγραφήν. Θεοπόμπου δὲ
ἔτι ἔχοντος τὴν ἀρχὴν ἐν Σπάρτηι γίνεται καὶ ὁ περὶ τῆς
Θυρεάτιδος καλουμένης χώρας Λακεδαιμονίοις ἀγὼν πρὸς
Ἀργείους, Θεόπομπος δὲ αὐτὸς οὐ μετέσχε τοῦ ἔργου
γήραι καὶ ὑπὸ λύπης τὸ πλέον· Ἀρχίδαμον γὰρ Θεοπόμπου
ζῶντος ἔτι ἐπιλαμβάνει τὸ χρεών. οὐ μὴν ἄπαις ἐτελεύ-* 6
*τησεν ὁ Ἀρχίδαμος, Ζευξίδαμον δὲ ἀπολιπὼν υἱόν.
Ζευξιδάμου δὲ Ἀναξίδαμος ὁ παῖς ἐκδέχεται τὴν ἀρχήν·
ἐπὶ τούτου Μεσσήνιοι φεύγουσιν ἐκ Πελοποννήσου,
πολέμωι τὸ δεύτερον κρατηθέντες ὑπὸ Σπαρτιατῶν.
Ἀναξιδάμου δὲ υἱὸς ἐγένετο Ἀρχίδαμος, Ἀρχιδάμου δὲ
Ἀγασικλῆς· καί σφισιν ὑπῆρξεν ἀμφοτέροις τὸν βίον διατε-
λέσαι πάντα ἐν ἡσυχίαι καὶ πολέμων οὖσιν ἐκτός.*

Ἀρίστωνι δὲ τῶι Ἀγασικλέους ἀγαγομένωι γυναῖκα 7
*ἥντινα παρθένον μὲν τῶν ἐν Λακεδαίμονι εἶναί φασιν
αἰσχίστην, γυναικῶν δὲ τὸ εἶδος καλλίστην ὑπὸ Ἑλένης
γενέσθαι, ταύτην ἀγαγομένωι τῶι Ἀρίστωνι ἐγένετο υἱὸς*

14 4. 4—10

3 *ἀρκαδίας* **R¹PaVb**: *ἀρκάδος β* || **4** *ἐπελθόντες*] *ἐπαρθέντες* Kuhn || **28** *Ἀγασικλέους* edd. praeter Schubart Spiro (cf. 2. 10. 3): *ἀγησι- β* || **29** *παρθένων* edd. inde a Bekker

Δημάρατος ἐν μόνοις μησὶν ἑπτά· καὶ αὐτῶι μετὰ τῶν
ἐφόρων καθημένωι τηνικαῦτα ἐν βουλῆι ἦλθεν οἰκέτης
ἀπαγγέλλων τετέχθαι οἱ παῖδα. Ἀρίστων δὲ ἐπῶν τῶν
ἐν Ἰλιάδι ἐς τὴν Εὐρυσθέως γένεσιν πεποιημένος λήθην
ἢ μηδὲ ἀρχὴν συνεὶς αὐτῶν οὐκ ἔφη τῶν μηνῶν ἕνεκα
8 *αὐτοῦ τὸν παῖδα εἶναι. τοῦτον μὲν δὴ τῶν εἰρημένων*
μετάνοια ἔλαβεν ὕστερον· Δημάρατον δὲ βασιλεύοντα καὶ
τά τε ἄλλα εὐδοκιμοῦντα ἐν Σπάρτηι καὶ ἀπὸ τῶν Πεισι-
στρατιδῶν Κλεομένει συνελευθερώσαντα Ἀθηναίους ἥ τε
Ἀρίστωνος ἀγνωμοσύνη καὶ τὸ ἔχθος τὸ Κλεομένους
ἐποίησεν ἰδιώτην. καὶ τοῦ μὲν παρὰ βασιλέα Δαρεῖον
ἐλθόντος ἐς Πέρσας ἐπὶ πολὺν ἐν τῆι Ἀσίαι χρόνον
9 *διαμεῖναι τοὺς ἀπογόνους φασί. Λεωτυχίδης δὲ ἀντὶ*
Δημαράτου γενόμενος βασιλεὺς μετέσχε μὲν Ἀθηναίοις καὶ
Ἀθηναίων τῶι στρατηγῶι Ξανθίππωι τῶι Ἀρίφρονος τοῦ
ἔργου τοῦ πρὸς Μυκάληι, ἐστράτευσε δὲ ὕστερον τούτων
ἐπὶ τοὺς Ἀλευάδας ἐς Θεσσαλίαν· καί οἱ καταστρέψασθαι
Θεσσαλίαν πᾶσαν ἐξὸν ἅτε ἀεὶ νικῶντι ἐν ταῖς μάχαις,
10 *δῶρα ἔλαβε παρὰ τῶν Ἀλευαδῶν. ὑπαγόμενος δὲ ἐν*
Λακεδαίμονι ἐς δίκην ἔφυγεν ἐθελοντὴς ἐς Τεγέαν. καὶ ὁ
μὲν αὐτόθι τὴν Ἀθηνᾶν τὴν Ἀλέαν ἱκέτευε, Λεωτυχίδου
δὲ ὁ μὲν παῖς Ζευξίδαμος ζῶντος ἔτι Λεωτυχίδου καὶ
οὐ πεφευγότος πω τελευτᾶι νόσωι, Ἀρχίδαμος δὲ ὁ
Ζευξιδάμου μετὰ Λεωτυχίδην ἀπελθόντα ἐς Τεγέαν ἔσχε
τὴν ἀρχήν. οὗτος ⟨δ⟩ Ἀρχίδαμος Ἀθηναίοις μάλιστα
ἐκάκωσε τὴν χώραν στρατῶι τε ἐσβάλλων ἐς γῆν τὴν
Ἀττικὴν ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ ὁπότε ἐσβάλοι διὰ πάσης
ἐπεξήιει φθείρων, καὶ Πλαταιέων Ἀθηναίοις ὄντων εὔνων
11 *πολιορκίαι τὸ ἄστυ εἷλεν. οὐ μὴν τὸν πόλεμόν γε τὸν*
Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων γενέσθαι συνέσπευσεν,
ἀλλὰ καὶ ἐς ὅσον δυνάμεως ἧκε, διαμεῖναί σφισιν ἔπρασσε

4 *T* 117

4 *εὐρυσθέως* **R^{2}PaVb:** *εὐρυσθενέως* ***β*** || **5** *αὐτῶν* **V:** *-ῶ* **FP** | *ἕνεκα* Kuhn: *εἶναι καὶ* ***β*** || **12** *πολὺν* **R^{2}Pa:** *-ὺ* ***β*** || **17** *⟨καὶ⟩ ἐπὶ* **R^{mg}PaVb** || **25** suppl. Schubart-Walz || **29** *τὸν*^{2} **RPaVb:** *τῶν* ***β***

τὰς σπονδάς. Σθενελαΐδας δὲ ἔς τε ἄλλα ὢν οὐκ ἀδύνατος ἐν Λακεδαίμονι καὶ ἐφορεύων ἐν τῶι τότε τοῦ πολέμου μάλιστα ἐγένετο αἴτιος· καὶ ὁ πόλεμος οὗτος εὖ τὴν Ἑλλάδα ἔτι βεβηκυῖαν διέσεισεν ἐκ βάθρων, καὶ ὕστερον Φίλιππος ὁ Ἀμύντου σαθρὰν ἤδη καὶ οὐ παντάπασιν ὑγιῆ προσκατήρειψεν αὐτήν.

Ἀρχιδάμου δὲ ὡς ἐτελεύτα καταλιπόντος παῖδας Ἆγίς 8
τε πρεσβύτερος ὢν ἡλικίαι παρέλαβεν ἀντὶ Ἀγησιλάου τὴν
ἀρχήν. ἐγένετο δὲ Ἀρχιδάμωι καὶ θυγάτηρ, ὄνομα μὲν
Κυνίσκα, φιλοτιμότατα δὲ ἐς τὸν ἀγῶνα ἔσχε τὸν Ὀλυμπι-
κὸν καὶ πρώτη τε ἱπποτρόφησε γυναικῶν καὶ νίκην
ἀνείλετο Ὀλυμπικὴν πρώτη. Κυνίσκας δὲ ὕστερον γυναιξὶ
καὶ ἄλλαις καὶ μάλιστα ταῖς ἐκ Λακεδαίμονος γεγόνασιν
Ὀλυμπικαὶ νῖκαι, ὧν {ἡ} ἐπιφανεστέρα ἐς τὰς νίκας
⟨οὐδεμία⟩ ἐστὶν αὐτῆς. δοκοῦσι δὲ οἱ Σπαρτιᾶταί μοι ποίη- 2
σιν καὶ ἔπαινον τὸν ἀπ᾽ αὐτῆς ἥκιστα ἀνθρώπων θαυμάσαι·
ὅτι γὰρ μὴ τῆι Κυνίσκαι τὸ ἐπίγραμμα ἐποίησεν ὅστις δή,
καὶ ἔτι πρότερον Παυσανίαι τὸ ἐπὶ τῶι τρίποδι Σιμωνίδης
τῶι ἀνατεθέντι ἐς Δελφούς, ἄλλο {δέ} γε παρὰ ἀνδρὸς
ποιητοῦ Λακεδαιμονίων τοῖς βασιλεῦσιν οὐδέν ἐστιν ἐς
μνήμην.

Ἐπὶ δὲ Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου βασιλεύοντος Λακεδαι- 3
μονίοις ἄλλα τε ἐγένετο ἐς Ἠλείους ἐγκλήματα καὶ τοῦ ἀγῶνος τοῦ Ὀλυμπικοῦ καὶ ἱεροῦ τοῦ Ὀλυμπίασιν ὑπ᾽ αὐτῶν εἰργόμενοι μάλιστα ἤχθοντο. ἀποστέλλουσιν οὖν κήρυκα ἐπίταγμα φέροντα Ἠλείοις Λεπρεάτας τε αὐτονόμους ἀφιέναι καὶ ὅσοι τῶν περιοίκων ἄλλοι σφίσιν ἦσαν ὑπήκοοι. ἀποκριναμένων δὲ Ἠλείων ὡς ἐπειδὰν τὰς περιοικίδας τὰς περὶ τῆι πόλει ἴδωσιν ἐλευθέρας, οὐδὲ

17 Anth. Pal. 13. 16 || **18** fr. 138 Bergk[4]

6 *προσκατήρειψεν* Porson: *-ήριψεν β* || **7. 8** *Ἆγίν τε ⟨καὶ Ἀγησίλαον Ἆγις⟩* Schubart-Walz || **8** *ὢν* Schubart-Walz: *ἦν β* | *⟨καὶ⟩ παρέλαβεν* **R²PaVb** edd. || **13** *Λακεδαίμονος* Facius: *λακεδαιμονίας* **𝕽** *μακεδονίας β* || **14** del. **Pa** || **15** suppl. Spengel | *ποίησιν* Musurus: *ποιήσειν β* || **18** *τὸ* Bekker: *τῶι β* || **19** secl. Dindorf || **24** *ὀλυμπικοῦ* **R**: *ὀλυμπιακοῦ β* || **29** *τὰς περὶ τῆι πόλει* Corais: *τὰς παρὰ τῆι π. β τῆς Σπάρτης πόλεις* Amasaeus

*αὐτοὶ μελλήσουσιν ἔτι ἀφιέναι τὰς ἑαυτῶν, οὕτω Λακεδαι-
μόνιοι καὶ ὁ βασιλεὺς Ἆγις ἐσβάλλουσιν ἐς τὴν Ἠλείαν.
4 τότε μὲν δὴ τοῦ θεοῦ σείσαντος ὀπίσω τὸ στράτευμα
ἀπεχώρησεν ἄχρι Ὀλυμπίας καὶ τοῦ Ἀλφειοῦ προελθόντες·
τῶι δὲ ἐφεξῆς ἔτει τήν τε χώραν ἐδήιωσεν ὁ Ἆγις καὶ
ἤλασε τῆς λείας τὴν πολλήν. Ξενίας δὲ ἀνὴρ Ἠλεῖος
Ἄγιδί τε ἰδίαι ξένος καὶ Λακεδαιμονίων τοῦ κοινοῦ
πρόξενος ἐπανέστη τῶι δήμωι σὺν τοῖς τὰ χρήματα ἔχουσι·
πρὶν δὲ Ἆγιν καὶ τὸν στρατὸν ἀφῖχθαί σφισιν ἀμύνοντας,
Θρασυδαῖος προεστηκὼς τότε τοῦ Ἠλείων δήμου μάχηι
Ξενίαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῶι κρατήσας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς
5 πόλεως. Ἆγις δὲ ὡς ἀπήγαγεν ὀπίσω τὴν στρατιάν,
Λυσίστρατον Σπαρτιάτην καὶ μοῖράν τε τῆς δυνάμεως καὶ
Ἠλείων καταλείπει τοὺς φυγάδας, κακουργεῖν σφᾶς ὁμοῦ
Λεπρεάταις τὴν χώραν. τρίτωι δὲ ἔτει τοῦ πολέμου
Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ Ἆγις παρεσκευάζοντο ὡς ἐς τὴν
Ἠλείαν καὶ τότε ἐσβαλοῦντες· οἱ δὲ Ἠλεῖοι καὶ Θρασυ-
δαῖος — κεκακωμένοι γὰρ ἐς τὸ ἔσχατον ἦσαν — συγχω-
ροῦσι μήτε τῶν περιοίκων ἔτι ἄρχειν καὶ τοῦ ἄστεως
κατερεῖψαι τὸ τεῖχος, Λακεδαιμονίους τε ἐν Ὀλυμπίαι καὶ
θύειν τῶι θεῶι καὶ τὸν ἀγῶνα ἐξεῖναί σφισιν ἀγωνίζεσθαι.
6 ἐνέβαλλε δὲ καὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν συνεχῶς ὁ Ἆγις στρατιᾶι
καὶ ἐπετείχισε φρούριον Ἀθηναίοις τὸ ἐν Δεκελείαι.
καταλυθέντος δὲ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς τοῦ Ἀθηναίων
ναυτικοῦ Λύσανδρος ὁ Ἀριστοκρίτου καὶ Ἆγις ὅρκους μὲν
θεῶν ὑπερέβησαν, οὓς ὤμοσαν Ἀθηναίοις ἐν κοινῶι
Λακεδαιμόνιοι, κατὰ σφᾶς δὲ αὐτοὶ καὶ οὐ μετὰ Σπαρ-
τιατῶν τοῦ κοινοῦ τὸ βούλευμα ἐς τοὺς συμμάχους
7 ἐξήνεγκαν ἐκκόψαι προρρίζους τὰς Ἀθήνας. τὰ μὲν οὖν
ἐς πόλεμον μάλιστα ἐπίσημα τοιαῦτα ὑπῆρχε τῶι Ἄγιδι·
προπέτειαν δὲ τὴν Ἀρίστωνος ἐς Δημάρατον καὶ Ἆγις ἐς
τὸν παῖδα ἔσχε Λεωτυχίδην, καί οἱ κατά τινα οὐκ ἀγαθὸν
δαίμονα ἐσῆλθεν ἐς ἐπήκοον τῶν ἐφόρων εἰπεῖν ὡς οὐχ*

10 *Θρασυδαῖος* **Palmerius (item 17) e Xen. Hell. 3. 2. 27:** *θράσυ-
δος* ***β*** || **22** *στρατιᾶι* **Vb Sylburg:** *στρατείαι* ***β*** || **33** *ἐπῆλθεν* **Hitzig**

αὐτοῦ νομίζοι Λεωτυχίδην. ἐπέλαβε μέντοι καὶ Ἆγιν μετάνοια ὕστερον, καί — ἔφερον γὰρ τηνικαῦτα οἴκαδε ἐξ Ἀρκαδίας αὐτὸν νοσοῦντα — ὡς ἐγίνετο ἐν Ἡραίαι, καὶ τὸ πλῆθος μάρτυρας ἐποιεῖτο ἦ μὴν Λεωτυχίδην ἑαυτοῦ παῖδα ἡγεῖσθαι καί σφισι σὺν ἱκεσίαι τε καὶ δακρύοις ἐπέσκηπτε πρὸς Λακεδαιμονίους ταῦτα ἀπαγγέλλειν.

Μετὰ δὲ Ἆγιν ἀποθανόντα ἀπήλαυνεν Ἀγησίλαος τῆς 8
βασιλείας Λεωτυχίδην, ἐς μνήμην ἄγων Λακεδαιμονίοις τὰ ὑπὸ Ἄγιδός ποτε λεχθέντα ἐς τὸν Λεωτυχίδην. ἀφίκοντο δὲ καὶ οἱ ἐξ Ἡραίας Ἀρκάδες καὶ ἦσαν τῶι Λεωτυχίδηι μάρτυρες ὁπόσα Ἄγιδος τελευτῶντος ἤκουσαν. τῶι δὲ Ἀγησιλάωι καὶ Λεωτυχίδηι παρέσχεν ἐς πλέον τὸ 9
μάντευμα ἀντιλογίαν τὸ ἐκ Δελφῶν, γεγονὸς μὲν ἐκεῖ, ἔχον δὲ οὕτω·

φράζεο δή, Σπάρτη, καίπερ μεγάλαυχος ἐοῦσα,
μὴ σέθεν ἀρτίποδος βλάστηι χωλὴ βασιλεία.
δηρὸν γὰρ μόχθοι σε κατασχήσουσιν ἄελπτοι
φθερσιβρότου τ' ἐπὶ κῦμα κυκωόμενον πολέμοιο.

τότε οὖν Λεωτυχίδης μὲν ἐς Ἀγησίλαον ταῦτα ἔφασκεν 10
εἰρῆσθαι, τὸν γὰρ δὴ ἕτερον τῶν ποδῶν ἐπεπήρωτο ὁ Ἀγησίλαος· Ἀγησίλαος δὲ ἐς Λεωτυχίδην αὐτὰ ἔτρεπεν οὐ γνήσιον ὄντα Ἄγιδος. Λακεδαιμόνιοι δέ, καίπερ ἐπὶ σφίσιν ὄν, οὐκ ἐπανήγαγον τὸ ἀμφισβήτημα ἐς Δελφούς· αἴτιος δ' ἐμοὶ δοκεῖν Λύσανδρος ἐγένετο ὁ Ἀριστοκρίτου ⟨Ἀγησιλάωι⟩ συσπεύδων ἐξ ἅπαντος τὴν βασιλείαν γενέσθαι.

Βασιλεύει τε δὴ Ἀγησίλαος ὁ Ἀρχιδάμου καὶ Λακεδαι- 9
μονίοις ἤρεσε διαβῆναι ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν, Ἀρταξέρξην τὸν Δαρείου αἱρήσοντας· ἐδιδάσκοντο γὰρ ὑπό τε ἄλλων τῶν ἐν τέλει καὶ μάλιστα ὑπὸ Λυσάνδρου μὴ τὸν Ἀρτα-

14 ἀντιλογίαν ⟨περὶ τοῦ βασιλέως⟩ Phral. | ἐκεῖ] οὐκ ἐκείνοις Kayser || 17 βλάστηι Clavier: βλάψηι β Phral. || 19 φθερσιβρότου Bekker: φθερσίβροτον β Phral. || 23 ἐπὶ Dindorf: ἐνὶ β || 25 δοκεῖν Siebelis: -εῖ β || 26 suppl. Amasaeus

ξέρξην σφίσιν ἐν τῶι πρὸς Ἀθηναίους πολέμωι, Κῦρον δὲ εἶναι τὸν τὰ χρήματα διδόντα ἐς τὰς ναῦς. Ἀγησίλαος δέ — ἀπεδείχθη γὰρ διαβιβάσαι τε ἐς τὴν Ἀσίαν τὸν στρατὸν καὶ δυνάμεως ἡγεμὼν τῆς πεζῆς — περιέπεμπεν ἔς τε Πελοπόννησον πλὴν Ἄργους καὶ ἐς τοὺς Ἕλληνας τοὺς
2 ἐκτὸς Ἰσθμοῦ, συμμαχεῖν σφισιν ἐπαγγέλλων. Κορίνθιοι μὲν οὖν, καίπερ ἐς τὰ μάλιστα ἔχοντες προθύμως μετασχεῖν τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου, κατακαυθέντος σφίσιν ἐξαίφνης ναοῦ Διὸς ἐπίκλησιν Ὀλυμπίου, ποιησάμενοι πονηρὸν οἰωνὸν καταμένουσιν ἄκοντες. Ἀθηναίοις δὲ ἦν μὲν ἡ πρόφασις ἐκ τοῦ Πελοποννησίων πολέμου καὶ ἐκ νόσου τῆς λοιμώδους ⟨οὔπω⟩ ἐπανήκειν τὴν πόλιν ἐς τὴν πρότερόν ποτε οὖσαν εὐδαιμονίαν· πυνθανόμενοι δὲ δι' ἀγγέλων ὡς Κόνων ὁ Τιμοθέου παρὰ βασιλέα ἀναβεβηκὼς
3 εἴη, κατὰ τοῦτο ἡσύχαζον μάλιστα. ἀπεστάλη δὲ καὶ ἐς Θήβας πρεσβεύειν Ἀριστομηλίδας, μητρὸς μὲν τῆς Ἀγησιλάου πατήρ, Θηβαίοις δὲ εἶχεν ἐπιτηδείως καὶ ἐγεγόνει τῶν δικαστῶν, οἳ Πλαταιεῦσιν ἁλόντος τοῦ τείχους ἀποθανεῖν τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἔγνωσαν. Θηβαῖοι μὲν οὖν κατὰ τὰ αὐτὰ Ἀθηναίοις ἀπείπαντο, οὐ φάμενοι βοηθήσειν· Ἀγησίλαος δέ, ὡς αὐτῶι τά τε οἴκοθεν καὶ παρὰ τῶν συμμάχων τὸ στράτευμα ἤθροιστο καὶ ἅμα αἱ νῆες εὐτρεπεῖς ἦσαν, ἀφίκετο ἐς Αὐλίδα τῆι Ἀρτέμιδι θύσων, ὅτι καὶ Ἀγαμέμνων ἐνταῦθα ἱλασάμενος
4 τὴν θεὸν τὸν ἐς Τροίαν στόλον ἤγαγεν. ἠξίου δὲ ἄρα ὁ Ἀγησίλαος πόλεώς τε εὐδαιμονεστέρας ἢ Ἀγαμέμνων βασιλεὺς εἶναι καὶ ἄρχειν τῆς Ἑλλάδος πάσης ὁμοίως ἐκείνωι, τό τε κατόρθωμα ἐπιφανέστερον ἔσεσθαι βασιλέα κρατήσαντα Ἀρταξέρξην εὐδαιμονίαν κτήσασθαι τὴν Περσῶν ἢ ἀρχὴν καθελεῖν τὴν Πριάμου. θύοντος δὲ αὐτοῦ Θηβαῖοι σὺν ὅπλοις ἐπελθόντες τῶν τε ἱερείων καιόμενα ἤδη τὰ μηρία ἀπορρίπτουσιν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ καὶ αὐτὸν

3 διαβιβάσαι **V**: -άσας **FP** || **8** κατακαυθέντος Camerarius (cf. 2. 5. 5): -κλυσθέντος β || **12** suppl. Sylburg ⟨οὐκ⟩ Clavier | ἀνήκειν Sylburg || **16** Ἀριστομηλίδας Valckenaer coll. 8. 47. 6: -μηνίδας β

ἐξελαύνουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ. Ἀγησίλαον δὲ ἐλύπει μὲν ἡ 5
θυσία μὴ τελεσθεῖσα, διέβαινε δὲ ὅμως ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ
ἤλαυνεν ἐπὶ τὰς Σάρδεις· ἦν γὰρ δὴ τῆς Ἀσίας τῆς κάτω
μέγιστον μέρος τηνικαῦτα ἡ Λυδία, καὶ αἱ Σάρδεις
πλούτωι καὶ παρασκευῆι προεῖχον, τῶι τε σατραπεύοντι
ἐπὶ θαλάσσηι τοῦτο οἰκητήριον ἀπεδέδεικτο καθάπερ γε
αὐτῶι βασιλεῖ τὰ Σοῦσα. γενομένης δὲ πρὸς Τισσαφέρ- 6
νην σατράπην τῶν περὶ Ἰωνίαν μάχης ἐν Ἕρμου πεδίωι
τήν τε ἵππον τὴν Περσῶν ἐνίκησεν ὁ Ἀγησίλαος καὶ τὸ
πεζὸν πλεῖστον τότε ἀθροισθὲν μετά γε τὸν Ξέρξου καὶ
πρότερον ἔτι ἐπὶ Σκύθας Δαρείου καὶ ἐπὶ Ἀθήνας
στρατόν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀγασθέντες τὸ ἐς τὰ πράγματα
τοῦ Ἀγησιλάου πρόθυμον διδόασιν ἄρχοντα εἶναι καὶ τῶν
νεῶν αὐτόν. ὁ δὲ ταῖς μὲν τριήρεσιν ἐπέστησεν ἡγεμόνα
Πείσανδρον — τοῦ Πεισάνδρου δὲ ἐτύγχανε συνοικῶν
ἀδελφῆι —, τῶι πολέμωι δὲ αὐτὸς κατὰ γῆν προσεῖχεν
ἐρρωμένως. καί οἱ θεῶν τις ἐβάσκηνε μὴ ἀγαγεῖν τὰ 7
βουλεύματα ἐς τέλος. ὡς γὰρ δὴ ἐπύθετο Ἀρταξέρξης
μάχας τε ἃς ἐνίκησεν Ἀγησίλαος καὶ ὡς ⟨ἐς⟩ τὸ πρόσω
χειρούμενος τὰ ἐν ποσὶ πρόεισιν ἀεὶ σὺν τῶι στρατῶι,
Τισσαφέρνην μὲν καίπερ τὰ πρότερα εὐεργέτην ὄντα
ζημιοῖ θανάτωι, Τιθραύστην δὲ κατέπεμψεν ἐπὶ θάλασσαν,
{καὶ} φρονῆσαί τε δεινὸν καί τι καὶ ἐς τοὺς Λακεδαιμο-
νίους ἔχοντα δυσνοίας. οὗτος ὡς ἀφίκετο ἐς Σάρδεις, 8
αὐτίκα ἐπενόει τρόπον ὧιτινι ἀναγκάσει Λακεδαιμονίους
τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας ἀνακαλέσασθαι στρατιάν. ἄνδρα οὖν
Ῥόδιον Τιμοκράτην ἐς τὴν Ἑλλάδα πέμπει χρήματα
ἄγοντα, ἐντειλάμενος πόλεμον ἐν τῆι Ἑλλάδι ἐργάσασθαι
Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ τῶν χρημάτων μεταλαβόντες
Ἀργείων μὲν Κύλων τε εἶναι λέγονται καὶ Σωδάμας, ἐν
Θήβαις δὲ Ἀνδροκλείδης καὶ Ἰσμηνίας καὶ Ἀμφίθεμις·
μετέσχε δὲ καὶ Ἀθηναῖος Κέφαλος καὶ Ἐπικράτης καὶ ὅσοι

9 *τὴν²*] *τῶν* Spiro ex L || 14 *αὐτόν* Kuhn: *-ῶν* *β* *-ῶι* Schubart coll. 10. 34. 2 || 16 *κατὰ* $R^1Pa^{mg}Va$: *καὶ* *β* | *προσεῖχεν* R^1PaVb: *-εῖλεν* *β* || 19 suppl. Kuhn (cf. 1. 1. 1, 1. 44. 10) || 23 del. Dindorf || 30 *κύλων* VP: *κύκλωψ* F *κύκλων* PaVa

Κορινθίων ἐφρόνουν τὰ Ἀργείων Πολυάνθης τε καὶ
9 Τιμόλαος. οἱ δὲ ἐς τὸ φανερὸν τοῦ πολέμου παρασχόντες
τὴν ἀρχὴν ἐγένοντο οἱ ἐξ Ἀμφίσσης Λοκροί. τοῖς γὰρ δὴ
Λοκροῖς γῆ πρὸς τοὺς Φωκέας ἐτύγχανεν οὖσα ἀμφι-
σβητήσιμος· ἐκ ταύτης ὑπὸ Θηβαίων ἐπαρθέντες τῶν περὶ
Ἰσμηνίαν τόν τε σῖτον ἀκμάζοντα ἔτεμον καὶ ἤλασαν
λείαν ἄγοντες· ἐνέβαλον δὲ πανδημεὶ καὶ οἱ Φωκεῖς ἐς
10 τὴν Λοκρίδα καὶ ἐδήιωσαν τὴν χώραν. ἐπηγάγοντο οὖν
οἱ Λοκροὶ συμμάχους Θηβαίους καὶ τὴν Φωκίδα ἐπόρθησαν·
ἐς δὲ τὴν Λακεδαίμονα ἐλθόντες οἱ Φωκεῖς τοῖς Θηβαίοις
ἐπέκειντο καὶ ἐδίδασκον οἷα ἐπεπόνθεσαν ὑπ᾽ αὐτῶν.
Λακεδαιμονίοις δὲ πόλεμον πρὸς Θηβαίους ἔδοξεν
ἄρασθαι· ἐποιοῦντο δὲ ἐς αὐτοὺς καὶ ἄλλα ἐγκλήματα
καὶ τὴν ἐν Αὐλίδι αὐτῶν ὕβριν ἐς τὴν Ἀγησιλάου θυσίαν.
11 Ἀθηναῖοι δὲ τὴν διάνοιαν Λακεδαιμονίων προπεπυσμένοι
πέμπουσιν ἐς Σπάρτην, ὅπλα μὲν {σφᾶς} ἐπὶ Θήβας
δεόμενοι μὴ κινῆσαι, δίκηι δὲ ὑπὲρ ὧν ἐγκαλοῦσι διακρί-
νεσθαι· Λακεδαιμόνιοι δὲ πρὸς ὀργὴν ἀποπέμπουσι τὴν
πρεσβείαν. τὰ δὲ ἐπὶ τούτοις ἔς τε τὴν Λακεδαιμονίων
ἔξοδον καὶ τὰ ἐς τὴν Λυσάνδρου τελευτὴν ἐδήλωσέ μοι
12 τοῦ λόγου τὰ ἐς Παυσανίαν· καὶ ὁ κληθεὶς Κορινθιακὸς
πόλεμος ἐς πλέον ἀεὶ προῆλθεν ἀπὸ τῆς Λακεδαιμονίων
ἀρξάμενος ἐς Βοιωτίαν ἐξόδου. κατὰ ταύτην μὲν δὴ τὴν
ἀνάγκην ὀπίσω τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας ἀπῆγεν
Ἀγησίλαος· ἐπεὶ δὲ ἐξ Ἀβύδου περαιωθεὶς ναυσὶν ἐς
Σηστὸν καὶ διεξελθὼν τὴν Θράικην ἀφίκετο ἐς Θεσσαλίαν,
ἐνταῦθα οἱ Θεσσαλοὶ χάριτι τῆι ἐς Θηβαίους τοῦ πρόσω
τὸν Ἀγησίλαον ἐπειρῶντο εἴργειν· ἦν δέ τι εὐνοίας ἐκ
13 παλαιοῦ καὶ ἐς τὴν πόλιν αὐτοῖς τὴν Ἀθηναίων. Ἀγησίλαος
δὲ Θεσσαλίαν τε διεξῆλθε τρεψάμενος αὐτῶν τὸ ἱππικὸν
καὶ αὖθις διὰ Βοιωτῶν διώδευσε Θηβαίους ἐν Κορωνείαι
καὶ τὸ ἄλλο νικήσας συμμαχικόν. ὡς δὲ ἐτράποντο οἱ

20 3. 5. 3—4

4 γῆ Clavier: ἡ β | ἀμφισβητήσιμος ⟨γῆ⟩ **R**[sv] **Pa Vb Musurus** || **7** ἄγοντες **del. Herwerden** || **16 del. Pa Vb**

Βοιωτοί, καταφεύγουσιν ἄνδρες ἐξ αὐτῶν ἐς ἱερὸν Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Ἰτωνίας· Ἀγησίλαος δὲ εἶχε μὲν τραῦμα ἐκ τῆς μάχης, ἐς δὲ τοὺς ἱκέτας παρενόμησεν οὐδ᾽ οὕτως.

Οὐ πολλῶι δὲ ὕστερον τὸν ἀγῶνα ἔθηκαν τῶν Ἰσθμίων 10
οἱ ἐπὶ λακωνισμῶι φεύγοντες Κορίνθιοι. ⟨οἱ⟩ δὲ ἐν τῆι
πόλει τότε μὲν τῶι Ἀγησιλάου δείματι ἡσύχαζον·
ἀναζεύξαντος δὲ ἐς τὴν Σπάρτην, οὕτω καὶ αὐτοὶ μετὰ
Ἀργείων τὰ Ἴσθμια ἄγουσιν. ἀφίκετο δὲ καὶ αὖθις ἐπὶ
Κόρινθον στρατιᾶι· καί — ἐπῄει γὰρ Ὑακίνθια — ἀφίησι
τοὺς Ἀμυκλαιεῖς οἴκαδε ἀπελθόντας τὰ καθεστηκότα τῶι
τε Ἀπόλλωνι καὶ Ὑακίνθωι δρᾶσαι. ταύτην τὴν μοῖραν
ἐπιθέμενοι καθ᾽ ὁδὸν Ἀθηναῖοι καὶ Ἰφικράτης διέφθειραν·
Ἀγησίλαος δὲ καὶ ἐς Αἰτωλίαν ἐπικουρήσων ἀφίκετο 2
Αἰτωλοῖς ὑπὸ Ἀκαρνάνων πολέμωι πιεζομένοις, καὶ
Ἀκαρνᾶνας ἠνάγκασε καταλύσασθαι τὸν πόλεμον οὐ πολὺ
ἀποδέοντας Καλυδῶνα καὶ τὰ ἄλλα Αἰτωλῶν πολίσματα
ᾑρηκέναι. χρόνωι δὲ ὕστερον ἔπλευσε καὶ ἐς Αἴγυπτον,
ἀφεστηκότων ἀπὸ βασιλέως τῶν Αἰγυπτίων βοηθήσων·
καὶ ἔστιν Ἀγησιλάωι πολλά τε εἰργασμένα καὶ μνήμης
ἄξια ἐν Αἰγύπτωι. καί — ἦν γὰρ δὴ ἤδη γέρων — τὸν μὲν
κατὰ τὴν πορείαν ἐπέλαβεν ἡ μοῖρα· Λακεδαιμόνιοι δέ,
ὡς ἐκομίσθη σφίσιν ὁ νεκρός, θάπτουσιν αὐτὸν βασιλέων
τιμήσαντες μάλιστα.

Ἀρχιδάμου δὲ τοῦ Ἀγησιλάου βασιλεύοντος κατέλαβον 3
τὸ ἱερὸν Φωκεῖς τὸ ἐν Δελφοῖς. Θηβαίοις μὲν δὴ πολεμεῖν τοῖς Φωκεῦσιν ἀφίκετο μὲν καὶ ἰδίαι συμμαχικὰ ἐπὶ χρήμασιν, ἀπὸ δὲ κοινοῦ λόγου Λακεδαιμόνιοί τε καὶ Ἀθηναῖοί σφισιν ἤμυνον, οἱ μὲν ἀρχαίαν δή τινα ἐκ τῶν Φωκέων μνημονεύοντες εὐεργεσίαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ προφάσει μὲν καὶ οὗτοι φιλίας, κατὰ ἔχθος δὲ ἐμοὶ δοκεῖν τὸ Θηβαίων. Θεόπομπος δὲ ὁ Δαμασιστράτου τόν τε Ἀρχίδαμον μετασχεῖν τῶν χρημάτων αὐτὸν καὶ ἔτι

31 FGrHist 115 F 312

5 suppl. Porson || **11** *τὴν* **VP**: om. **F** | *μοῖραν*] *μόραν* Kuhn || **32** *χρημάτων* **V**[sv]: *πραγμάτων* *β*

Δεινίχαν τὴν Ἀρχιδάμου γυναῖκα παρὰ τῶν δυναστευόντων
ἐν Φωκεῦσιν ἔφη λαμβάνουσαν δωρεὰν ἑτοιμότερον ποιεῖν
4 *σφισιν ἐς τὴν συμμαχίαν Ἀρχίδαμον. τὸ μὲν δὴ χρήματα*
ἱερὰ δέξασθαι καὶ ἀνδράσιν ἀμῦναι μαντείων πορθήσασι
τὸ ἐπιφανέστατον οὐκ ἐς ἔπαινον τίθεμαι, τοσοῦτον δέ
οἱ πρόσεστιν ἐς ἔπαινον· Δελφῶν γὰρ τούς τε ἡβῶντας
ἀποκτεῖναι καὶ γυναῖκας καὶ τέκνα ἐξανδραποδίσασθαι,
καταβαλεῖν δὲ καὶ αὐτὴν ἐς ἔδαφος τὴν πόλιν ἐτόλμων οἱ
Φωκεῖς· ταῦτα οὖν μὴ παθεῖν ὑπὸ τῶν Φωκέων αὐτοὺς
5 *παρῃτήσατο Ἀρχίδαμος. διέβη δὲ καὶ ἐς Ἰταλίαν ὕστερον*
Ταραντίνοις βαρβάρων πόλεμον συνδιοίσων σφίσιν ὁμόρων·
καὶ ἀπέθανέ τε αὐτόθι ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτοῦ τὸν
νεκρὸν ἁμαρτεῖν τάφου τὸ μήνιμα ἐγένετο ἐμποδὼν τὸ ἐκ
τοῦ Ἀπόλλωνος. τοῦ δὲ Ἀρχιδάμου τούτου τὸν μὲν
πρεσβύτερον παῖδα Ἆγιν κατέλαβεν ἀποθανεῖν Μακεδόσιν
ἐναντία καὶ Ἀντιπάτρωι μαχεσάμενον, Εὐδαμίδας δὲ ὁ
νεώτερος Λακεδαιμονίοις ἐβασίλευσεν ἄγουσιν εἰρήνην. τὰ
δὲ ἐς Ἆγιν τὸν Εὐδαμίδου καὶ ἐς Εὐρυδαμίδαν τὸν Ἄγιδος
ὡς ἔσχεν, ἤδη μοι καὶ τάδε ἡ Σικυωνία ⟨συγ⟩γραφὴ
διεξήιει.
6 *Ἰοῦσι δὲ ἀπὸ τῶν Ἑρμῶν ἐστιν ὁ τόπος οὗτος ἅπας*
δρυῶν πλήρης· τὸ δὲ ὄνομα τῶι χωρίωι Σκοτινὰ {τὸ δὲ
σκότος} οὐ τὸ συνεχὲς τῶν δένδρων ἐποίησεν, ἀλλὰ Ζεὺς
ἐπίκλησιν {ἔσχε} Σκοτινᾶς, καὶ ἔστιν ἐν ἀριστερᾶι τῆς ὁδοῦ
δέκα μάλιστά που στάδια ἐκτραπομένοις ἱερὸν Σκοτινᾶ
Διός. ἐπανελθόντων δὲ ἐντεῦθεν προελθοῦσιν ὀλίγον καὶ
τραπεῖσιν αὖθις ἐς ἀριστερὰν ἄγαλμά ἐστιν Ἡρακλέους
καὶ τρόπαιον· ἀναστῆσαι δὲ ἐλέγετο Ἡρακλῆς ἀποκτείνας
7 *Ἱπποκόωντα καὶ τοὺς παῖδας. τρίτη δὲ ἐκ τῆς ὁδοῦ τῆς εὐ-*
θείας ἐκβολὴ κατὰ τὰ δεξιὰ ἐς Καρύας ἄγει καὶ ἐς τὸ ἱερὸν

19 2. 8—9

19 suppl. Kuhn coll. 2. 1. 1 || **21** *ἅπας* om. Steph. Byz. || **22** *τὸ δὲ ὄνομα*] *ὄνομα δὲ* Steph. Byz. | *Σκοτινὰ* Steph. Byz.: *σκοτίταν* **VP** *σκοτιτᾶν* **F** | om. Steph. Byz., secl. Bekker || **24** om. Steph. Byz. | *Σκοτινᾶς* Steph. Byz.: *σκοτίτας* **β** || **25** *Σκοτινᾶ* ex Steph. Byz.: *σκοτίτα* **β**

τῆς Ἀρτέμιδος. τὸ γὰρ χωρίον Ἀρτέμιδος καὶ Νυμφῶν ἐστιν αἱ Κάρυαι καὶ ἄγαλμα ἕστηκεν Ἀρτέμιδος ἐν ὑπαίθρωι Καρυάτιδος· χοροὺς δὲ ἐνταῦθα αἱ Λακεδαιμονίων παρθένοι κατὰ ἔτος ἱστᾶσι καὶ ἐπιχώριος αὐταῖς καθέστηκεν ὄρχησις. ἀναστρέψαντι δὲ καὶ κατὰ τὴν λεωφόρον ἰόντι ἐρείπια Σελλασίας ἐστί· ταύτην, καθὰ καὶ πρότερον ἔγραψα, ἠνδραποδίσαντο Ἀχαιοὶ Λακεδαιμονίους καὶ τὸν βασιλέα Κλεομένην τὸν Λεωνίδου μάχηι νικήσαντες. ἐν δὲ Θόρνακι — ἐς γὰρ τοῦτον ἀφίξηι 8 *προϊὼν — ἄγαλμά ἐστι Πυθαέως Ἀπόλλωνος κατὰ τὰ αὐτὰ τῶι ἐν Ἀμύκλαις πεποιημένον· τὸ δὲ σχῆμα ὁποῖόν ἐστιν, ἐπ' ἐκείνωι γράψω. Λακεδαιμονίοις γὰρ ἐπιφανέστερά ἐστι τὰ ἐς τὸν Ἀμυκλαῖον, ὥστε καὶ τὸν χρυσόν, ὃν Κροῖσος ὁ Λυδὸς τῶι Ἀπόλλωνι ἔπεμψε τῶι Πυθαεῖ, τούτωι ἐς κόσμον τοῦ ἐν Ἀμύκλαις κατεχρήσαντο ἀγάλματος.*

Ἀπὸ δὲ Θόρνακος προελθόντι ἔστιν ἡ πόλις, Σπάρτη 11 *μὲν ὀνομασθεῖσα ἐξ ἀρχῆς, προσλαβοῦσα δὲ ἀνὰ χρόνον καὶ Λακεδαίμων ἡ αὐτὴ καλεῖσθαι· τέως δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ἔκειτο τῆι γῆι. ὃ δὲ ἐν τῆι συγγραφῆι μοι τῆι Ἀτθίδι ἐπανόρθωμα ἐγένετο, μὴ τὰ πάντα με ἐφεξῆς, ⟨τὰ δὲ⟩ μάλιστα ἄξια μνήμης ἐπιλεξάμενον ἀπ' αὐτῶν εἰρηκέναι, δηλώσω δὴ πρὸ τοῦ λόγου τοῦ ἐς Σπαρτιάτας· ἐμοὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἠθέλησεν ὁ λόγος ἀπὸ πολλῶν καὶ οὐκ ἀξίων ἀφηγήσεως, {ὧν} ἃ ἕκαστοι παρὰ σφίσι λέγουσιν, ἀποκρῖναι τὰ ἀξιολογώτατα. ὡς οὖν εὖ βεβουλευμένος οὐκ ἔστιν ὅπου παραβήσομαι.*

Λακεδαιμονίων τοῖς Σπάρτην ἔχουσίν ἐστιν ἀγορὰ 2 *θέας ἀξία, καὶ τῆς τε γερουσίας βουλευτήριον καὶ τῶν ἐφόρων καὶ νομοφυλάκων καὶ καλουμένων βιδιαίων ἀρχεῖά ἐστιν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς. ἡ μὲν δὴ γερουσία συνέδριον Λακεδαιμονίοις κυριώτατον τῆς πολιτείας, οἱ λοιποὶ δὲ*

7 2. 9. 2 || **12** 3. 19. 2 || **20** 1. 39. 3

22 suppl. P || **25** *ἀφηγήσεως* Pa Kuhn Porson: *-εων* β | del. Schubart

*εἰσιν ἄρχοντες. τοῖς δὲ ἐφόροις καὶ βιδιαίοις πέντε ἀριθμὸν
ἑκατέροις οὖσι, τοῖς μὲν ⟨τοὺς⟩ ἐπὶ τῶι Πλατανιστᾶι
καλουμένωι καὶ ἄλλους τῶν ἐφήβων ἀγῶνας τιθέναι
καθέστηκεν, ἔφοροι δὲ τά τε ἄλλα διοικοῦσι τὰ σπουδῆς
μάλιστα ἄξια καὶ παρέχονται τὸν ἐπώνυμον, καθὰ δὴ καὶ
Ἀθηναίοις τῶν καλουμένων ἐννέα ἐπώνυμός {γάρ} ἐστιν*
3 *εἷς ἄρχων. ἐπιφανέστατον δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐστιν ἣν στοὰν
Περσικὴν ὀνομάζουσιν ἀπὸ λαφύρων ποιηθεῖσαν τῶν
Μηδικῶν· ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτὴν ἐς μέγεθος τὸ νῦν καὶ ἐς
κόσμον τὸν παρόντα μεταβεβλήκασιν. εἰσὶ δὲ ἐπὶ τῶν
κιόνων Πέρσαι λίθου λευκοῦ καὶ ἄλλοι καὶ Μαρδόνιος ὁ
Γωβρύου. πεποίηται δὲ καὶ Ἀρτεμισία, θυγάτηρ μὲν
Λυγδάμιδος, ἐβασίλευσε δὲ Ἁλικαρνασσοῦ. ταύτην φασὶν
ἑκουσίως ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα συστρατεῦσαι Ξέρξηι καὶ ἔργα*
4 *ἐν τῆι ναυμαχίαι περὶ Σαλαμῖνα ἀποδείξασθαι. ναοὶ δέ
εἰσιν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Καίσαρος, ὃς μοναρχίας πρῶτος ἐν
Ῥωμαίοις ἐπεθύμησεν καὶ ἀρχὴν τὴν καθεστηκυῖαν
πρῶτος ἐκτήσατο, ὁ δὲ Αὐγούστωι πεποίηται παιδὶ
ἐκείνου τήν τε βασιλείαν βεβαιωσαμένωι μᾶλλον καὶ
ἀξιώματος καὶ δυνάμεως ἐς πλέον ἢ ⟨ὁ⟩ πατήρ οἱ προελ-
θόντι· τὸ δὲ ὄνομα ἦν τούτωι Αὔγουστος, ὃ κατὰ γλῶσσαν
δύναται τὴν Ἑλλήνων σεβαστός.*
5 *Τοῦ δὲ Αὐγούστου δεικνύουσι πρὸς τῶι βωμῶι χαλκῆν
εἰκόνα Ἁγίου. τοῦτον τὸν Ἁγίαν μαντευσάμενόν φασι
Λυσάνδρωι τὸ Ἀθηναίων ἑλεῖν ναυτικὸν περὶ Αἰγὸς
ποταμοὺς πλὴν τριήρων δέκα· αὗται δὲ ἀποφεύγουσιν ἐς
Κύπρον, τὰς δὲ ἄλλας οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ αὐτὰς καὶ
τοὺς ἄνδρας αἱροῦσιν. ὁ δὲ Ἁγίας Ἀγελόχου παῖς ἦν τοῦ*
6 *Τισαμενοῦ· Τισαμενῶι δὲ ὄντι Ἠλείωι τῶν Ἰαμιδῶν
λόγιον ἐγένετο ἀγῶνας ἀναιρήσεσθαι πέντε ἐπιφανεστάτους
αὐτόν. οὕτω πένταθλον Ὀλυμπίασιν ἀσκήσας ἀπῆλθεν*

13 Hdt. 7. 99, 8. 68—69

2 suppl. Clavier | *Πλατανιστᾶι* Clavier: *πλατάνιστα β* || 6 om. F || 19 *τε* Musurus: *δὲ β* || 20 suppl. Va^sv Schubart-Walz || 21 *ἦν* Facius: *εἶναι β*

*ἡττηθείς, καίτοι τὰ δύο γε ἦν πρῶτος· καὶ γὰρ δρόμωι
τε ἐκράτει καὶ πηδήματι Ἱερώνυμον ⟨τὸν⟩ Ἄνδριον.
καταπαλαισθεὶς δὲ ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἁμαρτὼν τῆς νίκης
συνίησι τοῦ χρησμοῦ, διδόναι οἱ τὸν θεὸν μαντευομένωι
πέντε ἀγῶνας πολέμωι κρατῆσαι. Λακεδαιμόνιοι δέ —* 7
*οὐ γὰρ εἶχον ἀνηκόως ὧν Τισαμενῶι προεῖπεν ἡ Πυθία
— πείθουσι μετοικήσαντα ἐξ Ἤλιδος μαντεύεσθαι Σπαρ-
τιατῶν τῶι κοινῶι· καί σφισιν ὁ Τισαμενὸς ἀγῶνας πο-
λέμου πέντε ἐνίκησε, πρῶτον μὲν Πλαταιᾶσιν ἐναντία
⟨Περσῶν⟩, δεύτερον δὲ ἐν Τεγέαι πρὸς Τεγεάτας καὶ
Ἀργείους μάχης Λακεδαιμονίοις συνεστώσης, ἐπὶ τούτοις
δὲ ἐν Διπαιεῦσιν Ἀρκάδων πάντων πλὴν Μαντινέων ἀντι-
τεταγμένων· οἱ δὲ Διπαιεῖς ἐν τῆι Μαιναλίαι πόλισμα
Ἀρκάδων ἦσαν. τέταρτον δὲ ἠγωνίσατο πρὸς τοὺς ἐξ* 8
*ἰσθμοῦ ⟨ἐς⟩ Ἰθώμην ἀποστάντας {ἀπὸ} τῶν εἱλώτων·
ἀπέστησαν δὲ οὐχ ἅπαντες οἱ εἵλωτες, ἀλλὰ τὸ Μεσ-
σηνιακὸν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων εἱλώτων ἀποσχισθέντες· καί
μοι καὶ τάδε ὁ λόγος αὐτίκα ἐπέξεισι. τότε δὲ οἱ Λακεδαι-
μόνιοι τοὺς ἀποστάντας ἀπελθεῖν ὑποσπόνδους εἴασαν
Τισαμενῶι καὶ τῶι ἐν Δελφοῖς χρηστηρίωι πειθόμενοι·
τελευταῖον δὲ ὁ Τισαμενὸς ἐμαντεύσατο ἐν Τανάγραι σφίσι
πρὸς Ἀργείους καὶ Ἀθηναίους γινομένης συμβολῆς.*

Τὰ μὲν Τισαμενοῦ τοιαῦτα ἐπυνθανόμην ὄντα· Σπαρ- 9
*τιάταις δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Πυθαέως τέ ἐστιν {καὶ}
Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς ἀγάλματα. Χορὸς
δὲ οὗτος ὁ τόπος καλεῖται πᾶς, ὅτι ἐν ταῖς γυμνοπαι-
δίαις — ἑορτὴ δὲ εἴ τις ἄλλη καὶ αἱ γυμνοπαιδίαι διὰ
σπουδῆς Λακεδαιμονίοις εἰσίν — ἐν ταύταις οὖν οἱ ἔφηβοι
χοροὺς ἱστᾶσι τῶι Ἀπόλλωνι. τούτων δὲ οὐ πόρρω Γῆς
ἱερὸν καὶ Διός ἐστιν Ἀγοραίου, τὸ δὲ Ἀθηνᾶς Ἀγοραίας καὶ*

18 4. 24. 4

2 suppl. RPaVb | *Ἄνδριον* **Musurus:** *ἀνδρίον* **𝔐** *ἀνδρεῖον* ***β*** || **10 suppl. 𝔐** || **15 suppl.** Clavier | *ἀποστάντας* Clavier: *-στήσαν-τας* ***β*** | secl. Palmerius || **24** del. Sylburg

Ποσειδῶνος ὃν ἐπονομάζουσιν Ἀσφάλιον, καὶ Ἀπόλλωνος
10 *αὖθις καὶ Ἥρας· ἀνάκειται δὲ καὶ Δήμου τοῦ Σπαρτιατῶν*
ἀνδριὰς μεγέθει μέγας. καὶ Μοιρῶν Λακεδαιμονίοις ἐστὶν
ἱερόν, Ὀρέστου δὲ τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς αὐτῶι τάφος·
κομισθέντα γὰρ ἐκ Τεγέας τοῦ Ὀρέστου τὰ ὀστᾶ κατὰ
μαντείαν θάπτουσιν ἐνταῦθα. παρὰ δὲ τοῦ Ὀρέστου τὸν
τάφον ἐστὶν εἰκὼν Πολυδώρου τοῦ Ἀλκαμένους, ὃν
βασιλέων ἐς τοσοῦτο τιμῆς προήχασιν ὥστε οἱ τὰς ἀρχὰς
ἔχοντες, ὁπόσα δεῖ σημαίνεσθαι, τοῦ Πολυδώρου σημαί-
11 *νονται τῆι εἰκόνι. ἔστι δὲ καὶ Ἑρμῆς Ἀγοραῖος Διόνυσον*
φέρων παῖδα, καὶ τὰ ἀρχαῖα καλούμενα Ἐφορεῖα, ἐν δὲ
αὐτοῖς Ἐπιμενίδου τοῦ Κρητὸς μνῆμα καὶ Ἀφαρέως τοῦ
Περιήρους· καὶ τά γε ἐς Ἐπιμενίδην Λακεδαιμονίους
δοξάζω μᾶλλον Ἀργείων λέγειν εἰκότα. ἐνταῦθα, ἔνθα αἱ
Μοῖραι, καὶ Ἑστία τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐστὶ καὶ Ζεὺς
Ξένιος καὶ Ἀθηνᾶ Ξενία.

12 *Ἰόντι δὲ ἐκ τῆς ἀγορᾶς κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν Ἀφεταΐδα*
ὀνομάζουσι, τὰ καλούμενα Βοώνητά ἐστι· καί με ὁ λόγος
ἀπαιτεῖ πρότερα εἰπεῖν τὰ ἐς τὴν ἐπίκλησιν τῆς ὁδοῦ. τοῖς
μνηστῆρσιν Ἰκάριον τῆς Πηνελόπης φασὶν ἀγῶνα προ-
θεῖναι δρόμου· καὶ ὅτι μὲν Ὀδυσσεὺς ἐκράτει, δῆλά
ἐστιν, ἀφεθῆναι δὲ αὐτοὺς λέγουσιν ἐς τὸν δρόμον διὰ τῆς
2 *ὁδοῦ τῆς Ἀφεταΐδος. δοκεῖν δ' ἐμοὶ δρόμου Ἰκάριος τὸ*
ἀγώνισμα ἐποίησε μιμούμενος Δαναόν. Δαναῶι γὰρ τοῦτο
ἐπὶ ταῖς θυγατράσιν εὑρέθη, καὶ ὡς γυναῖκα οὐδεὶς
ἤθελεν ἐξ αὐτῶν διὰ τὸ μίασμα ἀγαγέσθαι, διέπεμπε δὴ
ὁ Δαναὸς ἕδνων ἄνευ δώσειν ἧι ἂν ἕκαστος κατὰ κάλλος
ἀρέσκηται· ἀφικομένοις δὲ ἀνδράσιν οὐ πολλοῖς ἀγῶνα
δρόμου κατέστησε, καὶ πρώτωι τε ἐλθόντι ἐγένετο
ἑλέσθαι πρώτωι τῶν ἄλλων καὶ μετ' ἐκεῖνον τῶι δευτέρωι
καὶ ἤδη κατὰ τὰ αὐτὰ ἄχρι τοῦ τελευταίου· τὰς δὲ

14 cf. 2. 21. 3

1 *ἀσφάλιον* **Mo edd.**: *ἀπφάλιον* ***β*** || **15** *Ἑστία τοῖς* **Hitzig** ex emend. **Münsterberg**: *ἔστιν ἃ καὶ* ***β*** || **17** *Ἀφεταΐδα* **Bekker**: *ἀφέτα* ***β*** || **22** *αὐτοὺς* **R[a1]Pa[a1]Vb**: *-ὴν* ***β*** || **23** *δρόμου* **Sylburg**: *-ον* ***β*** || **26** *δὴ* **R[2]PaVa**: *δὲ* ***β***

*ὑπολειφθείσας μένειν ἔφοδον ἄλλην μνηστήρων ἔδει καὶ
ἀγῶνα ἄλλον δρόμου. Λακεδαιμονίοις δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν* 3
*ταύτην ἐστίν, ὡς ἤδη λέλεκταί μοι, τὰ ὀνομαζόμενα
Βοώνητα, Πολυδώρου ποτὲ οἰκία τοῦ βασιλέως· ἀπο-
θανόντος δὲ παρὰ τοῦ Πολυδώρου τῆς γυναικὸς ἐπρίαντο
ἀντιδόντες βοῦς. ἀργύρου {καὶ} γὰρ οὐκ ἦν πω τότε οὐδὲ
χρυσοῦ νόμισμα, κατὰ τρόπον δὲ ἔτι τὸν ἀρχαῖον ἀντε-
δίδοσαν βοῦς καὶ ἀνδράποδα καὶ ἀργὸν τὸν ἄργυρον καὶ
χρυσόν· οἱ δὲ ἐς τὴν Ἰνδικὴν ἐσπλέοντες φορτίων φασὶν* 4
*Ἑλληνικῶν τοὺς Ἰνδοὺς ἀγώγιμα ἄλλα ἀνταλλάσσεσθαι,
νόμισμα δὲ οὐκ ἐπίστασθαι, καὶ ταῦτα χρυσοῦ τε ἀφθόνου
καὶ χαλκοῦ παρόντος σφίσι.*

*Τοῦ δὲ τῶν βιδιαίων ἀρχείου πέραν ἐστὶν Ἀθηνᾶς
ἱερόν· Ὀδυσσεὺς δὲ ἱδρύσασθαι τὸ ἄγαλμα λέγεται καὶ
ὀνομάσαι Κελεύθειαν, τοὺς Πηνελόπης μνηστῆρας τῶι
δρόμωι νικήσας. ἱδρύσατο δὲ τῆς Κελευθείας ἱερὰ
ἀριθμῶι τρία διεστηκότα ἀπ' ἀλλήλων. προϊόντων δὲ* 5
*κατὰ τὴν Ἀφεταΐδα ἡρῶιά ἐστιν Ἴοπός τε κατὰ Λέλεγα
ἢ Μύλητα γενέσθαι δοκοῦντος καὶ Ἀμφιαράου τοῦ
Ὀικλέους· τοῦτο δὲ Τυνδάρεω παῖδας νομίζουσιν ἅτε
ἀνεψιῶι τῶι Ἀμφιαράωι ποιῆσαι· καὶ αὐτοῦ Λέλεγός
ἐστιν ἡρῶιον, τούτων δὲ οὐ πόρρω τέμενος Ποσειδῶνος
Ταιναρίου — Ταινάριον δὲ ἐπονομάζουσιν —, οὐ μακρὰν δὲ
Ἀθηνᾶς ἄγαλμα, ὃ τοὺς ἐς Ἰταλίαν τε καὶ Τάραντα
ἀποικισθέντας ἀναθεῖναι λέγουσι. τὸ δὲ χωρίον, ὃ* 6
*καλοῦσιν Ἑλλήνιον, ἐστὶν εἰρημένον ὡς οἱ τῶν Ἑλλήνων
Ξέρξην διαβαίνοντα ἐς τὴν Εὐρώπην παρεσκευάζοντο
ἀμυνούμενοι, ⟨κατὰ τοῦτο⟩ τὸ χωρίον βουλευσάμενοι
τρόπον ὅντινα ἀνθέξουσιν. ὁ δὲ ἕτερος τῶν λόγων τοὺς
Μενελάου χάριτι στρατεύσαντας ἐπὶ Ἴλιον βουλεύσασθαί*

3 **§ 1**

6 *ἀργύρου* **R^{2}PaVb**: *ἀργυροῦς β* | del. **R^{2}PaVb** ‖ **13** *τοῦ* **R^{2}PaVb**: *τὸ β* | *βιδιαίων ἀρχείου* **R^{2}PaVb**: *βιδίου ἀρχεῖον β* ‖ **20** *δὲ ⟨τοὺς⟩* **R^{sv}PaVb** | *παῖδας* **R^{2}PaVb**: *-α β* ‖ **23** *Ταιναρίου* secl. **Siebelis** ‖ **26** *οἱ*] *οἳ* **Clavier** ‖ **28** suppl. **𝕽** | *βουλευσάμενοι* **𝕽**: *-μένους β*

φησιν ἐνταῦθα ὅπως ἀναπλεῦσαί τε ἐς Τροίαν καὶ δίκας δυνήσονται παρὰ Ἀλεξάνδρου λαβεῖν τῆς Ἑλένης ἁρπαγῆς.

7 *τοῦ δὲ Ἑλληνίου πλησίον Ταλθυβίου μνῆμα ἀποφαίνουσι· δεικνύουσι δὲ καὶ Ἀχαιῶν Αἰγιεῖς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, Ταλθυβίου καὶ οὗτοι φάμενοι μνῆμα εἶναι. Ταλθυβίου δὲ τούτου μήνιμα ἐπὶ τῶι φόνωι τῶν κηρύκων, οἳ παρὰ βασιλέως Δαρείου γῆν τε καὶ ὕδωρ αἰτήσοντες ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπέμφθησαν, Λακεδαιμονίοις μὲν ἐπεσήμαινεν ἐς τὸ δημόσιον, ἐν Ἀθήναις δὲ ἰδίαι τε καὶ ἐς ἑνὸς οἶκον ἀνδρὸς κατέσκηψε Μιλτιάδου τοῦ Κίμωνος· ἐγεγόνει δὲ καὶ τῶν κηρύκων τοῖς ἐλθοῦσιν ἐς τὴν Ἀττικὴν ὁ Μιλτι-*

8 *άδης ἀποθανεῖν αἴτιος ὑπὸ Ἀθηναίων. Λακεδαιμονίοις δὲ ἔστι μὲν Ἀπόλλωνος Ἀκρίτα βωμός, ἔστι δ' ἐπονομαζόμενον Γάσηπτον ἱερὸν Γῆς. Ἀπόλλων δὲ ὑπὲρ αὐτὸ ἵδρυται Μαλεάτης. ἐπὶ δὲ τῶι πέρατι ⟨τῆς⟩ Ἀφεταΐδος, ἐγγύτατα ἤδη τοῦ τείχους, Δικτύννης ἐστὶν ἱερὸν καὶ βασίλειοι τάφοι τῶν καλουμένων Εὐρυπωντιδῶν· παρὰ δὲ τὸ Ἑλλήνιον Ἀρσινόης ἱερόν, Λευκίππου τε θυγατρὸς καὶ γυναικῶν τῶν Πολυδεύκους καὶ Κάστορος ἀδελφῆς. πρὸς δὲ τοῖς Φρουρίοις καλουμένοις ναός ἐστιν Ἀρτέμιδος, καὶ προελθοῦσιν ὀλίγον πεποίηται μνῆμα τοῖς ἐξ Ἤλιδος*

9 *μάντεσι, καλουμένοις δὲ Ἰαμίδαις. καὶ Μάρωνός ἐστιν ἱερὸν καὶ Ἀλφειοῦ· Λακεδαιμονίων δὲ τῶν ἐς Θερμοπύλας στρατευσαμένων λόγου μάλιστα ἀξίως μαχέσασθαι μετά γε αὐτὸν δοκοῦσι Λεωνίδην. τοῦ δὲ Τροπαίου Διὸς τὸ ἱερὸν ἐποίησαν οἱ Δωριεῖς πολέμωι τούς τε ἄλλους Ἀχαιούς, οἳ γῆν τὴν Λακωνικὴν τηνικαῦτα εἶχον, καὶ τοὺς Ἀμυκλαιεῖς κρατήσαντες. τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Μεγάλης μητρὸς τιμᾶται περισσῶς δή τι. μετὰ δὲ αὐτὸ ἡρῷα Ἱππολύτου τέ ἐστι τοῦ Θησέως καὶ Αὐλῶνος Ἀρκάδος, υἱοῦ δὲ*

1 *φησιν* **Siebelis:** *σφίσιν* ***β*** | *ἀναπλεῦσαί τε* **Bekker:** *ἀναπλεύσασθαι* **P** *ἀναπλεύσεσθαι* **VF** ‖ **10** *κατέσκηψε* **Porson:** *κατασκῆψαι* ***β*** ‖ **13** *ἀκρίτα* **Vb:** *ἀκρείτα* ***β*** ‖ **14** *Γάσεπτον* **Siebelis** ‖ **15 suppl. Clavier** ‖ **16–18** *καὶ – ἱερόν* **om. F** ‖ **17** *Εὐρυπωντιδῶν* **Xylander:** *εὐρυπώνδων* ***β*** ‖ **24** *λόγου* **R²PaVb:** *-ον* ***β*** ‖ **25** *γε* **Bekker:** *δὲ* ***β*** ‖ **30** *δὲ* **VP: om. F**

Τλησιμένους· Τλησιμένην δὲ Παρθενοπαίου τοῦ Μελανίωνος ἀδελφόν, οἱ δὲ παῖδα εἶναι λέγουσιν.

Ἑτέρα δὲ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐστιν ἔξοδος, καθ' ἣν πεποίηταί 10
σφισιν ⟨ἡ⟩ καλουμένη Σκιάς, ἔνθα καὶ νῦν ἔτι ἐκκλησιάζουσι. ταύτην τὴν Σκιάδα Θεοδώρου τοῦ Σαμίου φασὶν εἶναι ποίημα, ὃς πρῶτος διαχέαι σίδηρον εὗρε καὶ ἀγάλματα ἀπ' αὐτοῦ πλάσαι. ἐνταῦθα ἐκρέμασαν Λακεδαιμόνιοι τὴν Τιμοθέου τοῦ Μιλησίου κιθάραν, καταγνόντες ὅτι χορδαῖς ἑπτὰ ταῖς ἀρχαίαις ἐφεῦρεν ἐν τῆι κιθαρωιδίαι τέσσαρας χορδάς. πρὸς δὲ τῆι Σκιάδι οἰκοδόμημά ἐστι 11
περιφερές, ἐν δὲ αὐτῶι Διὸς καὶ Ἀφροδίτης ἀγάλματα ἐπίκλησιν Ὀλυμπίων· τοῦτο Ἐπιμενίδην κατασκευάσαι λέγουσιν, οὐχ ὁμολογοῦντες τὰ ἐς αὐτὸν Ἀργείοις, ὅπου μηδὲ πολεμῆσαί φασι πρὸς Κνωσσίους.

Πλησίον δὲ ἔστι μὲν Κυνόρτου τοῦ Ἀμύκλα τάφος, ἔστι 13
δὲ Κάστορος μνῆμα, ἐπὶ δὲ αὐτῶι καὶ ἱερὸν πεποίηται· τεσσαρακοστῶι γὰρ ὕστερον ἔτει τῆς μάχης τῆς πρὸς Ἴδαν καὶ Λυγκέα θεοὺς τοὺς Τυνδάρεω παῖδας καὶ οὐ πρότερον νομισθῆναί φασι. δείκνυται δὲ πρὸς τῆι Σκιάδι καὶ Ἴδα καὶ Λυγκέως τάφος. κατὰ μὲν δὴ τοῦ λόγου τὸ εἰκὸς ἐτάφησαν ἐν τῆι Μεσσηνίαι καὶ οὐ ταύτηι· Μεσση- 2
νίων δὲ αἱ συμφοραὶ καὶ ὁ χρόνος, ὅσον ἔφυγον ἐκ Πελοποννήσου, πολλὰ τῶν ἀρχαίων καὶ κατελθοῦσιν ἐποίησεν ἄγνωστα, ἅτε δὲ ἐκείνων οὐκ εἰδότων ἔστιν ἤδη τοῖς ἐθέλουσιν ἀμφισβητεῖν.

Λακεδαιμονίοις δὲ ἀπαντικρὺ τῆς Ὀλυμπίας Ἀφροδίτης ἐστὶ ναὸς Κόρης Σωτείρας· ποιῆσαι δὲ τὸν Θρᾶικα Ὀρφέα λέγουσιν, οἱ δὲ Ἄβαριν ἀφικόμενον ἐξ Ὑπερβορέων. ὁ δὲ 3
Κάρνειος, ὃν Οἰκέταν ἐπονομάζουσι, τιμὰς εἶχεν ἐν Σπάρτηι καὶ πρὶν Ἡρακλείδας κατελθεῖν, ἵδρυτο δὲ ἐν οἰκίαι Κριοῦ τοῦ Θεοκλέους, ἀνδρὸς μάντεως· τούτου δὲ τοῦ Κριοῦ γεμιζούσηι τῆι θυγατρὶ ὕδωρ συντυχόντες

13 cf. 2. 21. 3

1 *τλησιμένην* **Va**: *-η β -ει* **RPaVb** || **4** suppl. **𝔑** || **6** *σίδηρον*] *χαλκὸν* Perrot || **16** *καὶ* **VP**: om. **F**

*κατάσκοποι τῶν Δωριέων αὐτῆι τε ἀφίκοντο ἐς λόγους καὶ
παρὰ τὸν Κριὸν ἐλθόντες διδάσκονται τὴν ἅλωσιν τῆς*
4 *Σπάρτης. Κάρνειον δὲ Ἀπόλλωνα Δωριεῦσι μὲν τοῖς πᾶσι
σέβεσθαι καθέστηκεν ἀπὸ Κάρνου γένος ἐξ Ἀκαρνανίας,
μαντευομένου δὲ ἐξ Ἀπόλλωνος· τοῦτον γὰρ τὸν Κάρνον
ἀποκτείναντος Ἱππότου τοῦ Φύλαντος ἐνέπεσεν ἐς τὸ
στρατόπεδον τοῖς Δωριεῦσι μήνιμα Ἀπόλλωνος, καὶ
Ἱππότης τε ἔφυγεν ἐπὶ τῶι φόνωι καὶ Δωριεῦσιν ἀπὸ
τούτου τὸν Ἀκαρνᾶνα μάντιν καθέστηκεν ἱλάσκεσθαι.
ἀλλὰ γὰρ Λακεδαιμονίοις οὐχ οὗτος ὁ Οἰκέτας ἐστὶ
Κάρνειος, ὁ δὲ ἐν τοῦ μάντεως Κριοῦ τιμώμενος Ἀχαιῶν*
5 *ἔτι ἐχόντων τὴν Σπάρτην. Πραξίλληι μὲν δὴ πεποιημένα
ἐστὶν ὡς Εὐρώπης εἴη καὶ ⟨Διὸς ὁ⟩ Κάρνειος καὶ αὐτὸν
ἀνεθρέψατο Ἀπόλλων καὶ Λητώ· λέγεται δὲ καὶ ἄλλος ἐπ'
αὐτῶι λόγος, ἐν τῆι Ἴδηι τῆι Τρωικῆι κρανείας ἐν Ἀπόλ-
λωνος ἄλσει πεφυκυίας τοὺς Ἕλληνας ἐκτεμεῖν ἐς τοῦ
ἵππου τοῦ δουρείου τὴν ποίησιν· μαθόντες δὲ ὀργήν
σφισιν ἔχειν τὸν θεὸν θυσίαις ἱλάσκονται καὶ Ἀπόλλωνα
ὀνομάζουσι ⟨Κάρνειον⟩ ἀπὸ τῶν κρανειῶν, ὑπερθέντες
τὸ ῥῶ κατὰ ⟨ἔθος⟩ δή τι ἀρχαῖον.*

6 *Τοῦ Καρνείου δὲ οὐ πόρρω καλούμενόν ἐστιν ἄγαλμα
Ἀφεταίου· τοῖς δὲ Πηνελόπης μνηστῆρσί φασιν ἐντεῦθεν
γενέσθαι τοῦ δρόμου τὴν ἀρχήν. ἔστι δέ τι χωρίον ἔχον
στοὰς ἐν τετραγώνωι τῶι σχήματι, ἔνθα σφίσιν ἐπι-
πράσκετο ὁ ῥῶπος τὸ ἀρχαῖον· πρὸς τούτωι Διὸς Ἀμβου-
λίου καὶ Ἀθηνᾶς ἐστιν Ἀμβουλίας βωμὸς καὶ Διοσκούρων*
7 *καὶ τούτων Ἀμβουλίων. ἀπαντικρὺ δὲ ἥ τε ὀνομαζομένη
Κολώνα καὶ Διονύσου Κολωνάτα ναός, πρὸς αὐτῶι δὲ
τέμενός ἐστιν ἥρωος, ὃν τῆς ὁδοῦ τῆς ἐς Σπάρτην Διονύσωι
φασὶ γενέσθαι ἡγεμόνα· τῶι δὲ ἥρωι τούτωι πρὶν ἢ τῶι
θεῶι θύουσιν αἱ Διονυσιάδες καὶ αἱ Λευκιππίδες. τὰς δὲ*

12 fr. 7 Bergk^4 = 7 Page

13 suppl. Rinckh || **19** suppl. R^{mg} Pa Vb | *ἀπὸ* Clavier: *ὑπὲρ β* | *κρανειῶν* R^2 Pa: *καρνειῶν β* || **20** suppl. Hitzig coll. 1. 44. 1, 5. 25. 2 || **23** *τι* R^2 Pa Vb: *τὸ β* | *ἔχον* Xylander: *ἔχοντα β* || **25** *τού-τωι* Sylburg: *τοῦτο β*

ἄλλας ἕνδεκα ἃς καὶ αὐτὰς Διονυσιάδας ὀνομάζουσι, ταύταις δρόμου προτιθέασιν ἀγῶνα· δρᾶν δὲ οὕτω σφίσιν ἦλθεν ἐκ Δελφῶν. τοῦ Διονύσου δὲ οὐ μακρὰν Διὸς ἱερόν 8 *ἐστιν Εὐανέμου, τούτου δὲ ἐν δεξιᾶι Πλευρῶνος ἡρῷιον. γεγόνασι δὲ οἱ Τυνδάρεω παῖδες τὰ πρὸς μητρὸς ἀπὸ τοῦ Πλευρῶνος· Θέστιον γὰρ τὸν Λήδας πατέρα Ἄσιός φησιν ἐν τοῖς ἔπεσιν Ἀγήνορος παῖδα εἶναι τοῦ Πλευρῶνος. τοῦ δὲ ἡρῴου λόφος ἐστὶν οὐ πόρρω καὶ Ἥρας ἐπὶ τῶι λόφωι ναὸς Ἀργείας· ἱδρύσασθαι δὲ Εὐρυδίκην φασὶ Λακεδαίμονος θυγατέρα, γυναῖκα δὲ Ἀκρισίου τοῦ Ἄβαντος. Ἥρας δὲ ἱερὸν Ὑπερχειρίας κατὰ μαντείαν ἐποιήθη, τοῦ Εὐρώτα πολὺ τῆς γῆς σφισιν ἐπικλύζοντος. ξόανον δὲ ἀρχαῖον* 9 *καλοῦσιν Ἀφροδίτης Ἥρας· ἐπὶ δὲ θυγατρὶ γαμουμένηι νενομίκασι τὰς μητέρας τῆι θεῶι θύειν. τοῦ λόφου δὲ κατὰ τὴν ἐς δεξιὰν ὁδὸν Ἑτοιμοκλέους ἐστὶν εἰκών· τῶι δὲ Ἑτοιμοκλεῖ καὶ αὐτῶι ⟨καὶ⟩ Ἱπποσθένει τῶι πατρὶ πάλης εἰσὶν Ὀλυμπικαὶ νῖκαι, {καὶ} συναμφοτέροις μὲν μία τε καὶ δέκα, τῶι δὲ Ἱπποσθένει μιᾶι νίκηι τὸν υἱὸν παρελθεῖν ὑπῆρξεν.*

Ἐκ δὲ τῆς ἀγορᾶς πρὸς ἥλιον ἰόντι δυόμενον τάφος κενὸς 14 *Βρασίδαι τῶι Τέλλιδος πεποίηται· ἀπέχει δὲ οὐ πολὺ τοῦ τάφου τὸ θέατρον, λίθου λευκοῦ, θέας ἄξιον. τοῦ θεάτρου δὲ ἀπαντικρὺ Παυσανίου τοῦ Πλαταιᾶσιν ἡγησαμένου μνῆμά ἐστι, τὸ δὲ ἕτερον Λεωνίδου — καὶ λόγους κατὰ ἔτος ἕκαστον ἐπ' αὐτοῖς λέγουσι καὶ τιθέασιν ἀγῶνα, ἐν ὧι πλὴν Σπαρτιατῶν ἄλλωι γε οὐκ ἔστιν ἀγωνίζεσθαι —, τὰ δὲ ὀστᾶ τοῦ Λεωνίδου τεσσαράκοντα ἔτεσιν ὕστερον ἀνελομένου ἐκ Θερμοπυλῶν τοῦ Παυσανίου. κεῖται δὲ καὶ στήλη πατρόθεν τὰ ὀνόματα ἔχουσα οἳ πρὸς Μήδους τὸν ἐν Θερμοπύλαις ἀγῶνα ὑπέμειναν. καλεῖται* 2 *δὲ ἐν τῆι Σπάρτηι Θεομηλίδα χωρίον· κατὰ τοῦτο τῆς*

6 fr. 6 Kinkel

6 *Ἄσιος* Palmerius: *ἄρειος β* | *φησιν* 𝔑: *φασιν β* || **16** suppl. Bekker || **17** secl. Dindorf || **27** *δὲ* del. Spiro || **28** *Παυσανίου* ⟨*κεῖται*⟩ Kuhn || **31** *θεομηλίδα* P: *θιο-* VF

*πόλεως τάφοι τῶν Ἀγιαδῶν βασιλέων εἰσὶ καὶ πλησίον
ὀνομαζομένη λέσχη Κροτανῶν· εἰσὶ δὲ οἱ Κροτανοὶ
Πιτανατῶν μοῖρα. Ἀσκληπιοῦ δὲ οὐ πόρρω τῆς λέσχης
ἐστὶν ἱερόν, ἐν Ἀγιαδῶν καλούμενον. προελθοῦσι δὲ
Ταινάρου μνῆμά ἐστι, καὶ τὴν ἄκραν τὴν ἐς θάλασσαν
ἐσέχουσαν ἀπὸ τούτου φασὶν ὀνομασθῆναι· θεῶν δὲ ἱερὰ
Ποσειδῶνός ἐστιν Ἱπποκουρίου καὶ Ἀρτέμιδος Αἰγιναίας.
ἐπανελθοῦσι δὲ ὀπίσω πρὸς τὴν λέσχην ἐστὶν Ἀρτέμιδος
Ἰσσωρίας ἱερόν· ἐπονομάζουσι δὲ αὐτὴν καὶ Λιμναίαν,
οὖσαν οὐκ Ἄρτεμιν, Βριτόμαρτιν δὲ τὴν Κρητῶν· τὰ δὲ ἐς
3 αὐτὴν ὁ Αἰγιναῖος ἔχει μοι λόγος. ἐγγυτάτω δὲ τῶν
μνημάτων ἃ τοῖς Ἀγιάδαις πεποίηται στήλην ὄψει,
γεγραμμέναι δέ εἰσιν ἃς Χίονις ἀνὴρ Λακεδαιμόνιος
δρόμου νίκας ἀνείλετο ἄλλας τε καὶ Ὀλυμπίασιν· ἐνταῦθα
δὲ ἑπτὰ ἐγένοντό ⟨οἱ⟩ νῖκαι, τέσσαρες μὲν σταδίου,
διαύλου δὲ αἱ λοιπαί· τὸν δὲ σὺν τῆι ἀσπίδι δρόμον ἐπὶ
ἀγῶνι λήγοντι οὐ συνέβαινεν εἶναί πω. Χίονιν δὲ καὶ
τοῦ στόλου μετασχεῖν τῶι Θηραίωι Βάττωι καὶ Κυρήνην
οἰκίσαι σὺν ἐκείνωι καὶ Λιβύων καταστρέψασθαι τοὺς
4 προσχώρους λέγουσιν. τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Θέτιδος κατα-
σκευασθῆναί φασιν ἐπ' αἰτίαι τοιαύτηι· πολεμεῖν μὲν πρὸς
Μεσσηνίους ἀφεστηκότας, τὸν δὲ βασιλέα σφῶν Ἀνάξαν-
δρον ἐσβαλόντα ἐς τὴν Μεσσηνίαν λαβεῖν αἰχμαλώτους
γυναῖκας, ἐν δὲ αὐταῖς εἶναι Κλεώ, Θέτιδος δὲ αὐτὴν
ἱέρειαν εἶναι. ταύτην ἡ τοῦ Ἀναξάνδρου γυνὴ τὴν Κλεὼ
παρὰ τοῦ Ἀναξάνδρου αἰτεῖ, καὶ τό τε ξόανον τῆς Θέτιδος
ἀνεῦρεν ἔχουσαν καὶ ναὸν μετ' αὐτῆς ἱδρύσατο τῆι θεῶι·
5 ἐποίει δὲ ταῦτα ἡ Λεανδρὶς κατὰ ὄψιν ὀνείρατος. τὸ μὲν δὴ*

11 2. 30. 3

1 *Ἀγιαδῶν* edd.: *ἀγιπαδῶν* ***β*** || **4** *ἐν Ἀγιαδῶν* Heringa: *ἐναπάδων* ***β*** | *καλούμενον* Sylburg: *καλουμένων* ***β*** || **7** *Αἰγιναίας* Sylburg: *αἰγεινέας* (*-αίας* **P**) ***β*** || **9** *Ἰσσωρίας* Facius: *ἰσσώρας* ***β*** || **12** *Ἀγιάδαις* Xylander: *ἀπάδαις* ***β*** || **13** *Χίονις* Facius coll. 4. 23. 4, 6. 13. 2—5, 8. 39. 3: *ἀγχιόνις* ***β*** || **15** suppl. Dindorf || **16** *ἀσπίδι* Loescher: *ἀσίδι* ***β*** || **18** *τοῦ στόλου* Sylburg: *τῶι στόλωι* ***β*** || **28** *λεανδρὶς* **Va**: *λαιανδρὶς* ***β***

ξόανον τῆς Θέτιδος ἐν ἀπορρήτωι φυλάσσουσι· Δήμητρα δὲ Χθονίαν Λακεδαιμόνιοι μὲν σέβειν φασὶ παραδόντος σφίσιν Ὀρφέως, δόξηι δὲ ἐμῆι διὰ τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἑρμιόνηι κατέστη καὶ τούτοις Χθονίαν νομίζειν Δήμητρα. ἔστι δὲ καὶ Σαράπιδος νεώτατον τοῦτο Σπαρτιάταις ἱερὸν καὶ Διὸς ἐπίκλησιν Ὀλυμπίου.

Καλοῦσι δὲ Λακεδαιμόνιοι Δρόμον, ἔνθα τοῖς νέοις καὶ 6
ἐφ' ἡμῶν ἔτι δρόμου μελέτη καθέστηκεν. ἐς τοῦτον τὸν Δρόμον ἰόντι ἀπὸ τοῦ τάφου τῶν Ἀγιαδῶν ἔστιν ἐν ἀριστερᾶι μνῆμα Εὐμήδους, Ἱπποκόωντος δὲ καὶ οὗτος ἦν ὁ Εὐμήδης· ἔστι δὲ ἄγαλμα ἀρχαῖον Ἡρακλέους, ὧι θύουσιν οἱ σφαιρεῖς· οἱ δέ εἰσιν ⟨οἱ⟩ ἐκ τῶν ἐφήβων ἐς ἄνδρας ἀρχόμενοι συντελεῖν. πεποίηται δὲ καὶ γυμνάσια ἐν τῶι Δρόμωι, τὸ ἕτερον Εὐρυκλέους ἀνάθημα ἀνδρὸς Σπαρτιάτου· τοῦ Δρόμου δὲ ἐκτὸς κατὰ τοῦ Ἡρακλέους τὸ ἄγαλμα ἔστιν οἰκία τὰ ἐφ' ἡμῶν ἰδιώτου, Μενελάου τὸ ἀρχαῖον. προελθόντι δὲ ἀπὸ τοῦ Δρόμου Διοσκούρων ἱερὸν καὶ Χαρίτων, τὸ δὲ Εἰλειθυίας ἐστὶν Ἀπόλλωνός τε Καρνείου καὶ Ἀρτέμιδος Ἡγεμόνης· τὸ δὲ τοῦ Ἀγνίτα 7
πεποίηται μὲν ἐν δεξιᾶι τοῦ Δρόμου, Ἀσκληπιοῦ δέ ἐστιν ἐπίκλησις ὁ Ἀγνίτας, ὅτι ἦν ἄγνου τῶι θεῶι ξόανον· ἡ δὲ ἄγνος λύγος καὶ αὐτὴ κατὰ ταὐτά ἐστι τῆι ῥάμνωι. τοῦ Ἀσκληπιοῦ δὲ οὐ πόρρω τρόπαιον ἕστηκε, Πολυδεύκην δὲ ἀναστῆσαί φασιν ἐπὶ Λυγκεῖ· {καὶ δὴ} κἀμοὶ καὶ τοῦτο ἀποφαίνει τὸν λόγον εἰκότα, οὐ ταφῆναι τοὺς Ἀφαρέως παῖδας ἐν Σπάρτηι. πρὸς δὲ τοῦ Δρόμου τῆι ἀρχῆι Διόσκουροί τέ εἰσιν Ἀφετήριοι καὶ ὀλίγον προελθόντι ἡρῶιον Ἄλκωνος· τὸν δὲ Ἄλκωνα λέγουσιν Ἱπποκόωντος παῖδα εἶναι.

Παρὰ δὲ τοῦ Ἄλκωνος τὸ ἡρῶιον Ποσειδῶνός ἐστιν ἱερόν, Δωματίτην δὲ ἐπονομάζουσιν. καὶ χωρίον Πλατα- 8
νιστᾶς ἐστιν ἀπὸ τῶν δένδρων, αἳ δὴ ὑψηλαὶ καὶ συνεχεῖς

3 ἐμῆι **VP**: ἐμοὶ **F** | τὸ² **Pa**mg: τὸν *β* || 5 σαράπιδος **R**: σεράπιδος *β* || 9 Ἀγιαδῶν Clavier: ἀγίδων *β* || 12 suppl. edd. || 22 λύγος **VP**: λύγκος **F** || 24 del. Porson || 27 ἀφετήριοι **VP**: ἀφεστήριοι **F**

περὶ αὐτὸ αἱ πλάτανοι πεφύκασιν. αὐτὸ δὲ τὸ χωρίον, ἔνθα τοῖς ἐφήβοις μάχεσθαι καθέστηκε, κύκλωι μὲν εὔριπος περιέχει κατὰ ταὐτὰ καὶ εἰ νῆσον θάλασσα, ἔφοδοι δὲ ἐπὶ γεφυρῶν εἰσι. γεφυρῶν δὲ ἐφ᾽ ἑκατέραι τῆι μέν ἐστιν ἄγαλμα Ἡρακλέους, τῆι δὲ εἰκὼν Λυκούργου· νόμους δὲ ἔς τε τὴν ἄλλην πολιτείαν καὶ ἐς τὴν μάχην τῶν
9 ἐφήβων ἔθηκεν ὁ Λυκοῦργος. καὶ τάδε ἄλλα τοῖς ἐφήβοις δρώμενά ἐστι· θύουσι πρὸ τῆς μάχης ἐν τῶι Φοιβαίωι· τὸ δὲ Φοιβαῖόν ἐστιν ἐκτὸς τῆς πόλεως, Θεράπνης οὐ πολὺ ἀφεστηκός. ἐνταῦθα ἑκατέρα μοῖρα τῶν ἐφήβων σκύλακα κυνὸς τῶι Ἐνυαλίωι θύουσι, θεῶν τῶι ἀλκιμωτάτωι κρίνοντες ἱερεῖον κατὰ γνώμην εἶναι τὸ ἀλκιμώτατον ζῶιον τῶν ἡμέρων. κυνὸς δὲ σκύλακας οὐδένας ἄλλους οἶδα Ἑλλήνων νομίζοντας θύειν ὅτι μὴ Κολοφωνίους· θύουσι γὰρ καὶ Κολοφώνιοι μέλαιναν τῆι Ἐνοδίωι σκύλακα. νυκτεριναὶ δὲ ἥ τε Κολοφωνίων θυσία καὶ τῶν
10 ἐν Λακεδαίμονι ἐφήβων καθεστήκασιν. ἐπὶ δὲ τῆι θυσίαι κάπρους ἠθάδας οἱ ἔφηβοι συμβάλλουσι μαχουμένους· ὁποτέρων δ᾽ ἂν ὁ κάπρος τύχηι νικῶν, {ἐστιν} ἐν τῶι Πλατανιστᾶι κρατῆσαι τούτους ὡς τὰ πλείω συμβαίνει. τοσάδε μὲν δρῶσιν ἐν τῶι Φοιβαίωι· ἐς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ὀλίγον πρὸ μεσούσης ἡμέρας ἐσίασι κατὰ τὰς γεφύρας ἐς τὸ εἰρημένον χωρίον. τὴν μὲν δὴ ἔσοδον, καθ᾽ ἣν ἐσελθεῖν δεῦρο ἔστιν ἑκατέραν τάξιν, προεδήλωσε κλῆρός σφισιν ἐν τῆι νυκτί· μάχονται δὲ καὶ ἐν χερσὶ καὶ ἐμπηδῶντες λάξ, δάκνουσί τε καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀντορύσσουσιν. ἀνὴρ μὲν δὴ πρὸς ἄνδρα τὸν εἰρημένον τρόπον μάχεται· ἀθρόοι δὲ ἐμπίπτουσι βιαίως καὶ ἐς τὸ ὕδωρ ὠθοῦσιν ἀλλήλους.

15 Πρὸς δὲ τῶι Πλατανιστᾶι καὶ Κυνίσκας ἐστὶν ἡρῶιον, θυγατρὸς Ἀρχιδάμου βασιλεύοντος Σπαρτιατῶν· πρώτη δὲ ἱπποτρόφησε γυναικῶν καὶ Ὀλυμπίασι πρώτη νίκην ἀνείλετο ἅρματι. ἔστι δὲ τῆς στοᾶς, ἣ παρὰ τὸν Πλα-

3 εἰ Valckenaer: ἐς **β** || 4 ἑκατέραι Buttmann: ἑκάτερα **β** || 9 ἐκτὸς Bekker: καὶ ἐκ **β** || 16–17 θυσία – ἐπὶ δὲ τῆι om. **F** || 19 secl. Porson || 32 νίκην **P**: -η **VF**

*τανιστᾶν πεποίηται, ταύτης ὄπισθεν ἡρῷα, τὸ μὲν
Ἀλκίμου, τὸ δὲ Ἐναρσφόρου, καὶ ἀφεστηκὸς οὐ πολὺ
Δορκέως, τὸ δὲ ἐπὶ τούτωι Σεβροῦ· παῖδας δὲ Ἱππο-
κόωντος εἶναι λέγουσιν. ἀπὸ δὲ τοῦ Δορκέως κρήνην τὴν* 2
*πλησίον τοῦ ἡρώιου Δορκείαν, τὸ δὲ χωρίον τὸ Σέβριον
καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ Σεβροῦ. τοῦ Σεβρίου δέ ἐστιν ἐν δεξιᾶι
μνῆμα Ἀλκμᾶνος, ὧι ποιήσαντι ᾄσματα οὐδὲν ἐς ἡδονὴν
αὐτῶν ἐλυμήνατο τῶν Λακώνων ἡ γλῶσσα, ἥκιστα
παρεχομένη τὸ εὔφωνον. Ἑλένης δὲ ἱερὰ καὶ Ἡρακλέους,* 3
*τῆς μὲν πλησίον τοῦ τάφου τοῦ Ἀλκμᾶνος, τῶι δὲ ἐγγυ-
τάτω τοῦ τείχους, ἐν αὐτῶι δὲ ἄγαλμα Ἡρακλέους ἐστὶν
ὡπλισμένον· τὸ δὲ σχῆμα τοῦ ἀγάλματος διὰ τὴν πρὸς
Ἱπποκόωντα καὶ τοὺς παῖδας μάχην γενέσθαι λέγουσι.
τὸ δὲ ἔχθος Ἡρακλεῖ φασιν ἐς οἶκον ὑπάρξαι τὸν Ἱππο-
κόωντος, ὅτι μετὰ τὸν Ἰφίτου θάνατον καθαρσίων
ἕνεκα ἐλθόντα αὐτὸν ἐν Σπάρτηι ἀπηξίωσαν καθῆραι·
προσεγένετο δὲ ἐς τοῦ πολέμου τὴν ἀρχὴν καὶ ἄλλο* 4
*τοιόνδε. Οἰωνὸς ἡλικίαν μὲν μειράκιον, ἀνεψιὸς δὲ
Ἡρακλεῖ — Λικυμνίου γὰρ παῖς ἦν τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ
Ἀλκμήνης — ἀφίκετο ἐς Σπάρτην ἅμα Ἡρακλεῖ· περιιόντι
δὲ καὶ θεωμένωι τὴν πόλιν, ὡς ἐγίνετο κατὰ τοῦ Ἱππο-
κόωντος τὴν οἰκίαν, ἐνταῦθά οἱ κύων ἐπεφέρετο οἰκουρός.
ὁ δὲ τυγχάνει τε ἀφεὶς λίθον ὁ Οἰωνὸς καὶ καταβάλλει
τὴν κύνα· ἐπεκθέουσιν οὖν τοῦ Ἱπποκόωντος οἱ παῖδες
καὶ ῥοπάλοις τύπτοντες κατεργάζονται τὸν Οἰωνόν. τοῦτο* 5
*Ἡρακλέα μάλιστα ἐξηγρίωσεν ἐς Ἱπποκόωντα καὶ τοὺς
παῖδας· αὐτίκα δὲ ὡς ὀργῆς εἶχε χωρεῖ σφισιν ἐς μάχην.
τότε μὲν δὴ τιτρώσκεται καὶ λαθὼν ἀπεχώρησεν· ὕστερον
δὲ ἐξεγένετό οἱ στρατεύσαντι ἐς Σπάρτην τιμωρήσασθαι
μὲν Ἱπποκόωντα, τιμωρήσασθαι δὲ καὶ τοὺς παῖδας
τοῦ Οἰωνοῦ φόνου. τὸ δὲ μνῆμα τῶι Οἰωνῶι πεποίηται
παρὰ τὸ Ἡρακλεῖον.*

2 *Ἐναρσφόρου* Diels: *ἐναραιφόρου* ***β*** || **16** *καθῆραι* Siebelis: *κα-θᾶραι* ***β*** || **22** *τὴν οἰκίαν* **ℜ**: *οἱ παῖδες* ***β*** || **29** *στρατεύσαντι* **VP**: *στρατεύματι* **F** || **32** *Ἡράκλειον* Et. M. 278, 35, sed cf. 4. 30. 1, 9. 11. 6, etiam infra 7. 5. 8

6 *Ἰόντι δὲ ἐκ τοῦ Δρόμου πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἀτραπός
ἐστιν ἐν δεξιᾶι καὶ Ἀθηνᾶς Ἀξιοποίνου καλουμένης ἱερόν.
ὡς γὰρ δὴ ἀμυνόμενος Ἡρακλῆς Ἱπποκόωντα καὶ τοὺς
παῖδας μετῆλθε κατ' ἀξίαν ὧν προϋπῆρξαν, ἱερὸν Ἀθηνᾶς
ἱδρύεται, Ἀξιοποίνου δὲ ἐπίκλησιν, ὅτι τὰς τιμωρίας
οἱ παλαιοὶ τῶν ἀνθρώπων ὠνόμαζον ποινάς. ἔστι δὲ καὶ
ἄλλο ἱερὸν Ἀθηνᾶς ἰόντι ἑτέραν ὁδὸν ἀπὸ τοῦ Δρόμου·
Θήραν δὲ ἀναθεῖναι τὸν Αὐτεσίωνος τοῦ Τισαμενοῦ τοῦ
Θερσάνδρου φασίν, ἡνίκα ἀποικίαν ἔστελλεν ἐπὶ τὴν
νῆσον ἣ νῦν ἀπὸ Θήρα τούτου τὸ ὄνομα ἔσχηκε, τὸ δὲ
7 ἀρχαῖον ἐκαλεῖτο Καλλίστη. πλησίον δέ ἐστιν Ἱπποσθέ-
νους ναός, ὧι γεγόνασιν αἱ πολλαὶ νῖκαι πάλης· σέβουσι
δὲ ἐκ μαντεύματος τὸν Ἱπποσθένην ἅτε Ποσειδῶνι τιμὰς
νέμοντες. τοῦ ναοῦ δὲ ἀπαντικρὺ πέδας ἐστὶν ἔχων
Ἐνυάλιος, ἄγαλμα ἀρχαῖον. γνώμη δὲ Λακεδαιμονίων τε ἐς
τοῦτό ἐστιν ἄγαλμα καὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν Ἄπτερον
καλουμένην Νίκην, τῶν μὲν οὔποτε τὸν Ἐνυάλιον φεύγοντα
οἰχήσεσθαί σφισιν ἐνεχόμενον ταῖς πέδαις, Ἀθηναίων δὲ
τὴν Νίκην αὐτόθι ἀεὶ μενεῖν οὐκ ὄντων πτερῶν. τόνδε μέν
εἰσιν αἱ πόλεις αὗται τὰ ξόανα ⟨τὸν⟩ τρόπον ἱδρυμέναι καὶ
ἐπὶ δόξηι τοιαύτηι.*

8 *Ἐν Σπάρτηι δὲ λέσχη τέ ἐστι καλουμένη Ποικίλη καὶ ἡρῶια πρὸς αὐτῆι Κάδμου τοῦ Ἀγήνορος τῶν τε ἀπογόνων, Οἰολύκου τοῦ Θήρα καὶ Αἰγέως τοῦ Οἰολύκου. ποιῆσαι δὲ τὰ ἡρῶια λέγουσι Μαῖσιν καὶ Λαίαν τε καὶ Εὐρώπαν, εἶναι δὲ αὐτοὺς Ὑραίου παῖδας τοῦ Αἰγέως. ἐποίησαν δὲ καὶ τῶι Ἀμφιλόχωι τὸ ἡρῶιον, ὅτι σφίσιν ὁ πρόγονος Τισαμενὸς μητρὸς ἦν Δημωνάσσης, ἀδελφῆς Ἀμφιλόχου.*

9 *Μόνοις δὲ Ἑλλήνων Λακεδαιμονίοις καθέστηκεν Ἥραν ἐπονομάζειν Αἰγοφάγον καὶ αἶγας τῆι θεῶι θύειν. Ἡρακλέα δὲ λέγουσιν ἱδρύσασθαι τὸ ἱερὸν καὶ αἶγας θῦσαι πρῶτον, ὅτι μαχομένωι οἱ πρὸς Ἱπποκόωντα καὶ*

4 *προϋπῆρξεν* **F** || **5** *ἱδρύεται* Bekker: *ἵδρυται* ***β*** || **16** *ἐστι ⟨τὸ⟩* Bekker || **19** *μενεῖν* Phral.: *μένειν* ***β*** || **20** suppl. 𝕽 || **25** *Μαῖσιν* om. **F**

τοὺς παῖδας οὐδὲν ἐκ τῆς Ἥρας ἀπήντησεν ἐμπόδιον, ὥσπερ γε ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐδόξαζεν ἐναντιοῦσθαί οἱ τὴν θεόν· αἶγας δὲ αὐτὸν θῦσαί φασιν ἱερείων ἀπορήσαντα ἀλλοίων. τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόρρω Ποσειδῶνός τε ἱερόν 10 ἐστι Γενεθλίου καὶ ἡρῷα Κλεοδαίου τοῦ Ὕλλου καὶ Οἰβάλου. τῶν δὲ Ἀσκληπιείων τὸ ἐπιφανέστατον πεποίηταί σφισι πρὸς τοῖς Βοωνήτοις, ἐν ἀριστερᾶι δὲ ἡρῷον Τηλέκλου· τούτου δὲ καὶ ὕστερον ποιήσομαι μνήμην ἐν τῆι Μεσσηνίαι συγγραφῆι. προελθοῦσι δὲ οὐ πολὺ λόφος ἐστὶν οὐ μέγας, ἐπὶ δὲ αὐτῶι ναὸς ἀρχαῖος καὶ Ἀφροδίτης ξόανον ὡπλισμένης. ναῶν δὲ ὧν οἶδα μόνωι τούτωι καὶ ὑπερῷιον ἄλλο ἐπωικοδόμηται Μορφοῦς ἱερόν. ἐπίκλησις 11 μὲν δὴ τῆς Ἀφροδίτης ἐστὶν ἡ Μορφώ, κάθηται δὲ καλύπτραν τε ἔχουσα καὶ πέδας περὶ τοῖς ποσί· περιθεῖναι δέ οἱ Τυνδάρεων τὰς πέδας φασὶν ἀφομοιοῦντα τοῖς δεσμοῖς τὸ ἐς τοὺς συνοικοῦντας τῶν γυναικῶν βέβαιον. τὸν γὰρ δὴ ἕτερον λόγον, ὡς τὴν θεὸν πέδαις ἐτιμωρεῖτο ὁ Τυνδάρεως, γενέσθαι ταῖς θυγατράσιν ἐξ Ἀφροδίτης ἡγούμενος τὰ ὀνείδη, τοῦτον οὐδὲ ἀρχὴν προσίεμαι· ἦν γὰρ δὴ παντάπασιν εὔηθες κέδρου ποιησάμενον ζώιδιον καὶ ὄνομα Ἀφροδίτην θέμενον ἐλπίζειν ἀμύνεσθαι τὴν θεόν.

Πλησίον δὲ Ἱλαείρας καὶ Φοίβης ἐστὶν ἱερόν· ὁ δὲ 16 ποιήσας τὰ ἔπη τὰ Κύπρια θυγατέρας αὐτὰς Ἀπόλλωνός φησιν εἶναι. κόραι δὲ ἱερῶνταί σφισι παρθένοι, καλούμεναι κατὰ ταὐτὰ ταῖς θεαῖς καὶ αὗται Λευκιππίδες. τὸ μὲν δὴ ἕτερον τῶν ἀγαλμάτων ἱερασαμένη τις ταῖς θεαῖς Λευκιππὶς ἐπεκόσμησε, πρόσωπον ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου ποιησαμένη τῆς ἐφ᾽ ἡμῶν τέχνης· τὸ δὲ ἕτερον μὴ καὶ τοῦτο ἐπικοσμεῖν αὐτὴν ἀπεῖπεν ὄνειρον. ἐνταῦθα ἀπήρτηται ὠιὸν τοῦ ὀρόφου κατειλημμένον ταινίαις· εἶναι δέ φασιν ὠιὸν ἐκεῖνο

8 4. 4. 2, 4. 31. 3 || **24** fr. 7 Kinkel

5 *Κλεοδαίου* Sylburg: *κλεοδέου β* || **13** *δὴ* om. F || **19** *τοῦτον*] *τοσοῦτον* Phral. || **20** *δὴ*] *ἂν* Herwerden || **27** *ἱερασαμένη* Hitzig: *ἱερω- β*

2 *ὃ τεκεῖν Λήδαν ἔχει λόγος. ὑφαίνουσι δὲ κατὰ ἔτος αἱ*
γυναῖκες τῶι Ἀπόλλωνι χιτῶνα τῶι ἐν Ἀμύκλαις, καὶ τὸ
οἴκημα ἔνθα ὑφαίνουσι Χιτῶνα ὀνομάζουσιν. οἰκία δὲ
αὐτοῦ πεποίηται πλησίον· τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς φασιν αὐτὴν
οἰκῆσαι τοὺς Τυνδάρεω παῖδας, χρόνωι δὲ ὕστερον
ἐκτήσατο Φορμίων Σπαρτιάτης. παρὰ τοῦτον ἀφίκοντο οἱ
Διόσκουροι ξένοις ἀνδράσιν ἐοικότες· ἥκειν δὲ ἐκ Κυρήνης
φήσαντες καταχθῆναί τε ἠξίουν παρ᾽ αὐτῶι καὶ οἴκημα
ἠιτοῦντο ὧι μάλιστα ἔχαιρον, ἡνίκα μετὰ ἀνθρώπων
3 *ἦσαν. ὁ δὲ οἰκίας μὲν τῆς ἄλλης ἐκέλευεν αὐτοὺς ἔνθα*
ἂν ἐθέλωσιν οἰκῆσαι, τὸ δὲ οἴκημα οὐκ ἔφη δώσειν·
θυγάτηρ γὰρ ἔτυχέν οἱ παρθένος ἔχουσα ἐν αὐτῶι
δίαιταν. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν παρθένος μὲν ἐκείνη καὶ
θεραπεία πᾶσα ἡ περὶ τὴν παῖδα ἠφάνιστο, Διοσκούρων
δὲ ἀγάλματα ἐν τῶι οἰκήματι εὑρέθη καὶ τράπεζά τε καὶ
σίλφιον ἐπ᾽ αὐτῆι.
4 *Τάδε μὲν οὕτω γενέσθαι λέγουσιν· ἰόντι δὲ ὡς ἐπὶ τὰς*
πύλας ἀπὸ τοῦ Χιτῶνος Χίλωνός ἐστιν ἡρῶιον τοῦ σοφοῦ
νομιζομένου καὶ Ἀθηνοδώρου τῶν ὁμοῦ Δωριεῖ τῶι
Ἀναξανδρίδου σταλέντων ἐς Σικελίαν· ἐστάλησαν δὲ τὴν
Ἐρυκίνην χώραν νομίζοντες τῶν ἀπογόνων τῶν Ἡρακλέους
εἶναι καὶ οὐ βαρβάρων τῶν ἐχόντων. Ἡρακλέα γὰρ ἔχει
λόγος παλαῖσαι πρὸς Ἔρυκα ἐπὶ τοῖσδε εἰρημένοις, ἢν μὲν
Ἡρακλῆς νικήσηι, γῆν τὴν Ἔρυκος Ἡρακλέους εἶναι,
5 *κρατηθέντος δὲ τῆι πάληι βοῦς τὰς Γηρυόνου — ταύτας*
γὰρ τότε ἤλαυνεν Ἡρακλῆς, διανηξαμένας δὲ ἐπὶ Σικελίαν
κατὰ τὸν ἔλαιον τὸν κυφὸν ἀνευρήσων ἐπιδιέβη — τὰς οὖν
βοῦς ἔδει κρατηθέντος Ἡρακλέους τὸν Ἔρυκα ἄγοντα
οἴχεσθαι. τὸ δὲ εὐμενὲς ἐκ τῶν θεῶν οὐ κατὰ ταὐτὰ
Ἡρακλεῖ καὶ ὕστερον Δωριεῖ τῶι Ἀναξανδρίδου παρε-
γένετο, ἀλλὰ Ἡρακλῆς μὲν ἀποκτίννυσιν Ἔρυκα, Δωριέα

2 *τῶι*[2] Musurus: *τῶν β* || **4** *δὲ*] *μὲν* Bekker || **18** *Χίλωνος* Spiro: *χείλωνος β* || **19** *Ἀθηνοδώρου* Madvig: *Ἀθηναίων ἥρωι* edd. ante Schubart-Walz *ἀθηναίων ῥω β*, cf. Hall, Companion to Class. Texts, p. 187 || **26** *ἐπὶ* V: *ἐς* FP || **27** *ἔλαιον τὸν κυφὸν* Vb[sv] Meineke: *ἔλεον τ. κ. β* *Ἡλίου σκύφον* Kuhn || **29** *ταὐτὰ* V: *ταῦτα* FP || **31** *ἀποκτίννυσιν* Xylander: *-κτείννυσιν β*

δὲ αὐτόν τε καὶ τῆς στρατιᾶς διέφθειραν τὸ πολὺ Ἐγεσταῖοι.

Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Λυκούργωι τῶι θεμένωι τοὺς 6 *νόμους οἷα δὴ θεῶι πεποιήκασι καὶ τούτωι ἱερόν. τάφος δέ ἐστιν ὄπισθε μὲν τοῦ ναοῦ τῶι Λυκούργου παιδὶ Εὐκόσμωι, πρὸς δὲ τῶι βωμῶι Λαθρίας καὶ Ἀναξάνδρας· αἱ δὲ αὐταί τε ἦσαν δίδυμοι καὶ ἐπὶ τούτωι σφᾶς οἱ τοῦ Ἀριστοδήμου παῖδες ἅτε ὄντες καὶ αὐτοὶ δίδυμοι λαμβάνουσι, θυγατέρες δὲ ἦσαν Θερσάνδρου τοῦ Ἀγαμηδίδα, βασιλεύοντος μὲν Κλεωναίων, τετάρτου δὲ ἀπογόνου Κτησίππου τοῦ Ἡρακλέους. τοῦ ναοῦ δὲ ἀπαντικρὺ μνῆμα Θεοπόμπου τοῦ Νικάνδρου, τὸ δὲ Εὐρυβιάδου Λακεδαιμονίων τριήρεσιν ἐπ' Ἀρτεμισίωι καὶ Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντος πρὸς Μήδους, πλησίον δὲ Ἀστραβάκου καλούμενόν ἐστιν ἡρῶιον.*

Τὸ δὲ χωρίον τὸ ἐπονομαζόμενον Λιμναῖον Ὀρθίας ἱερόν 7 *ἐστιν Ἀρτέμιδος. τὸ ξόανον δὲ ἐκεῖνο εἶναι λέγουσιν ὅ ποτε {καὶ} Ὀρέστης καὶ Ἰφιγένεια ἐκ τῆς Ταυρικῆς ἐκκλέπτουσιν· ἐς δὲ τὴν σφετέραν Λακεδαιμόνιοι κομισθῆναί φασιν Ὀρέστου καὶ ἐνταῦθα βασιλεύοντος. καί μοι εἰκότα λέγειν μᾶλλόν τι δοκοῦσιν ἢ Ἀθηναῖοι. ποίωι γὰρ δὴ λόγωι κατέλιπεν ἂν ἐν Βραυρῶνι Ἰφιγένεια τὸ ἄγαλμα; ἢ πῶς, ἡνίκα Ἀθηναῖοι τὴν χώραν ἐκλιπεῖν παρεσκευάζοντο, οὐκ ἐσέθεντο καὶ τοῦτο ἐς τὰς ναῦς; καίτοι διαμεμένηκεν ἔτι* 8 *καὶ νῦν τηλικοῦτο ὄνομα τῆι Ταυρικῆι θεῶι, ὥστε ἀμφισβητοῦσι μὲν Καππάδοκες καὶ οἱ τὸν Εὔξεινον οἰκοῦντες τὸ ἄγαλμα εἶναι παρὰ σφίσιν, ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ Λυδῶν οἷς ἐστιν Ἀρτέμιδος ἱερὸν Ἀναιτίδος. Ἀθηναίοις δὲ ἄρα παρώφθη γενόμενον λάφυρον τῶι Μήδωι· τὸ γὰρ ἐκ Βραυρῶνος ἐκομίσθη τε ἐς Σοῦσα καὶ ὕστερον Σελεύκου*

21 cf. 1. 23. 7 et 33. 1

7 *τοῦ* Hitzig: *τ'* ***β*** || **9** *Ἀγαμηδίδα* Sylburg: *ἀγαμιδίδα* ***β*** || **10** *Κλεωναίων* Kuhn: *κλεεστωναίων* ***β*** || **16** *ἱερόν* **VP**: *ἱερεῖον* **F** || **18** secl. Clavier || **19** *Λακεδαιμόνιοι* Amasaeus: *λακεδαιμονίαν* ***β*** || **22** *πῶς* Musurus: *ὡς* ***β***

9 δόντος Σύροι Λαοδικεῖς ἐφ' ἡμῶν ἔχουσι. μαρτύρια δέ μοι καὶ τάδε, τὴν ἐν Λακεδαίμονι Ὀρθίαν τὸ ἐκ τῶν βαρβάρων εἶναι ξόανον· τοῦτο μὲν γὰρ Ἀστράβακος καὶ Ἀλώπεκος οἱ Ἴρβου τοῦ Ἀμφισθένους τοῦ Ἀμφικλέους τοῦ Ἄγιδος τὸ ἄγαλμα εὑρόντες αὐτίκα παρεφρόνησαν· τοῦτο δὲ οἱ Λιμνᾶται Σπαρτιατῶν καὶ Κυνοσουρεῖς καὶ ⟨οἱ⟩ ἐκ Μεσόας τε καὶ Πιτάνης θύοντες τῆι Ἀρτέμιδι ἐς διαφοράν, ἀπὸ δὲ αὐτῆς καὶ ἐς φθόνους καὶ ἐς φόνους προήχθησαν, ἀποθανόντων δὲ ἐπὶ τῶι βωμῶι πολλῶν νόσος ἔφθειρε
10 τοὺς λοιπούς. καί σφισιν ἐπὶ τούτωι γίνεται λόγιον αἵματι ἀνθρώπων τὸν βωμὸν αἱμάσσειν· θυομένου δὲ ὅντινα ὁ κλῆρος ἐπελάμβανε, Λυκοῦργος μετέβαλεν ἐς τὰς ἐπὶ τοῖς ἐφήβοις μάστιγας, ἐμπίπλαταί τε οὕτως ἀνθρώπων αἵματι ὁ βωμός. ἡ δὲ ἱέρεια τὸ ξόανον ἔχουσά σφισιν ἐφέστηκε· τὸ δέ ἐστιν ἄλλως μὲν κοῦφον ὑπὸ σμικρότητος,
11 ἢν δὲ οἱ μαστιγοῦντές ποτε ὑποφειδόμενοι παίωσι κατὰ ἐφήβου κάλλος ἢ ἀξίωμα, τότε ἤδη τῆι γυναικὶ τὸ ξόανον γίνεται βαρὺ καὶ οὐκέτι εὔφορον, ἡ δὲ ἐν αἰτίαι τοὺς μαστιγοῦντας ποιεῖται καὶ πιέζεσθαι δι' αὐτούς φησιν. οὕτω τῶι ἀγάλματι ἀπὸ τῶν ἐν τῆι Ταυρικῆι θυσιῶν ἐμμεμένηκεν ἀνθρώπων αἵματι ἥδεσθαι· καλοῦσι δὲ οὐκ Ὀρθίαν μόνον ἀλλὰ καὶ Λυγοδέσμαν τὴν αὐτήν, ὅτι ἐν θάμνωι λύγων εὑρέθη, περιειληθεῖσα δὲ ἡ λύγος ἐποίησε
17 τὸ ἄγαλμα ὀρθόν. οὐ πόρρω δὲ τῆς Ὀρθίας ἐστὶν Εἰλειθυίας ἱερόν· οἰκοδομῆσαι δέ φασιν αὐτὸ καὶ Εἰλείθυιαν νομίσαι θεὸν γενομένου σφίσιν ἐκ Δελφῶν μαντεύματος.

Λακεδαιμονίοις δὲ {ἡ} ἀκρόπολις μὲν ἐς ὕψος περιφανὲς ἐξίσχουσα οὐκ ἔστι, καθὰ δὴ Θηβαίοις τε ἡ Καδμεία καὶ ἡ Λάρισα Ἀργείοις· ὄντων δὲ ἐν τῆι πόλει λόφων καὶ ἄλλων, τὸ μάλιστα ἐς μετέωρον ἀνῆκον ὀνομάζουσιν
2 ἀκρόπολιν. ἐνταῦθα Ἀθηνᾶς ἱερὸν πεποίηται Πολιούχου καλουμένης καὶ Χαλκιοίκου τῆς αὐτῆς. τοῦ δὲ ἱεροῦ τῆς

1 *Σύροι* Bekker: *σύριοι* **β** || **6** suppl. Schubart || **8** *ἐς φθόνους καὶ* **F**: *ἐς φόρους καὶ* **VP** om. Phral. **R**[a] **Pa Vb** edd. praeter Clavier || **10** *τούτωι* Phral.: *τοῦτο* **β** || **15** *ἀφέστηκε* Phral. || **16** *παίωσι* om. Phral. || **27** secl. Bekker

κατασκευῆς Τυνδάρεως καθὰ λέγουσιν ἤρξατο· ἀποθανόντος δὲ ἐκείνου δεύτερα οἱ παῖδες ἐξεργάσασθαι τὸ οἰκοδόμημα ἤθελον, ἀφορμὴ δέ σφισιν ἔμελλε τὰ ἐξ Ἀφιδναίων ἔσεσθαι λάφυρα. προαπολιπόντων δὲ καὶ τούτων Λακεδαιμόνιοι πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον τόν τε ναὸν ὁμοίως καὶ ⟨τὸ⟩ ἄγαλμα ἐποιήσαντο Ἀθηνᾶς χαλκοῦν· Γιτιάδας δὲ εἰργάσατο ἀνὴρ ἐπιχώριος. ἐποίησε δὲ καὶ ᾄσματα Δώρια ὁ Γιτιάδας ἄλλα τε καὶ ὕμνον ἐς τὴν θεόν. ἐπείργασται δὲ τῶι χαλκῶι πολλὰ μὲν τῶν 3 *ἄθλων Ἡρακλέους, πολλὰ δὲ καὶ ὧν ἐθελοντὴς κατώρθωσε, Τυνδάρεω δὲ τῶν παίδων ἄλλα τε καὶ ἡ τῶν Λευκίππου θυγατέρων ἁρπαγή· καὶ Ἥφαιστος τὴν μητέρα ἐστὶν ἀπολύων τῶν δεσμῶν. ἐδήλωσα δὲ καὶ ταῦτα, ὁποῖα λέγεται, πρότερον ἔτι ἐν τῆι Ἀτθίδι συγγραφῆι. Περσεῖ δ' ἐς Λιβύην καὶ ἐπὶ Μέδουσαν ὡρμημένωι διδοῦσαι Νύμφαι δῶρά εἰσι κυνῆν καὶ τὰ ὑποδήματα, ὑφ' ὧν οἰσθήσεσθαι διὰ τοῦ ἀέρος ἔμελλεν. ἐπείργασται δὲ καὶ τὰ ἐς τὴν Ἀθηνᾶς γένεσιν καὶ Ἀμφιτρίτη καὶ Ποσειδῶν, ἃ δὴ μέγιστα καὶ μάλιστα ἦν ἐμοὶ δοκεῖν θέας ἄξια. ἔστι δὲ καὶ* 4 *ἕτερον αὐτόθι Ἀθηνᾶς Ἐργάνης ἱερόν. ἐν δὲ τῆι πρὸς μεσημβρίαν στοᾶι Κοσμητᾶ τε ἐπίκλησιν Διὸς ναὸς καὶ Τυνδάρεω πρὸ αὐτοῦ μνῆμά ἐστιν· ἡ δὲ πρὸς δυσμὰς ἔχει τῶν στοῶν ἀετούς τε δύο τοὺς ὄρνιθας καὶ ἴσας ἐπ' αὐτοῖς Νίκας, Λυσάνδρου μὲν ἀνάθημα, τῶν δὲ ἔργων ὑπόμνημα {τῶν} ἀμφοτέρων, τοῦ τε περὶ Ἔφεσον, ὅτε Ἀντίοχον τὸν Ἀλκιβιάδου κυβερνήτην καὶ Ἀθηναίων τριήρεις ἐνίκησε, καὶ ὕστερον ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς καθεῖλεν Ἀθηναίων τὸ ναυτικόν.*

Ἐν ἀριστερᾶι δὲ τῆς Χαλκιοίκου Μουσῶν ἱδρύσαντο 5 *ἱερόν, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς ἐξόδους ἐπὶ τὰς μάχας οὐ μετὰ σαλπίγγων ἐποιοῦντο, ἀλλὰ πρός τε αὐλῶν μέλη*

14 1. 20. 3

6 suppl. Va || **10** *κατώρθωσε* **P**: *κατωρθώσεως* **VF** || **19** *μάλιστα* Kuhn: *κάλλιστα* ***β*** || **20–21** *ἐν δὲ τῆι – στοᾶι* Hitzig: *ἐς δὲ τὴν – στοὰν* ***β*** *ἐς δὲ τὴν – ⟨ἰόντι⟩ στοὰν* Frazer || **25** secl. Hitzig || **31** *μέλη* Musurus: *μελῶν* ***β*** Phral.

*καὶ ὑπὸ λύρας καὶ κιθάρας κρούσμασιν. ὄπισθεν δὲ τῆς
Χαλκιοίκου ναός ἐστιν Ἀφροδίτης Ἀρείας· τὰ δὲ ξόανα
6 ἀρχαῖα εἴπερ τι ἄλλο ἐν Ἕλλησιν. τῆς Χαλκιοίκου δὲ ἐν
δεξιᾶι Διὸς ἄγαλμα Ὑπάτου πεποίηται, παλαιότατον
πάντων ὁπόσα ἐστὶ χαλκοῦ· δι' ὅλου γὰρ οὐκ ἔστιν
εἰργασμένον, ἐληλασμένου δὲ ἰδίαι τῶν μερῶν καθ' αὑτὸ
ἑκάστου συνήρμοσταί τε πρὸς ἄλληλα καὶ ἧλοι συνέχουσιν
αὐτὰ μὴ διαλυθῆναι. {καὶ} Κλέαρχον δὲ ἄνδρα Ῥηγῖνον
τὸ ἄγαλμα ποιῆσαι λέγουσιν, ὃν Διποίνου καὶ Σκύλλιδος,
οἱ δὲ αὐτοῦ Δαιδάλου φασὶν εἶναι μαθητήν. πρὸς δὲ τῶι
Σκηνώματι ὀνομαζομένωι γυναικός ἐστιν εἰκών, Λακε-
δαιμόνιοι δὲ Εὐρυλεωνίδα λέγουσιν εἶναι· νίκην δὲ ἵππων
συνωρίδι ἀνείλετο Ὀλυμπικήν.*

7 *Παρὰ δὲ τῆς Χαλκιοίκου τὸν βωμὸν ἑστήκασι δύο
εἰκόνες Παυσανίου τοῦ περὶ Πλάταιαν ἡγησαμένου. τὰ
δὲ ἐς αὐτὸν ὁποῖα ἐγένετο εἰδόσιν οὐ διηγήσομαι· τὰ γὰρ
τοῖς πρότερον συγγραφέντα ἐπ' ἀκριβὲς ἀποχρῶντα
ἦν· ἐπεξελθεῖν ⟨δέ⟩ σφισιν ἀρκέσομαι. ἤκουσα δὲ ἀνδρὸς
Βυζαντίου Παυσανίαν φωραθῆναί τε ἐφ' οἷς ἐβουλεύετο
καὶ μόνον τῶν ἱκετευσάντων τὴν Χαλκίοικον ἁμαρτεῖν
ἀδείας κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, φόνου δὲ ἄγος ἐκνίψασθαι μὴ
8 δυνηθέντα. ὡς γὰρ δὴ διέτριβε περὶ Ἑλλήσποντον ναυσὶ
τῶν τε ἄλλων Ἑλλήνων καὶ αὐτῶν Λακεδαιμονίων,
παρθένου Βυζαντίας ἐπεθύμησε· καὶ αὐτίκα νυκτὸς
ἀρχομένης τὴν Κλεονίκην — τοῦτο γὰρ ὄνομα ἦν τῆι
κόρηι — κομίζουσιν οἷς ἐπετέτακτο. ἐν τούτωι δὲ ὑπνω-
μένον τὸν Παυσανίαν ἐπήγειρεν ὁ ψόφος· ἰοῦσα γὰρ παρ'
αὐτὸν τὸν καιόμενον λύχνον κατέβαλεν ἄκουσα. ἅτε δὲ ὁ
Παυσανίας συνειδὼς αὑτῶι προδιδόντι τὴν Ἑλλάδα καὶ
δι' αὐτὸ ἐχόμενος ταραχῆι τε ἀεὶ καὶ δείματι, ἐξέστη καὶ
9 τότε καὶ τὴν παῖδα τῶι ἀκινάκηι παίει. τοῦτο τὸ ἄγος*

17 Hdt. 4. 81 Thuc. 1. 94

4 *Ὑπάτου* Bekker coll. 8. 14. 7: *ὑπ' αὐτοῦ β* || **8** del. Corais | *Κλέαρχον* Schubart: *λέαρχον β* || **9** *διποίνου* 𝕽: *διὰ ποίνου β* || **18** suppl. Clavier | *ἀρκέσομαι* Clavier: *-σωμεν β* *-σει μοι* Hitzig

*οὐκ ἐξεγένετο ἀποφυγεῖν Παυσανίαι, καθάρσια παντοῖα
καὶ ἱκεσίας δεξαμένωι Διὸς Φυξίου καὶ δὴ ἐς Φιγαλίαν
ἐλθόντι τὴν Ἀρκάδων παρὰ τοὺς ψυχαγωγούς· δίκην δὲ ἣν
εἰκὸς ἦν Κλεονίκηι τε ἀπέδωκε καὶ τῶι θεῶι. Λακεδαι-
μόνιοι δὲ ἐκτελοῦντες πρόσταγμα ἐκ Δελφῶν τάς τε
εἰκόνας ἐποιήσαντο τὰς χαλκᾶς καὶ δαίμονα τιμῶσιν
Ἐπιδώτην, τὸ ἐπὶ Παυσανίαι τοῦ Ἱκεσίου μήνιμα ἀπο-
τρέπειν τὸν Ἐπιδώτην λέγοντες τοῦτον.*

Τῶν δὲ ἀνδριάντων τοῦ Παυσανίου πλησίον ἐστὶν 18
*Ἀμβολογήρας Ἀφροδίτης ἄγαλμα ἱδρυμένον κατὰ μαν-
τείαν, ἄλλα δὲ Ὕπνου καὶ Θανάτου· καὶ σφᾶς ἀδελφοὺς
εἶναι κατὰ τὰ ἔπη τὰ ἐν Ἰλιάδι ἥγηνται. ἰόντι δὲ ὡς ἐπὶ* 2
*τὸ Ἀλπίον καλούμενον ναός ἐστιν Ἀθηνᾶς Ὀφθαλμίτιδος·
ἀναθεῖναι δὲ Λυκοῦργον λέγουσιν ἐκκοπέντα τῶν ὀφθαλ-
μῶν τὸν ἕτερον ὑπὸ Ἀλκάνδρου, διότι οὓς ἔθηκε νόμους
οὐκ ἀρεστοὺς συνέβαινεν εἶναι τῶι Ἀλκάνδρωι. διαφυγὼν
δὲ ἐς τοῦτο τὸ χωρίον Λακεδαιμονίων ἀμυνάντων μὴ
προσαπολέσθαι οἱ καὶ τὸν λειπόμενον ὀφθαλμόν, οὕτω
ναὸν Ὀφθαλμίτιδος Ἀθηνᾶς ἐποίησε. προελθόντι δὲ* 3
*ἐντεῦθεν ἱερόν ἐστιν Ἄμμωνος· φαίνονται δὲ ἀπ' ἀρχῆς
Λακεδαιμόνιοι μάλιστα Ἑλλήνων χρώμενοι τῶι ἐν Λιβύηι
μαντείωι. λέγεται δὲ καὶ Λυσάνδρωι πολιορκοῦντι
Ἄφυτιν τὴν ἐν τῆι Παλλήνηι νύκτωρ ἐπιφανέντα Ἄμμωνα
προαγορεύειν ὡς ἄμεινον ἐκείνωι τε ἔσοιτο καὶ τῆι
Λακεδαίμονι πολέμου πρὸς Ἀφυταίους παυσαμένοις· καὶ
οὕτω τὴν πολιορκίαν διέλυσεν ὁ Λύσανδρος καὶ Λακεδαι-
μονίους τὸν θεὸν σέβειν προήγαγεν ἐς πλέον, Ἀφυταῖοι δὲ
τιμῶσιν Ἄμμωνα οὐδὲν ἧσσον ἢ οἱ Ἀμμώνιοι Λιβύων.*

Τὰ δὲ ἐς τὴν Κναγίαν Ἄρτεμίν ἐστιν οὕτω λεγόμενα· 4
*Κναγέα ἄνδρα ἐπιχώριον στρατεῦσαί φασιν ἐς Ἄφιδναν
ὁμοῦ τοῖς Διοσκούροις, ληφθέντα δὲ αἰχμάλωτον ἐν τῆι*

12 *Ξ* 231, *Π* 672

1 *Παυσανίαι* Kuhn: *-ίαν β* || **2** *Φιγαλίαν* Facius: *-είαν β* || **5** *δὲ* Schubart: *τε β* | *τάς τε* **R²PaVb**: *ταῦτ' β* || **18** *προσαπολέσθαι* Porson: *-εῖσθαι β* || **24** *ἄμεινον* **Musurus**: *ἀμείνων β* || **26** *Λακεδαιμονίους* Sylburg: *-ίοις β* || **29** *κναγίαν* **V^sv**: *κυναγίαν* **FP**

μάχηι καὶ πραθέντα ἐς Κρήτην δουλεύειν ἔνθα ἦν Ἀρτέμιδος τοῖς Κρησὶν ἱερόν, ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτόν τε ἀποδρᾶναι καὶ παρθένον τὴν ἱερωμένην ἔχοντα οἴχεσθαι τὸ ἄγαλμα ἀγομένην. ἐπὶ τούτωι δὲ λέγουσιν ὀνομάζειν Κναγίαν
5 Ἄρτεμιν. ἐμοὶ δὲ οὗτος ὁ Κναγεὺς ἄλλως ἀφικέσθαι πως ἐς Κρήτην φαίνεται καὶ οὐχ ὡς οἱ Λακεδαιμόνιοί φασιν, ἐπεὶ μηδὲ γενέσθαι δοκῶ πρὸς Ἀφίδνηι μάχην Θησέως τε ἐν Θεσπρωτοῖς ἐχομένου καὶ Ἀθηναίων οὐχ ὁμονοούντων ἀλλὰ ἐς Μενεσθέα ῥεπόντων μᾶλλον ταῖς εὐνοίαις. οὐ μὴν οὐδὲ ἀγῶνος συμβάντος πείθοιτο ἄν τις αἰχμαλώτους ληφθῆναι παρὰ τῶν κρατησάντων, ἄλλως τε καὶ παρὰ πολὺ γενομένης τῆς νίκης, ⟨ὥστε⟩ ἁλῶναι καὶ αὐτὴν Ἄφιδναν.

6 Τάδε μὲν ἐς τοσοῦτον ἐξητάσθω. ἐς Ἀμύκλας δὲ κατιοῦσιν ἐκ Σπάρτης ποταμός ἐστι Τίασα· θυγατέρα δὲ νομίζουσιν εἶναι τοῦ Εὐρώτα τὴν Τίασαν, καὶ πρὸς αὐτῆι Χαρίτων ἐστὶν ἱερὸν Φαέννας καὶ Κλητᾶς, καθὰ δὴ καὶ Ἀλκμὰν ἐποίησεν. ἱδρύσασθαι δὲ Λακεδαίμονα Χάρισιν
7 ἐνταῦθα ⟨τὸ⟩ ἱερὸν καὶ θέσθαι τὰ ὀνόματα ἥγηνται. τὰ δὲ ἐν Ἀμύκλαις θέας ἄξια ἀνὴρ {γὰρ} πένταθλός ἐστιν ἐπὶ στήλης ὄνομα Αἴνητος· τούτωι νικήσαντι Ὀλυμπίασι καὶ ἔτι στεφανουμένωι γενέσθαι τοῦ βίου τὴν τελευτὴν λέγουσι. τούτου τε οὖν ἐστιν εἰκὼν καὶ τρίποδες χαλκοῖ· τοὺς δὲ ἀρχαιοτέρους δεκάτην τοῦ πρὸς Μεσσηνίους πολέ-
8 μου φασὶν εἶναι. ὑπὸ μὲν δὴ τῶι πρώτωι τρίποδι Ἀφροδίτης ἄγαλμα ἑστήκει, Ἄρτεμις δὲ ὑπὸ τῶι δευτέρωι, Γιτιάδα καὶ αὐτοὶ τέχνη καὶ τὰ ἐπειργασμένα, ὁ τρίτος δέ ἐστιν Αἰγινήτου Κάλλωνος· ὑπὸ τούτωι δὲ ἄγαλμα Κόρης τῆς Δήμητρος ἕστηκεν. Ἀρίστανδρος δὲ Πάριος καὶ Πολύκλειτος Ἀργεῖος ὁ μὲν γυναῖκα ἐποίησεν ἔχουσαν λύραν, Σπάρτην δῆθεν, Πολύκλειτος δὲ Ἀφροδίτην παρὰ Ἀμυκλαίωι καλουμένην. οὗτοι δὲ οἱ τρίποδες μεγέθει τε

9 cf. 1. 17. 5 et 41. 5 || 17 fr. 105 Bergk^4 = 62 Page

3 ἱερωμένην Herwerden: ἱερευομένην β || 5 κναγεὺς V: κνασεὺς FP || 12 suppl. R^{sv}PaVb || 13 τοσοῦτον F: -ο VP || 18 suppl. Va || 19 del. R^{2}PaVb || 23 δεκάτην Jacobs coll. 4. 14. 2: δέκα β || 30 δῆθεν ℜ: δὴ FP δὲ V | ⟨τὴν⟩ παρὰ Clavier

ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εἰσὶ καὶ ἀπὸ τῆς νίκης τῆς ἐν Αἰγὸς
ποταμοῖς ἀνετέθησαν. Βαθυκλέους δὲ Μάγνητος, ὃς τὸν 9
θρόνον ἐποίησε τοῦ Ἀμυκλαίου, ἀναθήματα ἐπ' ἐξειργα-
σμένωι τῶι θρόνωι Χάριτες καὶ ἄγαλμα δὲ Λευκοφρυήνης
ἐστὶν Ἀρτέμιδος. ὅτου δὲ οὗτος ὁ Βαθυκλῆς μαθητὴς
ἐγεγόνει, καὶ τὸν θρόνον ἐφ' ὅτου βασιλεύοντος Λακε-
δαιμονίων ἐποίησε, τάδε μὲν παρίημι, τὸν θρόνον δὲ
εἶδόν τε καὶ τὰ ἐς αὐτὸν ὁποῖα ἦν γράψω. ἀνέχουσιν 10
ἔμπροσθεν αὐτόν, κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ ὄπισθεν, Χάριτές τε
δύο καὶ Ὧραι δύο· ἐν ἀριστερᾶι δὲ Ἔχιδνα ἕστηκε καὶ
Τυφώς, ἐν δεξιᾶι δὲ Τρίτωνες. τὰ δὲ ἐπειργασμένα καθ'
ἕκαστον ἐπ' ἀκριβὲς διελθεῖν ὄχλον τοῖς ἐπιλεξομένοις
παρέξειν ἔμελλεν· ὡς δὲ δηλῶσαι συλλαβόντι, ἐπεὶ μηδὲ
ἄγνωστα τὰ πολλὰ ἦν, Ταϋγέτην θυγατέρα Ἄτλαντος καὶ
ἀδελφὴν αὐτῆς Ἀλκυόνην φέρουσι Ποσειδῶν καὶ Ζεύς.
ἐπείργασται δὲ καὶ Ἄτλας καὶ Ἡρακλέους μονομαχία πρὸς
Κύκνον καὶ ἡ παρὰ Φόλωι τῶν Κενταύρων μάχη. τὸν 11
δὲ Μίνω καλούμενον Ταῦρον οὐκ οἶδα ἀνθ' ὅτου πεποίηκε
Βαθυκλῆς δεδεμένον τε καὶ ἀγόμενον ὑπὸ Θησέως ζῶντα·
καὶ Φαιάκων χορός ἐστιν ἐπὶ τῶι θρόνωι καὶ ἄιδων ὁ
Δημόδοκος· Περσέως τε τὸ ἔργον πεποίηται τὸ ἐς
Μέδουσαν. παρέντι δὲ Ἡρακλέους μάχην πρὸς Θούριον
τῶν γιγάντων καὶ Τυνδάρεω πρὸς Εὔρυτον, ἔστιν ἁρπαγὴ
τῶν Λευκίππου θυγατέρων· Διόνυσον δὲ καὶ Ἡρακλέα,
τὸν μὲν παῖδα ἔτι ὄντα ἐς οὐρανόν ἐστιν Ἑρμῆς φέρων,
Ἀθηνᾶ δὲ ἄγουσα Ἡρακλέα συνοικήσοντα ἀπὸ τούτου
θεοῖς. παραδίδωσι δὲ καὶ Πηλεὺς Ἀχιλλέα τραφη- 12
σόμενον παρὰ Χίρωνι, ὃς καὶ διδάξαι λέγεται· Κέφαλος
δὲ τοῦ κάλλους ἕνεκα ὑπὸ Ἡμέρας ἐστὶν ἡρπασμένος, καὶ
ἐς τὸν γάμον τὸν Ἁρμονίας δῶρα κομίζουσιν οἱ θεοί. καὶ
Ἀχιλλέως μονομαχία πρὸς Μέμνονα ἐπείργασται, Διομή-

3 *ἐπ' ἐξειργασμένωι* Siebelis: *ἐπεξειργασμένωι* **β** || **6** *καὶ* Schubart: *ἢ* **β** || **9** *ταὐτὰ* **V**: *ταῦτα* **FP** | *ὄπισθεν* Hitzig: *ὀπίσω* **β** || **13** ⟨*ἂν*⟩ *ἔμελλεν* (?) Spiro || **16** *Ἄτλας* ⟨*καὶ Ἡρακλῆς*⟩ Rossbach || **25** *ἔτι ὄντα ἐς οὐρανόν* Bekker: *ἐς οὐρ. ἔτι ὄντα* **P** *ἐς οὐρ. ἔτι* **VF** || **28** *Χίρωνι* edd.: *χείρωνι* **β** ubique

δην τε Ἡρακλῆς τὸν Θρᾶικα καὶ ἐπ' Εὐήνωι τῶι ποταμῶι
Νέσσον τιμωρούμενος. Ἑρμῆς δὲ παρ' Ἀλέξανδρον
κριθησομένας ἄγει τὰς θεάς, Ἄδραστος δὲ καὶ Τυδεὺς
Ἀμφιάραον καὶ Λυκοῦργον τὸν Πρώνακτος μάχης
13 καταπαύουσιν. Ἥρα δὲ ἀφορᾶι πρὸς Ἰὼ τὴν Ἰνάχου βοῦν
οὖσαν ἤδη, καὶ Ἀθηνᾶ διώκοντα ἀποφεύγουσά ἐστιν
Ἥφαιστον. ἐπὶ δὲ τούτοις Ἡρακλέους πεποίηται {τάξις}
τῶν ἔργων τὸ ἐς τὴν ὕδραν καὶ ὡς ἀνήγαγε τοῦ Ἅιδου τὸν
κύνα. Ἀναξίας δὲ καὶ Μνασίνους, τούτων μὲν ἐφ' ἵππου
καθήμενός ἐστιν ἑκάτερος, Μεγαπένθην δὲ τὸν Μενελάου
καὶ Νικόστρατον ἵππος εἷς φέρων ἐστίν. ἀναιρεῖ δὲ καὶ
Βελλεροφόντης τὸ ἐν Λυκίαι θηρίον, καὶ Ἡρακλῆς τὰς
14 Γηρυόνου βοῦς ἐλαύνει. τοῦ θρόνου δὲ πρὸς τοῖς ἄνω
πέρασιν ἐφ' ἵππων ἑκατέρωθέν εἰσιν οἱ Τυνδάρεω παῖδες·
καὶ σφίγγες τέ εἰσιν ὑπὸ τοῖς ἵπποις καὶ θηρία ἄνω θέοντα,
τῆι μὲν πάρδαλις, κατὰ δὲ τὸν Πολυδεύκην λέαινα.
ἀνωτάτω δὲ χορὸς ἐπὶ τῶι θρόνωι πεποίηται, Μάγνητες
15 οἱ συνειργασμένοι Βαθυκλεῖ τὸν θρόνον. ὑπελθόντι δὲ ὑπὸ
τὸν θρόνον τὰ ἔνδον ἀπὸ τῶν Τριτώνων ὑός ἐστι θήρα
τοῦ Καλυδωνίου καὶ Ἡρακλῆς ἀποκτείνων τοὺς παῖδας
τοὺς Ἄκτορος, Κάλαϊς δὲ καὶ Ζήτης τὰς Ἅρπυίας Φινέως
ἀπελαύνουσιν· Πειρίθους τε καὶ Θησεὺς ἡρπακότες εἰσὶν
Ἑλένην καὶ ἄγχων Ἡρακλῆς τὸν λέοντα, Τιτυὸν δὲ
16 Ἀπόλλων τοξεύει καὶ Ἄρτεμις· Ἡρακλέους τε πρὸς
Ὄρειον Κένταυρον μάχη πεποίηται καὶ Θησέως πρὸς
Ταῦρον τὸν Μίνω. πεποίηται δὲ καὶ ἡ πρὸς Ἀχελῶιον
Ἡρακλέους πάλη καὶ τὰ λεγόμενα ἐς Ἥραν, ὡς ὑπὸ
Ἡφαίστου δεθείη, καὶ ὃν Ἄκαστος ἔθηκεν ἀγῶνα ἐπὶ
πατρὶ καὶ τὰ ἐς Μενέλαον καὶ τὸν Αἰγύπτιον Πρωτέα ἐν
Ὀδυσσείαι. τελευταῖα Ἄδμητός τε ζευγνύων ἐστὶν ὑπὸ τὸ
ἅρμα κάπρον καὶ λέοντα καὶ οἱ Τρῶες ἐπιφέροντες χοὰς
Ἕκτορι.

19 Τοῦ θρόνου δὲ ἧι καθίζοιτο ἂν ὁ θεός, οὐ διὰ παντὸς

30 δ 351—570

4 καὶ VP: om. F || 7 τάξις del. Kayser πρᾶξις Corais τὰ ἑξῆς Emperius || 8 τὸ Kayser: τῶν β || 9 Ἄναξις Siebelis coll. 2. 22. 5

*κατὰ τοῦτο συνεχοῦς ὄντος ἀλλὰ καθέδρας παρεχομένου
πλείονας, παρὰ δὲ καθέδραν ἑκάστην ὑπολειπομένης καὶ
εὐρυχωρίας, τὸ μέσον ἐστὶν εὐρυχωρὲς μάλιστα καὶ τὸ
ἄγαλμα ἐνταῦθα ἐνέστηκε. μέγεθος δὲ αὐτοῦ μέτρωι μὲν* 2
*οὐδένα ἀνευρόντα οἶδα, εἰκάζοντι δὲ καὶ τριάκοντα εἶναι
φαίνοιντο ἂν πήχεις. ἔργον δὲ οὐ Βαθυκλέους ἐστίν, ἀλλὰ
ἀρχαῖον καὶ οὐ σὺν τέχνηι πεποιημένον· ὅτι γὰρ μὴ
πρόσωπον αὐτῶι καὶ πόδες εἰσὶν ἄκροι καὶ χεῖρες, τὸ
λοιπὸν χαλκῶι κίονί ἐστιν εἰκασμένον. ἔχει δὲ ἐπὶ τῆι
κεφαλῆι κράνος, λόγχην δὲ ἐν ταῖς χερσὶ καὶ τόξον. τοῦ* 3
*δὲ ἀγάλματος τὸ βάθρον παρέχεται μὲν βωμοῦ σχῆμα,
τεθάφθαι δὲ τὸν Ὑάκινθον λέγουσιν ἐν αὐτῶι, καὶ
Ὑακινθίοις πρὸ τῆς τοῦ Ἀπόλλωνος θυσίας ἐς τοῦτον
Ὑακίνθωι τὸν βωμὸν διὰ θύρας χαλκῆς ἐναγίζουσιν· ἐν
ἀριστερᾶι δέ ἐστιν ἡ θύρα τοῦ βωμοῦ. ἐπείργασται δὲ τῶι
βωμῶι τοῦτο μὲν ἄγαλμα Βίριδος, τοῦτο δὲ Ἀμφιτρίτης
καὶ Ποσειδῶνος· Διὸς δὲ καὶ Ἑρμοῦ διαλεγομένων
ἀλλήλοις πλησίον Διόνυσος ἑστήκασι καὶ Σεμέλη, παρὰ
δὲ αὐτὴν Ἰνώ. πεποίηται δὲ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καὶ ἡ Δημήτηρ* 4
*καὶ Κόρη καὶ Πλούτων, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Μοῖραί τε καὶ
Ὧραι, σὺν δέ σφισιν Ἀφροδίτη καὶ Ἀθηνᾶ τε καὶ Ἄρτεμις·
κομίζουσι δ' ἐς οὐρανὸν Ὑάκινθον καὶ Πολύβοιαν,
Ὑακίνθου καθὰ λέγουσιν ἀδελφὴν ἀποθανοῦσαν ἔτι
παρθένον. τοῦτο μὲν δὴ τοῦ Ὑακίνθου τὸ ἄγαλμα ἔχον
ἐστὶν ἤδη γένεια, Νικίας δὲ ὁ Νικοδήμου περισσῶς δή
τι ἔγραψεν αὐτὸν ὡραῖον, τὸν ἐπὶ Ὑακίνθωι λεγόμενον
Ἀπόλλωνος ἔρωτα ὑποσημαίνων. πεποίηται δὲ ἐπὶ τοῦ* 5
*βωμοῦ καὶ Ἡρακλῆς ὑπὸ Ἀθηνᾶς καὶ θεῶν τῶν ἄλλων καὶ
οὗτος ἀγόμενος ἐς οὐρανόν. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ Θεστίου
θυγατέρες ἐπὶ τῶι βωμῶι, καὶ Μοῦσαί τε καὶ Ὧραι. περὶ
δὲ ἀνέμου Ζεφύρου, καὶ ὡς ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος Ὑάκινθος
ἀπέθανεν ἄκοντος, καὶ τὰ ἐς τὸ ἄνθος εἰρημένα τάχα μὲν
ἂν ἔχοι καὶ ἄλλως, δοκείτω δὲ ἧι λέγεται.*

4 *μεγέθους* Clavier | *μέτρωι* **R²PaVb**: *-ου* ***β*** *-ον* Clavier || **24** *δὴ*] *οὖν* **P** || **25** *Νικοδήμου* Hitzig (cf. 1. 29. 15): *νικομήδους* **Va** *νικομηδεὺς* ***β*** || **32** *καὶ* Loescher: *ἢ* ***β***

6 Ἀμύκλαι δὲ ἀνάστατος ὑπὸ Δωριέων γενομένη καὶ ἀπ' ἐκείνου κώμη διαμένουσα θέας παρείχετο ἄξιον ἱερὸν Ἀλεξάνδρας καὶ ἄγαλμα· τὴν δὲ Ἀλεξάνδραν οἱ Ἀμυκλαιεῖς Κασσάνδραν τὴν Πριάμου φασὶν εἶναι. καὶ Κλυταιμνήστρας ἐστὶν ἐνταῦθα εἰκὼν καὶ {ἄγαλμα} Ἀγαμέμνονος νομιζόμενον μνῆμα. θεῶν δὲ σέβουσιν οἱ ταύτηι τόν τε Ἀμυκλαῖον καὶ Διόνυσον, ὀρθότατα ἐμοὶ δοκεῖν Ψίλακα ἐπονομάζοντες· ψίλα γὰρ καλοῦσιν οἱ Δωριεῖς τὰ πτερά, ἀνθρώπους δὲ οἶνος ἐπαίρει τε καὶ ἀνακουφίζει γνώμην οὐδέν τι ἧσσον ἢ ὄρνιθας πτερά. καὶ Ἀμύκλαι μὲν παρείχοντο τοσαῦτα ἐς μνήμην.

7 Ἑτέρα δὲ ἐκ τῆς πόλεως ὁδὸς ἐς Θεράπνην ἄγει· κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς ξόανόν ἐστιν Ἀλέας. πρὶν δὲ ἢ διαβῆναι τὸν Εὐρώταν, ὀλίγον ὑπὲρ τῆς ὄχθης ἱερὸν δείκνυται Διὸς Πλουσίου. διαβᾶσι δὲ Κοτυλέως ἐστὶν Ἀσκληπιοῦ ναός, ὃν ἐποίησεν Ἡρακλῆς· καὶ Ἀσκληπιὸν Κοτυλέα ὠνόμασεν ἀκεσθεὶς τὸ τραῦμα τὸ ἐς τὴν κοτύλην οἱ γενόμενον ἐν τῆι πρὸς Ἱπποκόωντα καὶ τοὺς παῖδας προτέραι μάχηι. ὁπόσα δὲ πεποίηται κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην, ἐστὶν ἀρχαιότατον αὐτῶν Ἄρεως ἱερόν. τοῦτό ἐστι μὲν ⟨ἐν⟩ ἀριστερᾶι τῆς ὁδοῦ, τὸ ἄγαλμα ⟨δὲ⟩ καὶ τοὺς Διοσκούρους φασὶ κομίσαι
8 ἐκ Κόλχων· Θηρίταν δὲ ἐπονομάζουσιν ἀπὸ Θηροῦς, ταύτην γὰρ τροφὸν εἶναι τοῦ Ἄρεως λέγουσι. τάχα δ' ἂν ἀκηκοότες παρὰ Κόλχων Θηρίταν λέγοιεν, ἐπεὶ Ἕλληνές γε οὐκ ἴσασιν Ἄρεως τροφὸν Θηρώ· δοκεῖν δέ μοι Θηρίτας οὐ διὰ τὴν τροφὸν ἡ ἐπωνυμία τῶι Ἄρει γέγονεν, ὅτι δὲ ἀνδρὶ χρὴ πολεμίωι καταστάντα ἐς μάχην οὐδὲν ἔτι ἔχειν ἤπιον, καθὰ δὴ καὶ Ὁμήρωι περὶ Ἀχιλλέως πεποίηται

λέων δ' ὣς ἄγρια οἶδεν.

28 *Ω* 41

4 *κλυταιμνήστρας* **VP**: *-μήστρας* **F** || **5** secl. Schubart || **6.7** *οἱ — καὶ* om. Phral. || **7** *Ψίλακα* Porson: *ψιλάκαν* Phral. *ψίλαν καὶ* **R**^{mg} **Pa**^{mg}**Va** *πτίλα καὶ* ***β*** || **8** *ψίλα* Phral. **PaVaVb**^{2}: *ὀψιλὰ* ***β*** *πτίλα* **Pa**^{mg} *τίλα* Phral.^{mg} || **13** *ἀλέας* **Vb**: *ἁλέας* ***β*** || **20** suppl. **R**^{sv}**Vb** || **21** suppl. Schubart-Walz *τὸ ⟨δὲ⟩ ἄγαλμα τοὺς* Corais *καὶ τὸ ἄγαλμα τοὺς* Siebelis || **22** *Θηρίταν* Hitzig ubique: *θηρείταν* ***β*** || **28** *δὴ* **P**: *δὲ* **VF**

Θεράπνη δὲ ὄνομα μὲν τῶι χωρίωι γέγονεν ἀπὸ τῆς 9
Λέλεγος θυγατρός, Μενελάου δέ ἐστιν ἐν αὐτῆι ναός, καὶ
Μενέλαον καὶ Ἑλένην ἐνταῦθα ταφῆναι λέγουσιν. Ῥόδιοι δὲ
οὐχ ὁμολογοῦντες Λακεδαιμονίοις φασὶν Ἑλένην Μενελάου
τελευτήσαντος, Ὀρέστου δὲ ἔτι πλανωμένου, τηνικαῦτα
ὑπὸ Νικοστράτου καὶ Μεγαπένθους διωχθεῖσαν ἐς
Ῥόδον ἀφικέσθαι Πολυξοῖ τῆι Τληπολέμου γυναικὶ
ἔχουσαν ἐπιτηδείως· εἶναι γὰρ καὶ Πολυξὼ τὸ γένος 10
Ἀργείαν, Τληπολέμωι δὲ ἔτι πρότερον συνοικοῦσαν φυγῆς
μετασχεῖν τῆς ἐς Ῥόδον καὶ τῆς νήσου τηνικαῦτα ἄρχειν
ὑπολειπομένην ἐπὶ ὀρφανῶι παιδί. ταύτην τὴν Πολυξώ
φασιν ἐπιθυμοῦσαν Ἑλένην τιμωρήσασθαι τελευτῆς τῆς
Τληπολέμου τότε, ὡς ἔλαβεν αὐτὴν ὑποχείριον, ἐπιπέμψαι
οἱ λουμένηι θεραπαίνας Ἐρινύσιν εἰκασμένας· καὶ αὗται
διαλαβοῦσαι δὴ τὴν Ἑλένην αἱ γυναῖκες ἀπάγχουσιν ἐπὶ
δένδρου, καὶ ἐπὶ τούτωι Ῥοδίοις Ἑλένης ἱερόν ἐστι
Δενδρίτιδος. ὃν δὲ οἶδα λέγοντας Κροτωνιάτας περὶ 11
Ἑλένης λόγον, ὁμολογοῦντας δέ σφισι καὶ Ἱμεραίους,
ἐπιμνησθήσομαι καὶ τοῦδε. ἔστιν ἐν τῶι Εὐξείνωι νῆσος
κατὰ τοῦ Ἴστρου τὰς ἐκβολὰς Ἀχιλλέως ἱερά· ὄνομα μὲν
τῆι νήσωι Λευκή, περίπλους δὲ αὐτῆι σταδίων εἴκοσι,
δασεῖα δὲ ὕληι πᾶσα καὶ πλήρης ζώιων ἀγρίων καὶ
ἡμέρων, καὶ ναὸς Ἀχιλλέως καὶ ἄγαλμα ἐν αὐτῆι. ἐς 12
ταύτην πρῶτος ἐσπλεῦσαι λέγεται Κροτωνιάτης Λεώνυμος.
πολέμου γὰρ Κροτωνιάταις συνεστηκότος πρὸς τοὺς ἐν
Ἰταλίαι Λοκρούς, τῶν Λοκρῶν κατὰ οἰκειότητα πρὸς
Ὀπουντίους Αἴαντα τὸν Ὀιλέως ἐς τὰς μάχας ἐπικαλου-
μένων, ὁ Λεώνυμος Κροτωνιάταις στρατηγῶν ἐπήιει τοῖς
ἐναντίοις κατὰ τοῦτο ἧι προτετάχθαι σφίσι τὸν Αἴαντα
ἤκουε. τιτρώσκεται δὴ τὸ στέρνον καί — ἔκαμνε γὰρ ὑπὸ
τοῦ τραύματος — ἀφίκετο ἐς Δελφούς. ἐλθόντα δὲ ἡ
Πυθία Λεώνυμον ἀπέστελλεν ἐς νῆσον τὴν Λευκήν,
ἐνταῦθα εἰποῦσα αὐτῶι φανήσεσθαι τὸν Αἴαντα καὶ

14 *εἰκασμένας* Siebelis: *ἐσκευασμένας* **β** ⟨*ἴσα*⟩ *ἐσκευασμένας* Valckenaer || **29** *παρατετάχθαι* Siebelis || **33** *τὸν Αἴαντα* om. Phral.

13 ἀκέσεσθαι τὸ τραῦμα. χρόνωι δὲ ὡς ὑγιάνας ἐπανῆλθεν
ἐκ τῆς Λευκῆς, ἰδεῖν μὲν ἔφασκεν Ἀχιλλέα, ἰδεῖν δὲ τὸν
Ὀιλέως καὶ τὸν Τελαμῶνος Αἴαντα, συνεῖναι δὲ καὶ
Πάτροκλόν σφισι καὶ Ἀντίλοχον· Ἑλένην δὲ Ἀχιλλεῖ μὲν
συνοικεῖν, προστάξαι δέ οἱ πλεύσαντι ἐς Ἱμέραν πρὸς
Στησίχορον ἀγγέλλειν ὡς ἡ διαφθορὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξ
Ἑλένης γένοιτο αὐτῶι μηνίματος. Στησίχορος μὲν ἐπὶ
τούτωι τὴν παλινωιδίαν ἐποίησεν.

20 Ἐν Θεράπνηι δὲ κρήνην τὴν Μεσσηίδα ἰδὼν οἶδα.
Λακεδαιμονίων δὲ ἑτέροις ἐστὶν εἰρημένον τὴν Πολυ-
δεύκειαν ὀνομαζομένην ἐφ' ἡμῶν, οὐ τὴν ἐν Θεράπνηι
Μεσσηίδα καλεῖσθαι τὸ ἀρχαῖον· ἡ δὲ Πολυδεύκειά ἐστιν
αὐτή τε ἡ κρήνη καὶ Πολυδεύκους ἱερὸν ἐν δεξιᾶι τῆς ἐς
Θεράπνην ὁδοῦ.

2 Θεράπνης δὲ οὐ πόρρω Φοιβαῖον καλούμενόν ἐστιν, ἐν
δὲ αὐτῶι Διοσκούρων ναός· καὶ οἱ ἔφηβοι τῶι Ἐνυαλίωι
θύουσιν ἐνταῦθα. τούτου δὲ οὐ πολὺ Ποσειδῶνος ἀφέστη-
κεν ἱερὸν ἐπίκλησιν Γαιαόχου. καὶ ἀπ' αὐτοῦ προελθόντι
ὡς ἐπὶ τὸ Ταΰγετον ὀνομάζουσιν Ἀλεσίας χωρίον, Μύλητα
τὸν Λέλεγος πρῶτον ἀνθρώπων μύλην τε εὑρεῖν λέγοντες
καὶ ἐν ταῖς Ἀλεσίαις ταύταις ἀλέσαι. καί σφισι Λακε-
3 δαίμονος τοῦ Ταϋγέτης ἐνταῦθά ἐστιν ἡρῶιον. διαβᾶσι
δὲ αὐτόθεν ποταμὸν Φελλίαν, παρὰ Ἀμύκλας ἰοῦσιν
εὐθεῖαν ὡς ἐπὶ θάλασσαν Φᾶρις πόλις ἐν τῆι Λακωνικῆι
ποτε ὠικεῖτο· ἀποτρεπομένωι δὲ ἀπὸ τῆς Φελλίας ἐς
δεξιὰν ἡ πρὸς τὸ ὄρος τὸ Ταΰγετόν ἐστιν ὁδός. ἔστι δὲ ἐν
τῶι πεδίωι Διὸς Μεσσαπέως τέμενος· γενέσθαι δέ οἱ τὴν
ἐπίκλησιν ἀπὸ ἀνδρὸς λέγουσιν ἱερασαμένου τῶι θεῶι.
ἐντεῦθέν ἐστιν ἀπιοῦσιν ἐκ τοῦ Ταϋγέτου χωρίον ἔνθα
πόλις ποτὲ ὠικεῖτο Βρυσέαι· καὶ Διονύσου ναὸς ἐνταῦθα
ἔτι λείπεται καὶ ἄγαλμα ἐν ὑπαίθρωι. τὸ δὲ ἐν τῶι ναῶι

7.8 cf. fr. 15 Page

1 ἀκέσεσθαι Sylburg: -σασθαι β Phral. || **3–4** συνεῖναι – Ἀντίλοχον om. Phral. || **18** γαιαόχου Va (cf. 3. 21. 8): γαιαούχου β || **28** ἱερασαμένου Hitzig: ἱερωσαμένου β || **29** ἐκ edd.: ἐς β || **30** ποτὲ Sylburg: τότε β

*μόναις γυναιξὶν ἔστιν ὁρᾶν· γυναῖκες γὰρ δὴ μόναι καὶ τὰ
ἐς τὰς θυσίας δρῶσιν ἐν ἀπορρήτωι. ἄκρα δὲ τοῦ Ταϋγέτου* 4
*Ταλετὸν ὑπὲρ Βρυσεῶν ἀνέχει. ταύτην Ἡλίου καλοῦσιν
ἱερὰν καὶ ἄλλα τε αὐτόθι Ἡλίωι θύουσι καὶ ἵππους·
τὸ δὲ αὐτὸ καὶ Πέρσας οἶδα θύειν νομίζοντας. Ταλετοῦ
δὲ οὐ πόρρω καλούμενός ἐστιν Εὐόρας, θηρία καὶ ἄλλα
τρέφων καὶ αἶγας μάλιστα ἀγρίας. παρέχεται δὲ καὶ δι'
ὅλου τὸ Ταΰγετον τῶν αἰγῶν τούτων ἄγραν καὶ ὑῶν,
πλείστην δὲ καὶ ἐλάφων καὶ ἄρκτων. Ταλετοῦ δὲ τὸ* 5
*μεταξὺ καὶ Εὐόρα Θήρας ὀνομάζοντες Λητώ φασιν ἀπὸ
τῶν ἄκρων τοῦ Ταϋγέτου * * * Δήμητρος ἐπίκλησιν
Ἐλευσινίας ἐστὶν ἱερόν· ἐνταῦθα Ἡρακλέα Λακεδαιμόνιοι
κρυφθῆναί φασιν ὑπὸ Ἀσκληπιοῦ τὸ τραῦμα ἰώμενον·
καὶ Ὀρφέως ἐστὶν ἐν αὐτῶι ξόανον, Πελασγῶν ὥς φασιν
ἔργον. καὶ τόδε δὲ ἄλλο δρώμενον ἐνταῦθα οἶδα· ἐπὶ* 6
*θαλάσσηι πόλισμα Ἕλος ἦν, οὗ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐμνημόνευ-
κεν ἐν καταλόγωι Λακεδαιμονίων·*

οἵ τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἕλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον.

*τοῦτο ᾤκισε μὲν Ἕλιος νεώτατος τῶν Περσέως παίδων,
Δωριεῖς δὲ παρεστήσαντο ὕστερον πολιορκίαι, καὶ πρῶτοί
τε ἐγένοντο οὗτοι Λακεδαιμονίων δοῦλοι τοῦ κοινοῦ καὶ
εἵλωτες ἐκλήθησαν πρῶτοι, καθάπερ γε καὶ ἦσαν· τὸ δὲ
οἰκετικὸν τὸ ἐπικτηθὲν ὕστερον, Δωριεῖς Μεσσηνίους
ὄντας, ὀνομασθῆναι καὶ τούτους ἐξενίκησεν εἵλωτας,
καθότι καὶ Ἕλληνας τὸ σύμπαν γένος ἀπὸ τῆς ἐν Θεσσα-
λίαι ποτὲ καλουμένης Ἑλλάδος. ἐκ τούτου δὴ τοῦ Ἕλους* 7
*ξόανον Κόρης τῆς Δήμητρος ἐν ἡμέραις ῥηταῖς ἀνάγουσιν
ἐς τὸ Ἐλευσίνιον. πεντεκαίδεκα δὲ τοῦ Ἐλευσινίου σταδίους
ἀφέστηκε Λαπίθαιον καλούμενον ἀπὸ ἀνδρὸς ἐγχωρίου*

16 *B* **584**

3 *Βρυσεῶν* Xylander: *βρυσίων β* || **5** *θύειν* secl. Schubart || **11** lac. ind. Bekker qui haec fere supplet: *θεᾶσθαι τὴν θυγατέρα ἐνταῦθα θηρεύουσαν· καὶ* || **18** *οἵ τ' ἄρ'* edd. ex Hom.: *οἵ δ' ἄρ'* R[mg]Vb *οἵ παρ'* Pa[2]Va *ὅ παρ' β* || **21** *τε* Bekker: *γε β* || **23** *οἰκετικὸν* R[sv]PaVb: *οἰκητικὸν β* || **26** *δὴ* VP: *δὲ* F

Λαπίθου· τοῦτό τε οὖν τὸ Λαπίθαιόν ἐστιν ἐν τῶι
Ταϋγέτωι καὶ οὐ πόρρω Δέρειον, ἔνθα Ἀρτέμιδος ἄγαλμα
ἐν ὑπαίθρωι Δερεάτιδος, καὶ πηγὴ παρ' αὐτῶι ἣν Ἄνονον
ὀνομάζουσι. μετὰ δὲ τὸ Δέρειον σταδίους προελθόντι ὡς
εἴκοσιν ἔστιν Ἅρπλεια καθήκοντα ἄχρι τοῦ πεδίου.
8 *Τὴν δὲ ἐπ' Ἀρκαδίας ἰοῦσιν ἐκ Σπάρτης Ἀθηνᾶς*
ἕστηκεν ἐπίκλησιν Παρείας ἄγαλμα ἐν ὑπαίθρωι, μετὰ δὲ
αὐτὸ ἱερόν ἐστιν Ἀχιλλέως· ἀνοίγειν δὲ αὐτὸ οὐ νομίζουσιν·
ὁπόσοι δ' ἂν τῶν ἐφήβων ἀγωνιεῖσθαι μέλλωσιν ἐν τῶι
Πλατανιστᾶι, καθέστηκεν αὐτοῖς τῶι Ἀχιλλεῖ πρὸ τῆς
μάχης θύειν. ποιῆσαι δέ σφισι τὸ ἱερὸν Σπαρτιᾶται
λέγουσι Πράκα ἀπόγονον τρίτον Περγάμου τοῦ Νεοπτο-
9 *λέμου. προϊοῦσι δὲ Ἵππου καλούμενον μνῆμά ἐστι.*
Τυνδάρεως γὰρ θύσας ἐνταῦθα ἵππον τοὺς Ἑλένης ἐξώρ-
κου μνηστῆρας ἱστὰς ἐπὶ τοῦ ἵππου τῶν τομίων· ὁ δὲ
ὅρκος ἦν Ἑλένηι καὶ τῶι γῆμαι προκριθέντι Ἑλένην
ἀμυνεῖν ἀδικουμένοις· ἐξορκώσας δὲ τὸν ἵππον κατώρυξεν
ἐνταῦθα. κίονες δὲ ἑπτὰ {οἱ} τοῦ μνήματος τούτου
διέχουσιν οὐ πολύ, κατὰ τρόπον οἶμαι τὸν ἀρχαῖον, οὓς
ἀστέρων τῶν πλανητῶν φασιν ἀγάλματα. καὶ Κρανίου
τέμενος κατὰ τὴν ὁδὸν ἐπίκλησιν Στεμματίου καὶ Μυσίας
10 *ἐστὶν ἱερὸν Ἀρτέμιδος. τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Αἰδοῦς τριάκοντά*
που στάδια ἀπέχον τῆς πόλεως Ἰκαρίου μὲν ἀνάθημα
εἶναι, ποιηθῆναι δὲ ἐπὶ λόγωι φασὶ τοιῶιδε. ὅτ' ἔδωκεν
Ὀδυσσεῖ Πηνελόπην γυναῖκα Ἰκάριος, ἐπειρᾶτο μὲν
κατοικίσαι καὶ αὐτὸν Ὀδυσσέα ἐν Λακεδαίμονι, διαμαρ-
τάνων δὲ ἐκείνου δεύτερα τὴν θυγατέρα ἱκέτευε καταμεῖναι
καὶ ἐξορμωμένης ἐς Ἰθάκην ἐπακολουθῶν τῶι ἅρματι
11 *ἐδεῖτο. Ὀδυσσεὺς δὲ τέως μὲν ἠνείχετο, τέλος δὲ ἐκέλευε*
Πηνελόπην συνακολουθεῖν ἑκοῦσαν ἢ τὸν πατέρα ἑλομένην
ἀναχωρεῖν ἐς Λακεδαίμονα. καὶ τὴν ἀποκρίνασθαί φασιν
οὐδέν· ἐγκαλυψαμένης δὲ πρὸς τὸ ἐρώτημα, Ἰκάριος τὴν
μὲν ἅτε δὴ συνιεὶς ὡς βούλεται ἀπιέναι μετὰ Ὀδυσσέως

2 *δέρειον* **Pa** (cf. 4): *δέρριον* ***β*** || **17** *ἀμυνεῖν* Herwerden: *ἀμύνειν* ***β*** || **18** del. **Amasaeus** || **30** *ἀκολουθεῖν* Phral.

ἀφίησιν, ἄγαλμα δὲ ἀνέθηκεν Αἰδοῦς· ἐνταῦθα γὰρ τῆς ὁδοῦ προήκουσαν ἤδη τὴν Πηνελόπην λέγουσιν ἐγκαλύψασθαι.

Προελθόντι δὲ αὐτόθεν σταδίους εἴκοσι τοῦ Εὐρώτα 21
τὸ ῥεῦμα ἐγγυτάτω τῆς ὁδοῦ γίνεται, καὶ Λάδα μνῆμά
ἐστιν ὠκύτητι ὑπερβαλομένου ποδῶν τοὺς ἐπ᾽ αὐτοῦ· καὶ
δὴ καὶ Ὀλυμπίασιν ἐστεφανοῦτο δολίχωι κρατῶν, δοκεῖν
δέ μοι κάμνων αὐτίκα μετὰ τὴν νίκην ἐκομίζετο, καὶ
συμβάσης ἐνταῦθά οἱ τελευτῆς ὁ τάφος ἐστὶν ὑπὲρ τὴν
λεωφόρον. τὸν δὲ ὁμώνυμον τούτωι, νίκην καὶ αὐτὸν
Ὀλυμπίασι, πλὴν οὐ δολίχου, σταδίου δὲ ἀνελόμενον,
Ἀχαιὸν ἐξ Αἰγίου φησὶν εἶναι {καὶ} τὰ ἐς τοὺς Ὀλυμπιο-
νίκας Ἠλείων γράμματα. προϊόντι δὲ ὡς ἐπὶ τὴν Πελλάναν 2
Χαράκωμά ἐστιν ὀνομαζόμενον καὶ {ἡ} μετὰ τοῦτο
Πελλάνα πόλις τὸ ἀρχαῖον. Τυνδάρεων δὲ οἰκῆσαί φασιν
ἐνταῦθα, ὅτε Ἱπποκόωντα καὶ τοὺς παῖδας ἔφευγεν ἐκ
Σπάρτης. θέας δὲ ἄξια αὐτόθι ἰδὼν Ἀσκληπιοῦ τε οἶδα
ἱερὸν καὶ ⟨τὴν⟩ πηγὴν Πελλανίδα. ἐς ταύτην λέγουσιν
ὑδρευομένην ἐσπεσεῖν παρθένον, ἀφανισθείσης δὲ τὸ
κάλυμμα ἀναφανῆναι τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐν ἑτέραι πηγῆι
Λαγκίαι. Πελλάνας δὲ ἑκατὸν στάδια ἀπέχει Βελεμίνα 3
καλουμένη· τῆς δὲ χώρας τῆς Λακωνικῆς ἡ Βελεμίνα
μάλιστα ἄρδεσθαι πέφυκεν, ἥντινα διοδεύει μὲν τοῦ
Εὐρώτα τὸ ὕδωρ, παρέχεται δὲ ἀφθόνους καὶ αὐτὴ
πηγάς.

Ἐπὶ θάλασσαν δὲ ἐς Γύθιον καταβαίνοντί ἐστι Λακεδαι- 4
μονίοις ἡ κώμη Κροκέαι ⟨ἧς⟩ ἡ λιθοτομία ⟨οὐδε⟩μία μὲν
πέτρα συνεχής {οὐ διήκουσα}, λίθοι δὲ ὀρύσσονται σχῆμα
τοῖς ποταμίοις ἐοικότες, ἄλλως μὲν δυσεργεῖς, ἣν δὲ
ἐπεργασθῶσιν, ἐπικοσμήσαιεν ἂν καὶ θεῶν ἱερά, κολυμβή-

6 *ὑπερβαλομένου* Musurus: *-βαλλομένου* ***β*** || **7** *καὶ* **VP**: om. **F** | *δοκεῖν* Clavier: *-εῖ* ***β*** || **12** secl. Buttmann || **13** *τὴν* Sylburg: *τὰν* ***β*** || **14** del. Schubart || **18** suppl. **V** || **26** *δὲ* Buttmann: *τε* ***β*** || **27** *ἡ* del. Dindorf | *κώμη ⟨καλουμένη⟩* **RPaVb** | *Κροκέαι* Musurus: *-αῖς* ***β*** | *ἧς* suppl. edd. | *ἡ*] *καὶ* Spiro | *⟨οὐδε⟩μία* Schubart || **28** *οὐ διήκουσα* del. Schubart *οὐ διήκει* (?) Spiro *οὐ διέχουσα* Maltese

θραις δὲ καὶ ὕδασι συντελοῦσι μάλιστα ἐς κάλλος. θεῶν
δὲ αὐτόθι πρὸ μὲν τῆς κώμης Διὸς Κροκεάτα λίθου
πεποιημένον ἄγαλμα ἕστηκε, Διόσκουροι δὲ ἐπὶ τῆι
5 λιθοτομίαι χαλκοῖ. μετὰ δὲ Κροκέας ἀποτραπεῖσιν ἐς
δεξιὰν ἀπὸ τῆς ἐς Γύθιον εὐθείας ἐπὶ πόλισμα ἥξεις
Αἰγίας· Ὅμηρον δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι τὸ πόλισμα τοῦτο
ὀνομάζειν λέγουσιν Αὐγειάς. ἐνταῦθα ἔστι μὲν λίμνη
καλουμένη Ποσειδῶνος, ἔστι δὲ ἐπὶ τῆι λίμνηι ναὸς καὶ
ἄγαλμα τοῦ θεοῦ. τοὺς δὲ ἰχθῦς δεδοίκασιν ἐξαιρεῖν, τὸν
θηρεύσαντα ἁλιέα γενέσθαι λέγοντες ἐξ ἀνθρώπου.
6 Γύθιον δὲ ἀπέχει μὲν σταδίους τριάκοντα Αἰγιῶν, ἐπὶ
θαλάσσηι δὲ ὠικισμένον ἔστιν ἤδη τῶν Ἐλευθερολακώνων,
οὓς βασιλεὺς Αὔγουστος δουλείας ἀφῆκε Λακεδαιμονίων
τῶν ἐν Σπάρτηι κατηκόους ὄντας. θαλάσσηι μὲν δὴ πλὴν
τοῦ Κορινθίων ἰσθμοῦ περιέχεται πᾶσα ἡ Πελοπόννησος·
κόχλους δὲ ἐς βαφὴν πορφύρας παρέχεται τὰ ἐπιθαλάσσια
τῆς Λακωνικῆς ἐπιτηδειοτάτας μετά γε τὴν Φοινίκων
7 θάλασσαν. ἀριθμὸς δὲ τῶν Ἐλευθερολακώνων ὀκτὼ πόλεις
καὶ δέκα εἰσί, πρώτη μὲν καταβᾶσιν ἐξ Αἰγιῶν ἐπὶ
θάλασσαν Γύθιον, μετὰ δὲ αὐτὴν Τευθρώνη τε καὶ Λᾶς
καὶ Πύρριχος, ἐπὶ Ταινάρωι δὲ Καινήπολις Οἴτυλός τε καὶ
Λεῦκτρα καὶ Θαλάμαι, πρὸς δὲ Ἀλαγονία τε καὶ Γερηνία·
τὰ δὲ ἐπέκεινα Γυθίου πρὸς θαλάσσηι Ἀσωπὸς Ἀκριαὶ
Βοιαὶ Ζάραξ Ἐπίδαυρος ἡ Λιμηρὰ Βρασιαὶ Γερόνθραι
Μαριός. αὗται μὲν οὖν εἰσιν αἱ λοιπαὶ τῶν Ἐλευθερολα-
κώνων ἀπὸ τεσσάρων ποτὲ καὶ εἴκοσι πόλεων· τὰς δὲ
ἄλλας, ἐφ᾽ ἃς ἂν καὶ αὐτὰς ὁ λόγος ἐπέλθηι δή μοι, συν-
τελούσας ἴστω τις ἐς Σπάρτην καὶ οὐχ ὁμοίως τοῖς
8 προλεχθεῖσιν αὐτονόμους. Γυθεᾶται δὲ τῆς πόλεως
ἀνθρώπων μὲν οὐδένα οἰκιστὴν γενέσθαι λέγουσιν,
Ἡρακλέα δὲ καὶ Ἀπόλλωνα ὑπὲρ τοῦ τρίποδος ἐς ἀγῶνα

6 *B* 583

6 *αἰγίας* **Pa^{mg} (cf. 11)**: *αἰτίας β* || **7** *Αὐγειάς* **ex Hom. Steph. Byz.**: *αὐγείας β* || **19** *καταβᾶσιν* **VP**: *-βάσει* **F** || **25** *Μαριός* **Xylander ex 3. 22. 8**: *μάριος β*

ἐλθόντας, ὡς διηλλάγησαν, μετὰ τὴν ἔριν οἰκίσαι κοινῆι
τὴν πόλιν· καὶ ἐν τῆι ἀγορᾶι σφισιν Ἀπόλλωνος καὶ
Ἡρακλέους ἐστὶν ἀγάλματα, πλησίον δὲ αὐτῶν Διόνυσος.
ἑτέρωθι δὲ Ἀπόλλων Κάρνειος καὶ ἱερὸν Ἄμμωνος καὶ
Ἀσκληπιοῦ χαλκοῦν ἄγαλμά ἐστιν, οὐκ ἐπόντος ὀρόφου
τῶι ναῶι, καὶ πηγὴ τοῦ θεοῦ καὶ Δήμητρος ἱερὸν ἅγιον
καὶ Ποσειδῶνος ἄγαλμα Γαιαόχου. ὃν δὲ ὀνομάζουσι 9
Γυθεᾶται Γέροντα, οἰκεῖν ἐν θαλάσσηι φάμενοι, Νηρέα
ὄντα εὕρισκον· καί σφισι τοῦ ὀνόματος τούτου παρέσχεν
ἀρχὴν Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐν Θέτιδος λόγοις·

ὑμεῖς μὲν νῦν δῦτε θαλάσσης εὐρέα κόλπον,
ὀψόμεναί τε γέρονθ' ἅλιον καὶ δώματα πατρός.

καλοῦνται δὲ ἐνταῦθα καὶ πύλαι Καστορίδες, καὶ ἐν τῆι
ἀκροπόλει ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἀθηνᾶς πεποίηται.
Γυθίου δὲ τρεῖς μάλιστα ἀπέχει σταδίους ἀργὸς λίθος· 22
Ὀρέστην λέγουσι καθεσθέντα ἐπ' αὐτοῦ παύσασθαι τῆς
μανίας· διὰ τοῦτο ὁ λίθος ὠνομάσθη Ζεὺς Καππώτας
κατὰ γλῶσσαν τὴν Δωρίδα. ἡ δὲ νῆσος ἡ Κρανάη πρόκειται
Γυθίου, καὶ Ὅμηρος Ἀλέξανδρον ἁρπάσαντα Ἑλένην
ἐνταῦθα ἔφη συγγενέσθαι οἱ πρῶτον. κατὰ δὲ τὴν νῆσον
ἱερόν ἐστιν Ἀφροδίτης ἐν τῆι ἠπείρωι Μιγωνίτιδος, καὶ ὁ
τόπος οὗτος ἅπας καλεῖται Μιγώνιον. τοῦτο μὲν δὴ τὸ ἱερὸν 2
ποιῆσαι λέγουσιν Ἀλέξανδρον· Μενέλαος δὲ Ἴλιον ἑλὼν
καὶ ἔτεσιν ὕστερον ὀκτὼ μετὰ Τροίας πόρθησιν οἴκαδε
ἀνασωθεὶς ἄγαλμα Θέτιδος καὶ θεᾶς Πραξιδίκας ἱδρύσατο
ἐγγὺς τῆς Μιγωνίτιδος. Διονύσου δὲ ὄρος ἱερὸν Λαρύσιον
καλούμενόν ἐστιν ὑπὲρ τοῦ Μιγωνίου· καὶ ἦρος ἀρχομένου
Διονύσωι τὴν ἑορτὴν ἄγουσιν ἄλλα τε ἐς τὰ δρώμενα
λέγοντες καὶ ὡς βότρυν ἐνταῦθα ἀνευρίσκουσιν ὡραῖον.
Ἐν ἀριστερᾶι δὲ Γυθίου στάδια προελθόντι ὡς τριά- 3
κοντα ἔστιν ἐν τῆι ἠπείρωι Τρινασοῦ καλουμένης τείχη,

10 Σ 140–141 || 19 Γ 445

1 ἐλθόντας Va: -α β || 4 Κάρνειος Schubart-Walz: Καρνεῖος Facius καρνίας β || 11 δῦτε edd.: αὖτε β || 25 Θέμιδος Schubart | θεὰς Hermann ex 9. 33. 3: θεᾶς β

φρουρίου ποτὲ ἐμοὶ δοκεῖν καὶ οὐ πόλεως. γενέσθαι δέ οἱ
δοκῶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν νησίδων, αἳ ταύτηι πρόκεινται
τῆς ἠπείρου τρεῖς ἀριθμόν. προελθόντι δὲ ἀπὸ Τριnασοῦ
στάδια ὡς ὀγδοήκοντα τοῦ Ἕλους τὰ ἐρείπια ὑπόλοιπα ἦν.
4 *καὶ μετὰ ταῦτα τριάκοντα προελθόντι που σταδίους ἐπὶ*
θαλάσσης πόλις ἐστὶν Ἀκρίαι· θέας δὲ αὐτόθι ἄξια
Μητρὸς θεῶν ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου. παλαιότατον δὲ
τοῦτο εἶναί φασιν οἱ τὰς Ἀκρίας ἔχοντες, ὁπόσα τῆς θεοῦ
ταύτης Πελοποννησίοις ἱερά ἐστιν, ἐπεὶ Μάγνησί γε,
οἳ τὰ πρὸς βορρᾶν νέμονται τοῦ Σιπύλου, τούτοις ἐπὶ
Κοδδίνου πέτραι Μητρός ἐστι θεῶν ἀρχαιότατον ἁπάντων
ἄγαλμα· ποιῆσαι δὲ οἱ Μάγνητες αὐτὸ Βροτέαν λέγουσι
5 *τὸν Ταντάλου. Ἀκριᾶται δὲ καὶ ἄνδρα ποτὲ ὀλυμπιονίκην*
παρέσχοντο Νικοκλέα, ὀλυμπιάσι δύο ἀνελόμενον δρόμου
νίκας πέντε· πεποίηται δὲ καὶ μνῆμα τῶι Νικοκλεῖ τοῦ
τε γυμνασίου μεταξὺ καὶ τοῦ τείχους τοῦ πρὸς τῶι
6 *λιμένι. ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἄνω Γερόνθραι σταδίους ἀπέχου-*
σιν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν Ἀκριῶν. ταύτας οἰκουμένας πρὶν
Ἡρακλείδας ἐλθεῖν ἐς Πελοπόννησον, ἐποίησαν ἀναστά-
τους Δωριεῖς οἱ Λακεδαίμονα ἔχοντες, ἀναστήσαντες δὲ
Γερονθρῶν τοὺς Ἀχαιοὺς παρὰ σφῶν ἐποίκους ἀπέστειλαν·
ἐπ᾽ ἐμοῦ δὲ Ἐλευθερολακώνων καὶ οὗτοι μοῖρα ἦσαν. κατὰ
μὲν δὴ τὴν ἐξ Ἀκριῶν ἐς Γερόνθρας ὁδὸν ἔστι Παλαιὰ
καλουμένη κώμη, ἐν δὲ αὐταῖς Γερόνθραις Ἄρεως ναὸς καὶ
7 *ἄλσος. ἑορτὴν δὲ ἄγουσι τῶι θεῶι κατὰ ἔτος, ἐν ἧι*
γυναιξὶν ἐστιν ἀπηγορευμένον ἐσελθεῖν ἐς τὸ ἄλσος. περὶ
δὲ τὴν ἀγοράν σφισιν αἱ πηγαὶ τῶν ποτίμων εἰσὶν ὑδάτων.
ἐν δὲ τῆι ἀκροπόλει ναός ἐστιν Ἀπόλλωνος καὶ ἀγάλματος
ἐλέφαντος πεποιημένου κεφαλή· τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ ἀγάλ-
ματος πῦρ ἠφάνισεν ὁμοῦ τῶι προτέρωι ναῶι.
8 *Μαριὸς δὲ ἄλλο Ἐλευθερολακώνων πόλισμα, ὃ ἀπὸ*
Γερονθρῶν στάδια ἑκατὸν ἀφέστηκεν. ἱερόν ἐστιν αὐτόθι

1 *γενέσθαι* Sylburg: *γίνεσθαι* ***β*** || **2** *ταύτηι* Bekker: *-ης* ***β*** || **21** *Γερονθρῶν τοὺς Ἀχαιοὺς* Clavier: *γερόνθρας τοὺς ἀρχαίους* ***β*** || **22** *μοῖρα* Facius: *μοίρας* ***β*** || **23** *ἀκριῶν* **RPaVb**: *ἀκρίων* ***β*** | *Παλαιὰ*] *Πλεῖαι* Curtius coll. Liv. 35. 27 || **25–26** *ἐν ἧι — ἐς τὸ ἄλσος* om. **V**

ἀρχαῖον κοινὸν θεῶν ἁπάντων καὶ περὶ αὐτὸ ἄλσος παρεχόμενον πηγάς, εἰσὶ δὲ καὶ ἐν Ἀρτέμιδος ἱερῶι πηγαί· ὕδωρ δὲ ἄφθονον εἴπερ ἄλλο τι χωρίον παρέχεται καὶ Μαριός. κώμη δὲ ὑπὲρ τὸ πόλισμά ἐστιν ἐν μεσογαίαι καὶ αὐτή, Γλυππία· καὶ ἐς κώμην ἑτέραν Σελινοῦντα ἐκ Γερονθρῶν ἐστιν ὁδὸς σταδίων εἴκοσι.

Τάδε μὲν ἀπὸ Ἀκριῶν ἄνω πρὸς ἤπειρον· τὰ δὲ πρὸς 9 *θαλάσσηι, πόλις Ἀσωπὸς Ἀκριῶν ἑξήκοντα ἀπέχει σταδίους. ἐν αὐτῆι δὲ ναός τε Ῥωμαίων βασιλέων καὶ ἀνωτέρω τῆς πόλεως ὅσον τε σταδίους δώδεκα {καὶ} ἱερόν ἐστιν Ἀσκληπιοῦ· Φιλόλαον τὸν θεὸν ὀνομάζουσι. τὰ δὲ ὀστᾶ ἐν τῶι γυμνασίωι τὰ τιμώμενα μεγέθει μὲν ὑπερβάλλοντα, ἀνθρώπου δὲ ὅμως ἐστί. καὶ Ἀθηνᾶς ἱερόν ἐστιν ἐν τῆι ἀκροπόλει Κυπαρισσίας ἐπίκλησιν. τῆς δὲ ἀκροπόλεως πρὸς τοῖς ποσὶ πόλεως ἐρείπια καλουμένης Ἀχαιῶν τῶν Παρακυπαρισσίων. ἔστι δὲ ἐν τῆι γῆι ταύτηι* 10 *καὶ ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ στάδια ἀπέχον ὡς πεντήκοντα Ἀσωποῦ· τὸ δὲ χωρίον, ἔνθα τὸ Ἀσκληπιεῖον, Ὑπερτελέατον ὀνομάζουσιν. ἄκρα δὲ ἀνέχουσα ἐς θάλασσαν ἀφέστηκεν Ἀσωποῦ διακόσια στάδια· καλοῦσι δὲ Ὄνου γνάθον τὴν ἄκραν. ἐνταῦθά ἐστιν Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἄγαλμα οὐκ ἔχον, οὐδὲ ὄροφος ἔπεστιν ἐπ᾿ αὐτῶι· λέγεται δὲ ὡς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος ἐποιήθη. ἔστι δὲ καὶ μνῆμα Κινάδου· νεὼς τῆς Μενελάου καὶ οὗτος κυβερνήτης ἦν. ἐσέχει δὲ* 11 *μετὰ τὴν ἄκραν Βοιατικὸς καλούμενος κόλπος, καὶ Βοιαὶ πόλις πρὸς τῶι πέρατί ἐστι τοῦ κόλπου. ταύτην ᾤκισε μὲν Βοιὸς τῶν Ἡρακλειδῶν, συναγαγεῖν δὲ ἄνδρας ἀπὸ τριῶν ἐς αὐτὴν λέγεται πόλεων, Ἤτιδος {τῆς ἃ} καὶ Ἀφροδισιάδος καὶ Σίδης. τῶν δὲ πόλεων τῶν ἀρχαίων τὰς μὲν δύο ἐς Ἰταλίαν φεύγοντα Αἰνείαν καὶ ὑπὸ πνευμάτων ἀπενεχθέντα ἐς τοῦτον τὸν κόλπον οἰκίσαι φασί, τὴν Ἠτιάδα Αἰνείου θυγατέρα λέγοντες εἶναι· τὴν τρίτην δὲ κληθῆναι τῶν πόλεων λέγουσιν ἀπὸ τῆς Δαναοῦ Σίδης.*

10 *τε* Bekker: *γε β* | del. Clavier || **16** *παρακυπαρισσίων* **P**: *παρὰ κυπαρισσίαν* **VF** || **22** *αὐτῶι* **Va**: *-ὸ β* || **25** *Βοιατικὸς* Amasaeus: *βοιωτιακὸς β* || **28–29** *Ἤτιδος — πόλεων* om. **V** | del. Bekker

12 ἀπὸ δὴ τούτων τῶν πόλεων ἀναστάντες ἐζήτουν ἔνθα οἰκῆσαι σφᾶς χρεὼν εἴη· καί τι καὶ μάντευμα ἦν αὐτοῖς Ἄρτεμιν ἔνθα οἰκήσουσιν ἐπιδείξειν. ὡς οὖν ἐκβᾶσιν ἐς τὴν γῆν λαγὼς ἐπιφαίνεται, τὸν λαγὼν ἐποιήσαντο ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ· καταδύντος δὲ ἐς μυρσίνην πόλιν τε οἰκίζουσιν ἐνταῦθα, οὗπερ ἡ μυρσίνη ἦν, καὶ τὸ δένδρον ἔτι ἐκείνην σέβουσι τὴν μυρσίνην καὶ Ἄρτεμιν ὀνομάζουσι Σώτειραν.
13 καὶ Ἀπόλλωνος ναὸς ἐν τῆι Βοιατῶν ἀγορᾶι ἐστι καὶ ἑτέρωθι Ἀσκληπιοῦ καὶ Σαράπιδός τε καὶ Ἴσιδος. * * * ἐρείπια ἀπέχει μὲν Βοιῶν οὐ πλέον ἢ σταδίους ἑπτά· ἰόντι δὲ ἐς αὐτὰ ἄγαλμα Ἑρμοῦ λίθινον ἕστηκεν ἐν ἀριστερᾶι, καὶ ἐν τοῖς ἐρειπίοις ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ καὶ Ὑγείας ἐστὶν οὐκ ἀφανές.

23 Κύθηρα δὲ κεῖται μὲν ἀπαντικρὺ Βοιῶν, ἐς δὲ Πλατανιστοῦντα — ἐλάχιστον γὰρ τῆς ἠπείρου ταύτηι διέστηκεν ἡ νῆσος — ἐς ταύτην τὴν ἄκραν τὸν Πλατανιστοῦντα ἀπὸ ἄκρας τῆς ἠπείρου, καλουμένης δὲ Ὄνου γνάθου, σταδίων πλοῦς τεσσαράκοντά ἐστιν. ἐν Κυθήροις δὲ ἐπὶ θαλάσσης Σκάνδειά ἐστιν ἐπίνειον, Κύθηρα δὲ ἡ πόλις ἀναβάντι ἀπὸ Σκανδείας στάδια ὡς δέκα. τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Οὐρανίας ἁγιώτατον καὶ ἱερῶν ὁπόσα Ἀφροδίτης παρ' Ἕλλησίν ἐστιν ἀρχαιότατον· αὐτὴ δὲ ἡ θεὸς ξόανον ὡπλισμένον.

2 Πλέοντι δὲ ἐκ Βοιῶν τὴν ὑπὸ τὴν ἄκραν τῆς Μαλέας λιμήν ἐστιν ὀνομαζόμενον Νύμφαιον καὶ Ποσειδῶνος ἄγαλμα ὀρθὸν καὶ σπήλαιον θαλάσσης ἐγγύτατα, ἐν δὲ αὐτῶι γλυκέος ὕδατος πηγή· καὶ ἄνθρωποι περιοικοῦσι πολλοί. περιπλεύσαντι δὲ τὴν ἄκραν τῆς Μαλέας καὶ ἑκατὸν στάδια ἀποσχόντι, ἐπὶ θαλάσσηι χωρίον ἐν ὅροις Βοιατῶν Ἀπόλλωνος μὲν ἱερόν ἐστιν, Ἐπιδήλιον δὲ
3 ὀνομαζόμενον· τὸ γὰρ τοῦ Ἀπόλλωνος ξόανον, ὃ νῦν ἐστιν ἐνταῦθα, ἐν Δήλωι ποτὲ ἵδρυτο. τῆς γὰρ Δήλου τότε ἐμπορίου τοῖς Ἕλλησιν οὔσης καὶ ἄδειαν τοῖς ἐργαζομένοις

2 οἰκῆσαι **P**: οἰκίσαι **VF** || **9** lac. ind. Curtius, qui Ἥτιδος δ' legendum putat || **11** αὐτὰ Kuhn: -ὸ *β* || **18** ἐπὶ Siebelis: ἀπὸ *β* || **19** Σκάνδεια Steph. Byz. utrobique: σκανδία *β* || **23** τὴν[1] Sylburg: τῶν *β* || **24** λιμήν Boblaye: λίμνη *β* | Νύμφαιον Camerarius: νύμβαιον *β* || **27** ⟨οὐ⟩ πολλοί Schubart

διὰ τὸν θεὸν δοκούσης παρέχειν, Μηνοφάνης Μιθριδάτου στρατηγὸς εἴτε αὐτὸς ὑπερφρονήσας εἴτε καὶ ὑπὸ Μιθριδάτου προστεταγμένον — ἄνθρώποι γὰρ ἀφορῶντι ἐς κέρδος τὰ θεῖα ὕστερα λημμάτων — οὗτος οὖν ὁ Μηνο- 4
φάνης, ἅτε οὔσης ἀτειχίστου τῆς Δήλου καὶ ὅπλα οὐ κεκτημένων ⟨τῶν⟩ ἀνδρῶν, τριήρεσιν ἐσπλεύσας ἐφόνευσε μὲν τοὺς ἐπιδημοῦντας τῶν ξένων, ἐφόνευσε δὲ αὐτοὺς τοὺς Δηλίους· κατασύρας δὲ πολλὰ μὲν ἐμπόρων χρήματα, πάντα δὲ ⟨τὰ⟩ ἀναθήματα, προσεξανδραποδισάμενος δὲ καὶ γυναῖκας καὶ τέκνα, καὶ αὐτὴν ἐς ἔδαφος κατέβαλε τὴν Δῆλον. ἅτε δὲ πορθουμένης τε καὶ ἁρπαζομένης, τῶν τις βαρβάρων ὑπὸ ὕβρεως τὸ ξόανον τοῦτο ἀπέρριψεν ἐς τὴν θάλασσαν· ὑπολαβὼν δὲ ὁ κλύδων ἐνταῦθα τῆς Βοιατῶν ἀπήνεγκε, καὶ τὸ χωρίον Ἐπιδήλιον διὰ τοῦτο ὀνομάζουσι. τὸ μέντοι μήνιμα ⟨τὸ⟩ ἐκ τοῦ θεοῦ διέφυγεν οὔτε Μηνο- 5
φάνης οὔτε αὐτὸς Μιθριδάτης· ἀλλὰ Μηνοφάνην μὲν παραυτίκα, ὡς ἀνήγετο ἐρημώσας τὴν Δῆλον, λοχήσαντες ναυσὶν οἱ διαπεφευγότες τῶν ἐμπόρων καταδύουσι, Μιθριδάτην δὲ ὕστερον τούτων ἠνάγκασεν ὁ θεὸς αὐτόχειρα αὐτοῦ καταστῆναι, τῆς τε ἀρχῆς οἱ καθηιρημένης καὶ ἐλαυνόμενον πανταχόθεν ὑπὸ Ῥωμαίων· εἰσὶ δὲ οἵ φασιν αὐτὸν παρά του τῶν μισθοφόρων θάνατον βίαιον ἐν μέρει χάριτος εὕρασθαι. τούτοις μὲν τοιαῦτα ἀπήντησεν ἀσεβήσασι. τῆι δὲ Βοιατῶν ὅμορος Ἐπίδαυρός ἐστιν ἡ 6
Λιμηρά, σταδίους ὡς διακοσίους ἀπέχουσα Ἐπιδηλίου. φασὶ δὲ οὐ Λακεδαιμονίων, τῶν δὲ ἐν τῆι Ἀργολίδι Ἐπιδαυρίων εἶναι, πλέοντες δὲ ἐς Κῶν παρὰ τὸν Ἀσκληπιὸν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ προσσχεῖν τῆς Λακωνικῆς ἐνταῦθα καὶ ἐξ ἐνυπνίων γενομένων σφίσι καταμείναντες οἰκῆσαι. λέγουσι δὲ καὶ ὡς οἴκοθεν ἐκ τῆς Ἐπιδαύρου δράκοντα 7
ἐπαγομένοις αὐτοῖς ἐξέφυγεν ἐκ τῆς νεὼς ὁ δράκων, ἐκφυγὼν δὲ οὐ πόρρω κατέδυ θαλάσσης, καί σφισιν ὁμοῦ

6 suppl. Herwerden | *ἐφόνευσε* **ℜ**: *-ευε* **β** || **9** suppl. Herwerden || **13** *τῆς* **V**: *τοῖς* **FP** || **15** suppl. **Va** || **18** *καταδύουσι* Hemsterhuis: *-λύουσι* **β** || **20** *καθηιρημένης* **F**: *καθηρα-* **VP** || **25** *ἐπιδηλίου* **R**^{mg} **Pa**^{mg}**Vb**: *ἀπὸ δηλίου* **β** || **28** *προσσχεῖν* Schubart-Walz: *προσχεῖν* **β**

*τῶν ὀνειράτων τῆι ὄψει καὶ ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ κατὰ
τὸν δράκοντα ἔδοξεν αὐτόθι καταμείναντας οἰκῆσαι. καὶ
ἔνθα ὁ δράκων κατέδυ, βωμοί τέ εἰσιν Ἀσκληπιοῦ καὶ
8 ἐλαῖαι περὶ αὐτοὺς πεφύκασιν. προελθόντι δὲ ἐν δεξιᾶι
δύο που σταδίους, ἔστιν Ἰνοῦς καλούμενον ὕδωρ, μέγεθος
μὲν κατὰ λίμνην μικρὰν, τῆς γῆς δὲ ἐν βάθει μᾶλλον. ἐς
τοῦτο τὸ ὕδωρ ἐν τῆι ἑορτῆι τῆς Ἰνοῦς ἐμβάλλουσιν
ἀλφίτων μάζας. ταύτας ἐπὶ μὲν αἰσίωι τοῦ ἐμβαλόντος
καταδεξάμενον ἔχει τὸ ὕδωρ· εἰ δὲ ἀναπέμψαιτο σφᾶς,
9 πονηρὸν κέκριται σημεῖον. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐν Αἴτνηι
δηλοῦσιν οἱ κρατῆρες· καὶ γὰρ χρυσοῦ ἐς αὐτοὺς καὶ
ἀργύρου ποιήματα, ἔτι δὲ καὶ ἱερεῖα τὰ πάντα ἀφιᾶσι·
ταῦτα δὲ ἢν μὲν ὑπολαβὸν ἀπενέγκηι τὸ πῦρ, οἱ δὲ
χαίρουσιν ὡς ἐπὶ πεφηνότι ἀγαθῶι, ἀπωσαμένου δὲ τὰ
ἐμβληθέντα συμφορὰν ἔσεσθαι τούτωι τῶι ἀνδρὶ νομί-
10 ζουσι. κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Βοιῶν ἐς Ἐπίδαυρον τὴν
Λιμηρὰν ἄγουσαν Ἀρτέμιδος ἱερόν ἐστιν ἐν τῆι Ἐπιδαυρίων
Λιμνάτιδος. ἡ πόλις δὲ ἀπέχουσα οὐ πολὺ ἀπὸ θαλάσσης
ἐπὶ μετεώρωι μὲν ᾤκισται, θέας δὲ αὐτόθι ἄξια τὸ μὲν
Ἀφροδίτης ἐστὶν ἱερόν, τὸ δὲ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἄγαλμα
ὀρθὸν λίθου, καὶ Ἀθηνᾶς ἐν τῆι ἀκροπόλει ναός, πρὸ δὲ
11 τοῦ λιμένος Διὸς ἐπίκλησιν Σωτῆρος. ἄκρα δὲ ἐς τὸ
πέλαγος κατὰ τὴν πόλιν ἀνέχει καλουμένη Μινώια· καὶ ὁ
μὲν κόλπος οὐδέν τι ἔχει διάφορον ἢ ὅσαι κατὰ τὴν
Λακωνικὴν ἄλλαι θαλάσσης εἰσὶν ἐσβολαί, αἰγιαλὸς δὲ ὁ
ταύτηι παρέχεται ψηφῖδας σχῆμα εὐπρεπεστέρας καὶ
χρόας παντοδαπῆς.*

24 *Ἐπιδαύρου δὲ σταδίους ἑκατὸν ἀπέχει Ζάραξ, ἄλλως μὲν
εὐλίμενον χωρίον, τῶν δὲ Ἐλευθερολακώνων μάλιστα
τοῦτο ἐκτετρύχωται, ἐπεὶ καὶ Κλεώνυμος ὁ Κλεομένους
τοῦ Ἀγησιπόλιδος μόνον τοῦτο τῶν Λακωνικῶν πολισμά-
των ἐποίησεν ἀνάστατον· καί μοι τὰ ἐς τὸν Κλεώνυμον*

32 **3. 6. 2**

9 *ἀναπέμψαιτο* **R^sv^Pa^mg^Vb**: *-ασθαι β* || **11** *χρυσοῦ* **R²PaVb**: *-ᾶ β* || **12** *ἔτι* **RPaVb**: *ἔστι β* || **13** *ἀπενέγκηι* **Na** Schubart-Walz: *-οι β* || **25** *ὁ* **R²PaVb**: *ὃς β*

ἑτέρωθί ἐστιν εἰρημένα. ἐν Ζάρακι δὲ ἄλλο μὲν οὐδέν, πρὸς δὲ τοῦ λιμένος τῶι πέρατι Ἀπόλλωνος ναός ἐστι καὶ ἄγαλμα κιθάραν ἔχον.

Προελθόντι δὲ ἀπὸ Ζάρακος παρὰ τὴν θάλασσαν 2
ἑκατόν που στάδια καὶ ἐπιστρέψαντι αὐτόθεν ἐς μεσόγαιαν καὶ ἐπαναβάντι σταδίους ὡς δέκα, Κυφάντων καλουμένων ἐρείπιά ἐστιν, ἐν δὲ αὐτοῖς σπήλαιον ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ, λίθου δὲ τὸ ἄγαλμα. ἔστι δὲ καὶ ὕδατος ψυχροῦ κρουνὸς ἐκβάλλων ἐκ πέτρας· Ἀταλάντην θηρεύουσαν ἐνταῦθά φασιν, ὡς ἠνιᾶτο ὑπὸ δίψης, παῖσαι τῆι λόγχηι τὴν πέτραν καὶ οὕτω ῥυῆναι τὸ ὕδωρ.

Βρασιαὶ δὲ ἐσχάτη μὲν ταύτηι τῶν Ἐλευθερολακώνων 3
πρὸς θαλάσσηι ἐστί, Κυφάντων δὲ ἀπέχουσι πλοῦν σταδίων διακοσίων. οἱ δὲ ἄνθρωποι λέγουσιν ⟨οἱ⟩ ἐνταῦθα, οὐδέσιν ὁμολογοῦντες Ἑλλήνων, ὡς Σεμέλη τέκοι τὸν παῖδα ἐκ Διὸς καὶ ὑπὸ τοῦ Κάδμου φωραθεῖσα ἐς λάρνακα αὐτὴ καὶ Διόνυσος ἐμβληθείη· καὶ τὴν λάρνακα ὑπὸ τοῦ κλύδωνος ἐκπεσεῖν φασιν ἐς τὴν σφετέραν, καὶ Σεμέλην μέν — οὐ γὰρ αὐτὴν περιοῦσαν ἔτι εὑρεῖν — ἐπιφανῶς θάψαι, Διόνυσον δὲ ἀναθρέψαι λέγουσιν. ἐπὶ τούτωι δὲ αὐτοῖς 4
καὶ τὴν πόλιν, Ὀρειάτας ἐς ἐκεῖνο ὀνομαζομένην, μετονομασθῆναι Βρασιὰς ἐπὶ τῆι ἐκβολῆι τῆι ἐς τὴν γῆν τῆς λάρνακος· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐφ' ἡμῶν τὰ ὑπὸ τοῦ κλύδωνος ἀπωθούμενα ἐς τὴν γῆν ἐκβεβράσθαι καλοῦσιν οἱ πολλοί. Βρασιᾶται δὲ καὶ τάδε ἐπιλέγουσιν, Ἰνώ σφισιν ἐς τὴν χώραν ἀφικέσθαι πλανωμένην, ἐλθοῦσαν δὲ ἐθελῆσαι τοῦ Διονύσου γενέσθαι τροφόν· καὶ ἀποφαίνουσι μὲν τὸ ἄντρον ἔνθα τὸν Διόνυσον ἔθρεψεν Ἰνώ, καλοῦσι δὲ καὶ τὸ πεδίον Διονύσου κῆπον. ἱερὰ δὲ αὐτόθι τὸ μέν ἐστιν Ἀσκληπιοῦ, 5
τὸ δὲ Ἀχιλλέως, καὶ ἑορτὴν κατὰ ἔτος ἄγουσιν Ἀχιλλεῖ. ἄκρα δέ ἐστιν ἐν ταῖς Βρασιαῖς μικρά, προέχουσα ἠρέμα ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπ' αὐτῆι χαλκοῖ ποδιαίων ἑστήκασιν οὐ μείζονες, πίλους ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντες, οὐκ

5 *ἑκατόν* Boblaye (ρ̄' pro ξ̄'): *ἑξ β* || **7** *σπήλαιον* Kayser: *στήθαιον β* || **14** suppl. Schubart-Walz || **21** *ὀνομαζομένην* Sylburg: *-ας β*

οἶδα εἰ Διοσκούρους σφᾶς ἢ Κορύβαντας νομίζουσι· τρεῖς
δ' οὖν εἰσι, τέταρτον δὲ Ἀθηνᾶς ἄγαλμα.
6 *Τὰ δὲ ἐν δεξιᾶι Γυθίου Λᾶς ἐστι, θαλάσσης μὲν δέκα*
στάδια, Γυθίου δὲ τεσσαράκοντα ἀπέχουσα. ᾤκισται δὲ
νῦν μὲν Ἰλίου καλουμένου καὶ Ἀσίας καὶ Κνακαδίου, τῶν
ὀρῶν τούτων τὸ μεταξὺ ἐπέχουσα, πρότερον δὲ τῆς Ἀσίας
τοῦ ὄρους ἔκειτο ἐπὶ τῆι κορυφῆι· καὶ νῦν ἔτι τῆς πόλεώς
ἐστι τῆς ἀρχαίας ἐρείπια καὶ πρὸ τῶν τειχῶν ἄγαλμα
Ἡρακλέους καὶ ἀπὸ τῶν Μακεδόνων τρόπαιον, οἱ μοῖρα
τῆς Φιλίππου στρατιᾶς ἦσαν, ἡνίκα ἐς τὴν Λακωνικὴν
ἐσέβαλεν, ἀποτραπόμενοι δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων τὰ παρα-
7 *θαλάσσια ἐλεηλάτουν τῆς χώρας. ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἐρειπίοις*
ναὸς Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Ἀσίας, ποιῆσαι δὲ Πολυδεύκην
καὶ Κάστορά φασιν ἀνασωθέντας ἐκ Κόλχων· εἶναι γὰρ
καὶ Κόλχοις Ἀθηνᾶς Ἀσίας ἱερόν. μετασχόντας μὲν οὖν
οἶδα Ἰάσονι τοῦ στόλου τοὺς Τυνδάρεω παῖδας· ὅτι δὲ
Ἀθηνᾶν Ἀσίαν τιμῶσιν οἱ Κόλχοι, παρὰ Λακεδαιμονίων
ἀκούσας γράφω. τῆς δὲ ἐφ' ἡμῶν οἰκουμένης πόλεως
κρήνη τέ ἐστι πλησίον διὰ τὴν χρόαν τοῦ ὕδατος καλουμένη
Γαλακώ, καὶ πρὸς τῆι κρήνηι γυμνάσιον· Ἑρμοῦ δὲ
8 *ἕστηκεν ἄγαλμα ἀρχαῖον. τῶν δὲ ὀρῶν ἐπὶ μὲν τοῦ Ἰλίου*
Διονύσου τέ ἐστι καὶ ἐπ' ἄκρας τῆς κορυφῆς Ἀσκληπιοῦ
ναός, πρὸς δὲ τῶι Κνακαδίωι Κάρνειος καλούμενος Ἀπόλλων.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Καρνείου σταδίους προελθόντι ὡς τριά-
κοντα, ἔστιν ἐν χωρίωι Ὕψοις ἐν ὅροις ἤδη Σπαρτιατῶν
ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Δαφναίας.
9 *Πρὸς θαλάσσηι δὲ ἐπὶ ἄκρας ναός ἐστι Δικτύννης*
Ἀρτέμιδος, καί οἱ κατὰ ἔτος ἕκαστον ἑορτὴν ἄγουσι.
ταύτης δὲ ἐν ἀριστερᾶι τῆς ἄκρας ποταμὸς ἐκδίδωσιν ἐς
θάλασσαν Σμῆνος, ὕδωρ πιεῖν ἡδὺ εἴπερ ἄλλος τις
παρασχόμενος ποταμός· ἔχει δὲ ἐν τῶι ὄρει τῶι Ταϋγέτωι

1 *εἰ* **Va ante corr. ut videtur:** *ἢ* ***β*** || **5** *Ἀσίας* **Palmerius:** *ἀμᾶς* ***β*** || **11** *ἐσέβαλεν* **Va:** *-έβαλλεν* ***β*** || **17** *Λακεδαιμονίων*] *Λαῶν* Schubart || **20** *Γαλακὼ* Clavier: *καγακὼ* ***β*** *Γλαυκὼ* Emperius *Κνακὼ* Camerarius. ad fontis nomen Hitzig 9. 34. 4 conferre iubet, Siebelis etiam Apoll. Rhod. 3. 223 || **22** *ἄκρας* **VP:** *ἄκρα* **F** || **25** *ἐν χωρίωι* **Ms[aV]** Clavier: *ἓν χωρίων* ***β***

τὰς πηγάς, ἀπέχει δὲ τῆς πόλεως σταδίους οὐ πλέον
πέντε. ἐν δὲ Ἀραῖνωι καλουμένωι χωρίωι τάφος Λᾶ καὶ 10
ἀνδριὰς ἐπὶ τῶι μνήματι ἔπεστι. τοῦτον τὸν Λᾶν οἰκιστὴν
εἶναι λέγουσιν οἱ ταύτηι, καὶ ἀποθανεῖν φασιν ὑπὸ
Ἀχιλλέως, Ἀχιλλέα δὲ καταᾶραί σφισιν ἐς τὴν χώραν
Ἑλένην παρὰ Τυνδάρεω γυναῖκα αἰτοῦντα. λέγοντι δὲ ἐπ'
ἀληθείαι Πάτροκλός ἐστιν ὁ τὸν Λᾶν ἀποκτείνας· οὗτος
γὰρ καὶ ὁ μνηστευσάμενός ἐστιν Ἑλένην. καὶ ὅτι μὲν τῶν
Ἑλένης μνηστήρων Ἀχιλλεὺς οὐκ ἔστιν ἐν Καταλόγωι
γυναικῶν, μηδὲν τοῦτο ἔστω τεκμήριον οὐκ αἰτῆσαι
Ἑλένην αὐτόν· Ὅμηρος δὲ ἔγραψε μὲν τῆς ποιήσεως 11
ἀρχόμενος ὡς Ἀχιλλεὺς χαριζόμενος τοῖς Ἀτρέως παισὶ
καὶ οὐκ ἐνεχόμενος τοῖς ὅρκοις τοῖς Τυνδάρεω παρα-
γένοιτο ἐς Τροίαν, ἐποίησε δὲ ἐν ἄθλοις λέγοντα Ἀντίλοχον
ὡς Ὀδυσσεὺς πρεσβύτερός ἐστιν αὐτοῦ γενεᾶι, τὸν δὲ
Ὀδυσσέα πρὸς Ἀλκίνουν περὶ τῶν ἐν Ἅιδου καὶ ἄλλα
διηγούμενον καὶ ὅτι Θησέα ἰδεῖν ἐθελήσαι καὶ Πειρίθουν
προτέρους ἄνδρας ἢ καθ' ἡλικίαν τὴν αὐτοῦ· Θησέα δὲ
ἴσμεν ἁρπάσαντα Ἑλένην. οὕτως οὐδὲ ἐγχωροῦν ἐστιν
ἀρχὴν Ἑλένης μνηστῆρα Ἀχιλλέα γενέσθαι.

Προελθόντι δὲ ἀπὸ τοῦ μνήματος ἐκδίδωσιν ἐς θάλασ- 25
σαν ποταμός, ὄνομα δέ οἱ Σκύρας, ὅτι κατὰ τοῦτον
ἀνώνυμον τέως ὄντα Πύρρος ὁ Ἀχιλλέως ἔσχε ταῖς
ναυσίν, ἡνίκα ἐπὶ τὸν Ἑρμιόνης γάμον ἔπλευσεν ἐκ
Σκύρου. διαβάντων δὲ τὸν ποταμὸν ἔστιν ἱερὸν ἀρχαῖον
* * * ἀπωτέρω Διὸς βωμοῦ. τοῦ ποταμοῦ δὲ σταδίους 2
τεσσαράκοντα ἀπέχει Πύρριχος ἐν μεσογαίαι. τὸ δὲ
ὄνομα τῆι πόλει γενέσθαι φασὶν ἀπὸ Πύρρου τοῦ Ἀχιλ-
λέως, οἱ δὲ εἶναι θεὸν Πύρριχον τῶν καλουμένων Κουρή-
των· εἰσὶ δὲ οἳ Σιληνὸν ἐκ Μαλέας ἐλθόντα ἐνταῦθα
λέγουσιν οἰκῆσαι. τραφῆναι μὲν δὴ τὸν Σιληνὸν ἐν τῆι
Μαλέαι δηλοῖ καὶ τάδε ἐξ ᾄσματος Πινδάρου·

11 *Α* 158 || 14 *Ψ* 790 || 17 *λ* 629—631 || 32 fr. 156 Snell

22 *κατὰ* Kuhn: *καὶ β* || 26 lac. statuit Schubart

ὁ ζαμενὴς δ' ὁ χοροιτύπος,
ὃν Μαλέας ὄρος ἔθρεψε, Ναΐδος ἀκοίτας
Σιληνός·

ὡς δὲ καὶ Πύρριχος ὄνομα ἦν αὐτῶι, Πινδάρωι μὲν οὐκ
ἔστιν εἰρημένον, λέγουσι δὲ οἱ περὶ τὴν Μαλέαν οἰκοῦντες.
3 ἔστι δὲ ἐν τῆι Πυρρίχωι φρέαρ ἐν τῆι ἀγορᾶι, δοῦναι δέ
σφισι τὸν Σιληνὸν νομίζουσι· σπανίζοιέν τ' ἂν ὕδατος,
εἰ τὸ φρέαρ τοῦτο ἐπιλείποι. θεῶν δὲ ἐν τῆι γῆι σφισιν
ἱερά ἐστιν Ἀρτέμιδός τε ἐπίκλησιν Ἀστρατείας, ὅτι τῆς ἐς
τὸ πρόσω στρατείας ἐνταῦθα ἐπαύσαντο Ἀμαζόνες, καὶ
Ἀπόλλων Ἀμαζόνιος· ξόανα μὲν ἀμφότερα, ἀναθεῖναι δὲ
λέγουσιν αὐτὰ τὰς ἀπὸ Θερμώδοντος γυναῖκας.
4 Ἀπὸ δὲ Πυρρίχου καταβάντι ἐς θάλασσαν ἔστι Τευ-
θρώνη· τὸν δὲ οἰκιστὴν οἱ ταύτηι Τεύθραντα Ἀθηναῖον
ὄντα ἀποφαίνουσι, τιμῶσι δὲ θεῶν μάλιστα Ἰσσωρίαν
Ἄρτεμιν, καὶ πηγή σφισίν ἐστι Ναΐα. Τευθρώνης δὲ
ἀπέχει πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους ἐς θάλασσαν
ἀνέχουσα ἄκρα Ταίναρον, καὶ λιμένες ὅ τε Ἀχίλλειός
ἐστι καὶ Ψαμαθοῦς, ἐπὶ δὲ τῆι ἄκραι ναὸς εἰκασμένος
5 σπηλαίωι καὶ πρὸ αὐτοῦ Ποσειδῶνος ἄγαλμα. ἐποίησαν
δὲ Ἑλλήνων τινὲς ὡς Ἡρακλῆς ἀναγάγοι ταύτηι τοῦ
Ἅιδου τὸν κύνα, οὔτε ὑπὸ γῆν ὁδοῦ διὰ τοῦ σπηλαίου
φερούσης οὔτε ἕτοιμον ὂν πεισθῆναι θεῶν ὑπόγαιον εἶναί
τινα οἴκησιν ἐς ἣν ἀθροίζεσθαι τὰς ψυχάς. ἀλλὰ Ἑκαταῖος
μὲν ὁ Μιλήσιος λόγον εὗρεν εἰκότα, ὄφιν φήσας ἐπὶ
Ταινάρωι τραφῆναι δεινόν, κληθῆναι δὲ Ἅιδου κύνα, ὅτι
ἔδει τὸν δηχθέντα τεθνάναι παραυτίκα ὑπὸ τοῦ ἰοῦ, καὶ
τοῦτον ἔφη τὸν ὄφιν ὑπὸ Ἡρακλέους ἀχθῆναι παρ'

20 sqq. cf. schol. D Hom. Φ 194 = Pi. fr. 249a Snell Bacch. 5. 60—61 Soph. Trach. 1098 Eur. HF 23—25, 1277 Diod. Sic. 4. 25. 1 cf. Apollod. 2. 5, 12. 3 Str. 8, 363 schol. Ar. Ach. 510 || **24** FGr Hist 1 F 27

1 *δ'* Snell: *δὲ* **β** || **2** *Μαλέας ὄρος* Wilamowitz, Hermes 33, 1888, 515: *μαλέγορος* (*μελέ-* F) **β** | *ἔθρεψε, Ναΐδος* Xylander: *ἔθρεψεν ἄιδος* **β** || **6** *δὲ καὶ ἐν* F || **19. 20** *ναῶι εἰκασμένον σπήλαιον* Schubart || **20** *πρὸ* R²VaVb: *πρὸς* **β**

Εὐρυσθέα. Ὅμηρος δέ — πρῶτος γὰρ ἐκάλεσεν Ἅιδου κύνα 6
ὅντινα Ἡρακλῆς ἦγεν — οὔτε ὄνομα ἔθετο οὐδὲν οὔτε συν-
έπλασεν ἐς τὸ εἶδος ὥσπερ ἐπὶ τῆι Χιμαίραι· οἱ δὲ
ὕστερον Κέρβερον ὄνομα ἐποίησαν καὶ κυνὶ τἆλλα
εἰκάζοντες κεφαλὰς τρεῖς φασιν ἔχειν αὐτόν, οὐδέν τι
μᾶλλον Ὁμήρου κύνα τὸν ἀνθρώπωι σύντροφον εἰρηκότος
ἢ εἰ δράκοντα ὄντα ἐκάλεσεν Ἅιδου κύνα. ἀναθήματα δὲ 7
ἄλλα τέ ἐστιν ἐπὶ Ταινάρωι καὶ Ἀρίων ὁ κιθαρωιδὸς
χαλκοῦς ἐπὶ δελφῖνος. τὰ μὲν οὖν ἐς αὐτὸν Ἀρίονα
καὶ τὰ ἐπὶ τῶι δελφῖνι Ἡρόδοτος εἶπεν ἀκοὴν ἐν τῆι
Λυδίαι συγγραφῆι· τὸν δὲ ἐν Ποροσελήνηι δελφῖνα τῶι
παιδὶ σῶστρα ἀποδιδόντα, ὅτι συγκοπέντα ὑπὸ ἁλιέων
αὐτὸν ἰάσατο, τοῦτον τὸν δελφῖνα εἶδον καὶ καλοῦντι τῶι
παιδὶ ὑπακούοντα καὶ φέροντα, ὁπότε ἐποχεῖσθαί οἱ
βούλοιτο. ἔστι δὲ ἐπὶ Ταινάρωι καὶ πηγή, νῦν μὲν οὐδὲν 8
ὥστε καὶ θαῦμα εἶναι παρεχομένη, πρότερον δὲ τοῖς
ἐνιδοῦσιν ἐς τὸ ὕδωρ τοὺς λιμένας, φασί, καὶ τὰς ναῦς
θεάσασθαι παρεῖχε. τοῦτο ἔπαυσε γυνὴ τὸ ὕδωρ μὴ καὶ
τοῦ λοιποῦ τοιαῦτα ἐπιδείκνυσθαι, μεμιασμένην ἐναπο-
πλύνασα ἐσθῆτα.

Ταινάρου δὲ τῆς ἄκρας πλοῦν ὅσον τεσσαράκοντα 9
σταδίων ἀφέστηκε Καινήπολις· ὄνομα δὲ ἦν πάλαι καὶ
ταύτηι Ταίναρον. ἐν αὐτῆι δὲ μέγαρον Δήμητρος καὶ ἐπὶ
θαλάσσηι ναός ἐστιν Ἀφροδίτης καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν λίθου.
ἐντεῦθεν ἀποσχόντι τριάκοντα σταδίους Θυρίδες ἄκρα
Ταινάρου καὶ πόλεως ἐρείπια Ἱππόλας ἐστίν, ἐν δὲ αὐτοῖς
Ἀθηνᾶς ἱερὸν Ἱππολαΐτιδος· ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω Μέσσα
πόλις καὶ λιμήν. ἀπὸ τούτου στάδια τοῦ λιμένος πεντή- 10
κοντά ἐστι καὶ ἑκατὸν ἐπὶ Οἴτυλον· ὁ δὲ ἥρως ἀφ' οὗ τῆι
πόλει τὸ ὄνομα ἐγένετο, Ἀργεῖος τὸ ἀνέκαθεν, Ἀμφιάνακ-

1 *Θ* 368, *λ* 623 || **3** *Z* 181 || **4** Hes. Th. 311–312 || **5** Soph. Trach. 1098 Eur. HF 24, 1277 || **10** Hdt. 1. 23–24 || **11** cf. Str. 13, 619

6 *τὸν* Bekker: *τῶι* ***β*** || **9** *ἐπὶ* **VP**: om. **F** || **11** *Λυδίαι* Dindorf: *-ίων* ***β*** || **22** *ἀφέστηκε* Sylburg: *ἐφ-* ***β***

τος υἱὸς ὢν τοῦ Ἀντιμάχου. θέας δὲ ἄξια ἐν Οἰτύλωι Σαράπιδός ἐστιν ἱερὸν καὶ ἐν τῆι ἀγορᾶι Καρνείου ξόανον Ἀπόλλωνος.

26 *Ἐς Θαλάμας δὲ ἐξ Οἰτύλου μῆκος τῆς ὁδοῦ στάδιοι περὶ τοὺς ὀγδοήκοντά εἰσι, κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ἱερόν ἐστιν Ἰνοῦς καὶ μαντεῖον. μαντεύονται μὲν οὖν καθεύδοντες, ὁπόσα δ' ἂν πυθέσθαι δεηθῶσιν, ὀνείρατα δεικνυσί σφισιν ἡ θεός. χαλκᾶ δὲ ἕστηκεν ἀγάλματα ἐν ὑπαίθρωι τοῦ ἱεροῦ, τῆς τε Πασιφάης καὶ Ἡλίου τὸ ἕτερον· αὐτὸ δὲ τὸ ἐν τῶι ναῶι σαφῶς μὲν οὐκ ἦν ἰδεῖν ὑπὸ στεφανωμάτων, χαλκοῦν δὲ καὶ τοῦτο εἶναι λέγουσι. ῥεῖ δὲ καὶ ὕδωρ ἐκ πηγῆς ἱερᾶς πιεῖν ἡδύ. Σελήνης δὲ ἐπίκλησις καὶ οὐ Θαλαμάταις ἐπιχώριος δαίμων ἐστὶν ἡ Πασιφάη.*

2 *Θαλαμῶν δὲ ἀπέχει σταδίους εἴκοσιν ὀνομαζομένη Πέφνος ἐπὶ θαλάσσηι. πρόκειται δὲ νησὶς πέτρας τῶν μεγάλων οὐ μείζων, Πέφνος καὶ ταύτηι τὸ ὄνομα· τεχθῆναι δὲ ἐνταῦθα τοὺς Διοσκούρους φασὶν οἱ Θαλαμᾶται. τοῦτο μὲν δὴ καὶ Ἀλκμᾶνα ἐν ᾄσματι οἶδα εἰπόντα· τραφῆναι δὲ οὐκέτι ἐν τῆι Πέφνωι φασὶν αὐτούς, ἀλλὰ Ἑρμῆν τὸν*
3 *ἐς Πελλάναν κομίσαντα εἶναι. ἐν ταύτηι τῆι νησῖδι ἀγάλματα Διοσκούρων χαλκᾶ μέγεθος ποδιαῖα ἐν ὑπαίθρωι τῆς νησῖδός ἐστιν· ταῦτα ἡ θάλασσα ἀποκινεῖν οὐκ ἐθέλει κατακλύζουσα ὥραι χειμῶνος τὴν πέτραν. τοῦτό τε δὴ θαῦμά ἐστι καὶ οἱ μύρμηκες αὐτόθι λευκότερον ἢ ὡς μυρμήκων τὸ χρῶμα φαίνουσι. τὴν δὲ χώραν οἱ Μεσσήνιοι ταύτην αὐτῶν φασιν εἶναι τὸ ἀρχαῖον, ὥστε καὶ τοὺς Διοσκούρους μᾶλλόν τι αὐτοῖς καὶ οὐ Λακεδαιμονίοις προσήκειν νομίζουσιν.*

4 *Πέφνου δὲ στάδια εἴκοσιν ἀπέχει Λεῦκτρα. ἐφ' ὅτωι μὲν δή ἐστιν ὄνομα τῆι πόλει Λεῦκτρα, οὐκ οἶδα· εἰ δ' ἄρα ἀπὸ Λευκίππου τοῦ Περιήρους, ὡς οἱ Μεσσήνιοί*

18 fr. 14 Bergk^4 = 23 Page

2 *καρνείου* **Va**: *-εῖον* ***β*** | *ξόανον* **𝕽**: *-α* ***β*** || **9** *Πασιφάης* Camerarius: *παφίης* ***β*** (item **13**) || **24** *αὐτόθι* Buttmann: *αὐτοὶ* ***β*** | *λευκότερον* **Na** Sylburg: *-οι* ***β*** || **30** *δή* $\mathbf{R^{mg}Pa^{mg}}$**Vb**: *δέ* ***β*** | *Λεῦκτρα* Palmerius: *-ον* ***β***

*φασι, τούτου μοι δοκοῦσιν ἕνεκα οἱ ταύτηι θεῶν μάλιστα
Ἀσκληπιὸν τιμᾶν, ἅτε Ἀρσινόης παῖδα εἶναι τῆς Λευκίππου
νομίζοντες. λίθου δέ ἐστιν Ἀσκληπιοῦ τε ἄγαλμα καὶ
Ἰνοῦς ἑτέρωθι. πεποίηται δὲ καὶ Κασσάνδρας τῆς* 5
*Πριάμου ναὸς καὶ ἄγαλμα, Ἀλεξάνδρας ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων
καλουμένης· καὶ Ἀπόλλωνος Καρνείου ξόανά ἐστι κατὰ
ταὐτὰ καθὰ δὴ καὶ Λακεδαιμονίων νομίζουσιν οἱ Σπάρτην
ἔχοντες. ἐπὶ δὲ τῆς ἀκροπόλεώς ἐστιν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα
Ἀθηνᾶς, καὶ Ἔρωτός ἐστιν ἐν Λεύκτροις ναὸς καὶ ἄλσος·
ὕδωρ δὲ ὥραι χειμῶνος διαρρεῖ τὸ ἄλσος, τὰ δὲ φύλλα
τῶι ἦρι ἀπὸ τῶν δένδρων πίπτοντα οὐκ ἂν ὑπὸ τοῦ
ὕδατος οὐδὲ πλεονάσαντος παρενεχθείη. ὃ δὲ οἶδα ἐν τῆι* 6
*πρὸς θαλάσσηι χώραι τῆς Λευκτρικῆς ἐπ' ἐμοῦ συμβάν,
γράφω. ἄνεμος πῦρ ἐς ὕλην ἐνεγκὼν τὰ πολλὰ ἠφάνισε
τῶν δένδρων· ὡς δὲ ἀνεφάνη τὸ χωρίον ψιλόν, ἄγαλμα ἐν-
ταῦθα ἱδρυμένον εὑρέθη Διὸς Ἰθωμάτα. τοῦτο οἱ Μεσσή-
νιοί φασι μαρτύριον εἶναί σφισι τὰ Λεῦκτρα τὸ ἀρχαῖον
τῆς Μεσσηνίας εἶναι· δύναιτο δ' ἂν καὶ Λακεδαιμονίων τὰ
Λεῦκτρα ἐξ ἀρχῆς οἰκούντων ὁ Ἰθωμάτας Ζεὺς παρ'
αὐτοῖς ἔχειν τιμάς.*

Καρδαμύλη δέ, ἧς καὶ Ὅμηρος μνήμην ἐποιήσατο ἐν 7
*Ἀγαμέμνονος ὑποσχέσεσι δώρων, Λακεδαιμονίων ἐστὶν
ὑπήκοος τῶν ἐν Σπάρτηι, βασιλέως Αὐγούστου τῆς
Μεσσηνίας ἀποτεμομένου. ἀπέχει δὲ Καρδαμύλη θα-
λάσσης μὲν ὀκτὼ σταδίους, Λεύκτρων δὲ καὶ ἑξήκοντα.
ἐνταῦθα οὐ πόρρω τοῦ αἰγιαλοῦ τέμενος ἱερὸν τῶν Νηρέως
θυγατέρων ἐστίν· ἐς γὰρ τοῦτο ἀναβῆναι τὸ χωρίον φασὶν
ἐκ τῆς θαλάσσης αὐτὰς Πύρρον ὀψομένας τὸν Ἀχιλλέως,
ὅτε ἐς Σπάρτην ἐπὶ τὸν Ἑρμιόνης ἀπήιει γάμον. ἐν δὲ τῶι
πολίσματι Ἀθηνᾶς τε ἱερὸν καὶ Ἀπόλλων ἐστὶ Κάρνειος,
καθὰ Δωριεῦσιν ἐπιχώριον.*

21 *I* 150 = *I* 292

14 *γράφω* Cobet || **29** *ἐς σπάρτην* **P**: *ἐν σπάρτηι* **VF** || **30** *ἀπόλλωνος* **R**[al] **Pa**[mg] **Vb** | *Κάρνειος* Siebelis: *καρνειὸς* **V**[2] *καὶ ἀρνειὸς* **FP**

8 Πόλιν δὲ ὀνομαζομένην ἐν τοῖς ἔπεσιν Ἐνόπην τοῖς
Ὁμήρου, Μεσσηνίους ὄντας, ἐς δὲ τὸ συνέδριον συντελοῦν-
τας τὸ Ἐλευθερολακώνων, καλοῦσιν ἐφ' ἡμῶν Γερηνίαν.
ἐν ταύτηι τῆι πόλει Νέστορα οἱ μὲν τραφῆναι λέγουσιν,
οἱ δὲ ἐς τοῦτο ἐλθεῖν φεύγοντα τὸ χωρίον, ἡνίκα Πύλος
9 ἡλίσκετο ὑπὸ Ἡρακλέους. ἐνταῦθα ἐν τῆι Γερηνίαι
Μαχάονος τοῦ Ἀσκληπιοῦ μνῆμα καὶ ἱερόν ἐστιν ἅγιον,
καὶ ἀνθρώποις νόσων ἰάματα παρὰ τῶι Μαχάονι ἔστιν
εὑρέσθαι. καὶ Ῥόδον μὲν τὸ χωρίον τὸ ἱερὸν ὀνομάζουσιν,
ἄγαλμα δὲ τοῦ Μαχάονος χαλκοῦν ἐστιν ὀρθόν· ἐπίκειται
δέ οἱ τῆι κεφαλῆι στέφανος, ὃν οἱ Μεσσήνιοι κίφος καλοῦσι
τῆι ἐπιχωρίωι φωνῆι. Μαχάονα δὲ ὑπὸ Εὐρυπύλου τοῦ
Τηλέφου τελευτῆσαί φησιν ὁ τὰ ἔπη ποιήσας τὴν μικρὰν
10 Ἰλιάδα. διὸ καὶ τάδε αὐτὸς οἶδα περὶ τὸ Ἀσκληπιεῖον τὸ ἐν
Περγάμωι γινόμενα· ἄρχονται μὲν ἀπὸ Τηλέφου τῶν
ὕμνων, προσάιδουσι δὲ οὐδὲν ἐς τὸν Εὐρύπυλον, οὐδὲ
ἀρχὴν ἐν τῶι ναῶι θέλουσιν ὀνομάζειν αὐτόν, οἷα ἐπιστά-
μενοι φονέα ὄντα Μαχάονος. ἀνασώσασθαι δὲ Νέστορα
λέγεται τοῦ Μαχάονος τὰ ὀστᾶ· Ποδαλείριον δέ, ὡς ὀπίσω
πορθήσαντες Ἴλιον ἐκομίζοντο, ἁμαρτεῖν τοῦ πλοῦ καὶ
ἐς Σύρνον τῆς Καρικῆς ἠπείρου φασὶν ἀποσωθέντα
οἰκῆσαι.
11 Τῆς δὲ χώρας τῆς Γερηνίας ὄρος Καλάθιόν ἐστιν· ἐν
αὐτῶι Κλαίας ⟨ἱερὸν⟩ καὶ σπήλαιον παρ' αὐτὸ τὸ ἱερόν,
ἔσοδον μὲν στενήν, τὰ δὲ ἔνδον παρεχόμενον θέας ἄξια.
Γερηνίας δὲ ὡς ἐς μεσόγαιαν ἄνω τριάκοντα ἀπέχει
σταδίους Ἀλαγονία, καὶ τὸ πόλισμα κατηρίθμησα ἤδη καὶ
τοῦτο ἐν Ἐλευθερολάκωσι· θέας δὲ αὐτόθι ἄξια Διονύσου
καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν ἱερά.

1 *I* 150 = *I* 292 || 13 fr. 7 Kinkel || 27 3. 21. 7

7 *ἐστιν* VP: om. F || 9 *εὑρέσθαι* ℜ: *εὑρᾶσθαι* VP *εὕρασθαι* F || 14 *αὐτὸς* Valckenaer: *-οῖς β* || 16 *προσάιδουσι* Valckenaer: *προσδίδουσι β* || 18—19 *ἀνασώσασθαι — Μαχάονος* om. V || 21 *Σύρνον* ex Steph. Byz.: *σύρον β* || 23 *ἐστι ⟨καὶ⟩* Musurus || 24 suppl. R^{sv} Pa Vb || 25 *παρεχόμενον* Sylburg: *-α β*. negationem excidisse putat Hitzig || 27 *κατηρίθμησα* Va: *-αν β*

Δ'

ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΑ

Μεσσηνίοις δὲ πρὸς τὴν σφετέραν τὴν ἀπονεμηθεῖσαν 1
ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐς τὸ Λακωνικὸν ὅροι κατὰ τὴν Γερη-
νίαν εἰσὶν ἐφ' ἡμῶν ὀνομαζομένη Χοίριος νάπη. ταύτην τὴν
χώραν ἔρημον οὖσαν οὕτω σχεῖν τοὺς πρώτους λέγουσιν
οἰκήτορας· ἀποθανόντος Λέλεγος, ὃς ἐβασίλευεν ἐν τῆι
νῦν Λακωνικῆι, τότε δὲ ἀπ' ἐκείνου Λελεγίαι καλουμένηι,
Μύλης μὲν πρεσβύτερος ὢν τῶν παίδων ἔσχε τὴν ἀρχήν,
Πολυκάων δὲ νεώτερός τε ἦν ἡλικίαι καὶ δι' αὐτὸ ἰδιώτης,
ἐς ὃ Μεσσήνην τὴν Τριόπα τοῦ Φόρβαντος ἔλαβε γυναῖκα
ἐξ Ἄργους. φρονοῦσα δὲ ἡ Μεσσήνη διὰ τὸν πατέρα, 2
ἀξιώματι καὶ δυνάμει τῶν τότε προέχοντα Ἑλλήνων, οὐκ
ἠξίου τὸν ἄνδρα ἰδιωτεύειν. ἀθροίσαντες δὲ ἔκ τε Ἄργους
δύναμιν καὶ ἐκ Λακεδαίμονος ἀφίκοντο ἐς ταύτην τὴν
χώραν, καὶ συμπάσηι μὲν ἐτέθη τῆι γῆι Μεσσήνη τὸ
ὄνομα ἀπὸ τῆς Πολυκάονος γυναικός, πόλεις δὲ ἄλλαι
τε ἐκτίσθησαν καὶ ἔνθα τὰ βασίλεια κατεσκευάσθη
σφίσιν, Ἀνδανία. πρὸ δὲ τῆς μάχης, ἣν Θηβαῖοι πρὸς 3
Λακεδαιμονίους ἐμαχέσαντο ἐν Λεύκτροις, καὶ τοῦ
οἰκισμοῦ Μεσσήνης τῆς ἐφ' ἡμῶν ὑπὸ τῆι Ἰθώμηι, πόλιν
οὐδεμίαν πω κληθῆναι πρότερον δοκῶ Μεσσήνην· εἰκάζω
δὲ οὐχ ἥκιστα Ὁμήρου τοῖς ἔπεσιν. ἐν μὲν γὰρ καταλόγωι
τῶν ἐς Ἴλιον ἀφικομένων Πύλον καὶ Ἀρήνην καὶ ἄλλας
καταλέγων οὐδεμίαν πόλιν Μεσσήνην ἐκάλεσεν· ἐν
Ὀδυσσείαι δὲ δηλοῖ μὲν καὶ ἐν τῶιδε ἔθνος καὶ οὐ πόλιν
τοὺς Μεσσηνίους ὄντας·

21 *B* 591 sqq. || **24** *φ* 18

3 ⟨*ἡ*⟩ *ἐφ' ἡμῶν* Schubart-Walz || **21** *γὰρ* V: *γε* FP

μῆλα γὰρ ἐξ Ἰθάκης Μεσσήνιοι ἄνδρες ἄειραν,

4 *σαφέστερον δὲ ἔτι περὶ τοῦ τόξου λέγων τοῦ Ἰφίτου·*

τὼ δ' ἐν Μεσσήνηι ξυμβλήτην ἀλλήλοιιν
οἴκωι ἐν Ὀρτιλόχοιο.

τοῦ γὰρ Ὀρτιλόχου τὸν οἶκον ἐν τῆι Μεσσήνηι πόλισμα εἴρηκε τὰς Φηράς, καὶ τόδε ἐξηγήσατο αὐτὸς ἐν Πεισιστράτου παρὰ Μενέλαον ἀποδημίαι·

ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
υἱέος Ὀρτιλόχοιο.

5 *πρῶτοι δ' οὖν βασιλεύουσιν ἐν τῆι χώραι ταύτηι Πολυκάων τε ὁ Λέλεγος καὶ Μεσσήνη γυνὴ τοῦ Πολυκάονος. παρὰ ταύτην τὴν Μεσσήνην τὰ ὄργια κομίζων τῶν Μεγάλων θεῶν Καύκων ἦλθεν ἐξ Ἐλευσῖνος ὁ Κελαινοῦ τοῦ Φλύου. Φλῦον δὲ αὐτὸν Ἀθηναῖοι λέγουσι παῖδα εἶναι Γῆς· ὁμολογεῖ δέ σφισι καὶ ὕμνος Μουσαίου Λυκομίδαις*
6 *ποιηθεὶς ἐς Δήμητρα. τὴν δὲ τελετὴν τῶν Μεγάλων θεῶν Λύκος ὁ Πανδίονος πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον Καύκωνος προήγαγεν ἐς πλέον τιμῆς· καὶ Λύκου δρυμὸν ἔτι ὀνομάζουσιν ἔνθα ἐκάθηρε τοὺς μύστας. καὶ ὅτι μὲν δρυμός ἐστιν ἐν τῆι γῆι ταύτηι Λύκου καλούμενος, Ῥιανῶι τῶι Κρητί ἐστι πεποιημένον·*

πάρ τε τρηχὺν Ἐλαιὸν ὑπὲρ δρυμόν τε Λύκοιο·

7 *ὡς δὲ ὁ Πανδίονος οὗτος ἦν Λύκος, δηλοῖ τὰ ἐπὶ τῆι εἰκόνι ἔπη τῆι Μεθάπου. μετεκόσμησε γὰρ καὶ Μέθαπος τῆς τελετῆς ἔστιν ἅ· ὁ δὲ Μέθαπος γένος μὲν ἦν Ἀθηναῖος, τελετής δὲ καὶ ὀργίων {καὶ} παντοίων συνθέτης. οὗτος καὶ Θηβαίοις τῶν Καβείρων τὴν τελετὴν κατεστήσατο,*

2 *φ* 15—16 || **6** *γ* 488—489 || **20** FGrHist 265 F 45

13 *Κολαίνου* Siebelis coll. 4. 34. 8 || **13. 14** *Φλύου. Φλῦον* Dindorf: *φλυοῦ. φλυὸν β* || **23** *ὁ* post *ἦν* transp. Hitzig || **26** *τελεστής* Kaibel | secl. Kuhn

ἀνέθηκε δὲ καὶ ἐς τὸ κλίσιον τὸ Λυκομιδῶν εἰκόνα ἔχουσαν ἐπίγραμμα ἄλλα τε λέγον καὶ ὅσα ἡμῖν ἐς πίστιν συντελεῖ τοῦ λόγου·

ἤγνισα δ' Ἑρμείαο δόμους ⏑⏑ — τε κέλευθα 8
Δάματρος καὶ πρωτογόνου Κούρας, ὅθι φασὶ
Μεσσήνην θεῖναι Μεγάλαισι θεαῖσιν ἀγῶνα
Φλυάδεω κλεινοῖο γόνου Καυκωνιάδαο.
θαύμασα δ' ὡς σύμπαντα Λύκος Πανδιόνιος φὼς
Ἀτθίδος ἱερὰ ἔργα παρ' Ἀνδανίηι θέτο κεδνῆι.

τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ μὲν ὡς παρὰ τὴν Μεσσήνην ἀφίκετο 9 *ὁ Καύκων ἀπόγονος ὢν Φλύου, δηλοῖ δὲ καὶ τὰ ἐς τὸν Λύκον ἄλλα τε καὶ ὡς ἡ τελετὴ τὸ ἀρχαῖον ἦν ἐν Ἀνδανίαι. καί μοι καὶ τοῦτο εἰκὸς ἐφαίνετο, τὴν Μεσσήνην μὴ ἑτέρωθι, ἀλλὰ ἔνθα αὐτή τε καὶ Πολυκάων ᾤκουν, καταστήσασθαι τὴν τελετήν.*

Πυθέσθαι δὲ σπουδῆι πάνυ ἐθελήσας, οἵτινες παῖδες 2 *Πολυκάονι ἐγένοντο ἐκ Μεσσήνης, ἐπελεξάμην τάς τε Ἠοίας καλουμένας καὶ τὰ ἔπη τὰ Ναυπάκτια, πρὸς δὲ αὐτοῖς ὁπόσα Κιναίθων καὶ Ἄσιος ἐγενεαλόγησαν. οὐ μὴν ἔς γε ταῦτα ἦν σφισιν οὐδὲν πεποιημένον, ἀλλὰ Ὕλλου μὲν τοῦ Ἡρακλέους θυγατρὶ Εὐαίχμηι συνοικῆσαι Πολυκάονα υἱὸν Βούτου λεγούσας τὰς μεγάλας οἶδα Ἠοίας, τὰ δὲ ἐς τὸν Μεσσήνης ἄνδρα καὶ τὰ ἐς αὐτὴν Μεσσήνην παρεῖταί σφισι. χρόνωι δὲ ὕστερον, ὡς ἦν τῶν Πολυκάονος οὐδεὶς* 2 *ἔτι ἀπογόνων, ἐς γενεὰς πέντε ἐμοὶ δοκεῖν προελθόντων καὶ οὐ πλέονας, Περιήρην τὸν Αἰόλου βασιλέα ἐπάγονται.*

2 Preger 155 || **22** fr. 251 (b) Merkelbach-West

1 *Λυκομιδῶν* Musurus (cf. 9. 30. 12): *λυκομίδων* **Va** *λυκομηδῶν* ***β*** || **2** *λέγον* Musurus: *λέγων* ***β*** || **4** *δ' Ἑρμείαο* Siebelis: *δὲ ἑρμοῖο* ***β*** | ⟨*σεμνῆς*⟩ Sauppe coll. 1. 31. 4 ⟨*ἁγνῶς*⟩ Herwerden || **5** *Δάματρος* Buttmann: *πατρὸς* ***β*** || **7** *φλυάδεω* **R^{2}Pa^{2}Vb**: *φλυάνδεω* **V** *φλυὰν δέω* **F** *φλυὰν δὲ ὦ* **P** | *γόνωι Καύκωνι δαεῖσαν* Porson || **8** *θαύμασα* **R^{2}PaVb**: *θαυμάσαι* ***β*** || **9** *Ἀνδανίηι* Musurus: *ἀνδάνηι* ***β*** || **10** *ἀφίκετο* **F**: *-οιτο* **VP** || **12** *ἄλλα τε* Hitzig: *τε ἄλλα* ***β*** ⟨*τά*⟩ *τε ἄλλα* Dindorf || **16** *σπουδῆι* Valckenaer: *που δὴ* ***β*** || **18** *τὰ ναυπάκτια* **𝕽**: *τὰ νῦν πάκτια* ***β*** || **19** *ἐγενεαλόγησαν* **V**: *-εν* **FP** || **19–20** *οὐ μὴν – πεποιημένον* om. **V** || **22** *τὰ* **Ms^{8V}** edd.: *τὰς* ***β*** || **26** *περιήρην* **V**: *-η* **FP**

παρὰ τοῦτον ἀφίκετο, ὥς οἱ Μεσσήνιοί φασι, Μελανεύς,
τοξεύειν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ διὰ τοῦτο Ἀπόλλωνος εἶναι
νομιζόμενος· καί οἱ τῆς χώρας τὸ Καρνάσιον, τότε δὲ
Οἰχαλίαν κληθεῖσαν, ἀπένειμεν ὁ Περιήρης ἐνοικῆσαι·
γενέσθαι δὲ ὄνομα Οἰχαλίαν τῆι πόλει φασὶν ἀπὸ τοῦ
3 *Μελανέως τῆς γυναικός. Θεσσαλοὶ δὲ καὶ Εὐβοεῖς —*
ἥκει γὰρ δὴ ἐς ἀμφισβήτησιν τῶν ἐν τῆι Ἑλλάδι ⟨τὰ⟩
πλείω — λέγουσιν οἱ μὲν ὡς τὸ Εὐρύτιον — χωρίον δὲ
ἔρημον ἐφ᾽ ἡμῶν ἐστι τὸ Εὐρύτιον — πόλις τὸ ἀρχαῖον ἦν
καὶ ἐκαλεῖτο Οἰχαλία, τῶι δὲ Εὐβοέων λόγωι Κρεώφυλος
ἐν Ἡρακλείαι πεποίηκεν ὁμολογοῦντα· Ἑκαταῖος δὲ ὁ
Μιλήσιος ἐν Σκίωι μοίραι τῆς Ἐρετρικῆς ἔγραψεν εἶναι
Οἰχαλίαν. ἀλλὰ γὰρ οἱ Μεσσήνιοι τά τε ἄλλα δοκοῦσί
μοι μᾶλλον εἰκότα ἐκείνων λέγειν καὶ οὐχ ἥκιστα τῶν
ὀστῶν ἕνεκα τῶν Εὐρύτου, ἃ δὴ καὶ ἐν τοῖς ἔπειτά που
⟨ὁ⟩ λόγος ἐπέξεισί μοι.
4 *Περιήρει δὲ ἐγεγόνεσαν ἐκ Γοργοφόνης τῆς Περσέως*
Ἀφαρεὺς καὶ Λεύκιππος, καὶ ὡς ἀπέθανε Περιήρης, ἔσχον
οὗτοι τὴν Μεσσηνίων ἀρχήν· κυριώτερος δὲ ἔτι Ἀφαρεὺς
ἦν. οὗτος βασιλεύσας πόλιν ὤικισεν Ἀρήνην ἀπὸ τῆς
Οἰβάλου θυγατρός, αὐτοῦ δὲ γυναικὸς τῆς αὐτῆς καὶ
ἀδελφῆς ὁμομητρίας· καὶ γὰρ Οἰβάλωι συνώικησε
Γοργοφόνη, καί μοι δὶς ἤδη τὰ ἐς αὐτὴν ὁ λόγος ἔν τε τῆι
5 *Ἀργολίδι ἐδήλωσε καὶ ἐν τῆι Λακωνικῆι συγγραφῆι. ὁ δ᾽*
οὖν Ἀφαρεὺς πόλιν τε ἔκτισεν ἐν τῆι Μεσσηνίαι τὴν
Ἀρήνην καὶ Νηλέα τὸν Κρηθέως τοῦ Αἰόλου, Ποσειδῶνος
δὲ ἐπίκλησιν, ἀνεψιὸν ὄντα αὐτῶι, φεύγοντα ἐξ Ἰωλκοῦ
Πελίαν ἐδέξατο οἴκωι καὶ τῆς γῆς οἱ ἔδωκε τὰ ἐπὶ
θαλάσσηι, ἐν οἷς ἄλλαι τε ἦσαν πόλεις καὶ ἡ Πύλος, ἔνθα

10 fr. 2 Kinkel || **11** FGrHist 1 F 28 || **16** 4. 33. 5 || **24** 2. 21. 7 | 3. 1. 4

3 *Καρνάσιον* Camerarius: *καρμάσιον β* || **7** suppl. **R^sv Vb** || **12** *μοίραι* Facius (cf. Steph. Byz. s. v. *Σκιάς*): *-αν β* || **14** *ἐκείνων* **R^sv Pa Vb**: *-ωι β* || **16** suppl. Bekker | *λόγος* Facius: *-οις β* || **20** *ὤικισεν* Xylander: *ὤικησεν β* | *ἀπὸ* Musurus: *ἐπὶ β* || **23** *τὰ* **R Pa Vb**: *τὰς β*

*καὶ ᾤκησε καὶ τὸ βασίλειον κατεστήσατο ὁ Νηλεύς.
ἀφίκετο δὲ ἐς τὴν Ἀρήνην καὶ Λύκος ὁ Πανδίονος, ὅτε καὶ* 6
*αὐτὸς τὸν ἀδελφὸν Αἰγέα ἐξ Ἀθηνῶν ἔφευγε· καὶ τὰ
ὄργια ἐπέδειξε τῶν Μεγάλων θεῶν Ἀφαρεῖ καὶ τοῖς παισὶ
καὶ τῆι γυναικὶ Ἀρήνηι· ταῦτα δέ σφισιν ἐπεδείκνυτο
ἀγαγὼν ἐς τὴν Ἀνδανίαν, ὅτι καὶ τὴν Μεσσήνην ὁ Καύκων
ἐμύησεν ἐνταῦθα. Ἀφαρεῖ δὲ τῶν παίδων πρεσβύτερος* 7
*μὲν καὶ ἀνδρειότερος Ἴδας, νεώτερος δὲ ἦν Λυγκεύς, ὃν
ἔφη Πίνδαρος — ὅτωι πιστά — ὀξὺ οὕτως ὁρᾶν ὡς καὶ
διὰ στελέχους θεᾶσθαι δρυός. Λυγκέως μὲν δὴ παῖδα οὐκ
ἴσμεν γενόμενον, Ἴδα δὲ Κλεοπάτραν θυγατέρα ἐκ
Μαρπήσσης, ἣ Μελεάγρωι συνῴκησεν. ὁ δὲ τὰ ἔπη
ποιήσας τὰ Κύπρια Πρωτεσιλάου φησίν, ὃς ὅτε κατὰ τὴν
Τρωιάδα ἔσχον Ἕλληνες ἀποβῆναι πρῶτος ἐτόλμησε,
Πρωτεσιλάου τούτου τὴν γυναῖκα Πολυδώραν μὲν τὸ
ὄνομα, θυγατέρα δὲ Μελεάγρου φησὶν εἶναι τοῦ Οἰνέως.
εἰ τοίνυν ἐστὶν ἀληθές, αἱ γυναῖκες αὗται τρεῖς οὖσαι τὸν
ἀριθμὸν ἀπὸ Μαρπήσσης ἀρξάμεναι προαποθανοῦσι πᾶσαι
τοῖς ἀνδράσιν ἑαυτὰς ἐπικατέσφαξαν.*

Ἐπεὶ δὲ τοῖς Ἀφαρέως παισὶ πρὸς τοὺς Διοσκούρους 8
*ἐγένετο ἀνεψιοὺς ὄντας μάχη περὶ τῶν βοῶν καὶ τὸν μὲν
Πολυδεύκης ἀπέκτεινεν, Ἴδαν δὲ ἐπέλαβε τὸ χρεὼν
κεραυνωθέντα, ὁ μὲν Ἀφαρέως οἶκος γένους παντὸς
ἠρήμωτο τοῦ ἄρρενος, ἐς δὲ Νέστορα τὸν τοῦ Νηλέως
περιῆλθε Μεσσηνίων ἡ ἀρχὴ τῶν τε ἄλλων καὶ ὅσων
πρότερον ἐβασίλευεν Ἴδας, πλὴν ὅσοι τοῖς Ἀσκληπιοῦ
παισὶν αὐτῶν ὑπήκουον. καὶ γὰρ τοὺς Ἀσκληπιοῦ παῖδας* 2
*στρατεῦσαί φασιν ἐς Ἴλιον Μεσσηνίους ὄντας, Ἀρσινόης
γὰρ Ἀσκληπιὸν τῆς Λευκίππου καὶ οὐ Κορωνίδος παῖδα
εἶναι· καὶ Τρίκκαν τε καλοῦσιν ἔρημον ἐν τῆι Μεσσηνίαι
χωρίον καὶ ἔπη τῶν Ὁμήρου καταλέγουσιν, ἐν οἷς τὸν
Μαχάονα ὁ Νέστωρ τῶι διστῶι βεβλημένον περιέπων
ἐστὶν εὐνοϊκῶς· οὐκ ἂν οὖν αὐτὸν ⟨εἰ⟩ μὴ ἐς γείτονα καὶ*

9 Ne. 10. 61 || **13** fr. 14 Kinkel || **31** Λ 517, Ξ 3

24 *τοῦ²* secl. Spiro || **33** suppl. Poppo

ἀνθρώπων βασιλέα ὁμοφύλων προθυμίαν τοσήνδε γε ἐπιδείξασθαι. ἐμοὶ δὲ καὶ μάλιστα ἤδη βεβαιοῦνται τὸν ἐς τοὺς Ἀσκληπιάδας λόγον, ἀποφαίνοντες ἐν Γερηνίαι Μαχάονος μνῆμα καὶ τὸ ἐν Φαραῖς τῶν Μαχάονος παίδων ἱερόν.

3 *Διαπολεμηθέντος δὲ τοῦ πρὸς Ἴλιον πολέμου καὶ Νέστορος ὡς ἐπανῆλθεν οἴκαδε τελευτήσαντος, Δωριέων στόλος καὶ ἡ κάθοδος Ἡρακλειδῶν γενομένη δύο γενεαῖς ὕστερον ἐξέβαλε τοὺς Νηλέως ἀπογόνους ἐκ τῆς Μεσσηνίας. καί μοι ταῦτα ἐγένετο ἤδη τῶι λόγωι προσθήκη τῶι ἐς Τισαμενόν· πλὴν τοσόνδε ἔτι δηλώσω. Τημένωι τῶν Δωριέων Ἄργος ἐφέντων ἔχειν, Κρεσφόντης γῆν σφᾶς ἤιτει τὴν Μεσσηνίαν ἅτε καὶ αὐτὸς Ἀριστοδήμου πρεσβύ-*
4 *τερος. Ἀριστόδημος μὲν οὖν ἐτύγχανεν ἤδη τεθνεώς, Θήρας δὲ ὁ Αὐτεσίωνος τῶι Κρεσφόντηι μάλιστα ἠναντιοῦτο, τὸ μὲν ἀνέκαθεν Θηβαῖός τε καὶ ἀπόγονος πέμπτος Πολυνείκους τοῦ Οἰδίποδος, τότε δὲ ἐπετρόπευεν Ἀριστοδήμου τοὺς παῖδας θεῖος ὢν πρὸς μητρός· Αὐτεσίωνος γὰρ θυγατέρα Ἀριστόδημος ἔγημεν ὄνομα Ἀργείαν. Κρεσφόντης δέ — γενέσθαι γάρ οἱ ἤθελε τὴν Μεσσηνίαν πάντως μοῖραν — Τημένου δεῖται, παρεσκευασμένος ⟨δὲ⟩ τοῦτον τῶι κλήρωι δῆθεν ἐφίησι.*
5 *Τήμενος δὲ ἐς ὑδρίαν, ἐνόντος ἐν αὐτῆι καὶ ὕδατος, καθίησι τῶν Ἀριστοδήμου παίδων καὶ Κρεσφόντου τοὺς πάλους ἐπὶ διηιρημένοις, μοῖραν ἀναιρεῖσθαι τῆς χώρας προτέρους ὁποτέρων ἂν πάλος ἀνέλθηι πρότερον. τοὺς μὲν δὴ πάλους ⟨γῆς⟩ ὁ Τήμενος ἐπεποίητο ἀμφοτέρους, ἀλλὰ τοῖς μὲν Ἀριστοδήμου παισὶ ξηρᾶς ὑπὸ ἡλίου, Κρεσφόντηι δὲ ὀπτῆς πυρί· ὅ τε δὴ τῶν Ἀριστοδήμου παίδων πάλος*

10 2. 18. 6—8

2 *ἐμοὶ* Hitzig coll. 3. 3. 8, 4. 36. 4: *οἱ* Spiro *τοῖς* **VF** *οἷς* **P** || **4** *Φαραῖς* e Steph. Byz. (item 4. 3. 10): *φεραῖς* ***β*** || **22** suppl. Bekker || **24** *καθίησι* Kuhn: *καθίστησι* ***β*** Phral. | *τῶν Ἀριστοδήμου — Κρεσφόντου* om. Phral. || **25** *διηιρημένοις*] *δὴ εἰρημένοις* Valckenaer Porson *τοῖσδε εἰρημένοις* Kayser | *ἀναιρεῖσθαι*] *αἱρεῖσθαι* Buttmann Valckenaer || **27** suppl. Bekker ⟨*πλίνθου*⟩ Corais

*κατετέτηκτο καὶ ὁ Κρεσφόντης οὕτω λαχὼν γῆν αἱρεῖ-
ται τὴν Μεσσηνίαν. Μεσσηνίων δὲ τῶν ἀρχαίων οὐκ* 6
*ἐγένετο ὑπὸ τῶν Δωριέων ὁ δῆμος ἀνάστατος, ἀλλὰ
βασιλεύεσθαί τε συγχωροῦσιν ὑπὸ Κρεσφόντου καὶ
ἀναδάσασθαι πρὸς τοὺς Δωριέας τὴν γῆν· ταῦτα δέ
σφισιν εἴκειν παρίστατο ὑποψίαι πρὸς τοὺς βασιλεύοντας,
ὅτι ἦσαν ἐξ Ἰωλκοῦ τὸ ἀνέκαθεν οἱ Νηλεῖδαι. γυναῖκα δὲ
ἔσχε Κρεσφόντης Μερόπην τὴν Κυψέλου, βασιλεύοντος
τότε Ἀρκάδων, ἀφ' ἧς ἄλλοι τε δὴ παῖδες ἐγένοντο αὐτῶι
καὶ νεώτατος Αἴπυτος. τὰ δὲ βασίλεια, ἔνθα αὐτὸς καὶ* 7
*οἱ παῖδες ἔμελλον οἰκήσειν, ᾠκοδομήσατο ἐν Στενυκλή-
ρωι. τὸ μὲν γὰρ ἀρχαῖον οἱ βασιλεῖς οἵ τε ἄλλοι καὶ ὁ
Περιήρης ᾤκουν ἐν Ἀνδανίαι, κτίσαντος δὲ Ἀφαρέως
Ἀρήνην αὖθις Ἀφαρεὺς καὶ οἱ παῖδες ἐνταῦθα ᾤκησαν·
ἐπὶ δὲ Νέστορος καὶ τῶν ἀπογόνων ἐν Πύλωι τὰ βασίλεια
ἦν· Κρεσφόντης δὲ ἐν Στενυκλήρωι τὸν βασιλέα οἰκεῖν
κατεστήσατο. διοικούμενον δὲ αὐτὸν τὰ πολλὰ ἐς χάριν
τοῦ δήμου μᾶλλον οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες αὐτόν τε
Κρεσφόντην ἐπαναστάντες καὶ τοὺς υἱοὺς ἀποκτείνουσι
τοὺς λοιπούς, ὁ δὲ Αἴπυτος — παῖδα γὰρ ἔτι ὄντα ἔτρεφεν* 8
*αὐτὸν ὁ Κύψελος — περιγίνεται μόνος τοῦ οἴκου, καὶ ὡς
ἀνὴρ ἐγένετο, οἱ Ἀρκάδες κατάγουσιν αὐτὸν ἐς Μεσσήνην·
συγκατήγαγον δὲ καὶ οἱ λοιποὶ βασιλεῖς τῶν Δωριέων,
οἵ τε Ἀριστοδήμου παῖδες καὶ Ἴσθμιος ὁ Τημένου.
Αἴπυτος δὲ ὡς ἐβασίλευσεν, ἐτιμωρήσατο μὲν τοῦ πατρὸς
τοὺς φονέας, ἐτιμωρήσατο δὲ καὶ ὅσοι τοῦ φόνου παραίτιοι
καθεστήκεσαν. προσαγόμενος δὲ τοὺς μὲν ἐν τέλει τῶν
Μεσσηνίων θεραπείαις, ὅσοι δὲ ἦσαν τοῦ δήμου, δωρεαῖς,
ἐς τοσοῦτο προέβη τιμῆς ὡς καὶ τοὺς ἀπογόνους Αἰπυτί-
δας ἀντὶ Ἡρακλειδῶν κληθῆναι.*

Γλαύκωι δὲ τῶι Αἰπύτου βασιλεύσαντι μετὰ Αἴπυτον 9
τὰ μὲν ἄλλα ἐξήρκεσε μιμήσασθαι τὸν πατέρα ἔν τε τοῖς

1 *κατετέτηκτο* Porson: *κατέτηκτο* **VP** *κατέστηκτο* **F** *κατεπέπηκτο* **Phral.** || **2** *μεσσηνίαν* **VP**: om. **F** || **6** *ὑποψίαι* **Amasaeus**: *ὑποψίαι* ⟨*τῆι*⟩ **Hitzig** *ὑπεροψίαι* ***β*** || **7** *οἱ Νηλεῖδαι* **Pa²ᵐᵍ** **Sylburg**: *ὁμιλεῖαι* ***β***

κοινοῖς καὶ πρὸς τοὺς ἰδιώτας, εὐσεβείας δὲ ἐς πλέον
προέβη. καὶ γὰρ τοῦ Διὸς τὸ ἐπὶ τῆι κορυφῆι τῆς Ἰθώμης
τέμενος, ἀνέντων Πολυκάονος καὶ Μεσσήνης, οὐκ ἔχον
παρὰ τοῖς Δωριεῦσί πω τιμάς, Γλαῦκος ἦν ὁ καὶ τούτοις
σέβειν καταστησάμενος· καὶ Μαχάονι τῶι Ἀσκληπιοῦ
πρῶτος ἔθυσεν ἐν Γερηνίαι, γέρα δὲ ἀπένειμε Μεσσήνηι
10 τῆι Τριόπα τὰ νομιζόμενα ἥρωσιν. Ἴσθμιος δὲ ὁ Γλαύκου
καὶ ἱερὸν τῶι Γοργάσωι καὶ Νικομάχωι τὸ ἐν Φαραῖς
ἐποίησεν. Ἰσθμίου δὲ γίνεται Δωτάδας, ὃς ἐπίνεια καὶ
ἄλλα τῆς Μεσσηνίας παρεχομένης τὸ ἐν Μοθώνηι κατε-
σκευάσατο. Συβότας δὲ ὁ Δωτάδα τῶι τε ποταμῶι
κατεστήσατο τῶι Παμίσωι κατὰ ἔτος ἕκαστον θύειν τὸν
βασιλεύοντα καὶ Εὐρύτωι τῶι Μελανέως ἐναγίζειν ἐν
Οἰχαλίαι πρὸ τῆς τελετῆς τῶν Μεγάλων θεῶν ἀγομένης
ἔτι ἐν Ἀνδανίαι.

4 Ἐπὶ δὲ Φίντα τοῦ Συβότα πρῶτον Μεσσήνιοι τότε τῶι
Ἀπόλλωνι ἐς Δῆλον θυσίαν καὶ ἀνδρῶν χορὸν ἀποστέλ-
λουσι· τὸ δέ σφισιν ᾆσμα προσόδιον ἐς τὸν θεὸν ἐδίδαξεν
Εὔμηλος, εἶναί τε ὡς ἀληθῶς Εὐμήλου νομίζεται μόνα
τὰ ἔπη ταῦτα. ἐγένετο δὲ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπὶ
τῆς Φίντα βασιλείας διαφορὰ πρῶτον, ἀπὸ αἰτίας ἀμφισβη-
τουμένης μὲν καὶ ταύτης, γενέσθαι δὲ οὕτω λεγομένης.
2 ἔστιν ἐπὶ τοῖς ὅροις τῆς Μεσσηνίας ἱερὸν Ἀρτέμιδος
καλουμένης Λιμνάτιδος, μετεῖχον δὲ αὐτοῦ μόνοι Δωριέων
οἵ τε Μεσσήνιοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. Λακεδαιμόνιοι μὲν
δή φασιν ὡς παρθένους αὐτῶν παραγενομένας ἐς τὴν
ἑορτὴν αὐτάς τε βιάσαιντο ἄνδρες τῶν Μεσσηνίων καὶ τὸν
βασιλέα σφῶν ἀποκτείναιεν πειρώμενον κωλύειν, Τήλεκλον
Ἀρχελάου τοῦ Ἀγησιλάου τοῦ Δορύσσου τοῦ Λαβώτα τοῦ

19 cf. fr. 1 Page et vide infra 4. 33. 2

1 *εὐσεβείας* Schubart: *-αι β* || 3 *ἀνέντων* Kayser: *ἄνευ τῶν β* || 10 *μοθώνηι* VP: *μεθώνηι* F || 11 *συβότας* VP: *συμβότας* F || 12 *Παμίσωι* Dindorf: *παμείσωι β* || 21 *διαφορὰ* Clavier: *διάφορα β* || 26 *παραγενομένας* RPaVa Kuhn: *παραγομένας β* || 28 *ἀποκτείναιεν* Sylburg: *ἀποκτεῖναι τὸν β* || 29 *Ἀρχελάου* Xylander: *ἀρχαλάδου β*

*Ἐχεστράτου τοῦ Ἄγιδος, πρός τε δὴ τούτοις τὰς βιασθείσας τῶν παρθένων διεργάσασθαι λέγουσιν αὐτὰς ὑπὸ αἰσχύνης.
Μεσσήνιοι δὲ τοῖς ἐλθοῦσι σφῶν ἐς τὸ ἱερὸν πρωτεύουσιν* 3
ἐν Μεσσήνηι κατὰ ἀξίωμα, τούτοις φασὶν ἐπιβουλεῦσαι Τήλεκλον, αἴτιον δὲ εἶναι τῆς χώρας τῆς Μεσσηνίας τὴν ἀρετήν, ἐπιβουλεύοντα δὲ ἐπιλέξαι Σπαρτιατῶν ὁπόσοι πω γένεια οὐκ εἶχον, τούτους δὲ ἐσθῆτι καὶ κόσμωι τῶι λοιπῶι σκευάσαντα ὡς παρθένους ἀναπαυομένοις τοῖς Μεσσηνίοις ἐπεισαγαγεῖν, δόντα ἐγχειρίδια· καὶ τοὺς Μεσσηνίους ἀμυνομένους τούς τε ἀγενείους νεανίσκους καὶ αὐτὸν ἀποκτεῖναι Τήλεκλον, Λακεδαιμονίους δέ — οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ κοινοῦ ταῦτα βουλεῦσαι σφῶν τὸν βασιλέα — συνειδότας ὡς ἄρξαιεν ἀδικίας, τοῦ φόνου σφᾶς τοῦ Τηλέκλου δίκας οὐκ ἀπαιτῆσαι. ταῦτα μὲν ἑκάτεροι λέγουσι, πειθέσθω δὲ ὡς ἔχει τις ἐς τοὺς ἑτέρους σπουδῆς.

Γενεᾶι δὲ ὕστερον βασιλεύοντος ἐν Λακεδαίμονι 4
Ἀλκαμένους τοῦ Τηλέκλου, τῆς δὲ οἰκίας τῆς ἑτέρας Θεοπόμπου τοῦ Νικάνδρου τοῦ Χαρίλλου τοῦ Πολυδέκτου τοῦ Εὐνόμου τοῦ Πρυτάνιδος τοῦ Εὐρυπῶντος, Μεσσηνίων δὲ Ἀντιόχου καὶ Ἀνδροκλέους τῶν Φίντα, Λακεδαιμονίων καὶ Μεσσηνίων ἐξήρθη τὸ ἐς ἀλλήλους μῖσος· καὶ ἦρξαν οἱ Λακεδαιμόνιοι πολέμου, ἐπιγενομένης ἀφορμῆς σφισιν ἐθελέχθρως μὲν ἔχουσι καὶ πολεμῆσαι πάντως ἐγνωκόσιν οὐ μόνον ἀποχρώσης ἀλλὰ καὶ τὰ μάλιστα εὐπροσώπου, μετὰ δὲ εἰρηνικωτέρας γνώμης κἂν διελύθη δικαστηρίου γνώσει. τὰ δὲ συμβάντα ἔσχεν οὕτω. Πολυ- 5
χάρης Μεσσήνιος τά τε ἄλλα οὐκ ἀφανὴς καὶ νίκην
764 *Ὀλυμπίασιν ἀνῃρημένος — τετάρτην ὀλυμπιάδα ἦγον Ἠλεῖοι καὶ ἀγώνισμα ἦν σταδίου μόνον, ὅτε ὁ Πολυχάρης ἐνίκησεν —, τούτωι τῶι ἀνδρὶ ἐγένοντο βοῦς· καί — οὐ γὰρ ἐκέκτητο ἰδίαν γῆν ὡς νομὰς ταῖς βουσὶν ἱκανὰς εἶναι — Σπαρτιάτηι σφᾶς δίδωσιν Εὐαίφνωι βόσκεσθαί τε ἐν ⟨τῆι⟩*

1 *Ἄγιδος* Xylander: *ἄσιδος β* || 3 *σφῶν* om. Phral. || 33 suppl. Hitzig

ἐκείνου καὶ μοῖραν εἶναι καὶ Εὐαίφνωι τοῦ καρποῦ
6 *τῶν βοῶν. ἦν δὲ ἄρα τοιόσδε τις ὁ Εὔαιφνος, κέρδη τε*
ἄδικα ἐπίπροσθεν ἢ πιστὸς εἶναι ποιούμενος καὶ ἄλλως
αἱμύλος· ὃς καὶ τότε καταπλεύσασιν ἐς τὴν Λακωνικὴν
ἐμπόροις ἀποδόμενος βοῦς τὰς Πολυχάρους ἦλθεν. αὐτὸς
ὡς Πολυχάρην ἄγγελος, ἐλθὼν δὲ {ὡς} ἀποβάντας ἔλεγεν
ἐς τὴν χώραν λῃστὰς καὶ βιασαμένους αὐτὸν λείαν βοῦς
τε ἄγεσθαι καὶ βουκόλους. ἕως δὲ οὗτος παρέπειθεν, ἐν
τούτωι τῶν τις βουκόλων ἀποδιδράσκει τοὺς ἐμπόρους,
ἐπανήκων δὲ καταλαμβάνει τε αὐτοῦ παρὰ τῶι δεσπότηι
7 *τὸν Εὔαιφνον καὶ Πολυχάρους ἐναντίον ἤλεγχεν. ἁλισκό-*
μενος δὲ καὶ οὐκ ἔχων ἀπαρνήσασθαι πολλὰ μὲν αὐτὸν
Πολυχάρην, πολλὰ δὲ καὶ τοῦ Πολυχάρους τὸν παῖδα
ἱκέτευε νεῖμαί οἱ συγγνώμην· ἐν γὰρ τῆι ἀνθρωπίνηι
φύσει καὶ ἄλλων ἐνόντων, ἐφ' οἷς βιαζόμεθα ἄδικοι
γίνεσθαι, τὰ κέρδη μεγίστην ἀνάγκην ἔχειν· τιμὴν δὲ
ἥντινα εἰλήφει τῶν βοῶν, λόγωι τε ἀπέφαινε καὶ τὸν
παῖδα ἠξίου τὸν Πολυχάρους ἕπεσθαί οἱ κομιούμενον.
ὡς δὲ προϊόντες ἐγίνοντο ἐν τῆι Λακωνικῆι, ἔργον
ἐτόλμησεν Εὔαιφνος ἀνοσιώτερον τοῦ προτέρου· φονεύει
8 *τοῦ Πολυχάρους τὸν υἱόν. ὁ δὲ ὡς καὶ ταῦτα ἔγνω*
πεπονθώς, φοιτῶν ἐς τὴν Λακεδαίμονα τοῖς βασιλεῦσιν
ἦν καὶ τοῖς ἐφόροις δι' ὄχλου, πολλὰ μὲν τὸν παῖδα
ἀνακλαίων, καταριθμούμενος δὲ οἷα ὑπὸ Εὐαίφνου
πεπονθὼς ἦν, ὃν αὐτὸς ξένον ἐποιήσατο καὶ πρὸ πάντων
Λακεδαιμονίων ἐπίστευσεν· ὡς δέ οἱ συνεχῶς ἰόντι ἐπὶ
τὰς ἀρχὰς οὐδεμία ἐγίνετο τιμωρία, ἐνταῦθα παρετράπη
τε ὁ Πολυχάρης ἐκ τοῦ νοῦ καὶ τῶι θυμῶι χρώμενος, ἅτε
ἔχων ἀφειδῶς ἤδη καὶ αὐτοῦ, πάντα τινὰ ὃν λάβοι
Λακεδαιμονίων ἐτόλμα φονεύειν.

5 *Λακεδαιμόνιοι μὲν δὴ Πολυχάρους τε ἕνεκα οὐκ*
ἐκδοθέντος σφίσι καὶ διὰ τὸν Τηλέκλου φόνον, καὶ

4 *καταπλεύσασιν* **Kuhn**: *-πλεύσας* **β** || **5** *ἀποδόμενος* **Kuhn**: *-δωσόμενος* **β** || **6 del.** $\mathbf{R^2}$**PaVb** || **7** *λείαν* $\mathbf{R^2}$**Vb**: *λίαν* **β** || **14** *ἱκέτευε νεῖμαι* **Bekker**: *ἱκέτευεν εἶναι* **β** || **16** *ἔχειν* **Buttmann**: *-ει* **β** || **18** *τὸν* **ℜ**: *τοῦ* **β**

πρότερον ἔτι ὑπόπτως ἔχοντες διὰ τὸ Κρεσφόντου κακούργημα ἐς τὸν κλῆρον, πολεμῆσαι λέγουσι· Μεσσήνιοι δὲ περὶ Τηλέκλου ἀντιλέγουσι τὰ εἰρημένα ἤδη μοι καὶ Αἴπυτον τὸν Κρεσφόντου συγκαταχθέντα ἀποφαίνουσιν ὑπὸ Ἀριστοδήμου τῶν παίδων, ὃ μήποτ' ἂν ποιῆσαι σφᾶς Κρεσφόντηι γε ὄντας διαφόρους. Πολυχάρην 2
δὲ ἐκδοῦναι μὲν ἐπὶ τιμωρίαι Λακεδαιμονίοις οὔ φασιν, ὅτι μηδὲ ἐκεῖνοι σφίσιν Εὔαιφνον, ἐθέλειν μέντοι παρὰ Ἀργείοις συγγενέσιν οὖσιν ἀμφοτέρων ἐν Ἀμφικτυονίαι διδόναι δίκας, ἐπιτρέπειν δὲ καὶ τῶι Ἀθήνησι δικαστηρίωι, καλουμένωι δὲ Ἀρείωι πάγωι, ὅτι δίκας τὰς φονικὰς τὸ δικαστήριον τοῦτο ἐδόκει δικάζειν ἐκ παλαιοῦ. Λακεδαι- 3
μονίους δὲ οὐ διὰ ταῦτα πολεμῆσαί φασιν, ὑπὸ πλεονεξίας δὲ τῆι σφετέραι τε ἐπιβουλεῦσαι καὶ ἄλλα ἐργάσασθαι, προφέροντες μέν σφισι τὰ Ἀρκάδων, προφέροντες δὲ καὶ τὰ Ἀργείων, ὡς οὔποτε ἐσχήκασι κόρον ἀποτεμνόμενοι τῆς χώρας αἰεί τι ἑκατέρων· Κροίσωι τε αὐτοῖς δῶρα ἀποστείλαντι γενέσθαι φίλους βαρβάρωι πρώτους, ἀφ' οὗ γε τούς τε ἄλλους τοὺς ἐν τῆι Ἀσίαι κατεδουλώσατο Ἕλληνας καὶ ὅσοι Δωριεῖς ἐν τῆι Καρικῆι κατοικοῦσιν ἠπείρωι. ἀποφαίνουσι δὲ καὶ ἡνίκα οἱ Φωκέων δυνάσται τὸ ἱερὸν 4
τὸ ἐν Δελφοῖς κατειλήφασιν, ἰδίαι τε κατὰ ἄνδρα τοὺς βασιλεύοντας ἐν Σπάρτηι καὶ τῶν ἄλλων τοὺς ἐπ' ἀξιώματος καὶ κοινῆι τῶν τε ἐφόρων τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν γερουσίαν μετασχόντας τῶν τοῦ θεοῦ. πρό τε δὴ πάντων, ὡς οὐδὲν ἂν τοὺς Λακεδαιμονίους κέρδους ἕνεκα ὀκνήσαντας, τὴν συμμαχίαν ὀνειδίζουσί σφισι ⟨τὴν⟩ πρὸς Ἀπολλόδωρον τὸν ἐν Κασσανδρείαι τυραννήσαντα. ἀνθ' ὅτου δὲ 5
Μεσσήνιοι τὸ ὄνειδος ἥγηνται τοῦτο οὕτω πικρόν, οὔ μοι τῶι λόγωι τῶι παρόντι ἦν ἐπεισάγεσθαι· ὅτι γὰρ μὴ τῶν

3 4. 4. 3

6 *κρεσφόντηι* 𝕽: *-ην* ***β*** || **7** *λακεδαιμονίοις* **R²Pa²Vb**: *-μόνιοι* ***β*** || **10** *δικαστηρίωι* 𝕽: *διδασκαλείωι* ***β*** || **12** *λακεδαιμονίους* **Pa²** Xylander: *-μόνιοι* ***β*** || **18** *βαρβάρωι* Bekker: *-ων* ***β*** || **22** *τε* **R²PaVb**: *δὲ* ***β*** || **25** *τε* Schubart: *δὲ* ***β*** || **26** *οὐδὲν ἂν* Porson: *οὐδένων* ***β*** || **27** suppl. Schubart

Μεσσηνίων τὸ εὔψυχον καὶ χρόνου μῆκος ὃν ἐπολέμησαν διάφορα ἐγένετο τῆς Ἀπολλοδώρου τυραννίδος, ἔς γε τὰς συμφορὰς οὐ πολλῶι τινι ἀποδεῖ ἃ οἱ Κασσανδρεῖς πεπόνθασι.

6 *Ταῦτα μὲν δὴ αἴτια ἑκάτεροι τοῦ πολέμου γενέσθαι λέγουσι· τότε δὲ πρεσβεία Λακεδαιμονίων ἥκουσα ἐξήτει Πολυχάρην. οἱ δὲ τῶν Μεσσηνίων βασιλεῖς τοῖς μὲν πρέσβεσιν ἀπεκρίναντο ὅτι βουλευσάμενοι μετὰ τοῦ δήμου τὰ δόξαντα ἐπιστελοῦσιν ἐς Σπάρτην, αὐτοὶ δὲ ἐκείνων ἀπελθόντων ἐς ἐκκλησίαν τοὺς πολίτας συνῆγον· αἱ δὲ γνῶμαι διάφοροι παρὰ πολὺ ἐγίνοντο, Ἀνδροκλέους μὲν ἐκδιδόναι Πολυχάρην ὡς ἀνόσιά τε καὶ πέρα δεινῶν εἰργασμένον· Ἀντίοχος δὲ ἄλλα τε ἀντέλεγε καὶ τὸ ἁπάντων οἴκτιστον, εἰ Πολυχάρης ἐν ὀφθαλμοῖς πείσεται τοῖς Εὐαίφνου, καταριθμούμενος ὅσα καὶ οἷα ἦν ἀνάγκη*
7 *παθεῖν. τέλος δὲ ἐς τοσοῦτο προήχθησαν οἵ τε Ἀνδροκλεῖ καὶ οἱ τῶι Ἀντιόχωι συσπεύδοντες ὥστε καὶ τὰ ὅπλα ἔλαβον. οὐ μὴν ἐς μακράν γε προῆλθέ σφισιν ἡ μάχη· περιόντες γὰρ ἀριθμῶι καὶ πολὺ οἱ σὺν Ἀντιόχωι τόν τε Ἀνδροκλέα καὶ τῶν περὶ αὐτὸν τοὺς λόγου μάλιστα ἀξίους ἀποκτείνουσιν. Ἀντίοχος δὲ βασιλεύων ἤδη μόνος ἔπεμπεν ἐς Σπάρτην ὡς ἐπιτρέπειν ἐθέλοι τοῖς δικαστηρίοις ἃ ἤδη λέλεκταί μοι· Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐ λέγονται τοῖς κομίσασι τὰ γράμματα ἀποκρίνασθαι.*

8 *Μησὶ δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον Ἀντιόχου ⟨τελευτήσαντος⟩ Εὐφαὴς ὁ Ἀντιόχου παρέλαβε τὴν ἀρχήν. Λακεδαιμόνιοι δὲ οὔτε κήρυκα ἀποστέλλουσι προεροῦντα Μεσσηνίοις πόλεμον οὔτε προαπειπάμενοι τὴν φιλίαν, κρύφα δὲ καὶ μάλιστα ὡς ἐδύναντο ἐν ἀπορρήτωι παρασκευασάμενοι,*

23 5. 2

2 *διάφορα* Sylburg: *διαφορὰ* **R** *διαφθορὰ β* | *γε* Clavier: *τε β* || **3** *ἀποδεῖ* Clavier: *ἀποδέοι β ἀποδέοι ⟨ἂν⟩* Spiro || **5** *ἑκάτεροι* **R²Pa Vb**: *ἑκατέρου β* || **9** *ἐπιστελοῦσιν* **Pa^sv** Xylander: *-στέλλουσιν β* || **12** *δεινῶν* **R²PaVb**: *δεινὰ β δικῶν* Hartung *δικαίων* Siebelis || **17** *συσπεύδοντες* **Va**: *συνσπεύδοντες β* || **23** *οὐ*] *οὐδὲν* Amasaeus Valckenaer || **25** suppl. **R**

προομνύουσιν ὅρκον μήτε τοῦ πολέμου μῆκος, ἢν μὴ δι' ὀλίγου κριθῆι, μήτε τὰς συμφοράς, εἰ μεγάλαι πολεμοῦσι γένοιντο, ἀποστρέψειν σφᾶς πρὶν ἢ κτήσαιντο χώραν τὴν Μεσσηνίαν δοριάλωτον. ταῦτα προομόσαντες ἔξοδον 9 νύκτωρ ἐποιοῦντο ἐπὶ Ἄμφειαν, Ἀλκαμένην τὸν Τηλέκλου τῆς στρατιᾶς ἡγεμόνα ἀποδείξαντες. ἡ δὲ Ἄμφεια πρὸς τῆι Λακωνικῆι πόλισμα ἦν ἐν τῆι Μεσσηνίαι, μεγέθει μὲν οὐ μέγα, ἐπὶ λόφου δὲ ὑψηλοῦ κείμενον, καὶ ὑδάτων πηγὰς εἶχεν ἀφθόνους· ἐδόκει δὲ καὶ ἄλλως ἐς τὸν πάντα πόλεμον ὁρμητήριόν σφισιν ἐπιτήδειον ἡ Ἄμφεια εἶναι. τό τε πόλισμα αἱροῦσι πυλῶν ἀνεωιγμένων καὶ φυλακῆς οὐκ ἐνούσης καὶ τῶν Μεσσηνίων τοὺς ἐγκαταληφθέντας φονεύουσι, τοὺς μὲν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς, τοὺς δὲ ὡς ἤισθοντο πρός τε ἱερὰ θεῶν καὶ βωμοὺς καθημένους ἱκέτας· ὀλίγοι δὲ καὶ οἱ διαφυγόντες ἐγένοντο. ταύτην Λακεδαι- 10 μόνιοι πρώτην ἐπὶ Μεσσηνίους ἔξοδον ἐποιήσαντο ἔτει
743 δευτέρωι τῆς ἐνάτης ὀλυμπιάδος, ἣν Ξενοδόκος Μεσσήνιος ἐνίκα στάδιον· Ἀθήνηισι δὲ οὐκ ἦσάν πω τότε οἱ τῶι κλήρωι κατ' ἐνιαυτὸν ἄρχοντες· τοὺς γὰρ ἀπὸ Μελάνθου, καλουμένους δὲ Μεδοντίδας, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀφείλοντο ὁ δῆμος τῆς ἐξουσίας τὸ πολὺ καὶ ἀντὶ βασιλείας μετέστησαν ἐς ἀρχὴν ὑπεύθυνον, ὕστερον δὲ καὶ προθεσμίαν ἐτῶν δέκα ἐποίησαν αὐτοῖς τῆς ἀρχῆς. τότε δὲ ὑπὸ τὴν κατάληψιν τῆς Ἀμφείας Αἰσιμίδης Ἀθηναίοις ἦρχεν ὁ Αἰσχύλου πέμπτον ἔτος.

Πρὶν δὲ ἢ συγγράφειν με τὸν πόλεμον καὶ ὁπόσα 6 πολεμοῦσιν ἑκατέροις ὁ δαίμων παθεῖν ἢ δρᾶσαι παρέσκεύασεν, διακρῖναί τε καὶ ἡλικίας {ἔργα} πέρι ἠθέλησα ἀνδρὸς Μεσσηνίου. τὸν γὰρ πόλεμον τοῦτον γενόμενον μὲν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων πρὸς Μεσσηνίους

3 ἀποστρέψειν] ἀποτρέψειν Corais ‖ 10 ⟨καὶ⟩ τό 𝕽 ‖ 16 μεσσηνίους **RPaVb**: -οις β ‖ 21 μετέστησαν Sylburg: -εν β ‖ 23 ἐποίησαν **V**: -εν **FP** ‖ 24 Αἰσιμίδης Amasaeus: αἰσιμήδης β | Ἀθηναίοις Siebelis: -αῖος β ‖ 27 παρεσκεύασεν **VP**: -σαι **F** ‖ 28 τε del. Hitzig τι Lachmann | del. Lachmann; ἔργα post παρεσκεύασεν transp. Hitzig, ante ὁπόσα (26) Seemann, ante καὶ ἡλικίας 𝕽 | πέρι **Pa**: ὅπερ β

*καὶ τοὺς ἐπικούρους, ὀνομασθέντα δὲ οὐκ ἀπὸ τῶν
ἐπιστρατευσάντων ὥσπερ γε ὁ Μηδικὸς καὶ ὁ Πελο-
ποννήσιος, Μεσσήνιον δὲ ἀπὸ τῶν συμφορῶν, καθὰ δὴ
καὶ τὸν ἐπὶ Ἰλίωι κληθῆναι Τρωικὸν καὶ οὐχ Ἑλληνικὸν
ἐξενίκησεν, τοῦτον δὴ τῶν Μεσσηνίων τὸν πόλεμον
Ῥιανός τε ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησεν ὁ Βηναῖος καὶ ὁ
Πριηνεὺς Μύρων· λόγοι πεζοὶ Μύρωνός ἐστιν ἡ συγγρα-*
2 *φή. συνεχῶς μὲν δὴ τὰ πάντα ἐξ ἀρχῆς ἐς τοῦ πολέμου τὴν
τελευτὴν οὐδετέρωι διήνυσται· μέρος δὲ ὧι ἑκάτερος
ἠρέσκετο, ὁ μὲν τῆς τε Ἀμφείας τὴν ἅλωσιν καὶ τὰ
ἐφεξῆς συνέθηκεν οὐ πρόσω τῆς Ἀριστοδήμου τελευτῆς,
Ῥιανὸς δὲ τοῦδε μὲν τοῦ πρώτου τῶν πολέμων οὐδὲ
ἥψατο ἀρχήν· ὁπόσα δὲ χρόνωι συνέβη τοῖς Μεσσηνίοις
ἀποστᾶσιν ἀπὸ Λακεδαιμονίων, ὁ δὲ καὶ ταῦτα μὲν οὐ τὰ
πάντα ἔγραψε, τῆς μάχης δὲ τὰ ὕστερα ἣν ἐμαχέσαντο ἐπὶ*
3 *τῆι τάφρωι τῆι καλουμένηι Μεγάληι. ἄνδρα ὅσον οὐ⟨δένα⟩
Μεσσήνιον — τούτου γὰρ δὴ ἕνεκα τὸν πάντα ἐποιησάμην
Ῥιανοῦ καὶ Μύρωνος λόγον — Ἀριστομένην, ὅς πρῶτος καὶ
μάλιστα τὸ Μεσσήνης ὄνομα ἐς ἀξίωμα προήγαγε,
τοῦτον τὸν ἄνδρα ἐπεισήγαγε μὲν ὁ Πριηνεὺς ἐς τὴν
συγγραφήν, Ῥιανῶι δὲ ἐν τοῖς ἔπεσιν οὐδὲν Ἀριστομένης
ἐστὶν ἀφανέστερος ἢ Ἀχιλλεὺς ἐν Ἰλιάδι Ὁμήρωι. διάφορα
οὖν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρηκότων, προσέσθαι μὲν τὸν ἕτερόν μοι
τῶν λόγων καὶ οὐχ ἅμα ἀμφοτέρους ὑπελείπετο, Ῥιανὸς
δέ μοι ποιῆσαι μᾶλλον ἐφαίνετο εἰκότα ἐς τὴν Ἀριστο-*
4 *μένους ἡλικίαν. Μύρωνα δὲ ἐπί τε ἄλλοις καταμαθεῖν
ἔστιν οὐ προορώμενον εἰ ψευδῆ τε καὶ οὐ πιθανὰ δόξει
λέγειν καὶ οὐχ ἥκιστα ἐν τῇδε τῆι Μεσσηνίαι συγγραφῆι.
πεποίηκε γὰρ ὡς ἀποκτείνειε Θεόπομπον τῶν Λακεδαι-
μονίων τὸν βασιλέα Ἀριστομένης ὀλίγον πρὸ τῆς Ἀριστο-*

6 FGrHist 265 F 42

5 *δὴ* **R^sv Pa**: *γὰρ* ***β*** om. **Hitzig** || **9** *ὧι* **Bekker**: *ὡς* ***β*** || **16** *ὅσον οὐδένα* coni. Clavier: *ὅσον οὐ* ***β*** *οὖν* Clavier ⟨*δ'*⟩ *ὅσον οὐ* ⟨*πρῶτον*⟩ Schwartz *ἀριστομένην* **R²Pa Vb (transp. e l. 18)** || **23** *προσέσθαι* **Bekker**: *προέσθαι* ***β*** || **28** *τῆι Μεσσηνίαι* **Sylburg**: *τῆς μεσσηνίας* ***β***

δήμου τελευτῆς. Θεόπομπον δὲ οὔτε μάχης γινομένης οὔτε ἄλλως προαποθανόντα ἴσμεν πρὶν ἢ διαπολεμηθῆναι τὸν πόλεμον. οὗτος δὲ ὁ Θεόπομπος ἦν καὶ ὁ πέρας ἐπιθεὶς 5 *τῶι πολέμωι· μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ τὰ ἐλεγεῖα τῶν Τυρταίου λέγοντα*

ἡμετέρωι βασιλῆι θεοῖσι φίλωι Θεοπόμπωι,
ὃν διὰ Μεσσήνην εἵλομεν εὐρύχορον.

ὁ τοίνυν Ἀριστομένης δόξηι γε ἐμῆι γέγονεν ἐπὶ τοῦ πολέμου τοῦ ὑστέρου· καὶ τὰ ἐς αὐτόν, ἐπειδὰν ἐς τοῦτο ὁ λόγος ἀφίκηται, τηνικαῦτα ἐπέξειμι.

Οἱ δὲ Μεσσήνιοι τότε, ὡς ⟨τὰ⟩ περὶ τὴν Ἄμφειαν 6 *ἤκουον παρὰ τῶν ἀποσωθέντων ἐκ τῆς ἁλώσεως, συνελέγοντο ἐς Στενύκληρον ἀπὸ τῶν πόλεων. ἀθροισθέντος δὲ ἐς ἐκκλησίαν τοῦ δήμου καὶ ἄλλοι τῶν ἐν τέλει καὶ τελευταῖος ὁ βασιλεὺς παρεκελεύετο μήτε τῆς Ἀμφείας καταπεπλῆχθαι τὴν πόρθησιν, ὡς τὸν πάντα ἤδη κεκριμένον δι' αὐτῆς πόλεμον, μήτε ὡς τῆς σφετέρας κρείσσονα τῶν Λακεδαιμονίων δεδοικέναι τὴν παρασκευήν· μελέτην μὲν γὰρ ἐκείνοις τῶν πολεμικῶν ἐκ χρόνου πλείονος, σφίσι δὲ εἶναι τήν τε ἀνάγκην ἰσχυροτέραν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς γίνεσθαι καὶ τὸ εὐμενέστερον ἔσεσθαι παρὰ τῶν θεῶν ἀμύνουσι τῆι οἰκείαι καὶ οὐκ ἀδικίας ἄρχουσιν.*

Τοιαῦτα ὁ Εὐφαὴς εἰπὼν διέλυσε τὸν σύλλογον, τὸ δὲ 7 *ἀπὸ τούτου πάντας ἔσχεν ἤδη τοὺς Μεσσηνίους ἐν ὅπλοις, τούς τε οὐκ εἰδότας ἐπαναγκάζων διδάσκεσθαι τὰ πολεμικὰ καὶ τοῖς ἐπισταμένοις ἐπιμελεστέραν ἢ πρότερον τὴν ἄσκησιν εἶναι. Λακεδαιμόνιοι δὲ καταδρομὰς ἐποιοῦντο ἐς τὴν Μεσσηνίαν, καὶ τὴν μὲν χώραν οὐκ ἐλυμαίνοντο ἅτε δὴ νομίζοντες οἰκείαν οὐδὲ δένδρα ἔκοπτον οὐδὲ οἰκήματα κατέβαλλον· οἱ δὲ λείαν εἰ περιτύχοιεν ἤλαυνον*

4 fr. 4 Diehl[3], 1—2 || **10** 14. 7—24. 3

11 suppl. R[2]PaVb || **12** *παρὰ* Schubart: *παρ' αὐτῶν β* || **21** *ἔσεσθαι* Facius: *ἔσται β* || **23** *εὐφαὴς* 𝕽: *εὐφαλὴς β* (sed infra *εὐφαὴς*) | *διέλυσε* Frazer: *-έλυε β*

2 καὶ σῖτον καὶ τὸν ἄλλον καρπὸν ἀφηιροῦντο. πρὸς δὲ
τὰς πόλεις ποιούμενοι προσβολὰς εἷλον μὲν οὐδεμίαν ἅτε
καὶ τείχεσιν ὠχυρωμένας καὶ δι' ἀκριβείας φρουρουμένας,
λαμβάνοντες δὲ τραύματα ἀπεχώρουν ἄπρακτοι καὶ
τελευτῶντες οὐκέτι ἀπεπειρῶντο τῶν πόλεων. ἐλήιστευον
δὲ καὶ οἱ Μεσσήνιοι τά τε ἐπιθαλάσσια τῆς Λακωνικῆς καὶ
ὅσαι γεωργίαι περὶ τὸ Ταΰγετον ἦσαν.
3 Τετάρτωι δὲ ἔτει μετὰ τῆς Ἀμφείας τὴν ἅλωσιν Εὐφαὴς
τῶι θυμῶι χρήσασθαι τῶι Μεσσηνίων προθυμούμενος
ἀκμαζόντων ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ταῖς ὀργαῖς καὶ
ἅμα τὴν ἄσκησιν ἤδη σφίσιν αὐτάρκη νομίζων εἶναι,
προεῖπεν ἔξοδον· συνακολουθεῖν δὲ καὶ τοὺς οἰκέτας
προσέτασσε φέροντας ξύλα καὶ ἄλλα ὅσα πρόσφορα ἐς
ποίησιν χαρακώματος. ἐπυνθάνοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαι-
μόνιοι παρὰ τῶν ἐν Ἀμφείαι φρουρῶν τοὺς Μεσσηνίους
4 ἐξιόντας· ἐξεστρατεύοντο οὖν καὶ οὗτοι. καί – ἦν γὰρ ἐν τῆι
Μεσσηνίαι χωρίον ἄλλως μὲν ἐς ἀγῶνα ἐπιτήδειον,
χαράδρα δὲ προεβέβλητο αὐτοῦ βαθεῖα – ἐνταῦθα τοὺς
Μεσσηνίους παρέτασσεν ὁ Εὐφαής, ἀποδείξας στρατηγὸν
Κλέοννιν· τῆς δὲ ἵππου καὶ τῶν ψιλῶν, οἳ συναμφότεροι
ἐλάσσους πεντακοσίων ἦσαν, ⟨τούτ⟩ων Πυθάρατος καὶ
5 Ἄ̣ντανδρος ἡγοῦντο. ὡς δὲ συνήιει τὰ στρατόπεδα, τοῖς
μὲν ὁπλίταις καὶ ἀφειδῶς ὅμως καὶ ἀκρατέστερον ὑπὸ τοῦ
μίσους φερομένοις ἐπὶ ἀλλήλους οὐ παρέσχεν ἐλθεῖν ἐς
χεῖρας ἡ χαράδρα διείργουσα· τὸ δὲ ἱππικὸν καὶ οἱ ψιλοὶ
συμμίσγουσι μὲν κατὰ τὸ ὑπὲρ τὴν χαράδραν, ἦσαν δὲ
οὔτε πλῆθος οὔτε ἐμπειρίαι διαφέροντες οὐδέτεροι, καὶ
6 διὰ τοῦτο ἰσόρροπος ἡ μάχη σφίσιν ἐγένετο. ⟨ἐν⟩ ὅσωι δὲ
οὗτοι συνεστήκασιν, ἐν τοσούτωι τοὺς οἰκέτας ἐκέλευεν
ὁ Εὐφαὴς πρῶτα μὲν τὰ κατὰ νῶτον τοῦ στρατοπέδου
φράξασθαι τοῖς σταυροῖς, μετὰ δὲ τὰ πλευρὰ ἀμφότερα.
ἐπεὶ δὲ ἥ τε νὺξ ἐπέλαβε καὶ ἡ μάχη διελέλυτο, τότε
ἤδη καὶ τὰ πρὸ τοῦ στρατοπέδου κατὰ τὴν χαράδραν

20 δὲ Buttmann: τε β || 21 τούτων Kayser: ὧν β om. Amasaeus ||
28 suppl. Facius

*ἐφράξαντο, ὥστε ἐπισχούσης ἡμέρας τῆς τε προνοίας τοῦ
Εὐφαοῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιπίπτει λογισμός, εἶχόν
τε οὔτε ὅπως μάχεσθαι χρὴ πρὸς τοὺς Μεσσηνίους μὴ
προϊόντας ἐκ τοῦ χάρακος προσκαθῆσθαί τε ἀπεγίνωσκον
ἀπαράσκευοι τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ὄντες.*

Καὶ τότε μὲν ἀποχωροῦσιν οἴκαδε, ἐνιαυτῶι δὲ ὕστερον 7
*κακιζόντων σφᾶς τῶν γεγηρακότων καὶ δειλίαν τε ὁμοῦ
προφερόντων καὶ τοῦ ὅρκου τὴν ὑπεροψίαν, οὕτω δευτέραν
ἐκ τοῦ προφανοῦς ἐπὶ Μεσσηνίους στρατείαν ἐποιοῦντο.
ἡγοῦντο δὲ οἱ βασιλεῖς ἀμφότεροι, Θεόπομπός τε ὁ
Νικάνδρου καὶ Πολύδωρος ὁ Ἀλκαμένους· Ἀλκαμένης δὲ
οὐκέτι περιῆν· ἀντεστρατοπεδεύοντο δὲ καὶ οἱ Μεσσήνιοι
καὶ πειρωμένων μάχης τῶν Σπαρτιατῶν ἄρχειν ἀντεπ-
εξῄεσαν. Λακεδαιμονίοις δὲ ἡγεῖτο Πολύδωρος μὲν* 8
*κατὰ τὸ κέρας τὸ ἀριστερόν, Θεόπομπος δὲ ἐπὶ τῶι
δεξιῶι, τὸ μέσον δὲ εἶχεν Εὐρυλέων, τὰ μὲν παρόντα
Λακεδαιμόνιος, τὰ ἐξ ἀρχῆς δὲ ἀπὸ Κάδμου καὶ ἐκ
Θηβῶν, Αἰγέως τοῦ Οἰολύκου τοῦ Θήρα τοῦ Αὐτεσίωνος
ἀπόγονος πέμπτος. τοῖς δὲ Μεσσηνίοις κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν
τῶν Λακεδαιμονίων ἀντετάσσοντο Ἄντανδρός τε καὶ
Εὐφαής, τὸ δὲ ἕτερον κέρας τὸ κατὰ τὸν Πολύδωρον
Πυθάρατος εἶχε, Κλέοννις δὲ τὸ μέσον. συνιέναι δὲ* 9
*ἤδη μελλόντων, ἐπεὶ παριόντες οἱ βασιλεῖς προέτρεπον
τοὺς αὑτῶν, πρὸς μὲν δὴ τοὺς Λακεδαιμονίους βραχεῖαν
κατὰ τὸ ἐπιχώριον τὴν παράκλησιν ἐποιεῖτο ὁ Θεόπομπος,
τοῦ τε ὅρκου τοῦ κατὰ τῶν Μεσσηνίων ἀναμιμνήσκων καὶ
ὡς καλόν σφισι τὸ φιλοτίμημα, τῶν πατέρων οἳ τοὺς
περιοίκους κατεδουλώσαντο φανῆναι λαμπρότερα εἰργασ-
μένους καὶ χώραν εὐδαιμονεστέραν προσκεκτημένους·
Εὐφαὴς δὲ μακρότερα μὲν εἶπεν ἢ ὁ Σπαρτιάτης, οὐ πλείω
δὲ οὐδ' οὗτος ἢ ἐφιέντα ἑώρα τὸν καιρόν. οὐ γὰρ περὶ* 10
γῆς μόνον οὐδὲ κτημάτων τὸν ἀγῶνα ἀπέφαινε γενησό-

2 *τοῖς λακεδαιμονίοις* **Va**: *τοὺς λακεδαιμονίους* **β** || **4** *προσκαθῆσθαι* **Kuhn**: *προ-* **β** || **9** *στρατείαν* **Musurus**: *στρατιὰν* **β** || **13** *μάχης τῶν* **VP**: *μάχη ληστῶν* **F** || **24** *αὑτῶν* **V**: *ἑαυτῶν* **P** *αὐτῶν* **F** || **29** *προσκεκτημένους* **V**: *προσεκτ-* **FP**

μενον, εἰδέναι δὲ ἔφη σαφῶς ἃ νικωμένους ἐπιλήψεται·
γυναῖκας μὲν γὰρ ἀχθήσεσθαι καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων
μέρει, τοῖς δὲ ἐν ἡλικίαι τὸ ἐλαφρότατον ἔσεσθαι θάνατον,
ἢν μετ᾽ αἰκίας μὴ γένηται, συλήσεσθαι δέ σφισι καὶ τὰ
ἱερὰ καὶ τὰς πατρίδας ἐμπρήσεσθαι· λέγειν δὲ οὐκ
εἰκάζων, μαρτύρια δὲ ἐναργῆ πᾶσιν εἶναι τῶν ἐγκατα-
11 ληφθέντων ἐν Ἀμφείαι τὰ πάθη. πρό τε δὴ τηλικούτων
κακῶν κέρδος εἶναι καλῶς τινα ἀποθανεῖν, πολὺ δὲ εἶναι
ῥᾷον ἀηττήτοις οὖσιν ἔτι καὶ τὰς τόλμας καθεστηκόσιν
ἐξ ἴσου προθυμίαι τοὺς ἀντιτεταγμένους ὑπερβαλεῖν ἢ
προαποβαλόντας τὸ φρόνημα ἐπανορθοῦσθαι τὰ ἐπταισ-
μένα.

8 Τοιαῦτα μὲν ὁ Εὐφαὴς εἶπεν· ἐπεὶ δὲ ἑκατέροις
ἐσήμηναν οἱ ἡγεμόνες, Μεσσήνιοι μὲν δρόμωι τε ἐς τοὺς
Λακεδαιμονίους ἐχρῶντο καὶ ἀφειδῶς αὑτῶν εἶχον ἅτε
ἄνθρωποι θανατῶντες ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, καὶ αὐτὸς ἕκαστος
πρῶτος ἔσπευδεν ἄρξαι μάχης· ἀντεπήιεσαν δὲ καὶ οἱ
Λακεδαιμόνιοι σπουδῆι καὶ οὗτοι, πρόνοιαν δὲ ὅμως
2 ἐποιοῦντο μὴ διαλυθῆναί σφισι τὴν τάξιν. ὡς δὲ πλησίον
ἐγίνοντο, ἀπειλαῖς ἐχρῶντο τῶν τε ὅπλων τῆι κινήσει καὶ
ἐνορῶντες ἐς ἀλλήλους δεινόν· ἔς τε λοιδορίας προήγοντο
οἱ μὲν οἰκέτας αὑτῶν ἤδη τοὺς Μεσσηνίους καὶ οὐδὲν
ἐλευθερωτέρους ἀποκαλοῦντες τῶν εἱλώτων, οἱ δὲ
ἐκείνους τῶι τε ἐγχειρήματι ἀνοσίους, ἐπεὶ πλεονεξίας
ἕνεκα ἐπὶ ἄνδρας συγγενεῖς ἐπίασι, καὶ θεῶν ἀσεβεῖς
ὅσοι Δωριεῦσι πατρῶιοι, τῶν τε ἄλλων καὶ μάλιστα
Ἡρακλέους. ἤδη τε ὁμοῦ τοῖς ὀνείδεσι καὶ ἔργων ἥπτοντο,
ἀθρόοι τε πρὸς ἀθρόους ὠθισμῶι χρώμενοι μάλιστα οἱ
3 Λακεδαιμόνιοι καὶ ἀνὴρ ἀνδρὶ ἐπιόντες. τέχνηι μὲν οὖν
ἐς τὰ πολεμικὰ ὁμοῦ καὶ μελέτηι πολὺ οἱ Λακεδαιμόνιοι
προέσχον, πρὸς δὲ καὶ τῶι πλήθει· τούς τε γὰρ περιοίκους
ὑπηκόους ἤδη καὶ συνακολουθοῦντας εἶχον Ἀσιναῖοί τε
οἱ Δρύοπες γενεᾶι πρότερον ὑπὸ Ἀργείων ἐκ τῆς σφετέρας

6 *μαρτύρια* **F**: *μάρτυρα* **VP** || **14** *τε* **Dindorf**: *τῶι* **β** || **30** ⟨*τῆι*⟩ *ἐς* **Hitzig** || **33** *οἱ* **V**: *καὶ* **FP**

ἀνεστηκότες καὶ ἥκοντες ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἱκέται
κατ᾽ ἀνάγκην συνεστρατεύοντο· πρὸς δὲ τοὺς ψιλοὺς τῶν
Μεσσηνίων τοξότας Κρῆτας ἐπήγοντο μισθωτούς. Μεσση- 4
νίοις δὲ ἀπήντα ἐς τὸ ἴσον ἥ τε ἀπόνοια καὶ τὸ ἐς τὸν
θάνατον εὔθυμον· καὶ ὁπόσα μὲν πάσχοιεν, ἀναγκαῖα
μᾶλλον τοῖς πατρίδα σεμνύνουσιν ἢ δεινὰ ἐνόμιζον, ἃ δὲ
ἔδρων, αὐτοί τε ἡγοῦντο εἰργάσθαι μειζόνως καὶ τοῖς
Λακεδαιμονίοις συμβαίνειν χαλεπώτερα. καὶ οἱ μὲν
αὐτῶν προεκπηδῶντες τῆς τάξεως τολμήματα λαμπρὰ
ἀπεδείκνυντο, τοῖς δὲ καὶ ἐπικαίρως τετρωμένοις καὶ
ἐμπνέουσιν ὀλίγον ὅμως ἡ ἀπόνοια ἤκμαζε. παρακλήσεις 5
τε ἐγίνοντο, καὶ οἱ μὲν ζῶντες καὶ ἔτι ἄτρωτοι τοὺς
τραυματίας παρώξυνον, πρὶν ἢ τὴν ἐσχάτην τινὶ ἐφεστη-
κέναι μοῖραν, ἀντιδράσαντα ὅ τι καὶ δύναιτο σὺν ἡδονῆι
δέχεσθαι τὸ πεπρωμένον· οἱ δὲ ὁπότε αἴσθοιντο οἱ
τραυματίαι τὴν ἰσχὺν σφᾶς ὑπολείπουσαν καὶ τὸ πνεῦμα
οὐ παραμένον, διεκελεύοντο τοῖς ἀτρῶσι μὴ χείρονας ἢ
αὐτοὶ γίνεσθαι μηδὲ ἐς ἀνωφελὲς τῆι πατρίδι καὶ τὴν
ἐκείνων τελευτὴν καταστῆσαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ προτροπῆι 6
μὲν ἐς ἀλλήλους ἢ δεήσει οὐκ ἐχρῶντο καὶ ἐς τὰ παράδοξα
τῶν τολμημάτων οὐ κατὰ ταὐτὰ ἑτοίμως τοῖς Μεσσηνίοις
εἶχον· ἅτε δὲ εὐθὺς ἐκ παίδων τὰ πολεμικὰ ἐπιστάμενοι,
βαθυτέραι τε τῆι φάλαγγι ἐχρῶντο καὶ τοὺς Μεσσηνίους
ἤλπιζον οὔτε χρόνον τὸν ἴσον καρτερήσειν ἀντιτεταγμένους
οὔτε πρὸς τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις κάματον ἢ τὰ τραύματα
ἀνθέξειν. ἴδια μὲν τοιαῦτα ἐν ἑκατέρωι τῶι στρατεύματι ἔς 7
τε τὰ ἔργα ἦν καὶ ἐς τὰς γνώμας τῶν μαχομένων, κοινὰ
δὲ ἀπ᾽ ἀμφοτέρων· οὔτε γὰρ ἱκεσίαις οἱ φονευόμενοι καὶ
χρημάτων ὑποσχέσεσιν ἐχρῶντο, τάχα μέν που μὴ πείσειν
διὰ τὸ ἔχθος ἀπεγνωκότες, τὸ δὲ πλεῖστον ἀπαξιοῦντες
ὡς οὐ τὰ πρότερά γε κακιοῦσιν· οἵ τε ἀποκτείνοντες

8, 4 *Μεσσηνίοις δὲ ἀπήντα* Facius: *μεσσηνίους δὲ ἐς ἅπαντα β* *Μεσσηνίους δὲ ἐς ἅπαντα* ⟨*κατέστησεν*⟩ Siebelis *Μεσσηνίοις δὲ ἀνθυπῆρχεν* (?) Spiro || **17** *ἀτρῶσι* Emperius: *δρῶσι β* || **19** *προτροπῆι* Kayser: *πρότερον πῆι β* || **20** *ἢ* Hitzig: *τῆι β καὶ* Kayser | *τῆι δεήσει* tamquam glossema del. Spiro || **22** *πολεμικὰ* ℜ: *πολέμια β* || **29** *πείσειν* F: *-ειεν* VP

*ἀπείχοντο καὶ αὐχήματος ὁμοίως καὶ ὀνειδῶν, οὐκ
ἔχοντές πω βεβαίαν οὐδέτεροι τὴν ἐλπίδα εἰ κρατήσουσι.
παραδοξότατα δὲ ἀπέθνησκον οἱ τῶν κειμένων σκυλεύειν
τινὰ ἐπιχειροῦντες· ἢ γὰρ τοῦ σώματος γυμνόν τι ὑπο-
φήναντες ἠκοντίζοντο καὶ ἐτύπτοντο οὐ προορώμενοι διὰ
τὴν ἐν τῶι παρόντι ἀσχολίαν, ἢ καὶ ὑπὸ τῶν σκυλευομένων*
8 *ἔτι ἐμπνεόντων διεφθείροντο. ἐμάχοντο δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς
ἀξίως λόγου, Θεόπομπος δὲ καὶ ἀκρατέστερον ὥρμητο ὡς
αὐτὸν ἀποκτενῶν Εὐφαῆ. Εὐφαὴς δὲ ὁρῶν ἐπιόντα εἶπεν
ἄρα πρὸς τὸν Ἄντανδρον οὐδὲν εἶναι τὰ Θεοπόμπου
διάφορα ἢ ⟨ὅσα⟩ ὁ πρόγονος αὐτοῦ Πολυνείκης ἐτόλμησε·
Πολυνείκην τε γὰρ στρατιὰν ἐπὶ τὴν πατρίδα ἀγαγόντα
ἐξ Ἄργους ἀποκτεῖναι τὸν ἀδελφὸν αὐτοχειρὶ καὶ ἀποθα-
νεῖν ὑπὸ ἐκείνου, Θεόπομπόν τε ἐθέλειν ἐς τὸ ἴσον
καταστῆσαι μιάσματος τοῖς ἀπὸ Λαΐου καὶ Οἰδίποδος τὸ
Ἡρακλειδῶν γένος· οὐ μέντοι χαίροντά γε ἀπὸ τῆς μάχης*
9 *διακριθήσεσθαι. τοιαῦτα ἐπιλέγων ἀντεπήιει καὶ οὗτος.
ἐνταῦθα ἥ τε πᾶσα μάχη κεκμηκότων ὅμως ἐς τὸ ἀκμαιό-
τατον αὖθις ἤρθη, καὶ τοῖς τε σώμασιν ἀνερρώννυντο
καὶ τὸ ἀφειδὲς ἐς τὸν θάνατον παρ' ἀμφοτέρων ηὐξάνετο,
ὥστε εἰκάσαι ἄν τις τοῦ ἔργου τότε σφᾶς πρῶτον ἅπτεσθαι.
τέλος δὲ οἱ περὶ τὸν Εὐφαῆ τῆς τε ἀπονοίας τῶι ὑπερβάλ-
λοντι μανίας ὄντες ἐγγύτατα καὶ ὑπ' ἀνδραγαθίας — πᾶν
γὰρ δὴ τὸ περὶ τὸν βασιλέα οἱ λογάδες τῶν Μεσσηνίων
ἦσαν — βιάζονται τοὺς ἀντιτεταγμένους· καὶ αὐτόν τε
Θεόπομπον ἀπώσαντο καὶ Λακεδαιμονίων τοὺς καθ'*
10 *αὑτοὺς ἐτρέψαντο. τὸ δὲ ἕτερον κέρας τοῖς Μεσσηνίοις
ἐταλαιπώρει. Πυθάρατός τε γὰρ ὁ στρατηγὸς ἐτεθνήκει,
καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν ἀναρχίαν ἀτακτότερον καὶ ἀθύμως
εἶχον· οὔτε τούτοις φεύγουσί γε οὔτε τοῖς Μεσσηνίοις
ὁ Πολύδωρος οὔτε οἱ περὶ τὸν Εὐφαῆ τοῖς Λακεδαιμονίοις*

3 *παραδοξότατα* **Bekker**: *-ότερα β* || **6** *ὑπὸ* **P**: *ἀπὸ* **VF** || **10** *ἄν-τανδρον* **𝕽**: *ἀνύτανδρον β* || **11** **suppl. Spiro** *ἃ* **Facius** *{ἢ} ὧν* **Hitzig** || **29** *αὐτοὶ* **Musurus**: *-ὸ β* | **lacunam post** *καὶ*[2] **ind. Bekker fere** *⟨θορυβωδέστερον ἐμάχοντο, οὐ μέντοι⟩* **explendam** || **30** *οὔτε τούτοις φεύγουσί γε* **Kohlmann**: *οὐδ' οὗτοι φεύγουσι δὲ β*

*ἠκολούθησαν· Εὐφαεῖ γὰρ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν αἱρετώτερα
ἐφαίνετο ἀμύνειν τοῖς ἡττωμένοις — οὐ μέντοι Πολυδώρωι
γε οὐδὲ τοῖς περὶ αὐτὸν συμμίσγουσιν, ἐν σκότωι γὰρ
ἤδη τὰ γινόμενα ἦν —, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα εἶργε* 11
*μὴ πρόσω τοῖς ἀποχωροῦσιν ἐπακολουθεῖν οὐχ ἥκιστα
καὶ ἡ ἀπειρία τῶν τόπων. ἦν δὲ αὐτοῖς καὶ ἄλλως πάτριον
σχολαιοτέρας τὰς διώξεις ποιεῖσθαι, μὴ διαλῦσαι τὴν
τάξιν πλείονα ἔχοντας πρόνοιαν ἢ τινα ἀποκτεῖναι φεύ-
γοντα. τὰ δὲ μέσα ἀμφοτέροις, ἧι Λακεδαιμονίων ὁ
Εὐρυλέων, Μεσσηνίοις δὲ Κλέοννις ἡγεῖτο, ἰσοπαλῶς μὲν
ἠγωνίζοντο, διέλυσε δὲ ἀπ' ἀλλήλων καὶ τούτους ἐπελ-
θοῦσα ἡ νύξ.*

Ταύτην τὴν μάχην παρὰ ἀμφοτέρων ἢ μόνα ἢ μάλιστα 12
*ἐμαχέσατο τὰ ὁπλιτικά. οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀλίγοι τε
ἦσαν καὶ οὐδὲν ὥστε καὶ μνημονευθῆναι διεπράξαντο· οὐ
γάρ τοι ἀγαθοὶ τότε ἱππεύειν ἦσαν οἱ Πελοποννήσιοι. τῶν
δὲ Μεσσηνίων οἱ ψιλοὶ καὶ οἱ παρὰ Λακεδαιμονίοις
Κρῆτες οὐδὲ συνέμιξαν ἀρχήν· τῶι γὰρ πεζῶι τῶι
σφετέρωι κατὰ τρόπον ἔτι ἑκάτεροι τὸν ἀρχαῖον ἐπε-
τάχθησαν. ἐς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν μάχης μὲν οὐδέτεροι διε-* 13
*νοοῦντο ἄρχειν οὐδὲ ἱστάναι πρότεροι τρόπαιον, προϊούσης
δὲ τῆς ἡμέρας ὑπὲρ ἀναιρέσεως τῶν νεκρῶν ἐπεκηρυ-
κεύοντο, καὶ ἐπειδὴ παρὰ ἀμφοτέρων συνεχωρήθη, θάψειν
ἔμελλον ἤδη τὸ ἐντεῦθεν.*

Τοῖς δὲ Μεσσηνίοις μετὰ τὴν μάχην πονηρὰ γίνεσθαι τὰ 9
*πράγματα ἤρχετο· δαπάνηι τε γὰρ χρημάτων ἀπειρήκεσαν,
ἃ τῶν πόλεων ἀνήλισκον ἐς τὰς φρουράς, καὶ οἱ δοῦλοι
παρὰ τοὺς Λακεδαιμονίους ηὐτομόλουν, τοῖς δὲ καὶ νόσος
ἐνέπεσε καὶ ταραχὰς μὲν παρασχοῦσα {δὲ} ὡσεὶ λοιμώδης,
οὐ μὴν ἐς ἅπαντάς γε ἐχώρησεν. βουλευομένοις δὲ πρὸς
τὰ παρόντα ἐδόκει τὰ μὲν πολλὰ πολίσματα τὰ ἐς μεσό-
γαιαν πάντα ἐκλείπειν, ἐς δὲ τὸ ὄρος ἀνοικίζεσθαι τὴν*

9 *ἧι* **P** *ἧι ὅπου* **F** *ἧι που* **V** ‖ **10** *μὲν ⟨οὗτοι⟩* **Schubart** ‖ **21** *ἄρχειν* **R²PaPb**: *ἀρχὴν β* ‖ **29** *παρέσχεν* **R^mg Pa^mg Vb** | **del. R^mg Pa^mg Vb** | *ὡσεὶ* **Kuhn Facius**: *ὡς ὁ β ὡς ἡ* **R^sv Pa Vb** *ὡς εἴη* **Lachmann** *ὡς οὖσα* **Schubart-Walz** ‖ **31** *ἐν μεσογαίαι* **Schubart**

2 *Ἰθώμην. ἦν δὲ καὶ πόλισμα αὐτόθι οὐ μέγα, ὃ καὶ Ὅμηρόν φασιν ἔχειν ἐν καταλόγωι·*

καὶ Ἰθώμην κλιμακόεσσαν.

ἐς τοῦτο τὸ πόλισμα ἀνωικίζοντο, ἐπεκτείνοντες τὸν ἀρχαῖον περίβολον ἔρυμα εἶναι πᾶσιν αὔταρκες. ἦν δὲ τὸ χωρίον καὶ ἄλλως ἐχυρόν· ἡ γὰρ Ἰθώμη μεγέθει τε οὐδενὸς ἀποδεῖ τῶν ὀρῶν ὁπόσα ἐντός ἐστιν ἰσθμοῦ καὶ
3 *δύσβατος κατὰ τοῦτο μάλιστα ἦν. ἐδόκει δὲ καὶ θεωρὸν πέμψαι σφίσιν ἐς Δελφούς. ἀποστέλλουσιν οὖν Τῖσιν τὸν Ἄλκιδος, καὶ ἀξιώματι οὐδενὸς ὕστερον καὶ ὅτι προσκεῖσθαι μαντικῆι μάλιστα ἐνομίζετο. τοῦτον τὸν Τῖσιν ἐπανιόντα ἐκ Δελφῶν λοχῶσιν ἄνδρες Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῆς ἐν Ἀμφείαι φρουρᾶς· λοχήσαντες δέ — οὐ γὰρ ὑπεῖκεν αἰχμάλωτος γενέσθαι —, περιμένοντα οὖν ἀμύνεσθαι καὶ ἀνθεστηκότα ἐτίτρωσκον, ἐς ὃ γίνεται βοή σφισιν ἐξ*
4 *ἀφανοῦς, „τὸν χρησμοφόρον μέθες“. καὶ Τῖσις μὲν ὡς ἀπεσώθη τάχιστα ἐς Ἰθώμην καὶ τὴν μαντείαν παρὰ τὸν βασιλέα ἀνήνεγκε, μετ᾽ οὐ πολὺ ὑπὸ τῶν τραυμάτων τελευτᾶι· τοὺς δὲ Μεσσηνίους ἀθροίσας ὁ Εὐφαὴς ἐπεδείκνυ τὸν χρησμόν·*

κόρην ἄχραντον νερτέροισι δαίμοσι,
κλήρωι λαχοῦσαν Αἰπυτιδῶν ἀφ᾽ αἵματος,
θυηπολεῖτε νυκτέροισιν ἐν σφαγαῖς.
ἢν δὲ σφαλῆτε, καὶ παρ᾽ ἀλλοίου τότε
θύειν, διδόντος ἐς σφαγὴν ἑκουσίως.

5 *ταῦτα τοῦ θεοῦ δηλώσαντος αὐτίκα ἐκληροῦντο ὅσαι παρθένοι τοῦ Αἰπυτιδῶν γένους ἦσαν· καί — ἐπελάμβανε γὰρ Λυκίσκου θυγατέρα ὁ κλῆρος —, ταύτην Ἐπήβολος ὁ μάντις ἀπηγόρευεν ὡς οὐ δέοι θύειν, οὐ γὰρ εἶναι Λυκίσκου· τὴν δὲ γυναῖκα, ἣ Λυκίσκωι συνώικησεν, ὡς*

2 *B* 729 || **20** cf. Diod. 8, fr. 6. 2; Euseb. Praep. Ev. 5. 27. 3

9 *Τῖσιν* Dindorf (ubique): *τίσιν* **β** || **19** *συναθροίσας* **RPaVb** || **24** *σφαλῆτε* Bekker: *σφαγῆ τε* **β** || **25** *διδόντος* Clavier: *-ας* **β**

*τεκεῖν οὔκουν οἷα τε ἦν, {ἐν} τούτωι τὴν παῖδα ὑποβα-
λέσθαι. ἐν ὅσωι δὲ οὗτος ἀνεδίδασκε τὰ ἐς αὐτήν, ἐν
τοσῶιδε ὁ Λυκίσκος ἀπαγόμενος ἅμα καὶ τὴν παρθένον
ηὐτομόλησεν ἐς Σπάρτην. ἐχόντων δὲ ἀθύμως τῶν* 6
*Μεσσηνίων ὡς Λυκίσκον ἀποδράντα ᾔσθοντο, ἐνταῦθά
σφισιν Ἀριστόδημος ἀνὴρ καὶ γένους τοῦ Αἰπυτιδῶν καὶ
Λυκίσκου τῆι τε ἄλληι δόξηι καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἐπι-
φανέστερος ἐδίδου τὴν θυγατέρα ἑκὼν θῦσαι. τὰ δὲ
ἀνθρώπων καὶ οὐχ ἥκιστα τὸ πρόθυμον ἡ πεπρωμένη
κατὰ ταὐτὰ ἐπικρύπτει καὶ εἰ ψηφῖδα ἐπιλαβοῦσα ἰλὺς
ποταμοῦ, ὅπου καὶ τότε Ἀριστοδήμωι διασώσασθαι
Μεσσήνην ἀγώνισμα ποιουμένωι {τὸ} ἐμπόδιον ἐπήγαγε
τοιόνδε. ἀνὴρ τῶν Μεσσηνίων — τὸ δὲ ὄνομα οὐ λέγουσιν —* 7
*ἐρῶν ἔτυχε τοῦ Ἀριστοδήμου τῆς θυγατρός, τότε δὲ
ἤδη ἔμελλε καὶ γυναῖκα ἄξεσθαι. οὗτος κατ' ἀρχὰς μὲν
ἐς ἀμφισβήτησιν Ἀριστοδήμωι προῆλθεν, ἐκεῖνον μὲν
ἐγγυήσαντά οἱ μηκέτι εἶναι κύριον τῆς παιδός, αὐτὸς δὲ
ἐγγυησάμενος κυριώτερος ἐκείνου γίνεσθαι. δεύτερα δὲ ὡς
τοῦτο οὐχ ἑώρα οἱ κατορθούμενον, ἐπ' ἀναίσχυντον
τρέπεται λόγον· ξυγγενέσθαι τε τῆι παιδὶ καὶ κύειν ἐξ
αὐτοῦ. τέλος δὲ ἐς τοσοῦτον Ἀριστόδημον προήγαγεν ὡς* 8
*ἐκμανέντα ὑπὸ τοῦ θυμοῦ τὴν θυγατέρα ἀποκτεῖναι· μετὰ
δὲ ἀνέτεμνε καὶ ἐπεδείκνυεν αὐτὴν οὐκ ἔχουσαν ἐν γαστρί.
παρὼν δὲ Ἐπήβολος ἐκέλευεν ἄλλον τινὰ τὸν θυγατέρα
ἐπιδώσοντα γενέσθαι· τῆς γὰρ τοῦ Ἀριστοδήμου πλέον
εἶναί σφισιν ἀποθανούσης οὐδέν· φονεῦσαι γὰρ τὸν
πατέρα αὐτήν, θεοῖς δὲ οἷς ἡ Πυθία προσέταξεν οὐ θῦσαι.
τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ μάντεως τὸ πλῆθος τῶν Μεσσηνίων* 9
*ὥρμησεν ἀποκτενοῦντες τὸν μνηστῆρα τῆς παιδός, ὡς
Ἀριστοδήμωι τε μίασμα εἰκαῖον προσάψαντα καὶ σφίσι
τῆς σωτηρίας τὴν ἐλπίδα ἀμφίβολον πεποιηκότα. ἦν δὲ ὁ*

1–2 *οἷα — οὗτος* om. **P** || **1** secl. Bosius (cf. 4. 12. 6) *ἐν τούτωι* secl. Schubart *ἐπὶ τούτωι* Hitzig || **2** *δὲ* **Na** Bekker: *τε* ***β*** || **3** *ἀπαγόμενος* Casaubonus: *ἐπ-* ***β*** || **6** *γένους* Phral.: *-ος* ***β*** || **7** *τε* **VP**: *δὲ* **F** || **10** *ταὐτὰ* **V**: *ταῦτα* **FP** || **12** del. Herwerden || **13** *τῶν Μεσσηνίων*] *δέ τις* Phral. || **20** *τε* om. Phral. || **24** *Ἐπήβολος ὁ μάντις* Phral. || **28** *ταῦτα* Phral.

ἀνὴρ οὗτος ἐς τὰ μάλιστα τῶι Εὐφαεῖ φίλος· πείθει ⟨οὖν⟩ τοὺς Μεσσηνίους Εὐφαὴς τόν τε χρησμὸν ἔχειν τέλος ἀποθανούσης τῆς παιδὸς καὶ σφίσιν ἀποχρᾶν τὰ ὑπὸ
10 *Ἀριστοδήμου πεποιημένα. λέγοντος δὲ ταῦτα ἔφασαν τὰ ὄντα λέγειν ὅσοι τοῦ Αἰπυτιδῶν γένους ἦσαν· ἀπεῖναι γάρ σφισι τὸ δέος τὸ ἐπὶ τῆι θυγατρὶ ἕκαστός τις ἔσπευδε. καὶ οἱ μὲν τοῦ βασιλέως τῆι παραινέσει πειθόμενοι τὴν ἐκκλησίαν διαλύουσι καὶ ἀπ' αὐτῆς πρός τε θυσίας θεῶν*
10 *καὶ ἑορτὴν τρέπονται. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀκούσαντες τὸν γενόμενον Μεσσηνίοις χρησμὸν ἀθύμως διέκειντο καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς ἔς τε τὰ λοιπὰ καὶ ἄρχειν ὀκνοῦντες μάχης.*

Ἔτει δὲ ἕκτωι μετὰ τὸν ἐξ Ἰθώμης Λυκίσκου δρασμὸν οἱ Λακεδαιμόνιοι — τὰ γὰρ ἱερὰ ἐγίνετο αὐτοῖς αἴσια — στρατεύουσιν ἐπὶ τὴν Ἰθώμην· οἱ δὲ Κρῆτες οὐκέτι παρόντες σφίσιν ἔτυχον. ὑστέρησαν δὲ καὶ οἱ τῶν Μεσσηνίων σύμμαχοι — δι' ὑποψίας γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται καὶ ἄλλοις ἤδη Πελοποννησίων καὶ Ἀρκάσιν ἦσαν καὶ Ἀργείοις μάλιστα —, καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι κρύφα ἔμελλον τῶν Λακεδαιμονίων ἀφίξεσθαι καὶ ἰδίαι δὴ μᾶλλον ἢ μετὰ δόγματος κοινοῦ, τοῖς δὲ Ἀρκάσιν ἡ στρατεία μὲν ἀνείρητο ἐκ τοῦ φανεροῦ, παρέτυχον δὲ οὐδ' οὗτοι. τοὺς γὰρ Μεσσηνίους καὶ ἄνευ συμμάχων κινδυνεῦσαι προήγαγεν ἡ
2 *δόξα τοῦ χρησμοῦ. τὰ μὲν οὖν πολλὰ οὐδέν τι ἐγένετο διάφορα ἢ καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας μάχης, ἥ τε ἡμέρα καὶ τότε μαχομένους προαπέλιπεν· οὐ μέντοι βιασθῆναί γε οὐδέτερον κέρας ἢ καὶ λόχον μνημονεύουσιν, ἐπεὶ μηδὲ τὴν τάξιν, ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἐτάχθησαν, συμμεῖναί φασιν, ἀλλ' ἀφ' ἑκατέρων τοὺς ἀρίστους συνελθόντας ἐς τὸ μεσαί-*
3 *τατον ἐνταῦθα τὸν πάντα ἔχειν πόνον. ὁ γὰρ Εὐφαὴς πλέον τι ἢ βασιλέα εἰκὸς ἦν προθυμούμενος καὶ ἀφειδῶς τοῖς περὶ τὸν Θεόπομπον ἐγκείμενος τραύματα {τε} πολλά*

1 suppl. Poppo || 6 *ἕκαστός τις* Poppo: *ἑκάστοτε β ἕκαστός τε* **R²PaVb** *ἕκαστος* Bekker || 21 *ἀνείρητο* Schubart: *ἀπείρητο β* || 22 *γὰρ*] *δὲ* Poppo || 32 secl. Clavier

τε καὶ οὐκ ἰάσιμα λαμβάνει· λιποψυχήσαντα δὲ αὐτὸν καὶ
πεσόντα οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὀλίγον ὅμως ἐμπνέοντα
ἐποιοῦντο παρ' αὐτοὺς ἑλκύσαι σπουδήν. ἐπήγειρε δὲ καὶ
τοὺς Μεσσηνίους ἥ τε ἐς τὸν Εὐφαῆ προϋπάρχουσα εὔνοια
καὶ τὰ ὀνείδη τὰ μέλλοντα· φονευομένοις τε ὑπὲρ τοῦ
βασιλέως ἄμεινόν σφισιν ἐφαίνετο προΐεσθαι τὰς ψυχὰς
ἢ ἐκεῖνον προεμένων ἀποσωθῆναί τινα. τότε μὲν δὴ 4
πεσὼν ὁ Εὐφαὴς τήν τε μάχην ἐπεμήκυνε καὶ προήγαγεν
ἐς πλέον παρὰ ἑκατέρων τὰ τολμήματα· ὕστερον δὲ
ἀνήνεγκε μὲν καὶ ᾔσθετο ὅτι οὐκ ἔλαττον ἐσχήκασιν ἐν
τῶι ἔργωι, ἡμέραις δὲ οὐ πολλαῖς ἀποθνήσκει, βασιλεύσας
Μεσσηνίων τρία ἔτη καὶ δέκα καὶ πολεμήσας Λακεδαι-
μονίοις τὸν πάντα τῆς βασιλείας χρόνον.

Εὐφαεῖ δὲ οὐκ ὄντων παίδων τὸν αἱρεθέντα ὑπὸ τοῦ 5
δήμου κατελείπετο ἔχειν τὴν ἀρχήν, Κλέοννίς τε καὶ
Δᾶμις ἐς ἀμφισβήτησιν Ἀριστοδήμωι προῆλθον, τά τε
ἄλλα καὶ τὰ ἐς πόλεμον διαφέρειν νομιζόμενοι· τὸν δὲ
Ἄντανδρον οἱ πολέμιοι κατειργάσαντο ἐν τῆι μάχηι
προκινδυνεύοντα Εὐφαοῦς. ἦσαν δὲ καὶ τῶν μάντεων αἱ
γνῶμαι κατὰ ταὐτὰ ἀμφοτέρων, Ἐπηβόλου καὶ Ὀφιονέως,
μὴ σφᾶς ἀνδρὶ ἐναγεῖ καὶ θυγατρὸς μίασμα ἐπικειμένωι
δοῦναι τὴν Αἰπύτου καὶ τῶν ἀπογόνων τιμήν· ᾑρέθη δὲ
ὅμως καὶ ἐβασίλευσεν Ἀριστόδημος. ὁ δὲ Ὀφιονεὺς οὗτος 6
ὁ τῶν Μεσσηνίων μάντις τυφλὸς ὢν εὐθὺς ἐκ γενετῆς
μαντικήν τινα εἶχε τοιαύτην· πυνθανόμενος τὰ γινόμενα
ἑκάστοις ἰδίαι τε καὶ ἐν κοινῶι προέλεγεν οὕτω τὰ
μέλλοντα. οὗτος μὲν τρόπον ἐμαντεύετο τὸν εἰρημένον,
Ἀριστόδημος δὲ βασιλεύσας τῶι τε δήμωι διέμεινε τὰ
εἰκότα χαρίζεσθαι προθυμούμενος καὶ τοὺς ἐν τέλει τούς
τε ἄλλους καὶ μάλιστα Κλέοννιν καὶ Δᾶμιν ἦγεν ἐν τιμῆι·
διὰ θεραπείας δὲ εἶχε καὶ τὰ τῶν συμμάχων, Ἀρκάδων τε
τοῖς δυνατοῖς καὶ ἐς Ἄργος καὶ Σικυῶνα ἀποστέλλων δῶρα.

6 προΐεσθαι Sylburg: προθεσθαι F προϊέσθαι R² Pa Vb προ-έσθαι VP || 15 κατελείπετο VP: -λίπετο F || 20 ταὐτὰ 𝕽: ταῦτα β || 24 εὐθὺς VP: om. F || 28 διέμεινε R² Pa Vb: διέμενε β διένειμε Corais διένεμε Hitzig

7 *τὸν δὲ πόλεμον ἐπὶ τῆς Ἀριστοδήμου βασιλείας ἐπολέμουν λῃστείαις τε κατ' ὀλίγους ἀεὶ καὶ περὶ τὴν ὡραίαν καταδρομαῖς ἐς τὴν ἀλλήλων χρώμενοι, συνεσέβαλλον δὲ καὶ παρὰ τῶν Ἀρκάδων τοῖς Μεσσηνίοις ἐς τὴν Λακωνικήν· Ἀργεῖοι δὲ προαναφῆναι μὲν τὸ ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔχθος οὐκ ἠξίουν, γινομένου δὲ ἀγῶνος παρεσκευάζοντο ὡς μεθέξοντες.*

11 *Πέμπτωι δὲ ἔτει τῆς Ἀριστοδήμου ⟨ἀρχῆς⟩ μελλόντων ἐκ προρρήσεως συμβολὴν ποιήσεσθαι — τῶι τε γὰρ μήκει τοῦ πολέμου καὶ τοῖς δαπανήμασιν ἀπειρήκεσαν — οὕτω παρεγένοντο ἀμφοτέροις καὶ οἱ σύμμαχοι, Λακεδαιμονίοις μὲν Κορίνθιοι Πελοποννησίων μόνοι, τοῖς δὲ Μεσσηνίοις οἵ τε Ἀρκάδες πανστρατιᾶι καὶ Ἀργείων καὶ Σικυωνίων λογάδες. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν Κορινθίοις καὶ τοῖς εἵλωσι καὶ ὅσοι περίοικοι συνεστρατεύοντο τὸ μέσον ἐπιτρέψαντες, ἐπὶ τοῖς κέρασιν αὐτοί τε καὶ οἱ βασιλεῖς ἐτάσσοντο βαθεῖαι τε ὡς οὔπω πρότερον καὶ πυκνῆι τῆι*
2 *φάλαγγι. τῶι δὲ Ἀριστοδήμωι καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν διετάχθη τὰ ἐς τὴν μάχην οὕτως. ὅσοι τῶν Ἀρκάδων ἢ τῶν Μεσσηνίων τὰ μὲν σώματα ἦσαν ἐρρωμένοι καὶ ἀγαθοὶ τὰς ψυχάς, ὅπλα δὲ οὐκ εἶχον ἰσχυρά, τούτοις τῶν ὅπλων τὰ χρησιμώτατα ἐπέλεξε, καὶ ὡς τὸ ἔργον ἤπειγεν, ὁμοῦ τοῖς Ἀργείοις καὶ Σικυωνίοις καὶ τούτους ἔτασσε· τὴν δὲ φάλαγγα ἐπὶ πλέον ἥπλωσεν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν ὑπὸ τῶν ἐναντίων. προείδετο δὲ καὶ ὅπως τεταγμένοις σφίσι τὸ ὄρος ἡ Ἰθώμη κατὰ νώτου γίνοιτο. καὶ τούτοις μὲν*
3 *Κλέοννιν ἐπέταξεν ἡγεμόνα· αὐτὸς δὲ καὶ ὁ Δᾶμις ὑπέμενον ἔχοντες τοὺς ψιλούς, σφενδονήτας μὲν ἢ τοξότας ὀλίγους, ὁ δὲ ὄχλος ὁ πολὺς τοῖς τε σώμασιν ἦσαν ἐς τὰς ἐπιδρομὰς καὶ ἀναχωρήσεις ἐπιτήδειοι καὶ τῆι ὁπλίσει κοῦφοι· θώρακα γὰρ ἢ ἀσπίδα ⟨οὐκ⟩ εἶχεν ἕκαστος· ὅσοι δὲ ἠπόρουν τούτων, περιεβέβληντο αἰγῶν νάκας καὶ προ-*

2 *ἀεὶ* **edd.:** *αἰεὶ* ***β*** || **8 suppl. Herwerden** || **13** *πανστρατιᾶι* **Musurus:** *-είαι* ***β*** || **14** *Σικυωνίων* **edd.:** *σικυώνων* ***β*** || **16** *ἐπιτρέψαντες* **P:** *-στρέψαντες* **VF** || **28** *ἢ*] *καὶ* **Zink** || **31** *ἢ*] *καὶ* **Corais** | **suppl. Hitzig** *εἶχεν ⟨οὐχ⟩* **Spiro**

*βάτων, οἱ δὲ καὶ θηρίων δέρματα καὶ μάλιστα οἱ ὀρεινοὶ
τῶν Ἀρκάδων λύκων τε καὶ ἄρκτων. ἀκόντια δὲ ἕκαστος* 4
*πολλά, οἱ δὲ καὶ λόγχας αὐτῶν ἔφερον. καὶ οὗτοι μὲν
ἐλόχων τῆς Ἰθώμης ἔνθα ἔμελλον ἥκιστα ἔσεσθαι σύνοπτοι·
οἱ δὲ ὁπλῖται τῶν Μεσσηνίων καὶ συμμάχων τήν τε ἔφοδον
τὴν πρώτην τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέμειναν καὶ μετὰ τοῦτο
ἦσαν ἤδη καὶ τὰ ἄλλα ἀνδρεῖοι. ἀριθμῶι μὲν δὴ τῶν
ἐναντίων ἀπελείποντο, λογάδες δὲ ὄντες ἐμάχοντο πρὸς
δῆμον καὶ οὐχ ὁμοίως πρὸς κρείττους, ἧι καὶ μᾶλλον τῆι
τε ἄλληι προθυμίαι καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἐπὶ πολὺ ἀντεῖχον.
ἐνταῦθα καὶ ὁ στρατὸς τῶν Μεσσηνίων ὁ εὔζωνος, ἀφ'* 5
*οὗ καὶ τούτοις ἤρθη τὰ σημεῖα, ἐχρῶντο ἐπὶ τοὺς Λακε-
δαιμονίους δρόμωι καὶ περιστάντες ἠκόντιζον ἐς τὰ
πλάγια· ὅσοις δὲ καὶ ἐπὶ πλέον μετῆν τόλμης, προσέθεόν
τε καὶ ἔτυπτον ἐκ χειρός. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, κίνδυνόν
σφισι δεύτερον ἐν τῶι αὐτῶι καὶ οὕτως ἀνέλπιστον
ὁρῶντες παρόντα, ὅμως οὔτε ἐταράχθησαν ἐπιστρεφό-
μενοί τε ἐς τοὺς ψιλοὺς ἀμύνεσθαι μὲν ἐπειρῶντο, διὰ δὲ
τὴν κουφότητα οὐ χαλεπῶς ἀποφευγόντων ἀπορία τοῖς
Λακεδαιμονίοις καὶ ἀπ' αὐτῆς ἤδη καὶ ὀργὴ γίνεται.
πεφύκασι δέ πως οἱ ἄνθρωποι μάλιστα ἔχειν ἀκρατῶς* 6
*πρὸς τὰ παρ' ἀξίαν· καὶ δὴ καὶ τότε οἵ τε ἤδη τραύματα
τῶν Σπαρτιατῶν εἰληφότες καὶ ὅσοι κειμένων τῶν παρα-
στατῶν ἐγίνοντο πρὸς τὴν ἔφοδον τῶν ψιλῶν πρῶτοι,
προεξέθεόν τε, ὁπότε ἴδοιεν ἐπιφερομένους τοὺς ψιλούς,
καὶ ὑπὸ θυμοῦ μακροτέρας τὰς διώξεις ἐποιοῦντο ἀπο-
χωρούντων. οἱ δὲ ψιλοὶ τῶν Μεσσηνίων ὡς τὸ πρῶτον
ἤρξαντο, κατὰ χώραν τε μένοντας ἔτυπτον καὶ ἐσηκόντιζον
καὶ διωκόντων ἔφθανον ἀποφεύγοντες καὶ πειρωμένοις
ἀναστρέφειν αὖθις ἐπήιεσαν. ταῦτα δὲ ἔδρων σποράδην* 7
*καὶ ἄλλοι κατ' ἄλλο τῆς τῶν ἐναντίων τάξεως· οἵ τε
ὁπλῖται τῶν Μεσσηνίων καὶ συμμάχων θρασύτερον ἐν τῶι
τοιῶιδε τοῖς κατὰ στόμα αὐτῶν ἐπέκειντο. τέλος δὲ οἱ*

9 *πρὸς κρείττους*] *προκρίτους* Herwerden || **23** *παραστατῶν*] *σπαρτιατῶν* **R^2 Pa Vb**

*Λακεδαιμόνιοι τῶι τε χρόνωι καὶ τοῖς τραύμασιν ἀπ-
αγορεύοντες καὶ ἅμα παρὰ τὸ εἰωθὸς ὑπὸ τῶν ψιλῶν
ταρασσόμενοι διαλύουσι τὴν τάξιν· τραπέντων δέ,
8 ἐνταῦθά σφισι πλείω παρεῖχον κακὰ οἱ ψιλοί. τοὺς δὲ τῶν
Λακεδαιμονίων διαφθαρέντας ἐν τῆι μάχηι συλλαβεῖν μὲν
οὐχ οἷά τε ἦν ἀριθμῶι, πείθομαι δὲ εἶναι καὶ αὐτὸς
πολλούς. ἡ δὲ οἴκαδε ἀναχώρησις τοῖς μὲν ἄλλοις καθ'
ἡσυχίαν, Κορινθίοις δὲ ἔμελλεν ἔσεσθαι χαλεπή· διὰ
πολεμίας γὰρ ἐγίνετο ὁμοίως διά τε τῆς Ἀργείας πειρω-
μένοις καὶ παρὰ Σικυῶνα ἀνασωθῆναι.*

12 *Λακεδαιμονίους δὲ ἐλύπει μὲν καὶ τὸ γεγονὸς πταῖσμα,
τεθνεώτων ἐν τῆι μάχηι πολλῶν τε καὶ ἀξίων λόγου,
παρίστατο δὲ καὶ ἐς τὴν πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ πολέμου
σφίσιν ἀθύμως ἔχειν· καὶ διὰ τοῦτο θεωροὺς ἀποστέλλου-
σιν ἐς Δελφούς. τούτοις ἐλθοῦσιν ἡ Πυθία χρᾶι τάδε·*

*οὔ σε μάχης μόνον ἔργ' ἐφέπειν χερὶ Φοῖβος ἄνωγεν,
ἀλλ' ἀπάτηι μὲν ἔχει γαῖαν Μεσσηνίδα λαός,
ταῖς δ' αὐταῖς τέχναισιν ἁλώσεται αἷσπερ ὑπῆρξεν.*

2 *{ὁ} πρὸς ταῦτα τοῖς βασιλεῦσι καὶ τοῖς ἐφόροις τέχνας μὲν
οὖν προθυμουμένοις οὐκ ἐγίνετο ἀνευρεῖν· οἱ δὲ Ὀδυσσέως
τῶν ἔργων ἀπομιμούμενοι τὸ ἐπὶ Ἰλίωι πέμπουσιν ἄνδρας
ἑκατὸν ἐς Ἰθώμην συνειδήσοντας ἃ μηχανῶνται, λόγωι δὲ
αὐτομόλους· ἦν δὲ καὶ φυγὴ τῶν ἀνδρῶν ἐκ τοῦ φανεροῦ
κατεγνωσμένη. τούτους ἥκοντας ἀπέπεμπεν αὐτίκα Ἀρι-
στόδημος, Λακεδαιμονίων φήσας τὰ ἀδικήματα καινὰ
3 εἶναι, τὰ δὲ σοφίσματα ἀρχαῖα. ἁμαρτόντες δὲ οἱ Λακεδαι-
μόνιοι τοῦ ἐγχειρήματος δεύτερα ἐπειρῶντο τῶν Μεσση-
νίων διαλῦσαι τὸ συμμαχικόν· ἀντειπόντων δὲ τῶν*

15 cf. Diod. 8, fr. 13. 2; Euseb. Praep. Ev. 5. 27. 1 || **20** *δ* 242—258; cf. p. 37 Kinkel

17 *γαῖαν* **Amasaeus** (cf. Diod. 8. 13; Oenom. ap. Euseb. Praep. Ev. 5. 27. 1): *σαιλίαν β* || **18** *αἷσπερ* **R^{2}PaVb**: *αἶπερ β* || **19** del. **R^{2}PaVb** | *ὁ πρὸς*] *ἤρεσε* **Kayser** || **20** *οὖν* del. **Musurus** || **22** *συνειδήσοντας* **Corais**: *συνιδόντας β* *συνήσοντας* **Bekker** *συνειδότας* **Hitzig**

Ἀρκάδων — παρὰ γὰρ τούτους πρότερον ἀφίκοντο οἱ πρέσβεις — οὕτω τὴν ἐπ' Ἄργος ἐπέσχον πορείαν. Ἀριστόδημος δὲ πυνθανόμενος τὰ πρασσόμενα ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων πέμπει καὶ αὐτὸς ἐρησομένους τὸν θεόν, ἡ δὲ Πυθία σφίσιν ἔχρησε·

κῦδός σοι πολέμοιο διδοῖ θεός· ἀλλ' ἀπάταισι 4
φράζεο μὴ Σπάρτης δόλιος λόχος ἐχθρὸς ἀνέλθηι
— κρείσσων δὴ γὰρ Ἄρης κείνων — εὐήρεα τείχη
καί ⟨τε⟩ χορῶν στεφάνωμα πικροὺς οἰκήτορας ἕξει,
τῶν δύο συντυχίαις κρυπτὸν λόχον ἐξαναδύντων.
οὐ πρόσθεν δὲ τέλος τόδ' ἐπόψεται ἱερὸν ἦμαρ,
πρὶν τὰ παραλλά⟨ξαν⟩τα φύσιν τὸ {ξαν} χρεὼν
ἀφίκηται.

τότε μὲν δὴ Ἀριστόδημος καὶ οἱ μάντεις ἀπείρως εἶχον συμβαλέσθαι τὸ εἰρημένον· ἔτεσι δὲ ὕστερον οὐ πολλοῖς ἀναφαίνειν τε καὶ ἐς τέλος ἄξειν ἔμελλεν ὁ θεός.

Ἕτερα δὲ ἐν τῶι τότε τοῖς Μεσσηνίοις συνέβαινε 5
τοιαῦτα. Λυκίσκου μετοικοῦντος ἐν Σπάρτηι τὴν θυγατέρα ἐπέλαβεν ἀποθανεῖν, ἣν ἅμα ἀγόμενος ἔφυγεν ἐκ Μεσσήνης. πολλάκις δὲ αὐτὸν φοιτῶντα ἐπὶ τὸ μνῆμα τῆς παιδὸς λοχήσαντες ἱππεῖς τῶν Ἀρκάδων αἱροῦσιν· ἀναχθεὶς δὲ ἐς τὴν Ἰθώμην καὶ ἐς ἐκκλησίαν καταστὰς ἀπελογεῖτο ὡς οὐ προδιδοὺς τὴν πατρίδα ἀποχωρῆσαι, πειθόμενος δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ μάντεως ἐς τὴν παῖδα
ὡς οὖσαν οὐ γνησίαν. ταῦτα ἀπολογούμενος οὐ πρότερον 6
ἔδοξεν ἀληθῆ λέγειν πρὶν ἢ παρῆλθεν ἐς τὸ θέατρον ἡ τὴν ἱερωσύνην τότε τῆς Ἥρας ἔχουσα. αὕτη δὲ τεκεῖν τε τὴν παῖδα ὡμολόγει καὶ τῆι Λυκίσκου γυναικὶ ὑποβαλέσθαι δοῦναι· „νῦν δὲ“ ἔφη „τό τε ἀπόρρητον ἐκφαίνουσα ἥκω καὶ παύσουσα ἐμαυτὴν ἱερωμένην.“ ταῦτα δὲ ἔλεγεν, ὅτι

7 *φράζεο* Spiro coll. 3. 8. 9: *-ου* **β** || 8 distinxit Lobeck | *δὴ* Lobeck: *ἢ* Camerarius *εἰ* **β** | *κείνων* R^3: *ἐκείνων* **β** | *τείχη* Lobeck: *τεύχη* **β** || 9 suppl. edd. ⟨*τὸ*⟩ Spiro || 10 *κρυπτοῦ λόχου* $R^2 Va^2 Vb$ || 12 *πρὶν* 𝔑: *κηβ* | transp. Lobeck || 30 *ἱερωμένην* Va: *ἱερου-* **β** | *ἔλεγεν* Va: *ἐλέγετο* **β**

ἦν ἐν τῆι Μεσσήνηι καθεστηκός, ἦν γυναικὸς ἱερωμένης ἢ καὶ ἀνδρὸς προαποθάνηι τις τῶν παίδων, ἐς ἄλλον τὴν ἱερωσύνην μεταχωρεῖν. νομίζοντες οὖν τὴν γυναῖκα ἀληθῆ λέγειν, τῆι θεῶι τε εἵλοντο ἱερατευσομένην ἀντ' ἐκείνης καὶ Λυκίσκον συγγνωστὰ ἔφασαν εἰργάσθαι.

7 *Μετὰ δὲ ταῦτα ἐδόκει σφίσι — καὶ γὰρ εἰκοστὸν ἔτος ἐπήιει τῶι πολέμωι — πέμπειν αὖθις ἐς Δελφοὺς ἐρησομένους ὑπὲρ νίκης. ἐρομένοις δὲ ἔχρησεν ἡ Πυθία·*

τοῖς τρίποδας περὶ βωμὸν Ἰθωμάται Διὶ πρώτοις
στήσασιν δεκάδων ἀριθμὸν δὶς πέντε δίδωσι
σὺν κύδει πολέμου γαῖαν Μεσσηνίδα δαίμων.
Ζεὺς γὰρ ἔνευσ' οὕτως. ἀπάτη δέ σε πρόσθε τίθησιν
ἥ τ' ὀπίσω τίσις ἐστί, καὶ οὐ θεὸν ἐξαπατώιης.
ἔρδ' ὅππηι τὸ χρεών· ἄτη δ' ἄλλοισι πρὸ ἄλλων.

8 *ταῦτ' ἀκούσαντες γεγονέναι τε ἡγοῦντο ὑπὲρ αὐτῶν τὴν μαντείαν καὶ σφίσι διδόναι τοῦ πολέμου κράτος· οὐ γὰρ αὐτῶν γε ἐχόντων ἐντὸς τείχους τοῦ Ἰθωμάτα τὸ ἱερὸν Λακεδαιμονίους προτέρους ἀναθέντας φθήσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ξυλίνους κατασκευάσεσθαι τρίποδας ἔμελλον, οὐ γάρ σφισι περιῆν χρήματα ὡς χαλκοῦς ποιήσασθαι· τῶν δέ τις Δελφῶν τὸν χρησμὸν ἐξήγγειλεν ἐς Σπάρτην. πυθομένοις δὲ ἐν κοινῶι μὲν οὐδέν σφισιν ἐξεγένετο ἀνευρεῖν σοφόν,*
9 *Οἴβαλος δὲ τὰ μὲν ἄλλα οὐ τῶν ἐπιφανῶν, γνώμην δὲ ὡς ἐδήλωσεν ἀγαθός, ποιησάμενος ὡς ἔτυχε πηλοῦ τρίποδας ἑκατόν, τούτους τε ἀποκεκρυμμένους ἐν πήραι καὶ δίκτυα ἅμα αὐτοῖς ἔφερεν ὡς ἀνὴρ θηρευτής. ἅτε δὲ ὢν ἀγνὼς καὶ Λακεδαιμονίων τοῖς πολλοῖς, ῥᾶιον Μεσσηνίους ἐλάνθανεν· ἀναμίξας δὲ αὑτὸν ἀνδράσιν ἀγροίκοις ἐσῆλθέ τε μετ' αὐτῶν ἐς τὴν Ἰθώμην, καὶ ὡς νὺξ τάχιστα ἐπελάμβανεν, ἀναθεὶς τοὺς τρίποδας τῶι θεῶι τούτους*

1 *ἱερωμένης* **Kuhn**: *ἱερου-* ***β*** || **8** *ἐρομένοις* **Bekker**: *ἐρησαμένοις* ***β*** || **9** *πρώτοις* **Porson**: *-ωι* ***β*** || **13** *οὐ θεὸν* **Xylander**: *ἔνθεον* ***β*** *ἂν θεὸν* **Kuhn**; *ἔστ' οὐδ' ἂν θεὸν* **(?) Spiro** || **16** *⟨τὸ⟩ τοῦ πολέμου* **Valckenaer** || **18** *φθήσεσθαι* **Musurus**: *φήσεσθαι* ***β*** || **19** *κατασκευάσεσθαι* **Hitzig**: *-σασθαι* ***β*** || **26** *ἀγνὼς* **V**: *ἀγνὸς* **FP**

δὴ τοὺς πηλίνους αὖθις ἐς Σπάρτην ἀπαγγελῶν Λακεδαι-
μονίοις ᾤχετο. Μεσσηνίους δέ, ὡς εἶδον, ἐτάραξε μὲν 10
μεγάλως, καὶ εἴκαζον — ὥσπερ ἦν — παρὰ Λακεδαι-
μονίων εἶναι· παρεμυθεῖτο δὲ ὅμως αὐτοὺς ὁ Ἀριστόδημος
λέγων ἄλλα ⟨τε⟩ ἃ ἐν τοῖς παροῦσιν εἰκὸς ἦν καὶ τοὺς
ξυλίνους τρίποδας — ἐπεποίηντο γὰρ ἤδη — περὶ τοῦ
Ἰθωμάτα τὸν βωμὸν ἔστησε. συνέβη δὲ καὶ Ὀφιονέα τὸν
μάντιν τοῦτον, τὸν ἐκ γενετῆς τυφλὸν, ἀναβλέψαι παρα-
λόγως δὴ μάλιστα ἀνθρώπων. ἐπέλαβε γὰρ τῆς κεφαλῆς
ἄλγημα αὐτὸν ἰσχυρόν, καὶ ἀνέβλεψεν ἀπ' αὐτοῦ.

Τὰ δὲ ἐντεῦθεν — ἔρρεπε γὰρ ἤδη τὸ χρεὼν ἐς ἅλωσιν 13
τῶν Μεσσηνίων — προεσήμαινεν αὐτοῖς τὰ μέλλοντα ὁ θεός.
τό τε γὰρ τῆς Ἀρτέμιδος ἄγαλμα, ὃν χαλκοῦν καὶ αὐτὸ
καὶ τὰ ὅπλα, παρῆκε τὴν ἀσπίδα· καὶ Ἀριστοδήμου τῶι
Διὶ τῶι Ἰθωμάται θύειν μέλλοντος τὰ ἱερεῖα, οἱ κριοὶ
ἐπὶ τὸν βωμὸν αὐτόματοι καὶ βίαι τὰ κέρατα ἐνράξαντες
ἀποθνήσκουσιν ὑπὸ τῆς πληγῆς. τρίτον δὲ ἄλλο συνέβη
σφίσιν· οἱ κύνες συνιόντες ἐς τὸ αὐτὸ ἀνὰ πᾶσαν νύκτα
ὠρύοντο, τέλος δὲ καὶ ἀπεχώρησαν ἀθρόοι πρὸς τὸ τῶν
Λακεδαιμονίων στρατόπεδον. ταῦτά τε δὴ τὸν Ἀριστόδημον 2
ἐτάρασσε καὶ ὀνείρατος ὄψις ἐπιγενομένη τοιάδε. ἔδοξεν
ἐξιέναι οἱ μέλλοντι ἐς μάχην καὶ ὡπλισμένωι τῶν ἱερείων
τὰ σπλάγχνα ἐπὶ τραπέζηι προκεῖσθαι, τὴν δέ οἱ θυγατέρα
ἐπιφανῆναι μέλαιναν ἐσθῆτα ἔχουσαν καὶ φαίνουσαν τό τε
στέρνον καὶ τὴν γαστέρα ἀνατετμημένα, ἀναφανεῖσαν δὲ
ἀπορρῖψαι μὲν τὰ ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἀφελέσθαι δὲ αὐτοῦ
τὰ ὅπλα, ἀντὶ τούτων δὲ στέφανον ἐπιθεῖναι χρυσοῦν καὶ
ἱμάτιον ἐπιβαλεῖν λευκόν. ἔχοντος δὲ Ἀριστοδήμου τά τε 3
ἄλλα ἀθύμως καὶ τὸν ὄνειρον ἡγουμένου προλέγειν οἱ τοῦ
βίου τελευτήν, ὅτι οἱ Μεσσήνιοι τῶν ἐπιφανῶν τὰς
ἐκφορὰς ἐποιοῦντο ἐστεφανωμένων καὶ ἱμάτια ἐπι-
βεβλημένων λευκά, ἀπαγγέλλει τις Ὀφιονέα τὸν μάντιν οὐχ

1 *ἀπαγγελῶν* **Clavier**: *ἀπαγγέλλων* (*ἀπαγγέλων* **F**) ***β*** || **5** **suppl. R[sv] Pa Vb** || **7** *ἔστησε*] *στῆσαι* **Kayser** || **8** *τοῦτον*] *ἐκεῖνον* (?) Spiro || **10** *ἀνέβλεψεν* **𝕽**: *ἀναβλέψαι* ***β*** || **18** *ἀνὰ* **Va**: *κατὰ* ***β*** **Phral.**

ὁρᾶν ἔτι ἀλλ' ἐξαίφνης γενέσθαι τυφλόν, ὥσπερ γε καὶ ἦν τὸ ἐξ ἀρχῆς. συνιᾶσι δὴ καὶ τοῦ χρησμοῦ τότε, ὡς τοὺς ἀναδύντας δύο ἐκ τοῦ λόχου καὶ ἐς τὸ χρεὼν αὖθις ἐλθόντας τοῦ Ὀφιονέως τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶπεν ἡ Πυθία.

4 ἐνταῦθα Ἀριστόδημος τά τε οἰκεῖα ἀναλογιζόμενος, ὡς οὐδὲν ὠφέλιμον γένοιτο φονεὺς θυγατρός, καὶ τῆι πατρίδι οὐχ ὁρῶν ἔτι ὑποῦσαν σωτηρίας ἐλπίδα, ἐπικατέσφαξεν ἑαυτὸν τῆς παιδὸς τῶι τάφωι, τὰ μὲν ἐς ἀνθρώπου λογισμὸν ἥκοντα Μεσσηνίους σώσας, τῆς τύχης δὲ ἐς τὸ μηδὲν ἀγαγούσης τά τε ἔργα αὐτοῦ καὶ τὰ βουλεύματα. ἀπέθανε δὲ βασιλεύσας ἔτη τε ἓξ καὶ ἐκ τοῦ ἑβδόμου μῆνας ἐπιλαβὼν ⟨οὐ⟩ πολλούς.

5 Τοῖς δὲ Μεσσηνίοις ἀπεγνωκέναι τὰ πράγματα παρίστατο, ὥστε καὶ ὥρμησαν ἱκεσίαν ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἀποστέλλειν· οὕτω σφόδρα κατέπληξεν αὐτοὺς ἡ τοῦ Ἀριστοδήμου τελευτή. καὶ τοῦτο μὲν ὁ θυμὸς ἐπέσχεν αὐτοὺς μὴ ποιῆσαι· συλλεγέντες δὲ ἐς ἐκκλησίαν βασιλέα μὲν οὐδένα, Δᾶμιν δὲ στρατηγὸν αὐτοκράτορα εἵλοντο. ὁ δὲ Κλέοννίν τε αὐτῶι καὶ Φυλέα ἑλόμενος συνάρχοντας παρεσκευάζετο ὡς καὶ ἐκ τῶν παρόντων συνάψων {ἐς} μάχην· ἐπηνάγκαζε γὰρ ἥ τε πολιορκία καὶ οὐχ ἥκιστα ὁ λιμὸς καὶ ἀπ' αὐτοῦ δέος, μὴ καὶ προδιαφθαρῶσιν ὑπὸ
6 ἐνδείας. ἀρετῆι μὲν δὴ καὶ τολμήμασιν οὐδὲ τότε ἀπεδέησε τὰ τῶν Μεσσηνίων· ἀπέθανον δὲ οἵ τε στρατηγοί σφισιν ἅπαντες καὶ τῶν ἄλλων οἱ λόγου μάλιστα ἄξιοι. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου μῆνας μέν που πέντε μάλιστα ἀντέσχον, περὶ δὲ τὸν ἐνιαυτὸν λήγοντα ἐξέλιπον τὴν Ἰθώμην, πολεμήσαντες ἔτη τὰ πάντα εἴκοσι, καθὰ καὶ Τυρταίωι πεποιημένα ἐστίν·

εἰκοστῶι δ' οἱ μὲν κατὰ πίονα ἔργα λιπόντες
φεῦγον Ἰθωμαίων ἐκ μεγάλων ὀρέων.

29 fr. 4 Diehl^3, 7—8

2 *συνίησι* Schubart-Walz || 6 ⟨*ἐς*⟩ *οὐδὲν* Facius || 12 suppl. Siebelis || 20 del. Siebelis Hitzig coll. 1. 39. 2, 4. 15. 7 || 23 *οὐδὲ τότε* Clavier: *οὐδέποτε* β

ὁ δὲ πόλεμος ἔλαβεν οὗτος ⟨τέλος⟩ ἔτει πρώτωι τῆς 7
724 τετάρτης καὶ δεκάτης ὀλυμπιάδος, ἣν Δάσμων Κορίνθιος
ἐνίκα στάδιον, Ἀθήνησι Μεδοντιδῶν τὴν ἀρχὴν ἔτι
ἐχόντων τὴν δεκέτιν καὶ ἔτους Ἱππομένει τετάρτου τῆς
ἀρχῆς ἠνυσμένου.
Μεσσηνίων δὲ ὅσοις μὲν ἔτυχον ἐν Σικυῶνι οὖσαι καὶ 14
ἐν Ἄργει προξενίαι καὶ παρὰ τῶν Ἀρκάδων τισίν, οὗτοι
μὲν ἐς ταύτας τὰς πόλεις ἀπεχώρησαν, ἐς Ἐλευσῖνα δὲ οἱ
τοῦ γένους τῶν ἱερέων καὶ θεαῖς ταῖς Μεγάλαις τελοῦντες
τὰ ὄργια· ὁ δὲ ὄχλος ὁ πολὺς κατὰ τὰς πατρίδας ἕκαστοι
τὰς ἀρχαίας ἐσκεδάσθησαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ πρῶτα μὲν 2
τὴν Ἰθώμην καθεῖλον ἐς ἔδαφος, ἔπειτα καὶ τὰς λοιπὰς
πόλεις ἐπιόντες ᾕρουν. ἀνέθεσαν δὲ καὶ ἀπὸ τῶν λαφύρων
τῶι Ἀμυκλαίωι τρίποδας χαλκοῦς· Ἀφροδίτης ἄγαλμά
ἐστιν ἑστηκὸς ὑπὸ τῶι τρίποδι ⟨τῶι πρώτωι⟩, Ἀρτέμιδος
δὲ ὑπὸ τῶι δευτέρωι, Κόρης δὲ τῆς Δήμητρος ὑπὸ τῶι
τρίτωι. ταῦτα μὲν δὴ ἀνέθεσαν ἐνταῦθα, τῆς δὲ γῆς τῆς 3
Μεσσηνίας Ἀσιναίοις μὲν ἀνεστηκόσιν ὑπὸ Ἀργείων
διδόασιν ἐπὶ θαλάσσηι ταύτην ἣν καὶ νῦν ἔτι οἱ Ἀσιναῖοι
νέμονται· τοῖς δὲ Ἀνδροκλέους ἀπογόνοις — ἦν γὰρ
δὴ καὶ θυγάτηρ Ἀνδροκλεῖ καὶ παῖδες τῆς θυγατρός,
φεύγοντες δὲ ὑπὸ τὴν τελευτὴν τοῦ Ἀνδροκλέους ᾤχοντο
ἐς Σπάρτην — τούτοις τὴν Ὑάμειαν καλουμένην ἀπο-
νέμουσι. τὰ δὲ ἐς αὐτοὺς Μεσσηνίους παρὰ Λακεδαιμονίων 4
ἔσχεν οὕτως. πρῶτον μὲν αὐτοῖς ἐπάγουσιν ὅρκον μήτε
ἀποστῆναί ποτε ἀπ' αὐτῶν μήτε ἄλλο ἐργάσασθαι
νεώτερον μηδέν· δεύτερα δὲ φόρον μὲν οὐδένα ἐπέταξαν
εἰρημένον, οἱ δὲ τῶν γεωργουμένων τροφῶν σφισιν
ἀπέφερον ἐς Σπάρτην πάντων τὰ ἡμίσεα. προείρητο δὲ
καὶ ἐπὶ τὰς ἐκφορὰς τῶν βασιλέων καὶ ἄλλων τῶν ἐν
τέλει καὶ ἄνδρας ἐκ τῆς Μεσσηνίας καὶ τὰς γυναῖκας ἐν

1 suppl. 𝕽 || **4** δεκέτιν Sylburg: δεκάτην β || **6** οὖσαι Musurus: οὖσι β || **9** ἱερέων Sylburg: ἱερῶν β || **14** τῶι Ἀμυκλαίωι Musurus: τῶν ἀμυκλαίων β || **15** suppl. 𝕽 || **16** τῆς Clavier (cf. 3. 18. 8): ἡ β || **23** Ὑάμειαν ex Steph. Byz.: ὑαμίαν β || **28** τροφὴν Schneider προεῖπον Kayser || **29** ἀπέφερον Dindorf: ἀποφέρειν β || **31** ἄνδρας R^{8v} Pa Vb: -α β

ἐσθῆτι ἥκειν μελαίνηι· καὶ τοῖς παραβᾶσιν ἐπέκειτο
5 ποινή. ⟨ἐς⟩ τιμωρίας δὲ ἃς ὕβριζον ἐς τοὺς Μεσσηνίους, Τυρταίωι πεποιημένα ἐστίν·

ὥσπερ ὄνοι μεγάλοις ἄχθεσι τειρόμενοι,
δεσποσύνοισι φέροντες ἀναγκαίης ὑπὸ λυγρῆς
ἥμισυ πᾶν θ' ὅσσων καρπὸν ἄρουρα φέρει.

ὅτι δὲ καὶ συμπενθεῖν ἔκειτο αὐτοῖς ἀνάγκη, δεδήλωκεν ἐν τῶιδε·

δεσπότας οἰμώζοντες, ὁμῶς ἄλοχοί τε καὶ αὐτοί,
εὖτέ τιν' οὐλομένη μοῖρα κίχοι θανάτου.

6 Τοιούτων οὖν οἱ Μεσσήνιοι κατειληφότων καὶ ἅμα ἐς τὰ μέλλοντα οὐδὲν ἐνορῶντες παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων φιλάνθρωπον, πρό τε δὴ τῶν παρόντων τεθνάναι μαχομένους ἢ καὶ τὸ παράπαν ἐκ Πελοποννήσου φεύγοντας οἴχεσθαι νομίζοντες αἱρετώτερα, ἀφίστασθαι πάντως ἐγίνωσκον. ἐνῆγον δὲ οὐχ ἥκιστα ἐς τοῦτο καὶ οἱ νεώτεροι, πολέμου μὲν ἔτι ἀπείρως ἔχοντες, λαμπροὶ δὲ ὄντες τὰ φρονήματα καὶ ἀποθανεῖν προτιμῶντες ἐν ἐλευθέραι τῆι πατρίδι, εἰ καὶ τὰ ἄλλα εὐδαιμόνως δουλεύειν παρείη.
7 ἐπετράφη δὲ νεότης καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Μεσσηνίας, οἱ δὲ ἄριστοι καὶ ἀριθμὸν πλεῖστοι περὶ τὴν Ἀνδανίαν, ἐν δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀριστομένης, ὃς καὶ νῦν ἔτι ὡς ἥρως ἔχει παρὰ Μεσσηνίοις τιμάς. καί οἱ καὶ τὰ τῆς γενέσεως ἐπιφανέστερα ὑπάρξαι νομίζουσι· Νικοτελείαι γὰρ τῆι μητρὶ αὐτοῦ δαίμονα ἢ θεὸν δράκοντι εἰκασμένον συγγενέσθαι λέγουσι. τοιαῦτα δὲ καὶ Μακεδόνας ἐπὶ Ὀλυμπιάδι καὶ ἐπὶ Ἀριστοδάμαι Σικυωνίους οἶδα εἰρηκότας, διάφορα δὲ
8 τοσόνδε ἦν· Μεσσήνιοι γὰρ οὐκ ἐσποιοῦσιν Ἀριστομένην Ἡρακλεῖ παῖδα ἢ Διί, ὥσπερ Ἀλέξανδρον Ἄμμωνι οἱ

3 et 8 fr. 5 Diehl³

□ 1 ἐπέκειτο Sylburg: ἀπ- β || 2 suppl. Schubart-Walz | τιμωρίας Va: -αι β || 6 πᾶν θ' Allen: πάνθ' β πᾶν Kuhn | ὅσσων P: ὅσων VF || 12 ὁρῶντες Schubart || 13 πρό τε δὴ Porson: πρὸς τέλη β | μαχομένους edd.: -οις β || 20 ἐπετράφη V: ἐπεστράφη FP 27 διάφορα Sylburg: διαφορὰ β

Μακεδόνες καὶ Ἄρατον Ἀσκληπιῶι Σικυώνιοι· Ἀριστομένει δὲ πατέρα Ἑλλήνων μὲν οἱ πολλοὶ Πύρρον φασὶν εἶναι, Μεσσηνίους δὲ οἶδα αὐτὸς ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς Ἀριστομένην Νικομήδους καλοῦντας. οὗτος μὲν οὖν ἀκμάζων ἡλικίαι καὶ τόλμηι καὶ ἄλλοι τῶν ἐν τέλει παρώξυνον ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν· ἐπράσσετο δὲ ταῦτα οὐκ εὐθὺς ἐκ τοῦ φανεροῦ, κρύφα δὲ ἐς Ἄργος καὶ παρὰ τοὺς Ἀρκάδας ἀπέστελλον, εἴ σφισιν ἀπροφασίστως καὶ μηδὲν ἐνδεεστέρως ἢ ἐπὶ τοῦ πολέμου τοῦ προτέρου ἀμῦναι θελήσουσιν.

Ὡς δὲ τά τε ἄλλα ἐς τὸν πόλεμον ἕτοιμα ἦν αὐτοῖς καὶ 15 *τὰ ἀπὸ τῶν συμμάχων προθυμότερα ἢ προσεδόκων — καὶ γὰρ Ἀργείοις ἤδη καὶ Ἀρκάσι λαμπρῶς τὸ ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔχθος ἐξῆπτο — οὕτως ἀπέστησαν ἔτει τριακοστῶι μὲν καὶ ἐνάτωι μετὰ Ἰθώμης ἅλωσιν, τετάρτωι*
685 *δὲ τῆς τρίτης ὀλυμπιάδος καὶ εἰκοστῆς, ἣν Ἴκαρος Ὑπερησιεὺς ἐνίκα στάδιον· Ἀθήνηισι δὲ οἱ κατ' ἐνιαυτὸν ἦσαν ἤδη τότε ἄρχοντες, καὶ Ἀθηναίοις Τλησίας ἦρχεν. ἐν* 2 *δὲ Λακεδαίμονι οἵτινες τηνικαῦτα ἔτυχον βασιλεύοντες, Τυρταῖος μὲν τὰ ὀνόματα οὐκ ἔγραψε, Ῥιανὸς δ' ἐποίησεν ἐν τοῖς ἔπεσι Λεωτυχίδην βασιλέα ἐπὶ τοῦδε εἶναι τοῦ πολέμου. Ῥιανῶι μὲν οὖν ἔγωγε οὐδαμῶς κατά γε τοῦτο συνθήσομαι· Τυρταῖον δὲ καὶ οὐ λέγοντα ὅμως εἰρηκέναι τις ἂν ἐν τῶιδε ἡγοῖτο. ἐλεγεῖα γάρ ἐς τὸν πρότερόν ἐστιν αὐτῶι πόλεμον·*

ἀμφ' αὐτὴν δ' ἐμάχοντ' ἐννεακαίδεκ' ἔτη
νωλεμέως αἰεί, ταλασίφρονα θυμὸν ἔχοντες,
αἰχμηταὶ πατέρων ἡμετέρων πατέρες.

δῆλα οὖν ἐστιν ὡς ὕστερον τρίτηι γενεᾶι τὸν πόλεμον οἱ 3 *Μεσσήνιοι τόνδε ἐπολέμησαν, ἀποδείκνυσί τε τοῦ χρόνου*

20 FGrHist 265 F 43 || **23** fr. 4 Diehl³, 4–6

3 *αὐτοὺς* Schubart-Walz || **4** *νικομήδους* **R**: *λυκομήδους* ***β*** || **10** *θελήσουσιν* **VP**: *θελήσκουσιν* **F** || **19** *δὲ* om. **F** | *Λακεδαίμονι οἵτινες* **Buttmann**: *λακεδαιμονίοις τινὲς* ***β*** || **26** *αὐτῆι* Wilamowitz

τὸ συνεχὲς βασιλεύοντας τηνικαῦτα ἐν Σπάρτηι Ἀνάξανδρον Εὐρυκράτους τοῦ Πολυδώρου, τῆς δὲ οἰκίας τῆς ἑτέρας Ἀναξίδαμον Ζευξιδάμου τοῦ Ἀρχιδάμου τοῦ Θεοπόμπου. κατέβην δὲ ἐς ἀπόγονον Θεοπόμπου τέταρτον, ὅτι Ἀρχίδαμος ὁ Θεοπόμπου προαπέθανε τοῦ πατρὸς καὶ ἐς Ζευξίδαμον υἱιδοῦν ὄντα ἡ Θεοπόμπου περιῆλθεν ἀρχή. Λεωτυχίδης δὲ μετὰ Δημάρατον βασιλεύσας φαίνεται τὸν Ἀρίστωνος· Θεοπόμπου δὲ Ἀρίστων ἀπόγονος ἕβδομος.

4 *Τότε δὲ οἱ Μεσσήνιοι Λακεδαιμονίοις συμβάλλουσιν ἐν*
Δέραις καλουμέναις τῆς σφετέρας, ἔτει πρώτωι μετὰ τὴν
ἀπόστασιν· ἀπῆσαν δὲ ἀμφοτέροις οἱ σύμμαχοι. καὶ νίκη
μὲν ἐγένετο οὐδετέρων σαφής, Ἀριστομένην δὲ ἔργα φασὶν
ἀποδείξασθαι πλέον τι ἢ ἄνδρα ἕνα εἰκὸς ἦν, ὥστε καὶ
βασιλέα μετὰ τὴν μάχην ἡιροῦντο αὐτόν — ἦν γὰρ καὶ
γένους τῶν Αἰπυτιδῶν — παραιτουμένου τε, οὕτω
5 *στρατηγὸν αὐτοκράτορα εἵλοντο. Ἀριστομένει δὲ παρίστα-*
το μηδ' ἂν ἄλλον ἀπαξιῶσαι παθεῖν τι ἐν πολέμωι δρά-
σαντα ἄξια μνήμης· αὐτῶι μέντοι καὶ πρὸ παντὸς ἐνόμιζεν
εἶναι, ἔτι ἀρχομένου τοῦ πολέμου Λακεδαιμονίους κατα-
πλήξαντα φαίνεσθαι καὶ ἐς τὰ μέλλοντά σφισι φοβερώ-
τερον· ἅτε δὲ οὕτως ἔχων, ἀφικόμενος νύκτωρ ἐς τὴν
Λακεδαίμονα ἀνατίθησιν ἀσπίδα πρὸς τὸν τῆς Χαλκιοίκου
ναόν· ἐπεγέγραπτο δὲ Ἀριστομένην ἀπὸ Σπαρτιατῶν
διδόναι τῆι θεῶι.

6 *Ἐγένετο δὲ καὶ Λακεδαιμονίοις μάντευμα ἐκ Δελφῶν τὸν Ἀθηναῖον ἐπάγεσθαι σύμβουλον. ἀποστέλλουσιν οὖν παρὰ τοὺς Ἀθηναίους τόν τε χρησμὸν ἀπαγγελοῦντας καὶ ἄνδρα αἰτοῦντας παραινέσοντα ἃ χρή σφισιν. Ἀθηναῖοι δὲ οὐδέτερα θέλοντες, οὔτε Λακεδαιμονίους ἄνευ μεγάλων κινδύνων προσλαβεῖν μοῖραν τῶν ἐν Πελοποννήσωι τὴν ἀρίστην οὔτε αὐτοὶ παρακοῦσαι τοῦ θεοῦ, πρὸς ταῦτα*

2 *Πολυδώρου* Sylburg coll. 3. 3. 4: *ἀπολλοδώρου* **β** || **7–8** *Δημάρατον — τὸν* **Facius**: *δημαράτου — τοῦ* **β** || **14** *πλέον τι*] *πλέονα* **Hitzig** || **16** *Αἰπυτιδῶν* **Palmerius**: *αἰπυτιάδων* **β** || **27** *ἀθηναῖον* **ℜ**: *-αίων* **β** || **29** *αἰτοῦντας* **R^sv Pa Vb**: *-ες* **β** || **32** *οὔτε* **Clavier**: *οὐδὲ* **β**

ἐξευρίσκουσι καί – ἦν γὰρ Τυρταῖος διδάσκαλος γραμμάτων
νοῦν τε ἥκιστα ἔχειν δοκῶν καὶ τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν
χωλός – τοῦτον ἀποστέλλουσιν ἐς Σπάρτην. ὁ δὲ ἀφικόμενος
ἰδίαι τε τοῖς ἐν τέλει καὶ συνάγων ὁπόσους τύχοι καὶ τὰ
ἐλεγεῖα καὶ τὰ ἔπη σφίσι τὰ ἀνάπαιστα ᾖιδεν. ἐνιαυτῶι 7
δὲ ὕστερον τοῦ περὶ τὰς Δέρας ἀγῶνος, ἡκόντων ἀμφοτέ-
ροις καὶ τῶν συμμάχων, παρεσκευάζοντο ὡς μάχην
συνάψοντες ἐπὶ τῶι καλουμένωι Κάπρου σήματι. Μεσση-
νίοις μὲν οὖν Ἠλεῖοι καὶ Ἀρκάδες, ἔτι δὲ ἐξ Ἄργους
ἀφίκετο καὶ Σικυῶνος βοήθεια. παρῆσαν δὲ καὶ ὅσοι
πρότερον τῶν Μεσσηνίων ἔφευγον ἑκουσίως, ἐξ Ἐλευσῖνός
τε, οἷς πάτριον δρᾶν τὰ ὄργια τῶν Μεγάλων θεῶν, καὶ οἱ
Ἀνδροκλέους ἀπόγονοι· καὶ γὰρ οἱ συσπεύσαντες μάλιστά
σφισιν ἦσαν οὗτοι. Λακεδαιμονίοις δὲ ἦλθον Κορίνθιοι 8
συμμαχήσοντες καὶ Λεπρεατῶν τινες κατὰ ἔχθος τὸ
Ἠλείων· Ἀσιναίοις δὲ ὅρκοι πρὸς ἀμφοτέρους ἦσαν. τὸ δὲ
χωρίον τοῦτο, Κάπρου σῆμα, ἔστι μὲν ἐν Στενυκλήρωι
τῆς Μεσσηνίας, Ἡρακλέα δὲ αὐτόθι ὅρκον ἐπὶ τομίων
κάπρου τοῖς Νηλέως παισὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν παρὰ
ἐκείνων λέγουσιν.

Ὡς δὲ ἀμφοτέροις προεθύσαντο οἱ μάντεις, Λακεδαι- 16
μονίοις μὲν Ἕκας ἀπόγονός τε καὶ ὁμώνυμος Ἕκα τοῦ σὺν
τοῖς Ἀριστοδήμου παισὶν ἐλθόντος ἐς Σπάρτην, τοῖς δὲ
Μεσσηνίοις Θέοκλος — ἐγεγόνει δὲ ὁ Θέοκλος οὗτος ἀπὸ
Εὐμάντιδος, Εὔμαντιν δὲ ὄντα Ἠλεῖον τῶν Ἰαμιδῶν
Κρεσφόντης ἐπηγάγετο ἐς Μεσσήνην —, τότε δὲ παρόντων
καὶ τῶν μάντεων σὺν φρονήματι ἀμφότεροι μᾶλλον
ἠπείγοντο ἐς τὴν μάχην. καὶ ἦν μὲν καὶ τὰ τῶν ἄλλων 2
πρόθυμα, ὡς ἡλικίας ἕκαστος εἶχεν ἢ ῥώμης, μάλιστα δὲ
Ἀνάξανδρός τε ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς καὶ οἱ περὶ
αὐτὸν τῶν Σπαρτιατῶν· παρὰ Μεσσηνίων δὲ οἱ Ἀνδρο-
κλέους ἀπόγονοι Φίντας καὶ Ἀνδροκλῆς καὶ οἱ συντε-

3 χωλός Xylander: -όν β || **4** τύχοι Clavier: τύχηι β || **7** παρεσκευάζοντο Facius: παρεσκεύαζον β || **13** συσπεύσαντες Va: συνσπεύσαντες β || **16** ὅρκοι VP: -οις F || **21** προεθύσαντο Musurus: προσ- β || **22** Ἕκας Bekker: ἑκὰς β | Ἕκα τοῦ Bekker: ἑκάτου β

ταγμένοι σφίσιν ἐπειρῶντο ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνεσθαι. Τυρταῖος δὲ καὶ οἱ τῶν θεῶν ἱεροφάνται τῶν Μεγάλων ἔργου μὲν ἥπτοντο οὐδενός, τοὺς τελευταίους δὲ τῆς
3 *ἑαυτῶν ἑκάτεροι στρατιᾶς ἐπήγειρον. κατὰ δὲ αὐτὸν Ἀριστομένην εἶχεν οὕτω. λογάδες περὶ αὐτὸν ὀγδοήκοντα ἦσαν Μεσσηνίων, ἡλικίαν τε γεγονότες ἐκείνωι τὴν αὐτὴν καὶ ἕκαστος προτετιμῆσθαι μεγάλως νομίζων ὅτι ἠξίωτο Ἀριστομένει συντετάχθαι· ἦσαν δὲ καὶ αἰσθέσθαι δι' ὀλίγου δεινοὶ τά τε παρ' ἀλλήλων καὶ μάλιστα ἐκείνου καὶ ἀρχομένου τι δρᾶν καὶ ἔτι μέλλοντος. οὗτοι μὲν πρῶτοι καὶ αὐτοὶ καὶ Ἀριστομένης πόνον εἶχον πολὺν κατ' Ἀνάξανδρον καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τεταγμένοι τοὺς ἀρίστους· λαμβάνοντες δὲ τραύματα ἀφειδῶς καὶ ἐς πᾶν προϊόντες ἀπονοίας τῶι τε χρόνωι καὶ τοῖς τολμήμασιν ἐτρέψαντο*
4 *τοὺς περὶ Ἀνάξανδρον. τούτοις μὲν δὴ φεύγουσι διώκειν ἐπέταξεν ὁ Ἀριστομένης ἕτερον τῶν Μεσσηνίων λόχον· αὐτὸς δὲ ὁρμήσας πρὸς τὸ μάλιστα ἀνθεστηκός, ὡς ἐβιάσατο καὶ τούτους, ἐπ' ἄλλους ἐτράπετο αὖθις. ταχὺ δὲ καὶ τούτους ὠσάμενος ἑτοιμότερον ἤδη πρὸς τοὺς ὑπομένοντας ἐπεφέρετο, ἐς ὃ πᾶσαν τῶν Λακεδαιμονίων τὴν τάξιν καὶ αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων συνέχεε· καὶ οὐχὶ σὺν αἰδοῖ φευγόντων οὐδὲ ἀναμένειν θελόντων ἔτι ἀλλήλους, ἐπέκειτό σφισι φοβερώτερος ἢ κατὰ ἀνδρὸς ἑνὸς*
5 *εἶναι μανίαν. ἔνθα δὴ καὶ παρ' ἀχράδα πεφυκυῖάν που τοῦ πεδίου, παρὰ ταύτην Ἀριστομένην οὐκ εἴα παραθεῖν ὁ μάντις Θέοκλος· καθέζεσθαι γὰρ τοὺς Διοσκούρους ἔφασκεν ἐπὶ τῆι ἀχράδι. Ἀριστομένης δὲ εἴκων τῶι θυμῶι καὶ οὐκ ἀκροώμενος τὰ πάντα τοῦ μάντεως ὡς κατὰ τὴν ἀχράδα ἐγίνετο, ἀπόλλυσι τὴν ἀσπίδα, Λακεδαιμονίοις τε τὸ ἁμάρτημα τοῦ Ἀριστομένους παρέσχεν αὐτῶν ἀποσωθῆναί τινας ἐκ τῆς φυγῆς· διέτριψε γὰρ τὴν ἀσπίδα ἀνευρεῖν πειρώμενος.*

6 *Λακεδαιμονίων δὲ ἐχόντων ἀθύμως μετὰ τὴν πληγὴν*

4 *στρατιᾶς* Sylburg: *στρατείας β* || 5 *ἀριστομένην* **R^{sv}PaVb**: *-η β* (item 25) || 10 *πρῶτον* Hitzig

*καὶ ὡρμημένων καταθέσθαι τὸν πόλεμον, Τυρταῖός τε
ἐλεγεῖα ᾄδων μετέπειθεν αὐτοὺς καὶ ἐς τοὺς λόχους ἀντὶ
τῶν τεθνεώτων κατέλεγεν ἄνδρας ἐκ τῶν εἱλώτων.
Ἀριστομένει δέ, ὡς ἀνέστρεψεν ἐς τὴν Ἀνδανίαν, ταινίας
αἱ γυναῖκες καὶ τὰ ὡραῖα ἐπιβάλλουσαι τῶν ἀνθῶν
ἐπέλεγον ᾆσμα τὸ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ᾀδόμενον·*

*ἔς τε μέσον πεδίον Στενυκλήριον ἔς τ' ὄρος ἄκρον
εἵπετ' Ἀριστομένης τοῖς Λακεδαιμονίοις.*

ἀνεσώσατο δὲ καὶ τὴν ἀσπίδα ἐκείνην, ἔς τε Δελφοὺς 7
*ἀφικόμενος καὶ ὥς οἱ προσέταξεν ἡ Πυθία καταβὰς ἐς τὸ
ἄδυτον ἱερὸν τοῦ Τροφωνίου τὸ ἐν Λεβαδείαι. ὕστερον δὲ
τὴν ἀσπίδα ἀνέθηκεν ἐς Λεβάδειαν φέρων, ἧι δὴ καὶ
αὐτὸς εἶδον ἀνακειμένην· ἐπίθημα δέ ἐστιν αὐτῆς ἀετὸς
τὰ πτερὰ ἑκατέρωθεν ἐκτετακὼς ἐς ἄκραν τὴν ἴτυν. τότε
δὲ Ἀριστομένης ὡς ἐπανῆκεν ἐκ Βοιωτίας εὑρών τε παρὰ
τῶι Τροφωνίωι καὶ κομισάμενος τὴν ἀσπίδα, αὐτίκα
ἔργων μειζόνων ἥπτετο. συλλέξας δὲ ἄλλους τε τῶν* 8
*Μεσσηνίων καὶ τοὺς περὶ ἑαυτὸν ἅμα ἔχων λογάδας,
φυλάξας τὰ μετὰ ἑσπέραν ἦλθεν ἐπὶ πόλιν τῆς Λακωνικῆς,
τὸ μὲν ἀρχαῖον ὄνομα καὶ ἐν Ὁμήρου καταλόγωι Φᾶριν,
ὑπὸ δὲ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ προσοίκων καλουμένην
Φαράς. ἐπὶ ταύτην ἀφικόμενος τούς τε πειρωμένους
ἀμύνεσθαι διέφθειρε καὶ λείαν περιβαλλόμενος ἀπήλαυνεν
ἐς τὴν Μεσσήνην. Λακεδαιμονίων δὲ ὁπλιτῶν καὶ Ἀναξάν-
δρου τοῦ βασιλέως ἐπιθεμένων καθ' ὁδόν, ἐτρέψατό τε καὶ
τούτους καὶ διώκειν τὸν Ἀνάξανδρον ὥρμητο· βληθεὶς δὲ
ἀκοντίωι τὸν γλουτὸν τὴν δίωξιν ἐπέσχεν, οὐ μέντοι τὴν
λείαν γε ἣν ἤλαυνεν ἀφῃρέθη. διαλιπὼν δὲ ὅσον ἀκεσθῆναι* 9
*τὸ τραῦμα, ἐς μὲν αὐτὴν Σπάρτην ἔξοδον ποιούμενος
νύκτωρ ἀπετράπετο ὑπὸ φασμάτων Ἑλένης καὶ Διοσκού-*

20 *B* 582

3 *κατέλεγον* Madvig || **5** *ἀνθῶν* Lennep: *ἀνθρώπων β* Phral. || **6** *τὸ καὶ* **R¹PaVa**: *καὶ τὸ β* | *τὸ καὶ – ᾀδόμενον* om. Phral. || **12** *ἧι* Schubart-Walz: *ἣν β* || **17** *ἄλλους* **VP**: *-οις* **F** || **19** *τὰ* Schubart: *τε β* || **29** *ἔξοδον* Valckenaer: *ἔσ- β*

ρων, τὰς δ' ἐν Καρύαις παρθένους χορευούσας τῆι Ἀρτέμιδι ἐλόχησε μεθ' ἡμέραν καὶ συνέλαβεν ὅσαι χρήμασιν αὐτῶν καὶ ἀξιώματι πατέρων προεῖχον· ἀγαγὼν δὲ ἐς κώμην τῆς Μεσσηνίας τὴν νύκτα ἀνεπαύετο, ἀνδράσι τῶν ἐκ τοῦ λόχου τὴν φρουρὰν ἐπιτρέψας τῶν
10 *παρθένων. ἐνταῦθα ὑπὸ μέθης οἱ νεανίσκοι δοκεῖν ἐμοὶ καὶ ἄλλως ἀκρατῶς ἔχοντες λογισμοῦ πρὸς βίαν ἐτρέποντο τῶν παρθένων, Ἀριστομένους δὲ ἀπείργοντος οὐ νομιζόμενα Ἕλλησι δρῶντας οὐδένα ἐποιοῦντο λόγον, ὥστε ἠναγκάσθη καὶ ἀποκτεῖναι τοὺς παροινοῦντας μάλιστα ἐξ αὐτῶν. τὰς δὲ αἰχμαλώτους λαβὼν ἀπέλυσε χρημάτων πολλῶν, παρθένους ὥσπερ γε καὶ εἷλεν.*

17 *Ἔστι δὲ Αἴγιλα τῆς Λακωνικῆς, ἔνθα ἱερὸν ἵδρυται ἅγιον Δήμητρος. ἐνταῦθα ἐπιστάμενος ὁ Ἀριστομένης καὶ οἱ σὺν αὐτῶι τὰς γυναῖκας ἀγούσας ἑορτὴν * * * ἀμύνεσθαι τῶν γυναικῶν οὐκ ἄνευ τῆς θεοῦ προαχθεισῶν λαμβάνουσιν οἱ πολλοὶ τῶν Μεσσηνίων τραύματα μαχαίραις τε, αἷς τὰ ἱερεῖα αἱ γυναῖκες ἔθυον, καὶ ὀβελοῖς, οἷς τὰ κρέα ἔπειρον ὀπτῶσαι· τὸν δὲ Ἀριστομένην τύπτουσαι ταῖς δαισὶ ζῶντα αἱροῦσιν. ἀπεσώθη δὲ ὅμως τῆς αὐτῆς ἐκείνης νυκτὸς ἐς τὴν Μεσσηνίαν. ἀφεῖναι δὲ αὐτὸν ἱέρεια τῆς Δήμητρος αἰτίαν ἔσχεν Ἀρχιδάμεια· ἀφῆκε δὲ οὐκ ἐπὶ χρήμασιν, ἀλλὰ ἐρῶσα ἔτυχεν αὐτοῦ πρότερον ἔτι, προὐφασίζετο δὲ ὡς Ἀριστομένης διακαύσας τὰ δεσμὰ ἀποδρὰς οἴχοιτο.*

2 *Τρίτωι δὲ ἔτει τοῦ πολέμου μελλούσης γίνεσθαι συμβολῆς ἐπὶ τῆι καλουμένηι Μεγάληι τάφρωι καὶ Μεσσηνίοις Ἀρκάδων βεβοηθηκότων ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων, Ἀριστοκράτην τὸν Ἱκέτα Τραπεζούντιον, βασιλέα τῶν Ἀρκάδων καὶ στρατηγὸν ὄντα ἐν τῶι τότε, διαφθείρουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι χρήμασι. πρῶτοι γὰρ ὧν ἴσμεν Λακεδαιμόνιοι πολεμίωι ἀνδρὶ δῶρα ἔδοσαν, καὶ ὤνιον πρῶτοι κατεστήσαντο εἶναι τὸ κράτος τὸ ἐν τοῖς ὅπλοις·*

1 *καρύαις* **RPaVb**: *καρΰϊς* ***β*** || **3** *καὶ*] *ἢ* Schubart || **11** *τὰς δὲ* **R²PaVb**: *δὲ τὰς* ***β*** || **15** lac. ind. Kuhn ⟨*ἁρπάζειν* sive *συλλαβεῖν αὐτὰς ἐπειρῶντο.*⟩ *ἀμύνεσθαι* ⟨*δὲ*⟩ Schubart-Walz || **19** *ἀριστομένην* **Va²Vb**: *-η* ***β***

πρὶν δὲ ἢ παρανομῆσαι Λακεδαιμονίους ἐς τὸν Μεσσηνίων 3
πόλεμον καὶ Ἀριστοκράτους τοῦ Ἀρκάδος τὴν προδοσίαν,
ἀρετῆι τε οἱ μαχόμενοι καὶ τύχαις ἐκ τοῦ θεοῦ διεκρί-
νοντο. φαίνονται δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὕστερον, ἡνίκα
ἐπὶ Αἰγὸς ποταμοῖς ταῖς Ἀθηναίων ναυσὶν ἀνθώρμουν,
ἄλλους τε τῶν στρατηγούντων Ἀθηναίοις καὶ Ἀδείμαντον
ἐξωνησάμενοι. περιῆλθε μέντοι καὶ αὐτοὺς Λακεδαιμονίους 4
ἀνὰ χρόνον ἡ Νεοπτολέμειος καλουμένη τίσις. Νεοπτο-
λέμωι γὰρ τῶι Ἀχιλλέως, ἀποκτείναντι Πρίαμον ἐπὶ τῆι
ἐσχάραι τοῦ Ἑρκείου, συνέπεσε καὶ αὐτὸν ἐν Δελφοῖς
πρὸς τῶι βωμῶι τοῦ Ἀπόλλωνος ἀποσφαγῆναι· καὶ ἀπὸ
τούτου τὸ παθεῖν ὁποῖόν τις καὶ ἔδρασε Νεοπτολέμειον
τίσιν ὀνομάζουσι. τοῖς οὖν Λακεδαιμονίοις, ὅτε δὴ 5
μάλιστα ἤνθησαν καὶ Ἀθηναίων τε τὸ ναυτικὸν καθῃρή-
κεσαν καὶ Ἀγησίλαος κεχείρωτο τὰ πολλὰ ἤδη τῆς
Ἀσίας, τότε σφίσι τὴν ἀρχὴν πᾶσαν οὐκ ἐξεγένετο
ἀφελέσθαι τὸν Μῆδον, ἀλλὰ σφᾶς ὁ βάρβαρος περιῆλθε τῶι
ἐκείνων εὑρήματι, ἐς Κόρινθον καὶ Ἄργος καὶ ἐς Ἀθήνας
τε καὶ Θήβας χρήματα ἀποστείλας· ὅ τε ὀνομαζόμενος
Κορινθιακὸς πόλεμος ἀπὸ τούτων ἐξήφθη τῶν χρημάτων,
ὡς ἀπολείπειν Ἀγησίλαον ἀναγκασθῆναι τὰ ἐν τῆι
Ἀσίαι.

Λακεδαιμονίοις μὲν τὸ ἐς Μεσσηνίους σόφισμα ὁ 6
δαίμων ἔμελλεν αὐτοῖς ἀποφανεῖν συμφοράν· Ἀριστοκρά-
της δὲ ὡς τὰ χρήματα ἐδέξατο ἐκ Λακεδαίμονος, τὸ μὲν
παραυτίκα ἔκρυπτεν ἐς τοὺς Ἀρκάδας οἷα ἐπεβούλευε,
μελλόντων δὲ ἐς χεῖρας ἤδη συνέρχεσθαι, τηνικαῦτα
ἐξεφόβησεν αὐτοὺς ὡς ἐν δυσχωρίαι τέ εἰσιν ἀπειλημμένοι
καὶ ἀναχώρησις οὐκ ἔσται αὐτοῖς, ἢν κρατηθῶσιν, τά τε
ἱερά σφισιν οὐκ ἔφη γεγονέναι κατὰ γνώμην. ἐκέλευεν οὖν
πάντα τινά, ἐπειδὰν αὐτὸς σημήνηι, φυγῆι χρῆσθαι. ὡς δὲ 7
οἱ Λακεδαιμόνιοι συνέμισγον καὶ ἦσαν ἐς τὸ κατ' αὐτοὺς

3 *τύχαις ⟨ταῖς⟩* **Bekker** || **17** *μῆδον* **𝔑**: *δῆμον* ***β*** || **23** *ἐς μεσση-νίους* **F**: *ἐν μεσσιηνίοις* **V** *ἐν μεσσηνίους* **P** || **32** *κατ' αὐτοὺς* **Xylander**: *καθ' αὐτοὺς* ***β***

*οἱ Μεσσήνιοι τετραμμένοι, ἐνταῦθα Ἀριστοκράτης ἀρχο-
μένης τῆς μάχης ἀπῆγε τοὺς Ἀρκάδας, καὶ τοῖς Μεσση-
νίοις τό τε ἀριστερὸν καὶ μέσον ἠρήμωτο· οἱ γὰρ Ἀρκάδες
σφίσιν εἶχον ἀμφότερα ἅτε ἀπόντων μὲν Ἠλείων τῆς
μάχης, ἀπόντων δὲ Ἀργείων καὶ Σικυωνίων. προσεξειρ-
γάσθη δὲ καὶ ἄλλο τῶι Ἀριστοκράτει· διὰ γὰρ Μεσσηνίων*
8 *ἐποιεῖτο τὴν φυγήν. οἱ δὲ πρὸς τὸ ἀνέλπιστον τῶν παρόν-
των ἐγένοντο ἔκφρονες καὶ ἅμα ὑπὸ τῆς διεξόδου τῆς
κατὰ σφᾶς τῶν Ἀρκάδων ἐταράσσοντο, ὥστε αὐτῶν
ἐδέησαν οὐ πολλοῦ καὶ ἐπιλαθέσθαι τῶν ἐν χερσίν. ἀντὶ γὰρ
τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιφερομένων ἤδη πρὸς τοὺς Ἀρκάδας
ἀφεώρων φεύγοντας, καὶ οἱ μὲν παραμεῖναί σφισιν ἱκέτευ-
ον, οἱ δὲ καὶ λοιδορίαις ἐς αὐτοὺς ὡς ἐς ἄνδρας προδότας*
9 *καὶ οὐ δικαίους ἐχρῶντο. Λακεδαιμονίοις δὲ ἥ τε κύκλωσις
τῶν Μεσσηνίων μονωθέντων ἐγένετο οὐ χαλεπὴ καὶ νίκην
ἑτοιμοτάτην πασῶν καὶ ἀπονώτατα ἀνείλοντο. Ἀριστο-
μένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῶι συνέμειναν μὲν καὶ τῶν Λακε-
δαιμονίων τοὺς μάλιστα ἐγκειμένους ἀνείργειν ἐπειρῶντο,
ὀλίγοι δὲ ὄντες οὐ μεγάλα ὠφέλουν. τῶν δὲ Μεσσηνίων τοῦ
μὲν δήμου τοσοῦτον πλῆθος ἀνηλώθησαν, ὡς τὰ πρῶτα
Λακεδαιμονίων δεσπότας ἀντὶ δούλων ἔσεσθαι νομίζοντας
τότε μηδὲ ἐς τὴν σωτηρίαν αὐτὴν ἔτι ἔχειν ἐλπίδα·
ἀπέθανον δὲ καὶ τῶν πρωτευόντων ἄλλοι τε καὶ Ἀνδροκλῆς
καὶ Φίντας καὶ λόγου μάλιστα ἀξίως ἀγωνισάμενος
Φάνας, ὃς πρότερον τούτων ἔτι δολίχου νίκην Ὀλυμπίασιν
ἦν ἀνηιρημένος.*

10 *Ἀριστομένης δὲ μετὰ τὴν μάχην τοὺς διαπεφευγότας
τῶν Μεσσηνίων συνήθροιζε, καὶ Ἀνδανίαν μὲν καὶ εἴ τι
ἄλλο ἐν μεσογαίαι πόλισμα ἔπεισε τὰ πολλὰ ἐκλείπειν, ἐς
δὲ τὴν Εἶραν τὸ ὄρος ἀνοικίζεσθαι. συνεληλαμένοις δὲ ἐς
τοῦτο τὸ χωρίον προσεκάθηντο οἱ Λακεδαιμόνιοι πολι-
ορκίαι σφᾶς αὐτίκα ἐξαιρήσειν νομίζοντες· ἀντήρκεσαν δὲ*

10 *οὐ πολλοῦ* Hitzig: *οἱ πολλοὶ* ***β*** || **13** *ἐς αὐτοὺς* **P**: *ἑαυτοὺς* **VF** || **14** *δικαίους* **F**: *-οις* **VP** | *δὲ* edd.: *τε* ***β*** || **22** *ἔτι ἔχειν* Clavier: *ἐπέχειν* ***β*** || **30** *Εἶραν* Schwartz: *εἶραν* **F** *εἰραν* **VP** ubique

*ὅμως οἱ Μεσσήνιοι καὶ μετὰ τὴν ἐν τῆι τάφρωι συμφορὰν
ἑνί τε καὶ δέκα ἔτεσιν ἀμυνόμενοι. τὸν δὲ χρόνον τῆς* 11
*πολιορκίας γενέσθαι τοσοῦτον δηλοῖ καὶ τάδε ἔπη
Ῥιανοῦ πεποιημένα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους·*

> *οὔρεος ἀργεννοῖο περὶ πτύχας ἐστρατόωντο*
> *χείματα μὲν ποίας τε δύω ⟨τε⟩ καὶ εἴκοσι πάσας·*

*χειμῶνας γὰρ καὶ θέρη κατέλεξε, πόας εἰπὼν τὸν χλωρὸν
σῖτον ἢ ὀλίγον πρὸ ἀμητοῦ.*

*Μεσσήνιοι δὲ ὡς ἐς τὴν Εἶραν * * * τῆς δὲ ἄλλης* 18
*ἐξείργοντο πλὴν ὅσον σφίσιν οἱ Πύλιοι τὰ ἐπὶ θαλάσσηι
καὶ οἱ Μοθωναῖοι διέσωζον, {ἢ} ἐλῄστευον τήν τε
Λακωνικὴν καὶ τὴν σφετέραν, πολεμίαν ἤδη καὶ ταύτην
νομίζοντες· ἄλλοι τε δὴ συνίσταντο ἐς τὰς καταδρομάς,
ὡς ἕκαστοι τύχοιεν, καὶ Ἀριστομένης δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν
λογάδας ἐς τριακοσίων ἀριθμὸν προήγαγεν. ἦγον μὲν δὴ* 2
*τὰ Λακεδαιμονίων καὶ ἔφερον ὅ τι καὶ δύναιτο αὐτῶν
ἕκαστος, ἑλόντες δὲ σῖτον καὶ βοσκήματα καὶ οἶνον ἀν-
ήλισκον, ἔπιπλα δὲ καὶ ἀνθρώπους ἀπεδίδοσαν χρημάτων·
ὥστε καὶ ἐποιήσαντο οἱ Λακεδαιμόνιοι δόγμα, ἅτε τοῖς
ἐν τῆι Εἴραι μᾶλλον ἢ σφίσιν αὐτοῖς γεωργοῦντες, τὴν
Μεσσηνίαν καὶ τῆς Λακωνικῆς τὴν προσεχῆ, ἕως ἂν
πολεμῶσιν, ἐᾶν ἄσπορον. καὶ ἀπὸ τούτου σιτοδεία* 3
*ἐγένετο ἐν Σπάρτηι καὶ ὁμοῦ τῆι σιτοδείαι στάσις· οὐ γὰρ
ἠνείχοντο οἱ ταύτηι τὰ κτήματα ἔχοντες τὰ σφέτερα ἀργὰ
εἶναι. καὶ τούτοις μὲν τὰ διάφορα διέλυε Τυρταῖος·
Ἀριστομένης δὲ ἔχων τοὺς λογάδας τὴν μὲν ἔξοδον περὶ
βαθεῖαν ἐποιήσατο ἑσπέραν, ἔφθη δὲ ὑπὸ τάχους τὴν ἐς
Ἀμύκλας ἀνύσας πρὸ ἀνίσχοντος ἡλίου, καὶ Ἀμύκλας τὸ
πόλισμα εἷλέ τε καὶ διήρπασε καὶ τὴν ἀποχώρησιν*

4 FGrHist 265 F 44

2 *ἑνί τε* VP: *ἐνίοτε* F || **6** *μὲν* Chardon de la Rochette: *τε* β | suppl. Chardon de la Rochette | *ἐείκοσι* (?) Spiro || **9** lac. ind. Schubart ⟨*ἀνωικίσθησαν*⟩ Musurus || **11** del. R²Pa²Vb || **21** *ἕως* R²PaVb: *τέως* β

ἐποιήσατο πρὶν ἢ τοὺς ἐκ τῆς Σπάρτης προσβοηθῆσαι.
4 *κατέτρεχε δὲ καὶ ὕστερον τὴν χώραν, ἐς ὃ Λακεδαιμονίων*
λόχοις πλέον ἢ τοῖς ἡμίσεσι καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἀμφοτέ-
ροις συμβαλὼν ἄλλα τε ἔσχεν ἀμυνόμενος τραύματα καὶ
πληγέντι ὑπὸ λίθου τὴν κεφαλὴν αὐτῶι σκοτοδινιῶσιν
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ πεσόντα ἀθρόοι τῶν Λακεδαιμονίων
ἐπιδραμόντες ζῶντα αἱροῦσιν· ἥλωσαν δὲ καὶ τῶν περὶ
αὐτὸν ἐς πεντήκοντα. τούτους ἔγνωσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι
ῥῖψαι πάντας ἐς τὸν Κεάδαν· ἐμβάλλουσι δὲ ἐνταῦθα οὓς
5 *ἂν ἐπὶ μεγίστοις τιμωρῶνται. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Μεσσηνίων*
ἐσπίπτοντες ἀπώλλυντο αὐτίκα, Ἀριστομένην δὲ ἔς τε τὰ
ἄλλα θεῶν τις καὶ δὴ καὶ τότε ἐφύλασσεν· οἱ δὲ ἀποσεμ-
νύνοντες τὰ κατ' αὐτὸν Ἀριστομένει φασὶν ἐμβληθέντι ἐς
τὸν Κεάδαν ὄρνιθα τὸν ἀετὸν ὑποπέτεσθαι καὶ ἀνέχειν
ταῖς πτέρυξιν, ἐς ὃ κατήνεγκεν αὐτὸν ἐς τὸ πέρας οὔτε
πηρωθέντα οὐδὲν τοῦ σώματος οὔτε τραῦμά τι λαβόντα.
ἔμελλε δὲ ἄρα καὶ αὐτόθεν ὁ δαίμων ἔξοδον ἀποφαίνειν
6 *αὐτῶι. καὶ ὁ μὲν ὡς ἐς τὸ τέρμα ἦλθε τοῦ βαράθρου,*
κατεκλίθη τε καὶ ἐφελκυσάμενος τὴν χλαμύδα ἀνέμενεν ὡς
πάντως οἱ ἀποθανεῖν πεπρωμένον· τρίτηι δὲ ὕστερον ἡμέραι
ψόφου τε αἰσθάνεται καὶ ἐκκαλυψάμενος — ἐδύνατο δὲ ἤδη
διὰ τοῦ σκότους διορᾶν — ἀλώπεκα εἶδεν ἁπτομένην τῶν
νεκρῶν. ὑπονοήσας δὲ ἔσοδον εἶναι τῶι θηρίωι ποθέν,
ἀνέμενεν ἐγγύς οἱ τὴν ἀλώπεκα γενέσθαι, γενομένης δὲ
λαμβάνεται· τῆι δὲ ἑτέραι χειρί, ὁπότε ἐς αὐτὸν ἐπιστρέ-
φοιτο, τὴν χλαμύδα προὔβαλλέν οἱ καὶ δάκνειν παρεῖχε.
τὰ μὲν δὴ πλείω θεούσηι συνέθει, τὰ δὲ ἄγαν δυσέξοδα καὶ
ἐφείλκετο ὑπ' αὐτῆς· ὀψὲ δέ ποτε ὀπήν τε εἶδεν ἀλώπεκι
7 *ἐς διάδυσιν ἱκανὴν καὶ φέγγος δι' αὐτῆς. καὶ τὴν μέν, ὡς*
ἀπὸ τοῦ Ἀριστομένους ἠλευθερώθη, τὸ φωλίον ἔμελλεν
ὑποδέξεσθαι· Ἀριστομένης δέ — οὐ γάρ τι ἡ ὀπὴ καὶ
τούτωι παρέχειν ἐδύνατο ἔξοδον — εὐρυτέραν τε ταῖς
χερσὶν ἐποίησε καὶ οἴκαδε ἐς τὴν Εἶραν ἀποσώζεται,

6 *ἀθρόοι ⟨οἱ λόχοι⟩* **Hitzig || 16** *τι λαβόντα* **Schubart-Walz:** *ἐπιλαβόντα* **β || 19** *κατεκλίθη* **Clavier:** *-κλήθη* **F** *-βλήθη* **VP || 32** *τε* **VP: om. F**

*παραδόξωι μὲν τῆι τύχηι καὶ ἐς τὴν ἅλωσιν χρησάμενος —
τὸ γάρ οἱ φρόνημα ἦν καὶ τὰ τολμήματα μείζονα ἢ ὡς
ἐλπίσαι τινὰ Ἀριστομένην αἰχμάλωτον ἂν γενέσθαι —,
παραδοξοτέρα δέ ἐστι καὶ πάντων προδηλότατα οὐκ ἄνευ
θεοῦ ἡ ἐκ τοῦ Κεάδα σωτηρία.*

Λακεδαιμονίοις δὲ παραυτίκα μὲν ὑπὸ ἀνδρῶν ἀπηγγέλ- 19
*λετο αὐτομόλων, ὡς Ἀριστομένης ἐπανήκοι σῶς· νομιζο-
μένου δὲ ἀπίστου κατὰ ταὐτὰ ἢ εἴ τινα τεθνεῶτα ἐλέγετο
ἀναβιῶναι, παρ' αὐτοῦ τοιόνδε Ἀριστομένους ὑπῆρξεν ἐς
πίστιν. Κορίνθιοι Λακεδαιμονίοις δύναμιν ὡς συνεξαιρή-
σοντας τὴν Εἶραν ἀποστέλλουσι. τούτους παρὰ τῶν* 2
*κατασκόπων πυνθανόμενος ὁ Ἀριστομένης τῆι πορείαι τε
ἀτακτότερον χρῆσθαι καὶ ταῖς στρατοπεδείαις ἀφυλάκτως,
ἐπιτίθεται νύκτωρ σφίσι· καὶ τῶν τε ἄλλων καθευδόντων
ἔτι ἐφόνευσε τοὺς πολλοὺς καὶ τοὺς ἡγεμόνας Ὑπερμε-
νίδην καὶ Ἀχλαδαῖον καὶ Λυσίστρατον καὶ Σίδεκτον
ἀποκτίννυσι. διαρπάσας δὲ καὶ τὴν σκηνὴν τὴν στρατηγίδα
παρέστησεν εὖ εἰδέναι Σπαρτιάταις ὡς Ἀριστομένης καὶ
οὐκ ἄλλος Μεσσηνίων ἐστὶν ὁ ταῦτα εἰργασμένος· ἔθυσε* 3
*δὲ καὶ τῶι Διὶ τῶι Ἰθωμάται τὴν θυσίαν ἣν ἑκατομφόνια
ὀνομάζουσιν. αὕτη δὲ καθεστήκει μὲν ἐκ παλαιοτάτου,
θύειν δὲ αὐτὴν Μεσσηνίων ἐνομίζετο ὁπόσοι πολεμίους
ἄνδρας κατεργάσαιντο ἑκατόν. Ἀριστομένει δέ, ὅτε ἐπὶ
Κάπρου σήματι ἐμαχέσατο, θύσαντι ἑκατομφόνια πρῶτον,
δεύτερα ἤδη θῦσαι καὶ ὁ ἐν τῆι νυκτὶ τῶν Κορινθίων
παρέσχε φόνος. τοῦτον μὲν δὴ λέγουσι καὶ ἐπὶ ταῖς
ὕστερον θῦσαι καταδρομαῖς θυσίαν τρίτην, Λακεδαιμόνιοι* 4
*δέ — ἐπήιει γὰρ Ὑακίνθια — πρὸς τοὺς ἐν τῆι Εἴραι
τεσσαράκοντα ἐποιήσαντο ἡμερῶν σπονδάς· καὶ αὐτοὶ μὲν
ἀναχωρήσαντες οἴκαδε ἑώρταζον, Κρῆτες δὲ τοξόται —
μετεπέμψαντο γὰρ ἔκ τε Λύκτου καὶ ἑτέρων πόλεων μισθω-*

6 *ἀπηγγέλλετο* Schaefer: *ἐπ-* β ‖ 8 *ταὐτὰ* Musurus: *ταῦτα* β ‖ 15 *Ὑπερμενίδην* Sylburg: *-η* β ‖ 16 *Σίδεκτον* Keil: *εἴδεκτον* β ‖ 17 *ἀποκτίννυσι* Opsopoeus: *-κτείνουσι* β ‖ 20 *ἑκατομφόνια* Xylander: *ἑκατὸν φονίαν* β (item 24 sed *ἑκ. φόνια* FP) ‖ 28 *δὲ* R²PaVb: *γὰρ* β ‖ 30 *ἑώρταζον* Xylander: *ἑόρταζον* β ‖ 31 *μετεπέμψαντο* R²PaVb: *-ατο* β

τούς — οὗτοί σφισιν ἀνὰ τὴν Μεσσηνίαν ἐπλανῶντο.
Ἀριστομένην οὖν, ἅτε ἐν σπονδαῖς ἀπωτέρω τῆς Εἴρας
γενόμενον καὶ προϊόντα ἀδεέστερον, ἑπτὰ ἄνδρες ἀπὸ τῶν
τοξοτῶν ἐλόχησαν, συλλαβόντες δὲ τοῖς ἱμᾶσιν οἷς εἶχον
5 *ἐπὶ ταῖς φαρέτραις δέουσιν· ἑσπέρα γὰρ ἐπήιει. δύο μὲν*
οὖν ἐς Σπάρτην ἀπ' αὐτῶν ἐλθόντες Λακεδαιμονίοις
Ἀριστομένην εὐηγγελίζοντο ἡλωκέναι· οἱ λοιποὶ δὲ
ἀποχωροῦσιν ἐς ἀγρὸν τὸν ἐν τῆι Μεσσηνίαι. ἐνταῦθα
ᾤκει κόρη σὺν μητρὶ παρθένος, πατρὸς ὀρφανή. τῆι δὲ
προτέραι νυκτὶ εἶδεν ὄψιν ἡ παῖς· λέοντα ἐς τὸν ἀγρὸν
λύκοι σφίσιν ἦγαγον δεδεμένον καὶ οὐκ ἔχοντα ὄνυχας,
αὐτὴ δὲ τοῦ δεσμοῦ τὸν λέοντα ἀπέλυσε καὶ ἀνευροῦσα
ἔδωκε τοὺς ὄνυχας, οὕτω τε διασπασθῆναι τοὺς λύκους
6 *ἔδοξεν ὑπὸ τοῦ λέοντος. τότε δὲ ὡς τὸν Ἀριστομένην*
ἐσάγουσιν οἱ Κρῆτες, συνεφρόνησεν ἡ παρθένος ὕπαρ
ἥκειν τὸ ἐν τῆι νυκτί οἱ πεφηνὸς καὶ ἀνηρώτα τὴν μητέρα
ὅστις εἴη· μαθοῦσα δὲ ἐπερρώσθη τε καὶ ἀπιδοῦσα ἐς
αὐτὸν τὸ προσταχθὲν συνῆκεν. οἶνον οὖν τοῖς Κρησὶν
ἐγχέουσα ἀνέδην, ὡς σφᾶς ἡ μέθη κατελάμβανεν, ὑφαι-
ρεῖται τοῦ μάλιστα ὑπνωμένου τὸ ἐγχειρίδιον· τὰ μὲν δὴ
δεσμὰ τοῦ Ἀριστομένους ἔτεμεν ἡ παρθένος, ὁ δὲ παρα-
λαβὼν τὸ ξίφος ⟨ἐκείνους⟩ διειργάσατο. ταύτην τὴν
παρθένον λαμβάνει γυναῖκα Γόργος Ἀριστομένους· ἐδίδου
δὲ Ἀριστομένης τῆι παιδὶ ἐκτίνων σῶστρα, ἐπεὶ Γόργωι
οὐκ ἦν πω δέκατον καὶ ὄγδοον ἔτος, ὅτε ἔγημεν.
20 *Ἑνδεκάτωι δὲ ἔτει τῆς πολιορκίας τήν τε Εἶραν ἐπέ-*
πρωτο ἁλῶναι καὶ ἀναστάτους γενέσθαι Μεσσηνίους, καὶ
δή σφισιν ἐπετέλεσεν ὁ θεὸς Ἀριστομένει καὶ Θεόκλωι
χρησθέν τι. τούτοις γὰρ ἐλθοῦσιν ἐς Δελφοὺς μετὰ τὴν ἐπὶ
τῆι τάφρωι πληγὴν καὶ ἐπερομένοις ὑπὲρ σωτηρίας
τοσόνδε εἶπεν ἡ Πυθία·

8 *τὸν*] *τῶν* **Bekker** *τινα* **Clavier** || **10** ⟨*ὡς*⟩ *λέοντα* **RPaVb** || **12** *αὐτὴ* Siebelis: *αὔτη* **β** || **15** *ἐσάγουσιν* **VP**: *ἐπ-* **F** || **19** *ἀνέδην* **RPaVb**: *ἀναίδην* **β** *ἀνεδίδου καὶ* (*καὶ* om. **Va**) $\mathrm{R}^{al}\mathrm{Pa}^{mg}$**Va** || **21–23** *ἔτεμεν – Ἀριστομένους* om. **V** || **22** suppl. Siebelis, ⟨*τοὺς Κρῆτας*⟩ vel ⟨*τοὺς φύλακας*⟩ Herwerden || **30** *ἐπερομένοις* Musurus: *ἐπειρομένοις* (-*ρω*- **V**) **β**

εὖτε τράγος πίνῃσι Νέδης ἑλικόρροον ὕδωρ,
οὐκέτι Μεσσήνην ῥύομαι· σχεδόθεν γὰρ ὄλεθρος.

εἰσὶ δὲ αἱ πηγαὶ τῆς Νέδας ἐν ὄρει τῶι Λυκαίωι· προελθὼν 2
δὲ ὁ ποταμὸς διὰ τῆς Ἀρκάδων καὶ ἐπιστρέψας αὖθις ἐς
τὴν Μεσσηνίαν ὁρίζει τὰ ἐπὶ θαλάσσηι Μεσσηνίοις καὶ
Ἠλείοις τὴν γῆν. τότε δὲ οἱ μὲν τοὺς αἶγας τοὺς ἄρσενας
ἐδεδοίκεσαν μὴ πίνωσιν ἀπὸ τῆς Νέδας· τοῖς δὲ ἄρα ὁ
δαίμων προεσήμαινε τοιόνδε. τὸ δένδρον τὸν ἐρινεόν εἰσιν
Ἑλλήνων οἳ καλοῦσιν ὀλύνθην, Μεσσήνιοι δὲ αὐτοὶ τράγον.
τότε οὖν πρὸς τῆι Νέδαι πεφυκὼς ἐρινεὸς οὐκ ἐς εὐθὺ
ηὔξητο, ἀλλὰ ἔς τε τὸ ῥεῦμα ἐπέστρεφε καὶ τοῦ ὕδατος
ἄκροις τοῖς φύλλοις ἐπέψαυε. θεασάμενος δὲ ὁ μάντις 3
Θέοκλος συνεβάλετο ὡς τὸν τράγον τὸν πίνοντα ἐκ τῆς
Νέδας προεῖπεν ἡ Πυθία τὸν ἐρινεὸν τοῦτον καὶ ὡς ἤδη
Μεσσηνίοις ἥκει τὸ χρεών· καὶ ἐς μὲν τοὺς ἄλλους εἶχεν
ἐν ἀπορρήτωι, Ἀριστομένην δὲ πρός τε τὸν ἐρινεὸν ἤγαγε
καὶ ἀνεδίδασκεν ὡς τῆς σωτηρίας ἐξήκοι σφίσιν ὁ χρόνος.
Ἀριστομένης δὲ ἔχειν οὕτω πείθεται καὶ ἀναβολὴν οὐκέτι
εἶναί σφισι, προενοήσατο δὲ καὶ ἐκ τῶν παρόντων, καί – ἦν 4
γάρ τι ἐν ἀπορρήτωι τοῖς Μεσσηνίοις, ἔμελλε δὲ ἀφανισθὲν
ὑποβρύχιον τὴν Μεσσήνην κρύψειν τὸν πάντα αἰῶνα,
φυλαχθὲν δὲ οἱ Λύκου τοῦ Πανδίονος χρησμοὶ Μεσσηνίους
ἔλεγον χρόνωι ποτὲ ἀνασώσεσθαι τὴν χώραν – τοῦτο δὴ ὁ
Ἀριστομένης ἅτε ἐπιστάμενος τοὺς χρησμούς, ἐπεὶ νὺξ
ἐγίνετο, ἐκόμιζε. παραγενόμενος δὲ ἔνθα τῆς Ἰθώμης
ἦν τὸ ἐρημότατον, κατώρυξεν ἐς Ἰθώμην τὸ ὄρος, καὶ Δία
Ἰθώμην ἔχοντα καὶ θεοὺς οἳ Μεσσηνίους ⟨ἐς⟩ ἐκεῖνο
ἔσωζον φύλακας μεῖναι τῆς παρακαταθήκης αἰτούμενος,
μηδὲ ἐπὶ Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι τὴν μόνην καθόδου
Μεσσηνίοις ἐλπίδα.

Μετὰ δὲ τοῦτο τοῖς Μεσσηνίοις ἤρχετο, καθὸ καὶ 5
Τρωσὶν ἔτι πρότερον, γίνεσθαι κακὰ ἀπὸ μοιχείας.

9 *ὀλόνθην* Phral. || **13** *συνεβάλετο* Phral.: *-βάλλετο β* || **27** suppl. **R²PaVb** || **28** *ἔσωζον* **RPaVb**: *-ε β* | *αἰτούμενος* Bekker: *ἡγούμενος β* || **29** *λακεδαιμονίοις* **ℜ**: *-ους β* | *καθόδου* Kuhn: *καθόλου β*

*ἐπεκράτουν μὲν αὐτοὶ {ἐπεὶ ἐκράτουν} τοῦ τε ὄρους καὶ
τοῦ πρὸς τὴν Εἶραν ἄχρι τῆς Νέδας, ἦσαν δὲ οἰκήσεις καὶ
ἔξω πυλῶν ἐνίοις. αὐτόμολος δὲ ἐς αὐτοὺς ἐκ τῆς Λακωνι-
κῆς ἄλλος μὲν ἀφίκετο οὐδείς, οἰκέτης δὲ Ἐμπεράμου
βουκόλος ἐλαύνων τοῦ δεσπότου τὰς βοῦς· ὁ δὲ Ἐμπέραμος
6 ἦν ἀνὴρ ἐν Σπάρτηι δόκιμος. οὗτος ὁ βουκόλος ἔνεμεν
οὐ πόρρω τῆς Νέδας. ἀνδρὸς οὖν τῶν Μεσσηνίων τῶν
οὐκ ἐντὸς τείχους ἐχόντων οἴκησιν γυναῖκα εἶδεν ἐφ᾽ ὕδωρ
ἐλθοῦσαν· ἐρασθεὶς δὲ διαλεχθῆναί τε ἐτόλμησε καὶ δοὺς
δῶρα συγγίνεται. καὶ ἀπὸ τούτου τὸν ἄνδρα παρεφύλασσεν
αὐτῆς, ὁπότε ἀποχωρήσειεν ἐς τὴν φρουράν. ἀνὰ μέρος δὲ
τοῖς Μεσσηνίοις τῆς ἀκροπόλεως ἐπήγετο ἡ φυλακή·
ταύτηι γὰρ τοὺς πολεμίους μάλιστα ἐδεδοίκεσαν μὴ
ὑπερβῶσιν αὐτοῖς ἐς τὴν πόλιν. ὁπότε οὖν οὗτος ἀποχωρή-
7 σειε, τηνικαῦτα ὁ βουκόλος ἐφοίτα παρὰ τὴν γυναῖκα. καί
ποτε ἔτυχε σὺν ἄλλοις ἐς ἐκεῖνον περιήκουσα ἐν τῆι νυκτὶ
⟨ἡ⟩ φυλακή, ἔτυχε δὲ καὶ ὕειν πολλῶι τὸν θεόν, καὶ
ἐκλείπουσιν οἱ Μεσσήνιοι τὴν φρουράν· τὸ γὰρ ὕδωρ
ἐβιάζετο σφᾶς ἀθρόον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταχεόμενον, οὔτε
ἐπάλξεων ἐνωικοδομημένων οὔτε πύργων ὑπὸ σπουδῆς
τοῦ τειχισμοῦ, καὶ ἅμα οὐδὲ κινήσεσθαι τοὺς Λακεδαι-
μονίους ἤλπιζον ἐν ἀσελήνωι νυκτὶ καὶ οὕτω χειμερίωι.
8 Ἀριστομένης δὲ οὐ πολλαῖς πρότερον ἡμέραις Κεφαλλῆνα
ἔμπορον, ἑαυτῶι ξένον καὶ ἐσάγοντα ἐς τὴν Εἶραν ὁπόσων
ἐδέοντο, ἑαλωκότα ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ τοξοτῶν
Ἀπτεραίων ὧν ἦρχεν Εὐρύαλος Σπαρτιάτης, τοῦτον τὸν
Κεφαλλῆνα ἀφαιρούμενος ἐκεῖνον μὲν καὶ τὰ χρήματα
ὁπόσα ἦγεν ἀπέσωσεν, αὐτὸς δὲ ἐτέτρωτο καὶ οὐκ
ἐδύνατο ἐπιφοιτᾶν τοῖς φυλάσσουσι καθάπερ εἰώθει.
τοῦτο μάλιστα αἴτιον ἐγένετο ἐκλειφθῆναι τὴν ἀκρόπολιν.
9 τῶν τε δὴ ἄλλων ἕκαστος ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς φρουρᾶς
καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ βουκόλου μοιχευομένης ὁ ἀνήρ. ἡ δὲ
τηνικαῦτα ἔνδον εἶχε τὸν βουκόλον, αἰσθάνεταί τε τοῦ*

1 secl. Facius || **11** ἀποχωρήσειεν **RPa**: -ει ***β*** || **17** suppl. Bekker || **23** πρότερον **R**^{a1}**Pa**^{mg}**Va**: ὕστερον ***β*** || **26** εὐρύαλος **Pa**^{1}**VaVb**: εὐρύολος ***β***

ἀνδρὸς ἐπιόντος καὶ αὐτίκα ὡς τάχους εἶχεν ἀποκρύπτει
τὸν ἄνθρωπον. ἐσελθόντα δὲ τὸν ἄνδρα ἐφιλοφρονεῖτο ὡς
οὔπω πρότερον καὶ ἠρώτα καθ' ἥντινα αἰτίαν ἥκοι. ὁ δὲ
οὔτε μεμοιχευμένην εἰδὼς οὔτε ἔνδον ὄντα τὸν βουκόλον
ἐχρῆτο τῶι ἀληθεῖ λόγωι, καὶ αὐτός τε διὰ τοῦ ὄμβρου
τὸ βίαιον καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ἔφασκεν ἀπολελοιπέναι
τὴν φρουράν. ἐπηκροᾶτο δὲ λέγοντος ὁ βουκόλος, καὶ ὡς 10
ἀκριβῶς ἐπύθετο ἕκαστα, αὖθις ἐκ τῶν Μεσσηνίων ἐς
τοὺς Λακεδαιμονίους ἀφίκετο αὐτόμολος. Λακεδαιμονίοις
δὲ οἱ μὲν βασιλεῖς ἀπὸ στρατοπέδου τηνικαῦτα ἀπῆσαν,
πολεμαρχῶν δὲ τότε Ἐμπέραμος ὁ τοῦ βουκόλου δεσπότης
προσεκάθητο τῆι Εἴραι. ἀφικόμενος οὖν ἐς τοῦτον πρῶτα
μὲν τὸ ἐπὶ τῶι δρασμῶι παρῃτεῖτο ἁμάρτημα, δεύτερα
δὲ ἀνεδίδασκεν ὡς τὴν Εἶραν ἐν τῶι παρόντι μάλιστα
αἱρήσουσιν, αὐτὰ ἕκαστα ὁπόσα ἤισθετο τοῦ Μεσσηνίου
διηγούμενος.

Ἔδοξέ τε δὴ λέγειν πιστὰ καὶ ἡγεῖτο Ἐμπεράμωι καὶ 21
τοῖς Σπαρτιάταις. ἦν δὲ ἡ πορεία χαλεπή σφισιν ἅτε ἐν
σκότωι καὶ οὐκ ἀνιέντος τοῦ ὑετοῦ· ὅμως δὲ ὑπὸ προ-
θυμίας ἤνυσαν, καὶ ὡς κατὰ τὴν ἀκρόπολιν τῆς Εἴρας
ἐγένοντο, ὑπερέβαινον κλίμακάς τε προστιθέντες καὶ ὅτωι
τις ἐδύνατο ἄλλωι τρόπωι. τοῖς δὲ Μεσσηνίοις παρείχετο
μὲν τοῦ παρόντος κακοῦ καὶ ἄλλα αἴσθησιν, μάλιστα δὲ οἱ
κύνες οὐ κατὰ τὰ εἰωθότα ὑλακτοῦντες, ἀλλὰ συνεχεστέραι
καὶ βιαιοτέραι τῆι κραυγῆι χρώμενοι. γνόντες οὖν τὸν
ὕστατον ὁμοῦ καὶ ἀναγκαιότατον σφᾶς ἀγῶνα ἐπειληφότα,
οὐδὲ τὰ ὅπλα ἅπαντα ἀνελάμβανον, ἀλλ' ὅτωι προχείρωι
μάλιστα ἐντύχοι τις, ἁρπάζοντες ἤμυνον τῆι πατρίδι, ἣ
μόνη σφίσιν ἐλείπετο ἐκ τῆς Μεσσηνίας πάσης. πρῶτοι 2
δὲ ἤισθοντο ἔνδον τῶν πολεμίων ὄντων καὶ ἐβοήθουν ἐπ'
αὐτοὺς πρῶτοι Γόργος τε ὁ Ἀριστομένους καὶ Ἀριστομένης
αὐτὸς Θέοκλός τε ὁ μάντις καὶ Μάντικλος ὁ Θεόκλου, σὺν

10 ἀπῆσαν Bekker: ἀπήεσαν β || 12 προσεκάθητο Sylburg: προ- β || 21 ἐγένοντο Corais: ἐγίνοντο β || 23 δὲ om. F || 27 ἅπαντες Corais || 32 Μάντικλος Musurus: μάντοκλος β

δὲ αὐτοῖς Εὐεργετίδας ἀνὴρ καὶ ἄλλως ἐν Μεσσήνηι
τιμώμενος καὶ διὰ τὴν γυναῖκα ἐπὶ πλέον ἀξιώματος
ἥκων· ἀδελφὴν γὰρ εἶχεν Ἀριστομένους Ἀγναγόραν. τότε
δὲ οἱ μὲν ἄλλοι, συνιέντες ὡς ἐν δικτύοις εἰσὶν ἐσχημένοι,
3 *ὅμως καὶ ἐκ τῶν παρόντων εἶχόν τινα ἐλπίδα· Ἀριστομένης*
δὲ καὶ ὁ μάντις ἠπίσταντο μὲν οὐδεμίαν ἔτι ἀναβολὴν
ὀλέθρου Μεσσηνίοις οὖσαν, ἅτε εἰδότες καὶ τὸν χρησμὸν
ὃν ἠινίξατο ἐς τὸν τράγον ἡ Πυθία, ἐπέκρυπτον δὲ οὐδὲν
ἧσσον, καὶ ἦν σφισιν ἐς τοὺς ἄλλους ἀπόρρητον. ἐπιόντες
δὲ τὴν πόλιν σπουδῆι καὶ ἐπὶ πάντας ἐρχόμενοι τοῖς τε
ἐντυγχάνουσιν, ὁπότε αἰσθάνοιντο ὄντας Μεσσηνίους,
παρεκελεύοντο ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν
4 *ἀνεκάλουν τοὺς ἔτι ὑπολειπομένους. ἐν μὲν δὴ νυκτὶ οὐδὲν*
ἄξιον ἐπράχθη λόγου παρ' οὐδετέρων· τοῖς μὲν γὰρ ἡ
ἀπειρία τῶν τόπων καὶ ἡ τόλμα τοῦ Ἀριστομένους παρεῖχε
μελλησμόν, τοῖς δὲ Μεσσηνίοις οὔτε παρὰ τῶν στρατηγῶν
σύνθημα ἐγεγόνει φθάνοντας εἰληφέναι, τάς τε δᾶιδας, ἤ
εἴ τινα λαμπτῆρα ἀλλοῖον ἅψαιτό τις, ὕων ἂν ἐσβέννυεν
5 *ὁ θεός. ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα τε ἦν καὶ ἀλλήλους καθορᾶν ἐδύ-*
ναντο, ἐνταῦθα Ἀριστομένης καὶ Θέοκλος ἐπειρῶντο ἐς
πᾶσαν ἀπόνοιαν προάγειν τοὺς Μεσσηνίους, ἄλλα τε ὁπόσα
εἰκὸς ἦν διδάσκοντες καὶ Σμυρναίων τὰ τολμήματα
ἀναμιμνήσκοντες, ὡς Ἰώνων μοῖρα ὄντες Γύγην τὸν
Δασκύλου καὶ Λυδοὺς ἔχοντας σφῶν τὴν πόλιν ὑπὸ
6 *ἀρετῆς καὶ προθυμίας ἐκβάλοιεν. οἱ Μεσσήνιοι δὲ ἀκού-*
οντες ἀπονοίας τε ἐνεπίμπλαντο καὶ συνιστάμενοι καθ'
ὁπόσους ἕκαστοι τύχοιεν ἐφέροντο ἐς τοὺς Λακεδαιμο-
νίους· ὥρμησαν δὲ καὶ γυναῖκες τῶι κεράμωι καὶ ὅτωι
δύναιτο ἑκάστη τοὺς πολεμίους βάλλειν. τοῦτο μὲν δὴ μὴ
δρᾶσαι σφᾶς μηδὲ ἐπιβῆναι τῶν τεγῶν τοῦ ὄμβρου τὸ
βίαιον ἐπεκώλυε· λαβεῖν δὲ ὅπλα ἐτόλμησαν καὶ τοῖς
ἀνδράσιν ἐπὶ πλέον αὗται τὴν τόλμαν ἐξῆψαν, ὁπότε καὶ τὰς
γυναῖκας ἑώρων προτιμώσας συναπολέσθαι τῆι πατρίδι ἢ
ἀχθῆναι δούλας ἐς Λακεδαίμονα, ὥστε κἂν παρελθεῖν

18 *ἀλλοῖον* **edd.:** *ἀλλ' οἷον β* || **25** *ἐκβάλοιεν* **Musurus:** *-βάλλοιεν β*

ἐδυνήθησαν τὸ πεπρωμένον· ἀλλὰ ὁ θεὸς τὸ ὕδωρ ἐπήγα- 7
γεν ἀθρόον μᾶλλον μετὰ ἰσχυροῦ τῶν βροντῶν τοῦ ψόφου
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐναντίαις ταῖς ἀστραπαῖς
ἐξέπλησσε. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις ταῦτα πάντα παρίστη
φρόνημα, καὶ αὐτὸν ἀμύνειν σφίσιν ἔφασαν τὸν θεόν· καί —
ἤστραπτε γὰρ τούτοις κατὰ δεξιά — ἀπέφαινεν Ἕκας ὁ
μάντις ὡς αἴσιον εἴη τὸ σημεῖον. οὗτος δὲ καὶ στρατήγημα 8
ἐξεῦρε τοιόνδε. ἀριθμῶι καὶ πολὺ οἱ Λακεδαιμόνιοι
περιῆσαν· ἅτε δὲ οὐκ ἐν εὐρυχωρίαι σφίσιν οὐδὲ κατὰ
σύνταγμα ἐγγινομένης τῆς μάχης, ἄλλων δὲ ἐν ἄλλωι τῆς
πόλεως ποιουμένων τὸν ἀγῶνα, ἀχρείους ἀπὸ ἑκάστης
τάξεως συνέβαινεν εἶναι τοὺς τελευταίους. τούτους
ἐκέλευεν ἀποχωρήσαντας ἐς τὸ στρατόπεδον σιτίων
μεταλαβεῖν καὶ ὕπνου καὶ αὖθις πρὸ ἑσπέρας ἥκειν τοῖς
ὑπομενοῦσιν αὐτῶν διαδεξομένους τὸν πόνον. καὶ οἱ μὲν 9
ἀναπαυόμενοί τε καὶ ἀνὰ μέρος μαχόμενοι μᾶλλον
ἀντήρκουν, τοῖς δὲ Μεσσηνίοις πανταχόθεν παρίστατο
ἀπορία· μεθ' ἡμέραν γὰρ ἀεὶ καὶ νύκτα συνεχῶς οἱ αὐτοὶ
τρίτην ἠμύνοντο. ἤδη τε ἡμέρα ἦν καὶ ἥ τε ἀυπνία καὶ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ τὸ ὕδωρ τε καὶ ῥῖγος ἐπίεζε σφᾶς, ὅ τε λιμὸς
καὶ ἡ δίψα ἐπέκειτο· μάλιστα δὲ αἱ γυναῖκες ἀηθείαι τε
πολέμου καὶ τῆι συνεχείαι τῆς ταλαιπωρίας ἀπειρήκεσαν.
παραστὰς οὖν ὁ μάντις Θέοκλος πρὸς Ἀριστομένην εἶπε· 10
„τί μάτην τόνδε ἔχεις τὸν πόνον; ἁλῶναι Μεσσήνην πάντως
ἐστὶ πεπρωμένον, συμφορὰν δὲ τὴν ἐν ὀφθαλμοῖς πάλαι τε
ἡμῖν προεσήμαινεν ἡ Πυθία καὶ ἔναγχος ὁ ἐρινεὸς ἔδειξεν.
ἐμοὶ μὲν οὖν ὁ θεὸς αὐτῶι κοινὴν πρὸς τὴν πατρίδα
ἐπάγει τὴν τελευτήν· σὺ δὲ σώζειν μὲν ὡς δυνάμεως
ἥκεις Μεσσηνίους, σώζειν δὲ καὶ σαυτόν." ἐπεὶ δὲ εἶπε
πρὸς τοῦτον, ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔθει· καί οἱ καὶ ἐς τοὺς
Λακεδαιμονίους ἔπεισιν ἐκβοῆσαι τοσόνδε· „ἀλλ' οὔ τοι
τὸν πάντα γε χρόνον χαίροντες καρπώσεσθε τὰ Μεσση-
νίων." μετὰ τοῦτο τοῖς καθ' αὐτὸν ἀνθεστηκόσιν ἐμπεσὼν 11
ἐκείνους τε ἔκτεινε καὶ αὐτὸς ἐτιτρώσκετο, προεμπλήσας

9 ἐν om. F || 19 τρίτη ante ἡμέρα transp. Schubart || 32 καρ-
πώσεσθε F: -σεσθαι VP

*δὲ τὸν θυμὸν τῶι φόνωι τῶν ἐχθρῶν ἀφίησι τὴν ψυχήν.
Ἀριστομένης δὲ ἀπὸ τῆς μάχης ὀπίσω τοὺς Μεσσηνίους
ἀνεκάλει, πλὴν ὅσοι κατὰ ἀνδραγαθίαν αὐτῶι προσεμά-
χοντο· τούτους δὲ εἴα κατὰ χώραν μένειν· τοῖς δὲ λοιποῖς
προσέταξε τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἐντὸς τῆς τάξεως
ἔχοντας ἐπακολουθεῖν, ἧιπερ ἂν αὐτὸς παρέχηται διέξοδον.*
12 *καὶ τούτων μὲν τοῖς τελευταίοις Γόργον καὶ Μάντικλον
ἐπέστησεν ἄρχοντας· αὐτὸς δὲ ἀναδραμὼν ἐς τοὺς προτε-
ταγμένους τῆς τε κεφαλῆς τῶι νεύματι καὶ τοῦ δόρατος τῆι
κινήσει δῆλος ἦν διέξοδόν τε αἰτούμενος καὶ ἀποχωρεῖν ἤδη
βεβουλευμένος. τῶι τε οὖν Ἐμπεράμωι καὶ Σπαρτιατῶν
τοῖς παροῦσι διεῖναι τοὺς Μεσσηνίους ἤρεσκε μηδὲ
λυσσῶντας ἀνθρώπους καὶ ἐς τὸ ἔσχατον ἀπονοίας
ἥκοντας ἐξαγριᾶναι πέρα· καὶ ἅμα οὕτω σφᾶς ποιεῖν
Ἑκας ὁ μάντις ἐκέλευεν.*

22 *Οἱ δὲ Ἀρκάδες παραυτίκα τε τὴν κατάληψιν ἐπυνθά-
νοντο τῆς Εἴρας καὶ αὐτίκα τὸν Ἀριστοκράτην ἐκέλευον
σφᾶς ἄγειν ὡς ἢ σώσοντας Μεσσηνίους ἢ σὺν αὐτοῖς
ἀπολουμένους. ὁ δὲ ἅτε ἐκ τῆς Λακεδαίμονος δεδεγμένος
δῶρα, οὔτε ἄγειν ἤθελεν εἰδέναι τε ἔφασκεν οὐδένα ἔτι*
2 *Μεσσηνίων ὅτωι καὶ ἀμυνοῦσιν ὄντα ὑπόλοιπον. τότε δὲ
ὡς σαφέστερον ἠισθάνοντο περιόντας καὶ ἐκλείπειν τὴν
Εἶραν βεβιασμένους, αὐτοὶ μὲν περὶ τὸ ὄρος σφᾶς τὸ
Λύκαιον ἔμελλον ὑποδέξεσθαι, προετοιμασάμενοι καὶ
ἐσθῆτα καὶ σιτία, ἄνδρας δὲ τῶν ἐν τέλει πέμπουσι
παραμυθεῖσθαί τε τοὺς Μεσσηνίους καὶ ἡγεμόνας ἅμα τῆς
πορείας γενέσθαι. καὶ τοὺς μέν, ὡς ἐς τὸ Λύκαιον ἀνεσώ-
θησαν, ἐξένιζόν καὶ τὰ ἄλλα εὐνοϊκῶς περιεῖπον οἱ
Ἀρκάδες, κατανέμειν τε ἐς τὰς πόλεις ἤθελον καὶ ἀναδάσα-*
3 *σθαι δι᾽ ἐκείνους τὴν γῆν· Ἀριστομένει δὲ ὅ τε οἶκτος
διαρπαζομένης τῆς Εἴρας καὶ τὸ μῖσος τὸ ἐς τοὺς Λακεδαι-
μονίους βούλευμα παρίστησι τοιόνδε. πεντακοσίους τῶν*

3 *αὐτῶν προεμάχοντο* Camerarius Sylburg || 22 *ἐκλιπεῖν* Bekker || 24 *Λύκαιον* Musurus: *λυκαῖον β* ubique | *ὑποδέξεσθαι* P: *-ασθαι* VF || 29 *κατανέμειν* Xylander: *-μένειν β*

*Μεσσηνίων, οὓς μάλιστα ἠπίστατο αὐτῶν ἀφειδῶς
ἔχοντας, ἀποκρίνας ἀπὸ τοῦ πλήθους, ἤρετο σφᾶς ἐν
ἐπηκόωι τῶν τε ἄλλων Ἀρκάδων καὶ Ἀριστοκράτους, ἅτε
ὄντα προδότην οὐκ εἰδώς — ἀνανδρίαι γὰρ καὶ ὑπὸ δειλίας
φυγεῖν τότε ἤδη Ἀριστοκράτην τῆς μάχης καὶ οὐ διὰ
κακίαν οὐδεμίαν ἐδόξαζεν αὐτόν, ὥστε ἐναντίον καὶ τούτου
τοὺς πεντακοσίους ἤρετο —, εἰ τιμωροῦντες τῆι πατρίδι
ἀποθνήσκειν σὺν αὐτῶι ἐθελήσουσι. φαμένων δὲ ἐθέλειν* 4
*ἀπεγύμνου τὸ πᾶν, ὡς πάντως τῆς ἐπιούσης ἑσπέρας ἐπὶ
τὴν Σπάρτην ἄγειν μέλλοι· Λακεδαιμονίων γὰρ τότε δὴ
μάλιστα ἐς τὴν Εἶραν ἀπῆσαν οἱ πολλοί, καὶ ἄλλοι τε ἐπε-
φοίτων φέροντες καὶ ἄγοντες τὰ Μεσσηνίων. „καὶ ἢν μὲν
ἑλεῖν τὴν Σπάρτην καὶ κατασχεῖν δυνηθῶμεν", ἔφασκεν
ὁ Ἀριστομένης, „ἔστιν ἡμῖν ἀποδόντας Λακεδαιμονίοις
τὰ ἐκείνων κομίσασθαι τὰ οἰκεῖα· ἁμαρτάνοντες δὲ ὁμοῦ
ἀποθανούμεθά γε μνήμης καὶ τοῖς ἔπειτα ἄξια ἐργασά-
μενοι." ταῦτα εἰπόντος τῶν Ἀρκάδων ὅσον τριακόσιοι* 5
*μετέχειν καὶ αὐτοὶ τοῦ τολμήματος ἤθελον. καὶ τότε μὲν
ἐπεῖχον τῆς ἐξόδου, τὰ γὰρ ἱερὰ ἐγίνετο αὐτοῖς οὐ κατὰ
γνώμην, τῆι δὲ ἐπιούσηι τό τε ἀπόρρητον ἔγνωσαν σφῶν
τοὺς Λακεδαιμονίους προπεπυσμένους καὶ αὐτοὶ δεύτερον
ὑπὸ Ἀριστοκράτους προδεδομένοι· τὰ γὰρ τοῦ Ἀριστομένους
βουλεύματα αὐτίκα ὁ Ἀριστοκράτης ἐγγράψας βιβλίωι,
καὶ τὸ βιβλίον ἐπιθεὶς τῶν οἰκετῶν ὃν ἠπίστατο ὄντα
εὐνούστατον, παρὰ Ἀνάξανδρον ἀπέστελλεν ἐς Σπάρτην.
ἐπανιόντα δὲ τὸν οἰκέτην λοχῶσιν ἄνδρες τῶν Ἀρκάδων* 6
*διάφοροι καὶ πρότερον τῶι Ἀριστοκράτει, σχόντες δέ τι
καὶ ὕποπτον τότε ἐς αὐτόν. λοχήσαντες δὲ τόν τε οἰκέτην
ἐπανάγουσιν ἐς τοὺς Ἀρκάδας καὶ ἐπεδείκνυον ἐς τὸν
δῆμον τὰ ἀντεπεσταλμένα ἐκ Λακεδαίμονος· ἐπέστελλε
δὲ ὁ Ἀνάξανδρος, φυγήν τε αὐτῶι τὴν πρότερον ἀπὸ τῆς
Μεγάλης τάφρου φάμενος οὐκ ἀνόνητον ἐκ Λακεδαιμονίων*

4 *ἀνανδρίαι* **VP**: *-αν* **F** || **5** *ἤδη*] *δὴ* **Hitzig** | *Ἀριστοκράτην* **secl. Hitzig** || **10** *μέλλοι* **VP**: *-ει* **F** || **11** *τε*] *ἄλλοθεν* **Bekker** || **27** *δέ τι* **Schneider**: *δ' ἔτι* ***β*** || **31** *δὲ* **Sylburg**: *τε* ***β*** | *ἀνάξανδρος* **P**: *ἀλέξανδρος* **VF**

γενέσθαι, προσέσεσθαι δέ οἱ χάριν καὶ τῶν ἐν τῶι παρόντι
7 *μηνυμάτων. ὡς δὲ ἀπηγγέλθη ταῦτα ἐς ἅπαντας, αὐτοί*
τε τὸν Ἀριστοκράτην ἔβαλλον οἱ Ἀρκάδες καὶ τοῖς Μεσση-
νίοις διεκελεύοντο· οἱ δὲ ἐς τὸν Ἀριστομένην ἀπέβλεπον.
καὶ ὁ μὲν ἐς τὴν γῆν ἀφορῶν ἔκλαιεν· τὸν δὲ Ἀριστοκράτην
οἱ Ἀρκάδες καταλιθώσαντες τὸν μὲν τῶν ὅρων ἐκτὸς
ἐκβάλλουσιν ἄταφον, στήλην δὲ ἀνέθεσαν ἐς τὸ τέμενος
τοῦ Λυκαίου λέγουσαν·

πάντως ὁ χρόνος εὗρε δίκην ἀδίκωι βασιλῆι,
εὗρε δὲ Μεσσήνης σὺν Διὶ τὸν προδότην
ῥηιδίως. χαλεπὸν δὲ λαθεῖν θεὸν ἄνδρ᾽ ἐπίορκον.
χαῖρε Ζεῦ βασιλεῦ, καὶ σάου Ἀρκαδίαν.

28 *Τῶν δὲ Μεσσηνίων ὁπόσοι περὶ τὴν Εἶραν ἢ καὶ*
ἑτέρωθί που τῆς Μεσσηνίας ἐγκατελήφθησαν, τούτους
μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι προσένειμαν ἐς τὸ εἱλωτικόν·
Πύλιοι δὲ καὶ Μοθωναῖοι καὶ ὅσοι τὰ παραθαλάσσια
ᾤκουν, {καὶ} ναυσὶν ὑπὸ τὴν ἅλωσιν τῆς Εἴρας ἀπαίρουσιν
ἐς Κυλλήνην τὸ ἐπίνειον τὸ Ἠλείων· ἐκεῖθεν δὲ παρὰ τοὺς
ἐν Ἀρκαδίαι Μεσσηνίους ἀπέστελλον, ἐθέλοντες κοινῶι
στόλωι χώραν ἔνθα οἰκήσουσιν ἀναζητεῖν, καὶ Ἀριστομένην
2 *ἐκέλευον ἡγεῖσθαί σφισιν ἐς ἀποικίαν. ὁ δὲ αὐτὸς μὲν*
ἕως ἂν περιῆι, πολεμήσειν Λακεδαιμονίοις ἔφασκεν,
ἐπίστασθαι δὲ ἀκριβῶς ὡς ἀεί τι ἀναφύσεται τῆι Σπάρτηι
δι᾽ αὐτοῦ κακόν· ἐκείνοις δὲ Γόργον καὶ Μάντικλον
ἔδωκεν ἡγεμόνας. ὁ δὲ Εὐεργετίδας ἐς μὲν τὸ Λύκαιον σὺν
τοῖς ἄλλοις Μεσσηνίοις καὶ αὐτὸς ἀπεχώρησεν· ἐκεῖθεν δέ,
ὡς ἑώρα τὸ βούλευμα διαπεπτωκὸς τῶι Ἀριστομένει τὸ ἐς
τὴν κατάληψιν τῆς Σπάρτης, ἀναπείσας τῶν Μεσσηνίων
ὡς πεντήκοντα ἐπάνεισιν ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν
Εἶραν, καὶ ἐντυχὼν διαρπάζουσιν ἔτι τὰ ἐπινίκια πένθος
3 *σφίσιν ἐποίησε. καὶ τὸν μὲν ἐνταῦθα ἐπιλαμβάνει τὸ*

9 63 Preger

10 *Μεσσήνη* Polyb. 4. 33 || **12** *σάου* Cobet: *σάω* Polyb. 4. 33 *σῶε* *β* Phral. *σῶζε* 𝕽 || **17** om. **RPaVb**

χρεών, Ἀριστομένης δὲ ὡς τοὺς ἡγεμόνας τοῖς Μεσσηνίοις
ἐπέταξεν ἐς Κυλλήνην, ὅστις ἐθέλοι μετέχειν τῆς ἀποικίας.
καὶ μετέσχον ἅπαντες, πλὴν εἰ γῆράς τινα ἀπεῖργεν ἢ μηδὲ
εὐπορῶν ἔτυχεν ἐς τὴν ἀποδημίαν· οὗτοι δὲ αὐτοῦ
κατέμειναν παρὰ τοῖς Ἀρκάσιν.

Ἑάλω δὲ ἡ Εἶρα καὶ ὁ πόλεμος ὁ δεύτερος Λακεδαι- 4
μονίων καὶ Μεσσηνίων τέλος ἔσχεν Ἀθηναίοις ἄρχοντος
Αὐτοσθένους, ἔτει πρώτωι τῆς ὀγδόης τε καὶ εἰκοστῆς
668 ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκα Χίονις Λάκων.

Ὡς δὲ ἐς τὴν Κυλλήνην οἱ Μεσσήνιοι συνελέχθησαν, 5
τὸν μὲν παρόντα χειμῶνα ἔδοξεν αὐτοῦ χειμάζειν, καὶ
τὴν ἀγοράν σφισι καὶ χρήματα οἱ Ἠλεῖοι παρεῖχον· ἅμα
δὲ τῶι ἦρι ἐβουλεύοντο ποῖ χρὴ σταλῆναι. γνῶμαι δὲ ἦσαν
Γόργου μὲν Ζάκυνθον τὴν ὑπὲρ Κεφαλληνίας καταλα-
βόντας καὶ νησιώτας ἀντὶ ἠπειρωτῶν γενομένους ναυσὶν
ἐς τὰ παραθαλάσσια τῆς Λακωνικῆς ἐπιπλέοντας κακοῦν
τὴν γῆν· Μάντικλος δὲ ἐκέλευε Μεσσήνης μὲν καὶ τοῦ
Λακεδαιμονίων ἔχθους λαβεῖν λήθην, πλεύσαντας δὲ ἐς
Σαρδὼ κτήσασθαι μεγίστην τε νῆσον καὶ εὐδαιμονίαι
πρώτην. ἐν τοσούτωι δὲ Ἀναξίλας παρὰ τοὺς Μεσσηνίους 6
ἀπέστελλεν ἐς Ἰταλίαν καλῶν. ὁ δὲ Ἀναξίλας ἐτυράννει
μὲν Ῥηγίου, τέταρτος δὲ ἀπόγονος ἦν Ἀλκιδαμίδου·
μετώικησε δὲ Ἀλκιδαμίδας ἐκ Μεσσήνης ἐς Ῥήγιον μετὰ
τὴν Ἀριστοδήμου τοῦ βασιλέως τελευτὴν καὶ Ἰθώμης τὴν
ἅλωσιν. οὗτος οὖν ὁ Ἀναξίλας τοὺς Μεσσηνίους μετεπέμ-
πετο· ἐλθοῦσί τε ἔλεγεν ὡς Ζαγκλαῖοι διάφοροι μέν εἰσιν
αὐτῶι, χώραν δὲ εὐδαίμονα καὶ πόλιν ἐν καλῶι τῆς
Σικελίας ἔχουσιν, ἃ δή σφισιν ἐθέλειν ἔφη συγκατεργασα-
μένοις δοῦναι. προσεμένων δὲ τὸν λόγον, οὕτως Ἀναξίλας
διεβίβασεν ἐς Σικελίαν αὐτούς.

Ζάγκλην δὲ τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς κατέλαβον λῃσταί, καὶ ἐν 7
ἐρήμωι τῆι γῆι τειχίσαντες ὅσον περὶ τὸν λιμένα ὁρμητη-

2 ἐπέταξεν ⟨ἰέναι⟩ Clavier || **21** ἀπέστειλεν **R²PaVb** || **23** μετώι-κησε **Va**: -ώικισε **β** || **26** ἔλεγεν **VP**: -ον **F** | Ζαγκλαῖοι Sylburg: ζάγκλιοι **β** || **28** συγκατεργασαμένοις Sylburg: -σάμενος **β**

*ρίωι πρὸς τὰς καταδρομὰς καὶ ἐς τοὺς ἐπίπλους ἐχρῶντο.
ἡγεμόνες δὲ ἦσαν αὐτῶν Κραταιμένης Σάμιος καὶ
Περιήρης ἐκ Χαλκίδος. Περιήρει δὲ ὕστερον καὶ Κραται-
μένει καὶ ἄλλους ἐπαγαγέσθαι τῶν Ἑλλήνων ἔδοξεν
8 οἰκήτορας. τότε δὲ τοὺς Ζαγκλαίους ὅ τε Ἀναξίλας
ναυσὶν ἀνταναγομένους ἐνίκησε καὶ οἱ Μεσσήνιοι μάχηι
πεζῆι· Ζαγκλαῖοι δὲ κατὰ γῆν τε ὑπὸ Μεσσηνίων καὶ
ναυσὶν ἅμα ἐκ θαλάσσης ὑπὸ Ῥηγίνων πολιορκούμενοι,
καὶ ἁλισκομένου σφίσιν ἤδη τοῦ τείχους, ἐπί τε βωμοὺς
θεῶν καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ καταφεύγουσιν. Ἀναξίλας μὲν οὖν
τοῖς Μεσσηνίοις παρεκελεύετο τούς τε ἱκετεύοντας
Ζαγκλαίων ἀποκτείνειν καὶ τοὺς λοιποὺς γυναιξὶν ὁμοῦ καὶ
9 παισὶν ἀνδραποδίσασθαι· Γόργος δὲ καὶ Μάντικλος
παρῃτοῦντο Ἀναξίλαν μὴ σφᾶς, ὑπὸ συγγενῶν ἀνδρῶν
πεπονθότας ἀνόσια, ὅμοια αὐτοὺς ἐς ἀνθρώπους Ἕλληνας
ἀναγκάσαι δρᾶσαι. μετὰ δὲ τοῦτο ἤδη τοὺς Ζαγκλαίους
ἀνίστασαν ἀπὸ τῶν βωμῶν καὶ ὅρκους δόντες καὶ αὐτοὶ
παρ᾽ ἐκείνων λαβόντες ὤικησαν ἀμφότεροι κοινῆι. ὄνομα
δὲ τῆι πόλει μετέθεσαν Μεσσήνην ἀντὶ Ζάγκλης καλεῖ-
10 σθαι. ταῦτα δὲ ἐπὶ τῆς ὀλυμπιάδος ἐπράχθη τῆς ἐνάτης
καὶ εἰκοστῆς, ἣν Χίονις Λάκων τὸ δεύτερον ἐνίκα, 664
Μιλτιάδου παρ᾽ Ἀθηναίοις ἄρχοντος. Μάντικλος δὲ καὶ τὸ
ἱερὸν Μεσσηνίοις τοῦ Ἡρακλέους ἐποίησε, καὶ ἔστιν
ἐκτὸς τείχους ὁ θεὸς ἱδρυμένος, Ἡρακλῆς καλούμενος
Μάντικλος, καθάπερ γε καὶ Ἄμμων ἐν Λιβύηι καὶ ὁ ἐν
Βαβυλῶνι Βῆλος ὁ μὲν ἀπὸ ἀνδρὸς Αἰγυπτίου Βήλου τοῦ
Λιβύης ὄνομα ἔσχεν, Ἄμμων δὲ ἀπὸ τοῦ ἱδρυσαμένου
ποιμένος. Μεσσηνίοις μὲν οὖν τοῖς φεύγουσιν ἐγεγόνει
πέρας τῆς ἄλης.*

24 *Ἀριστομένης δὲ ὡς τὴν ἡγεμονίαν ἀπείπατο τῶν ἐς τὴν
ἀποικίαν στελλομένων, τὰς θυγατέρας τὴν πρεσβυτάτην
καὶ τὴν ἐπὶ ταύτηι καὶ Ἁγναγόραν τὴν ἀδελφὴν τὴν μὲν
Θάρυκι ἐς Φιγαλίαν, Δαμοθοΐδαι δὲ Λεπρεάτηι καὶ
Ἡραιεῖ Θεοπόμπωι τὰς θυγατέρας συνώικισεν· αὐτὸς δὲ*

21 ἣν **VP**: *καὶ* **F**

*ἀφικόμενος ἐς Δελφοὺς ἐχρῆτο τῶι θεῶι. καὶ τὸ μὲν τῶι
Ἀριστομένει γενόμενον μάντευμα οὐ λέγεται· Δαμαγήτωι* 2
*δὲ Ῥοδίωι βασιλεύοντι ἐν Ἰαλυσῶι, τότε δὲ ἥκοντι παρὰ
τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἐρωτῶντι ὁπόθεν ἀγαγέσθαι χρὴ
γυναῖκα, ἔχρησεν ἡ Πυθία θυγατέρα ἀνδρὸς τῶν Ἑλλήνων
τοῦ ἀρίστου λαβεῖν. ὁ δέ — ἦν γὰρ καὶ τρίτη τῶι Ἀριστο-
μένει θυγάτηρ — γαμεῖ ταύτην, Ἑλλήνων τῶν τότε
ἐκεῖνον μακρῶι δή τινι ἄριστον νομίζων. Ἀριστομένης
δὲ ἐς μὲν τὴν Ῥόδον ἀφίκετο σὺν τῆι θυγατρί, ἐκεῖθεν δὲ
ἔς τε Σάρδεις ἐνενόει παρὰ Ἄρδυν τὸν Γύγου καὶ ἐς
Ἐκβάτανα τὰ Μηδικὰ ἀναβῆναι παρὰ τὸν βασιλέα
Φραόρτην· ἀλλὰ γὰρ πρότερον τούτων συνέπεσεν ἀπο-* 3
*θανεῖν αὐτῶι νοσήσαντι, οὐ γὰρ ἔδει συμφορὰν οὐδεμίαν
Λακεδαιμονίοις ἔτι ἐξ Ἀριστομένους γενέσθαι. τελευτή-
σαντι δὲ αὐτῶι Δαμάγητος καὶ οἱ Ῥόδιοι μνῆμά τε
ἐπιφανὲς ἐποίησαν καὶ ἔνεμον ἀπὸ ἐκείνου τιμάς. τὰ μὲν
δὴ λεγόμενα ἐς τοὺς Διαγορίδας καλουμένους ἐν Ῥόδωι,
γεγονότας δὲ ἀπὸ Διαγόρου τοῦ Δαμαγήτου τοῦ Δωριέως
τοῦ Δαμαγήτου τε καὶ τῆς Ἀριστομένους θυγατρός,
παρῆκα, μὴ οὐ κατὰ καιρὸν δοκοίην γράφειν· Λακεδαι-* 4
*μόνιοι δὲ τότε, ὡς ἐπεκράτησαν τῆς Μεσσηνίας, τὴν μὲν
ἄλλην πλὴν τῆς Ἀσιναίων αὐτοὶ διελάγχανον, Μοθώνην δὲ
Ναυπλιεῦσιν ἐδίδοσαν ἐκπεπτωκόσιν ἐκ Ναυπλίας ἔναγχος
ὑπὸ Ἀργείων.*

Μεσσηνίων δὲ τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἐν τῆι γῆι, 5
*συντελοῦντας κατὰ ἀνάγκην ἐς τοὺς εἵλωτας, ἐπέλαβεν
ἀπὸ Λακεδαιμονίων ὕστερον ἀποστῆναι κατὰ τὴν ἐνάτην*
464 *ὀλυμπιάδα καὶ ⟨ἑβδομ⟩ηκοστήν, ἣν Κορίνθιος ἐνίκα
Ξενοφῶν, Ἀρχιμήδους Ἀθήνησιν ἄρχοντος· ἀπέστησαν δὲ
καιρὸν τοιόνδε εὑρόντες. Λακεδαιμονίων ἄνδρες ἀποθανεῖν
ἐπὶ ἐγκλήματι ὅτωι δὴ καταγνωσθέντες ἱκέται κατα-
φεύγουσιν ἐς Ταίναρον· ἐντεῦθεν δὲ ἡ ἀρχὴ τῶν ἐφόρων*

10 *ἄρδυν* **F**: *ἄνδυν* **V** *ἄρδην* **P** || **17** *δὴ* **VP**: *δὲ* **F** || **25** *ἐγκατα-ληφθέντας* **RPaVb**: *-λειφθέντας β* || **28** *ἑβδομηκοστήν* **Meursius**: *εἰκοστήν β* || **29** *Ἀρχεδημίδου* **Palmerius**

6 *ἀπὸ τοῦ βωμοῦ σφᾶς ἀποσπάσασα ἀπέκτεινε. Σπαρτιάταις δὲ ἐν οὐδενὶ λόγωι θεμένοις τοὺς ἱκέτας ἀπήντησεν ἐκ Ποσειδῶνος μήνιμα, καί σφισιν ἐς ἔδαφος τὴν πόλιν πᾶσαν κατέβαλεν ὁ θεός. ἐπὶ δὲ τῆι συμφορᾶι ταύτηι καὶ τῶν εἱλώτων, ὅσοι Μεσσήνιοι τὸ ἀρχαῖον ἦσαν, ἐς τὸ ὄρος τὴν Ἰθώμην ἀπέστησαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἄλλα τε μετεπέμποντο συμμαχικὰ ἐπ' αὐτοὺς καὶ Κίμωνα τὸν Μιλτιάδου πρόξενόν σφισιν ὄντα καὶ Ἀθηναίων δύναμιν· ἀφικομένους δὲ τοὺς Ἀθηναίους ὑποπτεῦσαι δοκοῦσιν ὡς τάχα νεωτερίσοντας καὶ ὑπὸ τῆς ὑποψίας ἀποπέμψασθαι*
7 *μετ' οὐ πολὺ ἐξ Ἰθώμης. Ἀθηναῖοι δὲ τὴν ἐς αὐτοὺς τῶν Λακεδαιμονίων ὑπόνοιαν συνέντες Ἀργείοις τε φίλοι δι' αὐτὸ ἐγένοντο καὶ Μεσσηνίων τοῖς ἐν Ἰθώμηι πολιορκουμένοις ἐκπεσοῦσιν ὑποσπόνδοις ἔδοσαν Ναύπακτον, ἀφελόμενοι Λοκροὺς τοὺς πρὸς Αἰτωλίαι καλουμένους Ὀζόλας. τοῖς δὲ Μεσσηνίοις παρέσχεν ἀπελθεῖν ἐξ Ἰθώμης τοῦ τε χωρίου τὸ ἐχυρὸν καὶ ἅμα Λακεδαιμονίοις προεῖπεν ἡ Πυθία ἦ μὴν εἶναί σφισι δίκην ἁμαρτοῦσιν ἐς τοῦ Διὸς τοῦ Ἰθωμάτα τὸν ἱκέτην.*

Ὑπόσπονδοι μὲν ἐκ Πελοποννήσου τούτων ἕνεκα
25 *ἀφείθησαν. ἐπεὶ δὲ ἔσχον τὴν Ναύπακτον, οὐκ ἀπέχρη πόλιν τε αὐτοῖς καὶ χώραν εἰληφέναι παρὰ Ἀθηναίων, ἀλλὰ σφᾶς πόθος εἶχεν ἰσχυρὸς χερσὶ ταῖς αὑτῶν φανῆναι λόγου τι κεκτημένους ἄξιον. καί — ἠπίσταντο γὰρ Οἰνιάδας Ἀκαρνάνων γῆν τε ἔχοντας ἀγαθὴν καὶ Ἀθηναίοις διαφόρους τὸν πάντα ὄντας χρόνον — στρατεύουσιν ἐπ' αὐτούς. ὄντες δὲ ἀριθμῶι μὲν οὐ πλείους, ἀρετῆι δὲ καὶ πολὺ ἀμείνονες ⟨ἀμύν⟩οντας τῆι σφετέραι νικῶσι, καὶ*
2 *ἐπολιόρκουν κατακεκλειμένους ἐς τὸ τεῖχος. τὸ δὲ ἐντεῦθεν, οὐ γάρ τι τῶν τοῖς ἀνθρώποις εὑρημένων ἐς πολιορκίαν οἱ Μεσσήνιοι παρίεσαν, ἀλλὰ καὶ κλίμακας προστιθέντες ἐπειρῶντο ὑπερβαίνειν ἐς τὴν πόλιν καὶ ὑπώρυσσον κάτωθεν τὸ τεῖχος, μηχανήματά τε, ὁποῖα*

10 *ὑπὸ* Clavier: *ἀπὸ β* || **20** *μὲν ⟨οὖν⟩* Siebelis || **28** *ἀμείνονες ἀμύνοντας* Hitzig coll. 8. 8. 11: *ἀμείνονες ὄντες* **R²PaVb** *ἀμείνονας ὄντας β* om. Clavier

ἐνῆν δι' ὀλίγου παρασκευάσασθαι, προσαγαγόντες ἀεί τι
ἤρειπον· δείσαντες δὲ οἱ ἔνδον μὴ ἁλούσης τῆς πόλεως
αὐτοί τε ἀπόλωνται καὶ αἱ γυναῖκές σφισι καὶ οἱ παῖδες
ἐξανδραποδισθῶσιν, εἵλοντο ἀπελθεῖν ὑπόσπονδοι.

Καὶ ἐνιαυτὸν μὲν μάλιστα οἱ Μεσσήνιοι κατέσχον τὴν 3
πόλιν καὶ ἐνέμοντο τὴν χώραν· τῶι δὲ ἔτει τῶι ὑστέρωι
δύναμιν οἱ Ἀκαρνᾶνες ἀπὸ πασῶν συλλέξαντες τῶν
πόλεων ἐβουλεύοντο ἐπὶ τὴν Ναύπακτον στρατεύειν. καὶ
τοῦτο μὲν ἀπέδοξεν αὐτοῖς τήν τε πορείαν ὁρῶσιν, ὅτι
ἔσεσθαι δι' Αἰτωλῶν ἔμελλε πολεμίων ἀεί ποτε ὄντων, καὶ
ἅμα τοὺς Ναυπακτίους κεκτῆσθαί τι ναυτικὸν ὑπώπτευον,
ὥσπερ γε καὶ εἶχον, ἐπικρατούντων δὲ ἐκείνων τῆς
θαλάσσης οὐκ ἐνεῖναι κατεργάσασθαι μέγα οὐδὲ στρατῶι
πεζῶι· μετεβουλεύετό τε δή σφισι ⟨καὶ⟩ αὐτίκα ἐπὶ 4
Μεσσηνίους τρέπονται τοὺς ἐν Οἰνιάδαις. καὶ οἱ μὲν ὡς
πολιορκήσοντες παρεσκευάζοντο· οὐ γάρ ποτε ὑπελάμ-
βανον ἄνδρας οὕτως ὀλίγους ἐς τοσοῦτον ἀπονοίας ἥξειν
ὡς μαχέσασθαι πρὸς τὴν Ἀκαρνάνων ἁπάντων στρατιάν.
οἱ δὲ Μεσσήνιοι προητοιμασμένοι μὲν καὶ σῖτον καὶ τὰ
ἄλλα ἦσαν ὁπόσα εἰκὸς ἦν, πολιορκίας πειράσεσθαι
μακροτέρας ἐλπίζοντες· παρίστατο δέ σφισι πρὸ τῆς 5
μελλούσης πολιορκίας ἀγῶνα ἐκ τοῦ φανεροῦ ποιήσασθαι,
μηδὲ ὄντας Μεσσηνίους, οἳ μηδὲ Λακεδαιμονίων ἀνδρίαι,
τύχηι δὲ ἠλαττώθησαν, καταπεπλῆχθαι τὸν ἥκοντα
ὄχλον ἐξ Ἀκαρνανίας· τό τε Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι ἔργον
ἀνεμιμνήσκοντο, ὡς μυριάδες τριάκοντα ἐφθάρησαν τῶν
Μήδων ὑπὸ ἀνδρῶν οὐδὲ ἐς μυρίους ἀριθμόν. καθίσταντό 6
τε δὴ τοῖς Ἀκαρνᾶσιν ἐς ἀγῶνα καὶ ὁ τρόπος λέγεται τῆς
μάχης γενέσθαι τοιόσδε. οἱ μέν, ἅτε πλήθει προέχοντες
πολύ, οὐ χαλεπῶς περιέβαλον τοὺς Μεσσηνίους, πλὴν ὅσον
αἱ πύλαι τε ἀπεῖργον κατὰ νώτου τοῖς Μεσσηνίοις γινό-
μεναι καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ τείχους τοῖς σφετέροις προθύμως
ἀμύνοντες· ταύτηι μὲν δὴ μὴ περισχεθῆναι σφᾶς ἐκώλυε,

1 προσάγοντες Hitzig || **2** ἤρειπον Sylburg: ἤριπον β || **13** οὐκ ἐνεῖναι] οὐδὲν εἶναι Porson || **14** τε Bekker: δὲ β | suppl. Musurus || **17** τοσοῦτον **RPaVb**: -ο β

τὰ δὲ πλευρὰ ἀμφότερα ἐκυκλώσαντο αὐτῶν οἱ Ἀκαρνᾶνες
7 *καὶ ἐσηκόντιζον πανταχόθεν. οἱ δὲ Μεσσήνιοι συνεστραμ-*
μένοι μετ' ἀλλήλων, ὁπότε ἀθρόοι τοῖς Ἀκαρνᾶσιν
ἐμπέσοιεν, ἐτάρασσον μὲν τοὺς κατὰ ταὐτὸ ἑστηκότας καὶ
ἐφόνευόν τε αὐτῶν καὶ ἐτίτρωσκον πολλούς, τελέαν δὲ οὐκ
ἐδύναντο ἐργάσασθαι φυγήν· ὅπου γὰρ τῆς τάξεως
αἴσθοιντό τι οἱ Ἀκαρνᾶνες τῆς αὐτῶν ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων
διασπώμενον, κατὰ τοῦτο ἀμύνοντες τοῖς βιαζομένοις
αὐτῶν ἀνεῖργον τοὺς Μεσσηνίους ἐπικρατοῦντες τῶι
8 *πλήθει. οἱ δὲ ὁπότε ἀνακοπεῖεν, κατ' ἄλλο αὖθις πειρώ-*
μενοι διακόψαι τὴν Ἀκαρνάνων φάλαγγα τὸ αὐτὸ ἂν
ἔπασχον· ὅτωι μὲν προσβάλλοιεν, διέσειόν τε καὶ τροπὴν
ἐπὶ βραχὺ ἐποίουν, ἐπιρρεόντων δὲ αὖθις κατὰ τοῦτο
σπουδῆι τῶν Ἀκαρνάνων ἀπετρέποντο ἄκοντες. γενομένου
δὲ ἰσορρόπου τοῦ ἀγῶνος ἄχρι ἑσπέρας καὶ Ἀκαρνᾶσιν ὑπὸ
τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐπελθούσης δυνάμεως ἀπὸ τῶν
9 *πόλεων, οὕτω τοῖς Μεσσηνίοις περιειστήκει πολιορκία. καὶ*
ἁλῶναι μὲν κατὰ κράτος τὸ τεῖχος ἢ ὑπερβάντων τῶν
Ἀκαρνάνων ἢ καὶ ἀπολιπεῖν βιασθεῖσιν αὐτοῖς τὴν φρουρὰν
δέος ἦν οὐδέν· τὰ δὲ ἐπιτήδειά σφισι πάντα ὁμοίως ὀγδόωι
μηνὶ ἐξανήλωτο. ἐς μὲν τοὺς Ἀκαρνᾶνας ἐχρῶντο ἀπὸ τοῦ
τείχους χλευασίαι, μὴ σφᾶς τὰ σιτία προδοῦναί ποτε ἂν
10 *μηδὲ ἐς ἔτος δέκατον πολιορκουμένους· αὐτοὶ δὲ περὶ*
ὕπνον πρῶτον ἐξελθόντες ἐκ τῶν Οἰνιαδῶν ⟨καὶ⟩ γενο-
μένης τοῦ δρασμοῦ σφῶν τοῖς Ἀκαρνᾶσιν αἰσθήσεως {καὶ}
ἐς μάχην ἀναγκασθέντες ἀφικέσθαι, περὶ τριακοσίους μὲν
ἀποβάλλουσι καὶ πλείονας ἔτι αὐτοὶ τῶν ἐναντίων κατεργά-
ζονται, τὸ δὲ πολὺ αὐτῶν διεκπίπτουσι διὰ τῶν Ἀκαρνάνων
καὶ ἐπιλαμβανόμενοι τῆς Αἰτωλῶν ἐχόντων σφίσιν
ἐπιτηδείως ἐς τὴν Ναύπακτον ἀνασώζονται.

26 *Τὸ δὲ ἀπὸ τούτου τόν τε ἄλλον χρόνον ἐνέκειτό σφισι*
τὸ ἐς Λακεδαιμονίους μῖσος καὶ τὴν ἔχθραν ἐς αὐτοὺς
μάλιστα ἐπεδείξαντο ἐπὶ τοῦ γενομένου Πελοποννησίοις

21 *μὲν ⟨δὴ⟩* **R^{mg}PaVb** || **24** *Οἰνιαδῶν* **Sylburg**: *οἰνιάδων* ***β*** || **24.25** *καὶ* **trai. Schubart-Walz**

*πρὸς Ἀθηναίους πολέμου· τήν τε γὰρ Ναύπακτον ὁρμητή-
ριον ἐπὶ τῆι Πελοποννήσωι παρείχοντο καὶ τοὺς ἐν τῆι
Σφακτηρίαι Σπαρτιατῶν ἀποληφθέντας Μεσσηνίων σφεν-
δονῆται τῶν ἐκ Ναυπάκτου συνεξεῖλον. ἐπεὶ δὲ τὸ* 2
*πταῖσμα ἐγένετο Ἀθηναίων ⟨τὸ⟩ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς, οὕτω
καὶ ἐκ Ναυπάκτου τοὺς Μεσσηνίους ἐκβάλλουσιν οἱ
Λακεδαιμόνιοι ναυσὶν ἐπικρατοῦντες, οἱ ἐς Σικελίαν τε
παρὰ τοὺς συγγενεῖς καὶ ἐς Ῥήγιον ἐστάλησαν, τὸ
πλεῖστον δὲ αὐτῶν ἔς τε Λιβύην ἀφίκετο καὶ Λιβύης ἐς
Εὐεσπερίτας· οἱ γὰρ Εὐεσπερῖται πολέμωι κακωθέντες
ὑπὸ βαρβάρων προσοίκων πάντα τινὰ Ἕλληνα ἐπεκαλοῦντο
σύνοικον. ἐς τούτους τῶν Μεσσηνίων τὸ πολὺ ἀπεχώρησεν·
ἡγεμὼν δέ σφισιν ἦν Κόμων, ὃς καὶ περὶ τὴν Σφακτηρίαν
ἐστρατήγησεν αὐτοῖς.*

Ἐνιαυτῶι δὲ πρότερον ἢ κατορθῶσαι Θηβαίους τὰ ἐν 3
*Λεύκτροις, προεσήμαινεν ὁ δαίμων Μεσσηνίοις τὴν ἐς
Πελοπόννησον κάθοδον. τοῦτο μὲν γὰρ ἐν Μεσσήνηι ⟨τῆι⟩
πρὸς τῶι πορθμῶι τὸν ἱερέα τοῦ Ἡρακλέους λέγουσιν
ὀνείρατος ἰδεῖν ὄψιν – τὸν Ἡρακλέα ἔδοξε κληθῆναι τὸν
Μάντικλον ἐπὶ ξενίαι ἐς Ἰθώμην ὑπὸ τοῦ Διός –, τοῦτο
δὲ ἐν Εὐεσπερίταις Κόμων συγγενέσθαι νεκρᾶι τῆι μητρὶ
ἐδόκει, συγγενομένου δὲ αὖθις οἱ τὴν μητέρα ἀναβιῶναι.
καὶ ὁ μὲν ἐπήλπιζεν Ἀθηναίων δυνηθέντων ναυτικῶι
κάθοδον ἔσεσθαί σφισιν ἐς Ναύπακτον· τὸ δὲ ἄρα ἐδήλου
τὸ ὄνειρον ἀνασώσεσθαι Μεσσήνην. ἐγένετό τε οὐ μετὰ* 4
*πολὺ ἐν Λεύκτροις Λακεδαιμονίων τὸ ἀτύχημα ὀφειλόμε-
νον ἐκ παλαιοῦ· Ἀριστοδήμωι γὰρ τῶι βασιλεύσαντι Μεσ-
σηνίων ἐπὶ τελευτῆι τοῦ χρησμοῦ τοῦ δοθέντος ἐστίν·*

ἕρδ' ὅππηι τὸ χρεών· ἄτη δ' ἄλλοισι πρὸ ἄλλων,

ὡς ἐν μὲν τῶι παρόντι ἐκεῖνον δέον καὶ Μεσσηνίους κακῶς πρᾶξαι, χρόνωι δὲ ὕστερον καὶ Λακεδαίμονα ἐπιληψομένης

2 *τὴν Πελοπόννησον* Schubart coll. 1. 11. 6, 7. 13. 6 || 5 *Ἀθηναίων ⟨τὸ⟩* Hitzig *⟨τὸ⟩ Ἀθηναίων* Schubart || 17 suppl. Kayser || 19 *κληθῆναι* R^{mg}Pa^{mg}Vb: *καλέσαι* β *καλεῖσθαι* Sylburg Facius || 25 *τὸ* R^{2}Pa^{2}Va: *τὸν* β

5 *τῆς ἄτης. τότε δὲ ἐν Λεύκτροις οἱ Θηβαῖοι νενικηκότες
ἀγγέλους ἐς Ἰταλίαν τε καὶ Σικελίαν καὶ παρὰ τοὺς
Εὐεσπερίτας ἀπέστελλον, ἔκ τε τῆς ἄλλης, εἴ πού τις
Μεσσηνίων εἴη, πανταχόθεν ἀνεκάλουν ἐς Πελοπόννησον.
οἱ δὲ θᾶσσον ἢ ὡς ἄν τις ἤλπισε συνελέχθησαν γῆς τε τῆς
πατρίδος πόθωι καὶ διὰ τὸ ἐς Λακεδαιμονίους μῖσος*
6 *παραμεῖναν ἀεί σφισιν. Ἐπαμινώνδαι δὲ οὔτε ἄλλως ἐφαί-
νετο ῥάιδια ἀξιόμαχον πόλιν ἐποικίσαι Λακεδαιμονίοις
οὔτε ὅπου χρὴ κτίσαι τῆς χώρας ἐξεύρισκε· τὴν γὰρ
Ἀνδανίαν οἱ Μεσσήνιοι καὶ Οἰχαλίαν οὐκ ἔφασαν ἀνοικιεῖν,
ὅτι αἱ συμφοραί σφισιν ἐγεγόνεσαν ἐνταῦθα οἰκοῦσιν.
ἀποροῦντι οὖν αὐτῶι πρεσβύτην ἄνδρα, ἱεροφάντηι
μάλιστα εἰκασμένον, νύκτωρ φασὶν ἐπιστάντα εἰπεῖν·
„σοὶ μὲν δῶρά ἐστι παρ' ἐμοῦ κρατεῖν ὅτωι ἂν μεθ' ὅπλων
ἐπέρχηι· καὶ ἢν ἐξ ἀνθρώπων ⟨γένηι⟩, ἔγωγε ὦ Θηβαῖε
ποιήσω μή ποτε ἀνώνυμον μηδὲ ἄδοξόν ⟨σε⟩ γενέσθαι. σὺ
δὲ Μεσσηνίοις γῆν τε πατρίδα καὶ πόλεις ἀπόδος, ἐπειδὴ
καὶ τὸ μήνιμα ἤδη σφίσι πέπαυται τὸ Διοσκούρων."*
7 *Ἐπαμινώνδαι μὲν ταῦτα ἔλεγεν, Ἐπιτέλει δὲ τῶι Αἰσχίνου
τάδε ἐμήνυε — στρατηγὸν δὲ αὐτὸν οἱ Ἀργεῖοι τὸν Ἐπιτέλην
καὶ Μεσσήνην ἀνοικίζειν ἥιρηντο —· τοῦτον οὖν τὸν ἄνδρα
ἐκέλευεν ὁ ὄνειρος, ἔνθα ἂν τῆς Ἰθώμης εὕρηι πεφυκυῖαν
σμίλακα καὶ μυρσίνην, τὸ μέσον ὀρύξαντα αὐτῶν ἀνασῶσαι
τὴν γραῦν· κάμνειν γὰρ ἐν τῶι χαλκῶι καθειργμένην
θαλάμωι καὶ ἤδη λιποψυχεῖν αὐτήν. ὁ δὲ Ἐπιτέλης, ὡς
ἐπελάμβανεν ἡμέρα, παραγενόμενος ἐς τὸ εἰρημένον χωρίον*
8 *ἐπέτυχεν ὀρύσσων ὑδρίαι χαλκῆι, καὶ αὐτίκα παρὰ τὸν
Ἐπαμινώνδαν κομίσας τό τε ἐνύπνιον ἐξηγεῖτο καὶ αὐτὸν
ἐκεῖνον τὸ πῶμα ἀφελόντα ἐκέλευεν ὅ τι ἐνείη σκοπεῖσθαι.
ὁ δὲ θύσας καὶ εὐξάμενος τῶι πεφηνότι ὀνείρατι ἤνοιγε
τὴν ὑδρίαν, ἀνοίξας δὲ εὗρε κασσίτερον ἐληλασμένον*

3 *ἄλλης*] *ἄλης* Schubart || **8** *ἐποικίσαι* Sylburg: *-ῆσαι β* || **9** *ἐξεύρισκε* Clavier: *ἐξευρίσκει β ἐξευρίσκειν* Schubart-Walz || **14** *ὅτωι ἂν* Sylburg: *ὅτων β* || **15** suppl. 𝔑 | *ἔγωγε*] *ἐγώ σε* Schubart-Walz || **16** suppl. Musurus || **20** *στρατηγεῖν* Sylburg | *αὐτῶν* Schubart-Walz *τοῦτον* Hitzig || **22** *ἂν* Dindorf: *δὴ β* || **25** *λιποψυχεῖν* Dindorf: *λειπο-β*

*ἐς τὸ λεπτότατον· ἐπείλικτο δὲ ὥσπερ τὰ βιβλία. ἐνταῦθα
τῶν Μεγάλων θεῶν ἐγέγραπτο ἡ τελετή, καὶ τοῦτο ἦν
παρακαταθήκη τοῦ Ἀριστομένους. τοῦτον τὸν ἐπελθόντα
τῶι Ἐπιτέλει καὶ Ἐπαμινώνδαι καθεύδουσι Καύκωνα
εἶναι λέγουσιν, ὃς ἀφίκετο ἐξ Ἀθηνῶν ἐς Ἀνδανίαν παρὰ
Μεσσήνην τὴν Τριόπα.*

Τὸ δὲ τῶν Τυνδάρεω παίδων μήνιμα ἐς τοὺς Μεσσηνίους 27
*ἤρξατο μὲν πρὸ τῆς ἐν Στενυκλήρωι μάχης, γενέσθαι ⟨δὲ⟩
αὐτὸ δι' αἰτίαν τοιάνδε εἰκάζω. μειράκια ὡραῖα ἐξ
Ἀνδανίας, Πάνορμος καὶ Γόνιππος, τά τε ἄλλα οἰκείως
εἶχον ἀλλήλοις καὶ κοινὰς ἐπὶ τὰς μάχας ἐξόδους καὶ κατα-
δρομὰς ἐποιοῦντο ἐς τὴν Λακωνικήν. Λακεδαιμονίων δὲ ἐπὶ* 2
*στρατοπέδου Διοσκούροις ἑορτὴν ἀγόντων καὶ ἤδη πρὸς
πότον καὶ παιδιὰς τετραμμένων μετὰ τὸ ἄριστον, ὁ
Γόνιππος καὶ ὁ Πάνορμος χιτῶνας λευκοὺς καὶ χλαμύδας
πορφυρᾶς ἐνδύντες ἐπί τε ἵππων τῶν καλλίστων ὀχούμενοι
καὶ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς πίλους, ἐν δὲ ταῖς χερσὶ δόρατα
ἔχοντες ἐπιφαίνονται Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ ὡς εἶδον,
προσεκύνουν τε καὶ εὔχοντο, ἀφῖχθαι δοκοῦντές σφισιν
αὐτοὺς ἐς τὴν θυσίαν τοὺς Διοσκούρους. οἱ νεανίσκοι δὲ* 3
*ὡς ἅπαξ ἀνεμίχθησαν, διεξήλαυνον διὰ πάντων παίοντες
τοῖς δόρασι, καὶ ἤδη κειμένων πολλῶν ἀποχωροῦσιν ἐς
Ἀνδανίαν, καθυβρίσαντες τῶν Διοσκούρων τῆι θυσίαι.
τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖν προήγαγε τοὺς Διοσκούρους ἐς τὸ ἔχθος
τὸ Μεσσηνίων· τότε δέ, ὡς ἐδήλου τῶι Ἐπαμινώνδαι τὸ
ὄνειρον, οὐκ ἦν ἔτι τοῖς Διοσκούροις ἀκούσιος τῶν
Μεσσηνίων ἡ κάθοδος. μάλιστα δὲ τὸν Ἐπαμινώνδαν ἐς* 4
*τὸν οἰκισμὸν οἱ Βάκιδος ἐνῆγον χρησμοί. Βάκιδι γὰρ
μανέντι ἐκ Νυμφῶν ἐς ἄλλους τέ ἐστιν Ἑλλήνων καὶ ἐς
τὴν Μεσσηνίων κάθοδον προειρημένα·*

καὶ τότε δὴ Σπάρτης μὲν ἀπ' ἀγλαὸν ἄνθος ὀλεῖται,
Μεσσήνη δ' αὖτις οἰκήσεται ἤματα πάντα.

8 suppl. Va || **11** *εἶχον* edd.: *-εν β* || **20** *αὐτοὺς* Siebelis: *-οῖς β* Phral. || **25** *τὸ*¹ V^sv P: *τῶν* F

ἐγὼ δὲ καὶ περὶ τῆς Εἴρας, ὅντινα ἁλώσοιτο τρόπον, Βάκιν ἐφώρασα εἰρηκότα· καί οἱ καὶ τόδε ἐστὶ τῶν χρησμῶν·

οἵ τ' ἀπὸ Μεσσήνης πατάγωι κρουνοῖς τε δαμείσης.

5 *Ὡς δὲ ἡ τελετή σφισιν ἀνεύρητο, ταύτην μέν, ὅσοι τοῦ
γένους τῶν ἱερέων ἦσαν, κατετίθεντο ἐς βίβλους· Ἐπαμι-
νώνδας δέ, ὥς οἱ τὸ χωρίον, ἔνθα νῦν ἔχουσιν οἱ Μεσσήνιοι
τὴν πόλιν, μάλιστα ἐς οἰκισμὸν ἐφαίνετο ἐπιτήδειον,
ἐκέλευεν ἀνασκοπεῖσθαι τοῖς μάντεσιν, εἰ βουλήσεται
ταύτηι καὶ τὰ τῶν θεῶν ἐπιχωρῆσαι. φαμένων δὲ καὶ
τούτων εἶναι τὰ ἱερὰ αἴσια, οὕτω παρεσκευάζετο ἐς τὸν
οἰκισμόν, λίθους τε ἄγεσθαι κελεύων καὶ ἄνδρας μετα-
πεμπόμενος, οἷς τέχνη στενωποὺς κατατέμνεσθαι καὶ
οἰκίας καὶ ἱερὰ οἰκοδομεῖσθαι καὶ τείχη περιβάλλεσθαι.*
6 *ὡς δὲ ἐγεγόνει τὰ πάντα ἐν ἑτοίμωι, τὸ ἐντεῦθεν — ἱερεῖα
γὰρ παρεῖχον οἱ Ἀρκάδες — αὐτὸς μὲν Ἐπαμινώνδας καὶ
οἱ Θηβαῖοι Διονύσωι καὶ Ἀπόλλωνι ἔθυον Ἰσμηνίωι τὸν
νομιζόμενον τρόπον, Ἀργεῖοι δὲ τῆι τε Ἥραι τῆι Ἀργείαι
καὶ Νεμείωι Διί, Μεσσήνιοι δὲ Διί τε Ἰθωμάται καὶ
Διοσκούροις, οἱ δέ σφισιν ἱερεῖς θεαῖς ταῖς Μεγάλαις καὶ
Καύκωνι. ἐπεκαλοῦντο δὲ ἐν κοινῶι καὶ ἥρωάς σφισιν
ἐπανήκειν συνοίκους, Μεσσήνην μὲν τὴν Τριόπα μάλιστα,
ἐπὶ ταύτηι δὲ Εὔρυτον καὶ Ἀφαρέα τε καὶ τοὺς παῖδας,
παρὰ ⟨δὲ Ἡρα⟩κλειδῶν Κρεσφόντην τε καὶ Αἴπυτον·
πλείστη δὲ καὶ παρὰ πάντων ἀνάκλησις ἐγίνετο Ἀριστο-*
7 *μένους. καὶ τὴν μὲν τότε ἡμέραν πρὸς θυσίαις τε καὶ
εὐχαῖς ἦσαν, ταῖς δὲ ἐφεξῆς τοῦ τείχους τὸν περίβολον
ἤγειρον καὶ ἐντὸς οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ ἐποιοῦντο. εἰργάζοντο
δὲ καὶ ὑπὸ μουσικῆς ἄλλης μὲν οὐδεμιᾶς, αὐλῶν δὲ
Βοιωτίων καὶ Ἀργείων· τά τε Σακάδα καὶ Προνόμου μέλη
τότε δὴ προήχθη μάλιστα ἐς ἅμιλλαν. αὐτῆι μὲν δὴ τῆι*

2 *οἱ*] *δὴ* **RPaVb** || **5** *ἀνεύρητο* Porson: *-ετο β* || **9** *εἰ* Schubart-Walz: *οἱ β* ⟨*εἰ*⟩ *οἱ* Musurus || **14** *οἰκοδομεῖσθαι* **R²PaVb**: *-μήσεσθαι β* | *περιβάλλεσθαι* **R²PaVb**: *-βαλέσθαι β* || **24** *παρὰ δὲ ἡρακλειδῶν* **R²PaVb**: *παρακλείδων β*

*πόλει Μεσσήνην ἔθεντο ὄνομα, ἀνῴκιζον δὲ καὶ ἄλλα
πολίσματα. Ναυπλιεῖς δὲ ἐκ Μοθώνης οὐκ ἀνέστησαν·* 8
*κατὰ χώραν δὲ καὶ Ἀσιναίους μένειν εἴων, τούτοις μὲν καὶ
εὐεργεσίαν ἀπομνημονεύοντες πολεμῆσαι μετὰ Λακεδαι-
μονίων πρὸς σφᾶς ⟨οὐ⟩ θελήσασι, Ναυπλιεῖς δὲ κατιοῦσιν
ἐς Πελοπόννησον Μεσσηνίοις τε δῶρα ἦγαγον ὁποῖα εἶχον
καὶ ἅμα μὲν ὑπὲρ καθόδου τῆς ἐκείνων συνεχέσιν ἐς τὸ
θεῖον ταῖς εὐχαῖς, ἅμα δὲ ὑπὲρ σωτηρίας τῆς σφετέρας
δεήσεσιν ἐς ἐκείνους ἐχρῶντο.*

Κατῆλθον δὲ ἐς Πελοπόννησον οἱ Μεσσήνιοι καὶ 9
*ἀνεσώσαντο τὴν αὑτῶν ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ διακο-
σίοις ἔτεσιν ὕστερον μετὰ Εἴρας ἅλωσιν, Δυσκινήτου μὲν
Ἀθήνησιν ἄρχοντος, τρίτωι δὲ ἔτει τῆς δευτέρας καὶ*
370 *ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος, ἣν Δάμων Θούριος τὸ δεύτερον
ἐνίκα. οὐκ ὀλίγος μὲν οὖν ὁ χρόνος καὶ Πλαταιεῦσιν
ἐγένετο, ἐφ' ὅσον καὶ ἐκεῖνοι τὴν αὑτῶν ἔφευγον, καὶ
Δηλίοις, ἡνίκα ᾤκησαν Ἀδραμύττιον ἐκβληθέντες ἐκ τῆς
σφετέρας ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ Ὀρχομένιοι δὲ οἱ Μινύαι,* 10
*μετὰ τὴν μάχην τὴν ἐν Λεύκτροις ἐκπεσόντες ὑπὸ
Θηβαίων ἐξ Ὀρχομενοῦ, κατήχθησαν ἐς Βοιωτίαν ὑπὸ
Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, καὶ οὗτοι καὶ οἱ Πλαταιεῖς.
Θηβαίων δὲ αὐτῶν ἐρημώσαντος Ἀλεξάνδρου τὴν πόλιν,
αὖθις ἔτεσιν οὐ πολλοῖς ὕστερον Κάσσανδρος Ἀντιπάτρου
τὰς Θήβας ἔκτισεν. φαίνεται μὲν δὴ τῶν κατειλεγμένων
ἐπὶ μακρότατον ἡ Πλαταϊκὴ φυγὴ συμβᾶσα, οὐ μέντοι
περαιτέρω γε ἢ ἐπὶ δύο ἐγένετο οὐδ' αὐτὴ γενεάς. Μεσσή-* 11
*νιοι δὲ ἐκτὸς Πελοποννήσου τριακόσια ἔτη μάλιστα
ἠλῶντο, ἐν οἷς οὔτε ἐθῶν εἰσι δῆλοι παραλύσαντές τι τῶν
οἴκοθεν οὔτε τὴν διάλεκτον τὴν Δωρίδα μετεδιδάχθησαν,
ἀλλὰ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι τὸ ἀκριβὲς αὐτῆς Πελοποννησίων
μάλιστα ἐφύλασσον.*

3 *ἀσιναίους* **RPa**: *ἀθηναίους β* | *εἴασαν* **R**^{al}**Pa**^{mg}**Va** || **5** **suppl. R**^{sv}**PaVb** || **6** *τε δῶρα*] *δῶρά τε* **Hitzig** | *ὁποῖα* **VP**: *ὁπόσα* **F** || **11** *ἀνεσώσαντο* **R**^{γρ}**PaVb**: *ἀνενεώσαντο β* | *ἐνενήκοντα* **Perizonius** || **18** *καὶ Ὀρχομένιοι* **Dindorf**: *καὶ ὀρχομενίων β* *Ὀρχομένιοι* **Schubart-Walz secl. Spiro** | *δὲ οἱ* **𝔐**: *οἱ δὲ β* || **26** *αὕτη* **Hitzig**

28 *Κατελθοῦσι δὲ αὐτοῖς κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπὸ Λακεδαιμονίων δεινὸν ἦν οὐδέν· κατεχόμενοι γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι φόβωι τῶι Θηβαίων Μεσσήνης τε ἠνείχοντο ἐποικιζομένης καὶ Ἀρκάδων ἐς μίαν ἠθροισμένων πόλιν. ὡς δὲ ὁ πόλεμος ὁ Φωκικός, καλούμενος δὲ ⟨ὁ⟩ αὐτὸς οὗτος καὶ ἱερός, ἀπήγαγεν ἐκ Πελοποννήσου Θηβαίους, ἀνεθάρρησάν τε οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ τῶν Μεσσηνίων οὐκέτι*
2 *ἐδύναντο ἀπέχεσθαι. Μεσσήνιοι δὲ αὐτοί τε μετὰ Ἀργείων καὶ Ἀρκάδων ἀντεῖχον τῶι πολέμωι καὶ Ἀθηναίων ἀμῦναί σφισιν ἐδεήθησαν· οἱ δὲ ἐς μὲν τὴν Λακωνικὴν οὔποτε μετὰ ἐκείνων ἐσβαλεῖν ἔφασαν, ἀρχόντων δὲ Λακεδαιμονίων πολέμου καὶ ἐπιστρατευόντων τῆι Μεσσηνίαι παρέσεσθαι καὶ αὐτοί σφισιν ἐπηγγέλλοντο. τέλος δὲ οἱ Μεσσήνιοι Φιλίππωι σύμμαχοι τῶι Ἀμύντου καὶ Μακεδόσιν ἐγένοντο, καὶ τοῦτο σφᾶς λέγουσιν ἀποκωλῦσαι τοῦ συμβάντος τοῖς Ἕλλησιν ἀγῶνος ἐν Χαιρωνείαι μὴ μετασχεῖν· οὐ μὴν οὐδὲ τοῖς Ἕλλησιν ἐναντία θέσθαι τὰ*
3 *ὅπλα ἠθέλησαν. Ἀλεξάνδρου δὲ ἀποθανόντος καὶ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον δεύτερον τότε ἀνηιρημένων πρὸς Μακεδόνας, μετέσχον καὶ οἱ Μεσσήνιοι τοῦ πολέμου, καθὰ καὶ πρότερον ἐδήλωσα ἐν τῆι Ἀτθίδι συγγραφῆι. Γαλάταις δὲ μεθ' Ἑλλήνων οὐκ ἐμαχέσαντο, Κλεωνύμου καὶ Λακεδαιμονίων σπείσασθαι σπονδάς σφισιν οὐ θελησάντων.*

4 *Οὐ πολλῶι δὲ ὕστερον ἔσχον Ἦλιν Μεσσήνιοι, σοφίαι τε ὁμοῦ χρησάμενοι καὶ τολμήματι. Ἠλεῖοι γὰρ τὰ μὲν παλαιότατα εὐνομώτατοι Πελοποννησίων ἦσαν· Φιλίππου δὲ τοῦ Ἀμύντου τά τε ἄλλα ὁπόσα εἴρηται κακουργήσαντος τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἠλείων τοὺς δυνατοὺς διαφθείραντος χρήμασι, στασιάζουσι πρῶτον τότε Ἠλεῖοι καὶ ἐς ὅπλα,*
5 *ὡς λέγουσι, χωροῦσι. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ῥᾶιον ἔτι ἔμελλον*

21 1. 25. 4

3 *τῶι* **Schubart:** *τῶν* ***β*** || **5 suppl. Va** || **13** *ἐπηγγέλλοντο* **VP:** *ἀπ-* **F** || **16** *συμβάντος* **Bekker:** *σύμπαντος* ***β*** || **21** *Γαλάταις* **Kuhn:** *-αι* ***β*** || **29** *διαφθείραντος* **VP:** *-οντος* **F**

*ἀπεχθήσεσθαι πρὸς ἀλλήλους, οἷς γε καὶ Λακεδαιμονίων
ἕνεκα διέστη τὰ βουλεύματα, καὶ ἐς ἔμφυλον προῆλθον
πόλεμον. πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα οἱ Λακεδαιμόνιοι
παρεσκευάζοντο ὡς Ἠλείων τοῖς φρονοῦσι τὰ σφέτερα
ἀμυνοῦντες. καὶ οἱ μὲν κατὰ τέλη τε ἐτάσσοντο καὶ
διενέμοντο ἐς τοὺς λόχους· τῶν δὲ Μεσσηνίων λογάδες
χίλιοι φθάνουσιν ἀφικόμενοι πρὸς τὴν Ἦλιν, σημεῖα ἐπὶ
ταῖς ἀσπίσι Λακωνικὰ ἔχοντες. ὡς δὲ τὰς ἀσπίδας ἐθεά-* 6
*σαντο ὅσοι τοῖς Σπαρτιάταις εὖνοι τῶν Ἠλείων ἦσαν,
συμμαχίαν τε ἀφῖχθαί σφισιν ἤλπισαν καὶ τοὺς ἄνδρας
ἐδέχοντο ἐς τὸ τεῖχος· ἐσελθόντες δὲ τρόπον οἱ Μεσσήνιοι
τὸν εἰρημένον τοὺς τὰ Λακεδαιμονίων φρονοῦντας ἐδίωξαν,
καὶ ἐπιτρέπουσι τοῖς στασιώταις τοῖς αὑτῶν τὴν πόλιν.
ἔστι μὲν δὴ τὸ σόφισμα Ὁμήρου, φαίνονται δὲ αὐτὸ ἐν* 7
*δέοντι μιμησάμενοι καὶ οἱ Μεσσήνιοι, ἐπεὶ Πάτροκλόν
γε ἐποίησεν ἐν Ἰλιάδι Ὅμηρος Ἀχιλλέως τὰ ὅπλα ἐνδύντα,
καὶ ἐγγενέσθαι τε ἔφη τοῖς βαρβάροις δόξαν ὡς Ἀχιλλεὺς
ἐπίοι καὶ τοὺς προτεταγμένους αὐτῶν ταραχθῆναι.
εὕρηται δὲ καὶ ἄλλα Ὁμήρωι στρατηγήματα, δύο τε παρὰ
τῶν Ἑλλήνων κατασκόπους ἐν τῆι νυκτὶ ἀνθ' ἑνὸς ἐς
τοὺς Τρῶας ἀφικέσθαι καὶ ἄνδρα ὕστερον λόγωι μὲν αὐτό-
μολον, ἔργωι δὲ τὰ ἀπόρρητα πολυπραγμονήσοντα ἐς τὸ
Ἴλιον ἐσελθεῖν. ἔτι δὲ τοὺς διὰ νεότητα ἐν τοῖς Τρωσὶν ἢ* 8
*γῆρας οὐχ ὡραίους μάχεσθαι, τούτους μὲν τὸ τεῖχος
φρουρεῖν ἔταξε, τῶν ἐν ἡλικίαι τοῖς Ἕλλησιν ἐπηλυσ-
μένων· Ἑλλήνων δὲ οἱ τὰ τραύματα ἔχοντες ὁπλίζουσιν
αὐτῶι τὸ μάχιμον, ἵνα μηδὲ αὐτοὶ παντάπασιν ἀργοῖεν.
τὰ Ὁμήρου μὲν οὖν ὠφέλιμα ἐγένετο ἐς ἅπαντα ἀνθρώ-
ποις.*

Μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον τοῦ ἔργου τοῦ πρὸς Ἦλιδι 29
Μακεδόνες καὶ Δημήτριος ὁ Φιλίππου τοῦ Δημητρίου

16 *Π* 130—141 || **17** *Π* 280—282 || **19** *K* 222 || **21** *δ* 244—258 || **23** *Θ* 518—519 || **26** *Ξ* 379

25 *ἐπηλυσμένων* Kuhn: *ἐπηλισ-* *β*

*Μεσσήνην καταλαμβάνουσι. τὰ μὲν δὴ πολλὰ ἔς τε αὐτὸν
Φίλιππον καὶ τὰ ἐς Δημήτριον τὸν Φιλίππου τολμηθέντα
ἐκ Περσέως ἐν τοῖς Σικυωνίοις ἔγραψα ἤδη λόγοις· τὰ δὲ*
2 *ἐς τὴν κατάληψιν τὴν Μεσσήνης ἔσχεν οὕτω. χρημάτων
ἐσπανίζετο Φίλιππος, καὶ — ἔδει γὰρ πάντως οἱ γενέσθαι
χρήματα — ἀποστέλλει Δημήτριον ναυσὶν ἐς Πελοπόννη-
σον. Δημήτριος δὲ κατήγετό που τῆς Ἀργείας ἐς λιμένα
τῶν ἐρημοτέρων· αὐτίκα δὲ ὡς εἶχε διὰ τῶν ἐπιτομωτάτων
τῆς χώρας τὴν στρατιὰν ἦγεν ἐπὶ Μεσσήνης. προτάξας δὲ
ὅσον ἦν τῶν τε ὅπλων τῆι σκευῆι κοῦφον καὶ τῆς ἐς τὴν
Ἰθώμην εἶχεν ὁδοῦ οὐκ ἀπείρως, λανθάνει περὶ ὄρθρον
μάλιστα ὑπερβὰς τὸ τεῖχος, καθὸ τῆς τε πόλεως μεταξὺ*
3 *ἦν καὶ ἄκρας τῆς Ἰθώμης. ὡς δὲ ἡμέρα τε ἐπέσχε καὶ
ἤδη τοῖς ἔνδον αἴσθησις ἐγεγόνει τοῦ κατειληφότος
κινδύνου, τὸ μὲν πρῶτον αὐτοὺς ἐσῆλθεν ὑπόνοια ὡς οἱ
Λακεδαιμόνιοι σὺν ὅπλοις παρέλθοιεν αὐτῶν ἐς τὴν
πόλιν, ὥστε καὶ ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς ἀφειδέστερον διὰ τὸ
μῖσος τὸ ἐξ ἀρχῆς. ἐπεὶ δὲ ἔκ τε τῶν ὅπλων καὶ τῆς φωνῆς
Μακεδόνας καὶ Δημήτριον τὸν Φιλίππου γνωρίζουσιν
ὄντας, δεῖμα ἰσχυρὸν παρέστη σφίσι λογιζομένοις τήν τε
ἐς τὰ πολεμικὰ τῶν Μακεδόνων μελέτην καὶ τύχην ἧι πρὸς*
4 *ἅπαντα ἑώρων χρωμένους αὐτούς. ὅμως δὲ τοῦ τε παρόντος
κακοῦ τὸ μέγεθος ἐδίδασκεν ἀνδρίαν τινὰ καὶ πέρα τοῦ
δυνατοῦ γίνεσθαι καὶ ἅμα τὰ ἀμείνω παρίστατο αὐτοῖς
ἐλπίζειν· οὐ γὰρ δὴ ἄνευ θεοῦ διὰ τοσούτου σφίσιν
ὑπάρξαι τὴν ἐς Πελοπόννησον κάθοδον. οἵ τε οὖν ἐκ τῆς
πόλεως Μεσσήνιοι θυμῶι παντὶ ἐς τοὺς Μακεδόνας
ἐχώρουν καὶ οἱ φρουροῦντες τὴν ἀκρόπολιν ἐπέκειντο ἐξ*
5 *ὑπερδεξίων. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ Μακεδόνες ὑπὸ τῆς
ἀρετῆς καὶ ἐμπειρίας τὸ κατ' ἀρχὰς ἠμύνοντο ἐρρωμένως·
ἅτε δὲ ὁδοιπορίαι προαπειρηκότες καὶ ὁμοῦ τῶν τε ἀνδρῶν
σφισιν ἐγκειμένων καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν κεράμωι καὶ*

3 2. 9. 4–5

5 *ἔδει* Schaefer: *ἐδεῖτο* **β** || 7 *Ἀργείας*] *Φαραίας* Schubart || 9 *Μεσσήνην* (?) Hitzig || 10 *τε* Bekker: *τότε* **β**

*λίθοις βαλλόμενοι, σὺν οὐδενὶ ἔφευγον κόσμωι. καὶ τὸ μὲν
πολὺ αὐτῶν ἀπώλετο ὠθούμενοι κατὰ τῶν κρημνῶν —
ἀπότομος γὰρ δὴ ταύτηι μάλιστά ἐστιν ἡ Ἰθώμη —,
ὀλίγοι δέ τινες καὶ ῥίψαντες τὰ ὅπλα ἀπεσώθησαν.*

Ἐς δὲ τὸ συνέδριον οἱ Μεσσήνιοι τὸ Ἀχαιῶν ἐπὶ τῶιδε 6
*οὔ μοι δοκοῦσιν ἐσελθεῖν κατ' ἀρχάς. Λακεδαιμονίοις
αὐτεπάγγελτοι βοηθήσοντες ἀφίκοντο ὑπὸ Πύρρου τοῦ
Αἰακίδου πολεμουμένοις, καί σφισιν ἀπὸ τῆς εὐεργεσίας
ταύτης ἤδη τὰ ἐκ τῆς Σπάρτης εἰρηνικώτερα ὑπῆρχεν.
οὔκουν ἀνακινῆσαι τὸ ἔχθος ἐβούλοντο ἐς τὸ συνέδριον
συγχωρήσαντες, οἳ Λακεδαιμονίων μάλιστα πολέμιοι ἐκ
τοῦ φανεροῦ καθεστήκεσαν. ὃ δὲ οὐ λέληθεν ἐμέ, οὐδὲ* 7
*Μεσσηνίους ἐλελήθει δήπου, καὶ μὴ συντελοῦσιν αὐτοῖς
ἐς τὸ συνέδριον ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους τὰ Ἀχαιῶν
ὑπάρχοι· ἐν γὰρ δὴ τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ Ἀργεῖοι καὶ τὸ
Ἀρκαδικὸν οὐκ ἐλαχίστη μοῖρα ἦσαν. ἀνὰ χρόνον μέντοι
προσεχώρησαν ἐς τὸ Ἀχαϊκόν. οὐ πολλῶι δὲ ὕστερον
Κλεομένης ὁ Λεωνίδου τοῦ Κλεωνύμου Μεγάλην πόλιν
εἷλεν Ἀρκάδων ἐν σπονδαῖς· τῶν δὲ οἱ καταληφθέντες οἱ* 8
*μὲν ἀπώλοντο ὑπὸ τὴν ἅλωσιν, Φιλοποίμενα δὲ τὸν
Κραύγιδος καὶ ὅσοι μετὰ Φιλοποίμενος ἀπεχώρησαν —
γενέσθαι δὲ τῶν Μεγαλοπολιτῶν τὸ διαφυγὸν καὶ ὑπὲρ
τὰς δύο μοίρας λέγουσι —, τούτους ὑπεδέξαντο οἱ Μεσσή-
νιοι τῶν τε ἀρχαίων ἔργων ἕνεκα ὁπόσα ἐπὶ Ἀριστομένους
ὑπῆρκτο Ἀρκάσι καὶ ὕστερον ἐπὶ τοῦ οἰκισμοῦ τοῦ
Μεσσήνης, ἀποδιδόντες σφίσι τὴν ὁμοίαν. πέφυκε δὲ ἄρα* 9
*ὡς ἐπίπαν μεταπίπτειν τὰ ἀνθρώπινα, εἰ δὴ Μεσσηνίοις
Ἀρκάδας τε ἀντισῶσαι καὶ τὸ ἀδοκητότερον ἔτι ἑλεῖν
Σπάρτην ὁ δαίμων ἔδωκεν· Κλεομένει γὰρ περὶ Σελλασίαν
ἐμαχέσαντο ἐναντία καὶ τὴν Σπάρτην Ἀράτωι καὶ
Ἀχαιοῖς συγκαθεῖλον. Λακεδαιμονίοις δὲ ἀπηλλαγμένοις* 10
*Κλεομένους ἐπανίσταται τύραννος Μαχανίδας, ἐκείνου δὲ
ἀποθανόντος Νάβις ἀνέφυ σφίσιν αὖθις τύραννος· ἅτε δὲ*

7 *δὲ ὑπὸ* **F** *μὲν ὑπὸ* **P** || **14** *τὰ* **VP**: *τὸ* **F** || **15** *ὑπάρχοι* Clavier: *-ει* ***β*** || **21** *Κραύγιδος* Musurus: *κρεύγιδος* ***β***

οὐ τὰ ἀνθρώπων ἀναρπάζοντι αὐτῶι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἱερὰ συλῶντι, ἐν οὐ πολλῶι χρόνωι χρήματά τε ἄφθονα καὶ ἀπ' αὐτῶν στρατιὰ συνείλεκτο. τούτου τοῦ Νάβιδος Μεσσήνην καταλαβόντος Φιλοποίμην καὶ οἱ Μεγαλο-
11 *πολῖται νυκτὸς ἀφίκοντο τῆς αὐτῆς· καὶ ὁ μὲν Σπαρτιάτης τύραννος ἀπῆλθεν ὑπόσπονδος, Ἀχαιοὶ δὲ ὕστερον τούτων μεμφόμενοί τι Μεσσηνίοις στρατεύουσιν ἐπ' αὐτοὺς παρασκευῆι τῆι πάσηι καὶ τὰ πολλὰ ἔτεμον τῆς χώρας. καὶ οἱ μὲν αὖθις περὶ ἀκμὴν σίτου συνελέγοντο ὡς ἐς τὴν Μεσσηνίαν ἐσβαλοῦντες· Δεινοκράτης δὲ δήμου τε προεστηκὼς καὶ Μεσσηνίων ἄρχειν ἐν τῶι τότε ἡιρημένος Λυκόρταν μὲν καὶ τὴν σὺν αὐτῶι στρατιὰν ἀναχωρῆσαι παρεσκεύασεν ἄπρακτον, τὰς ἐς τὴν Μεσσηνίαν ἐκ τῆς Ἀρκαδίας παρόδους προλαβὼν τοῖς τε ἐκ τῆς πόλεως Μεσσηνίοις καὶ ὅσοι τῶν περιοίκων σφίσιν ἤμυναν·*
12 *Φιλοποίμενος δὲ σὺν ἱππεῦσιν ὀλίγοις ἀφικομένου πολὺ ὕστερον ἢ ὁ μετὰ Λυκόρτα στρατός, πυθέσθαι δὲ οὐδέν πω τῶν ἐς αὐτοὺς δεδυνημένου, νικῶσιν οἱ Μεσσήνιοι γινομένης σφίσιν ⟨ἐξ⟩ ὑπερδεξίων τῆς μάχης καὶ ζῶντα αἱροῦσι Φιλοποίμενα. τρόπον δὲ ὅντινα ὁ Φιλοποίμην ἑάλω καὶ ὡς ἐτελεύτησε, τάδε μὲν ἡμῖν καὶ ὕστερον ὁ Ἀρκαδικὸς λόγος ἐπέξεισι· Μεσσηνίων δὲ οἵ τε Φιλοποίμενι αἴτιοι τῆς τελευτῆς ἔδοσαν δίκας καὶ ἡ Μεσσήνη συνετέλεσεν αὖθις ἐς τὸ Ἀχαϊκόν.*

13 *Ἄχρι μὲν δὴ τοῦδε ὁ λόγος ἐπῆλθέ μοι Μεσσηνίων τὰ πολλὰ παθήματα, καὶ ὡς ὁ δαίμων σφᾶς ἐπί τε γῆς τὰ ἔσχατα καὶ ἐπὶ τὰ πορρώτατα Πελοποννήσου σκεδάσας ὕστερον χρόνωι καὶ ἐς τὴν οἰκείαν ἀνέσωσε· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου τῆς χώρας καὶ πόλεων τραπώμεθα ἐς ἀφήγησιν.*

30 *Ἔστιν ἐφ' ἡμῶν ἐν τῆι Μεσσηνίαι τῆς νάπης τῆς Χοιρίου στάδια εἴκοσι μάλιστα ἀπέχουσα Ἀβία ἐπὶ θαλάσσηι πόλις. ταύτην Ἴρην καλεῖσθαι πάλαι καὶ τῶν*

22 8. 51. 5—8

16 *ἀφικομένου* **R²PaVb**: *-όμενος β* | *⟨οὐ⟩ πολὺ* Clavier || **19** suppl. Facius || **28** *οἰκείαν* Musurus: *οἰκίαν β*

*ἑπτά φασιν εἶναι πόλεων, ἃς Ἀχιλλεῖ πεποίηκεν Ὅμηρος
Ἀγαμέμνονα ὑπισχνούμενον. Ὕλλου δὲ καὶ Δωριέων
μάχηι κρατηθέντων ὑπὸ Ἀχαιῶν, ἐνταῦθα Ἀβίαν Γλήνου
τοῦ Ἡρακλέους τροφὸν ἀποχωρῆσαι λέγουσιν ἐς τὴν
Ἴρην καὶ οἰκῆσαί τε αὐτόθι καὶ Ἡρακλέους ἱερὸν ἱδρύσα-
σθαι, καί οἱ διὰ ταῦτα ὕστερον Κρεσφόντην ἄλλα τε γέρα
νεῖμαι καὶ τῆι πόλει μεταθέσθαι τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς
Ἀβίας. Ἡρακλεῖον δὲ ἦν αὐτόθι ἐπιφανὲς καὶ Ἀσκλη-
πιεῖον.*

Φαραὶ δὲ ἀφεστήκασιν Ἀβίας σταδίους ἑβδομήκοντα, 2
*καὶ ὕδωρ κατὰ τὴν ὁδόν ἐστιν ἁλμυρόν· βασιλεὺς δὲ
Αὔγουστος τοὺς ἐν Φαραῖς Μεσσηνίους συντελεῖν ἀπέταξεν
ἐς τὸ Λακωνικόν. τὸν δὲ οἰκιστὴν Φᾶριν Ἑρμοῦ τε καὶ
Φυλοδαμείας λέγουσιν εἶναι τῆς Δαναοῦ· Φάρει δὲ ἄρρενας
μὲν οὔ φασι γενέσθαι, θυγατέρα δὲ Τηλεγόνην. τοὺς δὲ
ἐφεξῆς ἐγενεαλόγησεν Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι διδύμους
Κρήθωνα καὶ Ὀρτίλοχον εἶναι Διοκλεῖ, Διοκλέα δὲ αὐτὸν
Ὀρτιλόχου τοῦ Ἀλφειοῦ· τὰ δὲ ἐς Τηλεγόνην παρεῖδεν,
αὕτη γὰρ λόγωι τῶι Μεσσηνίων ἐστὶν ἡ τεκοῦσα Ἀλφειῶι
τὸν Ὀρτίλοχον. καὶ τάδε ἄλλα ἤκουσα ἐν Φαραῖς, Διοκλεῖ* 3
*θυγατέρα ἐπὶ τοῖς διδύμοις παισὶν Ἀντίκλειαν γενέσθαι,
τῆς δὲ Νικόμαχόν τε εἶναι καὶ Γόργασον, πατρὸς δὲ
Μαχάονος τοῦ Ἀσκληπιοῦ· τούτους καταμεῖναί τε αὐτοῦ
καὶ ὡς ὁ Διοκλῆς ἐτελεύτησε τὴν βασιλείαν ἐκδέξασθαι.
διαμεμένηκε δὲ αὐτοῖς καὶ ἐς τόδε ἔτι νοσήματά τε καὶ
τοὺς πεπηρωμένους τῶν ἀνθρώπων ἰᾶσθαι· καί σφισιν
ἀντὶ τούτων θυσίας ἐς τὸ ἱερὸν καὶ ἀναθήματα ἄγουσιν.
ἔστι δὲ καὶ Τύχης ναὸς Φαραιάταις καὶ ἄγαλμα ἀρχαῖον.
πρῶτος δὲ ὧν οἶδα ἐποιήσατο ἐν τοῖς ἔπεσιν Ὅμηρος* 4
*Τύχης μνήμην· ἐποιήσατο δὲ ἐν ὕμνωι τῶι ἐς τὴν Δήμητρα
ἄλλας τε τῶν Ὠκεανοῦ θυγατέρας καταριθμούμενος, ὡς
ὁμοῦ Κόρηι τῆι Δήμητρος παίζοιεν, καὶ Τύχην ὡς
Ὠκεανοῦ καὶ ταύτην παῖδα οὖσαν· καὶ οὕτως ἔχει τὰ ἔπη·*

1 *I* 150 = *I* 292 || **16** *E* 541–549 || **30** Hom. Hymn. II 417–418, 420

3.4 *γλήνου τοῦ* **VP**: *τηλεγόνην τὸ* **F** || **28** *Φαραίταις* Steph. Byz.

ἡμεῖς μὲν μάλα πᾶσαι ἀν' ἱμερτὸν λειμῶνα,
Λευκίππη Φαινώ τε καὶ Ἠλέκτρη καὶ Ἰάνθη
Μηλόβοσίς τε Τύχη τε καὶ Ὠκυρόη καλυκῶπις.

5 *πέρα δὲ ἐδήλωσεν οὐδὲν ἔτι, ὡς ἡ θεός ἐστιν αὕτη μεγίστη θεῶν ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις πράγμασι καὶ ἰσχὺν παρέχεται πλείστην, ὥσπερ γε ἐν Ἰλιάδι ἐποίησεν Ἀθηνᾶν μὲν καὶ Ἐνυὼ πολεμούντων ἡγεμονίαν ἔχειν, Ἄρτεμιν δὲ γυναικῶν ὠδῖσιν εἶναι φοβεράν, Ἀφροδίτηι δὲ τὰ ἔργα μέλειν τῶν γάμων. ἀλλ' οὗτος μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐποίησεν ἐς τὴν Τύχην·*

6 *Βούπαλος δέ, ναούς τε οἰκοδομήσασθαι καὶ ζῶια ἀνὴρ ἀγαθὸς πλάσαι, Σμυρναίοις ἄγαλμα ἐργαζόμενος Τύχης πρῶτος ἐποίησεν ὧν ἴσμεν πόλον τε ἔχουσαν ἐπὶ τῆι κεφαλῆι καὶ τῆι ἑτέραι χειρὶ τὸ καλούμενον Ἀμαλθείας κέρας ὑπὸ Ἑλλήνων. οὗτος μὲν ἐπὶ τοσοῦτο ἐδήλωσε τῆς θεοῦ τὰ ἔργα· ἦισε δὲ καὶ ὕστερον Πίνδαρος ἄλλα τε ἐς τὴν Τύχην καὶ δὴ καὶ φερέπολιν ἀνεκάλεσεν αὐτήν.*

31 *Ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω Φαρῶν Ἀπόλλωνος ἄλσος ἐστὶ Καρνείου καὶ ὕδατος ἐν αὐτῶι πηγή· θαλάσσης δὲ ἓξ που στάδια ἀπέχουσιν αἱ Φαραί. ἐντεῦθεν πρὸς μεσόγαιαν τῆς Μεσσηνίας σταδίους προελθόντι ὀγδοήκοντα ἔστιν ἡ Θουριατῶν πόλις, Ἄνθειαν δὲ αὐτὴν ἐν τοῖς ἔπεσιν ὠνομάσθαι τοῖς Ὁμήρου λέγουσι· Λακεδαιμονίοις δὲ ἔχειν τοῖς ἐν Σπάρτηι τὴν Θουρίαν ἔδωκεν Αὔγουστος. Αὐγούστωι γὰρ βασιλεύοντι Ῥωμαίων ἐπολέμησεν Ἀντώνιος, γένει καὶ οὗτος Ῥωμαῖος· καί οἱ τῶν ἐν τῆι Ἑλλάδι ἄλλοι τε καὶ οἱ Μεσσήνιοι {οἳ} προσέθεντο, ὅτι ἐφρόνουν*
2 *Λακεδαιμόνιοι τὰ Αὐγούστου. καὶ ὁ μὲν τούτων ἕνεκα Μεσσηνίοις καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀντιταξαμένων τοῖς μὲν αὐτῶν ἔλαττον, τοῖς δὲ καὶ ἐς πλέον ἐπεξῆλθε· Θουριᾶται δὲ ἐκ τῆς πόλεως ἐν μετεώρωι τὸ ἀρχαῖον οἰκουμένης*

6 *Ε* **332—333** || **7** *Φ* **483—484** || **8** *Ε* **429** || **15 fr. 39 Snell** || **22** *Ι* 151 = *Ι* 293

18 *Καρνείου* Sylburg: *κάρνιον β* | *θαλάσσης* **R^{sv} Pa Vb**: *-ηι β* || **26** *οἱ*[2] **FP**: *τε* **V del. Facius**

*ἐς τὸ πεδίον κατελθόντες οἰκοῦσιν. οὐ μὴν παντάπασί
γε οὐδὲ τὴν ἄνω πόλιν ἐκλελοίπασιν, ἀλλὰ καὶ τείχους
ἐρείπια καὶ ἱερόν ἐστιν αὐτόθι ὀνομαζόμενον θεοῦ Συρίας·
τὴν δὲ ἐν τῶι πεδίωι πόλιν ποταμὸς καλούμενος Ἄρις
παρέξεισιν.*

Ἔστι δὲ ἐν τῆι μεσογαίωι κώμη Καλάμαι καὶ Λίμναι 3
*χωρίον· ἐν δὲ αὐτῶι Λιμνάτιδος ἱερόν ἐστιν Ἀρτέμιδος,
ἔνθα Τηλέκλωι βασιλεύοντι ἐν Σπάρτηι τὴν τελευτὴν
συμβῆναι λέγουσιν. ἰόντι δὲ ἐκ Θουρίας ὡς ἐπὶ Ἀρκαδίας* 4
*εἰσὶν αἱ πηγαὶ τοῦ Παμίσου· καὶ ἐπ' αὐταῖς παισὶ μικροῖς
ἀκέσματα γίνεται. ἰοῦσι δὲ ἀπὸ τῶν πηγῶν ἐν ἀριστερᾶι
καὶ προελθόντι ὡς τεσσαράκοντα στάδια, ἔστι Μεσσηνίοις
ἡ ὑπὸ τῆι Ἰθώμηι πόλις· περιέχεται δὲ οὐ τῆι Ἰθώμηι
μόνον ἀλλὰ καὶ ⟨τὰ⟩ ἐπὶ τὸν Πάμισον {τὰ} τετραμμένα
ὑπὸ τῆς Εὔας· τὸ δὲ ὄνομα γενέσθαι τῶι ὄρει φασὶ
{Βακχικόν τι ἐπίφθεγμα} εὐοῖ Διονύσου πρῶτον ἐνταῦθα
αὐτοῦ τε εἰπόντος καὶ τῶν ὁμοῦ τῶι Διονύσωι γυναικῶν.
περὶ δὲ τὴν Μεσσήνην τεῖχος, κύκλος μὲν πᾶς λίθου* 5
*πεποίηται, πύργοι δὲ καὶ ἐπάλξεις εἰσὶν ἐνωικοδομημένοι.
τὰ μὲν οὖν Βαβυλωνίων ἢ τὰ Μεμνόνεια τὰ ἐν Σούσοις
τείχη τοῖς Περσικοῖς οὔτε εἶδον οὔτε ἄλλων περὶ αὐτῶν
ἤκουσα αὐτοπτούντων· τὰ δὲ ἐν Ἀμβρόσσωι τῆι Φωκικῆι
ἔν τε Βυζαντίωι καὶ Ῥόδωι — ταῦτα γὰρ δὴ τετειχίσθαι
δοκεῖ τὰ χωρία ἄριστα —, τούτων Μεσσηνίοις ἐστὶν
ἐχυρώτερον. Μεσσηνίοις δὲ ἐν τῆι ἀγορᾶι Διός ἐστιν* 6
*ἄγαλμα Σωτῆρος καὶ Ἀρσινόη κρήνη· τὸ μὲν δὴ ὄνομα
ἀπὸ τῆς Λευκίππου θυγατρὸς εἴληφεν, ὑπορρεῖ δὲ ἐς
αὐτὴν ὕδωρ ἐκ πηγῆς καλουμένης Κλεψύδρας. θεῶν δὲ
ἱερὰ Ποσειδῶνος, τὸ δὲ Ἀφροδίτης ἐστί· καὶ οὗ μάλιστα
ἄξιον ποιήσασθαι μνήμην, ἄγαλμα Μητρὸς θεῶν λίθου
Παρίου, Δαμοφῶντος δὲ ἔργον, ὃς καὶ τὸν Δία ἐν Ὀλυμπίαι*

14 transp. Kuhn || **16** secl. Hitzig | *εὐοῖ* 𝔑: *εὐοι β* || **18** *τείχους* Kuhn || **21** *ἄλλων* Musurus: *-ους β -ου* Kayser || **22** *αὐτοπτοῦντος* Kayser | *Ἀμβρόσσωι* Spiro ex tit. (cf. 9. 13. 3, 10. 36. 1, 3): *ἀμβρόσωι β Ἀμβρώσωι* Schubart-Walz *Ἀμβρύσωι* Xylander || **23** *τετειχίσθαι* Clavier: *τετείχισθαι* F *τετείχισται* VP *τετειχισμένα* R^mg Pa^mg || **24** *δοκεῖ* FPR^mg Pa^mg: om. V

διεστηκότος ἤδη τοῦ ἐλέφαντος συνήρμοσεν ἐς τὸ ἀκρι-
βέστατον· καί οἱ δεδομέναι τιμαὶ παρὰ Ἠλείων εἰσί.
7 *Δαμοφῶντος δέ ἐστι τούτου καὶ ἡ Λαφρία καλουμένη*
παρὰ Μεσσηνίοις· σέβεσθαι δέ σφισιν ἀπὸ τοιοῦδε αὐτὴν
καθέστηκε. Καλυδωνίοις ἡ Ἄρτεμις — ταύτην γὰρ θεῶν
μάλιστα ἔσεβον — ἐπίκλησιν εἶχε Λαφρία· Μεσσηνίων
δὲ οἱ λαβόντες Ναύπακτον παρὰ Ἀθηναίων — τηνικαῦτα
γὰρ Αἰτωλίας ἐγγύτατα ⟨ᾤκουν — παρὰ Καλυδωνίων
ἔλαβον⟩. τὸ σχῆμα ἑτέρωθι δηλώσω. τὸ μὲν δὴ τῆς
Λαφρίας ἀφίκετο ὄνομα ἔς τε Μεσσηνίους καὶ ἐς Πατρεῖς
8 *Ἀχαιῶν μόνους· Ἐφεσίαν δὲ Ἄρτεμιν πόλεις τε νομίζουσιν*
αἱ πᾶσαι καὶ ἄνδρες ἰδίαι θεῶν μάλιστα ἄγουσιν ἐν τιμῆι·
τὰ δὲ αἴτια ἐμοὶ δοκεῖν ἐστιν Ἀμαζόνων τε κλέος, αἳ
φήμην τὸ ἄγαλμα ἔχουσιν ἱδρύσασθαι, καὶ ὅτι ἐκ παλαιο-
τάτου τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐποιήθη. τρία δὲ ἄλλα ἐπὶ τούτοις
συνετέλεσεν ἐς δόξαν, μέγεθός τε τοῦ ναοῦ τὰ παρὰ πᾶσιν
ἀνθρώποις κατασκευάσματα ὑπεργηρκότος καὶ Ἐφεσίων
τῆς πόλεως ἡ ἀκμὴ καὶ ἐν αὐτῆι τὸ ἐπιφανὲς τῆς θεοῦ.
9 *Πεποίηται δὲ καὶ Εἰλειθυίας Μεσσηνίοις ναὸς καὶ*
ἄγαλμα λίθου, πλησίον δὲ Κουρήτων μέγαρον, ἔνθα ζῶια
τὰ πάντα ὁμοίως καθαγίζουσιν· ἀρξάμενοι γὰρ ἀπὸ βοῶν
τε καὶ αἰγῶν καταβαίνουσιν ἐς τοὺς ὄρνιθας ἀφιέντες ἐς
τὴν φλόγα. καὶ Δήμητρος ἱερὸν Μεσσηνίοις ἐστὶν ἅγιον καὶ
Διοσκούρων ἀγάλματα φέροντες τὰς Λευκίππου· καί μοι
καὶ ταῦτα ἐν τοῖς προτέροις ἐστὶν ἤδη δεδηλωμένα, ὡς οἱ
Μεσσήνιοι τοὺς Τυνδάρεω παῖδας ἀμφισβητοῦσιν αὐτοῖς
10 *καὶ οὐ Λακεδαιμονίοις προσήκειν. πλεῖστα δέ σφισι καὶ*
θέας μάλιστα ἀγάλματα ἄξια τοῦ Ἀσκληπιοῦ παρέχεται
τὸ ἱερόν· χωρὶς μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ καὶ τῶν παίδων ἐστὶν

9 7. 18. 10 || **25** 3. 26. 3

4 *σφισιν* Sylburg: *φασιν* **β** || **8—9** suppl. **R** || **9** *τὸ σχῆμα — δη-λώσω* del. **RPaVb** || **10** *πατρεῖς* **R²PaVb**: *-αεῖς* **β** || **11** *νομίζουσιν* Clavier Schaefer: *ὀνομάζουσιν* **β** || **12** *ἰδίαι*] *ἰδιῶται* (?) Schubart coll. 5. 13. 3, 5. 13. 10, 5. 15. 4, 5. 22. 1 || **17** *ὑπεργηρκότος* **P**: *-ηκόντος* **F** *-ηκόντισε* **V** || **28** *ἀγάλματα* secl. Schubart

ἀγάλματα, χωρὶς δὲ Ἀπόλλωνος καὶ Μουσῶν καὶ Ἡρακλέους πόλις τε ἡ Θηβαίων καὶ Ἐπαμινώνδας ὁ Κλεόμμιδος, Τύχη τε καὶ Ἄρτεμις Φωσφόρος, τὰ μὲν δὴ τοῦ λίθου Δαμοφῶντός ἐστιν ἔργα — Μεσσήνιον δὲ ὅτι μὴ τοῦτον ἄλλον γε οὐδένα λόγου ποιήσαντα ἀξίως οἶδα ἀγάλματα —, ἡ δὲ εἰκὼν τοῦ Ἐπαμινώνδου ἐκ σιδήρου τέ ἐστι καὶ ἔργον ἄλλου, οὐ τούτου. ἔστι δὲ καὶ Μεσσήνης τῆς Τριόπα ναὸς 11 *καὶ ἄγαλμα χρυσοῦ καὶ λίθου Παρίου· γραφαὶ δὲ κατὰ τοῦ ναοῦ τὸ ὄπισθεν οἱ βασιλεύσαντές εἰσι Μεσσήνης, πρὶν μὲν ἢ στόλον ἀφικέσθαι τὸν Δωριέων ἐς Πελοπόννησον Ἀφαρεὺς καὶ οἱ παῖδες, κατελθόντων δὲ Ἡρακλειδῶν Κρεσφόντης ἐστίν, ἡγεμὼν καὶ οὗτος τοῦ Δωρικοῦ, τῶν δὲ οἰκησάντων ἐν Πύλωι Νέστωρ καὶ Θρασυμήδης καὶ Ἀντίλοχος, προτετιμημένοι παίδων τῶν Νέστορος ἡλικίαι καὶ ἐπὶ Τροίαν μετεσχηκότες τῆς στρατείας. Λεύκιππός* 12 *τε Ἀφαρέως ἀδελφὸς καὶ Ἱλάειρά ἐστι καὶ Φοίβη, σὺν δέ σφισιν Ἀρσινόη. γέγραπται δὲ καὶ Ἀσκληπιός, Ἀρσινόης ὢν λόγωι τῶι Μεσσηνίων, καὶ Μαχάων καὶ Ποδαλείριος, ὅτι ἔργου τοῦ πρὸς Ἰλίωι καὶ τούτοις μέτεστι. ταύτας τὰς γραφὰς ἔγραψεν Ὀμφαλίων, Νικίου τοῦ Νικοδήμου μαθητής· οἱ δὲ αὐτὸν καὶ δουλεῦσαι παρὰ τῶι Νικίαι καὶ παιδικὰ γενέσθαι φασὶν αὐτοῦ.*

Τὸ δὲ ὀνομαζόμενον παρὰ Μεσσηνίων ἱεροθέσιον ἔχει **32** *μὲν θεῶν ἀγάλματα ὁπόσους νομίζουσιν Ἕλληνες, ἔχει δὲ χαλκῆν εἰκόνα Ἐπαμινώνδου. κεῖνται δὲ καὶ ἀρχαῖοι τρίποδες· ἀπύρους αὐτοὺς καλεῖ Ὅμηρος. τὰ δὲ ἀγάλματα ⟨τὰ⟩ ἐν τῶι γυμνασίωι ποιήματά ἐστιν ἀνδρῶν Αἰγυπτίων, Ἑρμῆς καὶ Ἡρακλῆς τε καὶ Θησεύς. τούτους μὲν δὴ τοῖς*

26 *I* 122

4 *Δαμοφῶν* Clavier | *ἐστιν ἔργα* Schubart-Walz: *ὃς εἰργάσατο β ἔργα ἐστί* Hitzig *εἰργάσατο* Clavier *αὐτοῖς εἰργάσατο* Spiro | *Μεσσηνίων* Kuhn fortasse recte || **10** *τὸν* **F**: *τῶν* **VP** || **18** *τῶι* **Va**: *τῶν β* || **20** *Νικοδήμου* IG II² 3055 (cf. 1. 29. 15, 3. 19. 4): *νικομήδους β* || **23** *ἱεροθέσιον* Rohde: *-θύσιον β* || **27** suppl. Corais | *Αἰγυπτίων*] *Αἰγινητῶν* vel *Ἀττικῶν* Hirt *ἐγχωρίων* Kayser

*πᾶσιν Ἕλλησι καὶ ἤδη τῶν βαρβάρων πολλοῖς περί τε
γυμνάσια καὶ ἐν παλαίστραις καθέστηκεν ἔχειν ἐν τιμῆι·
2 Αἰθίδαν δὲ ἐμαυτοῦ πρεσβύτερον ὄντα εὕρισκον, γενομένωι
δέ οἱ χρήμασιν οὐκ ἀδυνάτωι τιμαὶ παρὰ Μεσσηνίων
ὑπάρχουσιν ἅτε ἥρωι. εἰσὶ δὲ τῶν Μεσσηνίων οἳ τῶι
Αἰθίδαι χρήματα μὲν γενέσθαι πολλὰ ἔλεγον, οὐ μέντοι
τοῦτόν γε εἶναι τὸν ἐπειργασμένον τῆι στήληι, πρόγονον δὲ
καὶ ὁμώνυμον ἄνδρα τῶι Αἰθίδαι· Αἰθίδαν δὲ τὸν πρότερον
ἡγήσασθαι τοῖς Μεσσηνίοις φασίν, ἡνίκα ἐν τῆι νυκτὶ
Δημήτριός σφισιν ὁ Φιλίππου μηδαμῶς ἐλπίσασιν αὐτός τε
καὶ ἡ στρατιὰ λανθάνουσιν ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν.*

3 *Καὶ Ἀριστομένους δὲ μνῆμά ἐστιν ἐνταῦθα· ⟨οὐ⟩ κενὸν
δὲ εἶναι τὸ μνῆμα λέγουσιν, ἀλλ' ἐρομένου μου τρόπον τε
ὅντινα καὶ ὁπόθεν Ἀριστομένους κομίσαιντο τὰ ὀστᾶ,
μεταπέμψασθαι μὲν ἐκ Ῥόδου φασί, τὸν δὲ ἐν Δελφοῖς
θεὸν τὸν κελεύσαντα εἶναι. πρός τε δὴ τούτοις ἐδίδασκόν
με ὁποῖα ἐπὶ τῶι τάφωι δρῶσι. ταῦρον ὅντινα ἐναγίζειν
μέλλουσιν, ἀγαγόντες ἐπὶ τὸ μνῆμα ἔδησαν πρὸς τὸν
ἑστηκότα ἐπὶ τῶι τάφωι κίονα· ὁ δὲ ἅτε ἄγριος καὶ
ἀήθης δεσμῶν οὐκ ἐθέλει μένειν· θορυβουμένωι δέ οἱ καὶ
σκιρτῶντι ἢν ὁ κίων κινηθῆι, Μεσσηνίοις ἐστὶν αἴσιον, οὐ
4 κινηθέντος δὲ ἀσύμφορα ἐπαγγέλλει τὸ σημεῖον. παρα-
γενέσθαι δὲ Ἀριστομένην καὶ τῶι περὶ Λεῦκτρα ἀγῶνι
ἐθέλουσιν οὐ μετὰ ἀνθρώπων ἔτι ὄντα, καὶ ἀμῦναί τε
αὐτόν φασι Θηβαίοις καὶ μάλιστα γενέσθαι τοῦ ἀτυχήματος
Λακεδαιμονίοις αἴτιον. ἐγὼ δὲ Χαλδαίους καὶ Ἰνδῶν τοὺς
μάγους πρῶτος οἶδα εἰπόντας ὡς ἀθάνατός ἐστιν ἀνθρώπου
ψυχή, καί σφισι καὶ Ἑλλήνων ἄλλοι τε ἐπείσθησαν καὶ
οὐχ ἥκιστα Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος· εἰ δὲ ἀποδέχεσθαι καὶ
οἱ πάντες ἐθελήσουσιν, ἐκεῖνό γε ἀντειπεῖν οὐκ ἔνεστι μὴ
οὐ τὸν πάντα αἰῶνα Ἀριστομένει τὸ μῖσος τὸ ἐς Λακεδαι-*

2 *ἔχειν*] *ἄγειν* **Schubart-Walz** || **3** *Αἰθίδαν* **edd.:** *αἰθιδὰν* **R[2] Pa Vb** *θησέα β*; **pro nomine lac., tunc** *⟨γενεᾶι⟩* **Schubart** | *εὕρισκον ⟨γενεᾶι⟩* **Schubart-Walz** || **10** *σφισιν* **Sylburg:** *φησιν β* || **12 suppl. Amasaeus** || **14** *κομίσαιντο* **Musurus:** *-αιτο* **R[2] Pa Vb** *-ονται β*

μονίους ἐνεστάχθαι. ἃ δὲ αὐτὸς ἤκουσα ἐν Θήβαις, εἰκὸς 5 *μέν τι παρείχετο ἐς τὸν Μεσσηνίων λόγον, οὐ μὴν παντάπασί γέ ἐστιν αὐτοῖς ὡμολογηκότα. φασὶ δὲ οἱ Θηβαῖοι μελλούσης τῆς μάχης ἔσεσθαί σφισιν ἐν Λεύκτροις ἐς ἄλλα τε ἀποστεῖλαι χρηστήρια καὶ ἐρησομένους τὸν ἐν Λεβαδείαι θεόν. λέγεται μὲν οὖν καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἰσμηνίου καὶ τοῦ Πτώιου, πρὸς δὲ τὰ ἐν Ἄβαις τε χρησθέντα καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς· Τροφώνιόν φασιν εἰπεῖν ἐξαμέτρωι·*

πρὶν δορὶ συμβαλέειν ἐχθροῖς, στήσασθε τρόπαιον,
ἀσπίδι κοσμήσαντες ἐμῆι, τὴν εἴσατο νηῶι
θοῦρος Ἀριστομένης Μεσσήνιος. αὐτὰρ ἐγώ τοι
ἀνδρῶν δυσμενέων φθίσω στρατὸν ἀσπιστάων.

ἀφικομένου δὲ τοῦ χρησμοῦ δεηθῆναι Ξενοκράτους λέγουσιν Ἐπαμινώνδαν· ὁ δὲ τήν τε ἀσπίδα μεταπέμπεται τοῦ Ἀριστομένους καὶ ἐκόσμησεν ἀπ' αὐτῆς τρόπαιον, ὅθεν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔσεσθαι σύνοπτον ἔμελλεν. ἤιδεσαν δὲ ἄρα τὴν ἀσπίδα οἱ μὲν αὐτῶν ἐν Λεβαδείαι καθ' ἡσυχίαν ἑωρακότες, ἀκοῆι δὲ καὶ πάντες· ὡς δὲ ἐγένετο ἡ νίκη Θηβαίοις, ἀποδιδόασιν αὖθις τῶι Τροφωνίωι τὸ ἀνάθημα. Ἀριστομένους δὲ καὶ χαλκοῦς ἀνδριάς ἐστιν ἐν τῶι Μεσσηνίων σταδίωι· τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόρρω Σαράπιδός ἐστι καὶ Ἴσιδος ἱερόν. 6

Ἐς δὲ τὴν κορυφὴν ἐρχομένωι τῆς Ἰθώμης, οὗ δὴ 33 *Μεσσηνίοις ἐστὶν ἀκρόπολις, πηγὴ Κλεψύδρα γίνεται. πάντας μὲν οὖν καταριθμήσασθαι καὶ προθυμηθέντι ἄπορον, ὁπόσοι θέλουσι γενέσθαι καὶ τραφῆναι παρὰ σφίσι Δία· μέτεστι δ' οὖν καὶ Μεσσηνίοις τοῦ λόγου· φασὶ γὰρ καὶ οὗτοι τραφῆναι παρὰ σφίσι τὸν θεόν, Ἰθώμην δὲ εἶναι καὶ Νέδαν τὰς θρεψαμένας, κεκλῆσθαι δὲ ἀπὸ μὲν τῆς Νέδας τὸν ποταμόν, τὴν δὲ ἑτέραν τῶι ὄρει τὴν Ἰθώμην δεδωκέναι τὸ ὄνομα. ταύτας δὲ τὰς Νύμφας τὸν*

1 *ἐνεστάχθαι* **VP**: *ἐνετάχθαι* **F** || **2** *τὸν* **F**: *τῶν* **VP** || **7** *Ἄβαις* **Steph. Byz.**: *ἀβαῖς* ***β*** || **8** *⟨δέ⟩ φασιν* **Rsv Pa Vb** || **9** *στήσασθε* **VP**: *-σθαι* **F** || **10** *ἀσπίδι* **Herwerden Schubart**: *-δα* ***β*** | *ἐμῆι* **Herwerden**: *ἐμὴν* ***β*** *ἐμῶι* **(?) Schubart** || **23** *οὗ* **Goldhagen**: *ὁ* ***β*** *ἡ* **Buttmann**

Δία, κλαπέντα ὑπὸ Κουρήτων διὰ τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς δεῖμα, ἐνταῦθα λοῦσαι λέγουσι καὶ τὸ ὄνομα εἶναι τῶι ὕδατι ἀπὸ τῶν Κουρήτων τῆς κλοπῆς· φέρουσί τε ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ὕδωρ ἀπὸ τῆς πηγῆς ἐς τοῦ Διὸς τοῦ Ἰθωμάτα τὸ ἱερόν.
2 *τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦ Διὸς Ἀγελάδα μέν ἐστιν ἔργον, ἐποιήθη δὲ ἐξ ἀρχῆς τοῖς οἰκήσασιν ἐν Ναυπάκτωι Μεσσηνίων· ἱερεὺς δὲ αἱρετὸς κατὰ ἔτος ἕκαστον ἔχει {δὲ} τὸ ἄγαλμα ἐπὶ τῆς οἰκίας. ἄγουσι δὲ καὶ ἑορτὴν ἐπέτειον Ἰθωμαῖα, τὸ δὲ ἀρχαῖον καὶ ἀγῶνα ἐτίθεσαν μουσικῆς· τεκμαίρεσθαι δ' ἔστιν ἄλλοις τε καὶ Εὐμήλου τοῖς ἔπεσιν· ἐποίησε γοῦν καὶ τάδε ἐν τῶι προσοδίωι τῶι ἐς Δῆλον·*

τῶι γὰρ Ἰθωμάτα καταθύμιος ἔπλετο μοῖσα
ἁ καθαρὰ καὶ ἐλεύθερα σάμβαλ' ἔχοισα.

οὐκοῦν ποιῆσαί μοι δοκεῖ τὰ ἔπη καὶ μουσικῆς ἀγῶνα ἐπιστάμενος τιθέντας.

3 *Ἰόντι δὲ τὴν ἐπ' Ἀρκαδίας ἐς Μεγάλην πόλιν ἐστὶν ἐν ταῖς πύλαις Ἑρμῆς τέχνης τῆς Ἀττικῆς· Ἀθηναίων γὰρ τὸ σχῆμα τὸ τετράγωνόν ἐστιν ἐπὶ τοῖς Ἑρμαῖς, καὶ παρὰ τούτων μεμαθήκασιν οἱ ἄλλοι. σταδίους δὲ καταβάντι ἀπὸ τῶν πυλῶν τριάκοντα τὸ ῥεῦμά ἐστι τῆς Βαλύρας. γενέσθαι δὲ τὸ ὄνομα τῶι ποταμῶι λέγουσι Θαμύριδος τὴν λύραν ἐνταῦθα ἀποβαλόντος ἐπὶ τῆι πηρώσει· παῖδα δὲ αὐτὸν Φιλάμμωνος καὶ Ἀργιόπης τῆς Νύμφης εἶναι. τὴν δὲ Ἀργιόπην τέως μὲν περὶ τὸν Παρνασσὸν οἰκεῖν, ἐπεὶ δὲ εἶχεν ἐν γαστρί, ἐς Ὀδρύσας λέγουσι μετοικῆσαι· Φιλάμμωνα γὰρ οὐκ ἐθέλειν ἐς τὸν οἶκον αὐτὴν ἄγεσθαι. καὶ Θάμυριν μὲν Ὀδρύσην τε καὶ Θρᾶικα ἐπὶ τούτωι καλοῦσιν. ἡ δὲ Λευκασία καὶ Ἄμφιτος συμβάλλουσιν ἐς τὸ αὐτὸ τὰ ῥεύματα.*

11 fr. 1 Page

7 del. Schubart-Walz || 13 ἁ *καθαρὰ* **(de metro vide C. M. Bowra, CQ N. S. 13, 1963, 145–153):** *ἃ κιθάραν* **Webster, The Greek Chorus, 1970, p. 51** *ἁ καθαρὰν ⟨κιθάραν⟩* **Bergk |** *σάμβαλ'*] *σάματ'* **R^{mg}PaVa** *ἄισματ'* **Facius |** *ἔχοισα* **Dindorf:** *-ουσα β* **|| 16** *ἐπ'* **Va:** *ἀπ' β* **|| 17** *τέχνης* **Na Amasaeus:** *-η β*

Διαβάντι δὲ τούτους πεδίον ἐστὶν ὀνομαζόμενον 4
Στενυκληρικόν· εἶναι δὲ ἥρωα Στενύκληρον λέγουσι. τοῦ πεδίου δέ ἐστιν ἀπαντικρὺ καλουμένη τὸ ἀρχαῖον Οἰχαλία, τὸ δὲ ἐφ' ἡμῶν Καρνάσιον ἄλσος, κυπαρίσσων μάλιστα πλῆρες. θεῶν δὲ ἀγάλματα Ἀπόλλωνός ἐστι Καρνείου καὶ Ἑρμῆς φέρων κριόν. ἡ δὲ Ἁγνὴ Κόρης τῆς Δήμητρός ἐστιν ἐπίκλησις· ὕδωρ δὲ ἄνεισιν ἐκ πηγῆς παρ' αὐτὸ
τὸ ἄγαλμα. τὰ δὲ ἐς τὰς θεὰς τὰς Μεγάλας — δρῶσι γὰρ 5
καὶ ταύταις ἐν Καρνασίωι τὴν τελετήν — ἀπόρρητα ἔστω μοι· δευτερα γάρ σφισι νέμω σεμνότητος μετά γε Ἐλευσίνια. ὅτι δ' ὑδρία τε ἡ χάλκῆ, τὸ εὕρημα τοῦ Ἀργείου στρατηγοῦ, καὶ Εὐρύτου τοῦ Μελανέως τὰ ὀστᾶ ἐφυλάσσετο ἐνταῦθα, δηλῶσαί με καὶ ἐς ἅπαντας οὐκ ἀπεῖργε τὸ ὄνειρον. ῥεῖ δὲ ποταμὸς παρὰ τὸ Καρνάσιον Χάραδρος,
καὶ προελθόντι ἐν ἀριστερᾶι σταδίους ὀκτὼ μάλιστα 6
ἐρείπιά ἐστιν Ἀνδανίας. καὶ ὅτι μὲν τῆι πόλει τὸ ὄνομα ἀπὸ γυναικὸς γέγονεν Ἀνδανίας, ὁμολογεῖται ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν· οὐ μὴν τά γε ἐς τοὺς γονέας αὐτῆς οὐδὲ τῶι συνώικησεν ἔχω λέγειν. ἰόντων δὲ ὡς ἐπὶ Κυπαρισσιὰς ἀπὸ Ἀνδανίας Πολίχνη τέ ἐστι καλουμένη καὶ ποταμὸς Ἠλέκτρα καὶ Κοῖος ῥέουσι· τάχα δ' ἄν τινα καὶ λόγον ἐς Ἠλέκτραν τὴν Ἄτλαντος λέγοιεν καὶ ἐς Κοῖον τὸν Λητοῦς πατέρα, ἢ καὶ τῶν ἐπιχωρίων ἡρώων εἶεν Ἠλέκτρα τε καὶ Κοῖος.
Διαβάντων δὲ Ἠλέκτραν Ἀχαΐα τε ὀνομαζομένη πηγὴ 7
καὶ πόλεώς ἐστιν ἐρείπια Δωρίου. πεποίηκε δὲ Ὅμηρος μὲν Θαμύριδι ἐνταῦθα ἐν τῶι Δωρίωι γενέσθαι τὴν συμφοράν, ὅτι καὶ αὐτὰς Μούσας νικήσειν ἔφασκεν ᾀδούσας· Πρόδικος δὲ Φωκαεύς — εἰ δὴ τούτου τὰ ἐς τὴν Μινυάδα ἔπη — προσκεῖσθαί φησι Θαμύριδι ἐν

26 *B* **595**

1 *διαβάντι* **Va**: *-τα β* || **4** *Καρνάσιον* **Musurus**: *κορνάσιον β* || **5** *Καρνείου ⟨καὶ Ἁγνῆς⟩* **Sauppe** || **6** *Κόρης* **Facius**: *-η β* || **28** *νικήσειν* **𝔑**: *νίκησ'* **F** *νίκης* **VP** || **30** *τὰς Μινυάδας* **Lobeck** | *φησι* **R[sv] Pa Vb**: *φασι β*

Ἅιδου δίκην τοῦ ἐς τὰς Μούσας αὐχήματος. διεφθάρη δὲ ὁ Θάμυρις ἐμοὶ δοκεῖν ὑπὸ νόσου τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ Ὁμήρωι συνέπεσεν ὕστερον· ἀλλ᾽ ὁ μὲν καὶ ἐς ἅπαν διετέλει ποιῶν, οὐ γάρ τι εἶκε τῆι συμφορᾶι, Θάμυρις δὲ καὶ τὴν ὠιδὴν ὑπὸ κακοῦ τοῦ παρόντος ἐξέλιπεν.

34 Ἐκ δὲ Μεσσήνης ὑπὸ τοῦ Παμίσου τὸ στόμα ὁδὸς μὲν
σταδίων ἐστὶν ὀγδοήκοντα, ῥεῖ δὲ διά τε ἀρουμένης καὶ
καθαρὸς καὶ ἀναπλεῖται ναυσὶν ἐκ θαλάσσης ἐπὶ δέκα
που σταδίους· ἀναθέουσι δὲ ἐς αὐτὸν καὶ οἱ θαλάσσιοι τῶν
ἰχθύων περὶ ὥραν μάλιστα τοῦ ἦρος. τὸ δὲ αὐτὸ ἐς Ῥῆνόν
τε καὶ ἐς τὸν Μαίανδρον ποιοῦσιν οἱ ἰχθῦς· μάλιστα δὲ
ἀνὰ τὸ ῥεῦμα τὸ Ἀχελώιου νήχονται τοῦ ἐκδιδόντος κατὰ
2 νήσους τὰς Ἐχινάδας. διάφοροι δὲ τὸ εἶδος μάλιστα ἰχθῦς
ἀναθέουσιν ἐς τὸν Πάμισον ἅτε ἐς ὕδωρ καθαρὸν καὶ οὐ
κατὰ ⟨τὰ⟩ αὐτὰ τοῖς κατειλεγμένοις ποταμοῖς ἰλυῶδες·
οἱ κέφαλοι δέ, ἅτε ἰχθύων ὄντες τῶν πηλαίων, ποταμῶν
φίλοι τῶν θολερωτέρων εἰσί. θηρία δὲ ἐς ὄλεθρον ἀνθρώ-
πων οὐ πεφύκασιν οἱ Ἑλλήνων ποταμοὶ φέρειν, καθάπερ
γε Ἰνδὸς καὶ Νεῖλος ὁ Αἰγύπτιος, ἔτι δὲ Ῥῆνος καὶ
Ἴστρος Εὐφράτης τε καὶ Φᾶσις· οὗτοι γὰρ δὴ θηρία
ὅμοια τοῖς μάλιστα ἀνδροφάγα αὔξουσι, ταῖς ἐν Ἕρμωι
καὶ Μαιάνδρωι γλάνισιν ἐοικότα ἰδέας πλὴν χρόας τε
μελαντέρας καὶ ἀλκῆς· ταῦτα δὲ αἱ γλάνεις ἀποδέουσιν.
3 ὁ δὲ Ἰνδὸς καὶ ὁ Νεῖλος κροκοδείλους μὲν ἀμφότεροι,
Νεῖλος δὲ παρέχεται καὶ ἵππους, οὐκ ἔλασσον ἢ ὁ κροκό-
δειλος κακὸν ἀνθρώποις. οἱ δὲ Ἑλλήνων ποταμοὶ δείματα
ὡς ἀπὸ θηρίων εἰσὶν οὐδέν, ἐπεὶ καὶ Ἀώωι τῶι διὰ τῆς
Θεσπρωτίδος ῥέοντι Ἠπείρου θηρία οὐ ποτάμια οἱ κύνες,
ἀλλὰ ἐπήλυδές εἰσιν ἐκ θαλάσσης.

4 Κορώνη δέ ἐστι πόλις ἐν δεξιᾶι τοῦ Παμίσου πρὸς

7 ὑπὸ] ἐκ R Pa^{sv} Va ἐπὶ Corais || 16 suppl. Va | ἰλυῶδες Porson: ἰλυώδεσιν β || 23 γλάνισιν Sylburg: γλανίσιν β || 24 γλάνεις Sylburg: γλανεῖς β || 28 εἰσὶν] ἔχουσιν Hitzig φύουσιν Zink | οὐδένα R^{sv} Pa Vb | Ἀώωι Palmerius: λῶοι β λώω R^{sv} Pa Vb || 30 θαλάσσης edd.: -άττης β

θαλάσσηι τε καὶ ὑπὸ τῶι ὄρει τῆι Μαθίαι. κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ταύτην ἐστὶν ἐπὶ θαλάσσηι χωρίον, ὃ Ἰνοῦς ἱερὸν εἶναι νομίζουσιν· ἐπαναβῆναι γὰρ ἐνταῦθα ἐκ θαλάσσης φασὶν αὐτὴν θεόν τε ἤδη νομιζομένην καὶ Λευκοθέαν καλουμένην ἀντὶ Ἰνοῦς. προελθόντων δὲ οὐ πολὺ Βίας ἐκδίδωσιν ἐς θάλασσαν ποταμός· γενέσθαι δὲ αὐτῶι λέγουσι τὸ ὄνομα ἀπὸ Βίαντος τοῦ Ἀμυθάονος. καὶ Πλατανιστῶνος δὲ ἡ πηγὴ στάδια μὲν εἴκοσίν ἐστιν ἀπωτέρω τῆς ὁδοῦ, ῥεῖ δὲ ἐκ πλατάνου τὸ ὕδωρ πλατείας καὶ τὰ ἐντὸς κοίλης· κατὰ σπήλαιον μάλιστά που μικρὸν τὸ εὖρός ἐστι τοῦ δένδρου, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτόθεν ἐς Κορώνην τὸ πότιμον κάτεισι. τὸ μὲν δὴ ὄνομα τὸ ἀρχαῖον 5 *εἶχεν Αἴπεια· ἐπεὶ δὲ ὑπὸ Θηβαίων κατήχθησαν ἐς Πελοπόννησον, Ἐπιμηλίδην φασὶν ἀποσταλέντα οἰκιστὴν καλέσαι Κορώνειαν, εἶναι γὰρ αὐτὸν ἐκ Κορωνείας τῆς Βοιωτῶν, τοὺς δὲ Μεσσηνίους ἐξ ἀρχῆς τε οὐ κατορθοῦν περὶ τὸ ὄνομα καὶ μᾶλλον ἔτι ἀνὰ χρόνον ἐκνικῆσαι τὸ ἐκείνων ἁμάρτημα. λέγεται δὲ καὶ ἕτερος λόγος, ὡς τοῦ τείχους τὰ θεμέλια ὀρύσσοντες ἐπιτύχοιεν κορώνηι χαλκῆι. θεῶν δέ ἐστιν ἐνταῦθα Ἀρτέμιδός τε καλουμένης* 6 *Παιδοτρόφου καὶ Διονύσου καὶ Ἀσκληπιοῦ ναός· τῶι μὲν δὴ Ἀσκληπιῶι καὶ Διονύσωι λίθου, Διὸς δὲ Σωτῆρος χαλκοῦν ἄγαλμα ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς πεποίηται. χαλκοῦν δὲ καὶ ἐν ἀκροπόλει τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμά ἐστιν ἐν ὑπαίθρωι, κορώνην ἐν τῆι χειρὶ ἔχουσα. εἶδον δὲ καὶ τοῦ Ἐπιμηλίδου μνῆμα· ἐφ' ὅτωι δὲ τὸν λιμένα Ἀχαιῶν καλοῦσιν, οὐκ οἶδα.*

Ἐκ Κορώνης δὲ ὡς ὀγδοήκοντα σταδίους προελθόντι 7 *Ἀπόλλωνός ἐστιν ἱερὸν πρὸς θαλάσσηι τιμὰς ἔχον· ἀρχαιότατόν τε γὰρ λόγωι τῶι Μεσσηνίων ἐστὶ καὶ νοσήματα ὁ θεὸς ἰᾶται, Κόρυθον δὲ Ἀπόλλωνα ὀνομάζουσι. τοῦτο μὲν δὴ ξόανον, τοῦ Ἀργεώτα δὲ χαλκοῦν ἐστι τὸ*

2 *ὃ* Schubart: *καὶ β* || **8** *δὲ* om. F || **10** *κοίλης* VP: *κοῖλος* F || **13** *Αἴπεια* Musurus: *αἰπεῖα β* || **31** *Κόρυθον* Bruchmann: *κόρυνθον β* *Κόρυδον* Sylburg || **32** *Ἀργεώτα* Bekker: *ἀργέω τὰ β*

ἄγαλμα· ἀναθεῖναι δέ φασι τοὺς ἐν τῆι Ἀργοῖ πλεύσαντας. 8 τῆι Κορωναίων δὲ πόλει ἐστὶν ὅμορος Κολωνίδες· οἱ δὲ ἐνταῦθα οὐ Μεσσήνιοί φασιν εἶναι, ἀλλὰ ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀγαγεῖν σφᾶς Κόλαινον λέγουσι, Κολαίνωι δὲ κόρυδον τὴν ὄρνιθα ἐκ μαντεύματος ἐς τὴν ἀποικίαν ἡγήσασθαι. ἔμελλον δὲ ἄρα διάλεκτόν τε ἀνὰ χρόνον καὶ ἔθη μεταμαθήσεσθαι τὰ Δωριέων. κεῖται δὲ τὸ πόλισμα αἱ Κολωνίδες ἐπὶ ὑψηλοῦ, μικρὸν ἀπὸ θαλάσσης.

9 Ἀσιναῖοι δὲ τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς Λυκωρίταις ὅμοροι περὶ τὸν Παρνασσὸν ᾤκουν· ὄνομα δὲ ἦν αὐτοῖς, ὃ δὴ καὶ ἐς Πελοπόννησον διεσώσαντο, ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Δρύοπες. γενεᾶι δὲ ὕστερον τρίτηι βασιλεύοντος Φύλαντος μάχηι τε οἱ Δρύοπες ὑπὸ Ἡρακλέους ἐκρατήθησαν καὶ τῶι Ἀπόλλωνι ἀνάθημα ἤχθησαν ἐς Δελφούς· ἀναχθέντες δὲ ἐς Πελοπόννησον χρήσαντος Ἡρακλεῖ τοῦ θεοῦ πρῶτα μὲν τὴν πρὸς Ἑρμιόνι Ἀσίνην ἔσχον, ἐκεῖθεν δὲ ἐκπεσόντες ὑπὸ Ἀργείων οἰκοῦσιν ἐν τῆι Μεσσηνίαι, Λακεδαιμονίων δόντων καὶ ὡς ἀνὰ χρόνον οἱ Μεσσήνιοι κατήχθησαν οὐ γενομένης σφίσιν ὑπ' αὐτῶν ἀναστάτου τῆς πόλεως.
10 Ἀσιναῖοι δὲ αὐτοὶ περὶ σφῶν οὕτω λέγουσι· κρατηθῆναι μὲν ὑπὸ Ἡρακλέους μάχηι συγχωροῦσιν ἁλῶναί τε τὴν ἐν τῶι Παρνασσῶι πόλιν, αἰχμάλωτοι δὲ γενέσθαι καὶ ἀχθῆναι παρὰ τὸν Ἀπόλλωνα οὔ φασιν· ἀλλ' ὡς ἡλίσκετο ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους τὸ τεῖχος, ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν καὶ ἀναφυγεῖν ἐς τὰ ἄκρα τοῦ Παρνασσοῦ, διαβάντες δὲ ὕστερον ναυσὶν ἐς Πελοπόννησον γενέσθαι φασὶν Εὐρυσθέως ἱκέται, καὶ σφίσιν Εὐρυσθέα ἅτε ἀπεχθανόμενον τῶι
11 Ἡρακλεῖ δοῦναι τὴν ἐν τῆι Ἀργολίδι Ἀσίνην. μόνοι δὲ τοῦ γένους τοῦ Δρυόπων οἱ Ἀσιναῖοι σεμνύνονται καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι τῶι ὀνόματι, οὐδὲν ὁμοίως καὶ Εὐβοέων οἱ Στύρα ἔχοντες. εἰσὶ γὰρ καὶ οἱ Στυρεῖς Δρύοπες τὸ ἐξ

9 sqq. cf. Bacch. fr. 4 Snell; vide etiam Barrett, Hermes 82, 1954, 421

16 ἐκπεσόντες VP: -ος F || 24 ἐκλιπεῖν F: -λείπειν VP

ἀρχῆς, ὅσοι τῆς πρὸς τὸν Ἡρακλέα οὐ μετέσχον μάχης, ἀπωτέρω τῆς πόλεως ἔχοντες τὰς οἰκήσεις· ἀλλὰ οἱ μὲν Στυρεῖς καλεῖσθαι Δρύοπες ὑπερφρονοῦσι, καθάπερ γε καὶ οἱ Δελφοὶ πεφεύγασιν ὀνομάζεσθαι Φωκεῖς, Ἀσιναῖοι δὲ Δρύοπές τε τὰ μάλιστα χαίρουσι καλούμενοι καὶ τῶν ἱερῶν τὰ ἁγιώτατά εἰσι δῆλοι κατὰ μνήμην πεποιημένοι τῶν ποτε ἐν Παρνασσῶι σφισιν ἱδρυμένων. τοῦτο μὲν γὰρ Ἀπόλλωνός ἐστιν αὐτοῖς ναός, τοῦτο δὲ Δρύοπος ἱερὸν καὶ ἄγαλμα ἀρχαῖον· ἄγουσι καὶ παρὰ ἔτος αὐτῶι τελετήν, παῖδα τὸν Δρύοπα Ἀπόλλωνος εἶναι λέγοντες. κεῖται δὲ ἐπὶ θαλάσσηι 12 καὶ αὐτὴ κατὰ τὰ αὐτὰ τῆι ποτε ἐν μοίραι τῆι Ἀργολίδι Ἀσίνηι· σταδίων δὲ τεσσαράκοντά ἐστιν ἐκ Κολωνίδων ἐς αὐτὴν ὁδός, τοσαύτη δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἀσίνης πρὸς τὸν Ἀκρίταν καλούμενον. ἀνέχει δὲ ἐς θάλασσαν ὁ Ἀκρίτας, καὶ νῆσος Θηγανοῦσσά ἐστιν ἔρημος πρὸ αὐτοῦ. μετὰ δὲ τὸν Ἀκρίταν λιμήν τε Φοινικοῦς καὶ νῆσοι κατ' αὐτὸν Οἰνοῦσσαι.

Μοθώνη δέ, πρὶν ἢ τὴν στρατιὰν ἐς Τροίαν ἀθροισθῆναι 35 καὶ ἐπὶ τοῦ πρὸς Ἰλίωι πολέμου καλουμένη Πήδασος, μεταβέβληκεν ὕστερον τὸ ὄνομα, ὡς μὲν αὐτοὶ Μοθωναῖοι λέγουσιν, ἀπὸ τῆς Οἰνέως θυγατρός· Οἰνεῖ γὰρ τῶι Πορθάονος μετὰ ἅλωσιν Ἰλίου παρὰ Διομήδην ἀναχωρήσαντι ἐς Πελοπόννησον θυγατέρα φασὶν ἐκ παλλακῆς Μοθώνην γενέσθαι· δόξηι δὲ ἐμῆι δέδωκε τῶι χωρίωι τὸ ὄνομα ὁ Μόθων λίθος. οὗτος δέ σφισι καὶ ὁ ποιῶν τὸν λιμένα ἐστί· τόν τε γὰρ ἔσπλουν στενώτερον ταῖς ναυσὶν ἐργάζεται παρήκων ὕφαλος καὶ ἅμα μὴ ἐκ βυθοῦ ταράσσεσθαι τὸν κλύδωνα ἔρυμα ἕστηκεν. ἐδήλωσα δὲ καὶ ἐν 2 τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ὅτι Ναυπλιεῦσιν ἐπὶ λακωνισμῶι διωχθεῖσι Δαμοκρατίδα βασιλεύοντος ἐν Ἄργει Μοθώνην Λακεδαιμόνιοι διδόασι καὶ ὡς οὐδὲ ἐκ τῶν Μεσσηνίων

28 4. 24. 4, 27. 8, 34. 9

15 *Θηγανοῦσσα* **Porson**: *-οῦσα β* || 16 *νῆσοι* **Palmerius**: *-ος β* || 17 *οἰνοῦσσαι* **P**: *-οῦσαι* **VF** || 18 *μοθώνη* **RPaVb**: *-ην β* || 22 *παρὰ* **Palmerius** (cf. 2. 25. 2): *μετὰ β*

κατελθόντων ἐγένετο οὐδὲν ἐς αὐτοὺς νεώτερον· ἦσαν δὲ
οἱ Ναυπλιεῖς ἐμοὶ δοκεῖν Αἰγύπτιοι τὰ παλαιότερα,
παραγενόμενοι δὲ ὁμοῦ Δαναῶι ναυσὶν ἐς τὴν Ἀργολίδα
ὕστερον γενεαῖς τρισὶν ὑπὸ Ναυπλίου τοῦ Ἀμυμώνης
3 κατωκίσθησαν ἐν Ναυπλίαι. Μοθωναίοις δὲ βασιλεὺς μὲν
Τραϊανὸς ἔδωκεν ἐλευθέρους ὄντας ἐν αὐτονομίαι πολι-
τεύεσθαι· τὰ δὲ ἔτι παλαιότερα μόνοις σφίσι Μεσσηνίων
τῶν ἐπὶ θαλάσσηι τοιόνδε ἀτύχημα ἰδίαι συνέβη γενέσθαι.
τὰ ἐν Ἠπείρωι τῆι Θεσπρωτίδι ὑπὸ ἀναρχίας ἐφθάρη·
Δηιδαμείαι γὰρ τῆι Πύρρου παῖδες οὐκ ἐγένοντο, ἀλλὰ ὡς
τελευτᾶν ἔμελλεν, ἐπιτρέπει τῶι δήμωι τὰ πράγματα.
θυγάτηρ δὲ ἦν Πύρρου τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Ἀλεξάνδρου
4 τοῦ Πύρρου. τὰ δὲ ἐς Πύρρον τὸν Αἰακίδου πρότερον ἔτι
ἐν τῶι λόγωι τῶι ἐς Ἀθηναίους ἐδήλωσα. Προκλῆς δὲ
ὁ Καρχηδόνιος τύχης μὲν χρηστῆς ἕνεκα καὶ διὰ λαμπρό-
τητα ἔργων ἔνεμεν Ἀλεξάνδρωι τῶι Φιλίππου πλέον, τάξαι
δὲ ὁπλίτας τε καὶ ἱππικὸν καὶ στρατηγήματα ἐπὶ ἄνδρας
πολεμίους εὑρεῖν Πύρρον ἔφασκεν ἀμείνονα γενέσθαι.
5 Ἠπειρῶται δὲ ὡς ἐπαύσαντο βασιλεύεσθαι, τά τε ἄλλα
ὁ δῆμος ὕβριζε καὶ ἀκροᾶσθαι τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὑπερεώ-
ρων· καὶ σφᾶς οἱ Ἰλλυριοὶ τὰ πρὸς τοῦ Ἰονίου τὴν Ἤπειρον
ὑπεροικοῦντες παρεστήσαντο ἐξ ἐπιδρομῆς. οὐ γάρ πω
δημοκρατίαν ἴσμεν ἄλλους γε ἢ Ἀθηναίους αὐξήσαντας,
Ἀθηναῖοι δὲ προήχθησαν ἐπὶ μέγα ἀπ᾽ αὐτῆς· συνέσει
γὰρ οἰκείαι τὸ Ἑλληνικὸν ὑπερεβάλλοντο καὶ νόμοις τοῖς
6 καθεστηκόσιν ἐλάχιστα ἠπείθουν. οἱ δὲ Ἰλλυριοί, ἀρχῆς τε
γεγευμένοι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἀεὶ τοῦ πλείονος, ναῦς τε
ἐπήξαντο καὶ ἐληίζοντο ἄλλους τε ὡς ἑκάστους τύχοιεν καὶ
ἐς τὴν Μοθωναίαν σχόντες ὡρμίσαντο οἷα ἐς φιλίαν·
στείλαντες δὲ ἄγγελον ἐς τὴν πόλιν ἄγειν σφίσιν οἶνον ἐπὶ
τὰ πλοῖα ἐδεήθησαν. ὡς δὲ ἄγοντες ἀφίκοντο ἄνδρες οὐ

14 1. 11—13 | FHG IV 484, 2

19 *Ἠπειρῶται* Amasaeus: *-ώτας β* || **23** *δημοκρατίαι* Schubart-Walz | *γε* Schubart-Walz: *τε β* | *αὐξήσασαν* Bekker *αὐξηθέντας* Schubart-Walz || **24** *ἀπ᾽*] *ὑπ᾽* Schubart

*πολλοί, τόν τε οἶνον ὠνοῦντο ἐπιτιμώντων τῶν Μοθωναίων
καὶ αὐτοί σφισιν ἐπίπρασκον ὧν ἐπήγοντο. ἐς δὲ τὴν* 7
*ἐπιοῦσαν ἀφικομένων ἐκ τῆς πόλεως πλειόνων παρέχουσι
καὶ τοῖσδε κερδᾶναι· τέλος δὲ γυναῖκες καὶ ἄνδρες
κατίασιν ἐπὶ τὰ πλοῖα οἰνόν τε ἀποδόσθαι καὶ ἐκ τῶν
βαρβάρων ἀντιληψόμενοι. ἔνθα νῦν ἀποτολμήσαντες οἱ
Ἰλλυριοὶ καὶ ἄνδρας πολλοὺς καὶ ἔτι πλείονας τῶν
γυναικῶν ἁρπάζουσιν· ἐσθέμενοι δὲ ἐς τὰς ναῦς ἔπλεον τὴν
ἐπὶ Ἰονίου, Μοθωναίων ἐρημώσαντες τὸ ἄστυ.*

Ἐν Μοθώνηι δὲ ναός ἐστιν Ἀθηνᾶς Ἀνεμώτιδος· 8
*Διομήδην δὲ τὸ ἄγαλμα ἀναθεῖναι καὶ τὸ ὄνομα τῆι θεῶι
φασι θέσθαι. βιαιότεροι γὰρ καὶ οὐ κατὰ καιρὸν πνέοντες
ἐλυμαίνοντο οἱ ἄνεμοι τὴν χώραν· Διομήδους δὲ εὐξαμένου
τῆι Ἀθηνᾶι, τὸ ἀπὸ τούτου συμφορά σφισιν οὐδεμία
ἀνέμων γε ἕνεκα ἦλθεν ἐς τὴν γῆν. καὶ Ἀρτέμιδος δ'
ἱερόν ἐστιν ἐνταῦθα καὶ ὕδωρ ἐν φρέατι κεκραμένον
πίσσηι, Κυζικηνῶι μύρωι μάλιστα ἰδεῖν ἐμφερές· παρά-
σχοιτο δ' ἂν πᾶσαν καὶ χρόαν ὕδωρ καὶ ὀσμήν. γλαυκό-* 9
*τατον μὲν οἶδα ὕδωρ θεασάμενος τὸ ἐν Θερμοπύλαις, οὔτι
που πᾶν, ἀλλ' ὅσον κάτεισιν ἐς τὴν κολυμβήθραν ἥντινα
ὀνομάζουσιν οἱ ἐπιχώριοι Χύτρους γυναικείους. ξανθὸν
δὲ ὕδωρ, οὐδέν τι ἀποδέον τὴν χρόαν αἵματος, Ἑβραίων ἡ
γῆ παρέχεται πρὸς Ἰόππηι πόλει· θαλάσσης μὲν ἐγγυτάτω
⟨τὸ⟩ ὕδωρ ἐστί, λόγον δὲ ἐς τὴν πηγὴν λέγουσιν οἱ ταύτηι,
Περσέα ἀνελόντα τὸ κῆτος, ὧι τὴν παῖδα προκεῖσθαι τοῦ
Κηφέως, ἐνταῦθα τὸ αἷμα ἀπονίψασθαι. ὕδωρ δὲ ἀπὸ* 10
*πηγῶν ἀνερχόμενον μέλαν ἰδὼν οἶδα ἐν Ἀστύροις· τὰ δὲ
Ἄστυρα ἀπαντικρὺ Λέσβου λουτρά ἐστι θερμὰ ἐν τῶι
Ἀταρνεῖ καλουμένωι. τὸ δὲ χωρίον ἐστὶν ὁ Ἀταρνεὺς ὁ
Χίων μισθός, ὃν παρὰ τοῦ Μήδου λαμβάνουσιν ἄνδρα
ἐκδόντες ἱκέτην, Πακτύην τὸν Λυδόν. τοῦτο μὲν δὴ
μελαίνεται, Ῥωμαίοις δὲ ὑπὲρ τὴν πόλιν, διαβάντων τὸν
Ἄνιον ὀνομαζόμενον ποταμόν, ὕδωρ λευκόν ἐστιν· ἀνδρὶ δὲ*

4–5 *καὶ τοῖσδε – κατίασιν* **om. V || 18** *δ' ἂν* **Kuhn:** *εὐωδίαν β* **|| 22.23** *ἡ γῆ*] *πηγὴ* **Phral. || 24 suppl. R^sv Pa Vb || 25** *τοῦ*] *τὴν* **Schubart**

ἐσβάντι ἐς αὐτὸ τὸ μὲν παραυτίκα ψυχρόν τε πρόσεισι καὶ ἐμποιεῖ φρίκην, ἐπισχόντι δὲ ὀλίγον ἅτε φάρμακον θερ-
11 μαίνει τὸ πυρωδέστατον. καὶ ὅσαις μὲν πηγαῖς θαῦμα ἰδεῖν κατ' ἰδιόν τι, τοσαύτας θεασάμενος οἶδα· τὰς γὰρ δὴ ἐλάσσονος θαύματος ἐπιστάμενος παρίημι· ἁλμυρὸν δὲ ὕδωρ καὶ στρυφνὸν οὐ μέγα θαῦμα ἐξευρεῖν. δύο δὲ ἀλλοῖα· τὸ μὲν τῆς Καρίας ἐν πεδίωι καλουμένωι Λευκῶι θερμόν ἐστιν ὕδωρ παρὰ κώμην ὀνομαζομένην Δασκύλου,
12 πιεῖν καὶ γάλακτος ἥδιον· τὸν δὲ Ἡρόδοτον οἶδα εἰπόντα ὡς ἐς τὸν ποταμὸν τὸν Ὕπανιν ἐκδίδωσιν ὕδατος πικροῦ πηγή. πῶς δ' ἂν οὐκ ἀποδεξαίμεθα ἀληθεύειν αὐτῶι τὸν λόγον, ὅπου γε καὶ ἐφ' ἡμῶν ἐν Δικαιαρχίαι τῆι Τυρρηνῶν ἐξεύρηται ὕδωρ σφίσι θερμὸν οὕτω δή τι ὀξὺ ὥστε τὸν μόλυβδον — διεξήιει γὰρ {δὴ} διὰ μολύβδου ῥέον — ἔτεσι κατέτηξεν οὐ πολλοῖς;

36 Ἔστι δὲ ἐκ Μοθώνης ὁδὸς σταδίων μάλιστα ἑκατὸν ἐπὶ τὴν ἄκραν τὸ Κορυφάσιον· ἐπ' αὐτῆι δὲ ἡ Πύλος κεῖται. ταύτην ᾤκισε Πύλος ὁ Κλήσωνος ἀγαγὼν ἐκ τῆς Μεγαρίδος τοὺς ἔχοντας τότε αὐτὴν Λέλεγας· καὶ τῆς μὲν οὐκ ὤνατο ὑπὸ Νηλέως καὶ τῶν ἐξ Ἰωλκοῦ Πελασγῶν ἐκβληθείς, ἀποχωρήσας δὲ ἐς τὴν ὅμορον ἔσχεν ἐνταῦθα Πύλον τὴν ἐν τῆι Ἠλείαι. Νηλεὺς δὲ βασιλεύσας ἐς τοσοῦτο προήγαγεν ἀξιώματος τὴν Πύλον ὡς καὶ Ὅμηρον
2 ἐν τοῖς ἔπεσιν ἄστυ ἐπονομάσαι Νηλήιον. ἐνταῦθα ἱερόν ἐστιν Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Κορυφασίας καὶ οἶκος καλούμενος Νέστορος· ἐν δὲ αὐτῶι καὶ ὁ Νέστωρ γέγραπται· καὶ μνῆμα ἐντὸς τῆς πόλεώς ἐστιν αὐτῶι, τὸ δὲ ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς Πύλου Θρασυμήδους φασὶν εἶναι. καὶ σπήλαιόν ἐστιν ἐντὸς τῆς πόλεως· βοῦς δὲ ἐνταῦθα τὰς
3 Νέστορος καὶ ἔτι πρότερον Νηλέως φασὶν αὐλίζεσθαι. εἴη

9 Hdt. 4. 52 || **24** *Λ* 682, *γ* 4

2 *ἐπισχόντι δὲ ὀλίγον* om. **V** || **3** *ἰδεῖν*] *τι ἦν* Spiro || **4** *κατ' ἰδιόν τι* Hitzig coll. 2. 13. 8: *καὶ ἴδον τι* **β** *καὶ ἰδόντι* edd. || **5** *ἐλάσσονος* Valckenaer: *-ας* **β** | *δὲ* **VP**: om. **F** || **7** *Καρίας* Palmerius: *καρδίας* **β** || **14** *μόλυβδον* **RPaVb**: *μόλιβδον* **β** Phral. | *δὴ* om. **P**

*δ' ἂν Θεσσαλικὸν τὸ γένος τῶν βοῶν τούτων, Ἰφίκλου
ποτὲ τοῦ Πρωτεσιλάου πατρός· ταύτας γὰρ δὴ τὰς βοῦς
Νηλεὺς ἕδνα ἐπὶ τῆι θυγατρὶ ἤιτει τοὺς μνωμένους, καὶ
τούτων ἕνεκα ὁ Μελάμπους χαριζόμενος τῶι ἀδελφῶι
Βίαντι ἀφίκετο ἐς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ ἐδέθη μὲν ὑπὸ
τῶν βουκόλων τοῦ Ἰφίκλου, λαμβάνει δὲ μισθὸν ἐφ' οἷς
αὐτῶι δεηθέντι ἐμαντεύσατο. ἐσπουδάκεσαν δὲ ἄρα οἱ τότε
πλοῦτόν τινα συλλέγεσθαι τοιοῦτον, ἵππων καὶ βοῶν
ἀγέλας, εἰ δὴ Νηλεύς τε γενέσθαι οἱ βοῦς ἐπεθύμησε τὰς
Ἰφίκλου καὶ Ἡρακλεῖ κατὰ δόξαν τῶν ἐν Ἰβηρίαι βοῶν
προσέταξεν Εὐρυσθεὺς ἐλάσαι τῶν Γηρυόνου βοῶν τὴν
ἀγέλην. φαίνεται δὲ καὶ Ἔρυξ τότε ἐν Σικελίαι δυναστεύων* 4
*δριμὺν οὕτως ἔχων ἐς τὰς βοῦς τὰς ἐξ Ἐρυθείας ἔρωτα,
ὥστε καὶ ἐπάλαισε πρὸς τὸν Ἡρακλέα ἆθλα ἐπὶ τῆι πάληι
καταθέμενος τάς τε βοῦς ταύτας καὶ ἀρχὴν τὴν ἑαυτοῦ.
πεποίηκε δὲ καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι, ὡς Ἰφιδάμας ὁ
Ἀντήνορος τὰ πρῶτα τῶν ἕδνων ἑκατὸν βοῦς τῶι πενθερῶι
δοίη. ταῦτα μὲν τὸν λόγον μοι βεβαιοῖ, βουσὶ τοὺς τότε
χαίρειν μάλιστα ἀνθρώπους· ἐνέμοντο δὲ ἐμοὶ δοκεῖν* 5
*αἱ τοῦ Νηλέως βοῦς ἐν τῆι ὑπερορίαι τὰ πολλά· ὑπόψαμμός
τε γάρ ἐστιν ὡς ἐπίπαν ἡ τῶν Πυλίων χώρα καὶ πόαν
βουσὶν οὐχ ἱκανὴ τοσαύτην παρασχέσθαι. μαρτυρεῖ δέ μοι
καὶ Ὅμηρος ἐν μνήμηι Νέστορος ἐπιλέγων ἀεὶ βασιλέα
αὐτὸν ἠμαθόεντος εἶναι Πύλου.*

Τοῦ λιμένος δὲ ἡ Σφακτηρία νῆσος προβέβληται, 6
*καθάπερ τοῦ ὅρμου τοῦ Δηλίων ἡ Ῥήνεια. ἐοίκασι δὲ αἱ
ἀνθρώπειαι τύχαι καὶ χωρία τέως ἄγνωστα ἐς δόξαν
προῆχθαι. Καφηρέως τε γάρ ἐστιν ὄνομα τοῦ ἐν Εὐβοίαι
τοῖς σὺν Ἀγαμέμνονι Ἕλλησιν ἐπιγενομένου χειμῶνος
ἐνταῦθα, ὡς ἐκομίζοντο ἐξ Ἰλίου· Ψυττάλειάν τε τὴν ἐπὶ*

16 *Λ* 244 || **23** *Β* 77; cf. *Ι* 153 = *Ι* 295, *Λ* 712, *α* 93, *β* 214 = *β* 359, *β* 326, *δ* 633, *λ* 257, *ω* 152

2 *ποτὲ ⟨γενομένων⟩* Herwerden || **9** *ἐπεθύμησε* **R**[sv] **Pa**: *ἐπιθυμήσας* **β** || **14** *ἐπάλαισε* Xylander: *ἐπελάσαι* **β** || **22** *τοσαύταις* Bekker | *παρέχεσθαι* **R Pa Vb** || **28** *προῆχθαι*] *προηχέναι* **R**[mg] **Va** || **30** *Ψυττάλειαν* Steph. Byz. (cf. 1. 36. 2): *ψυτταλίαν* **β**

Σαλαμῖνι ἴσμεν ἀπολομένων ἐν αὐτῆι τῶν Μήδων. ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν Σφακτηρίαν τὸ ἀτύχημα τὸ Λακεδαιμονίων γνώριμον τοῖς πᾶσιν ἐποίησεν· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Νίκης ἀνέθηκαν ἄγαλμα ἐν ἀκροπόλει χαλκοῦν ἐς μνήμην τῶν ἐν τῆι Σφακτηρίαι.

7 *Ἀφικομένων δὲ ἐς Κυπαρισσιὰς ἐκ Πύλου σφίσι πηγὴ ὑπὸ τῆι πόλει πλησίον θαλάσσης ἐστί· ῥυῆναι δὲ Διονύσωι τὸ ὕδωρ λέγουσι θύρσωι πλήξαντι ἐς τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τούτωι Διονυσιάδα ὀνομάζουσι τὴν πηγήν. ἔστι δὲ καὶ Ἀπόλλωνος ἐν Κυπαρισσιαῖς ἱερὸν καὶ Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Κυπαρισσίας. ἐν δὲ Αὐλῶνι καλουμένωι ναὸς Ἀσκληπιοῦ καὶ ἄγαλμά ἐστιν Αὐλωνίου· κατὰ τοῦτο ὁ ποταμὸς ἡ Νέδα μεταξὺ τῆς τε Μεσσηνίας ἤδη καὶ τῆς Ἠλείας διέξεισιν.*

6 *Κυπαρισσιὰς* Siebelis (item **10**) cf. 8. 1. 1: *-ίας β* || **7** *ἐστί* **RPaVb**: *ἔτι β*

ADDENDA ET CORRIGENDA

p. XIV adn. 1 lege: Haec coniciebat A. Diller, TAPhA 88, 1957, 176 adn. 42, qui nunc aliter iudicat (cf. The Textual Tradition of Strabo's Geography, Amsterdam 1975, 147 adn. 6).

p. XXV

Waele, J. A. De, The Athena of Endoios in Erythrai: a Crux in Pausanias (7. 5. 9), Platon 32–33, 1980–81, 263–264

Wernicke, C., De Pausaniae periegetae studiis Herodoteis, Berlin 1884

Williams, F., A Comparative Study of the Miscellaneous Manuscripts of Pausanias, Helios n. s. 4, 1976, 47–48

–, Neapolitanus II. C. 32. A New Source for the Text of Pausanias, Scriptorium 36, 1982, 190–218

p. 31 app. crit. 7 adde: *ὅσον* **Na**

p. 304 app. crit. 1: ante 'Sylburg' adde '**Na**'

Σαλαμῖνι ἴσμεν ἀπολομένων ἐν αὐτῆι τῶν Μήδων. ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν Σφακτηρίαν τὸ ἀτύχημα τὸ Λακεδαιμονίων γνώριμον τοῖς πᾶσιν ἐποίησεν· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Νίκης ἀνέθηκαν ἄγαλμα ἐν ἀκροπόλει χαλκοῦν ἐς μνήμην τῶν ἐν τῆι Σφακτηρίαι.

7 *Ἀφικομένων δὲ ἐς Κυπαρισσιὰς ἐκ Πύλου σφίσι πηγὴ ὑπὸ τῆι πόλει πλησίον θαλάσσης ἐστί· ῥυῆναι δὲ Διονύσωι τὸ ὕδωρ λέγουσι θύρσωι πλήξαντι ἐς τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τούτωι Διονυσιάδα ὀνομάζουσι τὴν πηγήν. ἔστι δὲ καὶ Ἀπόλλωνος ἐν Κυπαρισσιαῖς ἱερὸν καὶ Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Κυπαρισσίας. ἐν δὲ Αὐλῶνι καλουμένωι ναὸς Ἀσκληπιοῦ καὶ ἄγαλμά ἐστιν Αὐλωνίου· κατὰ τοῦτο ὁ ποταμὸς ἡ Νέδα μεταξὺ τῆς τε Μεσσηνίας ἤδη καὶ τῆς Ἠλείας διέξεισιν.*

6 *Κυπαρισσιὰς* Siebelis (item **10**) cf. 8. 1. 1: *-ίας β* || **7** *ἐστί* **RPaVb**: *ἔτι β*

ADDENDA ET CORRIGENDA

p. XIV adn. 1 lege: Haec coniciebat A. Diller, TAPhA 88, 1957, 176 adn. 42, qui nunc aliter iudicat (cf. The Textual Tradition of Strabo's Geography, Amsterdam 1975, 147 adn. 6).

p. XXV

Waele, J. A. De, The Athena of Endoios in Erythrai: a Crux in Pausanias (7. 5. 9), Platon 32–33, 1980–81, 263–264

Wernicke, C., De Pausaniae periegetae studiis Herodoteis, Berlin 1884

Williams, F., A Comparative Study of the Miscellaneous Manuscripts of Pausanias, Helios n. s. 4, 1976, 47–48

–, Neapolitanus II. C. 32. A New Source for the Text of Pausanias, Scriptorium 36, 1982, 190–218

p. 31 app. crit. **7** adde: *ὅσον* **Na**

p. 304 app. crit. **1**: ante 'Sylburg' adde '**Na**'